VOLUME 1

The Adyar Library Series—No. 35

GENERAL EDITOR :

DR. G. SRINIVASA MURTI, B.A., B.L., M.B. & C.M., VAIDYARATNA

Director, Adyar Library

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS IN THE ADYAR LIBRARY

DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN THE
ADYAR LIBRARY

Vol. I—VEDIC

BY

K. MADHAVA KRISHNA SARMA, M.O.L.

(Research Assistant, Adyar Library)

UNDER THE SUPERVISION OF

PROF. C. KUNHAN RAJA, M.A., D.PHIL. (OXON)

THE ADYAR LIBRARY

1942

Price

Printed by
C. SUBBARAYUDU,
AT THE VASANTA PRESS,
ADYAR, MADRAS

PREFACE

IT is a matter of great satisfaction to me to see that the first volume of the Descriptive Catalogue of Manuscripts in the Adyar Library, relating to the Vedic Section is ready for issue. A scheme for publishing a complete descriptive catalogue was prepared by Dr. F. O. Schrader when he was the Director of the Library; and the first volume of that scheme relating to the Upaniṣads was issued by him in 1908. No further progress was made in this direction, till about five years ago, when it was decided to continue the scheme but according to a revised plan outlined in Dr. C. Kunhan Raja's introduction to this volume. While I was considering how the heavy expenditure could be met from the small income of the Adyar Library, a very generous donor, who chooses to remain anonymous, placed at the disposal of the Library through Mr. C. Jinarajadasa, a sum of two thousand rupees every year for three years, for the purpose of preparing a catalogue under the revised scheme. Sri K. Madhava Krishna Sarma was appointed as Research Assistant in the Library to undertake the preparation of the catalogue; his allowances and all other expenses in connection with the preparation of this catalogue were met out of this special fund. It is my privilege and duty to offer our gratitude to the generous donor and to Mr. C. Jinarajadasa for the financial assistance rendered to the Library.

The work has been carried on under the supervision of Dr. C. Kunhan Raja. In a work of this sort, accuracy and thoroughness are at least as important as speed; and it has taken nearly as much time to see the catalogue through the press as to prepare it for the press.

Dr. F. O. Schrader has already published a full descriptive catalogue of the Upaniṣadic manuscripts. It is not proposed to prepare a fresh descriptive catalogue for that section. As, however, the plan adopted here is different from the plan of Dr. Schrader, and the Upaniṣad Section should come chronologically after the Vedic Section, the present work is designated as the first of the new series, instead of being considered as the second in continuation of the first volume already issued by Dr. Schrader.

A scheme has been prepared to complete the present series in twelve volumes, including the present issue. The subsequent volumes may not appear exactly in the same order in which they are noted in the introduction of Dr. C. Kunhan Raja. The number and importance of the manuscripts

in the various sections will be the main consideration for deciding the order in which future Volumes are to be published.

The issue of this first Volume is an event on which Dr. C. Kunhan Raja and Sri Madhava Krishna Sarma deserve to be very warmly congratulated. My thanks are also due to Sri Ramachandra Sarma of the Adyar Library who has ably helped them in preparing the Index and in copying the extracts for the Vedāṅga Section.

It is difficult for me to thank Dr. C. Kunhan Raja adequately for his continued and invaluable services to the Adyar Library—specially in regard the publication of works included in the Adyar Library Series. I also take this opportunity to tender my grateful thanks to the Vasanta Press which had to make special efforts to see that their high standards of printing and get-up were maintained even in these difficult times of War and consequential scarcities of many kinds.

Adyar, Madras, S.
28th October 1942

G. SRINIVASA MURTI,
Honorary Director

NOTE BY MR. K. MADHAVA KRISHNA SARMA

I take the liberty to express my feelings of gratitude to those who have so kindly afforded me this opportunity to prepare the first volume of the Descriptive Catalogue of the Manuscripts in the Adyar Library. First of all I record my gratefulness to Dr. G. Srinivasa Murti, the Director of the Library, who enabled me to make this contribution by chosing me for the place and encouraged me in my work by his uniform sympathy. It is difficult for me to express in words my indebtedness to Dr. C. Kunhan Raja, under whose guidance I have prepared this Catalogue. If I am able to do any work in the field of Sanskrit Research, where opportunities to secure a peaceful corner are very rare, I owe it entirely to his kindness, which he has always shown me ever since I started work under him in the University of Madras about ten years ago. His wide range of scholarship, his critical insight and his ability to notice details without losing sight of the fundamentals have ever been an inspiration to me in my work. Even when I refer a very obscure problem to him, he is able to guide me immediately as though it were only a very familiar point to him. There is no aspect regarding manuscripts, either the details like dates and scripts of manuscripts or the contents of the manuscripts, on which he was not able to readily give a decisive answer when I brought doubts to him. It was under his guidance that I have learned to handle and examine manuscripts and I offer the results of my labours in the form of this catalogue as a tribute to him, as Gurudakṣiṇā.

After the preparation of the Catalogue and before it was issued, I have been appointed as Curator of the Anup Sanskrit Library, Bikaner State. And this new opportunity for me to work in the field of Sanskrit manuscripts, I owe entirely to the training that I have been able to receive in the Adyar Library during the last five years. I once again express my very sincere gratitude to Dr. G. Srinivasa Murti, the Director of the Library, for all his kindness and I take the liberty to assure him that the Adyar Library, where I started my career after ceasing to be a student, will ever remain foremost in my thoughts.

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION

THE Adyar Library, founded by Col. H. S. Olcott, the President-founder of the Theosophical Society in December 1886, has now developed into one of the most important collections of Sanskrit and Sanskritic manuscripts in the world. The Library issued its first catalogue, containing a list of both printed books and manuscripts in 1891. In the year 1911 another list of manuscripts was published containing 11,842 entries. In 1908 Dr. F. O. Shrader, the then Director of the Library, prepared a plan to issue a complete descriptive catalogue of the manuscripts in the Library and he published the first volume containing the Upaniṣads. A revised list of the manuscripts in the Library was again prepared in 1926 when the first volume of this list was issued and the second volume was out in 1928. Meanwhile the plan for the issue of the descriptive catalogue remained unattended to. The main literary activities of the Library during this period had been in the field of the publication of the Upaniṣads with the commentary of S'rī Upaniṣad Brahma Yogin. Prior to that the Ahirbudhnya Saṃhitā had been published by the Library.

During the last six years, after the Library had completed its first fifty years of useful life, there was new momentum added to the activities of the Library. A new plan for the preparation of a complete descriptive catalogue of the manuscripts in the Library was drawn up and work was started on the first volume containing the Vedic literature. The Library has already started a Bulletin appearing four times in the year and from the beginning of 1937, the Bulletin had been coming out absolutely to the schedule. Many important works have been issued by the Library through this Bulletin. The Library series has already published 34 items in its series and only 15 had been completed before 1936. We have further 11 volumes in varying stages of progress in the press, including this catalogue. More works are in preparation and will be published in due course.

According to the plan prepared for the publication of the descriptive catalogue, there will be 12 volumes arranged as follows.

I. Vedas and Vedāṅgas
II. S'rauta Sūtras up to Nibandha Smṛti[1]
III. Itihāsa up to Vrata Kathā[1]
IV. Stotras
V. Kāvya, Nāṭaka and Alaṃkāra
VI. Chandas, Kos'a and Vyākaraṇa
VII. Kāma S'āstra up to Vaidyaka[1]
VIII. Sāṃkhya, Yoga, Vais'eṣika and Nyāya
IX. Mīmāṃsa and Advaita Vedānta
X. Vis'iṣtādvaita, Dvaita, S'ivādvaita and Anubhavādvaita
XI. Vaikhānasa up to Bhakti[1]
XII. Mantras.

The Upaniṣads have been completely described by Dr. Schrader and it is not proposed to describe them over again. A supplementary volume containing the Jaina manuscripts and such others as are not included in this scheme, will be published at the end along with complete index and other useful details.

The present volume contains 1103 entries and covers the whole of the Vedic literature, namely the Saṃhitās, the Brāhmaṇas with the Āraṇyakas and the Vedāṅgas. The Upaniṣads and the Kalpasūtras are not included in this volume. In the classification of manuscripts under subjects, we propose to retain the plan adopted in the catalogue in two volumes published in 1926 and 1928. Thus we have given the Saṃhitā of the Ṛgveda first and then the Brāhmaṇas and the Āraṇyakas of the Ṛgveda follow. This plan is adopted for the other divisions of the Vedas as well. The whole volume is divided into six sections, one for each of the four Vedas, followed by a section called miscellaneous and another section for the Vedāṅgas. The two schools of the Yajurveda are put under the same main heading.

There is no need to offer any apology for issuing a descriptive catalogue of all the manuscripts in the Library. A descriptive catalogue serves two main purposes; one is that its is a record of the manuscripts in the Library. The Library must possess not merely a bare list of the manuscripts, but also

[1] The titles are as given in the catalogue in two volumes published in 1926 and 1928.

further descriptions of the manuscripts, so that in case of loss, we know what it is that has been lost. The collection in the Library comes under three main classes, namely, palm-leaf manuscripts, old paper manuscripts and recent transcripts prepared for the Library. This last item falls under two heads. In the earlier days, transcripts were prepared in Grantha and Telugu scripts on ordinary paper stiched into books, without much of uniformity. Later on, the transcripts began to be made on uniform paper of a definite size and quality. These latter are bound also in a uniform way. Besides, we have a few photographs of manuscripts secured from other libraries. We have a complete set of Tibetan Tanjur and Kanjur. The entire Pāli Tipiṭaka is preserved in the Library in the form of beautiful manuscripts written on palm-leaf in Ceylonese script. There are also other manuscripts which have, besides the value of their content, an exhibition value. It is necessary that all these facts are properly recorded in the Library and that such records are made available for the public. This is one of the reasons for our undertaking the preparation of this descriptive catalogue.

In the plan sketched above, only the Sanskrit manuscripts have been given a place. It does not mean that the Library does not contemplate the issue of similar catalogues for the other manuscripts. The collection in the South Indian Languages is comparatively small; yet we note that the collection is valuable and a full descriptive catalogue of these manuscripts will be undertaken by the Library. But since the collection is mainly a Sanskrit one, we have started on the Sanskrit side first.

In Sanskrit, there are still many works that are not available in print. Even in the case of works that have been printed, such publication has not made manuscripts superfluous. There are many such published works, in the case of which research workers find it necessary to consult original manuscripts for the elucidation of important points. There is no literature in the world which is so rich as Sanskrit literature is, taking into consideration the vast period that covers its history, the number of works available in the language, the variety of subjects dealt with in the literature, the value of the contents of such works and the influence it has exerted on the progress of man in the ancient and in the modern world. Yet a good proportion of the works in this language remains still in the form of manuscripts. What is now available in the literature is only a very small fraction of the literature that has been actually produced. Yet what is available can stand

comparison with any other literature in the world, and can even beat many. Many authors and works are known by mere name. Many works are known through scanty citations. But in the case of a large number of works, we are left to imagine what they could be by way of what is presupposed by the available literature.

Students of Sanskrit literature even now depend mostly on manuscript libraries for their work. The same author is known by more than one name and different authors have the same name. This is also true of works. Thus a mere list is not of such service to such students. Even a classified list will not serve their purpose fully. There are many names of authors and works that are not yet definitely settled and in the case of many such names, a research worker has to consult the manuscript or must be provided with fuller information about the work than what a mere mention of the name can supply. Further, many manuscripts are available only in a fragmentary form in the libraries. It is often necessary to bring together many manuscripts before a student is able to get at the complete work. In order to help the student in this work of collecting together an entire book, a full description of the manuscript must be given in the catalogue, so that he may know whether a portion in a library will be supplementary to what is available elsewhere or is only a duplication of it. Further, full information regarding the author and the work are not given in all the manuscripts and in many cases the information given in different manuscripts or even in different portions of the same manuscript are found to be mutually contradictory. Important deviations in readings, in the divisions of the work and in the numbering of the divisions and such like details can also be given only in a descriptive catalogue. Appropriate quotations from the beginning and the end and also from other portions of the work form additional help to the students.

When we begin to make a selection of what manuscripts may be really useful to students, there is ever a likelihood of our omitting very important things in this process. It is better that more than what is actually necessary is given than that essential matters are withheld. Thus a description of all the manuscripts is given in the interest of students. It is true that no catalogue can be complete. The requirements of different students are various. But the descriptive catalogues of the well known Libraries have fixed certain standards and we have tried to keep up to such standards. Such a detailed

explanation became necessary since at the time we announced our intention of starting on the preparation of this catalogue, some scholars, whose views count for something, wrote to us that a bare list and a description of really important manuscripts alone will serve the purpose of scholars. We would have confined ourselves to such a narrower scheme, if we could decide in advance what constitutes the importance of a manuscript.

The value of a manuscript cannot be judged solely on the contents of the work. If some drama or such other literary piece extolled in works on Alaṃkāra, or if a S'āstra work profusely cited from or criticised by, eminent authorities or the manuscript of any such rare work comes in our way during the examination of a collection, then certainly, it is easy to assign a high value to such a find. When the manuscript till now available is fragmentary or otherwise corrupt, and if a good manuscript is found out, then also the task of selection is easy. But there are other values which we cannot ignore. The substance on which the work is written, the date of the manuscripts, the owner and the scribe of the manuscript, the script in it, all these have a value for students who are engaged in persuits other than mere literary. If a manuscript comes from the collection of an eminent scholar of olden times, then such a manuscript has a special value on this one account. If the scholar has corrected the manuscript or has added notes in the margin, such points give an added value to the manuscript. If a manuscript gives a date and if the scribe or the owner of the manuscript could be related to an important person or work whose date is of some value, certainly that manuscript receives an importance on this account. There are many problems connected with ancient India that have yet to be undertaken or that require more organised work and these problems are not purely literary. Chronology, paleography and many such subjects demand our attention, as much as purely literary topics, and the collections of manuscripts in Libraries may be valuable for such undertakings, while they may have little literary importance. All such facts have been kept in view, when the catalogue was being prepared. The catalogue is not prepared merely for students of Sanskrit literature in all its phases, but also for students interested in all the allied problems of Indology.

From this point of view every manuscript has a value of its own. The fact that the work has been printed and the fact that other manuscripts exist in the same Library or in other libraries and also the fact that full descriptions of the manuscript are already available in other catalogues do not make the

description of the particular manuscript superfluous. This is the one great consideration that has prompted us in starting on the full descriptive catalogue of the Library.

In constituting the library too, we had the same point of view before us. It is true that when a manuscript represents a work that has not been printed, of which other copies are non-existent, rare or corrupt, then certainly that manuscript has a double value—both in respect of its content and also in respect of its own position as a manuscript. Thus when we collected manuscripts, we did not attach equal value to all manuscripts measured according to bulk or weight. What is here emphasised is that a manuscript was not rejected merely on the ground that the work had already been printed or that other copies of the work are available in plenty in this library or in other libraries. In a State every person has a right to live and has also the right of protection so far as his person and property are concerned. The government does not seggregate, destroy or banish a citizen on the score that other persons are enough to carry out the work of the State and that he is superfluous. Nor does a State resort to artificial methods of stoppage of new births on the ground that there are enough citizens in the State. Perhaps what is justifiable is to restrict immigration. The same principle has been kept in view as regards the stock of manuscripts in the Library. Every manuscript counts, and it has a value of its own. We have never resorted to weeding out of what is regarded as superfluous and useless.

We know that if all the unpublished works could be printed and if sufficient Libraries and other institutions and individuals will buy copies so that such publications could as a financial venture be undertaken by any agency, that would be a much cheaper way to make works available for students than to buy manuscripts or to prepare transcripts of them. But since the course is not a practicable problem, every Library has to buy manuscripts and also to transcribe old manuscripts as a measure of preservation. The Adyar Library has always taken care to see that when the existence of an important work is brought to its notice, a copy is prepared for the Library. When students want to make use of the manuscript, a copy is available in the Library, and so far as the interest in the content of the manuscript is concerned, the transcript is enough to satisfy the needs. The Library spends a fairly good amount annually for preparing such transcripts and there is a regular staff also employed by the Library for the purpose.

After noting 8 copies of the Ṛgvedasaṃhitā and 11 copies of the Padapāṭha of the same, there are thirty copies of different commentaries on the Ṛgveda described in the catalogue. Of these, except the commentary by Ānandatīrtha (No. 39), its Ṭīkā by Jayatīrtha (No. 40) and the commentary thereon by S'rīnivāsa (No. 41), and three copies of the commentary of Sāyaṇa (Nos. 36 to 38), all the others are rare and important. The Nītimañjarī (Nos. 43 and 44), has recently been published. The commentary on the Asyavāma hymn by Ātmānanda (No. 42) is also represented by manuscripts in other Libraries. Except the commentary of Sāyaṇa, others are even now little known. In the case of the commentary by Ānandatīrtha, which is available in print, there was uncertainty at the time when Burnell prepared the catalogue of the Tanjore Palace Library in 1880. One may note his remark on the work under No. XXIII, p. 4. What surprises a student is that even in such recent times, the same uncertainty is expressed in the Descriptive catalogue of the manuscripts in the Tanjore Library issued in 19 volumes under No. 651 in Vol. I. This shows that the commentary, though already printed and described in other catalogues has not been carefully noticed by scholars. The Nītimañjari has been a little-known work and even now it is not so well known as some other vedic works. The commentary by Ātmānanda is styled Vāmanasūktabhāṣya in certain places, which shows how little known the work is. These commentaries, although highly valuable, have not received the same attention as the commentary of Sāyaṇa.

In recent times, a few Vedic commentaries have received some prominent attention at the hands of scholars. These are the commentaries by Skandasvāmin (Nos. 23 to 27) and by Mādhava son of Veṅkaṭārya (Nos. 32 to 35). For the commentary of Skandasvāmin, only the portion relating to the first Aṣṭaka is available. It has been found that the commentary is available in two separate recensions, so far as the first two Adhyāyas of the first Aṣṭaka are concerned. This recension is represented by the manuscript described under No. 23. This has been transcribed from a palm-leaf manuscript in the possession of the late R. Krishnaswami Sastri of Tanjore. The manuscript contains the whole of the first Aṣṭaka and from the third Adhyāya onwards, it follows the recension found in other manuscripts. It is this recension that has been published in the edition of the work in the Madras University Sanskrit Series, while the other recension

is available in the edition of the same portion in the Trivandrum Sanskrit Series (Nos. 96 and 115). In both the recensions, the colophons ascribe the commentary to Skandasvāmin. The similarities between the recensions are quite noticeable and unmistakable. Yet the differences are also conspicuous. Some passages in one recension are missing in the other and what is found in the other are sometimes missing in the former. What is quite conspicuous is that the recension found in the manuscript described under No. 23 quotes from the work of one Mādhava. A brief survey of this problem has already been given in the edition of the Bhāṣya of Skandasvāmin in the Madras University Sansrit Series, Introduction, pages viii to x. This Mādhava is the author of the commentary on the Ṛgveda described under No. 30, and of the Anukramaṇīs described under No. 939. About this Mādhava something will be said at a later stage in this Introduction.

Skandasvāmin is perhaps the earliest Vedic commentator known to us, excluding Yāska of course. There was no way of determining his date till very recently. He is referred to by Mādhava son of Veṅkaṭārya, whose date is also equally unsettled. So this reference is of no help in the matter. He is also referred to by Kes'ava in his Nānārthārṇavasaṅkṣepa, and his date is known. He mentions Skandasvāmin, along with a Mādhava in the following verse :

dvayos tv as've tathā hy āha skandasvāmy ṛkṣu bhūris'aḥ
mādhavācāryasūris tu ko adyety ṛci bhāṣate.

He was a contemporary of Kulottuṅga. But this too is not of much help in so far as this is a very late date compared to the probable date of Skandasvāmin. This has no more importance than the references found in the commentary ot Sāyana on the Ṛgveda.

But the problem became very easy of solution when a particular manuscript of the commentary on the S'atapatha Brāhmaṇa by Harisvāmin was examined. This particular manuscript is deposited in the collection of the Saraswati Mahal Library in the Queen's College, Benares. In this manuscript there are certain verses in which Harisvāmin says that he was the disciple of Skandasvāmin the commentator of the Ṛgveda and he also gives the date of his S'atapatha Brāhmaṇa commentary. The verses are :

yaḥ samrāṭ kṛtavān saptasomasaṃsthās tatharks'ruteḥ
vyākhyām kṛtvādhyāpayan mām skandasvāmy asti me guruḥ

Here there is an unmistakable reference to Skandasvāmin the commentator of the Ṛgveda as the Teacher of Harisvāmin. His date is given in :

yadādī(bdā)nām kaler jagmus saptatriṃs'atsatāni vai
catvāriṃs'at samās cānyās tadā bhāṣyam idam kṛtam.

The Kali date is given here as 3740. Since the Kali date started in 3102 B.C. this Kali date corresponds to 638 A.D. The only difficulty in accepting this date is that Harisvāmin states elsewhere in the same commentary that he was a judicial officer under a Vikramāditya of Avantī. The verse is :

s'rīmato 'vatināthasya vikramārkasya bhūpateḥ
dharmādhyakṣo harisvāmī vyākhyac chātapathīm s'rutim.

Strangely enough Dr. L. Sarup, the eminent Vedic scholar of Lahore, has quoted these lines in his learned Introduction to his Indices and Appendices to Nirukta published from Lahore in 1928 and gives the Kali date as 538 A. D. instead of 638 A. D. To justify this obvious mistake (and Kali 3740 can be only 638 A. D. and not 538), he allows himself to fall into another error of making the Kali date to start in 3202 B. C. instead of 3102 B. C. The figure 1 is altered in the Introduction into 2 by a later impression over it. This is too obvious an error to be allowed to stand. So in his Introduction to the last volume of his famous edition of the Commentary on the Nirukta, he resorts to another device to arrive at the date of 538 A. D. from this verse of Harisvāmin.

He notices the corruption in the verse, which reads yadādīnām instead of yadābdānām ; on account of this corruption, he finds it justifiable to alter any portion of the verse, instead of merely making the least necessary change to remove this corruption. He alters the second pāda from saptatriṃs'acchatāni vai into ṣaṭtriṃs'cchatakāni vai and makes the date of Harisvāmin recede by a century to 3640 Kali. He repeats this device in his Paper contributed to the Jha Commemoration Volume of 1937.

The justification for this change is that there can be no Vikramāditya in Avantī in 638 A. D. when the kingdom had already been subdued by Harṣa. It has not yet been quite proved that even at that time there was no king in Avantī. When the Dharmādhyakṣa of a place refers to his king as Vikramārka it does not mean that the king had been universally accepted as a Vikramāditya. Every petty chieftain is referred to by poets who flatter him as the Lord of the entire earth surrounded by the four oceans. All that it means is

that in Avantī there were formerly great kings who were known as Vikramādityas and that the king at that time was a descendent of those great kings. The only question is: was there a kingdom called Avantī in 638? Was there a king there, may be a vassel of Harṣa? It has not been proved that there was no king at all and no kingdom at all during this period. Until it is proved that there was not even a petty king at Avantī in 638 whom the judicial officer could style as Vikramāditya, the verse must stand as it is and must be interpreted in the natural way. The king mentioned must be some descendant of Yas'odharma, the Vikramāditya of Malwa, who reigned a century earlier.

Tagged on to the date of Skandasvāmin remains the question of the date of Mahes'vara, the commentator on the Nirukta; his commentary is described under Nos. 886 and 887. The commentary is variously styled Niruktabhāṣyaṭīkā, Niruktaṭīkā, Niruktavṛtti, Vivaraṇasamuccaya, Niruktavivaraṇasamuccaya, Niruktavivaraṇa, Niruktabhāṣyavivaraṇasamuccaya, Niruktabhāṣyavivaraṇa and Niruktavivaraṇabhāṣya. In the colophons to the various sections, appearing in prose the name of the commentator is also given variously as Skandasvāmin, Mahes'vara, S'abarasvāmin etc. But the colophon in verse, given only in a very few places gives the name of the author as Mahes'vara without any room for mistake or confusion.

The commentary has been published ***in extenso*** from Lahore and in this publication, the name is given as the commentary of Skandasvāmin and Mahes'vara on the Nirukta. The explanation given by the editor is that the name Niruktabhāṣyaṭīkā suggests the work to be a Ṭīkā on the Bhāṣya on the Nirukta. The editor assigns the Bhāsya on the Nirukta to Skandasvāmin and the Ṭīkā thereon to Mahes'vara. He assigns Mahes'vara to a very late date. But neither in the manuscripts that we have in the Library nor in the edition is there any evidence in support of such a theory. The only support for bringing in the name of Skandasvāmin is that certain passages in this commentary are found quoted by later authors as from Skandasvāmin and that some of the prose colophons in the manuscripts give the name of the commentator as Skandasvāmin. Certainly one must find out some explanation for this. Meanwhile I consider the Title of the work.

For one thing the name Niruktabhāṣyaṭīkā is not the only title for the work that is met with in the manuscript. It is also called Niruktaṭīkā, Niruktavṛtti and Niruktavivaraṇa. If we take our stand on these titles, there is no Bhāṣya coming in between Nirukta and Ṭīkā and the work can

be regarded as a direct commentary on the Nirukta. Even where the element Bhāṣya comes in, the position is quite clear. The work of Yāska beginning with "samāmnāyaḥ samāmnātaḥ" is called both Nirukta and also Niruktabhāṣya. In the latter case the term Nirukta is the name of Nighaṇṭu. All the ancient Vedic commentators refer to Yāska as the Bhāṣyakāra. In this very commentary there are many places where the commentator refers to Yaska as the Bhāṣyakāra. The Bhaṣyākāra is not Skandasvāmin. The beginning of the commentary makes it quite clear. The relevent passage in the beginning is as follows:

> tasya niruktasya pañcādhyāyā gaur gmā ityādayo nighaṇṭavaḥ. teṣām vyākhyānārtham ṣaṣṭhaprabhṛti samāmnāyaḥ samāmnātaḥ iti bhagavato Yāskasya bhāṣyam. tasya . . . alpagranthā vṛttir ucyate.

Here the work of Yāska is termed Bhāṣya and the present commentary is termed a Vṛtti on it.

Mahes'vara the author of the commentary says that Skandasvāmin is his Upādhyāya. In the course of the commentary there are three places where he quotes passages from his Upādhyāya. The following are the passages:

1. evam upādhāyena yadi veti tulyāyām saṃhitāyām yadīti ikārāntam veti ca ity evam rūpadvayam apodhṛtya vyākhātam.

This must be with reference to Ṛgveda, I-164-3

2. mahāṃs tvam bhavasi tatra samidhyamānād iti s'eṣaḥ. ity upādhyāyavyākhyā.

This is with reference to Bgveda, X-21-1

3. upādhyāyas tv āha. anekārthatvād dhātūnām mahadevārthasya vakter vā vahater vā sābhyāsasyedam rūpam.

Of these only the last is in the portion of Skandasvāmin's Ṛgvedabhāṣya that is available and the corresponding passage in the Ṛgveda commentary of Skandsvāmin is as follows:

> vavakṣithety api ca yadya api vakter vā vahater vā sābhyāsasya rūpam tathāpi vivakṣitha vivakṣasa iti mahannāmasu pāṭhat vahanavacanayos' cāsambhavāt anekarthatāyās' ca dhātvantarāṇam etc.

The similarity is quite obvious and there is no doubt about the fact that the commentator on the Nirukta is quoting this very passage from the Ṛgveda commentary of Skandasvāmin. The word Upādhyaya is also quite a plain one meaning "teacher", unless we can show that Upādhyāya is a Title by which Skandasvāmin had been known. From this similarity, it follows that Mahes'vara the author of the commentary on the Nirukta was a disciple of Skandasvāmin. As such he must have lived in the first half of the 7th century.

It is Devarāja the commentator on the Nighaṇṭu, published in the Bibliotheca Indica edition of the Nirukta in four volumes, who quotes passages from this commentary on the Nirukta as from Skandasvāmin. It has been found on close examination that Devaraja quotes also from Udgītha as from Skandasvāmin. In the commentary on the Nighaṇṭu there is the following :

kṛtvī savarṇām adadad vivasvate (R. V., X. 17. 2) ity atra
tu tvāntam tathā skandasvāminā vyākhyātatvāt

The following passage is found in the Ṛgveda commentary by Udgītha.

Kṛtvī kṛtvā (on R. V., X. 17. 2.)

But we do not know if Skandasvāmin also has commented on the same portion of the Ṛgveda and if the citation by Devarāja is from the commentary of Skandsvāmin and not from the commentary by Udgītha. There is evidence to show that Skandasvāmin, Nārāyaṇa and Udgītha wrote a single commentary on the Ṛgveda in collaboration. This point will be considered below. The above quotation suggests that Devarāja might have confused the commentary of Udgītha with the commentary of Skandasvāmin.

That Devarāja has made a miserable confusion of the Mādhava commentary on the Ṛgveda will be shown below. There is no reason to believe that as between Skandasvāmin and Mahes'vara also, Devarāja has not made some confusion. What is here emphasised is that simply because Devarāja cites passages as from Skandasvāmin it is no proof that the passages are really from the work of Skandasvāmin; they may as well be from some work related to Skandasvāmin. The commentary of Mahes'vara, in so far as he was a disciple of Skandasvāmin, came to be known as the commentary of Skandasvāmin's School of Vedic commentary ; and this is all that Devarāja might have meant by citing the passages as from Skandasvāmin.

In assigning this commentary to the first half of the seventh century there are certain grave difficulties. In commenting on the Nirukta passage

teṣām punaḥ pātrasyendrapānam iti bhavati VIII. 2.

Mahes'vara has the following.

tathā coktam bhaṭṭārakeṇāpi

pīno divā na bhuṅkte cety evamādivacaḥs'rutau
rātribhojanavijñānam s'rutārthāpattir ucyate.

This passage occurs in Kumarila's S'lokavātika, verse 51 in the Arthāpatti section. Again in commenting on the Nirukta passage

yatho etad agnim draviṇodasam āheti, ṛtvijo 'tra draviṇodasa ucyante VIII-2.

Mahes'vara has the following :

kalpanād dhi prayogāṇām kālo 'nuṣṭhānasādhanaḥ
sūtran tu sūcanāt teṣām svayam kalpyam prayogakam

iti bhaṭṭabhaṭṭārakair abhyadhāyi.

This is a quotation from the Tantravārtika of Kumarila under the Sutra I-iii-10.

In both the cases, there is no doubt regarding the source of the quotation. It cannot be contented that both Kumarila and Mahes'vara had been quoting from a common source. It must be conceded that in some cases Kumārila might have taken passages verbatim from earlier authors. But here Mahes'vara explicitly says that the passages are taken from Bhaṭṭāraka or Bhaṭṭabhaṭṭāraka. This must definitely be Kumarila Bhaṭṭa.

There is no doubt about the fact that Kumarila Bhaṭṭa is later than Bhartṛhari ; and Mahes'vara has some passages from the Vākyapadīya. In commenting on the passage in the Nirukta

jāyata iti pūrvabhāvasyādim ācaṣṭe nāparabhāvam ācaṣṭe I. 2

Mahes'vara quotes :

pūrvām avasthām ajahat saṃspṛs'an dharmam uttamam
sammūrchita ivārthātmā jāyamāno 'bhidhīyate.

and this passage occurs in Vakyapdīya III-116. Again in commenting the Nirukta passage

avrandata vīlitā ity api nigamo bhavati V. 16

Mahes'vara quotes :

sāhacaryam virodhitā-vākyapadīya II. 317.

In neither of these places does Mahes'vara mention the source of his quotation.

In commenting the Nirukta passage beginning with

tad yat sāmānyam ṛci. X. 16

Mahes'vara says :

āha ca

tulyas'rutīnām (bhinnānām) abhidheyaiḥ parasparam
varṇānam yaḥ punar vādo yamakam tan nirucyate.

The passage is found in the Kāvyālaṅkāra of Bhāmaha II-17. The passage

māyāmātram idam dvaitam advaitam paramārthataḥ

appears under the commentary on the Nirukta passages

tatrena ity etad'sanita ais'varyeṇeti vā III-11 and
indram mitram varuṇam āhuḥ etc. VII-18

and the same passage is found in Gauḍapāda Kārikā with sarvam for dvaitam (1-17).

The difficulty arises because Bhartṛhari is assigned to the first half of the seventh century on the authority of I-tsing. And if Mahes'vara too is to be assigned to the same period, how, then, can Mahes'vara quote from Bhartṛhari ? Further, Kumarila comes after Bhartṛhari and as such after Mahes'vara also (*i.e.* 7th century) and a quotation from Kumarila by Mahes'vara must be impossible. Regarding Bhartṛhari we may escape from the difficulty by suggesting that Bhartṛhari might have utilised earlier works and perhaps in explaining well-known ideas, he might have taken passages verbatim from such earlier authorities. In the case of quotations from Kumarila, Mahes'vara definitely says that the works of Kumarila are his sources.

The only explanation possible is that the date of Bhartṛhari is not yet definitely settled. Prof. Liebich has questioned this date in his appendix III of the edition of Kṣīrataraṅgiṇī and the problem is considered in the Article on I-tsing and Bhartṛhari's Vākyapadīya in Dr. S. Krishnaswami Ayyangar Commemoration Volume, Madras, 1935. Most of the dates in this period rests on the accuracy of I-tsing's statement. The quotations from Kumarila's works found in Mahes'vara's Nirukta commentary forms a strong evidence for pushing the dates of Bhartṛhari and Kumarila back by a few centuries, perhaps by two or two and a half. It is not an evidence for assuming Mahes'vara to belong to a later date. The evidences on which the date of Mahes'vara is fixed are comparatively very strong and well founded. In this connection, it must also be said that the difficulty about the date of Bhartṛhari will not be solved if Mahes'vara's date is brought forward. The date of Harisvāmin cannot be questioned, since he gives a very definite Kali day and that day is 638 A.D. Harisvāmin also quotes from Bhartṛhari. This point is elaborated in the paper on It-sing and Bhartrhari's Vakyapadiya in the Dr. S. Krishnaswami Aiyangar Commemoration Volume, Madras 1935. So the date of Bhartṛhari and the date of Kumārila which is fixed mostly in relation to the date of Bhartṛhari, do not form any obstacle to assigning Mahes'vara to the first half of the seventh century. Along with Bhatṛhari, the date of Gauḍapāda will move. Bhāmaha too can be earlier than 600 A.D. or, both Bhāmaha and Gauḍapāda are citing earlier, well-known passages.

Another name that has to be considered in this connection is that of Mādhava, the commentator on the Sāmaveda. The work is called Vivaraṇa by Satyavratā Sāmās'ramin in his edition of the Nirukta in the Bibliotheca Indica Series. A photograph copy of the Manuscript in Berlin is deposited in the Library and is described under No. 446. The commentary has been published by the Adyar Library as No. 26 in the Library Series. In the commentary itself Mādhava says that it is a Bhāṣya. His father's name is Nārāyaṇa.

What is most interesting is that in all the manuscripts available, the opening verse is identical with the Maṅgala found in the Kādambarī, namely,

rajojuṣe janmani sattvavṛttaye
sthitau prajānām pralaye tamassthite
ajāya sargasthitinās'ahetave
trayīmayāya triguṇātmane namaḥ

Moreover, there is identity between the introductory portion of the Ṛgvedabhāṣya of Skandasvāmin and a part of the Introductory portion of the Sāmaveda Commentary of Mādhava. The style is the same. There is no more evidence to assign him to any date or to relate him with an author of known date. Perhaps he was also a disciple of Skandasvāmin.

Besides Sāyaṇa, there are two Mādhavas who have written commentaries on the Ṛgveda. One of them is Mādhava, son of Veṅkaṭārya. His commentary is described under Nos. 30 to 35. The quotation given at the end of No. 35 is a mistake, crept into the catalogue through an oversight. The passage quoted is from Skandasvāmin and should have appeared under No. 27. The commentary of this Mādhava has appeared in the Trivandrum Sanskrit Series for the first two Adhyāyas of the first Aṣṭaka, in the Adyar Library Series No. 22 for the first four Adhyāyas of the first Aṣṭaka and for the first two Aṣṭakas from Lahore. The Anukramaṇīs, if they can be so called, which he prefixes to each of the sixty-four Adhyāyas of the commentary on the Ṛgveda, have been collected and published in the Madras University Sanskrit Series. They are not Anukramaṇīs; they form more or less certain general remarks on various points connected with Vedic interpretation.

Devarāja in his Nighaṇṭubhāṣya mentions this Mādhava. But the quotations he gives as from this Mādhava are really from another Mādhava, and Devarāja blunders miserably in confounding the two authors. There is only one manuscript for the commentary of this other Mādhava and this is in the Adyar Library, described in this catalogue under No. 30. It is this Mādhava from whose work passages are found cited in a certain recension of the commentary on the Ṛgveda by Skandasvāmin published by the Madras University. It is from this Mādhava that Devarāja cites passages in his Nighaṇṭubāṣya, although he says that he was quoting from Mādhava son of Veṅkaṭārya. It is from this Mādhava that there is a citation in a work called Sudars'anamīmāṃṣā, published from Canjeeveram.

This commentary has been published from the Adyar Library in its Series as No. 22 for the first four Adhyāyas of the first Aṣṭaka. It is a very lucid and learned commentary. But unfortunitely the manuscript is very old and much damaged, so that a correct text cannot be reconstructed from the one manuscript available. He has written twelve Anukramaṇīs and the Ṛgveda Bhāṣya is the twelfth one. A copy of the Ākhyāta and Nāma Anukramaṇīs are available in the Library, described under No. 939. The manuscript of the Ṛgveda commentary by this Mādhava is one of the most valuable treasures in the collection of the Adyar Library in so far as this is the only copy of the work known. For the two Anukramaṇīs just now mentioned, there are only two manuscripts, both in the collection at the Palace in Trivandrum and the copy in the Adyar Library is a transcript from one of them. It is hoped that with the fragments made available, persons in search of manuscripts will be able to get further copies of either the same portion or of the portions not yet discovered. Any such discovery will be a valuable find.

Mādhava son of Veṅkaṭarya must be distinguished from the other Mādhava who has also written a commentary on the Ṛgveda. Mādhava son of Veṅkaṭārya makes certain observations, which deserve careful consideration. He says that Skandasvāmin, Nārāyaṇa and Udgītha have together written a single commentary on the Ṛgveda. For Skandasvāmin, we have the commentary for the first Aṣṭaka. For Udgītha we have the commentary for portions of the tenth Maṇḍala. The copies in the Adyar Library are noticed under Nos. 20 to 22. From a reference in Haradatta's commentary on the Ās'valāyana Gṛhya Mantras, it is found that Udgītha must have written the commentary for portions of the eighth Maṇḍala since the reference is to the Vālakhilya Sūktas. It reads as follows: anena krameṇa khilamantradvayam paṭhitvā vyākhyātam udgīthācāryair vyākhyānam kurvadbhiḥ. This appears on P. 174 of the manuscript in the Library (paper transcript No. 38-H-14) and the reference is to the Vālakhilya verses VIII-58-1 and 2.

Apart from the commentary of the Ṛgveda by Skandasvāmin for the first Aṣṭaka, there is a transcript in the Library, described under No. 27, which contains portions of the commentary for the fourth and fifth Aṣṭaka. Now this evidence goes against the statement of Mādhava son a Veṅkaṭārya. Skandasvāmin has commented at least to the end of the fifth Aṣṭaka and Udgītha must have commented from the sixth Aṣṭaka since the Vālakhilya is in this Aṣṭaka. Then there is no room for a Nārāyaṇa in the middle. Further there is no Nārāyaṇa's work known in the literature of Vedic commentaries.

Another work of great importance is the Vārarucaniruktasamuccaya discribed under No. 28. The copy in the Adyar Library is the only one available for the work and the work was not known till the manuscript was descovered in the Adyar Library. This is a work in four sections called Kalpas, giving the commentary of many Vedic Mantras. The commentary is very learned and elaborate and is a mine of very valuable information.

Bhaṭṭa Bhāskara's commentary on the Yajur Veda is well known and has been published from Mysore. Except for some inferences possible from

statements of Devarāja in his commentary on the Nighaṇṭu (see Report of the Fifth All-India Oriental Conference, Lahore 1938, p. 262) there was no evidence of his having commented on the Ṛgveda. But the discovery of some portions of his commentary on the Aitareya Brāhmaṇa shows that he might have also written a commentary on the Ṛgveda. From the fact that he has commented on the Ṛgveda Brāhmaṇa, it may safely be concluded that he has also commented on the Saṃhita portion. The commentary on the Ṛgveda Brāhmaṇa by Bhaṭṭa Bhāskara is described under No. 55. There are two other commentaries on the Aitareya Brāhmaṇa, namely by Govindasvāmin (No. 53) and by Ṣaḍguruśiṣya (No. 54). The last of these has been already published by the Travancore University for the first 15 Adhyāyas and the rest is expected soon. The publication also contains extracts from the other two commentaries. The commentary of Sāyaṇa is well known.

The four numbers from 45 to 48 are rather interesting. They are not independent commentaries. No. 46 is a mere abridgment of Sāyaṇa, taking only the portions dealing with the meanings of Ṛgveda words, and omitting grammatical and other details. No. 47 too is such a compilation, where Yāska's explanations are also made use of. No. 48 is a photo copy from Tubingen. It deals with a large number of stray Mantras. It was thought that this work had some relation with the Vārarucaniruktasamuccaya. But on comparison after the photo copy was received, it was found that both are distinct works. No. 45 is a very interesting work. It is a lucid commentary on the Ṛgveda Mantras in simple verses. Unfortunately there is only one sheet of the work available. The entire portion available is quoted in the description. There are only four verses in this sheet. Two are benedictory and then there are two verses in which are paraphrased the first two Mantras of the Ṛgveda. There is no information about the author or about the work.

In the Vedāṅga literature the collection in the Library is rich. The Anukramaṇī literature is fairly complete. There are in the Library either original manuscripts or transcripts. The various commentaries on the Sarvānukramaṇī are very interesting (See Nos. 1054 to 1057). The Commentary of Ṣaḍguruśiṣya is already known and copies are described from 1058. The commentary on the metre portion of the Nidānasūtras by Petta Sastrin (No. 796) is also a very interesting work. It is this commentator who has for the first time mentioned a Sarvānukramaṇī of Yaska on the Yajur Veda. The

quotations are dealt in the Paper on the subject in the Journal of Oriental Research, Madras, Vol. V (1931), P. 215. There is a modern transcript of this commentary of the work (No. 797).

The manuscripts have been fully described in the catalogue and in this Introduction, attention is drawn to some works that appear to be very important. Full discussions on very important matters connected with the works are not possible in such a short Introduction, nor is it appropriate to undertake such a discussion here. For many of the points that may be interesting in connection with the works, references are given in the descriptions. For easy reference into the body of the catalogue, there are indices given at the end.

In this Introduction, only such points have been raised as have special relation to the Vedic literature. There are many other points of interest in the manuscripts, like the dates, the scripts, the scribes and the owners of manuscripts. There are certain charts giving the position of planets. There are certain small statements subjoined in many of the manuscripts. These have an interest for the manuscripts as mere manuscripts and do not bear on the subject dealt with in this volume, namely the Vedas. These matters relating to mere manuscripts will have to be dealt with in a general Introduction to the entire catalogue of the Library and not in an Introduction to the Vedic volume. It is true that this is also the first volume of the catalogue. But these matters can be dealt with only when all the manuscripts would be completely examined and as such it is not attempted here.

This catalogue deals with a little over 1100 manuscripts. All the manuscripts do not have the same value. But the collection as such has a value of its own, to which even what may be considered as in itself an insignificant manuscript contributes something. The collection shows what a great interest ancient Indians took in the Vedic Literature. From this point of view, the later the work and the later the manuscript, the interest too is correspondingly greater. The later works and manuscripts show that even till very recent times, the interest that Indians took in the Vedic literature continued to be a dominent factor in their national life. The value of earlier manuscripts is well recognised.

There was a notion among modern Sanskritists that in the matter of Vedic exegesis, there was a great break in the Indian tradition. It was the belief that after Yāska, some few centuries before the Christian era started,

there were no fresh attempts to interpret the Veda and that the tradition had died out, until Sāyaṇa took up the work a few centuries ago. On this account the commentary of Sāyaṇa was regarded as containing more of his imagination and fancy than authenticity based upon tradition. For this reason he was not taken as an authority in matters of Vedic exegesis. It was not known if the authorities cited by Sāyaṇa were commentators on the Veda or were only commentators on works relating to Vedas, like the Kalpa Literature.

The recent discovery of a large number of commentaries on the Vedas has proved that the tradition of Vedic interpretation in India has been always continuous and unbroken and that Sāyaṇa had only continued this tradition. In every branch of learning, an earlier text is explained at a later time according to the notions prevailing at such later time and the individual opinion of the commentator gives a new colour to the ancient text in all cases of successive attempts at interpretation. Otherwise there is no point in writing a fresh commentary. This has been the case in grammar. This was the case in philosophy. The same must have been the case in the matter of Vedic exegesis. This does not constitute a break in the tradition.

The fresh elements in later commentaries also show that Indian scholars in ancient times were not mere slaves of tradition and that they were always very critical in their investigation of problems. They were always comparative also. They always compared an ancient text with things known in their own times; and under changed circumstances, they re-interpreted the ancient texts. Intellectual freedom, *i.e.*, freedom from the shackles of tradition and slavery to fixed opinions, courage to state a thing if such a thing is understood as representing truth in spite of past beliefs, independence of mind to bring in changes according to change of circumstances, these and other factors regarded as the distinct features in modern scholarship are not really new introductions into India from Europe; they are only survivals or revivals of an ancient tradition which continued unbroken in India for many millenniums.

What is called Vedic tradition has a special interest in Indian nationalism. It is not quite accurate to call Hinduism a religion in the sense in which Buddhism is a religion; and what Hindu tradition objected to in religions like Buddhism is that such religions try to standardise human beliefs on supernormal matters. There is no noble trait in Buddhism to which Hinduism

objected nor is there any such thing which did not find a place in Hindu beliefs. Good and virtuous life, kindness to animals, sympathy for those in suffering, helping the needy, all such things are integral factors in Hinduism. Is it necessary to break away from tradition, especially a well established tradition which had been prospering in the country for many millenniums, to become a good person? This was the only point on which there was a fundamental difference between Hinduism and Buddhism. Hindus recognised many Teachers like Buddha. They believed in Kapila, the founder of the Sāṅkhya system, who was accepted as a Siddha, one who has "Realised". Vedavyāsa was another such Teacher. There were many saviours of humanity as God's incarnations like S'rī Rām and S'rī Kṛṣṇa. They lived in the world among men and set an example of noble life to them by their own life. There were cases of an occasional Presence of the Almighty in this world for the removal of some temporary evil, as in the case of the Fish Incarnation and the Tortoise Incarnation. These were divine manifestations for a definite period and for a definite purpose for the time being.

If Buddha is accepted as one of many such Divine Manifestations, Hindus had no quarrel. There was also no quarrel on the point whether such Avatāras are to be recognised as man in Perfection or as God in man. Kapila was a man in Perfection. Rama was God in man. If Buddha is to be considered as the first instance of man being shown the Path, the great question arises regarding the fate of humanity prior to that time. Is there a God? If there is a God, why is it that till that time He did not have any Grace for the suffering humanity? Why did he not send a Saviour prior to that time? Is not God's mercy eternal, or does it have a beginning, with the advent of Buddha as the starting point? Is Buddha the only messenger and will he be followed up by others? If others are to follow where is the logical inconsistency in accepting some predecessors? What specific event can be shown in the history of humanity that marks off the turning point in that history at that time?

Many such problems arise if Buddha is to be accepted as the first originator of a Path of Virture for man's salvation. Further what can we say about the tradition of human civilization prior to the advent of Buddha? The Vedic literature speaks of gods blessing humanity in response to their virtuous deeds and man going to a happier world after death as a result of their virtuous life on earth. Vedas speak of Yama and the Aṅgiras as having discovered

the Path for humanity. There is a passage in the great work on Theism by Udayanācārya, published in the Bulletin of the Adyar Library in series and appearing on pages 12 to 15 in Volume V, Part, II (May, 1941). This passage makes the Hindu position regarding Vedic tradition quite clear. Instead of quoting the entire passage, it is proposed to give here a summary of the arguments, which are very precise, dignified and cogent.

"There was a tradition going on for a very long period and it cannot be said that their beliefs and observances were all fruitless. One cannot argue that in that long period of man's history there was not a single person with forethought; and no one with forethought will associate himself with what has no fruit or what has suffering as the sole fruit. It cannot also be said that they performed vedic rites during all these millenniums only for profit or for honour or for fame. What is it that determines such a rite to be a profit? It is not in itself a form of profit. And why should others pay the performer? One cannot say that others paid the performers of vedic rites for profit or for fame. People worship a king or pay a court-favourite for such benefits and not a religious man. Then the only other alternative is to say that those who performed such rites were frauds, themselves being victims of former dupes and this chain must have been going on for all those millenniums until the first honest teacher appeared in the form of Buddha. How are we to fix upon the first fraudulent person who started this chain of duplicity, which continued in the world for such a long time? The first fraudulent person must have been the most wonderful person and how can we call such a wonderful person a fraud, who could device such a method of duping humanity for such a long period with great success? So the position is this, that between the traditional religion and the newly founded religion there is this fundamental difference. The former has no beginning and the latter has a source in the person of Buddha. If some individual person can be spotted as a fraud, it is only the new religion that supplies such an individual, namely its founder. The traditional religion has no source, no founder; it has only followers. It does not mean that the new religion is a fraud. What is emphasised is that from the point of view of pure logic, there cannot be any element of fraud in the traditional religion." The Hindus were prepared to accept Buddhism as a true phase of Indian religion if it is taken as a development, as one among the many developments, of the traditional religion.

The fundamental difference was this. Is it necessary to break away from the past and from tradition to be modern? Tradition does not compel a man to go back to an earlier age nor to stand quiet. He can move with the times, with the feeling that his journey had been started a long time ago, while those who break away from the tradition have to feel that they have only just started their journey. He who follows the tradition has the advantage of the conviction that he has the example of a long successful journey behind him, while the follower of the new religion has to take his attempt as a venture, as an experiment.

Further, how can one man lay down the law for the entire humanity? As men they are all equal. For a law to be acceptable to all men, that law must transcend human source. There must be unbelievers and if the law is given by a religious teacher the law does not apply to them. Tradition is common to all. All can accept that there was a tradition. Those who do not believe in a particular aspect of the tradition can reject or alter that portion and that is how human civilization progresses. Therefore the existence of a tradition as a genuine phase of human civilization is the only aspect of nationalism to which all persons can be loyal, to which all persons can pay homage, irrespective of differences in customs, habits, religious beliefs, social manners or racial peculiarities. Thus what was expected by Hinduism was only a recognition of this continuity of the tradition of civilization in the country, and this is what is called Vedic authority. Indian civilization in all its stages of progress had its start in the vedic period. Buddhism asserted that man started his life of virtue according to true divine law only from the time of Buddha and all religious beliefs prior to that was delusion. Hindus asserted that there were religions in India prior to Buddhism and those religions were as true as Buddhism, and Buddhism too they were prepared to accept as a true religion. In the fight between fanatism and tolerance, tolerance prevailed and Buddhism as a separate religion ceased to function in India. But Buddhism as one among the many phases of religions in India continued to flourish on the soil.

Even when Buddhism continued in India as a separate religion, the quarrel was only among the intellectuals, the leaders of thought. In ordinary life, Hindus and Buddhists lived as members of a great fraternity, namely the Indian nation. This is more than proved by the attitude shown by great poets and authors to the Buddhists, as is found in the

dramas of Kālidāsa and Bhavabhūti. The Hindu intellect was able to maintain the continuity of the tradition of Indian civilization against the attempt of a few rebels who held that India can dispense with her past and start a new life from the time of Buddha. At present we find a new tendency in the same direction, that India can find her salavation without being loyal to her ancient civilization, that there is an irreconcilable difference between ancient Indian tradition and modern Indian needs, that the ancient tradition is a hindrance to further progress and that we have to break off from the past.

It is a similar tendency in ancient India which the thinkers of those days tried to derive off from Indian Society. According to ancient Indian ideals there can be no conflict between a continuous tradition and the needs of a particular period in the history of the civilization of the country. Whatever may be the changes which times may bring about in the customs and manners of a people, the continuous tradition of the past has a value and an interest and at no time shall there be a complete break from the past. This is exactly the spirit that we find in modern Europe; the interest in Greek and Roman civilization still continues in Europe, though in mode of life and in religious thought, the nations have completely changed from the days of the Greek and the Roman civilizations. Scholars still take great interest in the history of England when Romans conquered the country, though that was centuries prior to the introduction of Christian religion into the soil. What really constitutes English nationalism is the feeling among the people, of the unbroken tradition of the country through centuries, though in the course of the progress of the country, there have been vast changes in the culture of the people. But the interest in the ancient history of the country is common to all the people of the country irrespective of their race, religion and political ideals.

It is the same spirit which the thinkers of ancient India also wanted to introduce into the minds of the peoples, when they enunciated the doctrine of Vedic authority. This doctrine which was the foundation of Indian nationalism, was accepted by all the people. Greeks, Cythians and Huns adopted India as their home, accepted the doctrine of Vedic authority as the foundation of Indian nationalism and became united with the earlier settlers in India to form a single homogeneous nation. The difference of Dravidians and Aryans disappeared. There was only one Indian civilization

within which there was scope for all kinds of beliefs in religious matters, all sorts of social customs, various sorts of political institutions, differing philosophical doctrines and innumerable racial habits and cultures. In spite of all such differences there was one bond that united all together, and that bond was the recognition of a continuity of civilized life in the country from the Vedic times. The actual texts of the Vedas had a sanctity only to those who accepted them as their direct heritage. Even among them, different people accepted different portions of the Vedic texts as of supreme sanctity. To the philosopher, the Upaniṣads were the only portions that really counted. To the ritualists the Brāhmaṇas and such portions of the Saṃhitās as had affinity with the Brāhmaṇas were of prime importance. To the devotees who paid more importance to contemplation, the text of the Ṛgveda was the most important portion. There were large sections of the nations who did not attach any value to the texts of the Vedas. There were various religious sects who had their own Āgamas, which they accepted as of supreme sanctity, just like the Vedic texts. But all accepted Vedic authority, namely, the continuity of civilization from the Vedic period. All the Purāṇas, all the Dharma S'āstra, the various systems of philosophy, grammar, prosody, music, and all phases of Indian wisdom traced their origin to the Vedic period, without accepting any particular vedic text as the starting point.

This is the great importance of Vedic literature to India. This is the reason why Indian scholars accepted the Vedas with a sense of reverence. There was no superstition attached to this acceptance of Vedic authority; there was no attempt at imposing a system of thought which was the prerogative of a small intellectual oligarchy on an ignorant mass from whom the highest wisdom was kept a secret. In this acceptance of Vedic authority we do not see the symptom of meek submissiveness to autocracy. On the other hand what we see in it is the evidence of the spirit of man's freedom, of the full liberty of the individual.

The Vedic literature, of which the present is a complete description, so far as the manuscripts deposited in the Adyar Library are concerned, has an interests to the nation far greater than to the specialist. The present difficulty in the way of India's union lies in the belief that there was no civilization in ancient India, that civilized life started in India only after the advent of European influence (so far as modernised intellectuals are concerned) or only from the time of the advent of Muslim culture into

India (so far as Muslim thinkers are concerned). There are practically no Indian thinkers who believe in the existence of an Indian civilization until very recent times. In spite of caste differences, sectarian differences and racial differences among the Indians, all can find a bond of union in the recognition of the existence of a civilization in India from the very remote past, though no one may adopt any particular detail of that civilization in his own life. The present volume shows to the world that there was such a civilization in India, which had an unbroken existence on the soil for many millenniums. This is the importance of this volume to the ordinary man, who may not be a specialist in the field.

I was led into this rather elaborate treatment of a subject because I have always kept in my mind the words of Colonel Olcott on the occasion of the opening of the Library which runs as follows :

"All these (*i.e.*, the other oriental libraries) have a character different from our Adyar Library, and do not compete with it. Ours has a definite purpose behind it, a specific line of utility marked out for it from the beginning. It is to be an adjunct to the Theosophical Society; a means of helping to effect the object for which the society was founded."

The Library is not meant for a mere conclave of specialists devoid of the wider interest of humanity. It is to be a place from which the real wisdom of ancient India is to emanate, in which is to be prepared the plan and from which is to be supplied the material for the foundation as well, for the edifice of Inda's union into a single nation and of the association of the naions of the world into a single Commonwealth.

I will be failing in my duty if I close this Introduction to the first Volume of the Descriptive Catalogue without paying homage to Col. H.S. Olcott, the founder of the Library. It is impossible to assess our indebtedness to him for what he has done in the revival of Indian nationalism. When he came to India and established the Headquarters of the Theosophical Society in Madras, what he found to be the saddest phase in Indian life was the indifference which the educated Indians were showing to their ancient cultural heritage. He knew that it would be a very long process to create among Indians a sense of pride for their past. He found that ancient manuscripts were neglected and were decaying. There was no attempt at that time to constitute a manuscripts Library in South India. The Adyar Library is one of his gifts to the nation as a result of his far reaching vision.

He had an intuitive capacity to understand the fundamentals of the religions and cultures of other peoples. He recognised the great value of Buddhism, Hinduism and Zoroastrianism for the future of humanity. His personality and his sincerity appealed to a large number of Indians following different religions. The Indians of the present day have no idea how much he has influenced the growth of national feeling in India, especially on the cultural side, like education, study of ancient religions, publication of Indian classics and the uplift of the down-trodden communities.

There was no period in the history of India as at present when her people had been so indifferent to their ancient civilization. This pride of ancient civilization gave them the strength to influence all the foreigners that came into the country. At the time when there were Mohammadan States flourishing in the country side by side with Hindu States, there might have been wars between Mohammadan States and Hindu States. But there were also wars between Mohammadan States and also between Hindu States. The States could be called Hindu or Mohammadan only in relation to the religion of the ruler. But they were all Indian States. Hindus recognised the greatness of the new language and literature introduced into the country by the Mohammadans and this recognition was reciprocated by the Mohammadans. Hindu scholars and Hindu Saṃnyāsins were honoured and revered in the Courts of the Mohammadan rulers. This mutual cultural understanding was bringing about a union among the two different communities of the country during the Moghul period.

Col. Olcott knew that a real fusion of the different communities in India can be effected only through work on the cultural plane. The different languages and literatures, the different religions and the different ways of living must be a source of pride to the people of the country, instead of being a factor of conflict among the different communities. If every community develops a sense of pride in his own literature and in his own religion, then he naturally begins to recognise the rights of others to have a similar pride in their own literatures and in their own religions. What is different from one need not as such be opposed to one. It is this spirit that Col. Olcott wanted to foster among the Indians. The Adyar Library is a standing monument of the great interest that he took in the affairs of India, which he understood only as a part of the affairs of man.

I have been officially connected with the Library for well over sixteen years now. The opportunity that I have for serving this great Institution has ever been a matter of pride and gratification. My association with the Library will ever be an encouragement to me in all my work and a solace to me in all my sorrows. It has given me my first chance in life to work for a great cause and has ever been a great help to me in my work in the University of Madras.

With these words this volume is dedicated to the service of humanity.

Adyar Library C. KUNHAN RAJA
10th November, 1942

THE VEDIC LITERATURE

I. THE ṚGVEDA

1. 22. G. 38.

THE ṚGVEDASAṂHITĀ

ऋग्वेदसंहिता

Palm-leaf (S'rītāla). 138 folia. 18½″ ×2″. 12 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Accented except part of Aṣṭaka V.

Contains Aṣṭakas I—V.

2. 23. B. 35.

Palm-leaf. 58 folia. 14½″ ×1¼″. 8 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Slightly injured. Uninked. Unaccented.

Aṣṭaka VI from the beginning to the end of the 15th Varga of the 7th Adhyāya (*i.e.* the end of Maṇḍala VIII).

3. 22. G. 66.

Palm-leaf. 152 folia. 17″ ×$1\frac{1}{10}$″. 5—6 lines in a page. Telugu character. Old. Damaged. Good medium hand. Inked. Accented.

Up to the end of Varga II. 5. 24.

On a fly-leaf at the end, in Tamil script: S'rīnivāsa Kavas'ari.

4. 11. D. 134.

Paper. 23 folia. 9¼″ ×4″. 8 lines in a page. Devanāgarī character. Recent. In good condition. Good medium writing. Partly accented.

Up to the end of Adhyāya II. 6.

5. 22. G. 47.

Palm-leaf. 202 folia. 14″ ×1″. 5 lines in a page. Telugu character. Old. Injured. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

From the beginning of Aṣṭaka V to the 1st Ṛk of Varga VII. 6. 17.

6. 23. A. 16.

Palm-leaf. 107 folia. 14½″ ×1¼″. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Large legible writing. Inked. Unaccented.

From the beginning of Aṣṭaka V to the end of Varga VII. 2. 33.

7. 25. I. 2.

Palm-leaf. 61 folia. 18″ ×1½″. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good large writing. Partly inked. Accented.

Aṣṭaka VI from the beginning to the 11th Varga of the 8th Adhyāya.

8. 22. H. 12.

Palm-leaf. 28 folia. 17″ ×1″. 6 lines in a page. Telugu character. Old. Worm-eaten and injured. Large clear writing. Inked. Unaccented.

From Varga VIII. 1. 7 to Varga VIII. 4. 16.

9. 22. F. 59.

THE ṚGVEDAPADAPĀṬHA

ऋग्वेदपदपाठः

Palm-leaf. 57 folia. 17″ × $1\frac{1}{2}$.″ 9 lines in a page. Telugu script. Old. Badly injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Portions of Aṣṭakas V—VIII. The leaves are badly disarranged.

10. 22. H. 1.

Palm-leaf. 69 folia (numbered 50—156, foll. 54, 58, 59, 61, 64, 71, 87, 88, 98, 100, 101, 103—110, 121—123, 128—131, 133, 140—144, 147—151 and 155 being missing). 17″ ×$1\frac{1}{2}$″. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slighty worm-eaten. Beautiful large writing. Inked. Unaccented.

Begins abruptly in the middle of the 4th Ṛk of Varga VIII. 6. 1; the Aṣṭaka ends fol. 27 (numbered 82); Aṣṭaka IV begins fol. 83 and ends the MS. Evidently part of a complete MS. of Aṣṭakas IV and VIII.

11. 22. H. 2.

Palm-leaf. 147 folia. 16″ ×$1\frac{1}{4}$″. 7 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

From the beginning of Adhyāya I. 2 to Varga I. 8. 26, together with Vargas II. 3. 2—24 and IV. 7. 32—51. The leaves are badly disarranged.

12. 22. H. 8.

Palm-leaf. 118 folia. 18″ ×$1\frac{4}{10}$″. 7 lines in a page. Telugu script. Old. Badly damaged at the right end. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Up to Varga II. 6. 14.

Aṣṭaka 1 ends fol. 72; fol. 73 begins abruptly the last Ṛk of Varga II. 3. 12, the portion up to this having been lost in missing leaves.

13. 22. H. 9.

Palm-leaf. 69 folia. $16\frac{1}{4}$″ × $1\frac{1}{2}$″. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Aṣṭaka VIII; complete.

14. 22. H. 20.

Palm-leaf. 88 folia. $15\frac{1}{4}$″ × $1\frac{1}{4}$″. 6 lines in a page. Telugu character. Fairly recent. In excellent condition. Good Medium writing. Uninked. Unaccented.

Aṣṭaka II; complete.

At the end:

विसर्गबिन्दुमात्राणि सह पादाक्षराणि च ।
न्यूनानि चातिरिक्तानि क्षमस्व परमेश्वर ॥
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

Dated Tuesday, the 1st day of the bright fortnight of Mārgas'īrṣa of S'rīmukha.

15. 28. F. 8.

Palm-leaf. 59 folia. 16″ × $1\frac{1}{4}$″. 7 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Up to Varga II. 1. 2.

Three modern fly-leaves in Telugu at the beginning and one in both Sanskrit and Telugu at the end contain medical prescriptions of which the latter, the Sanskrit, is as follows:

रक्तपित्तचिकित्सा ।
वाशापर्पटसव्यचन्दनपयः केनप्रसूनाम्बुद
द्राक्षायष्टिमधूकमेखनिनदं श्रेष्टास्य खर्जूरिका ।
दूर्वादाडिमशुष्कगोमयपरीक्षराज्यमध्येक्षण
क्षौद्रं मोचरसो वटीःकुरु शिशाघंत्रश्रि पितामयं ॥

This is followed by an explanation in Telugu. One modern fly-leaf at either end contains some astrological matter. An additional one at the beginning is dated Friday, Rohiṇī, the 12th day of the dark fortnight of Jyeṣṭha of Vikrama.

16. 30. C. 8.

Palm-leaf. 131 folia (numbered 1—130, number 90 being repeated). 11″ × $1\frac{1}{4}$″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Breaks off in Varga II. 5. 5.

17. 41. B. 67.

Paper. 115 folia (numbered 106—200). $9\frac{1}{2}$″ × $4\frac{3}{10}$″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fairly good condition. Good medium writing. Accented.

Aṣṭaka II; complete.

At the end: इति षोडशोध्यायः ॥ ब ॥ समाप्तः ॥ संवात १६८४ वाषा चैत्र चदि ६ षष्ठी सोमे समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥

18. 48. B. 68.

Paper. 92 folia. 11″ × $4\frac{1}{2}$″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fairly good condition. Good medium writing. Accented.

Aṣṭaka I; complete.

At the end there is written and deleted probably the date of the MS., of which part, namely, the figure १९२ is visible.

19. 41. B. 52.

Paper. 123 folia. $9\frac{1}{2}$″ × 4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn and slightly worm-eaten. Good large writing. Accented.

Aṣṭaka IV; complete.

At the end: संवत १९१८ वर्षे श्रावणशुदि . . रो द्वियज्ञमूर्तिसुत . . . दीनामध्ययनार्थं परोपकारार्थं लिखितमिदम् । . . . . समस्तऋषिणा . . माधव . . . न लिखितम् ॥

20 21. N. 1. [2]

ṚGVEDABHĀṢYA OF UDGĪTHA

ऋग्वेदभाष्यम—उद्गीथकृतम्

Palm-leaf. 14 folia (187—200). $20\frac{1}{2}$″ ×2″. 12 lines in a page. Wooden board at either end. Malayāḷam script.

Old. Very fragile and badly injured. Good small writing. Inked.

From the end of the 4th Ṛk of Varga VII. 5. 33 to the end of the 3rd Ṛk of Varga VII. 7. 7.

Begins : मृष्टानां घृतान्नानामवयवभूतैः स्वांशलक्षणैः । तस्माद्वयमपि श्रेयोर्थमग्निमाराधयामः । सप्तस्वसृः सप्तजिह्वा ज्वालाख्याः काळी कराळीत्या . . . . श्यमान अत्यर्थं शब्दमानः स्तोतृभिर्हूयमान इत्यर्थः । विद्वान् सप्तजेदा । मध्वः मधुस्वादस्य मृष्टस्य हविषः पूर्णा इति शेषः । उज्जभार ऊर्ध्वं हरति दशेर्दश . . . . कस्यान्तर्ये मे अन्तर्लक्षे आकाशे स्थितस्य पूष्णः । कुत एतत् ।

Ends : शुष्णमसुरं हत्वा येन पालनेन त्रैलोख्यं पालितवानसि तत्पालनमस्माकन्त्वां याचामह इति वाक्यशेषः । अकर्मादः अकर्मा अविद्यमानकर्मा निष्क्रिय इत्यर्थः । दस्युः नः अस्माकमभि अमन्तुः आभिमुख्येन स्वरूपतः अज्ञाता । अथवा अवोपसर्गस्य वकारलोपोत्र द्रष्टव्यः । अवमन्तुः अवमन्ता परिभविता । अन्यव्रतः श्रुतिस्मृतिविहितकर्मणोन्यकर्मा प्रतिषिद्धकर्मा । अमानुषः मानुषादन्यः मनुष्यसंव्यवहाराद्बाह्यः राक्षसवृत्तिरित्यर्थः । अयमीदृशः तस्य दासस्य उपक्षपयितव्यस्य । त्वं हे अमित्रहन् भक्तजनस्य शत्रूणां हन्तः वधः हन्ता सन् दम्भय जहि । तमिति शेषः । अथवा वध इति वज्रनाम । तस्य वज्रन्दम्भय गमय । तं वज्रेण जहीत्यर्थः । त्वन्न इन्द्र । त्वन्नः अस्मान् । हे इन्द्र शूर शूरशूरैः मरुद्भिस्सह सामर्थ्यात्पालयेति शेषः । उत अपि । त्वोतासः त्वया ऊता रक्षितास्सन्तो वयं बर्हणा परिवृद्धयेनं ईप्सितार्थप्रदानेन त्वदीया तव प्रसादयुक्ता स्यामेति शेषः । कस्मादेवं ब्रूमः यस्मात् . . . . . ॥

A note on the first folio says that the MS. formerly belonged to Payyūr Bhaṭṭatiri.

21. 21. N. 3.

Palm-leaf (S'rītāla). 7 folia (73—79). $12\frac{1}{2}'' \times 2''$. 8 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old, very fragile and injured. Blurred medium writing. Inked.

Adhyāya VIII. 2 from the 23rd Varga to the end.

Begins : श्रीगणपतये नमः । उत्तरं सूक्तं बृहस्पते प्रथममित्येकादशार्चम् ज्ञानस्तावकं बृहस्पतिरांगिरसो ददर्श । उक्तञ्च देवतानुक्रमण्याम् ।

यद्यो . . . रम् ब्रह्म यच्च योगान् समश्नुते ।
तज्ज्ञानमभितुष्टाव सूक्तेनाथ बृहस्पतिः ॥ इति ।

Colophon : इत्युद्गीथाचार्यकृतौ ऋग्वेदभाष्ये अष्टपञ्चाशोध्यायः ॥

22. 39. B. 21.

Paper. 325 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

From the end of the 4th Ṛk of Varga VII. 5. 33 to the middle of the 6th Ṛk of Varga VIII. 3. 18. There is a long gap from the 3rd Ṛk of Varga VIII. 1. 12 to the 4th Ṛk of Varga VIII. 2. 2.

At the end there is the scribal note :

एतावदेवोपलब्धम् ।

The commentary is published as No. 15 of the Dayānandamahāvidyālayagranthamālā, Lahore, 1935.

Skandasvāmin, Nārāyaṇa and Udgītha are mentioned by Mādhava, son of Veṅkaṭārya (VIII. 4. 9) as collegues and as having written the commentary in collaboration. Prof. C. Kunhan Raja suggests that Udgīthabhāṣya has been quoted by Devarāja in his Nighaṇṭubhāṣya under the name of Skandasvāmin. (See Proceedings of the Fifth Oriental Conference, pp. 250 ff.).

A comparison of Udgītha and Skandasvāmin with Sāyaṇa shows that the latter amply draws upon the two former; but there is this difference: Udgītha and Skandasvāmin preserve the order of the words in the Ṛk, while Sāyaṇa follows the prose order in interpreting the Ṛks.

23. 38. C. 24 $\frac{1}{\cdot}$

ṚGVEDABHĀṢYA OF SKANDASVĀMIN

ऋग्वेदभाष्यम्—स्कन्दस्वामिकृतम

Paper. 150 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Fair medium writing.

The first two Adhyāyas; complete.

Begins: श्रीरस्तु ॥ स्कन्दस्वामिकृतमृग्वेदभाष्यम् । प्रथमाष्टके प्रथमोऽध्यायः ।

मन्त्राणामवबोद्धव्यो यतोऽर्थोऽङ्गत्वसिद्धये ।
ऋग्वेदस्यावबोधार्थमतो भाष्यं करिष्यते ॥

मन्त्राः पञ्चप्रकाराः प्रैषाः करणाः क्रियमाणानुवादिनः शस्त्राभीष्टव (च) नादिगता जपानुवचनादिगता इति ॥

Ends: तद्वत्ता सर्वास्तान्मनुष्यान् सर्वाणि तानि जंगमानि । द्वादशारमिति प्रसिद्धोऽरशब्दः ।

वळभीविनिवास्येतामृगर्थागमसंहृतिम् ।
भर्तृध्रुवसुतश्चक्रे स्कन्दस्वामी यथास्मृति ॥

स्कन्दस्वामिकृते ऋग्वेदभाष्ये प्रथमाष्टके द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

A scribal note at the end says that this transcript has been collated with some MSS.

Dated 22-2-1928.

The first Aṣṭaka has been published by Prof. C. Kunhan Raja in the Madras University Sanskrit Series and the first two Adhyāyas by Pandit Sambasiva Sastri in the Trivandrum Sanskrit Series.

24. 38. C. 24 $\frac{2-3}{\cdot}$

Paper. 2 vols. 383 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

From the 4th Ṛk of Varga I. 2. 37 to the end of the Aṣṭaka.

Colophon : इति ध्रुवस्वामिसुतस्य स्कन्दस्वामिनः कृतौ ऋग्वेदभाष्ये अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

Some lacunae are marked.

25. 21. N. $1\frac{1}{\cdot}$

Palm-leaf. 225 folia. $20'' \times 1\frac{3}{4}''$. 8 lines in a page. Wooden board at either end. Malayāḷam script. Old. Very fragile and heavily injured. Good medium writing. Inked.

This is the original of the last one and contains the same portion.

A fly-leaf at the beginning gives the contents of the MS.

According to a note on the first folio, this formerly belonged to Payyūr Bhaṭṭatiri.

26. 21. N. 3.

Palm-leaf (S'rītāla). 12 folia (80—91). $12\frac{1}{2}'' \times 2''$. 11 or 12 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old, very fragile and injured. Legible small writing. Inked.

Adhyāya I. 8 from the beginning to the 9th Varga. Ends abruptly :

पतिम्मे पुनर्युवानं कुरुतमिति । अथ वां वक्ष्यामीति । सा तौ तथोवाच । तामश्विनौ प्रत्यूचतुः । एतं ह्रदमवतरतु । अतो यत्कामयते तेन पयसा उत्तरिष्यामीति ।

A marginal note on the recto of the 1st folio gives Payyūr Bhaṭṭatiri as the former owner of the MS. Another on the verso of the last runs :

. . . षु द्वादसु पत्रेषु स्कन्दस्वामिकृतमृग्भाष्यं . . . वि . . . ।

27. 39. I. 10.

Paper. 184 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Fair large writing.

From the 1st Ṛk of Varga IV. 3. 21 to the 1st Ṛk of Varga V. 1. 20.

Besides small lacunae marked here and there, there is a long one from the 1st Ṛk of Varga IV. 3. 30 to the 3rd Ṛk of Varga IV. 7. 33.

Dated 18-2-1929.

The original is from the collection of the Curator for the publication of Oriental MSS., Trivandrum.

For information on the commentary, see Prof. Kunhan Raja's Manuscripts Notes, Adyar Library Bulletin, Vol. I, Part IV, pp. 124 *et seq.*

28. 21. N. 3.

NIRUKTASAMUCCAYA OF VARARUCI

निरुक्तसमुच्चयः—वररुचिकृतः

Palm-leaf. 44 folia. $12\frac{1}{2}'' \times 2''$. 11 lines in a page. Malayāḷam script. Old. Decayed. Good medium writing. Inked.

Complete. Divided into 4 Kalpas.

Begins : हरिः श्रीगणपतये नमः ।

अग्निं वायुन्तथा सूर्यं लोकानामीश्वरानहम् ।
नमामि नित्यं देवेशान्निरुक्तसमये स्थितः ॥

अथेदानीम्मन्दप्रज्ञावबोधनार्थं मन्त्रविवरणं निरुक्तमन्तरेणन संभवति । यत आह—अथापीदमन्तरेण मन्त्रेष्वर्थप्रत्ययो न विद्यत इति ।

Ends : तमाहरामि निर्ऋतेरुपस्थात् । प्रळ्याधिदेवताया अंकप्रदेशादप्यपहृत्यास्पार्षं रक्षामि । शतशारदायशतसंवत्सराय जीवसे शतसंवत्सरं जीवितुमित्यर्थः । इति वाररुचे निरुक्तसमुच्चये चतुर्थः कल्पः ।

कल्पैश्चतुर्भिर्व्याख्यातं सारभूतमृचां शतम् ।
सहस्रं पञ्चशतं श्लोकेनानुष्टुभा कृतम् ॥
सहस्रं पञ्चशतं संख्या ग्रन्थस्य कीर्तिता ।
विस्तारभीत्या संक्षिप्तं तात्पर्यार्थावबुद्धये ॥
एवन्निरुक्तमालोक्य मन्त्राणां विवृतं शतम् ।
उक्तानुक्तदुरुक्तानि चिन्तयन्त्विह पण्डिताः ॥

भगवते यास्काय नमः । ओन्नमो नाराय । नमश्शिवाय ।

At the end of each section there is the colophon : **इति वाररुचे निरुक्तसमुच्चये.** For this

see Prof. C. Kunhan Raja's introduction to his edition of this as Special Supplement, The Annals of Oriental Research of the University of Madras, Vol. II, 1937-38 ; Proceedings of the Sixth Session of the All-India Oriental Conference, p. 356 ; Journal of Oriental Research, Madras, Vol. X, p. 267.

29. 38. H. 4.

Paper. 90 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Fair medium writing.

Complete.

Transcript from 21. N. 3.

Dated 2-10-1930.

30. 19. L. 52.

ṚGVEDAVYĀKHYĀ OF MĀDHAVA

ऋग्वेदव्याख्या—माधवकृता

Palm-leaf. 88 folia, $21'' \times 1\frac{6}{10}''$. 8 lines in a page. Wooden board at either end. Grantha script. Old. Badly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked.

Aṣṭaka I ; complete.

Ends : मा सा मा विशुष्यतु सा त्वदीयासु मतिरस्मासु वाजप्रमहो धनैः प्रमहनीय इतिषोस्मान् संवरन्त अभिकामयन्ता मन्त्रभजास्मान् गोषस्वामी सर्वस्य तव मंहिष्ठा स्तोतृत . . . लब्धधनाः पुत्रपौत्रैस्सधमादस्यामेति ॥

धातः किन्द्विज साधु तेन चरितं किन्तद्विधयाळन
किन्तेतैः कृतमाहुरार्य इमे सूक्तन्दुरुक्तं समम ।
विस्पष्टमलिखिमेषु तच्च सदृशम् प्रज्ञाश्च सृष्टा मया
प . . . . तादृशानहमिदं श्रेष्ठन्निरुक्तम्मया ॥
हरिः ओं ॥

Entered under the title of Ṛgvedasūktanirukta in the Catalogue of the Library Vol. I, Supplement, p. 1.

The first four Adhyāyas have been published along with the commentary of Veṅkaṭamādhava, by Prof. C. Kunhan Raja from the Adyar Library, 1939. For information on this see his foreword and the Journal of Oriental Research, Madras, Vol. V, pp. 316 ff.

31. 38. I. 25.

Paper. 64 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

Up to Varga I. 2. 19.

A transcript from 19. L. 52.

32. 21. N. 1?

ṚGVEDABHĀṢYA OF VEṄKAṬAMĀDHAVA

ऋग्वेदभाष्यम्—वेङ्कटमाधवकृतम्

Palm-leaf. 186 folia. $20\frac{1}{2}'' \times 2''$. 11 lines in a page. Wooden board at either end. Malayāḷam script. Old. Very fragile and badly injured. Good medium writing. Inked.

Aṣṭakas V—VIII.

Begins :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
पञ्चमोथाष्टकस्तस्मिन्नध्यायादिषु वक्ष्यते ।
ऋषिर्नामार्षगोत्रेषु विज्ञेयमिह वैदिकैः ॥
ऋषिर्नामार्षगो . . . . ।
. . . . यशस्यश्च स्वर्गन्धन्यममित्रहम् ॥
ऋषिर्नामार्षगोत्रज्ञ एकैकस्य भवत्यृषेः ।

This is the beginning of the Kārikās preceding the commentary on the Vth Aṣṭaka.

Ends: . . . . उपासते प्रश्नास्तथा यूयमपि कुरुध्वमिति । समानो मन्त्रः समा . . . . . भ्युच्चारयामि । युष्माकं येन संगतां स्यात्तथा समानेन हविषा युष्माकञ्जुहोमीति ॥ श्रीः ॥

व्याख्यदष्ट . . . . . . मष्टमस्याष्टकस्य सः ।
तीरमाश्रित्य निवसन्कावेर्या दक्षिणं सुखम् ॥

. . . . तमृग्वेदभाष्यं समाप्तं । श्रीः ओं हरिः हरिः हरिः श्रीः ॥

A note on the first folio says that the MS. formerly belonged to Payyūr Bhaṭṭatiri.

At the beginning of each of the 64 Adhyāyas there are added a few stanzas explaining some point connected with Vedic interpretation. These stanzas have been collected and published under the title of the Ṛgvedānukramaṇī, by Prof. C. Kunhan Raja as No. 2 in the Madras University Sanskrit Series. The commentary is published by Dr. L. Sarup from Lahore. For this see Prof. Kunhan Raja's preface to the Ṛgvedānukramaṇī; Proceedings of the Fifth All-India Oriental Conference, Lahore, pp. 263 ff.; Dr. L. Sarup, Indices and Appendices to the Nirukta, Introduction, pp. 41 ff.

33. 38. D. 15.

Paper. 6 vols. 1237 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In good condition. Good medium writing.

From the 3rd Ṛk of Varga I. 1. 19 to the end of Aṣṭaka III, and Aṣṭakas V—VIII, with lacunae here and there.

The 1st vol. containing Aṣṭaka I, has been collated with two other MSS., one from Trivandrum and another from Mysore. Vols. II—VI contain Aṣṭakas II, III, V and VI, VII and VIII respectively. A long gap at the end of Aṣṭaka III, from the 3rd Ṛk of Varga III. 8. 19 to the end.

The original for Aṣṭakas V—VIII is 21. N. 1?

Vol. III is dated 5-6-1923 and vol. VI 4-4-23.

34. 38. H. 8.

Paper. 104 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 15 lines in a page. Devanāgari script. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

From Varga I. 3. 2 to the end of the Aṣṭaka. Does not contain the Kārikās.

Colophon:

ऋगर्थदीपिका चेयं प्रथमश्चायमष्टकः ।
कर्ता श्रीवेङ्कटार्यस्य तनयो माधवाह्वयः ॥

इति श्रीमाधवार्यविरचितऋगर्थदीपिकाप्रथमाष्टकः समाप्तः ॥

Dated 25-1-29.

This is a transcript from a Mysore MS.

35. 21. N. 3.

Palm-leaf (S'rītāla). 16 folia (57—72). $12\frac{1}{2}'' \times 2''$. 11 or 12 lines in a page. Malayāḷam script. Old, very fragile and injured. Small legible writing. Inked.

Adhyāya IV. 3 from the beginning of the 21st Varga to the 2nd Ṛk of the 29th Varga, together with the Puruṣasūkta.

Begins abruptly: गम् । आरुद्रासः हे रुद्राः रुद्रपुत्राः मरुतः । इन्द्रवन्तः इन्द्रसंयुताः . . . । . . षसः सम्प्रीयमाणाः इन्द्रेणैव सह परस्परतो वा । हे हिरण्यरथाः हिरण्मया रथा येषान्ते हिरण्यरथाः । सुविताय । इण्गतौ । अधिकरणे चात्र क्तप्रत्ययः । शोभनं गम्यते यस्मिन् तत्सुवितम् यज्ञकर्म्म । छान्दसत्वादुपसर्गस्यापि सोरुवङादेशः । तस्मै सुविताय यज्ञकर्मणे यज्ञसमाप्त्यर्थमित्यर्थः । आगन्तन आगच्छत । किम् कारणम् । उच्यते । यतः इयं वः युष्माकम् । अस्मद्व्यत्ययेनेयं पञ्चमी । अस्माकम् स्वभूता प्रतिहर्यते । प्रतिशब्दोत्र धात्वर्थानुवादी । हर्य्यतीति कान्तिकर्म्म ।

This part ends: एतम्मे मम स्तोमम् । हे ऊर्म्ये रात्रि । दार्भ्याय दर्भपुत्राय । रथवीतये परावह पराय गत्वाचक्ष्व । येन मामृषिर्ज्ञात्वा दुहितरन्ददातीत्यर्थः । गिरः सन्देशलक्षणाश्च वाचः हे देवि रथीरिव । यथा कश्चिद्रथी राज्ञोन्यस्य वा कस्यचित् सन्देशं शीघ्रम् परायेत्तद्वदित्यर्थः । उतमे वो ।

The commentary on the Puruṣasūkta is complete.

36. 41. A. 45.

ṚGVEDABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

ऋग्वेदभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Paper. 5 vols. 1227 folia. $12'' \times 5''$. 12 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing.

Vol. I: foll. 208; Adhyāyas I. 1—2.
Vol. II: „ 338; Aṣṭaka II; complete.
„ III: „ 193; „ IV; „
„ IV: „ 212; „ V; „
„ V: „ 276; „ VIII; „

Vol. V, fol. 276, dated Sunday, the 1st day of the bright half of Phālguna of Saṃvat 1835. According to a note on the 1st folio of each volume, the MS. formerly belonged to Govindadas'aputra.

37. 22. H. 10

Palm-leaf. 100 folia. $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Badly worm-eaten and injured. Small good writing. Uninked.

Fragments of Adhyāyas VI. 7—8 (foll. 1--4) and Aṣṭaka VII from the beginning to Varga 7. 25, with many gaps of missing leaves. With unaccented text.

From fol. 13 leaf-marks 266 sq. are found. Evidently part of a much larger MS.

38. 22. H. 11.

Palm-leaf. 96 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 2''$. 19 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten and injured. Small good writing. Uninked.

Adhyāyas II. 2—8.

At the end: हरिः ओम् । शुभमस्तु । अस्मद्गुरुभ्यो नमः । रङ्गनाथन् स्वहस्तलिखितम् ।

यादृशं पुस्तके दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
बिन्दुदुर्लिपिविसर्गवीथिकाश्शृङ्गपंक्तिपदभेददूषणम् ।

हस्तवेगजमबुद्धिपूर्वकं क्षन्तुमर्हथ समीक्ष्य सज्जनाः ॥
साम्बाय परब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ॥

39. 19. K. 86.

THE ṚGVEDABHĀṢYA OF ĀNANDATĪRTHA

ऋग्भाष्यम्—आनन्दतीर्थकृतम

Palm-leaf. 11 folia (53—63). 25″ × 2″. 10 lines in a page. Wooden board at either end. Nandināgarī script. Old. In a fairly good condition. Small fair writing. Inked.

Complete.

An attempt to interpret some Ṛks in terms of application to Nārāyaṇa, by Madhvācārya alias Ānandatīrtha, the exponent of the Dvaita school of Vedānta. Edited by Krishnacharya, Nirnayasagara Press, 1892.

40. 8. C. 43.

THE ṚGBHĀṢYAṬĪKĀ OF JAYATĪRTHA

ऋग्भाष्यटीका—जयतीर्थकृता

Paper. 124 folia. 10″ × 4½″. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. In excellent condition. Good medium writing.

A commentary on the Ṛgbhāṣya of Ānandatīrtha. With the texts. Foll. 1—18 contain the Ṛks, partly accented, 19—53 the Ṛgbhāṣya and 53—124 the Ṭīkā. Jayatīrtha is a well known controversialist of the Dvaita school of philosophy.

Begins: श्रीवेदव्यासाय नमः ॥ श्री ॥ हरिः ॐ ।
नारायणाभिधं ज्योतिः प्रत्यूहध्वान्तशान्तिकृत् ।
कमलाकमलानन्दमन्तः स्वान्तमुपास्महे ॥
ऋचां पदान्युपादाय तेषां भाष्यपदैस्सह ।
कुर्मः संवादितामात्रं यथाधीतं यथामति ॥

इह खलु संसारकूपारपारं जिगमिषतामर्थनीयस्य भगवत्प्रसादस्य तज्ज्ञानमन्तरेणासम्भवात्तदर्थं प्रवृत्ता अपि वेदा अप्रतिविप्रतिपत्तिभ्यां न तत्कारणतामश्नुते ॥ अतस्तेषां भगवत्परत्वप्रकारप्रदर्शनार्थं कासाञ्चिदृचां भाष्यं करिष्यन्नाचार्यः० ।

Ends:

शब्दानां साधनं सम्यक् तत्प्रयोजनकीर्तनम् ।
नाकार्षं विस्तरभयादिह तत्क्षम्यतां बुधैः ॥

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितस्य श्रीमदृग्भाष्यस्य टीका जयतीर्थमुनिविरचिता समाप्ता ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ग्रन्थसंख्या ९९०० ॥

41. 8. B. 46.

PADĀRTHAPRAKĀS'IKĀ OF S'RĪNIVĀSA

पदार्थप्रकाशिका—श्रीनिवासकृता

Paper. 242 folia. 12″ × 4″. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. In good condition. Good medium writing.

A commentary on the Ṛgbhāṣyaṭīkā of Jayatīrtha, by S'rīnivāsa, disciple of Yādavācārya alias Yadupatyācārya. The commentator shows considerable mastery not only over Dvaita, but also over Vyākaraṇa and Nyāya.

Begins:

श्रीपूर्णप्रज्ञाय नमः ।
व्यासं पूर्णमतेर्विदोषहृदयाम्भोजे सदा वासिनं
श्रीशं कञ्जभवादिवन्द्यचरणां तर्काभये तं मुहुः ।

पूर्णप्रज्ञजयार्थपूर्वकमुनीन् वेदेशसद्योगिनो
वंदेहं सकलेष्टदान्स्मरणतो विघ्नौघविद्रावकान् ॥
श्रीमन्न्यायसुधाया यैर्भावः सम्यक् प्रकाशितः ।
तान्वंदे यादवाचार्यान्सदा विद्यागुरून्मम ॥
अथैतत्कृपया श्रीनिवासाख्यायुतसूरिणा ।
विव्रीयते बुद्धिशुद्ध्यै ऋचां भाष्यस्य पञ्चका ॥

Ends: तथा च वज्रयुक्तो बाहुर्हस्तो यस्यासौ वज्रबाहुः । स इत । स एवेंद्रः । उ । नित्यमेव चर्षणीनां स्वावरप्रजानां क्षय इति ईश्वरो भवति । तत्र दृष्टांतः—नेमिररां न अराणीव । तातीनि स्वावरभूतानि परिबभूव कशीहतवानित्येवं इंद्रपक्षे अवशिष्टऋग्थो जना द्रष्टव्येत्यशेषमिति मङ्गलं ॥

श्रीमदृग्भाष्यटीकायां श्रीनिवासेन दुर्गमः ।
विवृत्तो द्वितीयाध्यायो गुरूणां स कृपाबलात् ॥

इति श्रीमद्यदुपत्याचार्यपूज्यपादाराधकेन श्रीनिवासेन विरचितायां श्रीमदृग्भाष्यटीकाविवृत्तौ पदार्थप्रकाशिकाख्यायां द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

42. 39. G. 7.

THE ASYAVĀMĪYASŪKTABHĀṢYA OF ĀTMĀNANDA

अस्यवामीयसूक्तभाष्यम्—आत्मानन्दकृतम्

Paper. 100 folia. 8¼″ × 6½″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Fair medium writing.

A commentary on the Asyavāmīyasūkta (R.V. I. 164) according to the Advaita school of philosophy.

Begins:

श्रीरस्तु ॥ वामीयसूक्तभाष्यप्रारंभः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

अस्य द्विपञ्चाशदल्पस्तवं त्वेतत् । अस्य वामस्य द्विपञ्चाशन्मन्त्रात्मकमिदं सूक्तं दैर्घतमसं आत्मदैवतम् । यद्यपीह स्कान्दभाष्यादिषु भाष्यकारैः उद्गीथभास्करादिभिः शौनकं च वेदमित्रं च बृहद्देवताकारं च अनुक्रमणिकाकारं च विष्णुधर्मोत्तरं चानादृत्य सूक्तव्याख्या कृता, तथापि वयमत्र स्कन्दादिव्याख्या अधियज्ञविषया एव क्वचिन्निरुक्तानुसारादधिदैवतविषया इति विनिश्चित्य शौनकादिरीतिमाश्रित्य अध्यात्मं व्याख्यास्यामः ।

अत्र शौनकादिमतसंग्रहीतुर्वररुचेरनुक्रमणिका । अस्य द्विपञ्चाशदल्पस्तवं त्वेतत् । अल्पस्य सूक्ष्मस्य ब्रह्मणः प्रतिपादनमत्रेत्यर्थः । अपर आह—अल्पिकाया देवतायाः स्तुतिरत्रेति । देवताया एव अल्पैः पदैः स्तवोत्रेत्यन्य आह । तदुभयमपि वेदमित्रो निषेधति ।

न देवताल्पिका काचिदन्यत्रापि पदाल्पता ।
उपेन्द्र तव वीर्ये च तन्नोमित्रेऽल्पिका भवेत् ॥

इति संशयोत्थापनप्रश्नप्रतिवाक्यानि । अत्र प्रायेण संशयोत्थापनं आशंकोत्तरमत्र प्रायेण । प्रश्नाश्चात्र दृश्यन्ते ; तेषां प्रतिवचननानि च । अत्र प्रायेण अयमर्थः ॥

यद्यपि सूक्तान्तरेष्वपि संशयोत्थापनादित्रिकमस्ति, तथाप्यत्र सूक्ते संशयोत्थापनादित्रिकं प्रायेण बाहुल्येनास्ति । संशयोत्थापनमाशंकोत्तरम् । शास्त्रांतरनिराकरणं अन्यविषयत्वकथनं वा । ज्ञानमोक्षाक्षरप्रशंसा च ज्ञायते येन तत् ज्ञानं ज्ञानसाधनं मोक्षो निरवद्यं परमात्मस्वरूपम् । अक्षरस्य जीवात्मस्वरूपस्य अक्षरमित्याख्या । तेषां प्रशंसा प्रतिपादनम् ॥

Ends:

हरिष्यन्तं पौरुषं च न तमंह इतीति च ।
अस्य वामीयकं जप्त्वा महदेनो व्यपोहति ॥

इति वृद्धपाराशरः ।

अस्य वामीयकं चैव ब्रह्महा शुद्धये जपेत् ।
विचारयेत्तदर्थं चेज्जीवन्मुक्तो न संशयः ॥

कल्पस्तु—

स्वर्गी विष्टावादिलोकी दुरितजनजनितब्रह्मभूतेश्च लिङ्गं
ज्ञानं स्थूलाख्यदेहो भवजलधिवृतो द्वारकोऽप्यष्टमो
ऽसौ ।

एतेष्यन्ये पदार्थो मुनिवरकथिता अस्य वामीयसूक्ते
संसारा . सणाय श्रुतपठितमतास्तारयेयुर्भवाब्धिम् ॥
अस्यवामीयसूक्तभाष्यं समाप्तम् ॥

अत्र वृद्धशौनकः—

चथ्य दीर्घतमसा जप्यते स्वाघनुत्तये ।
ब्रह्मवर्चसतेजस्वी दिव्यधीः दुःसहो मुनिः ॥
अंगिरा ब्रह्मजस्तंस्तदुचथ्यो ममतापतिः ।
तस्मादधीतवेदादीननज्ञातो बृहस्पतिः ॥
रिंसुर्ममतां तां नो गुरुर्लेभे सुरक्षिताम् ।
उचथ्यः कान य(ज)न्यज्ञं जगाम प्रियचर्मणः ॥
लब्धावकाशस्तां रन्तुमारेभे ऽथ बृहस्पतिः ।
चुक्रोशोदरसंस्थोपि मुनीशसिपमामितः ॥
रेतो यतोऽत्र संकीर्णं मन्दितो गुरुरब्रवीत् ।
जात्यन्धो भव पापिष्ठ इत्युक्ता तपस . . ॥
ददौ वरं तस्मै ज्ञानचक्षुः शुचिर्भव ।
अथोपनीतमात्रोघं चक्रे दीर्घतमादिव ।
स्त्रीगन्धधायका यक्ष्म . . कोनिष्ठयोषिति ॥
एवमादिदिवाजातं रात्रौ हवति सूक्ततः ।
उद्विग्नैर्मुनिभिः सोथ मंजूषायां प्रवेशितः ॥
मंजूषा सा विपाशाय क्षिप्त्वा नद्यां प्रवाहिता ।
प्रतीपेन ततोङ्गेन गृहीता स्यान्नृपेण सा ॥
न दीर्घतमसं ज्ञात्वा दत्ता भार्या अथ स्वयम् ।
अजीजनत्सुतान्नस्य दास्यामुशिजि चात्मजे ॥
पुत्रमुत्पाद्य कक्षीवत्संज्ञं गोधर्ममाचरन् ।
ततो दीर्घतमा वृद्धगोतमो गौतमस्ततः ।
गौतमेषु तदारभ्य सूक्तार्थः स्फुरति स्फुटः ॥
तत्कुले विष्लुते विष्लुस्ततो विष्लुप्रकाशकः ।
आत्मानन्दस्तदुत्पन्नस्तेनेदं भाष्यमीरितम् ॥

इति आत्मानन्दविरचितं अस्यवामीयसूक्तभाष्यं संपूर्णम् ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्तु सन्तः ॥

Besides a Kalpa quoted at the end of each Ṛk and works referred to anonymously as Anye, etc., there are cited the following: Skāndabhāṣya (page 1); Udgītha (1); Bhāskara (1); S'aunaka (1); Bṛhaddevatākāra (1); Anukramaṇikākāra (1); Viṣṇudharmottara (1); Anukramaṇikā of Vararuci (2); Atharvavidhāna (8); Sāmavidhāna (8); Ṛgvidhāna (8); Yajurvidhāna (8); Mantrapras'aṃsāprakaraṇa (16); Bhagavadgīta (25); Bhārata (25); Purāṇa (25); Kes'avācārya (25); S'aṅkarācārya (36)); Vedāntins (39); Vedanighaṇṭu (41); Yogayājñavalkya (42); Vṛddhas'aunaka (43); Yogagrantha (44); S'ākapūṇi (46); Pañcarātra (48); Vṛddhamanuṣya (53); Lakṣmīdharācārya (the commentator's elder brother—(54); S'aṅkha (54); Ātmajñānā of S'aṅkarācārya (55); Yamasmṛti (56); Harivaṃs'a (58); Bhaṭṭācārya (60); Nṛsiṃhamantrakalpa (61); Bhāgavata (63): S'vetās'vataramantropaniṣad (64); S'ivadharmottara (64); Yājñavalkya (65); Brahmopaniṣatparis'iṣṭa (66); Vāsiṣṭharāmāyaṇa (66); Skandapurāṇa (66); Viṣṇurahasya (66); Brahmagītā (67); Ṭippaṇakāra (70); Vedamitra (84); Mahāvratabrāhmaṇa (102); S'ivapurāṇa (104);

Vedamitra (107); Ekākṣaranighaṇṭu (107); Bhaṭṭabhāskara (112); S'aṅkarācāryas'iṣya Dramiḍavāmin (113); Vivaraṇa (116); Vācaspati (117); Mahāyogas'āstra (124); Kas'yapasaṃhitā (134); Vāmana (134); Sāṅkhyas'āstra (142); Yogas'āstra (148); S'ākapūṇi (154); Pras'aṃsā (158); Bhāradvājasūtra (163); Anukramaṇikā (163); Vṛddhamanu (164); Vedāntakārikā of Vasiṣṭha (165); Vasiṣṭha (168); Ratnas'āstra (186); Gītā (193); Vṛddhapārās'ara (196); Vṛddhas'aunaka (199).

The Kalpa quoted on the 1st Ṛk, with the prefatory words एतदुक्तं पुष्करोक्ते कल्पे—

मीमांसमानौ जीवेशौ जागरादौ विचिन्तयेत् ।
विश्वोऽहं तैजसो ऽहं च प्राज्ञो ऽहं तुर्य एव च ॥

इति ।

Comment: अध्यात्मविदेवानपेक्ष एवं विचिन्तयेत् नान्य इति पुष्कराभिप्रायः तत्पूर्वग्रन्थालोचनात् ॥ (p. 11).

On p. 55 there is the remark:

प्रव्रज्यास्तु ब्रह्मविद्याधिकारो मा भूदिति विरुद्धं वचः । अस्ति चेत्थमैतिह्यम् । श्रीशंकराचार्यः स्वमात्रे ब्रह्मोपदिष्टवान् । तदर्थं आत्मज्ञानाख्यो ग्रन्थश्च विरचितः ।

P. 84, cited as of Vedamitra:

द्वाभ्यां देवस्य वाच्यं यत्त्रिभिर्लक्ष्यं निजं स्मृतम् ।
जीवस्य वाच्यमेकेन चतुर्भिर्लक्ष्यमुच्यते ॥

P. 113, cited as from S'aṅkarācāryas'iṣya Dramiḍasvāmin:

अप्रयत्नसमाधिस्थो देहमात्रस्थितिक्रियः ।
आरूढः स्यात्परानन्दी बाललीलोचितक्रियः ॥

P. 134, cited as from Vāmana:

न ब्रह्मलोकसंप्राप्तिरहं गृहमृते भवेत् ।
अन्यत्रोक्तं फलं कल्प्यं प्रत्यभिज्ञाफलं यदि ॥
अनारभ्योक्तविद्यानां कर्मसंपत्फलं विदुः ।
प्रणयनाश्रितगोदोहफलं यद्वा पृथक्स्थितम् ॥ इति ।

P. 165, quoted as from the Vedāntakārikā of Vasiṣṭha:

एका मायेशितुः स्याद्विनशनरहितानादिका नापि सा स्या
नु जीवा विद्या अनन्ताः प्रथमविरहिता ब्रह्मबुध्या
विनाश्याः ।

ज्ञानी सर्वं विमायां परिहरति यथा सूर्यपार्श्वस्थरात्रि
रज्जोः पार्श्वस्थसर्पं भवति स्वमहतीत्यन्यथा सर्व-
मुक्तिः ॥ इति ।

Dated 29-4-1929.

Scribal note at the end:

श्रीमता गुरुनाथेन वाराणसीक्षेत्रे संपादितं पत्रात्मकं देवनागरलिपिभिः लिखितं पुस्तकं दृष्ट्वा अडयार् पुस्तकालयार्थं लिखितम् ॥

43. 40. C. 22.

THE NĪTIMAÑJARĪ OF DYĀDVIVEDA

नीतिमञ्जरी—द्याद्विवेदकृता

Paper. 203 folia (marked 2 sq., folio 1 being missing). $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8—9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Fair large writing.

The work consists of verses with the author's own commentary thereon; each verse gives an ethical maxim illustrated

by a Vedic legend narrated by commenting upon the related Ṛks.

Complete except the 1st folio. Divided into 8 Aṣṭakas.

For this see Sitaram Jayaram Joshi's introduction to his edition of this, Benares, 1933.

Begins: . . . योजनमस्त्येव किं दिवाकरे नमस्कृतेसर्वे देवा नमस्कृता भवन्ति । कुत: । अनुक्रमण्यामेवमुक्तं—

एकैव वा महानात्मारिता स सूर्य इत्याचक्षते । स हि सर्वभूतात्मा । तदुक्तमृषिणा—सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चेति । तद्विभूतयोन्या देवतास्तदप्येतदृचोक्तम्—इन्द्रं मित्रं वरुणमग्निमाहुरिति । तस्माद्दिवाकरनमस्कारोप्युक्त इति । तर्हि पितृपितामहावपहाय मुकुन्दाय नमस्कारो न घटते । घटत एव । कथम् । यस्मादुत्पन्नौ तस्मिन्नमस्कृते तौ नमस्कृतौ भवत इति ।

एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्पर ।

इति पूर्वमुक्तं । ते के प्रकारा: । कस्मिन्ग्रन्थे पठिता: । उच्यते । चरणव्यूहे उक्ता: । तत्र ऋग्वेदस्याष्टौ प्रकारा भवन्ति । चर्चाश्रावकश्चर्चक: श्रवणीपार: क्रमपार: क्रमजट: क्रमदण्डश्चेति । एतेष्टौ संहितापदक्रमाश्चेत्येकादशप्रकारा: । यद्यपि तेषां क्रमो नास्ति तथापि चरणव्यूह उक्तं क्रमं वक्ष्याम ऋग्मये ॥

सरस्वतीमहं वन्दे सभाष्या युवदीपिका ।
युवराजस्य मूढस्य मुखं स्थित्वा यया कृता ॥

सरस्वतीं युवराजोहं वन्दे । यया सरस्वत्या सभाष्या युवदीपिका मूढस्य युवराजस्य मुखे स्थित्वा कृता । ग्रन्थकार इष्टदेवतां नमस्कृत्य वेदांतदृष्टांतेन ग्रन्थस्यारम्भं करोति । ब्राह्मणस्य केन प्रकारेण हरिस्तुष्यतीत्याह—

अग्निहोत्रेण यज्ञेन हरिस्तुष्येद्विजन्मन: ।
तुष्टावादौ मधुछन्दा वेदारंभे हविर्भुजम् ॥

द्विजन्मनो ब्राह्मणस्य अग्निहोत्रादिहविर्यज्ञैर्यज्ञेन ज्योतिष्टोमादि: सोमयज्ञैर्हरिस्तुष्येत् । तत्र हेतुमाह । यत: कारणात् सर्वा देवांस्त्यत्का मधुछंदा वेदारम्भे आदौ हविर्भुजमग्निं तुष्टाव । अग्निमील इति । सामगानामग्न आयाहीति । तथा ऋग्विधाने ऋष्यश्टृङ्गेनैवमुक्तं अप्स्वग्नौ हृदय इत्युपक्रम्य—

अग्नौ क्रियावतां देवो दिवि देवो मनीषिणां ।
प्रतिमास्वल्पबुद्धीनां योगिनां हृदये हरि: ॥

अग्नौ केन पूज्य इत्याह । हविषाग्नौ जले पुष्पैरिति । भगवान्वेदपुरुषो दृष्टांतमाह । अग्निमीले पुरोहितं संहिताकार: । अग्निं ईले । पुर: । हितं । इमानि पदानि । इग्निमीले । ईले पुरोहितं । अयं क्रम: । क्रमस्य लक्षणं शौनकेनोक्तं ।

क्रमो द्वाभ्यामभिक्रम्य प्रत्यादायोत्तरं तयो: ।
उत्तरेणोपसंदध्यात्तथार्धर्चं समापयेत् ॥

इति । तथा अवगृह्या एपति क्रमेत्यादाववग्रहस्य समासांस्तु पुनर्वचन इं गयेदिति पुनर्वचने खंडनं । अर्द्धर्चा पञ्चेन्यर्द्धर्चा तस्य परिग्रह: । तर्हि रत्नधातममिति परिग्रहे क्रियमाणे स्वरितादनुदात्तानामिति रेफस्य प्रचयत्वं कस्मान्न प्राप्नोति । उच्यते । परिग्रहे त्वनार्षातादिति निषेध: । चर्चादीनां प्रकाराणां लक्षणं दर्शयति । स्वकीयानि पदानि गृहीत्वा यदा गच्छति तदा चर्चा नाम चतुर्थ: प्रकारो भवति । उदाहरणं—अग्निं । पुर: २ हितं । देवं । होतारं । एष चर्चाप्रकार स्थितोपस्थितत्वेन ।

पदमुक्ता पदं मुत्का पदमुक्ता पदं तथा ।
एषा चर्चा समाख्याता क्रमेण क्रमचर्चक: ॥

एवं यदा क्रमेण चर्च्यते तदा क्रमचर्चक इति संज्ञक: षष्ठ: प्रकारो भवति । उदाहरणं—अग्निमीले । पुरोहितं यज्ञस्य । यज्ञस्य देवं । ऋत्विजमृत्विजं । रत्नधातममिति रत्नधातमं । अयं चर्चक: षष्ठ: । अथ पञ्चमं श्रावकं दर्शयति । अग्निमीले । अग्निना रयिं । ईले पुरोहितं । रयिमश्नवत् । पुरोहितं यज्ञस्य । अश्नवत्पोषं । पुरोहितमिति पुर: २ हितं । पोषमेव । यज्ञस्य देवं । एव दिवे दिवे । देवमृत्विजं । दिवे दिव इति दिवे दिवे । ऋत्विजमित्यृत्विजं । यशसं वीरवत्तमं । होतारं रत्नधातमं । वीरवत्तममिति वीरवत्त् तमं । रत्नधातममिति रत्न० धातमं । अस्य लक्षणमाह ।

समे ऋचौ गृहीत्वा तु रथवच्चलति क्रम: ।
श्रावकं तं विजानीयाच्चतुभिर्दण्ड उच्यते ॥

दंण्ड नामैकादशप्रकार: प्रसंगादिहोच्यते । चतुर्भि: संहिता पदक्रमजटाख्यैर्यदाह तदा दंण्डप्रकारो भवति । तद्यथा । उदाहरणं—अग्निमीले पुरोहितं । अग्निं । ईले । अग्निमीले । अग्निमील इलेग्निमग्निमीले । पुर: २ हितं । ईले पुरोहितं । ईले पुरोहितं पुरोहितमील ईले पुरोहितं । यज्ञस्य देवमृत्विजं । देवमृत्विजं । देवमृत्विजमृत्विजं देवमृत्विजं । ऋत्विजमित्यृत्विजं । होतारं रत्नधातमं । होतारं । रत्न०धातमं होतारं । रत्नधातमं रत्नधातमं होतारं होतारं रत्नधातमं । रत्नधातममिति रत्नधातमं । अयं दंण्डो नाम एकादश: प्रकार: । उभयं श्रण्वपार क्रमपार: क्रमेणतु ।

उभयपदं यदा स्वयमाह तदा श्रवणीपारो नाम सप्तमप्रकारो भवति । कथं । अग्निं । पुर: २ हितं । ईले । देवं यज्ञस्य । होतारं । ऋत्विजं । रत्न० । धातमं । एष श्रवणीपार: समाप्त: । अष्टमं क्रमपारमाह—अग्निमीले । पुरोहितं यज्ञस्य । ईले पुरोहितं । पुरोहितमिति पुर: हितं । देवमृत्विजं । यज्ञस्य देवं । होतारं रत्नधातमं । ऋत्विजमित्यृत्विजं । रत्नधातममिति रत्न०धातमं । अयमष्टम: प्रकार: । वंल्याचष्ट: समाख्यातो जट: व्याख्यान: पदद्वयम् ।

क्रमवत्क्रमणं कुर्याव्द्युत्क्रमं च पदे पदे ।
स्वरसंधिसमायुक्तमेतद्वल्याश्च लक्षणं ॥

अनेन प्रकारेण चट: प्रकारो भवति नवम: । उदाहरणं—अग्निमीले । ईलेग्निं । अग्निमीले । ईले पुरोहितम् । पुरोहितं यज्ञस्य । यज्ञस्य पुरोहितमीलेग्निं । अग्निमीले । ईले पुरोहितं । पुरोहितं यज्ञस्य । यज्ञस्य देवं । देवं यज्ञस्य पुरोहितमीलेग्निं । अग्निमीले । ईले पुरोहितं । पुरोहितं यज्ञस्य । यज्ञस्य देवं । देवमृत्विजं । ऋत्विजं देवं यज्ञस्य पुरोहितमीलेग्निं । अग्निमीले । ईले पुरोहितं । पुरोहितं यज्ञस्य पुरोहितमिति पुर: १ हितं । यज्ञस्य देवं । देवमृत्विजं । ऋत्विजमित्यृत्विजं । होतारं रत्नधातमं । रत्नं धातमं होतारं । होतारं रत्नधातमं । रत्नधातममिति रत्नधातमं । अयं चट: प्रकारो नवम: ।

पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्पोत्क्रम्य संधिना ।
यथावत्स्वरसंयुक्तं सा जटेत्यभिधीयते ॥

अनेन लक्षणेन जटाप्रकारो दशमो भवति । अग्निमील ईलेग्निमग्निमीले । इमे एकादशप्रकारास्तेषां पाठक इति ।

ब्राह्मणस्य अग्निहोत्रादिना विष्णुस्तुष्येत् इति यत्पूर्वमुक्तं अस्मिन्नर्थे वेदप्रमाणेनांगीकृत्य अग्ने: प्राधान्यं दर्शयन् गायत्रेण छन्दसाग्निं स्तौति । अग्निमील इति ॥

The portion illustrating modes of Vedic recitation, not found in the MS. described below, is probably extraneous; *cf.* Joshi's ed.

Ends :

विना विधिं केशवमीश्वरं वा
न विद्यते वेदकृतो बुधोन्य: ।
अथो बुधेनाथ विचिंत्य शोध्यं
वक्तुं क्षमो वा न यतोल्पबुद्धि: ॥
बिन्दु (श) रशरैकेन संवति दुंदुभौ ।
वत्सरे माघशुक्लादावकरोत् द्या तिथाविमां ॥

अंकानां वामतो गतिरित्युक्तत्वात् बिंदुपंचपंचाकेनां गणितेन संवत्पंचादशपंचाशे वत्सरे दुंदुभिनाम्नि माघशुक्लादौ तिथौ प्रतिपदि द्याद्विवेद इमां नीतिमंजरी सभाष्यामकरोत् ॥ श्री ॥ इति श्रीमद्याद्विवेदकृते नीतिमंजर्याख्ये भाष्येष्टमाष्टक: समाप्त: ॥ शुभं भवतु ॥

Date : संवत १७९० शक १६९६ मार्गशीर्षकृष्ण ७ गुरौ लिखितं शुभं । श्री ।

भग्नपृष्ठिकटिग्रीवबद्धमुष्टिरधोमुख: ।
कष्टेन लिखितं ग्रन्थं यत्नेन परिपालयेत् ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

44. 40. C. 23.

Paper. 30 folia. 8½″ × 4½″. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. In good condition. Small fair writing.

Aṣṭaka I.

At the end : इति श्रीभुवनेश्वर्यै नम: । संवत् १७९१ श्रीमच्छालिवाहनशाके १६१६ प्रवर्तमाने ज्येष्ठकृष्ण ३ बुधे लिखितं नागरजातीययं । हरिदेवततत्सुतहरिवल्लभेन लिखितं काश्यां । यादृशं पुस्तकं० ॥

A comparison with the above shows some variant readings.

45. 21. Q. 10.

ṚGVEDAVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

ऋग्वेदव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 1 folio. 6″ × 1″. 5 lines in a page. Malayāḷam script. Old. In good condition. Beautiful small writing. Inked.

An anonymous commentary on the Ṛgveda, in verse ; the title and the author unknown. There is only the following fragment.

नत्वा श्रीगुरुपादाब्जद्वन्द्वं मन्दधिया मया ।
संक्षेपात् क्रियते व्याख्या पद्यैर्हृद्यै ऋचामृज ॥
विहाय विषमं भावं विलोक्यैनां विपश्चित: ।
अनवद्यामवद्यो: क्रियासुरनुकंपया ॥
प्रकाशकस्थितं चाग्रे क्रतो होत्राख्यमृत्विजं ।
सौम्यग्नि सदा यागफलरत्नधराशय: ॥
पूर्वै रृषिभिस्तुत्वा भृग्वाद्यैरधुनातनै: ।
अस्माभिश्चावहत्वग्निस्स यज्ञेस्मिन् दि . . . ॥

This is the last leaf of a S′ikṣā work.

46. 8. F. 52.

THE ṚGVEDABHĀṢYA—ANONYMOUS

ऋग्वेदभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 71 folia (marked 2—72, the 1st fol. being missing). 13½″ × 4½″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Very fragile and badly injured. Good small writing.

Up to the 1st Ṛk of Varga I. 4. 8. With unaccented text.

A mere paraphrase ; looks like an abridgment of Sāyaṇa.

Begins :

कीदृशं रत्नधातमम् । यागफलरूपाणां रत्नानां अतिशयेन धारयितारम् । अग्नि: पूर्वेभिरिति । अयमग्नि: पूर्वेभि: पुरातनै: भृग्वङ्गिरप्रभृतिभि ऋषिभि: ईड्य: स्तुत्य: । उत अपि च । नूतनै: नवैरस्माभि: स्तुत्य: । सो अग्निस्स्तुतस्सन् इह यज्ञे देवान् आवक्षति आवहतु । अग्निना रयिमिति । योयं होत्रा स्तुतोग्नि: तेनाग्निना यजमानो रयिं धनमश्नुवत् प्राप्नोति । कीदृशं रयिं । दिवे दिवे पोषमेव । प्रतिदिनं पुष्यमाणतया वर्धमानमेव । यशसं दानादिना यशोयुक्तम् । वीरवत्तमं पुत्रभृत्यादिवीरपुरुषोपेतं ॥ २ ॥ अग्ने यं यज्ञमिति ॥ हे अग्ने त्वं यज्ञं विश्वत: सर्वासु दिक्षु परिभू: परित: प्राप्तवान् असि । स इत् स एव यज्ञो . . . . नयतु स्वर्गे गच्छति ॥ ४ ॥ अग्निर्होतेति । अयमग्नि: देवो देवेभि: अन्यैर्देवैर्हविर्भोजिभि: सह आगम . . . . गच्छतु । कीदृशो अग्नि: । होता होमनिष्पादक: । कविक्रतु: क्रान्तप्रज्ञ: । सत्य: अनृतरहित: फलमवश . . र्थ: । चित्रश्रवस्तम: । श्रव: कीर्ति: । अतिशयेन विचित्रकीर्तियुक्त: ॥ ५ ॥ १ ॥

इति प्रथमस्य प्रथमे प्रथमो . . . . ।

Ends :

विना पावकेति । हे पावक सर्वस्य शोधक । वरुण अनिष्टवारक सूर्य । त्वं जनान् प्राणिनां । भुरण्यतं धारयन्तं । इमं लोकं । येन चक्षसा प्रकाशेन । अनुपश्यसि । अनुक्रमेण प्रकाशयसि । तं प्रकाशं स्तुम इति शेष: ।

Fol. 75 (*b*) : इति ऋक्प्रथमाष्टकस्य भाष्ये तृतीयोऽध्याय: ॥

At the end of almost every Ṛk : वासुदेवाय नम: ॥

47. 9. H. 9.

NIRUKTA—ANONYMOUS

निरुक्तम्—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 90 folia. 14½″ × 8½″. 20—40 lines in a page. Telugu script. Fairly old. The first 19 sheets in excellent condition ; the rest badly injured. Very bad medium writing.

An anonymous running commentary entitled Nirukta, for the first Aṣṭaka of the Ṛgveda ; complete. With unaccented text. Consists mainly of extracts from Yāska and Sāyaṇa.

Begins : रत्नधातमं । यागफलरूपाणां रत्नानामतिशयेन धारयितारं पोषयितारं वा । यास्क:—अथातोनुक्रमिष्यामोग्नि: पृथिवीस्थानस्तं प्रथमं व्याख्यास्यामोग्नि: कस्मादग्रणीर्भवत्यग्रं यज्ञेषु प्रणीयते अङ्गन्नयति संनममानोक्नोपनो भवतीति स्थौलष्ठीविर्न क्नोपयति न स्नेहयति त्रिभ्य आख्यातेभ्यो जायत इति शाकपूणिरितादक्ताद्दग्धाद्वा नीतात्स खल्वेते रकारमादत्ते गकारम(न)क्तेर्वा दहतेर्वा नी:परस्तस्यैषा भवति ।

अग्निमीळे । अग्निं याचामीळिरध्येषणकर्मा पूजाकर्मा वा पुरोहितो व्याख्यातो यज्ञस्य देवो दानाद्वा दीपनाद्वा द्योतनाद्वा द्युस्थानो भवतीति वा यो देव: सा देवता होतारं ह्वातारं जुहोतेर्होतेत्यौर्णवाभो रत्नधातमं रमणीयानां धनानां धातृतमं . . . . . . । (Nirukta, 7. 4. 1—2).

आवक्षति । वह प्रापणे । उतशब्दो विकल्पार्थोऽप्यत्र समुच्चयार्थ: । दिवे दिवे पोषमेव । प्रतिदिनं पुष्यमाणतया वर्धमानमेव ॥

Ends : आनाभ . . मद्यवन् गां ष्वर . . यमुपास्ते सधमाद: स्याम । धनपति: अतिशयेन स्तुतिभि:

प्रवर्धयिता । नः पुत्रपौत्रादिभिः सह माद्यन्तो भवेम ॥ इति अष्टमोध्यायः । इति प्रथमाष्टकम् ॥

The writing is so bad that it has not been possible to give a longer extract of the concluding portion.

48. 36. E. 15.

THE VEDAMANTRAVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

वेदमन्त्रव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Photograph. 12 folia. 18½″ × 7½″. 12 lines in a page. Beṅgāḷī script. Modern. In excellent condition. Good medium hand. Unaccented.

An anonymous commentary on the following Mantras.

R. V. X. 190. 1 (no text, but only commentary for this) ; I. 50. 1 ; I. 115. 1 ; III. 62. 1 ; I. 99. 1 ; T. A. X. 12. 1 ; R. V. I. 3. 10 ; X. 90. 1 ; VI. 70. 1 ; T. A. X. 1. 8 ; R. V. I. 22. 17—21, 16 ; I. 50. 10 ; T. A. X. 1. 8 ; Āśv. Śr. Sū. II. 9. 10 ; R. V. VIII. 20. 21 ; Khila IX. 67. 1, 16, 2, 4 ; IX. 58. 1—4 ; VIII. 95. 7, 6 ; S. V. I. 203 ; R. V. X. 189. 1 ; I. 50. 4 ; Ār. Saṃhitā V. 12 ; R. V. I. 1. 1 ; T. S. I. 1. 1. 1 ; S. V. I. 1. 1 ; A. V. I. 1. 1 ; R. V. X. 90. 1.

Incomplete.

The commentary on the 1st Mantra :

लक्षणमिति । तत्र प्रलयावसाने सृष्ट्यारम्भसमये तपसो ऽदृष्टबलात् समुद्रो ऽध्यजायत । किं भूतः समुद्रः । अर्णवः पानीययुक्तः । सकलजगदुत्पत्तिनिमित्तं जलराशिरुत्पन्न इत्यर्थः । तथा च स्मृतिः—

अप एव ससर्जादौ तासु बीजमवासृजत् । इति । किंभूतात्तपसः । अभीद्धात् । अभिः सर्वतोभावे । समृद्धात् लब्धवृद्धेः । प्रलयसमये हि ऋद्धवुलदष्टं भवति । ततः समुद्रादर्णवात् धाता स्रष्टा अजायत । किं भूतः । मिषतः । प्रकटीभवतो विश्वस्य वशी प्रभुः । महाप्रलये विलुप्तस्य जगतो निर्माणे प्रभुरित्यर्थः । स धाता यथापूर्वं यथाक्रमं सूर्याचन्द्रमसौ अकल्पयत् निर्मितवान् । किं भूतौ । अहोरात्राणि विदधत् । कुर्वाणौ । सूर्य एव हि दिवसं करोति चन्द्रमाश्च रात्रिम् । ततः सूर्यचन्द्रयोरुत्पत्त्यनन्तरं संवत्सरो ऽजायत । सूर्यचन्द्रोत्पत्तौ रात्रिन्दिवविभागकल्पनया संवत्सरसंभवः । अथो अनन्तरम् । दिवं स्वर्गं पृथिवीं महीं अन्तरिक्षमाकाशं स्वः नक्षत्रलोकोपरिस्थं स्वर्गलोकं स एव धाता अकल्पयत् । चराचरात्मकसकललोकं स एव धाता स्रष्टवान् । रात्री इति । रात्रेश्चाजसाविति ङीप् । अर्णव इति । अर्णसो लोपश्च इति मत्वर्थे वः सलोपश्च । विदधिति द्विवचने एकवचनम् । सुपां सुलुगिति लुक् ।

A photograph of MS. 2, Verzeichniss der Indischen Handschriften der Königlichen Universitäts-Bibliothek, Richard Garbe, 1865—1899.

49. 22. H. 30.

THE AITAREYABRĀHMAṆA

ऐतरेयब्राह्मणम्

Palm-leaf. 140 folia. 18½″ × 1½″. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Uninked.

Complete.

At the end : अथैतस्य समाम्नायस्य अथातो ब्रह्मणः परिमरः । यो ह वै त्रीन्पुरोहितांस्त्रीन्पुरो-

धातॄन्वेद । तदप्येतदृषिणोक्तमग्नेर्वा एष वैश्वानरः । अथातः पुरोधाया एव । एतेन हवा इन्द्रेण महाभिषेकेण दीर्घतमा मामतेजः । एतेन ह वा इन्द्रेण महाभिषेकेणोदमय आत्रेयः । एतेन ह व इन्द्रेण महाभिषेकेण तुरःकामषेयः । इन्द्रियं वा एतस्मिन्लोके यद्दधि । प्राच्यान्त्वा दिशि वसवो देवाः निशसाद धृतव्रतः । अथास्मा औदुम्बरीमासन्दीं सम्भरन्ति । अथ ततो ब्रूयात् । स इच्छेदेवं वित्क्षत्रियं । अथैनं प्राच्यान्दिशि वसवो देवा निशसाद धृतव्रतः । अथात एन्द्रो महाभिषेकः । पर्यूषु प्रधन्व वाजसातये । देवासुरा वा एषु लोकेषु संयेतिरे । अथोदुम्बरशाखामभिप्रत्यवरोहति । अथ यदौदुम्बर्यासन्दी भवति । अथैनमुदुम्बरशाखामन्तर्धायाभिषिञ्चति । व्याघ्रचर्मणा स्तृणाति । अथातः पुनरभिषेकस्यैव । ऐकाहिका होत्राः । तमुष्टुहिया अभिभूत्योजा इति सूक्तम् । जनिष्ठा उग्रः सह सेतुरायेति सूक्तम् । अथातः स्तुतशस्त्रयोरेव । अथातः स्तुतशस्त्रयोश्चत्वारि । अथातः पुनरभिषेकः सप्त । अथात ऐन्द्रस्त्रयः । स य इच्छे नव । अथातः पुरोधाया पञ्च । अथातः स्तुतशस्त्रयोः पयूष्वेतेन ह वा इन्द्रेण महाभिषेकेण तुरः कावषेयोष्टौ । हरिः ओम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

On an extra leaf at the beginning :

. . क्ष्यमः पूर्वाचार्यक्रमेण एतत्सौर्यं पुरा द्रष्टं शौनकादिभिराचार्यैः पदादिप्रत्यक्षा . . . . । उदुत्यं जातवेदसमिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य कण्वौ पुत्रः प्रस्कण्व ऋषिः । सूर्यो देवता । जगती छन्दः । सूर्यप्रार्थने विनियोग । चित्रं देवानामिति षळर्चसूक्तस्य कण्वौ पुत्रः प्रस्कण्व ऋषिः । सूर्यो देवता । . . . ती छन्दः । सूर्यप्रार्थने विनियोगः । षष्ठि ऋचार्धर्च स एतासां सौर्याणां सूर्य एव देवता । अन्त्यमेके सूक्तं आत्मनस्तवं मन्यन्ते । . . . . . मिति ध्यातव्यम् । य एतेन सौर्येण सूक्तेन सूर्यमाहरहरुपतिष्ठन्ते धनधान्या बह . . . . त्म निर्व्याधिवन्त आयुष्यवन्त आरोग्यवन्तो नाद्यवन्तो रयिवन्तो धनवन्तो बलवन्तो बहुपुत्रवन्तः श्रीकामः शान्तिकामो मेधाकामः प्रज्ञाकामः आयुष्काम आरो . . . . कामो न्नाद्यकाम । एवं भास्करस्याराधनं कुर्यात्सदा गृही पापक्षयार्थी व्याधिनाशनार्थी शत्रुनाशनार्थी पुत्रार्थी मोक्षार्यी जीवितार्थी कुर्या वींत सरूपतां स . . . . . . कतामश्नुते नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय नमस्परमऋषिभ्यो न्नमप्परमऋषिभ्यः । धिय . . . ।

50. 19. L. 47.

Palm-leaf. 18 folia. 14¾″ × 1¼″. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten. Small good writing. Uninked.

Pañcikā I ; complete.

At the end :

विसर्गबिन्दुमात्राणि पदपादाक्षराणि च ।
न्यूनानि चातिरिक्तानि क्षमस्व परमेश्वर ॥

प्रयाजान्मे अनुयाजाँश्च केवलान् । दीर्घायुरस्तु देवाः । प्रजितश्चतस्त्रः । आग्नेया वै प्रयाजा आग्नेया अनुयाजा इति च ब्राह्मणं छंदो देवता इत्यपरं छंदांसि वै प्रयाजाश्छन्दांस्यनुयाजा इति ब्राह्मणमृतुदेवता इत्यपरमृतू वै प्रयाजा ऋतवोनुयाज इति च ब्राह्मणं पशवो देवता इत्यपरं पशवो वै प्रयाजाः पशवोनुयाजा इति च ब्राह्मणं प्राणदेवता इत्यपरं प्राणा वै प्रयाजा प्राणानुयाजा इति च ब्राह्ममात्मदेवता इत्यपरमात्मा वै प्रायाजा आत्मा वा अनुयाजा इति च ब्राह्मणमाग्नेया इति तु स्थितिर्भक्तिमात्ममितरत्किमर्थं पुनरिदमुच्यते यस्यै देवतायै हविर्गृहीतं स्यात्तां मनसा ध्यायन्—वरिष्यति सा विज्ञायते तां नैतानैकादश स्त्रीसूक्तानि तषां वासिष्ठमात्रेयं वाध्रियश्वं गत्र्यनन्दमिति नाराशंसवन्ति मैधातिथदैर्षितनुसम्प्रेषिकमित्युभयवन्त्यतोन्यानि

तनूनपात्वन्ति तनूनपात्वन्ति ॥ साम्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥

51. 19. L. 48.

Palm-leaf. 74 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Large fair writing. Inked except the portion from Pañcikā 4.

Pañcikās 1 and 2 complete except the 1st folio which is missing, and Pañcikā 4 to the end of the 2nd Khaṇḍa of the 20th Adhyāya.

The portion of Pañcikā 4 is foliated separately.

52. 22. H. 31.

Palm-leaf. 11 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Fair small writing. Uninked.

Pañcikā 8; complete.

53. 38. G. 3.

THE AITAREYABRĀHMAṆAVYĀKHYĀ OF GOVINDASVĀMIN

ऐतरेयब्राह्मणव्याख्या—गोविन्दस्वामिकृता

Paper. 322 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent order. Good medium writing.

Complete except a long gap from the 8th section of the 11th Adhyāya to the beginning of the 19th Adhyāya (foll. 114a), a not very long one in the 32nd Adhyāya where there are repeated some of the verses found in the beginning of the work (foll. 254 and 255), and a few small ones dotted here and there. The commentary styled Bhāṣya, Vyākhyā and Vyākhyāna is called Govindasvāmin or Govindasvāminī after the author.

Begins :

येनाधिकार्थेतरशब्दजल्पन
प्रशोकतप्ताम्बुमनःप्रसादिना ।
अदृष्टपूर्वा श्रुतिरभ्यूदीरिता
तमैतरेयं शिरसा नतोस्म्यहम् ॥
सर्वज्ञेनापि यत्कर्तुमशक्यं तत्पुनर्मया ।
अल्पज्ञेनापि सम्मोहाच्छ्रद्धया च चिकीर्ष्यते ॥
आत्मजेनारविन्दाया विष्णोस्सङ्कृतिजन्मना ।
गोविन्देनैतरेयस्य व्याख्यानं क्रियतेधुना ॥
क्वचिद्विधिः प्रशंसा च केषुचिद्विधिरेव च ।
केषुचित्स्तुतिरेव स्यादेवं निन्दानिषेधयोः ॥
ब्राह्मणाम्नायसामर्थ्याद्गवामयनिको विधिः ।
द्वादशाहविधिर्वा स्यात्प्रसङ्गादन्यदुच्यते ॥
यद्वाग्निष्टोम उक्थ्यश्च षोडशीत्यादिकल्पना ।
आचतुर्विंशदित्यस्मात्प्रायणीयो विधीयते ॥
एष एवातिरात्रस्सन्नते तूदयनीयभाक् ।
अग्निष्टोमस्तथोक्थ्यश्च षोडश्यप्यत्र कल्पिता ॥

This introductory section which consists of about 40 verses giving the contents of the Brāhmaṇa, has at the end the colophon : इति ऐतरेयब्राह्मणभाष्ये गोविन्दस्वामिनि भाष्यार्थसङ्ग्रहकारिका समाप्ता ।

Here begins the commentary on the 1st Adhyāya : श्रीरस्तु । प्रथमोध्यायः । अग्निर्वै देवानामवम इत्यादि ।

The work ends : अथ तस्याभिचरतो व्रतमुच्यते। व्रतं हि सङ्कल्पः । स च मानसो व्यापारः । द्विषतः पूर्वमुपविशेदित्येवमादिषु नञो प्रतिषेधार्थता ।

किन्तर्हि तद्व्यतिरिक्ता क्रियाप्रजा . . . . तेषु नोद्यन्तमादित्यमीक्षेतेत्येवमादिषु । आह च न्यायवित्—

ईक्षणव्यतिरिक्ता हि क्रिया तत्राप्यपेक्षिता ।
प्रत्यासन्नेन सङ्कल्पमनिर्गम्य प्रवर्तते ॥

इति न्यायात् समूलं यश्चादित्यमीक्षेतेत्येवमादिषु . . . इत्युक्तं । तिष्ठेतेत्यात्मनेपदं छान्दसं जानीयात् । यदा द्विषांस्तिष्ठन् भवति स्वयमपि तिष्ठन् भवेत् । तदासीने आसीत । जाग्रति जाग्रीयादेव । जागृ निद्राक्षये । प्रबुद्धो भवेदित्यर्थः । अश्ममूर्धाश्मेव सुदृढो यस्य मूर्धा भवति सोममूर्धा । तमसि द्विषन्तं क्षिप्रं स्तृणुते हिनस्तीत्येवं ब्राह्मणं व्याख्यातम् ।

इत्यैतरेयब्राह्मणभाष्ये गोविन्दाचार्यप्रणीते गोविन्दस्वामिनि चत्वारिंशोध्यायः समाप्तः ।

After this there is written the following :

बध्वा मुद्रां करेण त्रिभिरपि नयनैः कापि पश्यत्प्रभात
प्रोन्निद्रांभोजलीलैः किमपि च मनसा वस्तुतत्वं
विविञ्चन् ।
पश्चाल्लम्बैः कपर्दैः क्षणरुचिकपिशैरिन्दुलेखासनाथै-
र्व्याख्याव्यापारशालि प्रदिशतु मनसश्शुद्धिमैशं
वपुर्वः ॥

(उपदिष्टो धर्मः प्रतिवेदं) . . . . ।

This verse after the colophon must have been written by the scribe who wrote the original from which this transcript was made.

Colophon to Adhyāya 1 : इत्यैतरेयब्राह्मणव्याख्याने गोविन्दस्वामिनि प्रथमोध्यायः समाप्तः ।

To Adhyāya 3 : इत्यैतरेयारण्य (probably a scribal mistake) व्याख्याने गोविन्दस्वामिनि तृतीयोध्यायः समाप्तः ।

To Adhyāya 7 : इत्यैतरेयब्राह्मणभाष्ये गोविन्दस्वामिनि सप्तमोध्यायः समाप्तः ।

To Adhyāya 30 : इत्यैतरेयब्राह्मणव्याख्यायां गोविन्दस्वामिन्यां त्रिंशोध्यायः समाप्तः ।

An introductory stanza gives the subject of each Adhyāya except the 1st, *e.g.*, Adhyāya 2 begins :

प्रायणीया तदङ्गं यत् देवताद्यध्यगीष्महि ।
तथैवोदयनीया च तद्विशेषाश्च कल्पिताः ॥

Adhyāya 3 : श्रीः । गोविन्दस्वामिकृतौ ऐतरेयब्राह्मणव्याख्याने तृतीयोध्याय आरभ्यते ।

सोमप्रवहणीरग्निमन्थनीया ऋचः पुनः ।
आतिथ्या च तदङ्गानि तृतीयाध्यायचोदनात् ॥

Dated 20-7-1923.

A transcript from a palm-leaf MS. in Malayāḷam script, belonging to the Naḍuvil Maṭham, Trichur, Cochin State.

For this see Prof. Kunhan Raja, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part 1, Manuscripts Notes ; Bhagavad Datta, A History of Vedic Literature, Vol. II, pp. 36 and 37.

54. 39. C. 15.

AITAREYABRĀHMAṆAVYĀKHYĀ (SUKHAPRADĀ) OF ṢAḌGURUS'IṢYA

ऐतरेयब्राह्मणव्याख्या(सुखप्रदा)—षड्गुरुशिष्यकृता

Paper. 4 vols. 620 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Fair medium writing.

An elaborate commentary on the Aitareyabrāhmaṇa. The commentator who is well known through his Vedārthadīpikā on Kātyāyana's Sarvānukramaṇikā, edited

by A. A. Macdonell, Anecdota Oxoniensia, 1886, shows an extensive knowledge of Sūtras, Smṛtis, Vyākaraṇa, Chandas, etc.

Vol. I : Adhyāyas 1—10.
,, II : ,, 11—12.
,, III : ,, 13—33.
,, IV : ,, 34—40.

A few small lacunae are marked. Each Adhyāya has at the end a colophon giving the name of the commentator (either as Ṣaḍguru—which is mostly the case—or Ṣaḍguruśiṣya—which is the case sometimes) along with the title of the commentary.

Begins :

महाव्रतञ्चोपनिषद्द्वयञ्च
महाव्रतं सूत्रमासां तृतीयाम् ।
चत्वारिंशं ब्राह्मणं वै चतुर्थी
सूत्रं पञ्चम्यत्र षष्ठी तु गृह्यम् ॥
शाकल्यं स्यात्संहिता सप्तमीति
इत्येतद्वै सप्तविद्यामृताख्यम् ।
दत्तं स्वयं गुरुभिः षड्भिरेतैः
वेदानङ्गोपाङ्गपूर्णास्तु वन्दे ॥
विनायको गुहप्रियो गिरीन्द्रजेशनन्दनः ।
सुरेन्द्रवृन्दवन्दितस्त्रिशूलपाणिरिन्दुभृत ॥
श्रुतीस्तुगाररक्ष यः स देवकीसुतः प्रभुः ।
समस्तलोकलोचनः स सूर्य इष्टिपुष्टिदः ॥
प्रणीतभारतामृतः पराशरात्मजो मुनिः ।
वरप्रदः स्मिताननः शिवाभियोगिनामकः ॥
इमे हि षद् प्रपान्तु मां सदा नमामि तानहं ।
इमे हि मामयूयुजन्यथाश्रुतं वदेदिति ॥
तदैतरेयिकं महत्प्रवर्त्यते यथामति ।
यथाश्रुतं यथास्मृतं महात्मनां प्रसादतः ॥
महिदासैतरेयर्षिसन्दृष्टं ब्राह्मणन्तु यत् ।
अग्निर्वा इतिहारभ्य स्तृणुते स्तृणुतेन्तिकम् ॥
चत्वारिंशाख्यमध्यायाश्चत्वारिंशदिहेति घण् ।
प्रतायते तस्य वृत्तिः नाम्ना चैषा सुखप्रदा ॥
गोविन्दस्वामिकृष्णादिभाष्यदृष्टार्थभाषिणी ।
नास्या वृत्तेरर्थवत्वमनुक्तार्थोपवर्णनात् ॥

Ends :

अथ तस्य व्रतम् । उच्यत इति शेषः ।
तस्य तत्कारिणो राज्ञश्शास्त्रिको नियमो मतः ।

पूर्वं उपविशेद्यदि तिष्ठन्न मध्ये तिष्ठेतैव । उपवेश आसनं । प्रकाशने तङ् । न द्विषतः पूर्वं संविद्यद्यासीनं मन्येतासीतैव । संवेशः शयनं । न द्विषतः पूर्वः प्रस्वाद्या . . प्रतं मन्येत जागृयादेव । जक्षिभ्यस्तकानुम्नशत जग्रिस् तुरिड्शयक् च । शत्रुचेष्टास्तु गृह्यन्तां चारैः । सञ्चासुते स्फुटम् ।

कुर्वाणस्य व्रतं चैवं ध्रुवश्शत्रुजयो भवेत् ।
इत्याह । अपि ह यद्यस्याश्ममूर्ध्ना द्विषन्भवति क्षिप्रं वैनं स्तृणुते । स्तृञः स्वादिर्लट् । लिङर्थे च । यो राज्ञोस्य द्विषन् भवेत् तस्य . . . . स्याद्श्मभिर्निर्मितो दृढम । तमेष स्तृणुते हिंस्याद्राजा विजितशत्रुकः । सर्वसं . . . .

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायामैतरेयब्राह्मणवृत्तौ सुखप्रदायां चत्वारिंशोध्यायः ॥

On this see Prof. C. Kunhan Raja, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Parts II and III, Manuscripts Notes.

55. 39. I. 2.

THE AITAREYABRĀHMAṆABHĀṢYA OF BHAṬṬABHĀSKARA

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यम्—भट्टभास्करकृतम्

Paper. 278 folia. 8¼" × 6½". 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern.

In excellent condition. Fair medium writing.

Contains Adhyāyas 1—14.

The commentary called herein the Ṛgvedabrāhmaṇabhāṣya, is fairly elaborate. Many small lacunae including that of the beginning, are marked.

Begins : . . . . . प्रकृतापेक्षत्वात् सौमिक्यो देवताः परिशंसनभाजोरग्नाविष्णोः प्रधानदेवतामध्यपातिन्यः इति । अत्र चोद्यम्—यस्मादेकादशकपालः पुरोडाशो द्वावग्नाविष्णू । तत्कथम् । कल्पनमनुष्ठानम । घृतनिर्वापः स्त्रियै पयः शोणितं पुंसः पयो रेतः ब्राह्मणस्येष्टिपूर्वत्वं सोमपूर्वत्वं वा विकल्प . यज्ञनामत्वे तुल्येऽपि हविर्यज्ञविशेषापेक्षया बर्हिश्शब्दः साधारणो द्रष्टव्यः । एषैका दीक्षेति वचनात् अपराप्यस्ति । संवत्सरे हि गर्भस्थाः प्रजायन्त इति मासैः ऋतुभिश्च संवत्सरावयवभूतैः प्रजापतेः सप्तदशत्वं हेमन्तशिशिरयोः समासेन ऋतूनां पञ्चत्वं विद्वत्फलसम्बद्धे क्रतुफले ऽनुवादः ।

यज्ञो वै देवेभ्य इत्यादिसोमयागोऽत्र देवेभ्य उत्क्रान्त उच्यते । इष्टिभिर्दीक्षणीयादिभिः प्राप्तुमैच्छन् आहुतीनां प्रशंसा । आहुतयश्च प्रकृतत्वात् दीक्षाहुतयः (परिगृह्यन्ते । ऊतयः पालयित्र्यः अवतेर्धातोरेतद्रूपं पन्थानं देवताया याः . . . . . . देवताया याः देवता या यासां हि विष्णुः परमो ऽवमः . . . . देवानामित्यादि । ऋषिः प्रोवाच । यदैतरेयकयाचक्षते । इतरस्य ऋषेरपत्यमैतरेयः । शुभ्रादिभ्यश्चेति ढक् ।

केचिदाहुः—इतरा नाम प्रोक्तेषु ब्राह्मणकल्पेष्विति णिनिः । तदन्तात्तदधीते तद्वेदेत्यण् । तस्य प्रोक्ताल्लुगिति लुक् । छन्दोब्राह्मणकर्मचरणात् धर्माम्नाययोरिति तेषामाम्नाये तस्येदमित्यर्थे गोत्रचरणाद्वुञिति वुञ् । केवलानि कर्माणि विधत्ते मन्त्रांश्च विनियुङ्क्ते तत्कर्म ब्राह्मणम् । . . . . अथ य . . . . ।

Ends :

अस्तमयात्प्रभृति मेरोर्दक्षिणगोले रात्रिर्भवति । उत्तरगोले तदानीमहर्वर्तते । उदयात्प्रभृति दक्षिणगोले अहर्भवति । उत्तरगोले तदानीं रात्रिर्वर्तते । एवमहोरात्रयोर्दक्षिणोत्तरभावस्यारंभावसाने परमार्थतो भवतः । . . . . . . खलु सर्वदोद्भूतप्रकाश एव स्वाधिष्ठितं गोलार्धकं प्रकाशयन् प्रदीप इव मेरुं परितः सञ्चरति ॥

अथ यदेनं प्रातरित्यादि पूर्वानुसारेण व्याख्यातप्रायम् । अहरेवाधस्तादित्यादीति विशेषः । एवमुक्तेन प्रकारेण स एष आदित्यो न कदाचन निम्रोचयति अस्तं गच्छति । नाप्युदेति सामर्थ्यादुपलभ्यते . . . . . . यद्वा ऽस्तं गतेन ह्युदेतव्यं निषेधादेव स . . वोदयनिषेध इति भावः । न वै कदाचनेत्यादि । विदुषः फलम् । एतस्य हेति हशब्दश्चार्थे । गतमन्यत् । अध्यायसमाप्तिसूचनार्था द्विरुक्तिः ॥ इति षष्ठः खण्डः ॥

इति भट्टभास्करमिश्रयज्वविरचिते ऋग्वेदब्राह्मणभाष्ये चतुर्दशोध्यायः समाप्तः ॥

Dated 27-4-1930. A note at the end says that the original is from the Govt. Oriental MSS. Library, Madras. On this see Prof. C. Kunhan Raja, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part II, Manuscripts Notes.

56. 10. D. 5.

THE AITAREYABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀŚA) OF SĀYAṆA

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Paper. 528 folia. 12" × 5". 11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. In good condition.

Pañcikās 1—8 ; complete.

At the end : लिखितमिदं पुस्तकं राधाकृष्ण-मिश्रेण काश्यां संवत् शकं १७३१ माघ शुदि १३ ॥ श्री ॥

57. 41. B. 72.

THE KAUṢĪTAKIBRĀHMAṆA

कौषीतकिब्राह्मणम्

Paper. 91 folia (marked 1—99, foll. 22, 23, 24, 36, 37, 61, 93 and 94 being missing). 8½″ × 4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Worn and worm-eaten. Large clear writing.

Adhyāyas 1—15.

Begins :

ओं नमो गणेशाय । अस्मिन्वै लोक उभये देवमनुष्या आसुस्ते देवाः स्वर्गं लोकं यन्तोग्नि-मूचुस्त्वं नो अस्य लोकस्याध्यक्ष एधीतिं तानग्नि-रुवाचाथ यद्वोहं घोरसंस्पर्शतमोस्म्यंनपचायितारो मनुष्याः कथं वस्तद्भविष्यति यन्मनुष्येष्वितिं ।

Punctuation marks deserve notice.

Post-colophon statement: संवत् १९१९ वर्षे पौषमासकृष्णपक्षे १० दशम्यां तिथौ भृगुदिने ऽद्येह श्रीचंपकपुरे महाराजकुलश्रीजयसिंहविजयराज्य आभ्यं-तरनागरजातीययद्वावमूलीयास्तुतबलभद्रप्रमुखाणां ब्रा-ह्मणं पठनार्थं पं. कालिदासेन ब्राह्मणपूर्वार्द्धं लिखित-मिति ॥ शुभं भवतु ॥ पं. वीरु आस तय पुजीयानी पोषी ।

The MS. has ळ and ळ्ह throughout instead of ड and ढ respectively.

A comparison with the text published by Lindner, Jena, 1887, shows some variant readings.

The text published under the other name of S'āṅkhāyanabrāhmaṇa in the Ānandā-s'rama Sanskrit Series.

58. 41. C. 5.

Paper. 97 folia. 9½″ × 4″. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Moth-eaten and injured. Fair large writing.

Adhyāyas 16—30.

A continuation of the previous MS. in probably a different hand. Punctuation marks and the use of ळ and ळ्ह instead of ड and ढ respectively as in the former.

Post-colophon statement : स्वस्ति ॥ संवत् १९६८ वर्षे फाल्गुनवदि ३० अमावास्या बुधेऽद्येह श्रीवटपद्रेपा—सह श्रीमुदाफरशाहो विजयराज्ये पञ्च-कुलप्रतिपत्तौद्भवे नारायणेन स्वगृहे लोकनार्थं लिखितं । तथा पुत्रपौत्राणामध्ययनार्थं कौषीतकिब्राह्मणं लिखि . । कल्याणं भूयात् । लेखकपाठकयोः कल्याणं ।

संभूष्यं सदपत्यवत्परकराद्रक्षं च सत्क्षेत्रवत्
संशोध्यं व्रणितांगवत्प्रतिदिनं वीक्ष्यं च सन्मित्रवत् ।
बध्यं वध्यवदश्लथं च सततं स्मर्यं हरेर्नामवत्
नैवं सीदति पुस्तकं किल सदाप्येतद्गुरूणां वचः ॥

श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

59. 19. O. 2.

THE KAUṢĪTAKIBRĀHMAṆAVYĀKHYĀ (SUKHADĀ OR SADARTHAVIMARS'INĪ) OF UDAYA

कौषीतकिब्रह्मणव्याख्या (सुखदा सदर्थविमर्शिनी वा)—उदयकृता

Palm-leaf. 261 folia. 20½″ × 2″. 12 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden

board at either end. Old. Brittle and injured. Good small writing. Inked.

An extensive and very learned commentary on the Kauṣītakibrāhmaṇa, by Udaya.

According to the author's own statement, he was the son of Nārāyaṇayajvan and Sāvitrī, younger brother of Nārāyaṇa and Kumāra, nephew of Ṛṣi and Parames'vara, and belonged to the Illam of "Mukunda-maṅgalam" which is in all probability the modern Maṅgalam, of Brahmakhalagrāma, the present Brahmakkuḷam, near Guruvāyūr, South Malabar. He came of a family which probably was connected with the illustrious Payyūr Bhaṭṭatiris among whom there were some Ṛṣis and Parames'varas. On this see Prof. Kunhan Raja, Payyūr Bhaṭṭatirimār, Keralopahāram, Keralasamājam, Madras, 1940.

Complete except for a small gap in the end of the 28th Adhyāya. The title 'Sadarthavimars'inī' written on the title-slip of the MS. is not found in the body of the commentary wherein it is called Sukhadā and Saukhyadāyinī. The commentary divides the text of the Brāhmaṇa into 3 Das'akas.

There remains only a broken piece of the 1st folio; the beginning of the work wherein the commentator gives some valuable information about himself is thus lost.

Begins :

. . . म् बीजं वेदा यज्ञमयं वपुः ।
स पुष्कलान् . . . . . . ॥
. . प्यमाणेरनधिगतमभीष्टार्थलब्धि . .
प्रध्वंसोपायमुच्चावचम . . . . . . ।
. . . .
. . . . ॥ श्शब्दराशिः
श्रेयः प्राप्तेर्निदानं यमिह विदुरपेतान्य . .
. . . . प्रजानां
श्रुत्यर्थोसौ कराम्भोरुह इव सुतरां भा . .
. . . . र्थाः . . .
तत्सम्बन्धिप्रबन्धान्तरनिवहकृतो ये च तेभ्यो न
. . . .
. . तस्तौ भुवि शस्तौ बाष्कळशाकल्यशौ
न्द्रौ . . . .
श्रीमत् . . . .
. . म्नायात्मा दिनकृदनिश . . .
. . . . कुसुमावलीम्
ब्रह्मक्षेत्राधिनाथत्र . . . . . .
तोयभिद् . . . .
सुविमलमानसभाजः सुमनोहं साज . . .
. . . . संशोध्य साध्या धिया गृहीध्वं ते
मत्सरा गुणलवश्रद्धालवः स्
. . . . त्योवन्नापवाद्योस्म्यहमपि लघुधी स्व-
प्रतीतार्थवादी
दवो यत्कुलदेवतं कमलजक्षेत्राधिवासो हरः
यस्य . . . .
. . . . . ळ महीभूषायमानोत्तम
ग्रामोद्भासिमुकुन्दमंगलश . . . . .
. . रे । इह तावदग्निहोत्रादीनि सहस्रसंवत्सर-
सत्र . . . . . नि समधिगतानि आहव-
नीये जुहोति गार्ह . . . . . त् आहवनीये
प्रदानमित्य . . . . रणाच्च ।
अग्न्याधेयलक्षणक्रियोत्पन्नत्वनिबन्धना चैषामाहवनी-

यादिसंज्ञा नार्थान्तरनिबन्धना । अतदुत्पादितेषु साधनान्तरबुत्पादिषु लौकिकेष्वग्निषु आहवनीयशब्दप्रयोगप्रत्ययानुपलम्भात् । न खलु कश्चिदपि प्रेक्षापूर्वकारी सन्नग्न्यानयननियोगे विधित्सिते सति कदाचिदाहवनीयमाहरेति वा गार्हपत्यमाहरेति वा प्रयुञ्जानो दृश्यते ॥

. . . तथा घटं करोति ओदनं पचतीत्यादि । एवमिहाप्यवगन्तव्याः । केवलकर्मानुष्ठाना मनुष्यशब्देन विवक्ष्यन्ते । भावनाबलादिहैव देवभावमभिप्रेत्य वा देवेशः । श्रूयते खलु मनुष्यावस्थायामेव देवभावस्येव च यजते । इह जन्मनि दैवभावः देवो भूत्वा देवानप्येति इति । उदाहृतश्चैतद्वाक्योक्तेर्थे शाखान्तरीयोर्थवादः । यथा वै मनुष्या एवं देवा अग्र आसन्नित्यादिः । अथ देवानां प्रवृत्तिमाह—देवाः स्वर्गं लोकं यन्तोग्निमूचुरिति । देवाः साधनानुष्ठा स्वावस्था मनुष्यैः सह पृथिव्यामेव वर्तमाना देवीभविष्यन्तो भावनाबलादापन्न . . . . . मनुष्यशरीरारंभकस्याकर्मणो . . . . . ।

Ends :

. . . . . तेन यज्ञसंताने हेतुत्वं . . . प्रशस्तोयमतिप्रैष वा . . . . कौषीतकिर्मुनिराह . . । वाक्यस्याभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिं सूचयति . . . . य . . . . ।

हस्तान्तर्वर्तिधात्रीफलसमदशतापादिताम्नायवाणी
सिद्धान्तार्थस्थितिभ्यः शशिविशदयशःशोधिताशावधिभ्यः ।
ध्वस्तान्तेवासिवर्गान्तरविपुलतमःसंहितिभ्यो नतिस्ताद् . . . . ॥
. . . बीजतो यः समुत्थितः ।
पुण्याङ्कुरः प्ररोहः . . . . . ॥
. . . . ।

प्रवृद्धमानः सफलं प्रसूतां प्रसत्तिमग्र्यां प्रथमस्य पुंसः ॥

इत्याचान्तनिजांघ्रिपंकजनमन्मोहांबुधेः श्रीनिधे
राचार्यस्य वटद्रुमूलवसतेरीशस्य चानुग्रहात् ।
. . . . . . वसितिं कौषीतकिब्राह्मणव्याख्याने विदधत्तृतीयसव . . यं विधिं होतृकैः ॥

सावित्र्यामजनिष्ट यः सुमनसो नारायणाद्यज्वनः
यस्यर्षिः परमेश्वरश्च जगति स्तव्यौ पितृव्यौ सतां ।
त्र्यन्ताम्बुजषण्डचण्डकिरणश्रीमान्कुमारः सुधी
र्मीमांसार्णवकर्णधारधिषणो नारायण . . . . ॥
श्लाघ्यब्रह्मखलाख्यकेरळमहीभूषायमानोत्तम
ग्रामोद्भासिमुकुंदमङ्गलपदप्रख्यात भु . कसा ।
विद्यामार्गगतागतव्यसनहृन्नार . . . .
. . न्मेषसहायसंपदुदितव्याख्यानसंप्रीतिना ॥
लक्ष्मीवागस . . . न्दिरनिवासैकान्तभङ्गस्थले
श्रीमत्तातपितृव्यनाम दधता तेनोदयाख्यावता ।
विप्रेन्द्रेण कृते कृते कृशधियां कौषीतकिब्राह्मण
व्याख्याने सुखदे सतामिह दशाध्यायी तृतीया गता ॥

The verses सावित्र्यामजनिष्ट० and तेन ब्रह्मखलाख्य० end each Das'aka.

At the end of the 1st Das'aka, the 2nd quarter of the 1st of these reads :

प्राज्ञो यस्य चतुर्दशस्वपि गता विद्यासु कोटीम्पराम् ।

At the end of the 2nd, the same which has उभौ in lieu of सतां of its 2nd quarter, has for its 2nd half :

वेदान्ताब्जविकासवासरमणिर्विद्वान्कुमाराह्वयः
स्वैरोत्तीर्णगुरूक्तनीतिजलधिर्नारायणश्चाग्रजौ ॥

श्लाघ्य of the 1st quarter of the 2nd, is substituted by तेन at the end of the 1st and 2nd Das'akas.

The verse इत्याचान्त० occurs at the end of each Adhyāya, मूर्च्छालमोहाम्बुधेः being sometimes substituted for नमन्मोहाम्बुधेः श्रीनिधेः of the 1st Pāda, or the Pāda reading इत्याम्नायसरोरुहविकासोद्यत्सहस्रद्युतेः ।

Each Adhyāya begins with the invocatory stanza :

यस्याहुर्जगतां बीजं वेदा यज्ञमयं वपुः ।
स पुष्कलान्पुमर्थान्नः पुष्णातु पुरुषोत्तमः ॥

Adhyāya 30 has after this an additional one wherein the commentator invokes his Kuladevatā :

प्रपन्नकामार्पणकल्पवल्ली
भवन्ति यस्मिन्विहिताः प्रणामाः ।
स्मरन्प्रणौमि तद्ब्रह्मखलास्पदायाः
पदाब्जमस्मत्कुलदेवतायाः ॥

The contents of each Adhyāya, together with those of the one preceding it, are summarized by a stanza following the invocation, *e.g.*, Adhyāya 2 has at the beginning :

आधानपुनराधानविधिप्रकटितोग्रिमे ।
. ध्याये . द्वितीयेस्मिन्नग्निहोत्रं विधीयते ॥

At the beginning of Adhyāya 30 :

एवं तावदनन्तरातिगतवत्यध्याय उच्चैश्श्रुतिः
होत्रशंसि विधेयकर्म सकलं माध्यंदिनीयं क्रमात् ।
त्रिंशेस्मिन्नथ यत्तृतीयसवने तेषामनुष्ठेयता
मापन्नं प्रकृतौ यथैव विकृतौ तद्वत्कुमुज्जृंभते ॥

60. 39. A. 4.

Paper. 4 vols. 951 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In good condition. Fair medium writing.

Vol. I : Adhyāyas 1—6. The commentary on Khaṇḍas 5 and 6 of Adhyāya 7 is repeated in the last 2 folia.
„ II : Adhyāyas 7—16.
„ III : „ 17—21, breaking of in Khaṇḍa 21. 4.
„ IV : From Khaṇḍa 21. 4 to Khaṇḍa 30. 8.

The commentary on Adhyāya 28 is incomplete, breaking off in its 9th Khaṇḍa. Some lacuna are marked.

From a note at the end it is known that the original was acquired for the Govt. Oriental MSS. Library, Madras. The first few pages have been collated with some other MS. and the variants noted. The beginning of the work, wanted in the last, is contained here as follows :

यस्याहुर्जगतां बीजं वेदा यज्ञमयं वपुः ।
स पुष्कलान् पुमर्थान्नः पुष्णातु पुरुषोत्तमः ॥
प्रत्यक्षाभिप्रमाणै . नधिगतमभीष्टार्थलब्धि . . .
प्रध्वंसोपायमुच्चावचमवगमयन्नर्कवत्सर्वपुंसाम् ।
स्वप्रामाण्यैकभूषो रचयितृपुरुषाभावनिर्धूतदोषो
मानानामुत्तमोसौ जगति विजयते वैदिकः शब्दराशिः ॥

After this there is the scribal remark :

अत्र ग्रन्थपातः ।

Continues :

श्रुतिकमलविकासबालभानुः
श्रितजनकामितदानकामधेनुः ।

मयि निरवधिभक्तिनम्रमूर्ध्नि
स्फुरतु गुरोः करुणाकटाक्षपातः ॥
समुदितगुणदोषक्षीरपाथोविवेक
प्रकटितपटिमानः प्राप्तसत्पक्षपाताः ।
द्विजपरिषदि मुख्यं श्लाघ्यकाब्दिभ्रतस्ते
मयि गुरुकरुणार्द्रास्सन्तु विद्वन्मरालाः ॥
श्रीमत्कौषीतकिमुनिमहःपूर्वपृथ्वीधराग्रा-
दुद्यत्सुज्ञाताखितसुकृतिहृद्व्योमसान्द्रान्धकारः ।
विद्वत्पद्माकरसुखकरैरुल्लसद्वो सहस्रै-
राम्नायात्मा दिनकृदनिशं प्रीतये कल्पतां नः ॥
अपौरुषेयत्वं भूषणाय श्रुत्यङ्गना युक्तिसखीसनाथा ।
वयं प्रणीते स्म मुनिवरं तं वृणामि कौषीतकिनामधेयम् ॥
यद्ग्रन्थसूत्रसन्दब्धा श्रुत्यत्रकुसुमावलिः ।
विश्वमामोदयत्युच्चैः तं सुयज्ञमुनिं स्तुमः ॥
सरन्तः सन्ति ये सन्तः सरण्या तत्प्रणीतया ।
अहन्तारहितस्सर्वानहन्ताननिशं भजे ॥
सर्वज्ञाचार्यपादाम्बुजसततसमाराधनध्वस्तमोह
स्थेमा सोमार्धचूडामणिविपुलकृपालब्धचेतोविकासः ।
कुर्वे कौषीतकिब्राह्मणविवृतिमहं केवलं बुद्धिशुद्ध्यै
विद्वांसस्तत्परास्तत्परगुणसुखिनस्सन्तु
सन्तोषवन्तः ॥
व्याख्यातारो हि पूर्वेऽप्यखिलमकथ . . .
. . . . |
. . . . कौषीतकिब्राह्मण
व्याख्याया . . . . ॥
. . . .
दुर्ज्ञानत्वेन किन्तु स्वविदितमुपदेशाध्वना वा
स्वतो वा ।
सत्येवं नापवाद्योप्यहमपि लघुधी स्वप्रतीतार्थवादी
मत्तोप्यज्ञो जनो यो जगति स च भवेदत्र
योग्योधिकारी ॥
इह तावदग्निहोत्रादीनि० ।

Dates:
Vol. I: 10. 3. 1924; Vol. II: 23. 2. 1924; Vol. III: 23. 9. 1933; Vol. IV: 30. 3. 1924.

61. 30. B. 28.

THE AITAREYĀRAṆYAKA

ऐतरेयारण्यकम्

Palm-leaf. 52 folia (marked 7 sq., the first 6 folia being missing) 8¾" × 2". 16 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and slightly injured. Fair small writing. Inked.

Begins abruptly in Khaṇḍa 2. 3. 6 and continues to the end of Adhyāya 2. 7.

62. 19. D. 85.

THE AITAREYĀRAṆYAKABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'Ā) OF SĀYAṆA

ऐतरेयारण्यकभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—
सायणकृतम्

Palm-leaf. 29 folia. 17½" × 1½". 8 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Fair medium hand. Uninked.

Āraṇyaka 5; complete.

Supplies some variants to the Bibliotheca Indica ed., 1876.

63. 10. D. 11.

Paper. 291 folia. 12¾" × 4". 7 lines in a page. Devanāgarī script. Recent. In excellent condition. Good medium writing.

Complete.

Date at the end of Āraṇyaka 1: संवत १९०६ शके १७७१ सौम्यनाम संवत्सरे अश्वीन कृष्ण ९ सौम्यवासरे समाप्तिमगात् ॥

Date at the end of Āraṇyaka 5: शके १७७१ सौम्यनामसंवत्सरे मार्गषीर्षशुक्ल ७ गुरौ तद्दिनेयं समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥

The MS. contains the following at the beginning of Āraṇyaka 3:

तुरङ्गवदनो दद्यात्तुरङ्गनयनार्चितः ।
उरगाधिपतत्सोमे गिरं गरुडवाहनः ॥

Cf. Ānandās'rama ed., p. 184.

64. 40. B. 59.

THE S'ĀṄKHĀYANĀRAṆYAKA

शाङ्खायनारण्यकम्

Paper. 6 folia. 10" × 4½". 12 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Injured. Good medium writing.

The 1st and 2nd chapters of the S'āṅkhāyanāraṇyaka; numbered 31 and 32; according to this version, these form the last two Adhyāyas of the S'āṅkhāyanabrāhmaṇa and are named the Mahāvrata.

Colophons: इति महाव्रते प्रथमोध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥ ३२ ॥ इति महाव्रते द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीप्रभुर्विजयतेतराम् ॥

At the end: संवत १७४९ फाल्गुनकृष्णदशम्यां सोमवासरे शिवदेवेन लिखितम् ।

पं० वामनसुत पं० गङ्गाधर त सुत पं० नाह्लात पं० मा . . . जीत सुत शिवदेवस्येदं पुस्त . . . ।

Punctuation marks divide each Khaṇḍa into short sentences.

For this version see the Catalogue of MSS., Asiatic Society of Bengal, Vol. II, p. 268; Ānandās'rama ed. of the S'āṅkhāyanāraṇyaka, Introduction, p. 2.

65. 19. N. 45.

Palm-leaf. 38 folia. 7" × 1½". 7 lines in a page. Malayāḷam script. Fairly old. In good condition. Well written in a medium hand. Inked.

Up to the 20th Khaṇḍa of the 6th Adhyāya.

Some leaves are missing.

66. 9. B. 121.

Paper. 41 folia. 8½" × 3½". 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn and discoloured. Legible small writing.

Complete except the first two chapters, *i.e.*, the Mahāvrata portion. The Adhyāyas are numbered 1—5, 8—12; the last three have no numbering after them; *cf.* the printed editions. Adhyāyas numbered 3, 4, 5 and 8 in this MS., *i.e.*, 5—8 of the printed books are usually regarded as constituting the Kauṣītakibrāhmaṇopaniṣad; but according to the version represented by this, all the chapters contained herein form the Upaniṣad:

Colophon: इत्यृग्वेदान्तर्गतशाङ्खायनोपनिषदः समाप्तः ।

Post-colophon statement: संवत १६६३ वर्षे मार्गशीर्ष वदि १४ गुरौ वंशपुरे वास्तव्यमहारा . कुल श्री उग्रसेन विजय रा . . भ्यन्तर नागरजातीय ताती श्रीभीमसेनेन लिखितम ॥

67. 11. D. 32.

Paper. 1 folio. 8½″ × 4½″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. Fair large writing.

Adhyāyas 13 and 14.

The former has at the end the colophon :

इति आरण्यके षोडशोध्याय: ॥ १६ ॥ शाङ्खायन ॥

and the latter : इत्यारण्यके च . ॥

68. 41. B. 79.

Paper. 44 folia (marked 8—52, foll. 1—7 and 38 being missing). 9½″ × 4″. 8—11 lines in a page. Old. A little worn. Legible large writing.

Begins abruptly in the end of the 2nd Khaṇḍa of the 2nd chapter and continues to the end of the work.

The chapters are numbered 5—18; in this respect agrees with the last but one wherein chapter 13 is numbered 16.

Colophon : इति शाङ्खायनारण्यके अष्टादशोध्याय: । स . प्त: ।

Post-Colophon statement : संवत १९४७ वर्षे अद्येह श्रीकाण्वालयग्रामवास्तव्य उपाध्यायत्रिविक्रमसुत उ०वामनेन लिखितमिति । कल्याणमस्तु । शुभं भवतु । श्रीरस्तु । मङ्गलमस्तु । माघमासे शुक्लपक्षे अष्टम्यां तिथौ सोमदिने अद्येह श्रीकाण्वालीवास्तव्य आ०केशवस्य पुत्रपौत्रपठनार्थम्। ब्रह्मार्पणमस्तु । सोमेश्वर: प्रीयताम् । नर्मदा प्रीयताम् । श्रीमहाविष्णु प्रीयताम् । श्रीमहारुद्र प्रीयताम् । श्रीकुबेरेश्वर प्रीयताम् । श्री श्री ।

यदक्षरपरिसंख्याकं वेदशास्त्रस्य पुतस्कम् ।
नाककल्पसहस्राणि दाता स्वर्गपुरे वसेत् ।
आर्षेयं यो लिखित्वा तु ब्राह्मणेभ्य: प्रयच्छति ।
पितरस्त . वैकुण्ठे वसन्त्यक्षरसंख्यया ॥ २ ॥
सुवर्णदानं गोदानं भूमिदातं तथैव च ।
नाशयत्याशु पापानि मुच्यते नात्र संशय: ॥ ३ ॥
हेमधूनुधरादी . दातारस्तु ध्वजा भुवि ।
ऊर्ध्वज पुरुषो लोके यस्तु विद्यां प्रयच्छति ॥ ४ ॥
आचार्यकेशवनी पोथी ॥

II. YAJURVEDA

TAITTIRĪYA

69. 8. G. 12.

THE TAITTIRĪYASAṂHITĀ

तैत्तिरीयसंहिता

Paper. 431 folia. 7 vols. (92, 66, 46, 51, 65, 63 and 48 folia respectively). 9½″ × 4″. 7—9 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Slightly worn and discoloured at places. Generally good medium writing.

Kāṇḍas 1—7; complete; each volume contains one Kāṇḍa designated Aṣṭaka in the colophon.

Vol. 1: Accented except foll. 59—77 which being fresh in appearance, are evidently later restorations.

Colophon : हरि: ओम् । इति तैत्तरीयशाखायां प्रथमाष्टकं समाप्तम् ॥

Vol. 2: In a different hand from Vol. 1. Accented.

Colophon : हरि: ओम् । इति तैत्तिरीयशाखायां द्वितीयाष्टके षष्ठ: प्रश्न: । श्रीरस्तु । शुभं भवतु ।

शुभं भवतु । संवत् १७७ शके १९७२ विकृतिनामसंवत्सरे उदगयने शिशिरऋतौ माघमासे शुक्लपक्षे दशम्यां भौमवासरे लिखितं पुस्तकं कृष्णभट खोलापुरस्थस्य ॥

Vol. 3: In a different hand from the two above . Unaccented.

Colophon : श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । संवित । तृतीयाष्टक: समाप्त: । . त्र शके १६७१ प्रमोदनामसंवत्सरे दक्षिणायने शरदृतौ आश्विनमासे शुक्लपक्षे षष्ठयां भौमवासरे तद्दिने तृतीयाष्टकसंहिता समाप्ता । शुभं भवतु । श्रीरस्तु । लेखकपाठकयो: शुभं भवतु । रामचन्द्र पर. ।

Vol. 4: In the same hand as Vol. 1. Accented.

Colophon : इति तैत्तिरीयशाखायां संहितायां चतुर्थाष्टकं समाप्तम् ॥ संवत् १७७३ समये चेत्र शुक्लाष्टम्यां तिथौ मन्दवासरे आत्मारामभट्टखानोरी इदं पुस्तकं लिखितम् ॥ शुभमस्तु ॥

Vol. 5: In the same hand as Vol. 1. Accented. Neither colophon nor date at the end.

Vol. 6: In the same hand as Vol. 1. Accented.

Colophon : इति तैत्तिरीयशाखायां यजुर्वेदसंहितायां ष . ष्टकं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

भाई राम भट्टद्रोणस्य पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च । सखाराम भट द्रोण तथदधन ॥

No date.

Vol. 7 : Partly accented, the accented part being in the same hand as Vol. 1.

Ends : अश्वस्य योनिः समुद्रः ॥

No date, no name of the scribe.

70. 29. I. 31.

Palm-leaf. 117 folia. 15″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. A little worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 1 and 2 ; complete.

The colophon to Kāṇḍa 1 is in Telugu script. The Pañcās'ats also are numbered in Telugu figures.

71. 8. H. 31.

Paper. 38 folia. 15½″ × 5″. 12 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. Back of the cover dilapidated; the first two folia are torn. Well written in a medium hand. Accented.

Kāṇḍa 1; complete.

In Pras'nas 5—8 the Udātta is indicated by a circular mark; only it and sometimes also Svarita are marked in Pras'nas 6—8, the Anudātta being completely left out. The Pañcās'ats are numbered continuously in each Pras'na.

Begins : श्रीमहागणाधिपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीहयग्रीवाय नमः । इषेत्वोर्जेत्वा वायवंस्थोपा . . . . . . - .

Pras'na 4 begins: श्रीगुरुभ्यो नमः । हंरिंः ओंं । देवासुरास्संयंत्ता आसंत्ते देवा विंजयमुंपयं तोग्नावामं सुमन्यंदथ तेदमुंसो भविष्यति यदिं सो जेष्यंतीति तदग्निर्न्यकामयत तेनापौक्क्रामत्तद्देवा विचित्या वरुरुत्समाना अंन्वायंत्तदस्य सहसादिंत्संत सोरोदीद्यदरोदीत्तद्रुद्रस्यं रुद्रत्वं यदश्वशीयत तत् ॥ १ ॥ रजतंं हिंरण्यमभवत्तंस्माद्रजतंं हिंरण्यमरिषण्यंमश्रुजंं हिं यों बर्हिंषि दंदाति पुरांस्य संवत्सरांद्गृहे रुदंति तंस्माद्बर्हिषि नं देंयं सौग्निंरब्रवीद्भागयंसान्यंथ व इदंमिंति पुनराधेयंत्ते केंवलमित्यब्रूध्नंवत्खंलु सं इंत्यब्रवीद्यों मद्देवत्यंमग्निंमादंधाता इंति तं पूषां धत्त तेंन ॥ २ ॥

Pras'na 6 begins : ओं श्रीगुरुभ्यो नमः । हंरिंः ओंं । संत्वा सिंचामि यंजुषा प्रजांमांयुर्धनं च । बृंहस्पंतिप्रसूतो यंजमान इंहांरिषत् ॥

72. 19. K. 54.

Palm-leaf. 8 folia. 10″ × 1″. Telugu script. Not old. Injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Breaks off in Anuvāka 1. 2. 2.

73. 21. J. 3.

Palm-leaf. 68 folia. 19″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked, the ink getting to fade away in places. Unaccented.

Kāṇḍa 1 ; complete.

74. 21. J. 5.

Palm-leaf. 43 folia. 17″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha Script. Fairly Old.

Badly worm-eaten and injured. Fair minute hand. Inked except the last folio but two. Unaccented.

Kāṇḍa 1 ; complete.

A fly-leaf at the beginning contains the names Subrahmaṇya and Nates'a, the latter in a later hand.

75. 21. J. 8.

Palm-leaf. 73 folia. 15″ × 1″. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Small beautiful hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1 ; complete.

At the end : हरिः ओं गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । शुभमस्तु । सरस्वत्यै नमः । मीनाक्षिसुन्दरेश्वराय नमः ।

Then in Tamil : s'ārvari varṣam puruṭṭās'i māsam 10.

76. 21. J. 20.

Palm-leaf. 60 folia. 15½″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily injured ; some leaves missing. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

From Pañcās'at 1. 1. 14. 3 to the end of the Kāṇḍa.

On the reverse of the folio ending Pras'na 7 : श्रीमते श्रीमहादेशिकाय नमः ।
श्रीनिवासवीररघुवर्यपर. . . . . ।
. . . . जार्यमुनिभिः गुरुसार्वभौमैः ।
संप्रेक्षितं करुणया परिपूर्णबोधं . . . . . ।
श्रीश्रीनिवासमहादेशिकाय नमः । हरिः ओं ।

After this in Tamil : 51 pañjādi.

77. 21. J. 9.

Palm-leaf. 210 folia. 12½″ × 1¼″. 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. A little worm-eaten and injured. In satisfactory condition. Fair small writing. Inked except a few leaves. Unaccented.

Breaks off in Anuvāka 4. 4. 2.

A note in Tamil on fol. 27 ending Pras'na 1. 4 says that the first 4 Pras'nas were written by one Is'vara-s'āstrin. The next leaf contains on its obverse the mnemonic formulae . . चनस्त . . वस्व आदित्य इन्द्रं शुचीरपः परात्रेव स वाचं भूमिलेकः सलेकं, etc. ; on the reverse in Tamil : āṇi māsam kṛṣṇa pakṣam das'amī tithi.

andhi māsam s'ukla pakṣam upa amāvāse tithi.

Kāṇḍa 2 ends fol. 136, line 3 ; the rest of the folio contains some Aṣṭādhyāyī sūtras. There are 5 extra leaves at the end, of which the contents are as follows :

Leaf 1, obverse, very badly scribbled in Kannaḍa :

शुभमस्तु । श्रीगणाधिपतये नमः । चूर्निः स येष मास वंदव मासरे । आगमिष्यति श्रीमान्व्यासः । तदितैरवधत्वं च चतुराननवरालभ्य सांप्रतिकसमुद्रतसंप्रहारसमाक्रांतदिगंतदंतावळदंतकुंतप्रणविणस्तस . त्रवक्षस्तळपरा । कमलनियां वनवारणा यिव रावणः त्रिलोकीमभियामंन्यु भवदीया यित्यस्मां नु जातकिंचिदभिजानतिती ॥ १ ॥

The reverse contains in Grantha letter-numerals a statement of the number of

Kāṇḍas, Pras'nas, etc., of the Taittirīya-saṃhitā, which is as follows :

सभावकामताजद्वीपाना (रा). धीरधीरयः ।
जातुजा (का) लमराकाण्डप्रश्नानुपपदाक्षराः ॥

After this there is an account in Tamil as below :

Kāṇḍas : 7.
Pras'nas : 44.
Sargahitai (?) Anuvākas : 651.
Pañcās'ats : 2198

Padas : Twelve thousand nine hundred (after this there is the Grantha vowel 'e'; other letters of the word gone ; the numerical value of धीरधीरयः is 12929 ; the Pāda is short of one syllable, and one digit is wanted ; the number of Padas given here is wrong) nine Padas. This is thus stated in words while the rest are given in figures.

In the preface (p. 7) to his edition of the Taittirīya Saṃhitā, Laxminarasimharya says : " This Sakha consists of 7 Kāṇḍas, 44 Pannams, 621 Anuvākas, 2,196 Panasas, 19,290 Padams, and 2,53,168 syllables ".

2, obverse, in Grantha : श्रीवेदव्या आय न्मः । स॰हितापुस्तकस्य श्रीरस्तु नस्सन्ततम् । गुरुभ्यो न्मः ।

A note in Kannaḍa on the reverse says that the codex contains 12 works.

3, recto, in Grantha :

सुखजनसुखकारी दुःखिनो दुःखहरी
मदनपुरिविनोदमन्मथा हयप्रदूती ॥ २ ॥
शिशुफणिमोहि पञ्चमो गानभेदं

The verso of this contains in the same script as the recto the following stanza from the Pratāparudriya :

भद्राङ्कौतुकवेदिमागतवतोरन्योन्यमासेदुषोः
शैलैर्मेरुहिमाचलप्रभृतिभिर्देवैर्हरीन्द्रादिभिः ।
व्याप्तं पार्श्वयुगे पुरोम्बुजभुवा पश्चाच्च मेनादिभिः
साध्वीभिः शिवयोरपाङ्गसरणिर्वैवाहिकी
पातु नः ॥ १ ॥

4. This contains in Grantha an extract of the beginning of Kāṇḍa 6 of the Taittirīya Saṃhitā.

5. This too contains an extract of the beginning of Kāṇḍa 6 (only one line) and the same verse from the Pratāparudriya.

78. 21. J. 28.

Palm-leaf. 136 folia. 19½″ × 1¼″. 5—9 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 1, 5 and 7 ; all complete except the 1st of which the last Anuvāka is missing except the first few words of its beginning. Kāṇḍa 7 ends : समुद्रो वा अश्वस्य ; after this a later hand interlinearly adds : योनिः समुद्रो बन्धुः which, according to some, is the conclusion of the Saṃhitā ; see p. 4761, Ānandās'rama ed. ; *cf.* the edition by Lixminarasimharya, Madras, 1888.

A small fly-leaf at the beginning contains the note : प्रथमद्वितीयकाण्डं अतिशिथिलं ; but the MS. does not contain Kāṇḍa 2.

79. 21. J. 14.

Palm-leaf. 16 folia. 13¾″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In

good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1. 1—2.

On the obverse of the front cover : शिवशङ्कर नारायण गणपति ; on the reverse : हरिः ओं श्रीललिताम्बिकासहाय गणपति स . . एड्डु ।

80. 23. A. 11.

Palm-leaf. 196 folia. 17¼″ × 1½″. 7—10 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Injured ; a few leaves missing. Fair minute writing which from the middle onwards becomes gradualy medium. Uninked except a small part. Unaccented.

Kāṇḍas 1—7 ; complete except the portions lost in the missing leaves ; Kāṇḍa 4 wants the beginning portion up to दिवि ते जन्म परमन्तरिक्षे (4. 1. 2. 1) and the concluding part from ममाग्ने वर्चो (4. 7. 14. 1) onwards ; Kāṇḍa 7 breaks off with the end of the 23rd Anuvāka of its last Pras'na. The last folio contains a fragment of Pras'na 6. 4, from the beginning of its 9th Anuvāka to the end of the 10th.

At the end of Kāṇḍa 1 : श्रीशुद्धसत्वगुरवे नमः।

81. 23. B. 32.

Palm-leaf. 82 folia. 13⅜″ × 1¼″. 6 lines in a page. Telugu Script. Recent. In excellent order. Well written in a medium hand. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1 ; complete.

Leaf 13 is wrongly marked 14.

82. 25. A. 69.

Palm-leaf. 11 folia (marked 1—13, foll. 9 and 11 being missing). 15¼″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 1. 8.

The gaps created by the two missing leaves are from सुवन्तां ते ते चक्षु (Pañcās'at 1. 8. 14. 1) to दधृतव्रतौ वरुणः (Pañcās'at 1. 8. 15. 1.) and from आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति हि (Anuvāka 1. 8. 19) to तम्मेषमैन्द्रवृषभ (Anuvāka 1. 8. 21) respectively.

The content of the MS. is given in a fly-leaf at the beginning.

83. 29. I. 8.

Palm-leaf. 82 folia. 16¾″ × 1½″. 6—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Slightly worm-eaten and injured. The MS. consists of 2 batches of leaves : one written in a fair minute hand and comprising the first 4 Pras'nas of Kāṇḍa 6 and the other written in a similar medium one and comprising the rest. Leaves are numbered separately in each ; those of the second batch of which the first has lost its number owing to damage, are from fol. 2 marked 1 sq. by a later hand which has scored off the original numbers 101, etc. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 6 and 7 ; complete, the latter ending : समुद्रो बन्धुः । हरिः ओम् ।

Prof. Keith who in his Veda of the Black Yajus School Translated, Harvard

Oriental Series, Vol. 18, 1914, Introduction, p. 36, erroneously says that "the text manuscripts of the Taittirīya so far as they have been collected all omit the final word bandhuḥ" corrects himself in the India Office Catalogue, Vol. II, Part I, p. 56*b*, No. 4381, by saying that it is "often" omitted.

84. 29. J. 8.

Palm-leaf. 176 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4—7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Breaks off in the middle of Pañcās'at 3. 5. 3. 1.

Pañcās'ats are numbered continuously in each Pras'na, sometimes in Grantha and sometimes in Telugu figures. Leaves are numbered in Telugu figures; fol. 154 is wrongly marked 144. Numbers 110, etc., are written as 1010, etc. Besides some insensible scribbling in Kannaḍa at the end of Kāṇḍa 2, there is in Devanāgarī : मिरु पोसकतले मुनिकाव्यं समाप्तं, both evidently by later hands. An extra leaf at the beginning, apparently a later addition, contains the following Stotra.

हारावलीनिकरराराजितातिततदोरन्तराद्यकमला ।
नारायणाकलितदोरन्तरा सततमाराधिताब्जजनुषा ॥
मारारिमस्ततलनीराजितांघ्रिरुहसारां मुदं वितनुतात् ।
श्रीरंगनाम्नि पुरि राराजिता कलशवारान्निधेस्तु तनया ॥
शिष्टाग्रगामिजनतुष्टा समस्तजगदिष्टार्थकल्पनचणा ।
कष्टान्यमेयगुणपुष्टा सदा हरतु निष्ठा हरौ तु कमला ॥
सृष्ट्यष्टमूर्तिमुखकष्टापहारिनिजचेष्टा समस्तजगतां ।
अष्टापदाभरणजुष्टा सुरेश्वरभिदिष्टा पयोधितनुजा ॥
राकानिशारमणसंकाशवक्त्रवसदाकारनिर्जिततटित् ।
पाकारिपुण्यपरिपाकायिता सततमोंकारपञ्जरशुकी ॥
एकान्तिसंघभवशोकापहा निखिललोकाभिवन्दितहरि ।
श्रीकामिनी जगति मे कामदा भवतु लोकान्तरेपि सततं ॥

85. 21. J. 11.

Palm-leaf. 11 folia. $16'' \times 1''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten ; injured at the right end. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Pras'na 2. 1 ; complete.

At the end : ओं श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रियै-नमः । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ।

Pañcās'ats are numbered continuously.

On a fly-leaf at the beginning : श्रीनिवासयज्ञवरदाचार्लु स्वहस्तलिखितम् ।

86. 21. J. 12.

Palm-leaf. 10 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—8 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Prapāṭhaka 2. 1 ; incomplete, breaking off in its 7th Anuvāka.

87. 21. J. 15.

Palm-leaf. 23 folia. $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7—9 lines in a page. Grantha script. Recent. Fol. 1 is broken ; otherwise in excellent condition. Fair medium hand except fol. 11 which is in a similar minute one. Neither inked nor accented.

Kāṇḍa 2 up to the middle of Anuvāka 2. 2. 10, abruptly ending : सौम्यो वै देवतया पुरुषः ।

At the end of Pras'na 2. 1 (fol. 11), in Grantha : गोपालस्वामिसहायं ; beside this in Tamil : Veṅkaṭācalapatis'akāyyaṃ.

88. 21. J. 17.

Palm-leaf. 74 folia. $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good order. Fair medium hand. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2 up to the end of its 4th Pras'na and Kāṇḍa 6 breaking off in the 5th Anuvāka of its 3rd Pras'na.

Leaves are numbered in 5 batches : 1—24 comprising the first two Pras'nas of Kāṇḍa 2 ; 1—18, the other two Pras'nas of the same Kāṇḍa ; 1—13, Pras'na 1 of Kāṇḍa 6 ; 1—13, Pras'na 2 of Kāṇḍa 6 ; and 1—6, the portion of Pras'na 6. 3.

89. 21. J. 21.

Palm-leaf. 55 folia. $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and slightly injured. Fair medium writing. Inked, ink getting to fade away at places. Unaccented.

Kāṇḍa 2 breaking off in Pañcās'at 2. 6. 8. 2 with प्राश्नन्ति तीर्थ एव प्रा ।

A fly-leaf at the beginning contains in Tamil : Subrahmaṇyan ; Tyāgarājan.

90. 21. J. 22.

Palm-leaf. 87 folia. $15\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. A few leaves slightly worm-eaten ; leaf 64 abroken ; otherwise in excellent condition. Clear medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2 ; complete.

Pañcās'ats numbered separately in each Anuvāka.

A fly-leaf at the beginning gives in Tamil the content of the MS.

91. 21. J. 29.

Palm-leaf. 110 folia. $14'' \times 1''$. 5—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Heavily damaged. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2 ; complete except for the cause stated above. An extra leaf at the beginning contains an account of the loan of some MSS. to some person by the former possessor of the MS. ; this is uninked and almost indecipherable.

92. 29. B. 21.

Palm-leaf. 107 folia. $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Badly damaged. Legible medium writing. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍas 2 and 5 ; complete except portions of Anuvākas 4 and 5 of Pras'na 1 of the former, which are lost in missing leaves. Kāṇḍa 5 ends fol. 109.

The leaves which are numbered, are disarranged ; a few are lost. After fol. 3 there are interspersed two extra leaves containing the following :

Fol. 1 :

. . तिकं सिता स्वन्नं धान्यं मुद्गयवास्तिलाः ।
कलायकंगुनीवारा वास्तुकं हेलमोचिका ॥

शष्पेका कालशाकं च मूलकं क्रमुकेतरत् ।
कंदं सैंधव . . . . व्ये च दधिसर्पिषा ॥
पयोनुद्धृतसारं च पनसाम्रहरीतकी ।
पिप्पली जीरकं चैव नागरंगं च तिंत्रिणी ॥
कदळी लवली धात्री फलान्यगुडमैक्षवम् ।
अतैलपक्वं . . नयो हविष्याणि प्रचक्षते ॥

इति विश्वामित्रः ।

कोद्रवा राजमाषाश्च मसूराश्च कुळुत्थकाः ।
सत्वचश्चाढको कृष्णजीरकं यावनाळकं ॥
कुसुंभमतसी . . . . . पि लवणं तथा ।
एरंडका कृष्णमाषा आविळं माहिषं तथा ॥
गंधारिका मर्कटी च महासर्षपमूलकं ।
कृष्णसर्षपयत्नं च कतिरं तां च . . लकं ॥
कपित्थं . . . . . वना केरळवैनिकं ।
अलाबू शतपुष्पी च कूश्मांडं पूतिगंधि च ॥
पतितस्पर्शितं दृष्टं क्रियामुद्दिश्य याचितं ।
जंबूफलं विपक्वं च . . . तं . . . . . ॥
. . पर्युषितं चैव आधूतं भावधूनितं ।
पतिदग्धमदग्धं च वर्जयेच्छ्राद्धकर्मणि ॥

Fol. 2 :

सैवर्ण राजतं पात्रं ताम्रं पालाशपत्रजं ।
नैवेद्यमब्जपत्रं च पात्रं विष्णोरतिप्रियं ॥
अमावास्या तु सोमेन सप्तमी भानु . . . ।
. . . . . . वारे सोमपुत्रेण चाष्टमी ॥
चतस्त्रस्तिथयस्त्वेताः सूर्यग्रहणसंनिभाः ।
दर्भस्तम्बे प्रदातव्यं प्रतिग्राहो नचेच्छति ॥
दाता तत्फल . . . . न दोषभाक् ।
स्नानशेषं चूर्णशेषं तैलशेषांनशेषता ॥
सुगंधद्रव्यशेषं च श्रेयस्कामी परित्यजेत ।
जन्मांतर . . . . . . बुद्धेर्नाविला परा ॥

कामेन लभते जंतुरुपदेशेन वर्धते ।
सत्यं दमस्तपः शौचं संतोष . त्वमार्जवं ॥
ज्ञानं शमो दया . . . . . . स्सनातनः । इति ।
सत्यं भूतहितं . . मनसा दमनं दमः ॥
तपः नृधर्मवृत्तित्वं शौचं संकरवर्जितं ।

93. 21. J. 34.

Palm-leaf. 58 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2, incomplete at the end breaking off very near the end of the 10th Anuvāka of its 6th Pras'na.

The MS. begins with the formula counting the Pañcas'ats of the last Pras'na of Kāṇḍa 1 ; the first 17 leaves have lost their margins together with their numbers ; leaf 18 is marked 124. Apparently part of a larger MS. which must have contained the first Kāṇḍa also.

A fly-leaf at the beginning contains in Tamil some scribbling of which the following has been made out :

Vāgmūlam written by Kṛṣṇa Dīkṣitar of Tirukkalkuṇḍram ; Rāghava Dīkṣitar ; Pillai Dīkṣitar.

94. 21. J. 13.

Palm-leaf. 41 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. Slightly worm-eaten and injured. Fair medium hand. Uninked. Accented except Pras'na 3. 4 ; Svaritas indicated by semi-circular marks.

Kāṇḍa 3 ; complete.

A fly-leaf at the beginning has in Grantha : कोटीश्वरस्य पुस्तक ।

95. 21. J. 18.

Palm-leaf. 50 folia (marked 88—137). $15'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Recent. Foll. 45 and 49 are broken ; otherwise in a good condition. Well written in a medium hand. Inked except the last leaf. Unaccented.

Kāṇḍa 3 ; complete.

At the end : मीनाक्षीसुन्दरेश्वराभ्यां नमः । बालाम्बिकेशवैद्येशश्वामिने नमः ।

96. 21. J. 19.

Palm-leaf. 45 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. In two different fair medium hands. Inked, the ink having almost faded away. Unaccented.

Kāṇḍa 3 ; complete.

Two fly-leaves at the beginning give the former owner of the MS. as S'rīnivāsācārya ; in the second of which is contained also this fragment of a verse in Devanāgarī :

अज्ञानांतर्गहनपतितानात्मविद्योपदेशै
स्त्रातुल्लोकानवदथ शिखातापपापच्च्यम . ।

Two extra leaves at the end contain an extract wanting both beginning and end, from the same Saṃhitā.

97. 24. D. 34.

Palm-leaf. 34 folia. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. A few leaves broken. Clear medium hand. Neither inked nor accented.

Kāṇḍa 3 ; complete.

At the end : श्रीरामार्पणमस्तु ।

98. 30. K. 7.

Palm-leaf. 42 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In good condition. Fair large writing. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 ; complete.

Leaf 7 is wrongly marked 8.

On a fly-leaf at the beginning : vibhava saṃvatsara vaikhāsu s'uddha 10 guruvāram. srāvaṇa s'uddha paurṇamī vara kumuḍora sampūrṇam. parimi veṅkaṭa somayājulu dastūri.

99. 21. J. 1.

Palm-leaf. 30 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten and a little injured. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 4. 1—2.

100. 21. J. 7.

Palm-leaf. 64 folia. $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten ; a few leaves injured. Fair medium writing. Inked, ink having faded away at places. Unaccented.

Kāṇḍa 4 ; complete.

On a fly-leaf at the beginning : s'rīnivāsas'āstri kumāran s'uppās'āstri.

101. 21. J. 16.

Palm-leaf. 56 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Four leaves broken ; otherwise in good

condition; leaves have turned out blackish. Fair medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 4; complete.

At the end: श्रीनरहरिगुरवे नमः ।

102. 21. J. 30.

Palm-leaf. 9 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4 lines in a page. Telugu script. Recent. In excellent condition. Fair large hand. Uninked. Unaccented.

The first 13 Anuvākas of Prasna 4. 7.

The Ṛk त्रियम्बकं यजामहे etc. is added at the beginning.

On a fly-leaf at the beginning: yī pustakam mīnākṣī navaka cavakam.

103. 25. C. 13.

Palm-leaf. 53 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4—7 lines in a page. Grantha character. Fairly old. A few leaves at the end slightly injured. Fair medium writing. Uninked except foll. 1—8. Unaccented.

Kāṇḍa 4 up to the end of Pañcāsat 4. 5. 11. 1.

On a fly-leaf at the end in Tamil: viṣṇugadyam kṛti; garuḍadaṇḍakam; srīstotram.

104. 29. A. 26.

Palm-leaf. 47 folia. $18'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. 5 leaves at the end gnawed away by rats; the last one broken. Small but clear hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 4; complete.

On the reverse of the last folio in a different hand: bhogappayya.

105. 29. I. 41.

Palm-leaf. 137 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In excellent condition. Consists of separately numbered batches of leaves: the one, foll. 1—86, neatly written in a medium hand and inked, and the other with writing rubbed over and blurred by charcoal, the leaves having thus a dirty appearance.

The first batch contains Kāṇḍas 4 and 5; the second, the latter Kāṇḍa only; both complete.

106. 30. L. 5.

Palm-leaf. 60 folia (from fol. 15 to 25 incorrectly numbered 11—21). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In a satisfactory condition. In a large medium hand. Neither inked nor accented.

Kāṇḍa 4; complete.

107. 29. K. 13.

Palm-leaf. 220 folia. $13\frac{3}{4}'' \times 1''$. 6—8 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Fragile, slightly worm-eaten, and injured; has turned out blackish. In a small but beautiful hand. Inked. Unaccented.

The whole of the Saṃhitā except part of Kāṇḍa 4 (from 4. 4. 12. 3 to 4. 6. 1. 4) lost in 4 missing leaves. The Kāṇḍas are contained in the order: 5, 6, 7, 1, 2, 3, 4.

Pañcāsats numbered continuously in each Prasna.

Leaves numbered continuously; two leaves in the middle are in a different hand and do not bear numbers. A Prasna usually ends either with कावेरीनिलय, कृष्णार्पणमस्तु or रामार्पणमस्तु; some have either कावेरीनिलय or हयग्रीव, or both at the beginning.

108. 21. J. 4.

Palm-leaf. 53 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Slightly worm-eaten; a few leaves broken. Fair medium writing. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 6; complete.

The leaves of the first four Prasnas numbered separately in each.

According to a note on the front cover, the former possessor of the MS. was one Koṭīsvara.

109. 21. J. 24.

Palm-leaf. 63 folia (marked 50—112). $15\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent condition. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 6; complete.

110. 21. J. 25.

Palm-leaf. 13 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. The first leaf slightly injured; otherwise in good order. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Prasna 1 of Kāṇḍa 6; complete.

111. 21. J. 31.

Palm-leaf. 87 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In excellent order. Fair medium hand. Inked except some interlinear corrections. Unaccented.

Kāṇḍa 6; complete.

Leaves are numbered in two batches, the first numbering going up to fol. 22 and the second covering the rest.

112. 23. E. 37.

Palm-leaf. 56 folia. $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old, brittle and injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 6 and 7.

A considerable portion (from 6. 4. 10. 5 to 7. 1. 1. 5) is lost in missing leaves. Breaks off in the middle of the last Pañcāsat of the 7th Kāṇḍa.

113. 23. F. 37.

Palm-leaf. 60 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In good order. Fair medium writing. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 6; complete.

Pañcāsats are numbered continuously in each Prasna. Fol. 49 is wrongly marked 50.

On the front cover, in Grantha: sāmi dīkṣita pustakam; beside this in Telugu: rāmasvāmī.

On the last leaf: . . . . s'uddha 2 maṅgalavāram nāṭki annadānam ayyāsāmi dīkṣitulu kumāruḍu subbayya.

114. 30. K. 13.

Palm-leaf. 51 folia. 14½″ × 1½″. 6—7 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. Injured. Fair medium writing. Neither inked nor accented.

Kāṇḍa 6; complete.

Pañcās'ats numbered continuously in each Pras'na.

115. 21. J. 23.

Palm-leaf. 49 folia. 15½″ × 1½″. 5—9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete, ending अश्वस्य योनिः समुद्रो बन्धुः ।

At the end: पद्मनाभस्वामिसहायं ।

116. 21. J. 33.

Palm-leaf. 57 folia. 13¼″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Fair medium writing. Inked except some corrections evidently made later. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete, ending अश्वस्य योनिः समुद्रो बन्धः ।

At the end: सोमास्कन्दपरमेश्वराभ्यां नमः ।

117. 21. J. 47.

Palm-leaf. 80 folia. 14″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete, ending अश्वस्य योनिः समुद्रः ।

118. 22. D. 82.

Palm-leaf. 50 folia. 17¾″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Five leaves are missing. Fair large hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete, ending अश्वस्य योनिः समुद्रो बन्धुः ।

On a fly-leaf at the beginning: श्रीमद्भारद्वाजकुलतिलकराजमण्णा . . ईयुण्णि श्रीमत् माधवश्रीनिवार्यस्य पुस्तकम् ।

119. 30. K. 24.

Palm-leaf. 62 folia. 16¼″ × 1¼″. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten; three leaves broken. Fair large hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete, ending अश्वस्य योनिः समुद्रः ।

Leaves numbered incorrectly. At the end: dāvilāla subbāvuthānula pustakam s'ris'aila mudrālu.

120. 25. L. 10.

Palm-leaf. 82 folia. 15″ × 1$\frac{3}{10}$″. 3—5 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. In two different

hands, one small and good writing foll. 69—72 and the other legible and medium writing the rest. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete except the last 3 Pañcās'ats.

121. 25. L. 29.

Palm-leaf. 26 folia. 15″ × 1½″. 7—10 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good order. Good small hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 2; incomplete, breaking off in Anuvāka 2. 3. 3.

According to a note on a fly-leaf at the beginning, this formerly belonged to Gaṇapatisubrahmaṇyan.

122. 25. K. 19

Palm-leaf. 43 folia. 16¼″ × 1$\frac{2}{10}$″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

123. 29. A. 19.

Palm-leaf. 55 folia. 18$\frac{2}{10}$″ × 1$\frac{4}{10}$″. 5—6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Worm-eaten. Fair medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

124. 30. L. 15.

Palm-leaf. 9 folia. 17½″ × 1½″. 4—6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 3. 1; complete.

THE TAITTIRĪYASAṂHITĀPADAPĀṬHA

तैत्तिरीयसंहितापदपाठः

125. 9. D. 57.

Paper. 120 folia. 8¼″ × 4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. The back of the cover dilapidated; otherwise in a good condition. Fair large writing. Unaccented except the first three pages.

Kāṇḍa 1; complete.

On the obverse of the last folio: हरिः श्रीकृष्णार्पणमस्तु । शके १६६२ नेय भद्राशुध ९ भौमवासरे सायंकाले संपूर्णं । श्रीसंगमेश्वरार्पणमस्तु ॥

On the reverse: ग्रंथसंख्य प्रथमाष्टक २५०० संख्याः । After this in Kannaḍa language and Devanāgarī script: यरड साविरदा ऐनूर अरवत्ता वंदु श्लोक (*i.e.*, 2561 S'lokas).

Folia 1—100 numbered consecutively, and those containing the last two Pras'nas separately.

126. 25. H. 25.

Palm-leaf. 65 folia. 13″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Fair medium writing. In fairly good order. The MS. consists of two batches of leaves; the first batch consists of 13 leaves looking fairly recent and containing the Padapāṭha up to 1. 2. 5. 1: this is not inked; the second consists of the rest of the folios which in a different hand contain the last four Pras'nas of the same Kāṇḍa: this is inked and looks much older; a few leaves injured, foll. 2 and 46 broken and gone off the string, and fol. 4 missing in the

latter. Each foliated separately. On the front cover the former possessor is mentioned as Sudars'ana Ācāryar of Tiṇḍīvanam Tālūka.

The inked part has at the end the date: vyaya varṣam vaiyyāsi māsam 4.

127. 26. H. 27.

Palm-leaf. 56 folia. 18¾″ × 1½″. 7 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In good condition. Fair medium hand. Neither inked nor accented.

Kāṇḍa 1; complete.

The name S'rotriya Subbayya is found at the end beside the date: pramādīca sam. phalguṇa s'u. 7.

128. 29. E. 8.

Palm-leaf. 103 folia. 17½″ × 1½″. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍas 1 and 4; complete.

Leaves numbered separately in each Kāṇḍa.

129. 29. I. 2.

Palm-leaf. 102 folia. 14¾″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. The first leaf broken, but otherwise in good condition. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

Two extra leaves at the beginning; one contains in Kannaḍa the following medical formula:

srīrogyamastu.

hasuvina mūtra, sagaṇī rasa, hālu, tuppa, nāgakesara, kuṅkuma kesara, kolahonne, mūrele honne, tripale, tāḷes'apatre, yālakki, yaṣṭi madhuka, yivaṃ cūrnavaṃ māḍi tuppadali kalas'i ghṛtapakvadalli aṣṭu yiḷus'i pūjeyaṃ māḍi nityadalu sevane māḍuvadu; bujapatre, baje, tuppadevadāru, kudure koḷaga, ṭagarīna kombu, nirmālyā, yiṣṭanu samavāgi hoge hākuvadu.

The other leaf gives in the same language the third of Mārgas'īrṣabahula of Plavasaṃvatsara as the date of a receipt given to one Suṅgappācāri of Mysore by . . . (indistinct); this leaf contains also something more in Grantha which is not clear.

130. 10. H. 26.

Paper. 128 folia. 8″ × 6¼″. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent order. A most beautiful medium hand. Accented, the Svarita being indicated by a semicircle.

Up to the end of Pras'na 2. 4.

The division of Samastapada is marked by an asterisk. Footnotes consisting of extracts from tracts on the recitation of the T. S. are added. A table at the end of the first Kāṇḍa gives the number of Anuvākas, Pañcās'ats and Padas in each Pras'na of the Kāṇḍa.

The title-page contains the following:

Presented to the Adyar Library by T. R. Seshadri Sarma, Pandit of Adyar Library, 20-7-1920.

श्री: ॥ श्रीरस्तु ॥

श्रीकृष्णयजुस्संहितापदसरण्यां प्रथमद्वितीयतृतीयचतुर्थपञ्चमषष्ठसप्तमकाण्डमण्डलं केरळीयक्षीरवनान्तर्गततिरुनेल्लायूग्रामाभिजनेन रङ्गनाथसूनुशेषाद्रिनाथशर्मणा शुद्धिपत्रेषल्लक्षणवचनसहितं यथाशेमुषि स्वहस्तसम्परिलिखितम् ॥

सौम्याख्यवत्सर: कृत्तिकामास: १९१० ॥

The footnotes begin:

ॐ ।

यो ऽजोपेन्द्रेशमूर्त्या रचयति जगतां सृष्टिरक्षाविनाशान्
यस्य स्तोतुं गुणोद्घानवयवमिळिता नेशते सर्ववेदा: ।
दीयन्ते येन नाम स्वमचलमनसा चिन्तयद्भ्य: पुमर्था:
तं वन्दे कार्तिकेयद्विपमुखगिरिजावेष्टितं व्योमकेशम् ॥ १ ॥

शेवधिर्य: पुमर्थानां षडध्वातीतविग्रह: ।
राद्धान्तो निगमार्थानां मोदतां स महेश्वर: ॥ २ ॥
पदानां तैत्तिरीयानां क्वाचित्कं लक्षणं मया ।
द्राविड्या टीकया साकं यथाशेमुषि लिख्यते ॥ ३ ॥

पूर्वभागस्थप्रणव: उदात्त: चतसृभिर्मात्राभिरुच्चारणीय: । यत: । स + शी ।

यजु:प्रणव उच्चस्स्यात् स्वरितास्त्वोन्तदादिषट् ।
प्रारम्भकश्चतुर्मात्रो वेदस्थस्स्यात्तदर्धक: ॥
अध्यायान्त्यो ऽनुवाकान्त्य: कर्माद्यश्च त्रिमात्रिक: ।

131. 29. E. 1.

Palm-leaf. 28 folia. 15½″ × 1½″. Grantha character. Wooden board at either end. Fairly recent. A little worm-eaten, but otherwise in excellent order. Legible medium hand. Accented.

Kāṇḍas 6, 7, 2, 3 and 5; complete. Kāṇḍas 6, 7 and 2 inked and foliated separately. An extra leaf at the beginning contains the following benedictory stanzas:

विश्वामित्रो वसिष्ठो मनसुकसनको नारदो वामनो यौ
मार्कण्डेयो मरीचिक्रतुपुलकभृगुव्यासवाल्मीकयश्च ।
दुर्वासा . . दल्भ्यौ कलशभवमुनि: ऋश्चगोवर्धनाख्यौ
दंपत्यो: सन्ततं वां विददधु विपुलं मंगळं दीर्घमायु: ॥ १ ॥

भीमं भीमरधिमहभग . . गिरधि भारधि
भोगीशं . . नन्दनं भृगुपते: बुद्धावतारो बुधा: ।
भार्गं भार्गवभास्कर प्रतिदिनं बन्धूकभव्यप्रदं
ब्र . . बलिबन्धनं बलिरिपु कुर्ववान्मंगळं ॥ २ ॥
काळिन्दीकनकांबुजं कलशिजं काशिकुशं कौस्तुभं
काशं कोकिलकूजितं कुवल . कौमोदकीकुंकुमं ।
कौमारीकलहंसकूजितवरं कैलासशैलोत्भवं
केयूरं कमलापतिं कमलजं कुर्वन्तु वाम्मंगळं ॥ ३ ॥

न . शो नरवाहनो नरवरो नारायणो नारदो ।

A fly-leaf at the beginning gives the former owner as Ayyās'āstri.

132. 25. C. 19.

Palm-leaf. 9 folia. (from fol. 4 marked 28 sq.; fol. 6 being wrongly numbered 32). 15½″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly injured at the righthand end. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Pras'na 3. 1; complete.

133. 23. B. 46.

Palm-leaf. 60 folia. 17½″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha script. Old. A few leaves slightly injured. Legible small hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3, complete, and Kāṇḍa 4 up to the middle of the 2nd Anuvāka of the 6th Pras'na. At the end of Pras'na 4. 5 there is in Tamil the date: 7th Āvaṇi of Prabhavavarṣa.

134. 26. G. 45.

Palm-leaf. 32 folia. 15″ × 1¼″. 9 lines in a page. Grantha script. Old. So very heavily damaged as to be almost useless. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3; complete except for the cause stated above.

135. 9. D. 37.

Paper. 100 folia. 9¾″×3¾″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form, the back of the cover being dilapidated. Old. Much worn; the first and the last leaves repaired. Fair large writing. Partly accented.

Kāṇḍa 4; complete.

The first leaf is passed over in numbering.

At the end: शके ६ १६ । २२ (?) प्रमोदनामसंवत्सरे मार्गशीर्षशुद्धसप्तमी भृ . . सर . . कृष्णंभट्टात्मजेनानन्तेन लिखितं चतुर्थाष्टकं पदे ॥

136. 21. J. 27.

Palm-leaf. 44 folia. 13″ × 1¼″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured at the lefthand end. In a clear medium hand. Inked. Unaccented.

Pras'nas 4. 5—7; complete.

137. 29. M. 25.

Palm-leaf. 34 folia. 16″ × 1¼″. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In good order. Fair large hand. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 4. 1—4.

Leaves numbered but not always correctly.

138. 23. G. 6.

Palm-leaf. 89 folia. 14½″×1″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent order. Small beautiful hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 5; complete.

A fly-leaf at the beginning contains the following horoscope:

			च
	राशि	चक्रं	
कु			ल गु श
रा	र	शु बु	

139. 24. F. 4.

Palm-leaf. 64 folia. 15¼″×1½″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten; foll. 11 and 53 injured; otherwise in good condition. In a fair medium hand. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍa 5; complete.

At the end: श्रीचिदंबरार्पणमस्तु ।

There are two extra leaves at the beginning, wherein are found scribbled planetary positions for some dates, whereof this is clear: पूषा ३ गु, आनू ४ केतुः, उत्तरायणपुण्यकालः, मकरः ॥

140. 19. K. 60.

Palm-leaf (S'rītāla). 32 folia. 17½″ × 2″. 13 lines in a page. Grantha script. Old. In pretty good order. In a fair medium hand. Inked; some leaves nearly illegible here and there, being worn. The Udātta is indicated by the sign ⌢; the Anudātta and Svarita are not marked. The division of Samaṣṭapada is indicated by the mark ६.

Kāṇḍa 6; complete.

Begins: ओम् । प्राचीनिं ६ वꣳश । । करोति । देव ६ मनुष्याः । दिशः । वी॒ति । अभजन्त । प्राचीत् । देवाः ।

Ends: दक्षिणा । एतत् । वै॒ । वज्रस्य । रूपम् । सम् ६ ऋद्ध्यै ॥

According to a note in Tamil at the end, the transcription of this was finished by one Anantanārāyaṇa on the 1st day of Kārtika of Virodhakṛt.

141. 25. G. 12.

Palm-leaf. 75 folia. 17″×1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily damaged. Fair medium writing. Inked except 4 leaves. Unaccented.

Kāṇḍa 5 up to the middle of the 14th Anuvāka of the 6th Pras'na.

142. 19. K. 64.

Palm-leaf. 57 folia. 15″×1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Wood-board at either end. Old and brittle; some leaves heavily damaged. Fair medium hand. Inked. The Udātta is indicated by the mark ⌢; the Anudātta and Svarita are not marked.

Kāṇḍa 6; complete.

At the end:

षष्ठः क्रमात्पदं काण्डो लिखितस्तैत्तिरीयकः ।
सुब्रह्मण्यबुधेन्द्रस्य श्रीनिवासेन सूनुना ॥

143. 21. J. 32.

Palm-leaf (S'rītāla). 13 folia. 15″ × 1¾″. 10 lines in a page. Grantha script. Old. In excellent condition. Good small hand. Inked. The Udātta is indicated by the mark ⌢; the other two accents are not marked.

Kāṇḍa 6 up to the beginning of the 4th Anuvāka of its 2nd Pras'na.

144. 22. B. 4.

Palm-leaf. 47 folia of two different sizes: 18″ × 1½″ of 9 lines per page and 17″ × 1″ of 6 lines per page. Grantha script. Old. Heavily damaged; a few leaves broken and gone off the string. Fair small writing. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 6 from the end of the 4th Anuvāka of the first Pras'na to the middle of the 5th Anuvāka of the 6th.

A fly-leaf in the middle contains in Tamil the name: Apputtan.

Three separate foliations: one up to the end of the 4th Pras'na; another covering the 5th; and a third one covering the rest; leaves of the first foliation are larger in size than the rest.

145. 23. H. 49.

Palm-leaf. 7 folia. $16'' \times 1''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Legible small hand. Uninked. Unaccented.

The whole of the first three Anuvākas and Kaṇḍikās 1—8 of the fourth Anuvāka of the first Pras'na of the sixth Kāṇḍa.

146. 22. M. 9.

Palm-leaf. 45 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Legible small hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 6 from the beginning up to the 3rd Pañcāsat of the 9th Anuvāka of the 4th Pras'na; breaks off in the beginning of the 4th Pañcās'at of the 9th Anuvāka.

Leaves numbered; foll. 24—26, 29, 33, 34, 40—43, 47, 50, 57—64 are missing.

147. 24. F. 7.

Palm-leaf. 57 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 6; complete.

Two extra broken leaves at the end contain some astronomical matter (Pañcāṅga) in the same hand and of the same type as in No. 139. It begins:

. . . . तै २६ । ९८ रा ३० । ९९ ह्बु २७ । ९४ मु १ । २४८९.

. . . . व २९ । ११ शेषः । २ । ४८ रा २९ । २ उषा १ बुः २७ । ९९ शत ४ शुः २४ । २ मु १ । ३९ च २३.

. . . ब २२ । ११ शे । ९२ रा २१ । १ श्रवण १ कः ९१ । ८ कुंभाग्नं । ८ कुजवक्रारंभः मकरसमक्षैत्रे बु ॥

148. 29. K. 12.

Palm-leaf. 149 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Fairly old. In a satisfactory condition. Fair medium writing. Partly inked. Unaccented. Three batches of leaves:

(1) Foll. 51; Kāṇḍa 6 from the beginning up to the 2nd Pañcāsat of the 11th Anuvāka of the 5th Pras'na.

(2) Foll. 66; Kāṇḍa 7; complete.

(3) Foll. 22; portions of Kāṇḍa 6 (Pras'na 4—6) with many gaps; leaves are disarranged; a few are missing.

Each batch foliated separately.

149. 21. J. 6.

Palm-leaf. 24 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In satisfactory condition. Good small writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 7 from the middle of the 6th Anuvāka of the first Pras'na to the end.

Foll. 1—3, 7 and 18 are missing.

At the end:

सौम्यवर्षे तुलामासे द्वितिय्यायां भृगोर्दिने ।
सीतारामार्यपुत्रेण लिखितं काण्डसप्तमम् ॥

150. 23. F. 31.

Palm-leaf. 49 folia. $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Fol. marked 11 and the one preceding it are broken, but otherwise in satisfactory condition. Good medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 7; complete.

Foll. 5—9 wrongly inserted between foll. 35 and 36.

A note in Telugu at the end of the MS. says that the transcription was finished on the 1st day of the bright fortnight of Āṣāḍha of Sarvadhāri year, by Komāndūru Veṅkaṭarāghava; and after this is entered the 9th day of Jyeṣṭhabahula of Vyaya year as the date of a birth. On the cover is found the name Komāndūru Rāmasvāmis'āstrulu.

151. 25. K. 1.

Palm-leaf. 151 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5—6 lines in a page. Grantha script. Wood-board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 3 and 4; complete.

At the end dated 31st of Vayyās'i, Friday, Caturdas'ī, Abhijit, of Bhava year.

Former owner mentioned at the end: Veṅkaṭramaṇan.

152. 25. K. 2.

Palm-leaf. 135 folia. $21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha character. Wood-board at either end. Old. Worm-eaten; badly damaged. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 5—7; complete, ending अश्वस्य । योनिः । समुद्रः । बन्धुः ॥ ९४ ॥

At the end dated 18th of Dhanu of Bhava.

Former owner mentioned at the end: Komaṇḍūr Kaus'ika Veṅkaṭrāman.

153. 25. K. 3.

Palm-leaf. 91 folia. $16\frac{1}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Badly worm-eaten and damaged. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

From the beginning of Kāṇḍa 3 to the end of Pras'na 4.2.

154. 25. K. 4.

Palm-leaf. 39 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured at the right end. Good small writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3; complete.

At the end:

दुर्मुख्यब्दे कन्न्याशुक्लचतुर्थीभृगुवासरे ।
काण्डो वरस्तृतीयोसौ लिखित्वा पूरितोभवत् ॥

On the obverse of a fly-leaf at the beginning: Nimbilis'āmi.

On its reverse :

स्वच्छाया त्रिगुणीकृत्य रुद्रयुक्तं वसुं हरेत ।
जयं लाभो अलाभश्च सु . . . . . . ॥
जनं चैव मरण च . . क्रमं ।

155. 25. K. 5.

Palm-leaf. 132 folia. $15\frac{1}{4}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; badly damaged at both ends. Small fair writing. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 5—7; complete, the last Kāṇḍa ending : योनिः । समुद्रः । बन्धुः ॥

After the statement that the transcription was finished on the 11th of Paṅguni of Vijaya there is at the end : स्वहस्तलिखितं । अन्यलिखितन्नास्ति । which is followed by another date and a name : 21st of Vayyās'i of Jayā; Vaṅkatranaran (Veṅkatramanan?).

156. 30. J. 8.

Palm-leaf. 50 folia. $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. worm-eaten. Legible large writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 4. 1—4; complete.

157. 21. J. 27.

Palm-leaf. 44 folia. $13'' \times 1\frac{3}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Pras'nas 4. 5—7.

At the end :

. . . णन्नास्ति त्वमेव शरणम्मम ।
तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष महेश्वर ॥

158. 20. C. 26.

NAMAKA AND CAMAKA

नमकचमकम्

Palm-leaf. 14 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Recent. In good condition. Good large writing. Inked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete. Namaka is the 5th Pras'na of the 4th Kāṇḍa of the Taittirīyasaṃhitā, so called on account of the repetition of 'namas'; Anuvākas 1—11 of the 7th Pras'na of the same Kāṇḍa constitute Camaka, so called on account of the repetition of 'came'; the former alone is properly called S'atarudriya or S'atarudrīya, Rudrādhyāya, Rudrapras'na and Rudropaniṣad.

Namaka begins : शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । हरिः ओं ॥ अस्य श्रीरुद्रप्रश्नस्य अनुष्टुप्छंदः । अघोरऋषिः । संकर्षणमूर्तिस्वरूपोसावादित्यः परमपुरुषः स एव रुद्रो देवता । अग्निक्रतुचरिष्टमायाः शतरुद्रियजपे विनियोगः । अस्य श्रीसकलरुद्राध्यायस्य श्रीरुद्रो देवता। एका गायत्री छंदः । तिस्रोनुष्टुभः । त्रिस्रः पंक्तयः । सप्तानुष्टुभौ । द्वे जगत्यौ । परमे ऋषिः । श्रीसंब्ब सदाशिवप्रसादसिध्यर्थे जपे विनियोगः । अग्निहोत्रात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः . . . . शिवाय नमः । हरिः ओं ॥ नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः ।

Ends : तेभ्यो नमस्ते नो मृडयंतु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि । नमस्ते नमो हिरण्यबाहवे० । ओं तत्सत् । त्रियंब्बकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवधनं । उर्वारुकमिव बंधनात् मृत्योर्मुक्षिय्यमामृतात् ॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश । तस्मै रुद्राय नमो अस्तु तमुष्टुहि

. . . . . . ॥ ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि शांतिश्शांतिश्शांतिः ॥

Camaka begins : हरिः ओं । अग्नाविष्णू सजोषसे मा वर्धंतु वां गिरः । द्युम्नैर्वाजेभिरागतं ।

Ends : प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूर्धा च व्यश्नियश्चांत्यायनश्चांत्यश्च भौवनश्च भुवनाधिपतिश्च ॥

यिडादेवहूर्मनुर्यज्ञनी . . . . पितरोनुमदंतु ॥ ओं शांतिः शांतिश्शांतिः ॥ हरिः ओं ॥ श्रीसांब्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥ श्रीमहात्रिपुरसुंदर्यै नमः ॥

According to a scribal note in Telugu at the end, the transcription of this was completed on Monday, the 11th of S'rāvaṇabahula of S'obhakṛtu, by Haris'candra Horāvāri.

For these see Descriptive Catalogue, Government Oriental MSS. Library, Madras, Vol. I, Nos. 113 sq.; Descriptive Catalogue, Asiatic Society of Bengal, Vol. II, Nos. 434 sq.

159. 20. C. 27.

Palm-leaf. 16 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Slightly injured. Good large writing. Inked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete. Both begin and end as in the last one. According to a scribal note in Telugu at the end, the transcription of these two which together are called here Mahārudra, for Horā Sadās'iva was completed by Upādhyāya Veṅkaṭas'eṣayya on Tuesday, the 12th of Māghabahula with Moon in the constellation of Uttarāṣāḍha, of Prabhava.

160. 20. C. 48.

Palm-leaf. 7 folia (foll. 2 sq.). $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Cursive large writing. Inked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete. The former begins : नमस्ते रुद्र० ।

At the end of this a very bad later hand has added : त्र्यंबकं० । यो रुद्रो अग्नौ ये भषवीषु यो रुद्रा विश्व क्षयति भेजतस्य यश्वामहे सौमनसाय रुद्र नमोभि देव असुरन्द विश्व अयम्मे हस्तो भगवानयम्मे विश्वभेषजो यगं म शिवाभिमर्शनं । ओम शान्ति शान्तिः हरिः ओम ॥

The latter begins and ends as in No. 158.

161. 20. C. 20.

Palm-leaf. 29 folia. $5\frac{1}{2}'' \times 6''$. 6 lines in a page. Grantha script. Recent. The last leaf but one broken, but otherwise in good order. Cursive medium writing. Namaka only inked. Unaccented.

Namaka and Camaka; the first is complete; the second breaks off in the 5th Anuvāka.

The former begins : हरिः ओम् । शुभमस्तु । रुद्रम् । नमस्ते रुद्र० ।

Ends : तं वो जंभे दधामि । हरिर्मे शुभमस्तु ॥

The latter begins : हरिः ओम् । अग्नाविष्णू सजोषसे० ।

162. 24. E. 12.

Palm-leaf. 8 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Kannaḍa script. Fairly recent.

In good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete. Two extra leaves at the end contain the following:

इडा देवहूर्मनुर्यज्ञंबृहस्पतिरुक्था मदानि शं॰शिषद्विश्वे देवास्सूक्तवाच: पृथिवी माता मा मा हिंग्ंसीर्मधुमनिष्ये मधुजनिष्येर्मधुवक्ष्यामिर्मधुवतिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासगं शिश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा अवन्तु शोभायै पितरोनपदन्तु ॥

ओं शांति: शांति: शान्ति: ॥

त्रियंबकं यजामहे सुगन्धि पुष्टिवर्धनम् ।
वुर्वारुकमिव बन्धन्वा मृत्यो मृक्षीय मामृत्वा ॥

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु या ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनानि वेशा तस्मै रुद्राय नमो अस्तु। तमुष्टुहि यश्विषुस्सुधंन्वा यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य । यक्ष्वा महे सौमनसाय रुद्रं नमोभिर्देवामसुरं तमस्वा । अयं मे अस्तु भगवान् अयं मे भगवत्तर: । अयं मे विश्वभेषजो अयगं शिवाभिमर्शनं । एते सहस्त्रमयुतं पाशा मृत्यो मत्याय हंतवे । तां यन्नास्य मायया सर्वानवयजामहे । मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा । ॐ नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥

तां यन्नस्य मायया सर्वानवयजामहे मृत्यवे स्वाहा अमृत्यवे स्वाहा । ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥ हरि: ॐ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

After this in Kannaḍa:

bhārata ādi pañcakadalli yiruva parvagaḷu yuddha pañcakā. 1. modalu ādiparvā, 2. sabhāparvā, 3. araṇyaparvā, 4. virāṭaparvā, 5. vudyogaparvā, 6. bhīṣmaparvā, 7. droṇaparvā, 8. karṇaparvā, 9. s'alyaparvā, 10. gadāparvā.

163. 20. C. 21.

Palm-leaf. 17 folia. 9″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly injured. Cursive medium hand. Uninked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete.

Namaka begins: हरि: ओम् । शुभमस्तु । नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नम: ।

Ends: तं वो जंभे ददामि । ओं शुभमस्तु ॥

Camaka begins: हरि: ओम् । अग्नाविष्णू सजोषसे॰ ।

Ends: भवनश्चाधिपतिश्च ॥ यिडादेवहूर्मनु॰ (continuing as in the last to) अयम्मे विश्वभेषजोयं शिवाभिमृशन: । ओं शन्तिश्शन्तिश्शन्ति: ॥

164. 28. A. 20.

Palm-leaf (S'rītāla). 4 folia. 6¾″×2″. 17 lines in a page. Telugu script. Old. Fol. 3 torn, but otherwise in a fairly good order. Good minute hand. Uninked. Unaccented.

Namaka and Camaka; complete. Begin and end as in No. 160 except the following found additional at the end of the latter:

तत्पुरुषाय विद्महि । देवाय धीमहि । तं नो रुद्र: प्रचोदयात् ।

On the obverse of the front cover: श्रीरामचंद्राय परमगुरुब्रह्मणे नम: । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नम: । श्री श्री । भगवद्गित्तिलपुस्तकम् ।

On the reverse:

श्रीरामं नवरत्नकुंडलधरं सीतापतिं कुंजरं
काकुस्थं करुणाकरं गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्मिकम् ।

राजेंद्रं रघुपुंगवं दशरथतनयं श्यामळं शांतमूर्तिं
वंन्दे लोकाभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं रावणारिं॥

ओं भूर्भुवस्सुव: । ओं तत्सत् । श्रीरामचंन्द्रायन्म: ॥

165. 29. C. 35.

Palm-leaf (S'rītāla). 4 folia. 13½″×1¾″. 13 lines in a page. Telugu script. Old. Fol. 4 broken. Good small writing. Partly inked. Accented.

Namaka and Camaka; complete except for the breaking of fol. 4.

Begin and end as in No. 158 except the omission here of the index नमस्ते नमो हिरण्यबाहवे etc. at the end of the former.

166. 9. B. 41.

Paper. 12 folia (marked 2 sq.). 8¼″×6″. 13—15 lines in a page. Kannaḍa script. Fairly recent. Fol. 1 missing. In a fair condition. Very bad medium writing. Unaccented.

Namaka and Camaka; the former complete except part of the introductory matter; the latter incomplete at the end.

Namaka begins: . . . दुवां वा मृते:

अस्तोकामूलकमेकवारमनिशं रुद्रानुवाकं जपं
ध्यायेदीप्सितसिधयेर्द्रुकरदं विप्रोभिषिंचे जपं ।
भ्रह्माण्डत्वात्तदेहं भसितसितरुचा भासयंतो यभूंगै:
कंठे काला कपर्दा स्फटिकशशिकला चंडकोदंडहस्ता:॥

त्रियक्षा रुद्राक्षमाला प्रकटितदिपवासांबरा मूर्तिभेदा रुद्रुश्रीरुद्रसूक्ताप्रकटितविभवं न: प्रयचंति सौख्यं ।
शुधस्फटिकसंकाशं शुधविद्याप्रदायकम् ।
शधं सज्जनसुखानंदं शुधं पूर्णमहं भजे ।

वों नमो भगवते रुद्राय । ओं नम: रुद्र मंन्यव वुतो त यिषवे नम: ।

Ends: त्रियंबकं॰ । येत्ते सहस्त्रमयुत्तं पाशा मृत्युं मर्त्याय हंत्तवे त्तां नो यज्ञस्य मायया सर्वानवयजामहे । मृत्यवे स्वाहा । मृत्यवे स्वाहा । वों नमो भगवत्ते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि ॥

Camaka begins with अग्नाविष्णू and abruptly ends with सूषा च मे सुदिनं च मे ।

167. 22. M. 32.

Palm-leaf. 10 folia. 12½″×1¼″. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Namaka; complete.

It begins: हरि: ओम् । नमस्ते रुद्र॰ ।

Ends: तं वो जंभे दधामि । त्र्यंबकं॰ । अयम्मे विश्वभेषज . . . ॥

168. 19. C. 57.

Palm-leaf. 18 folia (foll. 12 sq.). 5½″× 1¼″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Namaka only; complete.

Begins: अस्य श्रीरुद्रध्याने महामंत्रस्य अग्निकांड्ड-ऋषि: । महाविराट्छंद: । शंशुर्देवता । नमस्ते रुद्र॰ ।

Ends: तं वो जंभे दधामि । त्रियंबकं यजामहे॰ । सर्वो ह्येष रुद्र: । तम्मे रुद्राय नमो अस्तु । ओं तिश्यांति श्यांति: ॥

169. 30. D. 25.

Palm-leaf (S'rītāla). 2 folia (foll. 6 and 7). 9½″×1¾″. 9—13 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Fairly old. In a fairly good condition. Good small writing. Uninked. Unaccented.

Camaka ; complete.

Begins with श्रीगुरुभ्यो नमः । ओं अग्नाविष्णू॰ and ends with इहादेवहूर्मनु॰ (continuing as in No. 162 to) पितरोनुमदंतु । ओं शांतिश्शांतिश्शान्तिः ॥

A note in Telugu at the end gives the date as the 12th of the bright fortnight of Āṣāḍha of Durmukhi, and the former owner as Guṇṭūru Lakṣmīnarasiṃha.

On an extra leaf at the end :

मृत्युंजयमानसिकपूज । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
कैलासे कमनिय्यरत्नखचिते कल्पद्रुमूले स्थितं
कर्पूरस्फटिकेंदुसुंदरतनुं कात्यायनीसेवितं ।
गंगातुंगतरंगरंजितजटाभारं कृपासागरं
कंठालंकृतशेषभूषणमयं मृत्युंजयं भावये ॥
आगच्छ मृत्युंजय चंद्रमौळे व्याघ्राजिना . . . ।

170. 22. M. 60.

Palm-leaf. 6 folia. 12½″×1¼″. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Large bad writing. Inked. Unaccented.

Camaka ; complete.

Begins and ends as in the last.

171. 25. I. 7.

NAMAKAPADAPĀṬHA

नमकपदपाठः

Palm-leaf. 9 folia (marked 61 sq.) 15½″ × 1″. 4 lines in a page. Grantha script. Worm-eaten ; foll. 5 and 9 broken. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Complete without the Paris'iṣṭamantras त्रियम्बकं यजामहे etc.

The MS. abruptly begins in the usual indices to the previous (4. 4) Pras'na and is apparently part of a completer one.

172. 28. M. 27.

THE TAITTIRĪYASAṂHITĀBHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF BHAṬṬABHĀSKARA

तैत्तिरीयसंहिताभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)-भट्टभास्करकृतः

Palm-leaf. 57 folia (numbered 162—218). 17″ × 1″. 6 lines in a page. Telugu script. Old. A little worm-eaten, but otherwise in satisfactory condition. Fair small writing. Uninked.

Begins : श्रीगुरुचरणारविंदाभ्यां नमः । ओं । वैश्वदेवानुवाक्यं कांडं वैश्वदेवमारभ्यते । (3. 1. 1. 1).

Ends : देवस्य धातुः कल्याणिं मतिं तद्विषयां कल्याणिं बुद्धिं सदा धिमहि कुर्मः । (3. 3. 11. 3).

Colophon :

इति भट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये तृतियकांडे प्रथमप्रश्ने प्रथमोनुवाकः (fol. marked 163).

The colophon sometimes calls the commentator Mādhava :

इति माधवीये द्वितिय्यप्रपाठके सप्तमोनुवाकः । (fol. marked 196).

इति माधवीये द्वितिय्यप्रपाठके एकादशोनुवाकः ॥ इति भट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये तृतिय्यकांडे द्वितिय्यप्रपाठकस्समाप्तः (fol. marked 205).

173. 29. K. 31.

Palm-leaf. 167 folia. 16¾″ × 1¼″. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Six or seven leaves injured. Good medium writing. Inked.

Begins : . . . प्रोतीत्यर्थः । पूर्ववद्गतेरुदात्तत्वं . . परस्य च स्वरि . . . . . विधत्ते कृष्णाजिनेन दीक्षयतीति (6. 1. 3. 2).

Ends : छांदसोनङादेशः । स्वरः पूर्ववत् । अस्थन्वते छंदस्यपि दृश्यत इत्यनङ्नुदूस्वरौ पूर्ववत् । एवं मज्जन्वते । सप्तमस्य पंचमे द्वादशोनुवाकः (7. 5. 12).

Colophon : इति श्रीभट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये सप्तमकांडे चतुर्थप्रपाठके द्वाविंशोनुवाकः ।

The last folio is dated 26th Nov. 46. On a fly-leaf at the end : इदमनंतदासेन स्वहस्तेन लिखितम् ॥

174. 23. L. 12.

Palm-leaf. 103 folia. 17″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old, fragile, worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Kāṇḍa 2 ; complete.

Begins : श्रीगणाधिपतये नमः ।

ईशानस्सर्वविद्यानाम् भूतानामीश्वरः परः ।
पुनातु सर्वदा युष्मान्शब्दब्रह्मतनुश्शिवः ॥
अतः परम् काम्याः पशवो विधीयन्ते . . . . . ।

Colophon : समाप्तश्च द्वितीयकाण्डम् ।
एष निष्पावके शाके कुशिकान्वयजन्मना ।
भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञ प्रकीर्तिता ॥ ओम् ।

On the bearing of this verse on the date of the commentator see Burnell, Catalogue of the Tanjore Library, p. 7 ; Seshagiri Sastri, Report for 1893—94, pp. 3—4 ; Shama Sastri, Upodghāta to the Taittirīya Brāhmaṇa, Mysore Government Oriental Library Series, p. 4 ; Bhagavaddatta, A History of Vedic Literature, Vol. ii, pp. 43 ff. ; Keith, India Office Catalogue, Vol. ii, Part i, No. 4399 ; M.S. Basavalingayya, Descriptive Catalogue of the Mysore Government Oriental Library, Introduction, pp. 12 ff. ; K. Madhava Krishna Sarma, A note on the Date of Kaus'ika Bhaṭṭa Bhāskara, The Adyar Library Bulletin, Vol. iii, Part i, Manuscripts Notes.

The reading एष निष्पादनशाखोऽयं contained in the MS. of the Asiatic Society of Bengal, Descriptive Catalogue, No. 456, is evidently wrong as it neither conforms to the metre nor makes any sense. The variant निष्पावको ऽशोकः suggested by Mr. Basavalingayya who thinks that the verse has no bearing on the date of the commentator, though very sensible as a Viseṣaṇa of Jñānayajña, is yet unsupported by manuscripts. There is however one point which makes it difficult to assume that Bhaṭṭabhāskara intends to convey here the date of composition of the commentary. The colophon exists not only to the commentary on the Taittirīya Saṃhitā but also to the commentaries on the Taittirīya Brāhmaṇa and Kāṭhaka. If this verse is a chronogram, it means that all the commentaries were written by him within the

short space of a year: certainly unusual, though not impossible.

While the view that Bhaṭṭabhāskara is later than Sāyaṇa deserves rejection on more than one ground, the account contained in Vidyāraṇya's S'aṃkaravijaya which makes him a contemporary of S'aṃkara has yet to be corroborated by some acceptable evidence.

Post-colophon: वर्णश्रृंगपदवाक्यसमासात् बिन्दुमप्यधिकहीनयुतांश्च ।

लेखकस्य करदोषजदोषा क्षन्तुमर्हथ समीक्ष्य महान्तः ॥

175. 23. L. 13.

Palm-leaf. 104 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. Worm-eaten. Small cursive writing. Inked.

Kāṇḍa 5; complete.

Begins: ईशानस्सर्वविद्यानां० ।

अतः परमग्निकाण्डमग्न्यार्षेयमारभ्यते ।

176. 23. L. 14.

Palm-leaf. 152 folia. $16\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6—8 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. Worm-eaten. In the same hand as the last one. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 6 and 7; complete except Anuvākas 19—25 of the last Pras'na of the latter Kāṇḍa.

177. 29. K. 29.

THE TAITTIRĪYASAṂHITĀBHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

तैत्तिरीयसंहिताभाष्यम (वेदार्थप्रकाशः)-सायणकृतम्

Palm-leaf. 38 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In pretty good order. Good medium hand. Uninked.

5th and 7th Pras'nas of the 4th Kāṇḍa; complete.

Attributed by a marginal note in Telugu on the obverse of the 1st folio, to Vidyāraṇya.

Colophon: इति श्रीमद्दिव्ययोगींद्रश्रीविद्यार्थमहेश्वरावतारस्य श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरस्य श्रीवरभुक्कमहाराजस्याज्ञापरिमाधविय्ये वेदार्थप्रकाशे यजुस्संहितायां चतुर्थकांडे सप्तमप्रपाठके पंचदशानुवाकः ॥

The original leaf-marks 1—38 are scored off by a later hand which has instead 302 etc.

178. 30. H. 2.

Palm-leaf. 135 folia (marked 135—269). $18\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. A little worm-eaten, but otherwise in good order. Good medium writing. Inked.

Kāṇḍa 2; complete.

A comparison with the text of the Ānandās'rama edition shows some variant readings.

Colophon: इति वेदार्थप्रकाशे यजुस्संहितायां द्वितीय्यकाण्डे षष्ठप्रपाठके द्वादशोनुवाकः । समाप्तश्च द्वितीयकाण्डः ।

179. 30. H. 31.

Palm-leaf. 39 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Grantha script. Fairly old. Injured. Good small writing. Inked.

The 6th Pras'na of the 4th Kāṇḍa, breaking off in the 6th Pañcās'at of its 9th Anuvāka.

180. 29. K. 27.

Palm-leaf. 77 folia. $15\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair small writing. Uninked.

From the end of the 4th Anuvāka of the 2nd Pras'na of the 4th Kāṇḍa to the end of its 3rd Pras'na.

181. 21. J. 45.

Palm-leaf. 135 folia. $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old, brittle and damaged. 8 leaves missing. Good medium writing. Uninked.

Kāṇḍa 3; incomplete, breaking off in the 1st Pañcās'at of the 5th Anuvāka of the 5th Pras'na.

Colophon: इति सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुस्संहितायां० ॥

182. 9. H. 5.

Paper. 69 folia. $15\frac{1}{4}'' \times 5''$. 13 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. In excellent condition. Good small writing.

Breaks off in the beginning of the 12th Anuvāka of the first Pras'na of the 1st Kāṇḍa.

A comparison with the Ānandās'rama edition shows some variant readings. Begins with वागीशाद्याः सुमनसः etc. and not with गजवदनमचिन्त्यं etc.

A label on the obverse of the 1st folio says that this was presented to the Library by Pandit N. Bashyacharya.

183. 34. F. 21.

Palm-leaf. 142 folia. $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Fairly old. Badly damaged. Good small writing. Uninked.

Kāṇḍa 2; complete.

A note at the end says that the transcription was completed on the 10th of the bright fortnight of Mārgas'īrṣa of Bhāva.

184. 21. J. 35.

Palm-leaf. 140 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 13 lines in a page. Telugu script. Very old and brittle; slightly worm-eaten; a few leaves broken. Fair minute hand. Uninked except a few leaves.

Kāṇḍa 1; incomplete, breaking off in the 22nd Anuvāka of the 8th Pras'na; foll. 21—53 and 59—104 are missing; and the commentary from the middle of the 3rd Anuvāka to the middle of the 13th Anuvāka of the 1st Pras'na, and from the middle of the 14th Anuvāka of the 1st Pras'na to the end of the 11th Anuvāka of the 3rd Pras'na is lost.

185. 29. K. 19.

Palm-leaf. 81 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In good order. Fair medium hand. Uninked.

Kāṇḍa 5; complete except the last few (Viniyogasamgraha) Kārikās.

186. 29. C. 37.

Palm-leaf. 121 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Legible small writing. Uninked.

Kāṇḍa 4; complete.

Colophon: इति श्रीमद्दिव्ययोगीन्द्रविद्यातीर्थमहेश्वरापरावतारस्य श्रीमद्राजाधिराजराजपरमेश्वरस्य श्रीवीरबुक्कमहाराजस्याज्ञापरिपालकेन सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थ . . शे यजुस्संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमप्रपाठके पञ्चदशोनुवाकः । समाप्तश्च प्रपाठकः । समाप्तश्च चतुर्थकाण्डम् ॥ हरिः ओं ॥

187. 23. L. 12.

Palm-leaf. 107 folia (numbered 103 sq.) $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old, fragile, worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Inked.

Kāṇḍa 3; incomplete, breaking off in the 9th Anuvāka of the 5th Pras'na.

The Anuvāka colophon sometimes ends with रघुनाथाय नमः followed sometimes by महागणपतये नमः and once by हनूमते नमः, all the three Namaskāras being written in Telugu.

188. 20. C. 32.

RUDRAPRAS'NABHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF KAUS'IKA BHAṬṬABHĀSKARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)—कौशिकभट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 52 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Slightly injured. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

In the colophon at the end the author is surnamed Kās'ikā, evidently an error for his patronym Kaus'ika.

Begins: . . . अविघ्नमस्तु । . . . . अग्निकांडमश्या . य . . . . । तत्र . . . याङ्यामिष्टकायां शतरुद्रिय्यं जुहोति । नमस्ते रुद्र मन्यव इति । रुद्रो वा एष यदग्निः । तस्यैते तनुवावित्यादि । अजक्षीरेण जुहोति । यद्ग्राम्याणां पशूनां पयसा जुहुयादित्यादि ब्राह्मणं । अर्कपर्णेन . . . . . हारानयेति स यत्र धारेष्टकां प्राप्नोति तत्प्रतिपद्य तेन अंगिरसः सुवर्गं लोकं यंतो अजायां इत्यादि ब्राह्मणं । तत्रायं प्रयोगक्रमः । अथैतस्यार्कपर्ण . . . . . स्राविणं कृत्वा उदङ्मुखस्तिष्ठन् मुखदघ्ने धारयन् नमस्ते रुद्र मन्यव इत्याद्यनुवाकं निगद्य द्वितिय्यं त्रितिय्यं चथुर्थस्यानुवाकस्य यत्राभिजानाति नमः क्षतृ . . . तत्स्वाहाकरोति ।

Colophon to Anuvāka 1 (fol. 13*b*): इति श्रीभट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये श्रीरुद्रप्रश्ने प्रथमोनुवाकः ।

Ends: कापिलेन पयसा अयुतं जुहुयात् । जातिस्मरो जायते ।

Colophon: इति काशिकाभट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये अग्निकांडे पंचमप्रपाठके श्रीरुद्रप्रश्ने एकादशोनुवाकः । समाप्तः प्रश्नः । श्रीसदाशिवाय नमः ।

शतरुद्रप्रभावेन सर्वमेव यथा तथा ।
एकादशैकादशतो दानमुक्तं मयानघ ॥
सर्वभागकरो होमः कलशस्थापनं तथा ।
शिखास्फुटितसंस्कारमपि निर्वाणकारकं ॥

रुद्रैकादशपूजा च सोमापो सुखसंज्ञिता ।
जातिस्मृतिक्रिया पुंसां पूजा दानं तथैव च ॥
राज्ञामन्यच्च तत्कल्यं सर्वमुक्तमशेषतः ।
श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥

For this see the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Nos. 134, 135 and 137; Eggeling, India Office Catalogue, No. 153; Ānandās'rama ed., 1888.

Contains some variants to the Ānandās'rama edition.

Two extra leaves at the end. One contains the first few lines of Appaya's Madhvamatavidhvaṃsana, a commentary on his Madhvatantramukhamardana. The other, a small broken one, $5\frac{1}{2}'' \times \frac{3}{4}''$, has on its obverse: श्री . परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्यपदवाक्यप्रम . . . . ष्ठतपश्चक्रवर्ति अनाद्यविछिन्नगुरुपरंप . . . पाव षड्दर्शन . . . . . य वैदुकमार्गप्रवर्तकसर्वतंत्रस्वत . . . . भेदानि विदा . . . . ।

On the reverse: चिरवासरुष्यश्रुंगपुरवराधीश्वर श्रुंगेरि . . रूपाक्षश्रीविद्या . . . . न्महाजनमुलकु यथोचितसन्मानपूर्व . . . . . विरचिसं . . . . ।

189. 29. K. 22.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF KAUS'IKA BHAṬṬABHĀSKARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)—कौशिकभट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 54 folia (foll. 111 sq.). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins:

अर्धनारीश्वरं वंदे क्षुत्पिपासाप्रशांतये ।
व्याधिनाशाय सततं सर्वपापक्षयाय च ॥

अतः परमग्निकाण्डमेव व्याख्येयं । तत्र चरमायामिष्टकायां जुहोति शतरुद्रीयं जुहोति । नमस्ते रुद्र मन्यव इति ।

Ends: कापिलेन पयसाष्टशतं जुहुयात । जातिस्मरो भवेत । ध्यानं पूर्ववत् ॥ ओं शान्ति शांति शांतिः ॥

Colophon: इति श्रीभट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये अग्निकांडे पंचमप्रपाठके ज्ञानयज्ञाख्ये रुद्रप्रश्ने एकादशोनुवाकस्समाप्तः ॥ ओं शान्तिश्शांतिश्शांतिः । हरिः ओं श्रीसांबशिवार्पणमस्तु ॥ यादृशं० ॥

190. 22. R. 6.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF BHAṬṬABHĀSKARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—भट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf (S'rītāla). 21 folia. $9\frac{1}{16}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9—10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Complete.

Ascribed to Bhaṭṭabhāskara in the colophon, but except some slight variations, same as the one ascribed to Vidyāraṇya in the MSS. noticed hereunder and under No. 140 in the Descriptive Catalogue, Government Oriental MSS.

Library, Madras. Looks like an adaptation of the commentary of Kaus'ika Bhaṭṭabhāskara.

Begins:

अतः परमग्निकाण्डमेव अग्न्याधेयं। तत्र चरमायामिष्टकायां शतरुद्रीयं जुहोति। नमस्ते रुद्रमन्य इति। रुद्रो वा एष यदग्निः तस्यैते तनुवौ इत्यादि। अस्य रुद्रसमुदायस्य ऋषिरग्निमार्ताण्डः। महाविराट् छंदः। शंभुर्देवता। शातातपः—

स्तेयं कृत्वा सुरां पीत्वा ब्रह्महत्यां
च कृत्वा गुरुदारांश्च गत्वा।
भस्मच्छंनो भस्मशय्याशयानो
रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः॥

याज्ञवल्क्यः—

सुरापी स्वर्णहारी च रुद्रजापी जले स्थितः।
सहस्रशीर्षजापी च मुच्यते सर्वकिल्बिषैः॥
वेदमेकगुणं जप्त्वा तथाह्नैव विशुद्ध्यति।
रुद्रैकादशिनीं जप्त्वा तत्क्षणादेव शुद्ध्यति॥
रोगवान् पापवांश्चैव रौद्रां जप्त्वा जले स्थितः।
रोगवान् पापाद्विनिर्मुक्तो महतीं श्रियमश्नुते॥

आहतुरत्र्यंगिरसौ—:

एकादशगुणान्वापि रौद्रानावृत्य धर्मवित्।
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः॥

वायव्यपुराणे—:

यश्च रौद्रं जपेंनित्यं ध्यायमानो महेश्वरं।
यश्च सागरपर्यन्तां सशैलवनकाननां॥
सर्वरत्नगुणोपेतां सवृक्षजलशोभितां।
विप्राय दद्याद्वसुधां चामीकरतरुज्वलां॥
तस्मादप्यधिकं तस्य सकृद्रुद्रजपाद्भवेत्।
मम भावं समुत्सृज्य यश्च रौद्रान् जपेत्सदा॥
स तेनैव च देहेन रुद्रस्संजायते ध्रुवं।
चमकं नमकं चैव पुरुषसूक्तं तथैव च॥
नित्यं त्रयं प्रयुंजानो ब्रह्मलोके महीयते।
चमकं नमकं चैव जपंतं पुरुषं सदा॥
प्रविशेत्स महादेवो गृहं गृहपतिर्यथा।

रोगवान्मन्यतोदङ् परेत्य रुद्रां जपंश्चरेदित्य . यज्ञसंयुक्तः कल्प इति। शतं रुद्राः देवता अस्येति शतरुद्रीयमित्युच्यते। अनया च रुद्रोपनिषदा ब्रह्मविद्या प्रतिपाद्यते। ब्रह्मणश्च त्रीणि रूपाणि संति। एकं कार्यरूपं। इतरत् पुरुषाख्यं। सृष्टिस्थितिसंहारकर्तृत्वनिमित्तरूपमन्यत्।

मूर्त्यष्टकमधिष्ठाय बिभर्तीदं चराचरं।
आत्मत्रयमधिष्ठाय सृष्ट्यादि च करोति सः॥

अस्य देवस्य तन्वौ द्वौ घोरान्या शिवान्येति। शक्तिः सर्वदा तस्य सहकारिणी। तस्य संहारकर्तृप्रभृतयो देवेभ्यः घोरास्तनवः। तासु भयशंका। तस्मात्प्रथमेनानुवाकेन तादृशं देवं तस्योपसंहारकारिणं नम इत्यादिभिर्नमस्कृत्य प्रसादयति। यैवास्य घोरा तनूस्तांतेन शमयतीति। ततस्तान्युपसंहार्य द्वितीयप्रभृतिभिरष्टाभिरनुवाकैर्वैश्वरूप्येण स्तुतिनमस्कारौ करोति। एवं हि देवः सुतरां प्रसीदतीति। ततो दशमैकादशाभ्यामभयं याचते। अयं महावाक्यार्थः। प्रथमेनानुवाकेन क्रुद्धं देवं प्रसाद्य ततोऽष्टाभिरनुवाकैः किमधिष्ठानमधिष्ठाय देवस्तिष्ठतीत्यजानन् वेदपुरुषः सर्वं चराचरं तदधिष्ठानशंकया नमस्कृत्य अंत्याभ्यामभयं याचते। प्रा . . . ति किंचिद्रूपमधिष्ठाय निग्रहानुग्रहौ कर्तुमेवास्य लीलया स्थितमिदं विश्वं वश्यं वर्तते। अस्य पुरश्चरणादि द्वादशरात्रं कृच्छ्रं चरित्वा तत एकादशसहस्रमभिमतदिनानि . . रतं जपेत्। अनेन प्रदक्षिणनमस्कारौ दक्षिणामूर्तिसंनिधौ चरि . व्रत एकादश सहस्रजपादशेषं पापं नाशयति तस्मिन्नेव दक्षिणामूर्तिसंनिधौ स्वाग्निं निधाय घृतपायसं श्रपयित्वा सहस्रं जुहुयात्। साक्षाद्देवं पश्यति। तस्मिन्नेव सर्वतोरत्निमात्रं कुण्डमात्रं कल्पयित्वा कापिलेन घृतेन स्वाग्नौ शतसहस्रं जुहुयात्। गाणापत्यं लभते। अनेन च राजा पुरश्चरणसिद्धेन ब्राह्मणेन पूजां कारयेत्। लिंगस्य दक्षिणे कुण्डं पूर्ववत् कल्पयित्वा कापिलेन स्वाग्नौ स्वाग्निमाधायाज्यदूर्वातण्डुलशमीसमिद्भिः प्रत्येकमष्टसहस्रं जुहुयात्। देवस्य संनिधावष्टसहस्रं जपेत्। आलयमभितः प्रदक्षिणमष्टसहस्रं कृत्वा . . वत्प्रमाणं च कुर्यात्। एतैः प्रसंनो भगवान् भवति। नमस्ते रुद्रमन्यव इति। अनुष्टुप् छंदः। कश्यप ऋषिः। रुद्रो देवता। हे रुद्र तव नमः। स्वात्मभूताय मन्यवे क्रोधाय अस्त्विति वक्ष्यमाणमत्राप्यनुषज्यते। रोदयति सर्वमंत्यकाल इति रुद्रः। नादान्ते द्रवतीति वा रुद्रः। श्रुत्या वेदात्मना धर्माधर्मादीन् द्रावयतीति प्रापयतीति वा रुद्रः। श्रुत्या प्रणवरूपया स्वात्मानं प्रापयतीति वा रोरूयमाणो द्रवति प्रविशति मर्त्यानिति वा। रुद्रं संसारदुःखं द्रावयतीति वा अशुभद्रावको वा जहार पुनर्भवमिति वा रुद्रं शब्दं राति ददाति वा प्राणो रुद्र इति रुद्रं शब्दं वेदात्मानं ब्रह्मणे कल्पादौ ददाति वा रुद्रः। मन्यवे मन्युः क्रोधः। क्रोधात्मिका तव शक्तिः शांतरूपा भवतु मा बाधिष्ट भक्तान्। भक्तविषये तस्योपसंहारं प्रार्थयते। एवमिष्वादिकमपि वेदितव्यं।

Ends: एतत्सर्वं पश्चिमद्वारे शंभवालये कर्तव्यं।

वृषाधिरूडं देवेशं सर्वलोकैककारणं।
ध्यायेद्ब्रह्मादिभिस्तुत्यं पार्वतीसहितं शिवं॥

अस्य रुद्रसमुदायस्य केवलं जपमात्रेण सर्वसिद्धिर्भवति। त्रिषवणस्नायी जप्त्वा पंचपातकात् पूतो भवति। इत्येकादशानुवाकः।

Colophon:

इति भट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये श्रीरुद्रभाष्यं नाम एकादशोद्ध्याय:॥ हरिः ओं शुभमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः।

191. 22. H. 16.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF BHAṬṬABHĀSKARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—भट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 14 folia (44 sq.). 19″ × $1\frac{3}{4}$″. 11 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Fair medium writing. Inked.

Incomplete at the beginning, the whole of the introduction except the last few lines being lost in a missing leaf. Same as the last.

Colophon: इति भट्टभास्करविरचिते यज़ुर्भाष्ये श्रीरुद्रे एकादशोनुवाकः। अस्य रुद्रसमुदायस्य अघोरऋषिः . . . विनियोगः। श्रीरुद्रभाष्यम् समाप्तम्। हरिः ओम्। शुभमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः॥

192. 20. C. 78.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF BHAṬṬABHĀSKARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—भट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 1 folio (the last of the codex). $16\frac{1}{2}$″ × $1\frac{1}{2}$″. 7 lines in a page. Grantha character. Old. Damaged. Clear medium writing. Inked.

A fragment of the commentary on the last Anuvāka.

Ends : एवन्दश दक्षिणा: दश प्रतीची: दशोदीची: दशोर्द्ध्वा: अञ्जलिं कुर्म्म: । तेभ्यो रुद्रेभ्यो नमः । ते च नो मृडयन्तु । . . . . षाणम् यन्द्विष्म: । यश्च न: अस्मान्द्वेष्टि तं व: युष्माकमन्नम् । . भे दन्तनामेतत् । पार्श्वतो दन्तानाञ्जम्भा इत्यन्ये । जातावेकवचनम् । जंभेषु दधामि स्थापयामि । तम् भक्षय . . . . । रुद्रेभ्यो येन्तरिक्षस्थिता: एषां वात इति . . न्तरिक्षादभिवर्षितार: तेषाञ्च वात इषुस्थानीय: तेभ्यो नम इत्यादि पूर्ववत् । नमो रुद्रेभ्यो नये दिवि येषाम . . . . मेवानामुपरिस्थिताम् तेभिवर्षन्ति तेभ्यो नम इत्यादि । तदेवं ये पृथिव्याम् येषामन्नमयेऽन्तरिक्षे येषां वातो ये दिवि येषाम् वर्षमिति स्थितेषु मन्त्ररूपेषु न . . . . तदिषवस्तेभ्य इत्यादि सर्वत्र समानम् ।

Colophon : इति श्रीरुद्रप्रश्नस्य व्याख्या समाप्त: । हरि: ओम् । इति श्रीभट्टभास्करमिश्रविरचितम् श्रीरुद्रभाष्यम् समाप्तम् । कर . . . . न्तु मर्हन्ति सन्त: ॥

193. 20. C. 18.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF VIDYĀRAṆYA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—विद्यारण्यकृतम्

Palm-leaf. 31 folia. $13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Badly written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins : ओम । अत: परमग्निकाण्डमध्यार्षेयमग्निचयने चरमायाभिष्टकायां शतरुद्रियं जुहुयादिति । नमस्ते रुद्र मन्यव इति ॥

Ends :

वृषाधिरूढन्देवेशं सर्वलोकैककारणं ।
ध्यायेत्ब्रह्मादिभिस्तुत्यं पार्वतीसहितं शिवं ॥

जपमात्रेण सर्वसिद्धिर्भवति । तृषवणस्नायी जपित्वा पञ्चपातकात्पूतो भवति ।

Colophon (fol. 30*b*) : इति श्रीविद्यारण्यविरचिते यजुर्वेदभाष्ये श्रीरुद्रैकादशोनुवाक: ।

This is followed by

यावज्जीवं प्रणवमथवा वर्तयेद्रुद्रियं वा etc.

Looks like an abridgment of the commentary of Kaus'ika Bhaṭṭabhāskara and is the same as the one described under No. 140 in the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, where appears the following note :

"This commentary is attributed to Vidyāraṇya, but it does not agree with Sayaṇa's commentary on this portion of the Kṛṣṇa-yajurveda as found in the IV Kāṇḍa thereof. Moreover it does not begin with the Maṅgalas'loka found in all the Vedic commentaries of Sāyaṇa. The work described in the next number is attributed to Vidyātīrtha, and appears to be an abridgment of this commentary. Therefore, this may be the commentary by Vidyātīrtha, who is known to have been a Guru of the well-known Vidyāraṇya."

Much more positive evidence than what is adduced here is required to accept Vidyātīrtha as the author of the commentary against the testimony of MSS. which ascribe the work sometimes to

Bhaṭṭabhāskara and sometimes to Vidyāraṇya, but never to Vidyātīrtha. Compare also the Mysore Descriptive Catalogue No. 599. The suggestion is based on the much disputed identity of Vidyāraṇya and Sāyaṇa. See Vamana Sastri, preface to Rudrabhāṣya, Ānandās'rama Series, No. 2; R. Narasimhachar, Indian Antiquary, 1916, pp. 1 sq.; P. V. Kane, History of Dharmas'āstra, pp. 374 sq.; Guruvaṃs'akāvya, Vanivilas ed., V, 41—44; R. Rama Rao, Indian Historical Quarterly, 1930, pp. 701 sq., 1934, pp. 801 sq.; Doraiswami Aiyangar, Journal of Indian History, Vol. XII, pp. 241 ff.

Nor is there anything of an evidence showing that Sāyaṇa wrote two commentaries on the Rudrapras'na, one in his usual style (part of his Bhāṣya on the Taittirīya) and the other in quite a different one; but while this fact is not insufficient to prove a Vidyāraṇya different from Sāyaṇa it is, in the absence of further evidence, indecisive as to the identity of the author when we are confronted with more than one author of the name of the former. See R. Rama Rao, Indian Historical Quarterly, 1931, pp. 91-92; Keith, India Office Catalogue, Part 1, p. 712.

An abridgment of Bhaṭṭabhāskara's commentary, attributed to a Vidyāraṇya, is noticed under No. 136, Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras; another under No. 684, Tanjore Descriptive Catalogue.

194. 30. G. 15.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF VIDYĀRAṆYA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—विद्यारण्यकृतम्

Palm-leaf. 23 folia (foll. 12 ff.). $10\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten and damaged. Good small writing. Uninked.

Complete.

Begins :

श्रीगणाधिपतये नम: ।
गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणां ।
निधये सर्वविद्यानां श्रीदक्षिणामूर्तये न्म: ॥

श्रीशारदांबायै न्म: । अत: परमग्निकाण्डमध्यार्षेयमग्निचयनेन चरमायामीष्टकायां शतरुद्रीयं जुहुयादिति । नमस्ते रुद्र मन्यव इति ।

Ends :

वृ . . रूढं देवेशं सर्वलोकैककारणम् ।
ध्याये ब्रह्मादिभि: स्तुत्यं पार्वतीसहितं शिवम् ॥

जपमात्रे . . . र्वसिद्धिर्भवति । त्रिषवणस्नायी जपित्वा पञ्चपातकात्पूतो भवति ॥

Colophon : इति विद्यारण्यकृतौ श्रीरुद्रभा . . याजुर्वेदरुद्र एकादशोऽनुवाक: ॥ ११ ॥

ओं साम्बशिवार्पणमस्तु । शिवाय नम: । श्रीदक्षिणामूर्तिरुचरणारविन्दाभ्यां नम: ॥

The verses यावज्जीवं प्रणवमथवा etc. are not contained. Same as the one noticed above.

195. 9. F. 91.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् (वेदार्थप्रकाश:)—सायणकृतम्

Paper. 27 folia (foll. 62 ff.). $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Telugu script. Fairly

recent. In good condition. Clear medium hand.

Complete.

Begins: श्रीशंकरेशाय नमः । गुरुभ्यो नमः । हरिः ओं । प्रथमानुवाके प्रथमामृचमाह । नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः ।

Ends: हे रुद्राः वो युष्माकं जंभे विदारितान्ये दधामि स्थापयामि ।

Colophon: इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीय्ये वेदार्थप्रकाशके यजुःसंहितायां चतुर्थकांडे पंचमप्रपाठके एकादशोनुवाकः समाप्तः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Date:

आषाढशुक्लसप्तम्यां शुभकृन्नामवत्सरे ।
रुद्राध्यायस्य टीकेयं सांबेन लिखिता मुदा ॥

196. 20. C. 30.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 22 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

197. 34. C. 3.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF VEṄKAṬANĀTHA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् वेङ्कटनाथकृतम्

Palm-leaf. 79 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Recent. In good order. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Begins:

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरो निखिलात्मनां ।
जयत्यखण्डसर्वज्ञो जगदादिगुरुश्शिवः ॥
प्रसादितयजुश्शाखं प्रपद्ये शतरुद्रियं ।
सारमुद्धृत्य रुद्राणां सम्यग्व्याख्या विधीयते ॥

Ends: अत्र नमो रुद्रेभ्यो इत्यादिसमाप्त्यन्तं यजु . . यमेको मन्त्रः । अत्र देवा ऋषिश्च । रुद्र एव ध्यानं सहस्रश इत्यत्रोक्तमेव ग्राह्यं । अन्नसमृद्धिप्रदोयम्मन्त्रः । पुरश्चरणादिप्रकारः कृत्वोत्पादनजातिस्मरत्वादिफलभेदाश्च रुद्रकल्पादिषु द्रष्टव्याः प्रपञ्चिताः । समाप्त श्रीरुद्राध्यायप्रश्नः ॥

Colophon: इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकसार्वभौम श्रीमदद्वैतविद्याप्रतिष्ठाभिनवशंकरभगवद्भिः कृतं श्रीरुद्रभाष्यं संपूर्णं ॥

Published by the Vidyamudraksara Press, Kumbakonam, and by Vani Vilas Press, Srirangam. Though ascribed often wrongly to Abhinavas'aṃkara, this is not by him, but by his disciple Veṅkaṭanātha. See Bhagavaddatta, History of Vedic Literature, Vol. 1, Part II, pp. 125-26. The identity is proved by the author's reference to Pāṣaṇḍagajakesariṇī as his work both here (Rudra 2. 3) and in another of his works, *viz.*, Brahmānandagiri, Vani Vilas ed., p. 206. See K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part IV, Manuscripts Notes.

198. 25. L. 25.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF VEṄKAṬANĀTHA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—वेङ्कटनाथकृतम्

Palm-leaf. 117 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten and badly damaged. Fair large writing. Inked.

Complete. Same as the above.

Colophon: श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकसार्वभौमश्रीमदद्वैतविद्याप्रतिष्ठापनाभिनवशंकरभगवता कृतं श्रीरुद्रभाष्यं समाप्तं ॥

At the end: ओमबुब्रैव सर्ववत् ।

प्रजोत्पत्तिनमके वर्षे कन्यामासे बुधे सिते ।
वञ्चेन्यां वेतवने लिखितं रुद्रभाष्यकं ॥
लिखितं ब्रह्मविदुषा सुब्बूनाम सुयज्वनां ।
तदिदं भाष्यं श्रीविश्वरूपेन्द्रस्वामिनाम् । हरिः ओम् ।

199. 30. H. 26.

THE RUDRAPRAS'NABAṢYA OF VEṄKAṬANĀTHA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—वेङ्कटनाथकृतम्

Palm-leaf. 48 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

Incomplete, breaking off in the 7th Anuvāka.

Begins: श्रीमहागणाधिपतये नमः । इत्थं श्रीरुद्रस्य सकलपापनिवर्तकत्वेन सर्वोपासनफलप्रदत्वेन च कर्मोपासनादि उपासनं ज्ञानकाण्डात्मकसकलमेव तत्वं तत्र च श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानि तत्तात्पर्यतः न्यासविधिश्चेत्येतत्सर्वं निरूपितं । इदानीं श्रीरुद्रोपनिषदमर्थतो व्याख्यास्यामः । अत्र हि एकादशानुवाकाः । तत्राद्यो भगवतः प्रसादनं । द्वितीयादिषु अष्टसु सर्वेश्वरत्वसर्वात्मकत्वसर्वान्तर्यामित्वादिरूपेण भगवन्नमस्कारः । ततो दशमे भगवतः प्रार्थना । एकादशे भगवदंशरुद्रसंघप्रार्थनेति एकादशानुवाकात्मकश्रीरुद्राध्यायार्थः । तत्र तावन्निजपापकुपितमीश्वरं प्रसादयितुन्नमस्करोति । नमस्ते रुद्रेति । हे रुद्र हे प्रणतदुःखविद्रावक । ते तव । मन्यवे क्रोधाय । नमोस्तु । न च निरस्तसमस्तदोषे निखिलकल्याणगुणसमुद्रे च भगवति कथं क्रोधप्रसक्तिरिति वाच्यं । दुष्टनिग्रहशिष्टानुग्रहस्वभावे निर्गृण्यविषयस्य अलंकारत्वेन अदोषत्वात् ।

श्रुतिस्मृतिर्म्ममैवाज्ञा यस्तामुल्लंघ्य वर्तते ।
आज्ञाच्छेदी स मद्वेष्यः स मे वध्यश्च जायते ॥

इति भगवतोक्तत्वात् न चैवं वैषम्यनैर्गृण्यप्रसंग यिति वाच्यं । तत्तत्प्राणिकर्म्मानुसारेण निग्रहानुग्रहौ कुर्वतः तस्य तदप्रसक्तेरिति ब्रह्ममीमांसायां परं प्रपंचितं । अत्र रुद्रेति हेतुगर्भसंबोधनं । अत्र रुद्रशब्दो हि रु द्रावयतीत्यर्थे ।

रुद्दुःखं दुःखहेतुर्वा तद्द्रावयति नः प्रभुः ।
रुद्र इत्युच्यते तस्माच्छिवः परमकारणम् ॥

इति पौराणिकैर्व्युत्पादितः पृषोदरदिः । तथा च पृणतदुःखतद्धेतुपापद्रावकस्य तव पृणते मयि पापनिवर्त्तकम् । क्रोधः परिहर्त्तुं युक्त एव अभिप्राये द्रष्टव्यः । भगवन्तं प्रसाद्य तथा युयान्यपि नमस्कारेण प्रसादयति । उतो त इति । अपि चेत्यर्थः । हे रुद्र ते तव सुमृतिरूपस्वबाणाय नमोस्तु । तथा इष्वावादनभूताय ते तव धन्वने धनुषे नमोस्तु । धनुर्बाणव्यापृश्रुतिस्मृतिरूपस्वज्ञाविलंघिने पापिष्ठाय परमेश्वरः क्रुद्ध्यति । ततस्तत्प्रहरणार्थमिषुरूपाविष्ट ते ततस्सदोपादानें दृष्टि-

र्भवति। ततो धनुर्बाणगृहणाय बाहुर्व्यात्रीयते इति क्रमः। अनेन क्रमेणात्र नमस्कारक्रमः। अनन्तविचित्रशक्तेर्भगवतो दिव्यशक्तिविलासरूपा जगदुपास्यदेवतमूर्तय एव इष्टादय इति तन्नमस्कारप्रार्थनादिकं यूक्तमेव।

Ends: तथा अश्वादिसञ्चारयोग्यः प्रौढमार्गः पथाः तत्र भवः पथ्यः। कुत्सितमटति जलमत्रेति अटो अल्पजलप्रदेशः। तत्र भवः काट्यः। यत्र जलं न्यक् भावेन पतति स देशो नीपः। तत्र भवः नीप्यः। सूदः कर्दमः। तत्र भवस्सूद्यः। सरः प्रसिद्धः। तत्र भव स्वरस्यः। नद्यां भवो नाद्यः। अल्पसरो वेशान्तः। तत्र भवो वैशन्तः। आपे भवः आप्यः। अवटे गर्त्ते भवोवाट्यः। वर्षे भवो वर्ष्यः। वर्ष्याभावो अवर्षः। तत्र भवो अवर्ष्यः। वर्षतादभावयोः प्रेरत इत्यर्थः। मेखे भवो मेघ्यः। विद्युति भवो विद्युत्यः। ईध्यं निर्मलत्वेन दीप्यमानं शरदर्भं तत्र भवं ईध्रियः। आतपे भवः आतप्यः।

200. 28. J. 54.

RUDRAPRAS'NABHĀṢYA—ANONYMOUS

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 42 folia. (35 ff.). $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good condition except for a few wormholes. Closely written in a cursive medium hand. Inked.

Complete.

Author's name does not appear. Differs from those attributed to Bhaṭṭabhāskara and Vidyāraṇya, but at places looks like an abridgment of the commentary of Kaus'ika Bhaṭṭabhāskara.

Begins:

अतः परमग्निकाण्डमध्वर्योर्षयं। तत्र चरमायामिष्टकायां शतरुद्रीयं जुहोति नमस्ते रुद्रमन्यव इति। रुद्रो वा एष यदग्निः स एतर्हि जातः इत्यादि ब्राह्मणम्। अत्र श्रुतिस्मृतिपुराणादिषु प्रसिद्धं मोक्षस्वर्गवित्तारोग्यायुर्भवतीष्ट्यादि फलानि बहूनि विद्यन्ते। तेषु केचित् प्रयोगविशेषाः प्रतिमन्त्रं वक्ष्यन्ते। अस्य श्रुतिस्मृतिपुराणोक्ता बहवो महिमानुगुणा लक्ष्यन्ते। तत्र कांश्चिद्वयं ब्रूमः। अत्र जाबालोपनिषत्—अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचुः जप्येनामृतत्वं ब्रूहीति। सहोवाच याज्ञवल्क्यः शतरुद्रीयेणेति। एतानि ह वा अमृतस्य नामधेयानि एतैर्हवा अमृतो भवतीति। तस्मादविमुक्तमाश्रितो भवति यः शतरुद्रमधीते। सोग्निपूतो भवति। स वायुपूतो भवति। ब्रह्महत्यात् पूतो भवति। सुरापानात् पूतो भवति। अगम्यागमनात्पूतो भवति। आह शातातपः—

स्तेयं कृत्वा गुरुदारांश्च गत्वा
सुरां पीत्वा ब्रह्महत्यां च कृत्वा।
भस्मच्छंनो भस्मशय्याशयानो
रुद्राध्यायी मुच्यते सर्वपापैः॥ इति।

आह याज्ञवल्क्यः—
सुरापरवर्णहारी च रुद्रजापी जले स्थितः।

तथा—
सहस्रशीर्षजापी च मुच्यते सर्वकिल्बिषैः॥
सर्वपापहराह्येषा रुद्रैकादशिनी मता।
वेदमेकगुणं जत्वा तदह्ले च विशुद्ध्यति॥
रुद्रैकादशिनीं जप्वा तदह्नैव विशुद्ध्यति।

आह शंखः— स्वर्णस्तेयद्राद्राध्यायी मुच्यत इति।

आहतुरत्र्यङ्गिरसौ—
एकादशगुणान्वापि रुद्रानावर्त्य धर्मवित्।
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः॥

वायुपुराणे—
यश्च रुद्रान् जपेन्नित्यं ध्यायमानो महेश्वरं।
यश्च सागरपर्यंतां सशैलवनकाननां॥
दद्यात्कांचनसंयुक्तां भूमिमोषधिसंयुतां।
तस्मादाप्यधिकं तस्य सकृद्रुद्रजपाद्भवेत्॥
मम भावं समुत्सृज्य यस्तु रुद्रान् जपेत्सदा।
स तेनैव च देहेन रुद्रस्संजायते ध्रुवम्॥
जपेनानेन विप्रेन्द्राः पापाश्चान्ये द्विजातयः।
हित्वैव सकलं पापं गताश्शिवं पुरा॥
अहं च परमेशस्य सामीप्यं लब्ध्ववांस्तथा। इति।
चमकं नमकं होतृन् पुरुषसूक्तं जपन सदा।
प्रविशेत्समहादेवं ग्रहं ग्रहपतिर्यथा॥
भस्मदिग्धशरीरस्तु भस्मशायी जितेन्द्रियः।
सततं रुद्रजाप्येव परां मुक्तिमवाप्स्यति॥
रोगवान् पापावांश्चैव रुद्रान् जप्वा जितेन्द्रियः।
रोगात्पापात्प्रमुच्येत रुद्रलोकं च गच्छति॥
रुद्राद्ध्यायी वसेत्यत्र ग्रामे वा नगरे ऽपि वा।
न तत्क्षुत्पिपासाद्या द्रर्भिक्षा व्याधयो ऽपि वा॥

आह शंखणः—रहसि कृतानां महापातकानामपि शत रुद्रीयं प्रायश्चित्तमिति। आपस्तम्बश्च—यस्य रुद्रः प्रजां पशूनभिमन्येतोदङ् परेत्य रुद्रान् जपेत् इत्ययज्ञसंयुक्तः कल्पः। एकशतमद्ध्वर्युशाखास्तासु सर्वासु रुद्रोपनिषदाम्नायते। शतं रुद्रा देवतास्येति शतरुद्रीयमुच्यते। अनया रुद्रोपनिषदा ब्रह्मविद्याया ब्रह्मविद्या प्रतिपद्यते। ब्रह्मणश्च त्रीणि रूपाणि संति एकं कार्यरूपं। इतरत्

चमकं नमकं चैव पुरुषसूक्तं तथैव च।
नित्यं त्रयं प्रयुंजानः शिवलोके महीयते॥

पुरुषाख्यं सृष्टिस्थितिसंहारनिमित्तं। अन्यत् परं रूपं निर्विकल्पं निरंजनं सत्यज्ञानानन्तानन्दलक्षणं तदेतद्रषिणाप्युक्तं—विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत्। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमोस्तु। यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वाधिको रुद्रो महर्षिः। हिरण्यगर्भं पश्यत जायमानं स नो देवश्शुभया स्मृत्या संयुनक्तीति। यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्त्विति। ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोमिति।

क्वचित्क्वचिदनाभोग्यः क्वचित्क्वचिदनाविलः।
जयत्यनादिनिधनो महादेवो महार्णवः॥

इति।

मूर्त्यष्टकमधिष्ठाय बिभर्थीदं चराचरम्।
आमनुत्वमधिष्ठाय सृष्ट्यादि च करोति च॥

स तत्र योसौ संहारकर्ता तं देवस्सर्वदाधितिष्ठति। कार्यकालेत्वन्या स च देवस्य घोरा तनूः अन्या शिवा यथोक्तं तस्यैते तनुवौ घोरान्या शिवान्या चेति। शक्तिश्चापि विचित्रा सा सर्वदा सहकारिणी। यच्छतरुद्रीयं जुहोति यैवास्या घोरा तनूस्तांतेन शमयति। ततस्तान्युपसंहार्य प्रथमेनानुवाकेन देवं प्रसाद्य द्वितीयप्रभृतिभिरष्टभिरनुवाकैर्देवं वैश्वरूपेण स्तुत्वा त्वान्नमस्कारं च करोति। एवं हि देवस्सुतरां प्रसीदति। ततो दशमैकादशाभ्यामभयं याचते। देवो हि परमस्वातन्त्र्य भूमिः किंचिदधिष्ठाय निग्रहानुग्रहौ जगतः करोति। तथा हि यक्षरूपेणागत्य देवान्व्यामोहयामास। विटवेषधारी सपत्नीकानृषीन्वृतात् भ्रेषयामास। किरातवेषालंकृतस्सन् पाण्डुसुतेन सह चिक्रीड। चण्डालाकृतिमास्थितः कस्यचित् भृत्यस्याङ्याकारमभ्यर्चित प्रविवेश। एन्द्रेण रूपेण कंचित् भृत्यं तपसश्च्यावयितुमियेष। अर्भकरूपेण देव्या उत्संगमधिशिश्ये। औलंकेन वपुषा कस्मै-

चिद्रषये ज्ञानमुपदिदेश । भूविवरभ्रष्टं हविः कस्यचित् भृत्यस्य तत्रैवं कृतसंनिधानो बुभुजे । एवंविधवेषधर-विग्रहपरिग्रहेण क्रीडतो देवस्य लीलाविलसितमिदं विश्वं वश्यं वर्तते । अतो वैश्वरूप्येण स्तुत्वा नमस्करोतीति । यथोक्तं—

चरितानि विचित्राणि गुह्यानि गहनानि च ।
ब्रह्मादीनां च सर्वेषां दुर्विज्ञेयो हि शंकरः ॥

अस्य श्रीरुद्रप्रश्नसमुदायस्य भगवानग्निकाण्ड ऋषिः । महाविराट् च्छंदः । शंभुर्देवता । अथास्य पुरश्चरणं कृच्छ्रं चांद्रायणं वा सामान्यप्राप्तं कृत्वा अष्टासहस्रं जपेत् । कृतपुरश्चरणो भवति । अथ कर्माणि कुर्यात् । यद्यदुद्दिश्य अष्टासहस्रमष्टाविंशतिमेकविंशतिमेकादश वा जपं कुर्यात्तत्तदभीष्टमीश्वरप्रसादाल्लभ्यन्ते । जपसाद्गुण्यार्थं ब्राह्मणान् भोजयेत् । एकादशवारमावर्त्य शिवस्याभिषेकादभीष्टं सकलं लभते । तत्र बोधायनः—अथातो रुद्रस्नानार्चनाविधिं व्याख्यास्यामः । इति विधिमप्युक्त्वा फलमप्याह—श्रीकामश्शान्तिकामः पुष्टिकामस्तुष्टिकामो मोक्षकामो व्याधिमोचनार्थी पापक्षयार्थी च कुर्यात् दश गास्सवत्सा स्वर्णभूषिता ऋषभैकादशा एकां गां दक्षिणां दद्यादित्याह भगवान् बोधायनः । यद्वा उदकपूर्णं कुंभं रुद्रेणाभिमंत्र्य शतसंख्या सहस्रसंख्या वा साद्ध्यमभिषिंचेत् । नीरोगं शतायुष्यं लभते । अपमृत्युं जयति । नमस्ते रुद्र इत्यस्य काण्डऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । रुद्रो देवता ।

आकर्णकृष्टे धनुषि ज्वलन्तं
दैवीमिषुं भास्वति संदधानं ।
ध्यायेन्महेशं महनीष्ववेषं
देव्या युतं मौ . तनुं युवानं ॥

अथास्य पुरश्चरणं कृच्छ्रं द्वादशरात्रं जप्त्वा एकादशसहस्रमभिहितं दिनानि निरंतरं जपेत् । कृतपुरश्चरणो भवति । ततो शेषपापं नश्यति लक्षजपात् । ततोनेन मंत्रेण प्रदक्षिणनमस्कारं च कुर्यात् । ततो दक्षिणामूर्तिसंनिधावेकादशसहस्रं जपात् सहस्रजन्मकृतपापं नश्यति । तस्मिन्नेव दक्षिणामूर्तिसंनिधावग्निमाधाय घृतपायसं श्रपयित्वायुतं जुहुयात् । साक्षाद्देवं पश्यति । तस्मिंनेव वा सर्वतोरत्निमात्रं कुण्डं खात्वा साग्नौ कापिलेन घृतेन शतसहस्रं जुहुयात् । गाणपत्यं लभते । शतं रुद्रास्य देवताः संतीति तेषां रुद्राणामिदं शतरुद्रीयं । अत्र शिवः परमात्मा स्तूयते । क्वचिदेकः क्वचिन्नानायोनिषु सर्वत्र शिवावतार श्रूयते । यत्र यत्र शिवां शस्याविभावः तत्र महत्वं दृश्यते देवेषु ब्रह्मादयः असुरेषु बलिबाणादयः मनुष्येषु धर्मपुत्रादयः मृगेषु गवादयः स्थावरेषु मेरुप्रभृतयः वृक्षेषु कल्पकादयः कृमिष्वपि वज्रकीटादयः श्रूयन्ते । अत एव वृक्षादीनामपि नमस्कारं क्रियते । नम इति प्रह्वार्थे । रुद्र इति । सर्वमन्तकाले रोदयतीति रुद्रः । रुजं संसारं द्रावयतीति रुद्रः रुक् प्रणवः तेनात्मानं प्रति पादयतीति वा रुद्रः । मन्यवे सर्वेषां हिंसासाधानानां मन्युः प्रसाधनत्वात् अस्त्वति सर्वत्रानुषज्यते । उतो इति चकारार्थः । इषवे बाणाय अच्युतानिलसायकमिति पुराणे । धन्वने तदपि रत्नसानुशरासनमिति प्रसिद्धं । बाहुभ्यामिति रुद्रस्यानेकबाहवः । अत्र पूर्वोक्तधनुर्बाणधरौ बाहू उच्येते । ताभ्यां नम इति भावः ॥ १ ॥

यात इषुरित्यस्यात्रेयऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । शंभुर्देवताः ।

ध्यायेद्देवं सुस्मितं स्यंदनस्थं
देव्या सार्द्धं तेजसा दीप्यमानं ।
इष्विष्वासालंकृताभ्यां कराभ्यां
शूराकारस्तूयमानं सुरौघैः ॥

. . . .
. . . .

Ends:

ये दिवि स्थिता रुद्रा येषां वर्षमिषवः वर्षेनैव मारयितव्यान् मारयति तेन्य इति सर्वं पूर्ववत् ।

किं किं न सिद्ध्यति नृणां साधकानां धृढात्मनां ।
प्रायच्छत्यखिलान् कामान् देहांते परमां गतिम् ॥
उक्तं रुद्रप्रभावेन सर्वमेव यथातथं ।
सार्वभौमकरं होमं कलशस्थापनं तथा ॥
जातिस्मरक्रियापुण्या सर्वमुक्तं विशेषतः ।
अपमृत्युंजयं कर्म राज्ञामेव विशेषतः ॥
सर्वमेतदनेनैव साद्ध्यं तद्भक्तियोगतः ।
इत्येकादशानुवाकः ।
सर्गवत् पुराग्निरालोकं येदेतं निष्कलं परं । .
चिदानंदमयं ज्योतिस्स आद्यः केवलः शिवः ॥
स एवादौ रजोरूपं सृष्ट्वा ब्राह्मणमात्मनः ।
सृष्टिः कर्मनि युक्ताश्च तस्मै वेदाश्च दत्तवान् ॥
पुरश्च जगतामीश आत्मतत्वैकसंग्रहं ।
सर्वोपनिषदां सुरा रुद्राद्ध्यायं च दत्तवान् ॥
यदेकमस्य यं साक्षात् ब्रह्मज्योतिस्सनातनः ।
शिवात्मकं परं तत्वं रुद्राध्याये प्रतिष्ठितं ।
स आत्मभूस्सृजन्विश्वं चतुर्भिर्वदनैर्विराट् ॥
ससर्ज वेदांश्चतुरो लोकानां स्थितिहेतवे ।
तत्रायं यजुषोर्मद्ध्ये ब्रह्मणो दक्षांसमुखात् ॥
अशेषा उपनिषत्सारो रुद्राद्ध्यायः सुमुद्धृतः ।
स एव मुनिभिः पूर्वैः मरीच्यत्रिपुरोगमैः ॥
सहवेदैर्द्धृतस्तेभ्यस्तच्छिष्या जगृहुश्च तं ।
तच्छिष्यपुत्रैस्तत्पौत्रैः पारंपर्यक्रमागतैः ॥
धृतो रुद्रात्मकस्सोयं वेदसारवृसानितः ।
एष एव परो मंत्र एष एव परं तपः ॥
रुद्राद्ध्यायं जपन् पुंसां परं कैवल्यसाधनम् ।
ये महावातकैर्युक्ता उपपातकिनश्च ये ॥
रुद्राद्ध्यायजपांस्तेपि यांति परां गतिं ।

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे रुद्रभाष्यं समाप्तं । शुभमस्तु ॥

201. 40. E. 42.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA OF MAHĪDHARA

रुद्रप्रश्नभाष्यम्—महीधरकृतम्

Paper. 8. folia (marked 1—10, evidently by a later hand which does not note the missing folio in which is lost the commentary on the first 9 Ṛks; foll. 5 and 6 are missing). $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 13—17 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn; edges frayed. Cursive medium writing.

Incomplete, Ṛks 1.1—9, 3.4—5. 6 and 11.4—10 (together with the Paris'iṣta) being wanted. The first two folia contain in the same hand as the rest the following commentary on Anuvāka 2. 9 of the Maitrāyaṇī Saṃhitā. There is nothing here to show that this does not form part of the commentary.

आ त्वेत्यस्य हिरण्यगर्भऋषिः । निचृज्जगती च्छंदः । शर्वो देवता । आवाहने विनियोगः । आत्वा वहन्त्विति । हे शर्व श्रृणोति हिनस्ति सर्वानपि दुष्टान् दैत्यादीन् वैदिकमार्गरक्षणायेति शर्वो दुष्टघातको महादेवः । तस्य संबोधनं हे शर्व दुष्टहिंसक । सुचेतसः सुप्रज्ञाः । हरयः हरंति भक्तगृहान् प्रतीति हरयो भक्तगृहप्रापकाः । वाताः वांति अतिशीघ्रं गच्छंतीति वाताः अतिशीघ्रगामिनः नंदिभृंग्यादयो गणाः । ते मनोजवैः बलवद्भिः प्रजावद्भिः श्वेतैः श्वेतवर्णैः अश्नुवते ध्मानमित्यश्वा वृषभाः । तैः जवैः जवंते पर्यायेण गच्छंति वाहयंति इति जवाः । पर्यायेण स्वयं गच्छंतः संतः शर्वं वाहयन्त इत्यर्थः । तै शर्वं वाहयद्भिः स्वयं गच्छद्भिः वृषभैरनेकैरनंतैः एकस्य वा सतः नानारूपाविष्कारेणानेकैरीश्वरस्य यथाभिप्रायं नानाविग्रह-

वह्निः । त्वा त्वामिमाम् । अस्मिन् यज्ञे महारुद्रातिरुद्रादिरूपे । हव्याय हूयमानाय तिलादिद्रव्याय । तद्द्रव्यं आदितुमित्यर्थः । तुमर्थाच्च भाववचनादिति चतुर्थी । त्वा त्वां । आवहंतु आभिमुख्येन प्रापयंतु ॥ १ ॥

देवानामिति । अनुष्टुप्छंदः । शिवो देवता । आवाहने विनियोगः । यतः पूर्वस्यां हरयो वाताः दुष्टहिंसक त्वं त्वां आवहंतु इति प्रार्थितं अतोस्यामनंतरायां शि . . . णावाहनमुचितं । शर्वेत्यनुवर्तते । हे शर्व देवानामिन्द्रादीनां ऋषीणां च भरद्वाजादीनां पूर्वजं असुराणां हिरण्याक्षादीनां विष्णुरूपेण शुंभनिशुंभादीनां च देवीरूपेण तारकादीनां च स्वामिकार्तिकेयरूपेण अंधकजासंघरादीनां च स्वात्मरूपेण हंतारं संतं पूर्वजं पूर्वे जातं अत एव महादेवं महांतं अतिप्रभूतं संतं देवं दानादिगुणयुक्तं सहस्राक्षं सर्वलोकसाक्षिणं शिवं कल्याणकारिणं अहमावाहयामि अभिमतसिद्धये ॥ २ ॥

तत्पुरुषायेति । सर्वत्र तदिति पदद्वयं वरीवर्ति । तदुभयमप्यिव्ययं । तत्राद्यं चतुर्थ्यन्तं । द्वितीयं हेतौ पंचम्यन्तं । तत्राद्यं चतुर्थ्यन्तं । द्वितीयं पंचम्यन्तं । विद्महे इति सर्वत्र । धीमहीति च । प्रचोदयादिति च । तेन एकमंत्रव्याख्यानेन सर्वेषामपि व्याख्यानं बोद्धव्यम् । अन्यानि पदानि तत्र तत्र व्याख्येयानि । अथ व्याख्या । आ त्वा वहंतु हरय इति प्रार्थनायां कृतायां देवानां चेति आवाहने कृते सति तत्पुरुषायेति । तत् तस्मै श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणाग . . . . मादिसिद्धाय पुरुषाय पुरि शरीरे बुद्धौ वा विषयोपलब्ध्यर्थं सादते । यद्वा पुरुषाय पुरि शयाय पुरि शरीरे बुद्धौ वा विशेषेण शयानाय वर्तमानायेत्यर्थः । अथ वा पुरुषाय पु पूरुषेण येन सः सर्वं जगत इति पुरुषः । तस्मै पुरुषाय जगद्व्यापिने इत्यर्थः । एतादृशाय महादेवाय त्वं प्रसादयितुं । तुमर्थादिति चतुर्थी । विद्महे वयं सपरिवाराः श्रवणमनननिदिध्यासनादिभिः सम्यक् जानीमः । अत एव तस्मै धीमहि अहनि प्रार्थयेमहि प्रार्थयामः । तत् तस्माद्धेतोः नोस्मान् रुद्रः रुद्रो रौतीति सतो रोरूयमाणो द्रवतीति वा रोदयतेर्वा यदरूदत् तद्रुद्रस्य रुद्रत्वमिति काठकं । यदरोदीत्तद्रुद्रस्य रुद्रत्वमिति **हारिद्रविकमिति यास्क** । अथैतस्य **दुर्गसिंहकृतं भाष्यम्** । रुद्रः कस्मात् रौतीति सतः । सहि स्तनयित्नुशब्दं करोति । रोरूयमाणो द्रवतीति वा शब्दं कुर्वाणो मेघोदरस्थो द्रवतीति । रोदयतेर्वा शत्रून् रोदयति दुःखयति । ब्राह्मणमपि च तस्मिन्नर्थे भवति—हदरुदत्तद्रुद्रस्य रुद्रत्वम् इति काठकं । कठानां प्रवचनम । ऐतिहासिकैरेतत्समवैति । स किल पितरं प्रजापतिमिषुणाविध्यत् । तमनुशोचन्नरुदत् । तद्रुद्रस्य रुद्रत्वम् यदरोदीदिति **हारिद्रविकं** । स एवार्थः केवलं शाखान्तरमन्यत् । एवं शाखान्तरेभ्यो ऽपि देवताभिधाननिर्वचनान्युपेक्ष्याणीति । उप प्रदर्शनार्थे । **हारिद्रवो नाम मैत्रायणीयानां** शाखाभेदः इति । एतन्निर्वचननिरुक्तो रुद्रो नोस्मान् प्रचोदयात् प्रेरयतु । धर्म्ये कर्माणि महारुद्रातिरुद्रौ इति प्रार्थयामः ॥ ३ ॥

तत् गां गौव्येति । गाः स्तुतिरूपाः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिसंबन्धिनीः महादेवविषयिणीः वाचः । अंचति पूजयति यद्वा गच्छति प्राप्नोति तात्पर्येण श्रृणोतीति गोवी । हिमालयपत्नी मेना । तस्याः अपत्यं गौच्यः । स्त्रीभ्यो ढगिति ढकि प्राप्ते व्यत्ययेन गर्गादिभ्यो यगिति यक् । किति वृद्धिः । तेन गौच्यो मेनासुतः मैनकः । मेनासुता पार्वती । गिरेः हिमावलस्य सुतः मैनाकः । सुतापि सैव पार्वती । अग्निरूपत्वेन अतिपराक्रमत्वेन च पुंस्त्वमुभयोः शब्दयोः । ततश्च तत्तत्प्रसादयितुमित्यर्थः । (. . . . . र्णीया पुंस्त्वं जातवेदस इति **सायणमाधवशंकरप्रभृति** . सोपपत्तिकं व्याकृतं । इह तु विस्तरभिया न लिख्यते ।) वयं विद्महे जानीमः । धीमहि ध्यायेमहि

च । तत्तस्मान्नोस्मान् गौच्या गिरिसुता गौरी पार्वती जगदंबा दुर्गा प्रचोदयात् प्रेयतु मत्कर्मणीति महादेवगायत्र्यनन्तरं देवीगायत्र्या उचितत्वादानंतर्यं ॥ ४ ॥

तत्कुमारेयति । कौ पृथिव्यामवतीर्णः सन्मारयति तारकादीनिति कुमारस्वामि कार्तिकेयः स्तस्मै । कार्तिकेयाय षण्णां कृत्तिकानामत्यं कार्तियस्तस्मै । स्कंद स्कन्दति गच्छति शोषयति वा शत्रूनिति स्कंदस्तस्मै । अन्यत्पूर्ववत् । पित्रोरनन्तरं ज्येष्ठपुत्रगायत्र्या औचित्यं ॥ ५ ॥

तत्कराटायेति । कराटाय विकटाय शत्रूणामतिभयानकाय । हस्तिवन्मुखं यस्यासौ हस्तिमुखस्तस्मै । दंता प्रशस्तौ दंतौ विद्येते यस्यासौ दंती । औरसस्कंदाख्यपुत्रानन्तरं अनौरसस्य विघ्नहरस्य गायत्र्युचिता ॥ ६ ॥

तच्चतुर्मखायेति स्पष्टो ऽर्थः ॥ ७ ॥

सपरिवारमहादेवानन्तरं विष्णुगायत्र्या औचित्यम् ॥ ८ ॥

तद्भास्करायेति । भासं प्रकाशं करोतीति भास्करः तस्मै भारूपे धामेत्यर्थः । स्वतःप्रकाश इति यावत् । प्रभां स्वत एव स्वस्य भां भानं प्रकाशं करोतीति प्रभाकरः । तस्मै स्वयं स्वत एवात्मानं प्रकाशयन् सकलं जगत्प्रकाशयतीत्यर्थः । दीप इव नानापदार्थान् भानुः भाति चतुर्दशभुवनमध्ये अग्न्यादिस्वयं प्रकाशेभ्यः अधिकं दीप्यत इति भानुः । सविता शिवब्रह्मविष्णुभ्योनन्तरं तत्त्रयीरूपत्वेन वेदत्रयीरूपत्वेन भानुगायत्र्या औचित्यम ॥ ९ ॥

तत्सोमराजेति । सोमश्चासौ राजा च सोमराजः तस्मै सोमराजाय सोमाभिधाय द्विजराजायेत्यर्थः । सोमोस्माकं ब्राह्मणानां राजेत्यादि श्रुतितः द्विजराज इति नामप्रसिद्धेश्च । महाराजाय महांश्चासौ राजा च महाराजः तस्मै महाराजाय असपत्नराजाय ते इत्यर्थः । चंद्रः चंदति अह्लालब्दयति सकलं जगदिति चंद्रः । चिदि आह्लादे । चंद्रः चंदते कांतिकर्मण इति यास्कः । भानोरनन्तरं

राजा रविः शशी राजा मगलो मण्डलेश्वरः ।
इतित्यादिज्योतिःशास्त्रतः भानो पत्युरनन्तरं
तत्पत्न्याः सोमस्य गायत्र्या औचित्यम् ॥१०॥

तजसनायेति । वैश्वानराया वैश्वानरः . . स्माद्विश्वानरान्नयति विश्व एनन्निर्वचननिरुक्ता मा वह्निः वहति देवेभ्यो हविः प्रापयतेति वह्निः इति । देवानामतिवदत्र यस्य सोमस्य हवनाधिकरणं देवेभ्यश्च हविषां वोढा वह्निरेवेति सोमानन्तरं वह्निगायत्र्या औचित्यं ॥ ११ ॥

तत्यजपायेति । त्यजात् क्रौध्मन् प्राप्तेष्वपराधेषु देवादीनां संबन्धिनः सकाशात् पाति रक्षतीति त्यजपः स्तस्मै । त्यजपाय देवादीनां क्रोधात्त्राकर्त्रे । हेलः हरः हणिः त्यजः इति क्रोधनामसु पाठात् । महाजपाय महांश्चासौ जपश्च महाजपः यथोक्तपुरश्चरणादिरूपस्तस्मै महाजपाय । ध्यानः ध्याप्यते अस्मिन् देवतेति ध्यानो ध्यानाधिकरणं महाजप एव । इति पुरश्चरणरूपस्य महाजपस्य अहुतो न फलप्रद इति वचनात् होमस्यात्यावश्यकत्वात्तद्दशांशस्य तदधिकरणत्वाच्च वह्नेस्तदानन्तर्यं महाजपगायन्त्र्या औचित्यं ॥ १२ ॥

तत्परमात्मायेति । परमात्माय परमात्मने सकलजीवाधिष्ठानाय । वैनतेयाय विशेषेण नतान्नम्रभूतान्परमात्मानं प्रतीति । विनता जगत्सृष्टिकारणमविविद्या तत्संबन्धिने तया नित्यमुक्तायेत्यर्थः । अत एव

जीव ईशो विशुद्धा चित्तेषां भेदः परस्परम् ।
अविद्या तच्चितोर्योगः षडस्माकमनादयः ॥

इति वेदान्तरहस्यम् । अत एव ताभ्यां जायमाना सृष्टिजोस्मान् प्रचोदयादिति । परमात्मनश्च जगदधिष्ठानत्वेन सर्वानंतर्यमुचितमिति सर्वशेषतद्गायत्री समाम्नाता ।

मंगलार्थं समाम्नातो व्याख्यातोप्यनुवाकक: ।
आ त्वा वहंतु हरय: पूर्वोसौ शतरुद्रियात् ॥

The rest agrees with this part of the author's Vedadīpa on the Vājasaneyi Saṃhitā. The bracketed sentence is added on the top of the page, the place of omission being marked ×. The Mantramahodadhi of Mahīdhara contains at the end the chronogram

विक्रमार्काद्गते वर्षे बाणवेदनृपै (१६४९ = A. D. 1588) मिते ।

The author is therefore much later than Sāyaṇa and there is nothing chronologicaly impossible about his reference to the latter.

For this see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part 4, Manuscripts Notes.

202. 20. O. 26.

THE RUDRAPRAS'NABHĀṢYA (KALPALATĀ) OF AHOBALA

रुद्रप्रश्नभाष्यम् (कल्पलता)—अहोबलकृतम्

Palm-leaf. 27 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Old. Heavily damaged. Bad medium hand. Uninked. Complete. In verse.

Begnis: श्रीरुद्रभाष्यं । हरि: ओम् । श्लोकरूपं ।

चेतोभृंगमहेशपादकमलं यद्विष्णुनेत्रार्चितं
तत्वं मौनिमनोमधुव्रतवरव्राताश्र . . . . ।
. . . . . गण्यपुण्यविभवप्राप्यन्ततो दुस्त्यजं
मा मा सन्त्यज मामको यदि तदा तत्रैव नित्यं वस ॥
संसार . . . .
नहोबलमहाकविराजराज: ।
श्रीरुद्रभाष्यतरिमुज्वलपद्यरूपां
चक्रे सदाशिवकृपा . . . . . ॥
. . . . पूजितकालकाल-
श्रीकालकालार्चननीतकाल: ।
श्रीरुद्रभाष्योज्वलचित्तमूलो
जय . . . . ॥
. . बलो भास्करवंशभानु-
श्रीरुद्रमन्त्रार्थविचारदक्ष: ।
श्रीरुद्रभाष्यं तनुते . . .
. . . . भावं ॥
ब्रह्माद्यैरपि रुद्रनाममहिमा न ज्ञायते सर्वधा
रुद्रार्थोपि फणीन्द्रपाणिनिगु . . . . ।
कस्तत्रप्तिमथापि शंकरकृपासंप्राप्तविद्यस्य मे
नाशक्यं हि तत: करोमि शुभदं श्री . . . . . . ॥
. . . . . . कुरुपद्यरूपं
विद्या न विद्या यदि ते तदेति ।
संप्रेरितस्सांबसदाशिवेन
श्रीरुद्रभा . . . . ॥
श्रीरुद्रमन्त्रार्थविचारमात्र-
मन्त्रार्थबोधार्थमहं करोमि ।
अतो मया साधनिकादिकं तथा
न ग्रन्थविस्तारभयेन लिख्यते ॥

Ends:

एवं सर्वमहोबलेन वशिना श्रीरुद्रभाष्यं कृतं
श्रीमत्भास्करव . जेन ललितश्लोकैश्शिवप्रीतये ।
श्रीविश्वे . रदिव्यपादकमलद्ध्यानप्रणामार्चन-
स्तोत्राराधनचिन्तनादिनिरतस्वान्तेन शुद्धात्मना ॥
व्याख्या श्रीमदहोबलेन रचिता श्रीभास्करीयेण या
श्रीविश्वेशपदारविन्दनिरतस्वान्तादिसन्तोषता ।
व्याख्या कल्पलता मनोज्ञफलदा संशीलतां सादरं
मत्कृत्यन्तु मया कृतं मम विभो: कृत्यन्तु नात:परं ॥

यन्मे मानसमैशपादकमले भक्त्या मयैवार्प्पितं
सर्वस्वं मम एवमेतदितरं नास्त्येति विजानत: ।
त्र्यक्ष . क्षमनाथनाथकरुणासिद्धो प्रसन्नो भव
हन्येनांसि निहन्ति चान्तकभयं हन्त्यापदे वैरिणो ॥
हन्त्यार्तिश्च तथापकीर्त्तिविकृतिती दैन्यज्ञता दुर्द्धिया
शोभा प्राभववैभवा भव शुभारंभैकभूष्णो प्रभो ।
शंभो शांभवभावभावितभवत्पादारविन्द . .
भवत्पादारविन्दस्मृति: . . . . ॥
भो शंभो करुणांबोधे त्वत्पादांबुरुहे मम ।
स्वान्तं संवसतु स्वामिन् मया त्वन्यत्र सर्वधा ॥

Colophon: इति श्रीमत्सकललोकप्रसिद्धश्रीमद्भास्करवंशरत्नसंभूतश्रीमन्नृसिंहभट्टमहोपाद्ध्यायहृदयानन्द - सुधाकरकलासंबन्धार्क्केन रामक्कागर्भसंभूतनप्रणमत्सु - रासुरमौलिदिव्यरत्नकोटीरकोटिप्रभापूरपूरितश्रीविश्वेशदि - व्यचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहान्दोळितदिव्याञ्चितचञ्च - रीकेणाहोबलेन विरचितं श्लोकरूपं श्रीरुद्रभाष्यं संपूर्णं ॥ श्रीगुरुभ्यो न्म: ॥ देवी रक्षतु मां सदा ॥

महेश त्वद्वारि स्फुरतु रुचिरा वाग्गतितरां
ममैषा निर्द्दोषा जय जय महेशेति सततं ।
शिवा सैषा वाणी भवतु शिवदं मह्यमनिशं
महेशं नाथं मां शरणद सुनाथं कुरु विभो ॥

हरि: ओम् । शुभमस्तु ॥
प्लवंगवर्षे कर्क्किस्थे रवौ वेंकटसूरिणा ।

The author refers to his another work named Nyāyamahāmaṇi (fol. 3*a*).

203. 9. E. 131.

THE RUDRAPRAS'NAVṚTTIVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

रुद्रप्रश्नवृत्तिव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Paper. 75 folia. $11\frac{1}{4}'' \times 5''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Recent. In excellent order. Well written in a bold medium hand.

A commentary on Nīlakaṇṭha's commentary on the Rudrapras'na. Fairly elaborate. Author's name does not appear. Apparently incomplete, breaking off in the 10th Anuvāka. Verses from the text, *viz.* Nīlakaṇṭha's Vṛtti are cited. Contains references to Mādhava, Ahobala and Bhaṭṭabhāskara (fol. 3*a*).

Begins: श्रीगणेशाय नम: । ॐ नम: शिवाय । ओन्नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो वंशऋषिभ्यो नमो गुरुभ्य: ।

अष्टाविंशं गुरुं वंदे सप्तविंशो यदीक्षित: ।
तीर्त्वा षोडश सप्त त्रीनश्नुते नव विंशताम् ॥
श्रीरुद्रोपनिषद्वृत्ति: पद्यैराद्यैरकारि या ।
गंभीरां तां व्याकरोमि विस्पष्टश्रुतियुक्तिभि: ॥
शतकृत्वो वदेत्पथ्यमिति वृद्धानुशासनात् ।
ग्रंथे ऽस्मिन्बालबोधार्थे पुनरुक्तिरक्तिरदूषणं ॥

तत्र भवान् श्रीनीलकंठनामा महायोगी प्रारिप्सितायाः श्रीरुद्रोपनिषद्वृत्तेर्निष्प्रत्यूहपरिपूरणाय प्रचयचकृतं गुर्विष्टदेवतानुसंधानरूपं मंगलं शिष्यशिक्षायै निबद्ध्नप्रेक्षावत्प्रवृत्यंगमभिधेयादि दर्शयितुं चिकीर्षितं सूचयति द्वाभ्यां । तत्रादाविष्टदेवतां भावयन् रुद्राध्यायस्योपनिषत्वं प्रतिपादयंश्चमकानुकानुवाकैरेकवाक्यतां दर्शयति—

चतुतुश्चत्वारिंशाद्गणतविभूते शिवतम
त्वमेवार्के भर्गो भुवि दश दिगीशस्त्वमिति ते ।
महारुद्र व्यूहत्रयमरुमुपासेनति मखै-
र्वशीकर्तुं काक्षै चमकपठितं भूतिविभवं ॥

अत्र श्रीरुद्राध्याये बहुवचनांतनामोपेता गणरुद्रप्रतिपादका मंत्रा: । एकवचनांतनामोपेता द्व्यूनशतं मंत्रा

विभूतिरुद्रप्रतिपादका: । तेषु हरिकेशोभ्यो नमस्तारा-
येत्यत्र हरिश्च कश्च ईशश्चेति क्रमादकारोकारमकारार्था: ।
कृत्स्नप्रणवार्थस्तु तारस्तुर्यमूर्ति: । तत्र पूर्वे शंभुशंकर-
शिवा: । तारस्तु मयोभुर्मयस्कर: शिवतरश्च । त एवं
घयोर्वृद्धया शतं विभूतिरुद्रा भवंति । शेषा: प्रथमदश-
मानुवाकस्थास्सप्तविंशतिर्मंत्रा महारुद्रपरा: । तस्य मुख्यं
रूपं शिवतमं । तत्र मीढुष्टमशिवतमेत्यत्र तत्पदार्थ-
लक्ष्यस्य शिवतमत्वमुक्तं । या त इषु: शिवतमेत्यत्र
त्वंपदार्थलक्ष्यस्य । द्वयो: शिवतमयोरसंभवातयोरैक्यं ।
वक्ष्यति विशलो बाणवाढ: । उतेति । अत्र बाणवान्
रुद्र: । तस्या अग्निरनीकमासीत्सोम: शल्यं विष्णुस्तेजनं
वरुण: । पर्णानीति चतुरवयवां रौद्रीमिषुमामनंति । तत्र
पतनधर्मित्त्वाद्वरुणशब्देनाब्बहुलं स्थूलं शरीरं गृह्यते ।
अग्निस्तैजसं लिंगशरीरं । सोम: शांतप्रकाशमयत्वा-
दस्मितामात्रं धीसत्वं विष्णुश्चिन्मात्रं । स एव सशल्यो
जीव: । विशल्य: परमात्मा । तदेतत्तुरीयं चतुश्चत्वारिं-
शदित्या . मंतत्रयेण दर्शितं ।

The Rudra is divided into three Kāṇḍas:

कांडत्रयात्मकस्य रुद्राध्यायस्य प्रथम: पंचदशर्च-
ऋक्कांडो व्याख्यात: । हिरण्यवर्णादिद्द्वितीयो यजु:
कांड: किरिकादिस्तृतीयो मिश्रकांडश्च व्याख्यातव्यौ ।
तत्राद्ये अध्यारोपापवादौ संक्षिप्योक्तौ । साधनकला-
पस्तु प्राधान्येन निरूपित: । द्द्वितीये त्वध्यारोपो
विस्तरेण दर्शित: । अपवादसाधने संक्षिप्योक्ते । तृतीय-
स्त्वपवादपुरस्कारेणैव प्रवृत्त: (fol. 48*b*)

The commentary contains the following statement with regard to Khilas.

नमो रुद्रायाततताविने क्षेत्राणां पतये नम इत्यस्यानं-
तरं षट् खिलयजूंष्याम्नायंते । तत्रेदं प्रथमं । नम इंद्र
जटाकलापिनां पतये नम इति । खिलं नाम शाखांतर-
रीयमेपेक्षावशात्स्वशाखायां यत्पठ्यते तदुच्यते । यथा
ऽर्वांचमिंद्र इति मंत्र: तैत्तिरीयकै: पठ्यमान एव बव
संहितायां खिलत्वेन व्यहीयते (fol. 56*b*)

Ends: भोषजीति । सर्वस्मिन्नहनि संसाररोगहर्त्री ।
निरतिशयत्वात्कालकृतोप्यतिशयो स्यांत संभवतीत्यर्थ: ।
एवमपि विश्वप्रकाशकोपि सूर्यो नक्तंचरान्नानुगृह्णाति ।
एवमियमपि पापिष्ठान्नानुगृह्णीयादित्यत आह—शिवेति ।
खलानपि सुखयतीत्यर्थ: । सूर्यो हि त्रिगुणात्मत्वान्न
सर्वसम: । इयं तु शांतप्रकाशरूपत्वात्सुधांशुवत्सर्व-
सुखकरीत्यर्थ: । अत्रैव हेतुमाह—रुद्रस्य भेषजीति ।
भिषक्तमं त्वा भिषजां श्रृणोमीति । रुद्रस्य निरति-
शयभिषक्त्वं श्रूयते । तेन यथा सद्वैद्यप्रयुक्तं दिव्योषधं
कुष्टक्लैब्यादीन् कर्मजानपि आजानपि आजानसिद्धान्
रोगान् समूलमुन्मूलयति । एवमियं भिषक्तमेन प्रयुक्ता
काशीदिव्यौषधवत् रजस्तम: प्रकृतीनपि जंतून्संसार-
रोगान्मोचयत्येवेत्यर्थ: । तया नो मडजीवसे इत्यनेन
काश्यामेवास्माकं जीवनं भवतु । न तु जीवनार्थं तद्वि-
योगोस्माकं भवत्वित्यर्थ: । २ ।

तया नो में इत्यने जीवसे इत्येतदेव मंत्रांतरैर्विवृणो-
तीत्याह—

तया तन्वानोस्मान्मृड मृडयताज्जीवयितुमि-
त्यसावस्यां वस्तुं स्वतनुभरणाय स्पृहयति ।
तदर्थं मंत्राणां विदधति चतुर्णामिह जयं
परे गूढं वासं कति वन चतुर्थाश्रम मपि ॥

अत्र पूर्वार्द्धिनमंत्रांत्यपाद इत्थं व्याख्यात: । तत्र तयेति
तृतीयाफलरूपे हेतौ । जीवसे इति व्यंताज्जीवयते स्तुमर्थे
असेप्रत्यय: । तथाच अविमुक्ताख्यारुद्रतनुप्राप्तिफलं
जीवनं संपादयितु: पशुपुत्रादियुक्तानस्मानन्नवसनारो-
ग्यादिना सुखयेत्यर्थ: । दु:वनेन जीवन् हि काश्यां न
स्थातुं शक्नोतीति तनूप्तासिरूपं फलं विहिदतं भवतीति
भाव: । तदर्थं निर्विघ्नकाशीवासार्थं इमां रुद्रायेत्यादीनां
चतुर्णां मंत्राणां इहास्मिन् ग्रंथे जयं विदधति । तत्तदध्वर्यु-

शाखिन इति शेष: । अन्ये तु संवर्तमैत्रेयादय: निगूढमेव
काशीवासं विदधति । तादृशाचारप्रदर्शनेन संवर्तस्या-
पिति गूढमेव काश्यां वसत: विघ्रित: काशीवासो
भवदिति आश्वमेधिके पर्वणि महाभारते संवर्तमरुत्ती-
योपाख्याने स्पष्टं दृश्यते इति जाबाला: । सर्वविघ्न-
विनाशार्थं चतुर्थाश्रममेवाविमुक्तसेविना मनंतीत्याक-
रादेवावगंतव्यं ॥

204. 8. G. 11.

THE TAITTIRĪYABRĀHMAṆA

तैत्तिरीयब्राह्मणम्

Paper. 278 folia (3 Vols.). 10″ × 4″. 9—11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Slightly worn and moth-eaten. Accented in parts.

Vol. 1: 75 folia; Kāṇḍa (Aṣṭaka) 1.

At the end:

संवत् १७७३ प्लवंगनामसंवत्सरे उदगयने माघे
मासि शुक्लपक्षे प्रतिपदा तिथौ भौमवासरे इदं पुस्तकं
आत्मारामेण लिखितं विष्णुभट्टद्रोणस्य ।

Vol. 2: 88 folia; Kāṇḍa 2.

Date: Same as that of Vol. 1; the names of the scribe and former owner omitted.

Vol. 3: 155 folia; Kāṇḍa 3; Kāṭhaka included.

At the end:

दृशकसंख्या ॥ ७९२ ॥ संवत् १८५९ मिती कार्ति-
कवदि १० भौमवा ।

The same scribe and former owner are mentioned on fol. 1*a*.

All the three volumes are in the same hand. Each volume is foliated separately. The Kāṇḍas are designated as Aṣṭakas in the colophons.

205. 8. J. 54.

Paper. 30 folia. 8″ × 3¼″ 9 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Old, fragile, discoloured and injured. Blurred dirty medium handwriting. Accented.

From Anuvāka 3. 4. 12 to the end of Praśna 3. 6.

206. 9. C. 69.

Paper. 10 folia. 8″ × 4″. 6—12 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Old and fragile. In the same hand as the last. Accented.

Anuvākas 3. 1. 1—3.

207. 22. L. 44.

Palm-leaf. 84 folia. 17″ × 1¼″. 6—9 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Well written in two different medium hands. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 without Kāṭhaka.

Praśnas 1—6 foliated consecutively and each of the rest separately.

208. 9. D. 58.

Paper. 137 folia. 8″ × 3¾″. 7—8 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Old. Worm-eaten; foll. 1—9, 75—94, 98, 99, 113, 114 and 124 missing. Beautifully written in a large bold hand. Accented.

Pras'nas 1—4 and 7—9 of Kāṇḍa 3.

Pras'nas 5 and 6 lost in missing leaves (75—94).

209. 22. A. 41.

Palm-leaf. 26 folia. 18½″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Pras'na 3. 7 complete.

210. 22. D. 9.

Palm-leaf. 30 folia. 16″ × 1¼″. 5—6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged; foll. 15, 16, 17 and 31 missing. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 3. 8 together with Anuvākas 3. 9. 1—15.

211. 22. L. 32.

Palm-leaf. 130 folia. 16½″ × 1¼″. 4—5 lines in a page. Grantha script. Old. In a fairly good condition. Good medium writing. Uninked except Pras'na 3. 1. Unaccented except a few folia.

Kāṇḍa 3 from the beginning up to the middle of the 11th Anuvāka of the 8th Pras'na.

The inked part is foliated separately.

212. 22. L. 23.

Palm-leaf. 45 folia. 17½″ × 1″. 3—4 lines in a page. Grantha character. Old, slightly injured and worm-eaten. Well written in a large hand. Inked for the most part. Unaccented.

Pras'nas 7 and 8 of Kāṇḍa 1; complete.

The front cover contains the name 'Raṅgācālu.'

213. 22. L. 53.

Palm-leaf. 29 folia. 15½″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha character. Old. A few leaves at the beginning slightly injured. Fairly written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Pras'nas 1. 1—4; complete.

214. 22. M. 1.

Palm-leaf. 132 folia. 15½″ × 1″. 5—7 lines in a page. Grantha script. The bulk of the MS. is old and in a large hand; the last 20 leaves are fairly old, and in a medium hand; the first 13 (comprising Pras'na 1) are modern and in a small hand. All the three hands write fairly well. The first and second parts are slightly worm-eaten, the former being also a little injured. The third is in excellent condition. The MS. inked but unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

Each part foliated separately. The obverse of a fly-leaf at the beginning contains the name Krodanagara Raṅgācālu.

215. 22. L. 43.

Palm-leaf. 64 folia (from 46 wrongly numbered 45 sq.). 16¾″ × 1¼″. 8 lines in a page. Grantha script. Old. In satisfactory condition. Fairly well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2; complete.

A note in Tamil at the end gives the copyist and former owner of the MS. as Uruppayūr Veṅkates'a, and the date of completion of the transcription as the 14th of the dark fortnight of Phālguna, Vyaya year.

216. 22. M. 56.

Palm-leaf. 6 folia. 14¼″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

From the beginning of Pras'na 3. 4 to the middle of Anuvāka 3. 5. 7.

217. 24. G. 26.

Palm-leaf. 22 folia. 15½″ × 1″. 5—6 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten; fol. 8 broken. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

From the beginning of Pras'na 3. 4 to the middle of Anuvāka 3. 6. 13.

218. 22. M. 37.

Palm-leaf. 92 folia. 17″ × 1½″. 8—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten; a few leaves heavily damaged. Well written in two different medium hands. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 from the beginning to the end of the 9th Pras'na, and Kāṇḍa 1 from the beginning to the 2nd Anuvāka of the 7th Pras'na. The Kāṇḍas are contained in this order.

The whole of the 3rd Pras'na and Anuvākas 1—13 (together with part of the 14th) of the 4th of the former lost in missing leaves (19—29). Leaves of the latter not in order.

Each Kāṇḍa foliated separately.

219. 23. B. 40.

Palm-leaf. 70 folia (from 60 wrongly numbered 61 sq.). 17½″ × 1½″. 6 lines in a page. Telugu character. Fairly old. In excellent order. Beautiful medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 3. 1—7; complete.

220. 25. E. 23.

Palm-leaf. 86 folia. 15½″ × 1″. 4 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten; a few leaves slightly injured. Well written in a large hand. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1. 4—6; complete.

Pras'na 5 only is foliated. A fly-leaf at the beginning gives the former owner as Kriṣṇamācārya.

221. 26. G. 1.

Palm-leaf. 8 folia. 18″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. The last leaf is broken, but otherwise in pretty good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Anuvākas 3. 2. 1—4, the 4th being incomplete.

222. 25. C. 9.

Palm-leaf. 25 folia (marked 59—85, the 4th *i.e.*, the fol. marked 63 being missing). 15″ × 1″. 4 lines in a page. Old. A little worm-eaten. Well written in a large hand. Inked. Unaccented.

Pras'na 1. 3; incomplete, the whole of the 1st Anuvāka and part of the 2nd being wanted.

A fly-leaf at the beginning gives the former owner as Kṛṣṇammācā.

223. 26. G. 29.

Palm-leaf. 3 folia. 16″ × 1½″. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In tolerable condition. Beautifully written in a medium hand. Inked. Unaccented.

From the end of Anuvāka 2. 4. 4 to the beginning of Anuvāka 2. 4. 7.

An extra leaf at the beginning contains the following verses.

आधारस्तु चतुर्दलोरुणरुचिः नासान्तवर्णाश्रयः
स्वाधिष्ठानमनेकविद्युतिनिभं बालांतषट्पत्रिकं ।
रत्नाभं मणिपूरकं दशदलं डाद्यं फकारान्तकं
पत्त्रैर्द्वादशभिस्त्यनाहतपुरीहैमीकरान्तान्वितं ॥
मात्राभिर्दलषोडशं विकसितं युक्तं विशुद्धाम्बुजं
हंक्ष्ये द्वयक्षरसंज्ञिकं विकसितं पद्मं सहस्रच्छदं ।
नित्यानन्दमयं सदाशिवमयं शक्तिर्नमः शाश्वतीं
आधारे लिङ्गनाभौ हृदयसरसिजे तालुमूले ललाटे ॥
ब्ये पत्रे षोडशारे द्विदशदले द्वादशार्धे चतुष्के
सांते बालमध्ये डभकरसहिते कण्ठदेशे स्वराणां ।
हं क्षं तत्वार्थयुक्तं सकलमुनिमतं वर्णरूपं नमामि
. . . . ॥

224. 26. G. 35.

Palm-leaf. 41 folia (marked 11 sq.). 17″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten and heavily damaged; about half the leaves missing. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2 with gaps here and there.

225. 25. D. 10.

Palm-leaf. 95 folia. 17″ × 1″. 6—7 lines in a page. Grantha script. Old. A little worm-eaten and injured. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 3; incomplete, breaking off with the end of the 19th Anuvāka of the 8th Pras'na.

An extra leaf at the beginning contains the following.

हरिः ओम् ।

पादौ प्रक्षाल्याचम्य प्राणानायम्य भगवत्प्रीत्यर्थं श्रीचूर्णप्रतिष्ठां करिष्येति संकल्प्य तुलसीकर्पूरश्रीगन्ध-कुंकुमपुष्पमिश्रीकृत्य श्रियं देवीमुपह्वये तृप्तां तर्पयन्तीमिति । श्रीऋचा प्रोक्ष्य श्रीमिति श्रीबीजेन गायत्र्या विष्णुगायत्र्या लक्ष्मीगायत्र्या श्रीसूक्तेन चाभिमंत्र्या श्रीं श्रियै नमः इति अष्टोत्तरसहस्रं शतवारं वा जपित्वा लक्ष्मीशमराध्य तदभिषिक्तं श्रीफलस्थितं धारयेत् ।

असंस्तुतां हरिद्रां तु मुखे लिंपेन्नराधमः ।
तन्मुखं न निरीक्षेत चण्डालमिव न स्पृशेत् ॥

हरिः ओम् । महादेव्यै च विद्महे विष्णु पत्न्यै च धीमहि । तं नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् । इति लक्ष्मी गायत्री । धनुर्धरायै च विद्महे सर्वसिद्धयै च धीमहि । तं

नो धरा प्रचोदयात् । इति धरागायत्री । नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि । . यात् श्रियं देवीमुपह्वये । . यन्तीं इति श्रीऋक् ॥

226. 26. J. 17.

Palm-leaf. 70 folia. 18″ × 1¼″. 5—8 lines in a page. Grantha character. Old. A few leaves broken; fol. 19 missing. Well written in three different hands, two medium and one small. Uninked except a few leaves.

Kāṇḍa 3 from the beginning to the middle of the 7th Anuvāka of the 2nd Pras'na, from the beginning of the 4th Pras'na to the end of the 5th, and from the beginning of the 9th Pras'na to the middle of the 6th Anuvāka of the 11th.

4 separate foliations: the first covers the 1st Pras'na together with the portion from the 2nd; the second, the 4th and the 5th Pras'nas; the 3rd, part of the 9th Pras'na; the 4th, the portion from the Kāṭhaka.

From fol. 8 the 9th Pras'na is wrongly foliated 9 sq.

227. 29. A. 18.

Palm-leaf. 23 folia. 17″ × 1¼″. 6 lines in a page. Telugu character. Old. Worm-eaten. The last leaf missing. Well written in a rather small hand. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1. 6—8; complete except almost the whole of the last Pañcās'at of the 8th.

Besides being numbered consecutively in each Pras'na, the Pañcās'ats are numbered separately also in each Anuvāka.

An extra leaf at the beginning contains some verses from the 2nd canto of the Raghuvaṃs'a.

228. 29. B. 16.

Palm-leaf. 51 folia. 16″ × 1¼″. 5—7 lines in a page. Telugu character. Old. Worm-eaten; damaged; leaves disarranged; the first two missing; a few others broken. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

From Pañcās'at 1. 1. 3. 4 to the end of the 5th Pras'na of the Kāṇḍa.

229. 29. I. 15.

Palm-leaf. 99 folia 15″ × 1¼″. 7—8 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In good condition. Well written in two medium hands. Inked. Unaccented.

Kāṇḍas 1 and 2; complete.

230. 29. I. 29.

Palm-leaf. 187 folia (folio 158 wrongly numbered 173). 17″ × 1½″. 6—7 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. A little worm-eaten, but otherwise in satisfactory condition. Well written in three different medium hands. Inked except the last 5 leaves which look fairly recent. Unaccented.

Kāṇḍas 1 and 2; complete.

Pañcās'ats numbered consecutively in each Pras'na.

231. 29. J. 2.

Palm-leaf. 90 folia. 14″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 without Kāṭhaka.

232. 29. J. 3.

Palm-leaf. 125 folia. 18½″ × 1¾″. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In satisfactory condition. Well written in a small hand. Inked except the portion of Kāṇḍa 3. Unaccented.

Kāṇḍas 1 and 2 together with Pras'nas 7—9 of Kāṇḍa 3 ; complete.

This reads पीवोन्नाँ रयिमश्वः सुमेधाः in lieu of पीवोन्नाँ रयिवृधः सुमेधाः in Pañcās'at 2. 8. 1. 1.

233. 30. J. 24.

Palm-leaf. 112 folia (marked 38—145, a few inserted later to fill up omissions being passed over). 15½″ × 1¼″. 5—6 lines in a page. Telugu script. Old. Fragile, worm-eaten and badly damaged. Beautifully written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 from Anuvāka 3 of Pras'na 4 to the end of Pras'na 11.

The MS. has evidently lost a good portion at the beginning.

234. 29. D. 24.

Palm-leaf. 137 folia. 18″ × 1″. 4—7 lines in a page. Grantha script. Old. A little worm-eaten; a few leaves injured. Well written in a medium hand. Uninked except 15 leaves at the end. Unaccented.

Kāṇḍa 1 and Pras'nas 1—6 of Kāṇḍa 2; complete.

On the back cover of the MS. are found 3 verses from the Mūkapañcās'atī besides the following.

त्रयीशिरस्थं दिननाथभा .
. म्भोजपत्रायतनेत्रयुग्मम् ।
दन्तावलश्रेष्ठमुखं प्रसंनं
विघ्नाधिराजं चरणं भजामि ॥

235. 29. K. 1.

Palm-leaf. 112 folia (marked 1—106, numbers being repeated in the case of replacements). 17½″ × 1¼″. 5—8 lines in a page. Telugu character. Wooden board at either end. Old. A few leaves at the beginning slightly injured. Good medium writing. Inked except a few leaves which are apparently replacements of lost ones by the same hand. Unaccented.

Kāṇḍa 3; complete.

Pañcās'ats numbered continuously in in each Pras'na.

236. 29. K. 8.

Palm-leaf. 149 folia (marked 107—233). 17½″ × 1″. 6—7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Some leaves broken; a few lost ones replaced in a latter hand. Well written in three different medium hands. Inked except replacements. Unaccented.

Kāṇḍas 2 and 1 (in this order) ; complete save the defect noticed above.

Another later hand repeats the 7th and 8th Pras'nas of the 1st Kāṇḍa on leaves numbered according to the original foliation and inserted at the proper place, the original leaves containing this portion having been shifted to the end.

237. 21. I. 25.

Palm-leaf. 13 folia. 16″ × 1¼″. 4 lines in a page. Telugu script. Recent, but damaged. Badly written in a large hand. Uninked. Unaccented.

Anuvākas 3. 2. 5—10.

238. 30. K. 6.

Palm-leaf. 88 folia. 11½″ × 1¼″. 7—9 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. A little worm-eaten, but otherwise in satisfactory condition. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Kāṇḍa 2; complete.

At the end are given two dates for the completion of copying by the scribe Veṅkaṭa, (1) Thursday the 10th of the dark fortnight of S'rāvaṇa of the year Vijaya and (2) Thursday of the light fortnight of Kārtika of Kha(ra) year.

239. 20. M. 39.

Palm-leaf. 28 folia. 15¾″ × 1½″. 6—7 lines in a page. Grantha script. Old, worm-eaten and damaged; the first four leaves missing. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

From the middle of Anuvāka 2. 1. 4 to the end of Pras'na 2. 3.

A Tamil note written partly in Telugu and partly in Grantha script on a fly-leaf at the beginning states that the MS. formerly belonged to Aḷs'ur Tāta S'rīnivāsan.

240. 20. N. 22.

Palm-leaf. 17 folia (75 sq.). 16½″ × 1¼″. 4—5 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In good order. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 1. 3 and Anuvāka 3. 1. 1; the latter ends abruptly shortly before the end.

Copied by Rāmas'eṣan and dated the 1st of Alpās'i of Krodhi (fol. 17).

241. 20. O. 14.

Palm-leaf. 53 folia. 14½″ × 1″. 5—6 lines in a page. Grantha character. Two fly-leaves at either end. Fairly old. In a tolerable condition. In a fair medium hand except the inked part which is in a small and probably different one. Uninked except 8 leaves belonging to Pr. 3. 8. Unaccented.

Contains Pras'nas 7, 8 and 1 (in this order) of Kāṇḍa 3, the second ending abruptly in the 18th Anuvāka.

Each Pras'na foliated separately. Fol. 14 of the first missing. Form fol. 11 the leaves of the second wrongly marked 12 sq. An extra folio at the end repeats in a minute hand the beginning of Pras'na 3. 1.

The MS. belonged to Rāmasvāmi and is dated 4th Mās'i, Tuesday with new moon in the Jyeṣṭha constellation, Vibhava year (fol. 25, note in Tamil).

242. 22. H. 35.

Palm-leaf. 37 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old, fragile and heavily injured. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1 as far as the 4th Anuvāka of the 5th Pras'na.

243. 21. I. 13.

Palm-leaf. 195 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In good condition. Medium hand. Inked. Unaccented.

Contains Kāṇḍas 1 and 3; complete.

An extra leaf at the end contains an extract from the Pāṇinīyas'ikṣā.

244. 21. I. 15.

Palm-leaf. 99 folia. $15'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. A little worm-eaten, but otherwise in satisfactory condition. Medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

245. 21. I. 4.

Palm-leaf. 81 folia. $15'' \times 1''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; a few leaves injured; foll. 76 and 77 missing; fol. 67 not in order. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; incomplete, breaking off with the 9th Anuvāka of the 8th Pras'na.

According to a note in Tamil on a fly-leaf at the beginning the MS. formerly belonged to S'uppā S'āstri, son of S'rīnivāsa S'āstri.

246. 21. I. 16.

Palm-leaf. 61 folia. $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete.

247. 21. I. 17.

Palm-leaf. 76 folia. $13'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. A little worm-eaten. In a careless medium hand. Partly inked. Unaccented.

Pras'nas 1—6 of the 1st Kāṇḍa; complete.

248. 21. I. 18.

Palm-leaf. 233 folia. $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Partly inked. Unaccented.

Kāṇḍas 1—4; complete except Kāṇḍa 4 which breaks off in the 11th Anuvāka of the 9th Pras'na; Anuvāka 1. 1. 1 is lost in fol. 1 which is missing and instead of which we have 7 later inserted leaves containing Anuvākas 1. 1. 1—7.

249. 21. I. 19.

Palm-leaf. 102 folia. $13\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten and slightly injured. Leaf 29 missing. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 1; complete except for the portion lost in the missing leaf.

250. 21. J. 20.

Palm-leaf. 24 folia. $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4—7 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly worm-eaten. Foll. 19—21 broken and fol. 22 lost. Fairly well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

The 8th and 7th Pras'nas (in this order) of the 1st Kāṇḍa; complete except for the causes stated above.

Each Pras'na foliated separately.

251. 21. I. 21.

Palm-leaf (S'rītāla). $19'' \times 2\frac{1}{4}''$. 12—13 lines in a page. 17 folia. Grantha character. Old. Slightly injured. Well written in a medium hand. Unaccented.

Pras'nas 1—4 of the 1st Kāṇḍa; complete.

252. 21. I. 22.

Palm-leaf. 14 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4—6 lines in a page. Telugu character. Recent. In excellent condition. In an indifferent large hand. Uninked. Unaccented.

Anuvākas 1. 3. 1—9 only.

253. 21. I. 23.

Palm-leaf. 28 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and a little injured. Well written in a medium hand. Inked except the last 4 lines of the last folio. Unaccented.

Pras'nas 1—3 of the 2nd Kāṇḍa; complete.

254. 21. I. 24.

Palm-leaf. 133 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old, fragile and slightly worm-eaten. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented except some leaves towards the end.

Kāṇḍa 3 (complete) and Kāṇḍa 1 (complete except the first two Pras'nas). The Kāṇḍas are contained in this order.

At the end: चिट्टे कोटप्पपुस्तकं ।

255. 21. I. 25.

Palm-leaf. 13 folia. $16'' \times 1''$. 4 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. Injured. Foll. 1—7 missing. In a large cursive hand. Uninked. Unaccented.

Pras'na 3. 2; incomplete, the first four Anuvākas being lost in the missing leaves.

256. 21. I. 26.

Palm-leaf. 29 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4—6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; a few leaves at the end slightly injured. Fairly well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

The 1st and the 3rd Pras'nas of the 1st Kāṇḍa; the former complete; the latter ends with the 7th Pañcās'at of the last Anuvāka and is then followed by the usual counting formulae, the last 3 Pañcās'ats being thus wanted.

257. 21. I. 27.

Palm-leaf. 77 folia. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In pretty good condition. In a hasty large hand. Inked. Unaccented.

The 7th and 8th Pras'nas of the 3rd Kāṇḍa; complete.

Each Pras'na foliated separately.

258. 21. I. 28.

Palm-leaf. 37 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9—10 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and heavily damaged; fol. 10 missing. Beautifully written in a small hand. Inked except the last two Pras'nas. Unaccented.

Pras'nas 1—5 of the 2nd Kāṇḍa; complete save the defect noticed above.

259. 21. I. 29.

Palm-leaf. 13 folia. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Recent. In excellent condition. Beautifully written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Pras'na 3. 1; complete.

A note in Telugu at the end says that the copying of the MS., by Nāthayya, begun on the 14th of the dark fortnight of Puṣya of Svabhānu, was completed on the 1st of the light fortnight of Māgha (of the same year?). Another in the same language on a fly-leaf at the beginning contains a warning against the stealing of the MS. This latter contains also (in the same script) the name S'rīrāmulu beside the following: kālahastikumārakālahastigurukula.

260. 21. I. 31.

Palm-leaf. 46 folia. $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily damaged; foll. 16—41 missing. Well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 3 without Kāṭhaka. Anuvākas 3. 2. 10—3. 7. 5 lost in misssing leaves.

A note on the cover gives the content of the MS. as Kāṇḍa 3.

261. 21. I. 32.

Palm-leaf. 7 folia. $13'' \times 1''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In good order. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Anuvākas 3. 2. 1—4; complete.

262. 21. J. 2.

Palm-leaf. 47 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 3—5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good large writing. Partly inked. Unaccented.

Pras'nas 3. 2—6; complete except Pras'na 3. 2 which breaks off in the middle of the 3rd Anuvāka.

Two separate foliations, one beginning with folio marked 44 and the other with folio marked *22*.

On a fly-leaf at the beginning the former owner is given as Varadācālu and the content as Aṣṭaka 3.

263. 21. I. 30.

Palm-leaf. 55 folia. $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9—10 lines in a page. Grantha character. Old. Two leaves broken; some slightly injured; fol. 13 missing. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Kāṇḍa 2; complete save the defect noticed above.

An extra leaf at the end contains in a different hand verses 4. 8—11 of the S'is'upālavadha.

264. 21. J. 10.

Palm-leaf. 21 folia. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Well written in a large hand. Uninked. Unaccented.

Pras'na 3. 6; complete.

265. 21. J. 26.

Palm-leaf. 21 folia (numbered 1—20, number 18 appearing twice). $15\frac{3}{4}'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. In good condition. Written fairly well in a medium hand. Uninked. Unaccented.

Anuvākas 3. 7. 1—8 only.

A fly-leaf at the beginning contains a horoscope together with some details of its Aṣṭavargaprastāra as follows:

श	गु	कु	ल च
रा	रा	शि	र शु बु
			के

२	४	४	२
२	त्रिको	णशोधनं	२
४	३६		४
४	२	२	४

५	५	५	४
३			१
४	४	८	४
५	५	२	४

२	४	४	२
२	एकाधि	पत्य	२
२	शोध	नं	४
२	०	०	२

266. 29. I. 3.

THE KĀṬHAKA

काठकम्

Palm-leaf. 28 folia. $13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Fol. 18 broken; otherwise in good condition. Beautiful medium writing. Partly inked. Unaccented.

Complete.

267. 29. I. 12.

Palm-leaf. 19 folia (102 sq.) $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Fairly old. Slightly worm-eaten. Beautiful medium writing. Inked. Unaccented.

Incomplete, breaking off in the 4th Anuvāka of the 3rd Pras'na.

268. 29. I. 19.

Palm-leaf. 23 folia (81 sq.). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. A little worm-eaten. Beautiful medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end : आरणं काठकं संपूर्णं ।

269. 25. E. 33.

Palm-leaf. 37 folia. $15'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. In a fairly good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

270. 23. F. 14.

Palm-leaf. 28 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7—8 lines in a page. Grantha script. Old. Badly damaged. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end :

रौद्रयब्दे मकरे शुक्लतृतीय्यायां . . . . ।
शेट्लूर् राघवदासेन लिखितोऽयं प्रपाठकः ॥

271. 22. H. 56.

Palm-leaf. 38 folia. $12\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4—8 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily damaged. Well written in two hands, one medium and the other small. Inked. Unaccented.

Complete except the last Anuvāka.

272. 22. H. 57.

Palm-leaf (S'rītāla). 21 folia. $14'' \times 2''$. 11 or 12 lines in a page. Grantha script. Old. A little worm-eaten. Beautiful medium writing. Inked. Accented.

Complete.

A fly-leaf at the beginning contains the following horoscope.

च रा बु	शु कु ल		गु
केतु	राशि चक्रम्		
			रा
श			

273. 22. H. 52.

Palm-leaf. 32 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Pañcās'ats numbered separately in each Anuvāka.

On the obverse of an extra leaf at the beginning : अरुणाचलवटारण्येश्वराय नमः । The reverse of this contains some Mantras from the Sāmaveda.

274. 22. H. 55.

Palm-leaf. 27 folia. $16'' \times 1''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. The first two leaves missing. In two good hands, one medium and the other small. Inked. Unaccented.

Incomplete, Anuvākas 1. 1—6 being wanted.

275. 22. H. 53.

Palm-leaf. 17 folia. $15'' \times 1''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. A little worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Incomplete, breaking off in the middle of the 9th Anuvāka of the 2nd Pras'na.

At the end of the 1st Pras'na a note in the Telugu language dates the MS. in the year S'rīmukha. At the end of the MS. : करकृतमपराधं etc.

276. 22. M. 55.

Palm-leaf. 29 folia (marked 1—28, fol. 22 being passed over). $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing which is sometimes corrected by scoring off mistakes. Uninked. Unaccented.

Incomplete, breaking off in the 2nd Anuvāka of the 3rd Pras'na.

Pañcās'ats numbered continuously in each Pras'na.

277. 29. I. 17.

Palm-leaf (S'rītāla except foll. 16—24). 24 folia. $13\frac{1}{2}'' \times 2''$ (S'rītāla); $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$ (Tāla). Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a good condition. Well written in two different hands : The S'rītāla leaves numbered 89 sq. (some wrongly) and older in appearance, are in a medium hand; the last 9, the ordinary Tāla leaves, looking comparatively recent, are in a large hand. The latter which are not numbered, are disarranged. Uninked. Unaccented.

Complete.

On the obverse of the wooden board at the beginning, in Telugu script : akhila bhāgavata dāsuḍu s'eṭṭi rāmayya.

278. 25. K. 13.

Palm-leaf. 16 folia (1—16). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. worm-eaten and damaged. Small good writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end: khara varṣam mās'i māsam pattām teti mutal pantiraṇḍām tetikkuḷḷe ezuti mukiñjati. काठकत्रयं स्वहस्तलिखितं । अन्यलिखितं नास्ति । करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संतः ।

279. 21. J. 24.

Palm-leaf. 19 folia (69 sq.). 16½″ × 1¾″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Badly worm-eaten. Good large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

280. 29. K. 1.

Palm-leaf. 19 folia (90 sq.). 17″ × 1¼″. 8 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

281. 29. D. 6.

Palm-leaf. 27 folia (1—27). 14″ × 1″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete except part of the last Anuvāka of the last Pras'na.

282. 24. M. 7.

Palm-leaf. 12 folia (39 sq.). 16″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Badly injured. Bad medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete, breaking off in the 1st Anuvāka of the 2nd Pras'na.

At the end: ivai kopāla samudram mele vītiyil irukkum ayyan piḷḷai tīkṣitar s'rīnivāsa tīkṣitar vāṅkumpaḍi āccatu rupai 1—6—0.

283. 33. J. 12.

THE TAITTIRĪYABRĀHMAṆABHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF BHAṬṬABHĀSKARA

तैत्तिरीयब्राह्मणभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)—भट्टभास्कर-कृतम्

Palm-leaf. 266 folia (numbered 1—263, numbers 30, 31 and 205 appearing twice) 16½″ × 1¼″. 5—6 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Fair medium writing. Uninked.

Kāṇḍa 3; incomplete, part of the 1st Anuvāka of the 1st Pras'na and of the 22nd Anuvāka of the 9th Pras'na together with the whole of the 23rd Anuvāka of the latter being wanted.

On a fly-leaf at the beginning: शाखा-भाष्यम् ।

284. 30. I. 27.

Palm-leaf. 113 folia. 16½″ × 1¼″. 9—10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a fairly good condition. Small good writing. Inked.

Pras'nas 1—3 and 6—9 of Kāṇḍa 3; Anuvākas 1—6 and part of the 7th of the 1st Pras'na are wanted, together with part of Anuvāka 22 and the whole of Anuvāka 23 of the 9th Pras'na.

Two foliations, one covering Pras'nas 1—3 and the other, the rest.

285. 33. I. 5.

Palm-leaf. 20 folia. 18″ × 1½″. 8—9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Pras'na 3. 6; complete.

286. 19. N. 39.

Palm-leaf. 38 folia. 16″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fair large writing. Inked.

Pras'nas 3. 1—3; Pras'na 3. 1 incomplete at the beginning, part of the 1st Anuvāka missing.

287. 22. P. 9.

THE TAITTIRĪYABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

तैत्तिरीयब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायण-कृतम्

Palm-leaf. 119 folia. 17″ × 1¾″. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and badly damaged; leaves disarranged. Badly written sometimes in a large and sometimes in a small hand. Inked.

Pras'nas 2. 1 and 3. 7—12.

288. 30. I. 30.

Palm-leaf. 106 folia. 17½″ × 1¼″. 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; a few leaves badly damaged. Good medium writing. Partly inked.

Kāṇḍa 2; incomplete, breaking off in the beginning of the 5th Anuvāka of the 6th Pras'na.

289. 34. C. 5.

THE KĀṬHAKABHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF BHAṬṬABHĀSKARA

काठकभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)—भट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 37 folia. 16½″ × 1½″. 8—9 lines in a page. Grantha character. Old. The 1st leaf injured; otherwise in a satisfactory condition. Legible medium writing. Inked.

Complete.

Colophon:

एष निष्पावके लोके कुशिकान्वयजन्मना ।
भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञः प्रवर्तितः ॥

290. 22. H. 51.

Palm-leaf. 10 folia. 19″ × 1½″. 14 lines in a page. Grantha character. Old. Injured. In a small but beautiful hand. Inked.

Complete.

Colophon:

एष निष्पापके शाके कुशिकान्वयजन्मना ।
भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञः प्रवर्तितः ॥

Seshagiri Sastri's suggestion to change the reading निष्पावक into निष्पापक has thus the support of this MS. See Seshagiri Sastri, Report, 1893—94, pp. 3 and 4; K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library

Bulletin, Vol. III, Part 1, Manuscripts Notes. Vide note on No. 174.

291. 23. L. 16.

Palm-leaf. 65 folia. 15½″ × 1½″. 4—5 lines in a page. Grantha character. Recent. In good condition except for a few worm-holes. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Colophon:

एष निष्पापके लोके० ॥

292. 8. H. 31.

THE TAITTIRĪYĀRAṆYAKA

तैत्तिरीयारण्यकम्

Paper. 24 folia (39 ff.). 15½″ × 5″. 9—18 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Recent. The back of the cover dilapidated; the first two leaves torn. Well written in a medium hand. Partly accented.

Contains the Pras'nas

(1) सह वै देवानाम्०

(2) युञ्जते मनः०

(3) देवा वै सत्रमासत०

(4) सं त्वा सिञ्चामि०

Each with the respective S'ānti at both ends. The Pras'na युञ्जते मनः० is here reckoned as the 3rd in its colophon which runs: याजुषि आरण्यके तृतीयप्रश्नः समाप्तः। श्रीकृष्णार्पणमस्तु।

Folio 5 which ends the Pras'na युञ्जते मनः०, is wrongly fastened. This has on the obverse: स्वाध्यायब्राह्मणम्।

Three paginations marked 17—66, 1—10 and 1—40.

On the obverse of the last folio:

पूर्वस्वारादुदात्तवत ॥ १ ॥

स्वारात्परावनुस्वारनादौ तत्स्वारमाप्नुतः।

तदनुस्वारनादाभ्यां पूर्वस्वर उदात्तवत् ॥ २ ॥

On the text of the Taittirīyāraṇyaka see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part 2, Manuscripts Notes; *ibid.*, Vol. V, Part 1, Manuscripts Notes (Date and works of Puruṣottamatīrtha).

293. 20. C. 48.

Palm-leaf. 10 folia. 18″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair large writing. Inked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः०

Incomplete, breaking off in the 21st Anuvāka.

294. 26. E. 32.

Palm-leaf. 42 folia. 17¾″ × 1½. 8—9 lines in a page. Grantha script. Old. In a fairly good condition except the first 3 leaves which are slightly injured. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) परे युवांसम्०

(3) नमो वाचे०

(4) शन्नस्तन्नो मा हासीत्०

The reverse of the last folio records in the Tamil language some transaction dated the 23rd of Āṇi of Tāraṇa year.

295. 27. C. 14.

Palm-leaf. 26 folia. 18″ × 1½″. 6—10 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten and damaged. In two different medium hands, one beautiful, writing the first two Pras'nas, and the other fair, writing the third; the former uses a closely spaced writing and the latter a little more widely spaced one. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) सह वै देवानाम्०

Ends: नमस्ते नमः सर्वं ते नमः। Index: सह वै वातरशना दुहे त्रयोविंशति।

(3) परेयुवांसम् ०

Two foliations, one covering the first two Pras'nas and the other, the third, the latter being by letter-numerals.

Two extra leaves at the beginning contain the Amṛtamṛtyuñjayamantranyāsa.

296. 33. H. 7.

Palm-leaf (S'rītāla). 12 folia (marked 60—71). 19″ × 2″. 11—12 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In a satisfactory condition. Small good writing. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) तच्छंयोरावृणीमहे०

Ends with the S'ānti.

(2) शन्नो मित्रः शं वरुणः०

(3) सह नाववतु (ब्रह्मविदाप्नोति)०

Ends with the S'ānti.

(4) सह नाववतु (भृगुर्वै वारुणिः)०

Ends with the S'ānti.

(5) सह नाववतु (अम्भस्य पारे)०

Ends with the S'ānti. Divided into 98 sections.

The margin of folio 1*b* contains the title Taittirīyopaniṣad.

297. 26. B. 50.

Palm-leaf. 96 folia. 15⅓″ × 1¾″. 6—9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten; fol. 60 broken. Good medium writing. Partly uninked. Unaccented.

Complete. Of the Drāviḍa recension, the arrangement of the Pras'nas being as follows:

(1) भद्रं कर्णेभिः०

Index at the end: भद्रं ज्योतिषा तस्मिन्नाजानं कश्यपात्सहस्त्रवृदियन्नपुंसकमहं वेदाथाग्नेयं एवं वेद येन वा असौ वै पल्वल्या वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः पर्जन्याय महानाम्नीभिरेकत्रिंशदुत्तरशतम् ॥ भद्रं तपस्वी पुण्यो भवति तपस्वी पुण्यो भवति ॥

(2) सह वै देवानाम् ०

Index at the end: सह वै रक्षांसि यद्देवा यद्दिव्यमायुषे वैश्वानराय वातरशना ह कूष्माण्डैरजान्ह

पञ्च ब्रह्मयज्ञेन ग्रामे मध्यन्दिने तस्य वै मेघस्तस्य वै द्वौ रिच्यते दुहे कतिधावकीर्णी भूरेकान्नविंशतिः ॥ सह(वै) कूष्माण्डैर्जुहुयात्कतिधाकीर्णी द्वाविंतिः ॥ सह वै सर्वन्ते नमः ॥

(3) चित्तिः स्रुक्॰

(4) परेयुवांसम् ॰

(5) शन्नो मित्रः॰ }
ब्रह्मविदाप्नोति परम ॰ }
भृगुर्वै वारुणिः॰ }

(6) अम्भस्य पारे॰

(7) नमो वाचे॰

(8) देवा वै सत्रमासत॰

The sections of शन्नो मित्रः॰, ब्रह्मविदाप्नोति परम्॰ and भृगुर्वै वारुणिः॰ numbered consecutively.

At the end: आरणं समाप्तं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

298. 23. B. 38.

Palm-leaf. 14 folia (38 ff). 16½" × 1¼". 7 or 8 lines in a page. Telugu character. Old. In a fairly good condition. Beautifully written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

The Prasna भद्रं कर्णेभिः॰; complete.

299. 23. B. 16.

Palm-leaf. 29 folia. 13¾" × 1¼". 5—6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. In two hands, one medium and good and the other large and fair. Uninked. Unaccented.

The Prasnas

(1) तच्छंयोरावृणीमहे॰

Ends with the S'ānti.

(2) शन्नो मित्रः॰

(3) सह नाववतु (ब्रह्मविदाप्नोति)॰

No S'ānti at the end.

(4) भृगुर्वै वारुणिः॰

Ends with the usual S'ānti. The indices to the previous (*i.e.* ब्रह्मविदाप्नोति॰) Prasna occur at the end here together with those to this.

These Prasnas are taken here as constituting the Taittirīyopaniṣad which title is seen on the wooden board. The foliation suggests that the MS. once formed part of a larger codex. The first 7 leaves are marked 39—45; foll. 8. 11, 33—36; fol. 12, 155; foll. 13—29, 56—72 (instead of 156—172).

300. 9. B. 27.

Paper. 16 folia. 8½" × 5½". 24 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Old. The first two folia badly damaged. Large good writing. Unaccented.

Contains

(1) The Prasna चित्तिः स्रुक्॰; incomplete at the beginning owing to the damage of the two folia.

Ends with the usual S'ānti.

(2) The 1st Anuvāka of the Prasna अम्भस्य पारे॰.

With the usual S'ānti at the beginning.

On a slip of paper pasted over fol. 1*a*: आरणतृतीयप्रश्नः ।

Along with the MS. are found in the Telugu language the following 5 horoscopes which are said to be of those of the sons of one Acyutarāya.

(1) Saturday with Moon in the constellation of Mūla, the 3rd of the bright fortnight of Mārgasīrṣa, Pramādin year, S'ālivāhanas'aka 1741.

रा		ल	
श	रा	शि	कु
गु			
च	र बु शु		के

ल बु			श
	अंश		च के
रा शु			गु र
		कु	

(2) Saturday with Moon in the constellation of Pūrvābhādrā, the 9th of the bright half of Kārtika corresponding to the 10th day of Vṛscika, Citrabhānu year, Kali 4923.

Native: the 3rd (4th?) son of Acyutarāya.

च	ल श	गु	
			के
रा	रा		
कु	र	श बु	

(3) Thursday with Moon in the constellation of S'atabhiṣā, the 5th of the dark half of Āṣāḍha, Sādhāraṇa year:

श	के	शु	र बु
च	रा		
			कु गु
		रा ल	

(4) Wednesday with Moon in the constellation of Rohiṇī, the 14th of the dark half of Jyeṣṭha, Pārthiva year, S'ālivāhanas'aka 1747, Kali 4926.

Native: Rāmasvāmin, son of Acyutarāya.

ल		च शु श कु बु के	र
	राशि	चक्रं	गु
	रा		

रा		बु	
	अमिश	चक्रं	
गु शु			च श
			र कु के

(5) Saturday with Moon in the constellation of Pūrvābhādrā, the 9th of the light fortnight of Kārtika, Citrabhānu year, S'ālivāhanas'aka 1744, (Kali) 4922.

Native : the third son of Acyutarāya.

ल च ४	श ४	गु १	
	रा		के ७
रा १ गुळि			
कु ३	रवि ६	बु १ शु ४	

301. 22. H. 52.

Palm-leaf. 10 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—6 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten; injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

The Pitṛmedha Pras'na (परेयुवांसं०).

With the usual S'ānti at the beginning. As the MS. breaks off in the index, the occurrence or otherwise of the usual S'ānti at the end cannot be determined.

302. 23. B. 38.

Palm-leaf. 14 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu character. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभि० ; complete.

303. 9. C. 56.

Paper. 19 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 3\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Bound in book form. Devanāgarī script. Recent. In good condition. Partly accented.

The Pras'na अम्भस्य पारे०, incomplete, breaking off in Anuvāka 36.

304. 21. M. 38.

Palm-leaf. 23 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—6 lines in a page. Grantha script. Old. Somewhat worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

The Pras'na देवा वै सत्रमासत०

Without the usual S'ānti at either end.

A fly-leaf at the beginning contains the following horoscope dated in the Āvaṇi of the year Dhātu.

	च	रा	
			ल
श			सू
	के	गु	बु शु कु

2nd Pāda of As'vinī.

305. 30. J. 35.

Palm-leaf. 39 folia. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Slightly worm-eaten, but otherwise in a satisfactory condition. In two good medium hands, one writing up to the middle of the first Anuvāka of the Pras'na अम्भस्य पारे० which ends fol. 22, and the other beginning it afresh on fol. 23 and completing it on fol. 39. The part written by the latter is separately foliated 1—17. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) चित्तिः स्रुक्०.

With the usual S'ānti at either end. 52 sections.

(2) शन्नो मित्रः०

(3) ब्रह्मविदाप्नोति०

With the usual S'ānti at either end.

(4) भृगुर्वै वारुणिः०

With the usual S'ānti at either end.

(5) अम्भस्य पारे०

With the usual S'ānti at either end. 80 sections. 9 blank leaves between this and the previous Pras'na.

A note in the Telugu language at the end says that this (MS. of the Taitt.) Upaniṣad belonged to Kodabhoṭla Gopāla Krisnamma.

306. 30. L. 15.

Palm-leaf. 25 folia. $17'' \times 1\frac{1}{3}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) चित्तिः स्रुक्०

With the usual S'ānti at either end. The first few lines are repeated thrice on the obverse of the first 3 leaves, the reverse of the first 2 being left blank. 52 sections.

(2) शन्नो मित्रः०

(3) ब्रह्मविदाप्नोति०

With the usual S'ānti at either end.

(4) भृगुर्वै वारुणिः०

With the usual S'ānti at either end. Ends fol. 24. Fol. 25 contains the first section of the last Pras'na of the Upaniṣad (*i.e.* अम्भस्य पारे०) with the usual S'ānti at the beginning.

According to a note in the Telugu language on a fly-leaf at the beginning this MS. of the (Taitt.) Upaniṣad belonged to Vāvilāla Veṅkaṭas'iva S'āstri.

307. 29. J. 19.

Palm-leaf. 9 folia. $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{3}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good order. Good medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pitṛmedha Pras'na.

With both the S'āntis सं त्वा सिञ्चामि० and शन्नो मित्रः० abbreviated at the beginning. No S'ānti at the end.

308. 22. M. 31.

Palm-leaf. 15 folia (marked 1—17, fol. 9 and 13 missing). $14\frac{3}{4}'' \times 1''$. 4—6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Fair medium writing which is much corrected. Uninked. Unaccented.

The Pitṛmedha Pras'na.

Without the usual S'ānti at either end.

A fly-leaf at the beginning gives the content of the MS. as the 4th Pras'na of the Āraṇa and the former owner as Mādhavācārya.

309. 21. K. 1.

Palm-leaf. 12 folia. $16'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Small cursive writing. Uninked. Unaccented.

The Pitṛmedha Pras'na.

Without the usual S'ānti at either end.

A Telugu note on the reverse of an extra leaf at the beginning gives the date of the MS. as Thursday, the first of the dark half of Vais'ākha, Kīlaka year, and the former owner as Veṅkaṭrāya, son of Puruṣottamayya who was the brother of Pudicceri Peṇḍyāla Kuppābhaṭṭa. The obverse of this leaf contains the following :

मृगाश्विनी पुष्य पुनर्वसू च हस्तानुराधा श्रवणं च मूलं।
धनिष्ठ रेवत्यगते प्रयाणं फलं लभेच्छ्री . निवर्तनं च ॥
मखामृगशिरोहस्ता स्वाती मूलानुराधयो: ।
रेवती रोहिणी चैव उत्तराणि त्रयस्तथा ॥
आवाहे च विवाहे च विद्यासंग्रहमेव च ।
वापये सर्वबीजानां गृहं ग्रामप्रवेशनम् ॥

पुष्यपुनर्वसुरेवतिहस्ता-
श्रवणधनिष्ठमृगाश्विनिचित्रा ।
वासववारुणवायुसमेत-
द्वादशऋक्ष क्षवरप्रशस्तम् ॥
मातुश्चतुर्थी भगिनी चतुर्दशी
भ्रातुश्च षष्ठी पितुरेव पर्वसु ।
आदौ नवम्यां धनधान्यहानि:
कुटुम्बहानि: क्षवराष्टमेषु ॥

मुख्यगौणकाल: ।

अथ संध्यात्रयस्य विशेषकालातिक्रमणे प्रायश्चित्तमुच्यते। संध्यायाश्च द्वौ कालौ निर्णीतौ अधस्तान्मुख्यगौणभेदात् । तत्र मुख्यकालेतिक्रान्ते गौणकालप्राप्तिश्चेत् अनुष्ठाने वक्ष्यमाणप्रायश्चित्तपूर्वकं कार्यौ । तच्च प्रायश्चित्तं द्विविधं । गायत्रीपूर्वकमघ्यप्रक्षेपणात्मकमेकं प्राणायामात्मकमपरं । तत्राघ्र्यप्रक्षेपणात्मकमाह व्यास:—

प्रणवव्याहृतियुतां गायत्रीं शिरसा सह ।
उच्चार्य दत्वाघ्र्यमादौ संध्याकर्म समाचरेत् ॥

ग्रन्थान्तरेपि—

गायत्रीं शिरसा सार्धं उक्त्वा व्याहृतिभि: सह ।
कालातीतविशुध्यर्थं दत्त्वा संध्यां समाचरेत् ॥

अर्घ्यमिति विशेष: । एवं प्रायश्चित्तं संध्यात्रयेपि समं । तदानीमेकं प्राणायामं कृत्वा मुख्यकालातिक्रमणदोषपरिहारार्थं अर्घ्यप्रक्षेपणात्मकं प्रायश्चित्तं करिष्य इति संकल्प्य प्रायश्चित्ताघ्र्यं दत्वा तत: संध्यां समाचरेत् ।

चतुर्थाघ्र्यं तु गायत्र्या दत्वा संध्यां समाचरेत् ।
कालातीतविशुद्ध्यर्थं त्रिसंध्यां समाहित ॥

नाविद्यासक्तानां संध्याकालोपो भवति । तत्र का वार्ता । कुशलैव ।

देवाग्निद्विजविद्यानां कार्ये महति संस्थिते ।
संध्याहीने न दोषोस्ति येन सत्कर्मसाधनात् ॥

तस्माद्यथाकालातिक्रमणेपि विद्यासक्तानां न दोष इति स्थितं ।

मुख्यकाले यथावश्यं कर्म कर्तुं न शक्यते ।
गौणकालेपि कर्तव्यं गौणेप्यत्रेदृशो मता ॥

अत्रापि ईदृशो मुख्य एवेति संमत: । गौणकाले व्यतिक्रान्ते आसायं प्रात:संध्यां कुर्यात् । तावत्पर्यन्तं सूर्यस्य रक्षसां युद्धप्रवृत्ते: सूर्यस्य युधानिवृत्यर्थत्वात् । संध्योपासनस्य 'तस्मादुत्तिष्ठं हवा एतानि रक्षांस्यादित्यं योधयन्ति यावदस्तमन्वगात्' इति श्रुते: तत्रानुष्ठानकाले प्रायश्चित्तपूर्वकमेवानुष्ठानं कर्तव्यं । तत्प्रकारस्तु स्मृत्यन्तरे—

प्राणायामत्रयं प्रातर्द्विगुणं संगवेस्त्र . ।

इति ।

मध्याह्ने त्रिगुणं प्रोक्तमपराह्ने चतुर्गुणं ।
अह्नातीते दशगुणं सूर्यहत्यान्तरे प्रति ॥ इति ।

310. 29. K. 9.

Palm-leaf. 64 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Injured. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभि:०

The S'ānti appears twice at the beginning.

(2) नमो ब्रह्मणे०

(3) नमो वाचे०

(4) शन्नस्तन्नो मा हासीत्०

(5) सं त्वा सिञ्चामि०

All the Pras'nas end with the respective S'āntis.

A fly-leaf at the beginning contains the title Āraṇa. Another at the end contains the following matter relating to Akṣarasvīkāra.

अक्षरस्वीकार: ।

श्रीगुरुभ्यो नम: । गणपतये नम: । नक्षत्रे राशौ जातस्य अ . . . . अक्षरस्वीकरणं व्याख्यास्याम: स्नानजपनमत्राचमनमंत्रप्रोक्षणानि कृत्वा मेधाकरे प्रीयतामिति पुण्याहं वाचयित्वा इष्टदेवतां ध्यात्वा उल्लेखनाद्याय भागान्ते अन्वाधानं कार्यं । तत्र मेधाकामेन्द्रो देवता। आधारवतंत्रमित्यन्वाधानादिनिर्वापणकाले धाता . . भ्यो जुष्टं निर्वपामि इत्याज्यसंस्कारादिप्रभृत्यग्निमुखांतं कृत्वा पक्वान्जुहोति । धाता ददातु नो रयिमीशानो + वावनदों । धाता प्रजाया + दाता तस्मा उहव्यं घृतवद्विधेम स्वाहा । धातेन्द्रबृहस्पत्यश्विभ्य इदं । कुमारस्य अक्षरस्वीकारं करिष्ये । गुरोर्गंधावदिभिरभ्यर्च्य हे गुरो अनुब्रूहि इति तस्मादन्वाह प्रतिवचनं । सुवर्णपात्रे तण्डुलपूरिते आद्यक्षरादि इष्टदेवतानामानि लिखित्वा त्रिवारं पठेत् । स्विष्टकृत्प्रभृति सिद्ध . . . . अथाग्रेणाग्निं अश्वत्थपर्णे हुतशेषं निदधाति । नमो हिरण्यबाहवे—नमो नम इति प्रणीतोत्सेचनं ब्रह्मविसर्जनं अग्नि . . स्थानं यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत् इत्याह भगवान् बोधायन: ।

311. 29. I. 26.

Palm-leaf. 20 folia. $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—9 lines in a page. Grantha character. Old. Some leaves injured. In a small good hand. Inked. Unaccented.

From the end of Anuvāka 4 of the Pras'na भद्रं कर्णेभि:० to the end of the Pras'na सह वै देवानाम्० ।

The respective S'āntipāṭhas are not found. The latter here consists of only 19 Anuvākas.

312. 29. J. 4.

Palm-leaf. 31 folia. $12\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Good medium hand. Inked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः०

With the usual S'ānti briefly indicated at the end.

At the end the copyist signs S'ukra-vārampeṭa Sītārāmāvadhāni.

313. 29. J. 3.

Palm-leaf. 21 folia (marked 202—222). $18\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-holes here and there; otherwise in a good condition. Neatly written in a medium hand. Foll. 3 and 4 are replacements in a later and more beautiful hand. The last 6 leaves only inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) नमो वाचे०

(2) देवा वै सत्रम्०

Only the former has its usual S'ānti indicated at the end.

314. 29. J. 19.

Palm-leaf. 80 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. Slightly worm-eaten. Beautiful medium hand. Inked. Unaccented.

Complete.

(1) भद्रं कर्णेभिः०

No S'ānti at the end. The index counts 131 sections.

(2) सह वै देवानाम्०

No S'ānti at the end. Ends with नमः सर्वे ते नमो नमः। The index counts 19 Anuvākas.

(3) चित्तिः स्रुक्०

No S'ānti at the end. The index counts 52 sections.

(4) परे युवांसम्०

No S'ānti at the end.

(5) शन्नो मित्रः०

सह नाववतु०

No S'ānti at the end.

भृगुर्वै वारुणिः

No S'ānti at the end. There is the index शन्नः शिक्षां etc.

(6) अम्भस्य पारे०

No S'ānti at the end. 64 sections.

(7) नमो वाचे०

The S'ānti is indicated at the end. The index counts 94 sections.

(8) देवा वै सत्रम्०

No S'ānti at the end.

315. 29. I. 12.

Palm-leaf. 83 folia (marked 1—101, foll. 54—72 missing). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Slightly

worm-eaten; fol. 51 broken. Two different good medium hands. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) नमो ब्रह्मणे०

With the S'ānti at the end.

(3) चित्तिः स्रुक्०

No S'ānti at the end.

(4) परे युवांसम्०

No S'ānti at the end.

(5) शन्नो मित्रः०

Breaks off in the 9th Anuvāka, the rest being lost in the missing leaves.

(6) नमो वाचे०

With the S'ānti at the end.

(7) देवा वै सत्रमासत०

S'ānti at neither end.

Five extra leaves at the beginning contain extracts from the Taittirīyasaṃhitā and the Ūrdhvapuṇḍropaniṣad.

316. 21. J. 40.

Palm-leaf. 22 folia (marked 239—260). $16'' \times 1\frac{1}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Small good writing. Uninked except foll. marked 248 and 250. Unaccented.

The Pras'nas

(1) तच्छंयोरावृणीमहे०

With the S'ānti abbreviated at the end.

(2) शन्नो मित्रः०

Ends with the S'ānti which is again repeated after the indices.

(3) सह नाववतु (ब्रह्मविदाप्नोति)०

With the S'ānti at the end.

(4) सह नाववतु (भृगुर्वै वारुणिः)०

With the S'ānti abbreviated at the end.

(5) सह नाववतु (अम्भस्य पारे)०

With the S'ānti at the end. 80 sections.

This MS. perhaps represents the recension which takes these five Pras'nas as constituting the Taittirīyopaniṣad.

317. 21. J. 41.

Palm-leaf. 21 folia. $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—6 lines in a page. Telugu script. Old. Foll. 11 and 12 broken, but repaired by stitching; otherwise in satisfactory condition. Good medium writing. Inked except the last 5 leaves. Unaccented.

The Pras'nas

(1) तच्छंयोरावृणीमहे०

With the S'ānti at the end.

(2) शन्नो मित्रः०

(3) ब्रह्मविदाप्नोति०

Having both the S'āntis शन्नो मित्रः० and सह नाववतु० at the beginning. The former S'ānti should perhaps go to the end of the previous Pras'na (शन्नो मित्रः०). Ends with the S'ānti सह नाववतु० ।

(4) सह नाववतु (भृगुर्वै वारुणिः)०

With the S'ānti at the end.

(5) सह नाववतु (अम्भस्य पारे)०

Follows the recension of 80 sections. Breaks off in the 12th Anuvāka. The sections are marked 1—25. Leaves are numbered only up to 10.

A fly-leaf at the beginning contains the title Upaniṣad and the MS. seems to represent the same version as the previous one. The fly-leaf also gives the former owner as S′eṣayya.

318. 21. J. 46.

Palm-leaf. 7 folia (marked 139—146, fol. 145 missing). 13½″ × 1½″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Cursive medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras′na चित्तिः स्रुक्० from the end of the 8th Anuvāka to the middle of the 14th, with lacuna from the end of the 12th Anuvāka to the beginning of the 13th (fol. 6*b*).

319. 25. B. 15.

Palm-leaf. 9 folia (marked 20sq.). 16¾″ × 1¼″. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

The Pras′na तच्छंयोरावृणीमहे० which, after the S′ānti at the end, recognizes the beginning of the Upaniṣad (the S′ānti शन्नो मित्रः०).

A fly-leaf at the beginning contains the titles Mīmāṃsākaustubha (in both Telugu and Grantha scripts) and Aṣṭādhyāyī (in Grantha only).

320. 8. H. 31

Paper. 25 folia. 15½″ × 4½″. 12 or 15 lines in a page. Telugu script. Old. Fol. 15 broken; otherwise in a satisfactory condition. The paper used is of two kinds, one blue and the other white, the former being of a better quality. Good medium hand which writes 15 lines on a page of the blue paper and 12 on a page of the white. Partly accented.

The Pras′nas

(1) नमो ब्रह्मणे०

With the S′ānti abbreviated at the end. Accented.

(2) नमो वाचे०

With the S′ānti abbreviated at the end. Accented. At the end there is both in Telugu and Devanāgarī scripts: याजुषारण्यके तृतीयप्रश्नः; to this is added in the former script: समाप्तः।

(3) शन्नस्तन्नो मा हासीत्०

Ends with the S′ānti. Unaccented.

(4) सं त्वा सिञ्चामि०

Ends with the S′ānti. Unaccented.

The following scribal note in Telugu script at the end also shows the existence of a recension which counts the Pras′na beginning with नमो वाचे as the third:

आरण्यके प्रथमोरुणप्रश्नः। द्वितिय्य स्वाध्याय ब्राह्मणप्रश्नः। तृतिय्यो मंत्रब्राह्मणप्रश्नः॥ चतुर्थः मंत्रब्राह्मणब्राह्मणप्रश्नः। पंचमः पितृमेधप्रश्नः। आंध्रभाषायां चतुर्थप्रश्नं पेद्दब्राह्मणमित्युच्यंते। एतत्पंचप्रश्नायां समूहो प्रथमशांतिग्रन्थमित्युच्यंते॥

The pages are marked 17—66 on the right-hand margin. A later hand gives on the left-hand margin a separate pagination marked 1—10 for the Pras′na नमो ब्रह्मणे० and a consecutive one marked 1—40 for the rest.

321. 23. F. 14.

Palm-leaf. 7 folia (marked (21—27). 16¾″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Badly damaged. Good medium hand. Inked. Unaccented.

The Pras′na सह वै देवानाम्० which here consists of only 19 Anuvākas ending with सर्वन्ते नमः।

There is no S′ānti at the beginning. As the last leaf is broken, its occurrence or otherwise at the end cannot be determined. Apparently the Pras′na ends without any S′ānti.

The copyist of a further work in the codex (the Kāṭhaka) is given as S′ellūr Rāghavadāsa.

322. 24. E. 4.

Palm-leaf. 4 folia. 16″ × 1½″. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten. Good medium hand. Inked. Unaccented.

The Pras′na भद्रं कर्णेभिः०; incomplete, breaking off in the 3rd Pañcās′at of the 8th Anuvāka.

323. 23. D. 28.

Palm-leaf. 76 folia. 17½″ × 1¼″. 5 or 6 lines in a page. Grantha character. Old. Badly injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

The Pras′nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

Incomplete, abruptly beginning in the end of the 6th Anuvāka with . . . वस्थितः संवत्सरो दिवं च. The portion up to this is lost.

(2) परे युवांसम्०

No S′ānti at the end.

(3) शन्नो मित्रः शं वरुणः०

(4) सह नाववतु०

No S′ānti at the end.

(5) भृगुर्वै वारुणिः०

No S′ānti at the end; but a general index to these three Pras′nas (Nos. 3—5) is found.

(6) अम्भस्य पारे०

Ends with

मृत्तिके देहि मे पुष्टिं त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितं।

The index following this runs:

वामदेवाघोरेभ्यस्तत्पुरुषायेशानो ब्रह्ममेतु ब्रह्ममेधया ब्रह्ममेधवा प्राणवान्मन . . . . . विविड्घिषोत्कायोन्तिष्ठों सत्यं परं परं प्राजापत्यो हारुणिस्तस्यैवं विदुषश्वतु . . . . हंसः शुचिषत् (The rest deleted and rewritten as follows) सर्वो वै रुद्रा यातु वर तं. श्रद्धायां प्राणे निवि . . मृतं भूतं तत्पुरुषाय पृथिव्यत्तेज . . . . ।

(7) नमो वाचे०

With the S′ānti briefly indicated at the end.

(8) देवा वै सत्रमासत०

Without the usual S'ānti at the end.

The MS. has (as is inferable from bits of figures contained in the margins of leaves) been foliated; but as it is badly damaged at both ends, no leaf now clearly bears its number.

At the end of the Pras'na शन्नो मित्रः० the transcription is said to have been finished on the 27th of Āvaṇī of Viḷambi year, which was Āvaṇiyaviṭṭam (the day of Upākarma).

324. 25. A. 23.

Palm-leaf. 17 folia. 15½″ × 1½″. 9 or 10 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten. Well written in a medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; complete.

At the end the copyist signs Kandāḍai Azis'iṅgan. On the back cover is contained in Telugu script the name S'rīnivāsācārya.

325. 21. K. 5.

Palm-leaf. 7 folia (marked 1—6, fol. 1 being passed over). 15½″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Anuvākas 1—8 of the Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; complete.

326. 20. C. 19.

Palm-leaf. 8 folia. 15½″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; broken at the right end. Large fair hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; incomplete, breaking off in the end of the 9th Anuvāka.

327. 21. J. 42.

Palm-leaf. 8 folia. 17″ × 1¾″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Fair medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; incomplete, breaking off in the 10th Anuvāka.

328. 21. J. 39.

Palm-leaf. 19 folia. 18″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha character. Old. Badly worm-eaten. Large fair writing. Inked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; complete.

Of the two indexes at the end, the second runs:

भद्रं जोतिषा तस्मि राजानं कश्यपात्सहस्रवृदियं नपुंसकमहं वे दक्षिणं पूर्वस्यामायतनं सतो बन्धुं ता उत्तरतो वज्रमेव पुनर्मात्वैन्द्रियं द्वात्रिंशत् । Compare the Ānandās'rama edition.

329. 21. J. 44.

Palm-leaf. 54 folia. 15″ × 1″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Fair medium hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) सह वै देवानाम्०

Incomplete, ending abruptly in the beginning of the 11th Anuvāka.

(3) चित्तिः स्रुक्०

Without the usual S'ānti at either end. The index runs: चित्तिरग्निरन्तः प्रविष्टः प्रजापतिस्तस्य धीरा इय्युष्टे ये चतुःपञ्चाशत् ।

(4) नमो वाचे०

Only up to the end of the 1st Anuvāka.

(5) अम्भस्य पारे०

Ends with the usual S'ānti. 80 sections.

330. 21. J. 43.

Palm-leaf. 108 folia. 17″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured; fol. 39 broken. Good medium writing. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) नमो ब्रह्मणे०

Ends with the S'ānti. There is a short break between नमः प्राच्यै दिशे याश्च देवता तस्यां and the S'anti at the end.

(3) तच्छंयोरावृणीमहे०

Without the S'ānti at the end.

(4) नमो वाचे०

Without the S'ānti at the end.

(5) शन्नस्तन्नो मा हासीत्०

Without the S'ānti at the end.

(6) शन्नो मित्रः०

(7) सह नाववतु०

Without the S'ānti at the end.

(8) भृगुर्वै वारुणिः०

Without the usual S'ānti at the end.

(9) अम्भस्य पारे०

Only up to the 51st Anuvāka.

331. 29. C. 29.

Palm-leaf. 86 folia. 19″ × 1″. 5 or 6 lines in a page. Grantha script except a few leaves which are written in Telugu. Not old. In good condition. 3 hands, two Grantha of which one writing Pras'nas 1—3 is good and the other is a scribbling one, and one Telugu which is large and fair and which writes a few folia of the Pras'na अम्भस्य पारे० । Uninked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) सह वै देवानाम्०

Ends with the usual S'ānti.

(3) चित्तिः स्रुक्०

Ends with the usual S'ānti.

(4) परे युवांसम्०

No S'ānti at the end.

(5) शन्नो मित्रः०

(6) सह नाववतु०

Without the S'ānti at the end. The index ends: कुतश्चैकादश नव ।

(7) भृगुर्वै वारुणिः०

Without the usual S'ānti at the end.

(8) अम्भस्य पारे०

Without the usual S'ānti at the end. 80 sections.

(9) नमो वाचे०

Without the S'ānti at the end.

332. 21. K. 6.

Palm-leaf. 99 folia. 15½"×1". 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; a good number of leaves broken. In two different medium hands, one writing beautifully and the other, fairly well. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

The last folio of this broken and part of the index lost.

(2) सह वै देवानाम् ०

Index: सह वै वातरशना ब्रह्मयज्ञेन विंशतिः ।

(3) चित्तिः स्रुक्०

Without the usual S'ānti at the end. 54 sections. Index: चित्तिरग्निर्यजुभिरन्तप्रविष्टः प्रजापतिस्तस्य धीरा युष्टे ये चतुष्पञ्चाशत् ।

(4) परे युवांसम् ०

Without the usual S'ānti at the end. A note at the end says that this is the 4th Pras'na of the Āraṇa belonging to Kṛṣṇa Vātiyar.

(5) शन्नो मित्रः० }
ब्रह्मविदाप्नोति० }
Without the usual S'ānti at the end. }
भृगुर्वै वारुणिः० }
Without the usual S'ānti at the end. }

Indexes at the end:

(1) भृगुस्त्रयोदशान्नं प्राणं मनो विज्ञानं द्वादश द्वादशनन्दस्यैषा दश ।

(2) शन्नः शिक्षां सह नौ यश्छन्दसां भूस्त्रयः पृथिव्यै मित्यत्वञ्चाहं वेदमनूच्य शन्नः सह नाववतु ब्रह्म वै भृकुः पञ्चदश ।

(3) शन्नो मह इत्यादित्यो नो यितराण्यसन्नवेन्न न निन्द्या चतुश्चत्वारिंशत् । शन्न इत्युपनिषत् ।

Unlike the other Pras'nas, these three (शन्नो मित्रः०, ब्रह्मविदाप्नोति० and भृगुर्वै वारुणिः०) are written contiunously.

(6) अम्भस्य पारे०

With the usual S'ānti at the end. 80 sections. 4 foliations covering Pras'nas Nos. 1—3, 4, 5 and 6 respectively.

333. 29. J. 17.

Palm-leaf (S'rītāla). 69 folia. 13½"×2". 10—14 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. The first leaf broken, but otherwise in good condition. In two different good medium hands, the second being a little smaller than the first and the leaves written by it being replacements of lost ones. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

Incomplete, Anuvākas 1—23 together with part of Anuvāka 24 missing. The index counts 135 sections.

(2) सह वै देवानाम् ०

Without the usual S'ānti at the end.

(3) चित्तिः स्रुक्०

Without the usual S'ānti at the end. The index counts 52 sections.

(4) परेयुवांसम् ०

Without the usual S'ānti at the end.

(5) शन्नो मित्रः० }
सह नाववतु० }
Without the S'ānti at the end. The }
index ends: यतः कुत एकादश नव । }
भृगुर्वै वारुणिः० }

Without the usual S'ānti at the end. The sections of these three (शन्नो मित्रः०, सह नाववतु, *i.e.* ब्रह्मविदाप्नोति० and भृगुर्वै वारुणिः०) are numbered continuously. The general index शन्नः शिक्षां etc. is also found at the end of the last.

(6) अम्भस्य पारे०

Without the usual S'ānti at the end. 64 sections.

(7) नमो वाचे०

With the S'ānti briefly indicated at the end. 94 sections.

(8) देवा वै सत्रम् ०

Without the usual S'ānti at the end. At the end of the Pras'na there is in Telugu script: आसुरीनृसिंहार्यगुरवे नमः ।

The original leaf-marks 101 sq. have been scored off by a later hand which renumbers the leaves 15 sq. The replacements are not numbered. A fly-leaf at the beginning contains the date Monday, the 15th of the light fortnight of Adhika Āṣāḍha, Bhāva year, S'aka 1796 in the Kanarese language (Grantha script), besides the following horoscope in Grantha, said to be of the 3rd son of Kañjīvara Ayyaṅgār.

	राहु		कुज बुध सूर्य
लग्नं			शुक्र
शनि		केतु	गुरु

334. 21. J. 38.

Palm-leaf. 24 folia. 8"×1¼". 5 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

The Pitṛmedha Pras'na.

With the usual S'ānti at both ends.

335. 29. C. 27.

Palm-leaf. 17 folia. 16" × 1". 6 lines in a page. Grantha script. Old. Badly injured. Good small writing. Uninked. Unaccented.

The Pras'na देवा वै सत्रम् ० from the beginning up to the middle of the 11th Anuvāka.

336. 29. K. 32.

Palm-leaf. 44 folia (marked 1—43, number 25 appearing twice). 19" × 1¼". 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. The MS. consists of two parts, one inked and the other uninked. The writing in the former part which is older than the latter, is good, medium and widely spaced; that in the latter is small and closely spaced, this part being

probably a replacement of lost leaves. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

Without the S'ānti at the end.

A note at the end of this dates the MS. in the year Hevilambi.

(2) नमो वाचे०

With the S'ānti briefly indicated at the end.

(3) देवा वै सत्रम्०

Without the usual S'ānti at the end.

Notes scribbled on fly-leaves at the beginning give the former owners as (1) Velūr Rāghavācārya, (2) Velūr S'eṣa, son of Velūr Rāghavācārya, (3) Velūr Mādhava, and (4) Velūr Aravamudan. The two former call the work Āraṇa, while the two latter call it Āruṇa.

337. 21. K. 8.

Palm-leaf. 41 folia. 16″ × $1\frac{1}{4}$″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked. Unaccented

The Pras'nas

(1) नमो वाचे०

With the S'ānti abbreviated at the end.

(2) शन्नस्तन्नो मा हासीत्०

Breaks off in the 11th Anuvāka.

338. 21. J. 39.

Palm-leaf. 19 folia. $18\frac{1}{4}$″ × $1\frac{1}{2}$″. 9 lines in a page Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Good large writing. Inked. Unaccented.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः०

With the S'ānti appearing twice at the beginning but abbreviated at the end. 132 sections.

339. 21. J. 10.

Palm-leaf. 47 folia. 17″ × 1″. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Fol. 39 broken, but otherwise in a fairly good condition. Large fair hand. Uninked. Unaccented.

The Pras'na देवा वै सत्रम्०

Without the usual S'ānti at the end.

On a fly-leaf : आरणग्रन्थम् ।

340. 21. J. 36.

Palm-leaf (S'rītāla). 51 folia. $10\frac{8}{10}$″×2″. 10—12 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium hand. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

With the S'ānti at the end.

(2) सह वै देवानाम्०

With the usual S'ānti at the end.

(3) चित्तिः स्रुक् ०

With the usual S'ānti abbreviated at the end.

(4) नमो वाचे०

With the S'ānti abbreviated at the end.

(5) देवा वै सत्रम् ०

Breaks off in the 7th Anuvāka.

A small fly-leaf at the beginning contains the title Āraṇa.

341. 22. M. 57.

Palm-leaf. 14 folia. 14″ × $1\frac{1}{2}$″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

The Pras'na देवा वै सत्रम्०

Breaks off in the 6th Anuvāka.

342. 29. I. 16.

Palm-leaf. 75 folia (marked 1—74, number 67 appearing twice). $15\frac{1}{4}$″ × $1\frac{1}{4}$″. 6—9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Fol. 62 broken, but otherwise in a satisfactory condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

The Pras'nas

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) सह वै देवानाम् ०

Without the usual S'ānti at the end.

(3) चित्तिः स्रुक्०

Without the usual S'ānti at the end.

(4) शन्नो मित्रः०

(5) सह नाववतु०

Without the S'ānti at the end.

(6) भृगुर्वै वारुणिः०

Without the usual S'ānti at the end.

At the end there is the index शन्नः शिक्षां etc. The sections of Pras'nas Nos. 4—6 are numbered continuously.

(7) अम्भस्य पारे०

Neither the usual S'ānti nor the usual index at the end. 64 sections.

(8) नमो वाचे०

With the S'ānti briefly indicated at the end.

(9) देवा वै सत्रम् ०

Without the usual S'ānti at the end.

On the reverse of a fly-leaf at the end : Tirunārāyaṇa Perumāḷ.

Three extra leaves at the end contain the following Aupāsanavidhāna.

शुभतिथौ प्रातरौपासनं करिष्ये । येह्यग्नेत्यत्यस्य मंत्रस्य रौहणपुत्रो गौतम ऋषिः । अग्निर्देवता । त्रिष्टुप् छंदः । अग्निआह्वाने विनियोगः ।

एह्यग्ने इह होता निषीद
    दब्धस्सुपर एता भवा नः ।
अवतां त्वा रोदसी विश्वा
    मन्वे यजामहे सौमनसाय देवान् ॥

अग्निमावाहयामि । जुष्टो दमूनेत्यस्य मंत्रस्य वसुश्रुत ऋषिः । जातवेदाग्निर्देवता । त्रिष्टुप् छंदः । अग्निनमस्कारे विनियोगः ।

जुष्टो दमूना अतिथिर्दुरोणे
    इमं नो यज्ञमुपयाहि विद्वान् ।
विश्वा अग्ने अभियुजो विहत्य
    शत्रूयतामाभरा भोजनानि ॥

भूर्भुवस्सुवरोमित्यस्य मंत्रस्य प्रजापजति ऋषिः । जातवेदाग्निर्देवता । त्रिष्टुप् छन्दः । भूर्भुवस्सुवरोमित्यग्निं प्रति-

ष्ठाप्य । प्रत्यवरोहेत्यस्य मंत्रस्य वामदेव ऋषिः । जातवेदाग्निर्देवता । त्रिष्टुप् छंदः । अग्निसमित्समारोपणे विनियोगः ।

प्रत्यवरोह जातवेदः पुनस्त
देवेभ्यो हव्यं वह नः प्रजानन् ।
प्रजां पुष्टिं रयिमस्मासु धेहि
अथा भवा यजमानाय शंयोः ॥

चत्वारि शृंगत्यस्य मंत्रस्य वामदेव ऋषिः । जातवेदाग्निर्देवता । त्रिष्टुब् छंदः । अग्निमूर्तिध्याने विनियोगः ।

चत्वारि शृंगा त्रयो अस्य पादा
द्वे शीर्षे सप्तहस्तासो अस्य ।
त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति
महो देवो मर्त्यां आविवेश ॥
एष हि देवः प्रदिशोनु सर्वाः
पूर्वो हि जातः स उ गर्भे अंतः ।
स विजायमानः स जनिष्यमाणः
प्रत्यङ्मुखास्तिष्ठति विश्वतोमुखः ॥

हे अग्ने प्राङ्मुखो देव मम अभि संमुखो भव । पूर्वोक्तशुभतिथौ प्रातरौपासनहोमं तुंडुलैर्होष्ये । तत्र सौर्यप्राजापतिर्देवते । व्रीहितंडुलद्रव्येण एवं सांगेन कर्मणा सद्यो यक्ष्ये । सोदकेन पाणिना प्रदक्षिणमग्निं त्रिः परिसमूह्य ।

विश्वनिनो दुर्गहा जातवेदः
सिंधुं न नावा दुरितानि पर्षि ।
अग्नि अत्रिवन्मनसा गृणोनो-
स्माकं बोध्यविता तनूनां ॥
यस्त्वा हृदा कीरिणा . . . .
. . मर्त्यो मर्त्यं जोहवीमि ।
जातवेदो यशो अस्मासु धेहि
प्रजाभिरग्ने अमृतत्वमस्यां ॥

यस्मै त्वं सुकृते जातवेद
उ लोकमस्मे कृणवस्यूनं ।
अश्विनं सपुत्रिणं वीरवन्तं
गोमन्तं रयिं नशते स्वस्ति ॥

होमद्रव्य . . . . गायत्र्या प्रोक्ष्य अंतरितं रक्षोंतरिता अरातयः । होष्यामि जुहोति सूर्याय स्वाहा । सूर्यायेदं न मम । प्रजापतये स्वाहा । प्रजापतय इदं न मम । अग्निं परिषिंचामि । अग्ने त्वं गोपाय न । लौपायना वा बंधुस्सुबंधुः श्रुतबंधुर्वा प्रबन्धुश्च रिषयः । लौपायनावाग्निर्देवता । द्विपदा विराट् छंद । अग्निमुपस्थाने विनियोगः । अग्ने त्वं नो अंतमः । अत त्राता शिवो भव । वरोथ्यः वसुरग्निर्वसुश्रवाः । अच्छानच्छिद्यमुत्तमं रयिं दाः । स नो बोधि श्रुधी हवं । उरूष्यमाणो अगायथ समस्मात् । तं त्वा शोचिष्ठ दीधिवः । सम्नाय नूनमीमहे । ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञे पच्चि च तेन म . . . . . . न्यूनं . . . स्मते उपयुक्ते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः । स्वस्ति ।

श्रद्धां मेधां यशः प्रज्ञां विद्यां बुद्धिं श्रियं बलं ।
आयुष्यं तेज आरोग्यं देहि मे हव्यवाहन ॥

श्रियं देहि मे हव्यवाहनों नम इति अभिवादः । होमांते यज्ञेश्वरं ध्यायामि ।

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोहोमक्रियादिषु ।
न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमच्युतं ॥
मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं हुताशन ।
यद्धुतं तु मया देव परिपूर्णं ततस्तु ते ।

अनेन प्रातरौपासनंहोमेन भगवान् सर्वात्मकः सर्वं श्रीयज्ञेश्वर प्रीणातु ।

बृहत्सामेत्यस्य मंत्रस्य नकुल ऋषिः । इंद्रो देवता । बृहती छंदः । अग्निरक्षाधारणे विनियोगः ।

बृहत्साम क्षत्रभृद्वृद्धवृष्णियं
त्रिष्टुभौजश्शुभितमुग्रवीरं ।
इन्द्र स्तोमेन पञ्चदशेन
मध्यमिदं वातेन सगरेण रक्षा ॥
अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्
विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो
भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥
काण्डद्वयोपपाद्याय कर्मब्रह्मस्वरूपिणे ।
स्वर्गापवर्गरूपाय यज्ञेशाय नमो नमः ॥
यज्ञेशाच्युत गोविंद माधवानंत केशव ।
कृष्ण कृष्ण हृषीकेश वासुदेव नमोस्तु ते ॥ .

343. 21. J. 37.

Palm-leaf. 80 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—8 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly worm-eaten. In two medium hands, one fair and the other good. Uninked. Unaccented.

The Pras'nas.

(1) भद्रं कर्णेभिः०

(2) सह वै देवानाम्०

Without the usual S'ānti at the end.

(3) चित्तिः स्रुक्०

Without the usual S'ānti at the end.

(4) नमो वाचे०

With the S'ānti at the end. 93 sections.

(5) देवा वै सत्रम्०

Breaks off shortly before the end of the 8th Anuvāka.

(6) शन्नो मित्रः०

With the S'ānti appearing twice at the end.

(7) सह नाववतु०

With the S'ānti at the end.

(8) भृगुर्वै वारुणिः०

Breaks off in the 9th Anuvāka.

Note—The Pras'nas are given here as they begin with or without the respective S'āntis. Those beginning with भद्रं कर्णेभिः० and शंनो मित्रः० have these S'āntis always attached to them at either end as parts without which they cannot be complete. Hence no mention is made in any place here of the ending of either of these with the respective S'ānti except instances where there is repetition, abbreviation, etc., of it (the S'ānti).

344. 33. I. 5.

THE TAITTIRĪYĀRAṆYAKABHĀṢYA (JÑĀNAYAJÑA) OF BHAṬṬABHĀSKARA

तैत्तिरीयारण्यकभाष्यम् (ज्ञानयज्ञः)—भट्टभास्करकृतम्

Palm-leaf. 9 folia. $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Small fair writing. Uninked.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः० ; incomplete, breaking off in the 4th Anuvāka ; almost the whole of the 1st Pañcās'at of the 1st Anuvāka is missing.

345. 36. A. 5.

Paper. 86 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent order. Bad medium writing.

The Pras'nas नमो वाचे० and देवा वै सत्रम्० ; complete.

At the beginning of the latter (fol. *72b*) there is the statement:

अस्मिन्प्रपाठके धुनीश्चेत्यारभ्य वरदराजीयं भाष्यं लिखितम् ।

At the end of this Pras'na there is the colophon:

इति वरदराजस्वामिकृते आरण्यकभाष्ये प्रवर्ग्य-ब्राह्मणं समाप्तं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

Scribal remark after this colophon:

इदं भट्टभास्करभाष्यमेव । न तु वरदराजीयमपूर्वं किञ्चित् ।

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 182.

346. 29. B. 17.

THE TAITTIRĪYĀRAṆYAKABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

तैत्तिरीयारण्यकभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)——सायण-कृतम्

Palm-leaf. 16 folia (marked 108—126, foll. 113, 122 and 123 missing). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Small good writing. Uninked.

The Pras'na चित्तिः स्रुक्॰ ; incomplete, the whole of Anuvākas 1—5 and almost the whole of Anuvāka 6 missing.

347. 10. E. 59.

Paper. 133 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. In excellent order. Beautiful large hand.

The Brahmānandavallī; complete.

Colophon

इति माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुरारण्यके वारुण्या-मुपनिषदि ब्रह्मकल्पाख्यो द्वितीयोनुवाकः । ब्रह्मवल्ली समाप्ता ॥

348. 8. H. 12.

Paper. 97 folia. $12\frac{1}{4}'' \times 8''$. 20 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. In good order. Good medium writing.

Complete.

349. 30. D. 22.

Palm-leaf. 91 folia. $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Injured. Cursive medium writing. Uninked.

The Pras'na भद्रं कर्णेभिः॰ ; incomplete, breaking off with the end of the 22nd Anuvāka.

350. 19. K. 53.

Palm-leaf. 8 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Anuvākas 12 and 13 of the Pras'na चित्तिः स्रुक्॰ ।

On a fly-leaf at the beginning: सूत्रवृत्ति अधिकरणरत्नमाला ।

An extra leaf at the end contains in the same script besides verses 4. 3—4 of the Bṛhajjātaka of Varāhamihira, the following:

प्रत्यब्दे संपर . . . . . . ।

दर्शे पाते च पूर्वं सतिलमथ परं तर्प्पणं स्याधृहिरंण्ये
पक्षेष्टक्येनुमासद्वयमथ च सकृत्पक्षतीर्थोब्दवच्च ॥

351. 25. H. 7.

Palm-leaf. 26 folia (from fol. 20, wrongly marked 21 sq.). $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Inked.

The Pitṛmedha Pras'na; complete.

352. 40. B. 38.

THE TAITTIRĪYĀRAṆYAKA (YĀJÑIKY-UPANIṢAD) BHĀṢYA OF PURUṢOTTAMATĪRTHA

तैत्तिरीयारण्यक (याज्ञिक्युपनिषद्) भाष्यम्—पुरुषोत्तमतीर्थकृतम्

Paper. 36 folia. $10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 10 or 11 lines in a page. Devanāgarī character. Old. In good order. Good medium writing.

A metrical commentary on some select Mantras of the Yājñikyupaniṣad, according to the Advaita school, by Puruṣottamatīrtha, disciple of S'ivarāmatīrtha.

Complete.

It begins:

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीगणेशाय नमः ।
श्रीरामं काशिकाकांतं शंकराचार्यमुत्तमम् ।
सुरेशं वार्तिकाचार्यं नौमि विद्यागुरूनपि ॥ १ ॥
ब्रह्मामृतप्रचुरशंकररस्पराज-
द्रामायणामृतरसज्ञरसज्ञविज्ञान् ।
स्वश्रेयसप्रदकृपानिलयान्प्रणौमि
स्वश्रेयसाय महते शिवरामतीर्थान् ॥ २ ॥
वारुण्युपनिषद्युक्ता ब्रह्मविद्या ससाधना ।
याज्ञिक्यां खिलरूपायां सर्वशेषो विधीयते ॥ ३ ॥
बृहदारण्यके यद्व सप्तमाष्टमयोर्मतं ।
खिलकांडत्वमत्रापि याज्ञिक्यास्तद्वदिष्यते ॥ ४ ॥
वक्तव्यमवशिष्टं यत्कर्मकाण्डादिषु त्रिषु ।
तत्सर्वमुच्यते यत्र तस्य स्यात् खिलकांडता ॥ ५ ॥
अंभस्य पार इत्यादौ ब्रह्मतत्वं समीरितं ।
उपास्तिरुक्तादित्यो वा एष इत्यादिके हरेः ॥ ६ ॥
कर्माण्युक्तानि भूरन्नमित्यादौ तत्र कर्मणां ।
बाहुल्याद्याज्ञिकीत्येषा ननु चौपनिषत्कथं ॥ ७ ॥
आदौ ब्रह्मोक्तितोंते स्यात्तद्धीहेतूक्तितश्च सा ।

उत्तर आह आदाविति । अंत इति । अंते च ब्रह्मज्ञान-साधनोक्तेः सा उपनिषद्भवतीत्यर्थः ॥ श्रु ॥

अम्भस्य पारे भुवनस्य मध्ये
नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान् ।
शुक्रेण ज्योतीꣳषि समनुप्रविष्टः
प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः ॥ वा ॥
आदावाद्यानुवाकस्य ब्रह्मतत्वाववोधकाः ।
ऋचः काश्चन तत्रैषा प्रथमा संप्रवर्तते ॥
जलस्य पारतीरे यो लोकालोकादिको महान् ।
यः पृथिव्यादिलोकस्य मध्ये मेर्वादिको महान् ॥
स्वर्गलोकस्य पृष्ठे यो ब्रह्मलोकादिको यतः ।
गर्भे ब्रह्मांडरूपऽन्तर्विराड्रूपोवतिष्ठते ॥

The author refers to another work of his, namely Nyāyaratnāvali (fol. *17b*):

अज्ञानिनस्तु प्रलये देहबंधे गतेपि च ।
अज्ञानान्न हि मुच्यंते मुच्यंते ज्ञानिनस्तदा ॥
दहरं विपाप्ममित्याद्या व्याख्याताःपद्यरूपतः ।
न्यायरत्नावलिग्रन्थ इति चात्रोपरम्यते ॥

Ends:

क्रममुक्तिफलं त्वस्मिन्ननुवाके प्रकीर्तितं ।
तत्वज्ञसेवासंभूतमित्यशेषं च मंगलम् ॥ ४६१ ॥

विद्यारण्यमुनिप्रोक्तबृहद्व्याख्यानुसारत: ।
पुरुषोत्तमतीर्थेन ग्रन्थविस्तरभीतितः ॥ ४६२ ॥
याज्ञिक्यां कतिचिन्मंत्रा व्याख्याता: पद्यरूपतः ।
यथोपयोगमेवात्र संग्रहेण यथामति ॥ ४६३ ॥
विद्यारण्यैः समस्तेयं व्याख्याता याज्ञिकी शुभा ।
आरभ्य रुद्रगायत्रीं द्राविड: पाठ आहत: ॥
ततः पूर्वं तु तैः सर्वे तत्तत्पाठाः समाहताः॥४६४॥श्रीः॥

Date and transcriber: संवत् १७१८ शके १५८३ साधारणाब्दे आश्विनकृष्णे ११ भौमे लिखितमिदं पुस्तकं ज्योतिर्विद्विश्वनाथात्मजेन गंगाधरेण । शुभमस्तु ॥

For this see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. V, Part 1, Manuscripts Notes.

353. 22. H. 25.

THE EKĀGNIKĀṆḌA (MANTRAPRAS'NA)

एकाग्निकाण्ड: (मन्त्रप्रश्न:)

Palm-leaf. 13 folia. $18\frac{3}{4}'' \times 1''$. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Pras'na 1; incomplete, breaking off in the 15th Khaṇḍa.

354. 22. H. 23.

Palm-leaf. 12 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; fol. 3 missing. Good large writing. Inked. Unaccented.

Pras'na 1; incomplete, part of the 3rd Khaṇḍa and the whole of the 4th being lost.

355. 29. H. 7.

Palm-leaf. 20 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. A little injured. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1 and 2; complete. Khaṇḍas 1. 7 and 2. 12 begin with यद्दते चिदभिश्रिषः पुरा and अश्मा भव परशुर्भव respectively. Three extra leaves at the end contain in Telugu script the following:

श्रीमद्भागवतपुराणरत्नांतर्गत . . . संग्रहश्लोका: ।
तत्र तु प्रथमेध्याये कीर्तनश्रवणादिभिः ।
स्थविष्ठे भगवद्रूपे मनसो धारणोच्यते ॥
द्वितीये तु ततःस्थूलधारणात्तोचितं मन: ।
सर्वसाक्षिणि सर्वे . . . धार्थमितीर्यते ॥
दश्यालंबनरूपैव मुक्तौ वैराजधारणे ।
इहोच्यते तु तच्चाद्य सर्वांतर्यामिधारणे ॥
तृतीये विष्णुभक्तेस्तु वैशिष्ट्यं शृण्वतो मुने: ।
भक्तयोद्रेकेण ततो श्रवणादरते ईर्यते ॥
तुर्ये परीक्षितौ पृष्टं सृष्ट्यादि हरिचेष्टितं ।
शुकेन ब्रह्मतत्पुत्रसंवाद . . वर्ण्यते ॥
पंचमे नारदेनाथ पृष्टसृष्ट्यादिवस्त्यजः ।
हरेर्लीलाविराट्सृष्टिं कालकर्मादिशक्तिभिः ॥
षष्ठे विराड्विभूतिश्च प्रोक्तौ ध्यानादिभेदतः ।
दढीकृतं तु पूर्वोक्तं सर्वं पुरुषसूक्ततः ॥
उच्यंते सप्तमे लीलावतौरा ब्रह्मणोदिताः ।
नारदाय तु तत्कर्म प्रयोजनगुणैस्सह ॥
अष्टमे देहसंबंधमाक्षिपन्नीशजीवयोः ।
बहून्परीक्षदापृच्छत्पूरणार्थान्बुभुत्सितान् ॥
राजप्रश्नोत्तरं वक्तुं ब्रह्मणो हरिणोदितं ।
कथयामास नवमे शुको भागवतं मुनेः ॥

ततो भागवतव्याख्याद्वारैव दशमे स्फुटम् ।
राजप्रश्नोत्तरं वक्तुमारेभे बादरायणि: ॥

इति श्रीमद्भागवते द्वितीयस्कंधातंर्गतअध्यायार्थसंग्रहश्लोका: ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

श्रीमद्भागवते तृतीयस्कंधांतर्गतअध्यायार्थसंग्रहश्लोका: । निर्विघ्नमस्तु ।

तत्र तु प्रथमाध्याये बंधून् हित्वा गतायुषीः ।
निर्गतस्योत्थवेनादौ संवादः क्षेत्तुरुच्यते ॥
द्वितीये कृष्णविश्लेषादनुशोचन्नथोद्धवः ।
क्षेत्रे बालचरित्राणां कृष्णस्यावर्णयन्भृशं ॥
तृतीये मधुरामेत्य . . . . ।
यत्र तं द्वारकायां च कृष्णेन तदवर्णयत् ॥
चतुर्थे बंधुनिधनं श्रुत्वा तद्ग्लानलब्धये ।
उद्धवस्योपदेशेन क्षत्त्रा मे त्रयमागतं ॥
पंचमे भगवल्लीला क्षत्रा वृष्टो महामुनिः ।
प्रोवाच महदादीनां सर्गांतैश्च परे स्तुतिं ॥
उक्तश्चतु भरध्याये क्षत्रमैत्रेयसंगमः ।
संवादस्तु तयो स्कंधद्वयेनाथ निगद्यते ॥
शौषारवं वीर्यवृच्छदं गंगाद्वारे कृते . यं ।
विदुरः कृष्णे निर्दिष्टं मुनीन्द्रं मनसा गतः ॥

356. 21. K. 33.

Palm-leaf. 15 folia. $10\frac{1}{2}'' \times 1''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. In a fairly good condition. Bad medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 2; incomplete, breaking off in the 14th Khaṇḍa.

357. 25. I. 16.

Palm-leaf. 3 folia. $11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Khaṇḍas 2.1—3; Kaṇḍa 2.3 is incomplete.

358. 26. J. 7.

Palm-leaf. 9 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 1; incomplete, breaking off in the 16th Khaṇḍa.

359. 25. D. 8.

Palm-leaf. 14 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Large fair writing. Inked except the last 3 leaves and the last 3 lines of fol. 11. Unaccented.

Pras'na 1; incomplete, breaking off in the 14th Khaṇḍa.

360. 23. B. 52.

Palm-leaf. 20 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. A little worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1 and 2; the latter incomplete, breaking off in the 14th Khaṇḍa.

A Telugu note at the end gives the copyist of the MS. as the son of Ākumāḷḷa S'rīkaṇṭha Bhaṭṭa and the date as Friday, 4th of the bright half of Puṣya of Vis'vāvasu year. This is followed by

श्रीमन्महीशारदांबविंदार्पणमस्तु । यादृशं पुस्तकं etc. after which there is :

श्रीरामचंद्रश्रितपारिजात सम . . . . गुणाभिरामः ।
सीतामुखांभोरुहचंचरीको निरंतरं मंगळमातनोतु ॥

361. 25. A. 19.

Palm-leaf. 23 folia. $17\frac{1}{4}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Pras'nas 1 and 2 ; complete.

On a fly-leaf at the beginning there is recorded in the Tamil language the receipt of some books, with the date 4th of Āni of Tāraṇa year.

362. 27. E. 44.

Palm-leaf. 25 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Injured. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1 and 2; complete except Khaṇḍas 2.15—18. Khaṇḍa 2.14 ends line 2 of fol. 18a; fol. 19 begins Khaṇḍa 2.19.

At the end dated in the Tamil language the 1st of Kārtika of Krodhana.

363. 22. H. 21.

Palm-leaf. 20 folia. $14'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Two leaves at the end broken; otherwise in good order. Good medium writing. Inked. Accented, the Svarita being indicated by a semi-circle.

Breaks off in Khaṇḍa 2. 6.

At the end there is an index to the beginnings of the Khaṇḍas in regular order.

364. 22. H. 24.

Palm-leaf. 10 folia (marked 15—24). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 1 ; complete.

365. 22. H. 26.

Palm-leaf. 3 folia (marked 19—21). $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly old. A little worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Begins abruptly in the middle of Khaṇḍa 2. 2 and goes up to the end of Khaṇḍa 2. 6.

366. 22. H. 27.

Palm-leaf. 11 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'na 1; complete.

At the end there is an index to the beginnings of the Khaṇḍas in reverse order.

367. 22. H. 33.

Palm-leaf. 15 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and slightly injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Pras'na 2; incomplete, breaking off in the 20th Khaṇḍa.

Khaṇḍa 2. 11 begins with धाता ददातु and ends with आत्मा वै पुत्रनामासि । स जीव शारदश्शतं ।

368. 22. H. 69.

Palm-leaf. 44 folia. $8'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

The whole of Pras'na 1 together with Khaṇḍas 1—14 of Pras'na 2.

The Khaṇḍa beginning with यद्दते चिंदभिश्रिष: is given here as Khaṇḍa 1. 7; Khaṇḍas 11 and 12 (beginning with अपश्यन्त्वा and आरोहो respectively) as constituting one single Khaṇḍa, *viz.* the 11th; Khaṇḍa 2. 6 as ending with भिक्षाचर्यैश्चराचर्याधीनो भव, and Khaṇḍa 2. 7 as beginning with यस्य ते प्रथमः; Khaṇḍas 2. 12 and 2. 13 as beginning with मा ते कुमारं and दिवस्परीत्येषो respectively.

A scribal note in the Telugu language at the end gives the content of the MS. as the Upanayanamantras and the Vivāhamantras and the former owner as Civakula Anantakṛṣṇa S'āstri.

369. 22. H. 35.

Palm-leaf. 9 folia. $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten; badly damaged at both ends. In two fair hands, one large writing the first two leaves and the other medium writing the rest. Inked. Unaccented.

Pras'na 2 from the beginning to the end of Khaṇḍa 15.

370. 22. H. 28.

Palm-leaf. 4 folia. $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly damaged. Small good writing. Uninked. Unaccented.

Khaṇḍas 1. 1—14 which according to the colophon हरिः ओं । प्रथमः प्रश्नः समाप्तः । at the end constitute the first Pras'na. Considerable variations from the version published in the Mysore G. O. L. Series, No. 28, are found both in the text and its arrangement.

Edited by K. Madhava Krishna Sarma in the Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part 3.

371. 29. D. 6.

Palm-leaf. 30 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Badly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Pras'nas 1 and 2; complete.

A fly-leaf at the end contains the following horoscope.

ल			च के
	रा	शि	कु शु
	मिथुनं		र बु
रा गु		श	

372. 22. H. 16.

THE EKĀGNIKĀṆḌABHĀṢYA OF HARADATTA

एकाग्निकाण्डभाष्यम्—हरदत्तकृतम्

Palm-leaf. 42 folia. $18\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. The first folio broken, but otherwise in a good condition. Good medium writing. Inked.

Pras'nas 1 and 2; complete except the first 11 syllables of the opening verse of Pras'na 1.

373. 22. H. 17.

Palm-leaf. 67 folia. $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Old. The last 3 leaves slightly injured, but otherwise in a good condition. Good medium writing. Uninked.

Pras'nas 1 and 2; the latter incomplete, breaking off in the 16th Khaṇḍa.

374. 22. H. 18.

Palm-leaf. 40 folia. $13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Badly damaged. Good medium writing. Inked.

Pras'nas 1 and 2; the latter incomplete, breaking off in the 4th Khaṇḍa.

Supplies some variants to the edition in the Mysore Government Oriental Library Series, No. 28.

Three extra leaves at the beginning contain some S'astras.

375. 22. H. 22.

Palm-leaf. 17 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Fair medium writing. Inked.

Khaṇḍas 1—3 (and part of the 4th) of the 1st Pras'na, and Khaṇḍas 1—7 (and part of the 8th) of the 2nd.

The opening verse reads:

प्रतिपद्य महाविष्णुं० ॥

376. 29. H. 19.

Palm-leaf. 71 folia. $19\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Old. Some leaves injured. Good medium writing. Uninked.

Pras'nas 1 and 2; complete.

A Telugu note at the end gives the copyist as Cerukuvalli Jānakīrama, the date as the 1st of the dark fortnight of Āṣāḍha of Pramādin and the former owner as Appayya S'āstri.

377. 29. C. 9.

Palm-leaf. 57 folia. $19\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script except foll. 6—8 which are in Telugu. Fairly old. Has suffered from some worm-holes; fol. 54 injured. In three different hands: one medium and fair and the other two small and beautiful. Uninked.

Pras'nas 1 and 2; complete.

There is this colophon at the end (fol. 55*a*):

आपस्तम्बस्य शिष्येण हरदत्तेन धीमता ।
एकाग्निकाण्डमन्त्राणां व्याख्या सम्यक्कृता मया ॥

On this see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part 4, Manuscripts Notes.

Fol. 55*b* contains the following:

सरहसनरवेगभ्रष्टवर्णादिदोषो
यदि भवति च शास्त्रे पुस्तके हस्तदोषात् ।
सकलमपि युक्तं सद्गुणग्राहकारी
करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति दोषः ॥

The Vais'vadeva portion is here placed at the end (foll. 56 and 57).

378. 29. J. 12.

Palm-leaf. 56 folia. $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked.

Pras'nas 1 and 2; complete.

At the end there is the colophon:

आपस्तम्बस्य शिष्येण० ॥

379. 19. C. 9.

Palm-leaf. 79 folia (48 sq.). $19'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Partly in Grantha and partly in Telugu script. Fairly old. In good order. Good medium writing. Uninked.

Pras'nas 1 and 2; complete.

380. 19. O. 10.

Palm-leaf. 98 folia $12\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Pras'nas 1 and 2; complete; with unaccented text.

VĀJASANEYA

381. 33. A. 39.

THE KĀṆVASAṂHITĀ

काण्वसंहिता

Palm-leaf. 118 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Badly worm-eaten. Small beautiful hand. Inked. Unaccented.

Complete. Divided into 41 Adhyāyas.

Begins:

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु । इषे त्वादिमन्त्राणां प्राजापत्यादि ऋषयः । त्रिष्टुभादीनि च्छन्दांसि । शाखादयो देवता । शाखाच्छेदनादौ विनियोगः । प्रणवव्याहृतित्रययुक्तां गायत्रीमुच्चार्य स्वाध्यायमधीयात् । इषे त्वा तिस्रः । द्यौरसि चतस्रः । अग्ने व्रतपतेऽष्टौ । पर्वतेस्थश्चतस्रः । शर्मासि सप्त । धृष्टिरसि चतस्रः । शर्मासि पञ्च । देवस्य त्वा चतस्रः । देवस्य त्वा षट् । प्रत्युष्टं पञ्च । दशानुवाकेषु पञ्चाशत् ।

ओं इषे त्वेत्यध्यायस्य आरण्यक ऋषिः । पुरुषो देवता । मोक्षादौ विनियोगः ।

ओं इषे त्वोर्जे त्वा वायवस्थ । देवो वः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥ १ ॥

Ends:

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्
विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
युयोध्यस्मज्जुहुराणामेनो
भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥ १८ ॥

इति काण्वमन्त्रसंहितायामेकचत्वारिंशोऽध्यायः ॥

यदाहिष्टस्तथेत्यादि ।
भूयसा विरळे भङ्गो मुनेरविमतिभ्रमः ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीहनूमान्शरणं मम ।

नृपते रामचन्द्रस्य पञ्चमाङ्केन लिखितः ।
आश्विनकृष्णपक्षोयं रघूत्तिमेण शर्मणाम् ॥
ग्रन्थकर्ता स्वयं व्यासो लेखकस्तद्विनायकः ।
चयोर्वी चलिता वृद्धिर्मनुष्याणां च का कथा ॥

श्रीकृष्णस्य चरणारविन्दयोर्निश्चला भक्तिरस्तु ॥

In his edition of the Mādhyandinasaṃhitā Weber gives the variations found in the Kāṇvas'ākhā; according to him the Kāṇvas'ākhā consists of 40 Adhyāyas; but in this MS. the text is divided into 41 Adhyāyas, Adhyāyas 37 and 38 of Weber's version being given here as one single Adhyāya, *i.e.* the 39th, and Adhyāyas 31—33 of the Mādhyandina, given by Weber as the 32nd of the Kāṇva, being reckoned here as 35th, 36th and 32nd respectively. The beginnings of the last 10 Adhyāyas in the MS. are as follows:

32. अस्या जरसो०
33. यज्ञाग्रतो०
34. देव सवितः प्रसुव०
35. सहस्रशीर्षा०
36. तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्०
37. अपेतो यन्तु०
38. ऋचं वाचं०
39. देवस्य त्वा सवितुः०
40. स्वाहा प्राणेभ्यो०
41. ईशावास्य०.

The MS. contains some variants to the version given by Weber.

382. 33. A. 13.

Palm-leaf. 119 folia. 17″ × 1″. 4 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Injured. Good medium writing. Partly uninked. Unaccented.

Incomplete, breaking off in Kaṇdikā 36 of Adhyāya 32.

Begins:

ओं नमो योगीश्वराय ॥ अविघ्नमस्तु ॥ इषे त्व तिस्रः । द्यौरसि चतस्रः । अग्ने व्रतपतेऽष्टौ । पर्वतेस्थश्चतस्रः । शर्मासि पञ्च । धृष्टिरसि चतस्रः । शर्मासि सप्त । देवस्य त्वा चतस्रः । देवस्य त्वा षट् । दशानुवाकेषु पञ्चाशत् ॥

प्रणवव्याहृतित्रययुक्तां गायत्रीमुच्चार्य स्वाध्यायाध्ययनम् । ओं इषे त्वादिमन्त्राणां प्राजापत्यादि ऋषयः । अनुष्टुभादीनि च्छन्दांसि । शाखादयो देवता । शाखाच्छेदनादौ विनियोगः । अमाच्छेदनादौ अमाछिनत्त्वित्यादि ब्राह्मणम् ।

In all other respects this agrees with the above. In both these MSS. Adhyāya 8 begins with कदाचन स्तरीरसि and not (as in Weber's version) with उपयाम गृहीतोऽसि.

383. 33. C. 2.

THE S'ATARUDRĪYA

शतरुद्रीयम्

Palm-leaf. 5 folia (67—71). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Kāṇva recension.

Begins: नमः शिवाय । ओं शतरुद्रेत्य . मन्त्रस्य अघोर ऋषिः । गायत्र्यादीनि च्छन्दांसि । श्रीरुद्रो देवता । अकारो बीजम् । उकारः शक्तिः । मकारः कीलकम् । शतरुद्रपठने विनियोगः ।

ओं मनो जूतिर्जुषतामा-
ज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोतु ।
अरिष्टं यज्ञँ समिमं दधातु
विश्वेदेवास इह मादयन्तामों प्रतिष्ठ ॥

आङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।

ओं अबोध्यग्निः समिधा जनानां
प्रति धेनुमिवायतीमुषासम् ।
यह्वा इव प्रवयामुज्जिहानाः
प्र तानवः शिश्रते नाकमच्छँ ॥

त०नीभ्यां स्वाहा ।

ओं मुर्धानं दिवो अरतिं पृथिव्या
वैश्वानरमृत आ जातमग्निम् ।
कविं सम्राजमतिथिं जनाना-
मासन्ना पात्रं जनयन्ति देवाः ॥

ओं मध्यमाभ्यां वषट् ।

ओं मर्माणि ते वर्मणा च्छादयामि
सोमस्त्वा राजामृतेनानुवस्ताम् ।
उरोर्वरीयो वरुणस्ते कृणोतु
जयन्तं त्वानु देवा मदन्तु ॥

अनामिकाभ्यां हुम् ।

ओं प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयोरात्न्योर्ज्याम् ।
याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप ॥

ओं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ।

ओं मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
मा नो वीरान्रुद्र भामिनो वधी-
र्हविष्मन्तः सदमि त्वा हवामहे ॥

ओं करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

एवमङ्गन्यासः । ध्यानम् । त्रिणेत्रं चतुर्भुजसोमं शान्तिपूर्वादिदशभुजं नीलग्रीवं शशाङ्कं ।

नारायणोप . . . समावृत्तं सुरासुरैः ।
नमस्कृतवृषभं ध्यात्वा उमा देहार्धधारिणम् ॥
नित्यं शाश्वतसिद्धिभावुकं विश्वरूपिणम् । एवं रुद्रं ध्यायेत् । . . स्ते रुद्र ० ।

Ends: तेषाꣳ सहस्रयोजने ऽव धन्वानि तन्मसि ॥ १०० ॥ ओं हरिः ॥

Colophon: इति काण्वसंहितायां शतरुद्रीयं समाप्तम् ॥

384. 41. A. 49.

THE MANTRABHĀṢYA OF UVAṬA

मन्त्रभाष्यम्—उवटकृतम्

Paper. 9 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing.

Adhyāya 40, *i.e.* the Īs'āvāsyopaniṣad; complete.

Begins:

ओं नमो श्रीगणेशाय नमः । ज्ञानकाण्डमिदानीं प्रस्तूयते । ईशावास्यं तिस्रो ऽनुष्टुभः । दध्यङ्ङाथर्वण ऋषिः । स्वशिष्यं पुत्रं वा गर्भाधानादिसंस्कारैः संस्कृतशरीरमधीतवेदमुत्पादितपुत्रं यथाशक्त्यनुष्ठितयज्ञमपापं निस्पृहं यमनियमवन्तमतिथिपूजापनीतकिल्बिजं मुमुक्षुमुपासन्नं शिक्षयन्नाह । ईशावास्यमिति ॥

Ends:

सत्यसंकल्पस्य धृतिरित्यादयः । एवं तर्हि एतद्वै तदक्षरं गार्गि यस्मिन्नाकाशः ओतश्च प्रोतश्चेति सामान्यात् । आकाशेनैवैतद्रूपं ब्रह्माभिहितं स्यादिति । अयमेव ब्रह्मवित्तिसद्धान्तः ॥ १७ ॥

Colophon: इति श्रीउवटकृतौ मंत्रभाष्ये चत्वारिं॰शोध्यायः ॥ भवनीचरणौ जयतस्तरां ॥ श्रीः ॥ शुभं भवतु ॥

385. 11. D. 21.

THE VĀJASANEYISAṂHITĀBHĀṢYA (VEDADĪPA) OF MAHĪDHARA

वाजसनेयिसंहिताभाष्यम् (वेददीपः)--महीधरकृतम

Paper. 18 folia. 10″ × 4½″. 12 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Slightly damaged. Fair medium writing.

Contains Mahīdhara's commentary (Vedadīpa) for the following portion.

34. 1—6. Colophon: इति प्रथमोऽध्यायः ।
35 (complete). Colophon: द्वितीयोऽध्यायः ।
17. 33—49. Colophon: इति तृतीयोऽध्यायः ।
33. 33—39. Ends abruptly.

The MS. begins: श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः । श्रीसारदाय नमः । सहस्तोमाः । ऋषिसृक्षिप्रतिपादका त्रिष्टुप् । दैव्याः सप्तर्षयः देवस्य प्रजापतेः इमे दैव्याः प्रजापति प्राणाभिमानिनः सप्तर्षयः । भरद्वाजगौतमकश्यपात्रिवसिष्ठविश्वामित्रजमदग्निसंज्ञाः । अन्वालेभिरे सृष्टवंतः । सृष्टियज्ञमिति शेषः । किं कृत्वा पूर्वेषां पंथां पंथानं अनुदृश्य अधस्तानकस्योत्पन्नानां अवसिताधिकारिणां मार्गं अ . क्य। पूर्वकस्योत्पन्नै ऋषिभिर्यथासृष्टं तथा सृष्टवत इत्यर्थः । सूर्याचंद्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयदित्युक्तेः ॥

Contains a few variants to Weber's edition.

386. 41. D. 35.

THE PĀRASKARAMANTRABHĀṢYA OF MURĀRIMIS'RA

पारस्करमन्त्रभाष्यम्—मुरारिमिश्रकृतम्

Paper. 51 folia. 11″ × 4½″. 13 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Very fragile and badly injured. Good medium writing.

Complete in 3 Kāṇḍas.

The commentator was the son of Vedamis'ra on whose Gṛhyabhāṣya is based the present work.

Begins:

नमो श्रीब्रह्मणे गणेशाय ।

प्रणम्य पूर्वपुरुषं पुराणं
तथैव कात्यायनपादयुग्मम् ।
तनोति पारस्करमन्त्रभाष्यं
. रारिमिश्रः पितृगृह्यभाष्यात् ॥ १ ॥
गृह्यप्रकाशाभिधभाष्यगर्भात्
श्रीवेदमिश्रैर्विधिवत्प्रणीतात् ।
आकृष्य बन्धं . . . . मन्त्रे
मुरारिमिश्रः श्रुतितो विविच्य ॥ २ ॥

त्वं नो अग्ने इत्यादि । तत् त्वा त्वन्न इति द्वे अग्निवारुण्याम् । अग्निवरुणयोः स्विष्टकृते याज्यानुवाक्ये त्रिष्टुभे । हे अग्ने त्वं नोऽस्मान् विद्वान प्रतिजानानः देवस्य हेडः क्रोधं अवयासिसीष्टाः । यस्तु पक्षे ये अस्य ण्यन्तस्य लिटि रूपम् । तद्रूपमवपूर्वस्य

अवगमय । यस्मान्त्वं यजिष्ठः यज्ञतमः वह्नितमः वोढतमः हविषां वोढा शोशुचानः देदीप्यमानः इहावसति तस्मात्प्रार्थये । अवोपसर्गेण या प्रापणे आशीर्विभक्तिः । सीष्टासु प्रत्ययः । ण्यन्तं इनन्तः । एकारागप्रस्थानेस्त उपजनः । आगम च्छान्दसः । अवगमयेत्यर्थः । सर्वाणि दौर्भाग्यानि प्रमुमुधि मुञ्च अस्मत्तः ॥ १ ॥

Kāṇḍa 1 ends: कोष्ठ्यो वायुमुखनासिकाभ्यां निस्सरन् प्राणः । पुनस्तेनैव मार्गेणाधः प्रविशन् अपानः । प्राणो रेचकः । अपानः पूरकः । तथा च छान्दोग्योपनिषत्—यद्वै प्राणिति स प्राणः । यदपानिति सोऽपानः । हंतकारं मन्त्रं मनुष्य उपजीवन्ति ॥

Kāṇḍa 2 begins:

श्रीमद्दीक्षितविश्वरूपतनयः श्रीवेदमिश्र श्रियो
नाथं कायमनोगिरामनुगमैराराध्य कामप्रदम् ।
हेरंबं च शिवां शिवं च सततं नत्वा विरंचिं रविं
मंत्रार्थं विवृणोति गृह्यविषये श्रद्धासमृद्ध्यै सताम् ॥ १ ॥
द्वितीयकाण्डस्य विरच्य भाष्या
श्रीवेदमिश्रैर्विधिवत्प्रयुक्तात् ।
प्रारभ्यते मन्त्रविभागभाष्यं
मुरारिमिश्रेण समाससारम् ॥ २ ॥

अथ चूडाकरणमन्त्रर्थः । हे वायो उष्णेन उदकेन गृहीतेन कुमारशिरःप्लवनाय एहि ।

Ends: अथ पश्चात् पश्चिमायां दिशि आभुवो गणाः प्रथवश्च भूत्यादयः शतं कुररीपर्यन्तनामानो रक्षकाः । अथ उत्तरतः उत्तरस्यां दिशि भीमो वायुः समाजवेति । ते एते गुणाः त्वा त्वां उत्तरतः उत्तरनिवेशने अध्वनि मार्गे विषये सीते त्वां गोपायन्तु रक्षन्तु । अन्यत्तुल्यम् ॥

इति श्रीवेदमिश्रप्रणीतगृह्यप्रकाशाख्यात्तु महाभाष्यादुद्धृत्य तत्सुतमुरारिमिश्रकृतं द्वितीयकांडमन्त्रभाष्यं समाप्तम् ॥

पारस्करीयसूत्रमंत्रभाष्ये समासतो द्वितीयकांडो व्यगमद्वेदमिश्रतोद्धृत्य . . . . ॥ श्रीकात्यायनाय नमः ॥

Kāṇḍa 3 begins:

तृतीयकांडमंत्रार्थः पदवाक्यप्रमाणतः ।
विविच्यते वेदमिश्रैः नानाभाष्यानुसारतः ॥

ओं शतायुषेत्यादि । अस्य इंद्रो देवता । प्रजापतिः ऋषिः । नवान्नप्रागतकर्मण्यष्टकाहोमे विनियोगः ॥

Ends: अथवा आगाः . . विशेषेण दीप्यमानोऽहं अप्रति . . . अ . . . था अविरुधं वदनशीलाय . . भाया ईशानः स्वामी ईश्वरः स्वासु प्रजावस्तु गृहं दत्त प्रयच्छतु । वाजिनः वत . . . . तः वा शीघ्रेण दत्ता या जीवे गवान् ।

मन्वंति विष्णुहारीतयाज्ञवल्क्योशनोऽङ्गिराः ।
यमापस्तंब . . . . ॥
. . . . गतैः . . चरेः सदक्षगौतमौ ।
शातातपो वसिष्ठश्च धर्मशास्त्राणि च . . ॥
. दोषान्मर्थविज्ञेयं भास्करं नाम उच्यते ।
गंगायां भास्करक्षेत्रे मा . . त . . . . ।
यैंप . येंण मुह्यंति . . . . ॥
या दृष्टा सकलाघसंघशमनी स्पृष्टा वपुः पाव . ।
प्रवर्तमाने . . . . ण . . . .
. . यैंभक्तिविधायिनी भगवतःकृष्णेन संरोपिता ।
न्यस . . . .
उदीज्ञातीय . . . .
ध्य . . . तस्य वृद्धौ युग्मान् द्विजेंद्रान् नवरजततिलान् गुग्गुलो नैव धूमो ।
. . . . वषड्ङ्ग न च वरतुलसीपा . . . नैव मांसी ।
पैत्रो नैवात्र मंत्रो न च सतुषकणान् दक्षिणाग्रान् . दद्यात् ।
पि . . . युतान् . . . . प्राङ्मुखोदङ्मुखेभ्यः ।
इत्याश्वत्थामा ॥

. . . .

. . . .

. . . धव्यो . . . शाकल्यो विशेषश्च . . . हार पद्ये . . . प्र . . . ॥

श्रीः ॥ श्री गृ . . प्र . . ष्यं समाप्तम् ॥

. . . लिखितं मयात्र . . . येण मुह्यंति . . लिखंति ॥ १ ॥

९३२ प्रवर्तमान . . . मार्गशीर्षमासे चंद्रवासरे सितपक्षे उदीच्यजातीय . . यंमा सुतेन नृसिंहेन लिखितोऽयं ग्रंथः . . . पकारार्थं तथाच आ . . नार्थं च। लेखकपाठकयोः शुभम्। श्रीभद्रकाल्यै नमः। श्रीगजवदनाय नमः। कटेश्वर्यै नमः। जाल्य . . . हरन् ॥ श्रीः ॥

387. 39. H. 26.

Paper. 110 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Modern. In excellent condition. Fair medium writing.

A transcript from the above. A number of lacunae are marked.

Dated 25-9-32.

388. 33. C. 2.

THE NAMAKABHĀṢYA—ANONYMOUS

नमकभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 10 folia (57—66). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 2—8 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Partly uninked.

Complete.

On the text of the Kāṇva recension.

Begins: श्रीरामाय नमः। ओं नमो भगवते रुद्राय। नमस्तदिति। रुत् दुःखं तद्द्रावयति नाशयतीति रुद्रः। यद्वा रु गतौ। रुत् ज्ञानं तद्द्राति ददातीति रुद्रः। एवंभूत हे रुद्र हृदि यो मन्युः कोपस्तस्मै नमोऽस्तु। मन्यवस्तद्वैरिण्येव प्रसरतु। नत्वस्मासु।

Ends: ये रुद्राः पृथिव्यां वर्तते तेष्वपि रुद्रेषु येषां रुत् विशेषाणां गणमपि अनुभूयते . . प्रभावात् . . अनर्थशौर्यं कारयित्वा वाहान् हिंसत। हिंसकानां रुद्राणामन्नमेवेषवस्तेभ्यः पृथिवीस्थितेभ्यः इषवेभ्यश्च रुद्रेभ्यो नमोऽस्तु। शेषं पूर्ववत् ॥ ६४ ॥

Colophon: इति श्रीकाण्वसंहितायां सप्तदशोऽध्यायः ॥

389. 40. C. 6.

THE ADHVARAKĀṆḌA

अध्वरकाण्डम्

Paper. 207 folia. $7\frac{1}{4}'' \times 3\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Badly worm-eaten and damaged. Almost the whole of fol. 1 is lost. Large fair writing. Accented.

The Adhvarakāṇḍa, *i.e.* the 3rd Kāṇḍa of the S'atapatha Brāhmaṇa.

Complete.

Mādhyandina recension.

At the end: एवं कांडे कंडिकासंख्या ८९९.

Dated Sunday, the 14th day of the bright fortnight of Māgha of Saṃvat १६७६.

Former owner: S'ukla Ratnes'vara of Benares.

A slip pasted on fol. 1 contains the name of the Research Department, D.A.V. College, Lahore.

III. THE SĀMAVEDA

390. 19. E. 44.

THE PŪRVĀRCIKA OF THE SĀMAVEDA IN THE SAṂHITĀPĀṬHA

सामवेदपूर्वार्च्चिकम्—संहितापाठः

Palm-leaf. 38 folia. $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Fol. 17 is broken; there are a few worm-holes. Fair medium writing. Inked. Accented, the Udātta and the Anudātta being indicated by the marks O and ∟ respectively, and the Svarita being unmarked. Divided as in the Gāna, *i.e.* into Āgneya, Bahusāmi, Ekasāmi, etc.

Breaks off in the 4th section of the 6th Adhyāya.

There are letters and numbers at the end of each section.

For the divisions and subdivisions of the Sāmaveda see the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. I, pp. 71 ff.

391. 28. H. 54.

Palm-leaf. 32 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Fragile, worm-eaten and much injured. Good medium writing. Inked.

Only the first two Das'atīs are accented, the Udātta and the Anudātta being marked O and ∟ (the latter mark uninked) respectively. The Āraṇyaka and the Mahānāmnī are included. Divided into Āgneya, Bahusāmi, etc.

Complete.

Two extra leaves at the end contain a portion of the Gautamadharmasūtra.

392. 41. C. 31.

Paper. 44 folia. $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Devanāgarī character. Old and slightly injured. Legible large writing. The three accents are marked by figures as usual. Divided into Prapāṭhakas, every Prapāṭhaka being divided into two Ardhas.

Prapāṭhakas 1—6; complete.

Colophon: छन्दसी संहिता समाप्ताः। संवत् १६०९ वर्षे भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे तृतीयायां तिथौ गुरुदिने वटपद्रवास्तव्यत्रिवाडीसुतलिखितं ॥ शुभं भवतु ॥

Begins on the reverse of the first folio. On the obverse of this there is this verse:

मोदांतादिन्द्रलोकं व्रजति शिवपुरं धेनुपुत्रःप्रदानात्
वैकुंठं चाश्वदानात् सकलगुणयुतो नागदो ब्रह्मलोकः।
ऐश्वर्यं हेमदानात् विविधबहुसुखं विद्यया देवलोकं
भूदानात् भूपतित्वं सकलनरपतिर्जायते चान्यदानात् ॥

393. 26. F. 14.

Palm-leaf. 46 folia. 16″ × 1¼″. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Two MSS., one fairly recent and the other old. Both badly worm-eaten, the latter being damaged otherwise also. The former written fairly well in a medium hand and uninked; the latter in a good hand of the same size and inked.

The first consists of 13 leaves, fol. 1 containing the Mahānāmnī (incomplete), foll. 2—12 (marked 1—11) the portion from the beginning of the Āgneya to the end of the Bahusāmi, and fol. 13 the S'ukriya.

The second consists of 33 leaves (marked 1—37, foll. 31, 32, 35 and 36 missing), foll. 1—32 containing the portion from the beginning of the Āgneya to the end of the Pavamāna, and fol. 33 a part of the Āraṇyaka.

An extra leaf at the end contains the following:

अब्देस्मिन्प्रभवाभिधानसहिते . . . .
. . . . श्यामच्छदे प्राविशत् ।
भारद्वाजकुलाब्धि . . . .
. . . . वैभववशात्प्रायात्पदं वैष्ण . . ॥
शेषादिनामा सद्विप्रः . . . .

394. 24. C. 27.

THE PŪRVĀRCIKA AND THE UTTARĀRCIKA IN THE SAṂHITĀPĀṬHA

पूर्वोत्तरार्चिके—संहितापाठः

Palm-leaf. 75 folia (marked 1—27 and 50—97). 16½″×1¼″. 7—9 lines in a page. Grantha character. Old. Much injured. Good medium writing. Inked. Unaccented. The Mahānāmnī and the Āraṇyaka included. The Pūrvārcika divided into Āgneya, Bahusāmi, etc. The Uttarārcika into 21 Adhyāyas, Adhyayas 20 and 21 being given here as constituting the 20th. The Pūrvārcika ends fol. 27. The Uttarārcika begins fol. marked 50.

Both complete.

395. 20. M. 46.

Palm-leaf. 88 folia. 16″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. Accented (with the marks ० and ∟ for the Udātta and the Svarita respectively) except the first 5 chapters of the Uttarārcika figured in the modern style. The Āraṇyaka and the Mahānāmnī are included. At the end of the Mahānāmnī there is the colophon: इति प्रकृतिऋक् समाप्तम् (fol. *37b*).

The Pūrvārcika divided into Āgneya, Bahusāmi, etc., and the Uttarārcika into Adhyāyas.

The Pūrvārcika is complete; the Uttarārcika breaks off in the 17th Adhyāya.

There are letters and numbers at the end of each section.

After the colophon to the Pūrvārcika appears the following small work entitled Ṛglakṣaṇa.

उक्तश्चतुर्दशशत ऋचामाग्नेयपर्वणि ।
शतानि त्रीणि ऋचामैन्द्रं द्विपञ्चाशत् ऋचोधिकाः ॥

एकोनविंशतिशतम् पावमान्य इतीरिताः ।
शतानि पञ्चाशतिश्च पञ्च चाप्यखिला ऋचः ॥
इत्यारण्यकसामर्च्च षट्पञ्चाशत् बहुश्रुताः ।
तृचेस्मिन् शाक्करे तिस्रो द्विपदाः पञ्चकानि षट् ॥
आग्नेयमाद्यम् पर्वैन्द्रीपावमाने ततः परे ।
त्रिपर्वा सामवेदस्य संहितैवं विधीयते ॥
आदिमध्यान्तवर्णानाम् उदात्तानाम् पदे पदे ।
लक्षणं मूर्धबिन्दु स्यात्तच्चैकोदात्तवर्णकम् ॥

उदात्तरनुदात्तस्य स्वरित । स्वरितसंहितायां स्वरितानुदात्तानामेकश्रुतिः । नोदात्तस्वरितपरस्य । उदात्तोङ्गुष्ठोत्कर्षेण प्रदर्श्यः । अनुदात्तपरस्तर्जनीमध्ययोगेन कंप्यः । विरामयोद्वयाश्च एकश्रुतिः । स्वरितश्च प्राकृतेस्तु प्रदेशिनीमध्यपार्श्वप्रदे . न । उदात्तस्वरितोदयः । तस्यादावर्धमुदात्तवत् । शेषमनुदात्तवत् । अनुदात्तो मध्यस्पशन तत्पराद्यादयः । उदात्तश्चिबकेन । तत्रोदात्तः । द्वाद्युदात्तम् । पूर्वस्वरिते प्राकृतेपस्वार प्रकृतिः । इति ऋक्लक्षणं समाप्तम् ।

After this there is अथ स्थैत्यं गायत्रे म आ अदर्शित प्र—etc., etc.

396. 19. E. 52.

THE UTTARĀRCIKA IN THE SAṂHITĀPĀṬHA

उत्तरार्चिकम्—संहितापाठः

Palm-leaf. 4 folia. 16¼″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked. The Udātta is marked with a Bindu; the Svarita is marked sometimes and with a horizontal stroke no mark for the Anudātta. Divided into Adhyāyas.

Breaks off in the beginning of the 3rd Ṛk of the 3rd Adhyāya.

397. 22. H. 4.

Palm-leaf. 91 folia (marked 1—94, foll. 75, 77 and 78 missing). 16″ × 1½″. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair large writing. Inked. Accented, the Udātta, the Anudātta and the Svarita being marked ०, ∟ and — respectively. The Svarita is sometimes unmarked. 21 Adhyāyas, Adhyāyas 20 and 21 being taken here as the 20th.

Complete.

5 leaves at the end contain an index giving the beginning of each Ṛk.

398. 22. H. 7.

Palm-leaf. 6 folia. 17″×1½″. 8 lines in a page. Grantha character. Old. Much worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented except the Bindu used in a few places to indicate the Udātta.

Adhyāyas 1—3; complete.

399. 23. J. 9.

Palm-leaf. 32 folia. 12½″ × 1½″. 7 lines in a page. Telugu character. Old. Worm-eaten and much damaged. Good medium writing. Uninked. Unaccented. Reckons 21 Adhyāyas, taking Adhyāyas 20 and 21 as the 20th.

Adhyāyas 1—21, the last, *i.e.* the 21st being incomplete.

400. 22. F. 58.

Palm-leaf. 102 folia (marked 1—97, nos. 12—18 appearing twice and foll. 92 and

95 missing). 14″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Heavily damaged. Fair medium writing. Inked. Accented, the Udātta, the Anudātta and the Svarita being indicated by the marks ∘, ㄴ and ⌐ respectively. Foll. 12 to 18 which repeat the portion from 1. 18 to 3. 6 are probably by a different hand. Reckons 21 Adhyāyas, Adhyāyas 20 and 21 being given here as the 20th.

Complete except for the portion lost in the missing leaves.

The Uttarārcika ends fol. 96. Foll. 97—102 contain an index giving the beginning of each Ṛk. Three extra leaves at the end contain the first 5 Das'atīs of the Āgneyaparvan.

401. 33. M. 16.

Palm-leaf. 50 folia. 17½″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly damaged. Good medium writing. Inked. Accented, the Udātta and the Anudātta being indicated by the marks ∘ and ㄴ respectively. Reckons 21 Adhyāyas.

Complete.

402. 41. B. 46.

THE PŪRVĀRCIKA IN THE PADAPĀṬHA

पूर्वार्चिकम्—पदपाठ:

Paper. 62 folia (marked 1—63, fol. 39 missing). 7½″×4½″. 8—9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. A few leaves at the end are slightly worm-eaten; otherwise in a fair condition. Large fair writing. Accented in the usual manner of figures. Divided into Prapāṭhakas and Ardhaprapāṭhakas.

Prapāṭhakas 1—6.

Colophon : इति षष्ठ: प्रपाठक: । समाप्तोयं ग्रंथ: ॥

Post-colophon statement : स्वस्ति संवत् १९९७ बर्ये भा. पद (faintly visible) श्रीचूडाग्रामवास्तव्यश्रीश्रीमल्लज्ञातीय: व्यासश्रीविद्याधरसुतपुत्रपौत्रपठनार्थं ॥

त्रवाडीदेवराजसुतत्रवाडीसोमनाथे लिखितं ॥ कल्याणं भूयादिति: ॥

403. 41. B. 59.

Paper. 81 folia. 8″ × 4½″. 8 lines in a page. Devanāgarī character. Old. In a fair condition. Large fair writing. Accented in the usual manner of figures. Divided into Prapāṭhakas and Ardhaprapāṭhakas.

Prapāṭhakas 1—6.

Colophon : इति षष्ठ: प्रपाठक: ॥ शुभं भवतु ॥

Date, etc. : संवत् १६८४ वर्षे चैत्रवदि १३ सोमे ॥

यादृश्यं पुस्तके दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥
कल्याणमस्तु ॥

404. 33. M. 18.

THE UTTARĀRCIKA IN THE PADAPĀṬHA

उत्तरार्चिकम्—पदपाठ:

Palm-leaf. 62 folia. 18″ × 1½″. 8 or 9 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In good condition. Fair medium writing. Inked. Accented in the usual

South Indian manner of a dot over the acute. 21 Adhyāyas.

Complete.

Three extra folia at the beginning contain a portion of the Gāna.

405. 41. B. 56.

Paper. 87 folia. 9¾″ × 4½″. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In satisfactory condition. Fair large writing. Accents are marked by figures as usual.

Complete.

Divided into 9 Prapāṭhakas. Prapāṭhaka 6 begins as in Wilson's edition and ends : सत्य इन्दु: सत्यमिंद्रं ॥ (End of the first Ardha of the 7th in Wilson's ed.).

Prapāṭhakas 7—9 have each been divided into 3 Ardhas.

Prapāṭhaka 7, Ardha 1 ends : तव ज्योतींष्यर्चय (End of the 7th in Wilson's ed.).

Prapāṭhaka 7, Ardha 2 ends : भद्रा सूर्य इवोपदृक् (End of the 1st Ardha of the 8th in Wilson's ed.).

Prapāṭhaka 7, Ardha 3 ends : पवते राय ओक्य: (End of the 8th in Wilson's ed.).

Prapāṭhaka 8 also is divided into 3 Ardhas.

Ardha 1 ends : शृंगोभिर्दशभिर्दिशन् (End of the first Ardha of the 9th in Wilson's ed.).

Ardha 2 ends : सम्राडेको विराजति (End of the 9th in Wilson's ed.).

Ardha 3 ends : पुनान इन्दवाभर (End of the 1st Ardha of the 10th in Wilson's ed.).

Prapāṭhaka 9, Ardha 1 ends : धन्वा सहो नायते (End of the 10th in Wilson's ed.).

Prapāṭhaka 9, Ardha 2 ends : चक्रे रजसि प्रियाणि (End of the first Ardha of the 11th in Wilson's ed.)

Prapāṭhaka 9, Ardha 3 ends as the 2nd Ardha of the 11th in Wilson's edition.

Colophon : इति नवम: प्रपाठक: समाप्त: ॥ उत्तरापदं समाप्तं ॥

Post-colophon statement : संवत् १६६७ वर्षे मार्गशिरमासे कृष्णपक्षे १३ रविवारे श्री श्री . . त्र जागधर न . . . . . पठनार्थं शुभं भवतु ॥ श्री ॥

406. 19. E. 43.

THE PRAKṚTIGĀNA

प्रकृतिगानम्

Palm-leaf. 143 folia. 17″ × 1½″. 7 or 8 lines in a page. Grantha character. Old and somewhat injured. Fair medium writing. Inked. Figured for chanting in the letter style.

Complete ; includes the Āraṇa, the S'ukriya and the Mahānāmnī.

407. 19. E. 46.

Palm-leaf. 152 folia. 17″×1″. 4—6 lines in a page. Grantha character. Consists of 3 batches of leaves, each written in a different hand; the first and the oldest portion is in a tattered condition, its leaves having also been disarranged; the writing here is rather large and is inked; the second which is older than the 3rd, but certainly later than the first, is in a medium fair hand and in a satisfactory condition, it being partly inked; the third which

looks recent is in a large hand and is in good condition, being uninked. The figuring of the MS. is of the old style.

Breaks off in the Pavamāna.

408. 25. B. 46.

Palm-leaf. 43 folia (marked 1—44, being, from fol. 19, wrongly numbered 20 sq.). 16¼″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha character. Fairly old. The first two leaves are broken; there are a few worm-holes; otherwise in a good condition. Fair medium writing. Uninked. Figured in the old way.

Breaks off in the second Das'atī of the Bṛhatī.

409. 25. D. 17.

Palm-leaf. 113 folia. 17″ × 1½″. 8—10 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Badly worm-eaten and heavily damaged. Good medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

Contains the Grāmageyagāna and the Āraṇyagāna, the latter including the Mahānāmnī; the former is incomplete at the beginning, the first 7 Ṛks missing.

Colophon : प्रकृति संपूर्णा ॥

At the end of each section : वासुदेवाय नमः ।

At the end of the Vrataparvan of the Āraṇyagāna (fol. 107 which is much damaged) the following mutilated account is seen in a later hand.

आग्नेयं साम 580
बहुसामी साम 532
एकसामि साम 64
बृहती साम 550
पावमानं साम 574
शुक्रियं साम 59
. . . साम 49
आरणं प्रथमपर्वसाम 59 (89 is written and deleted).
व्रतप्रकृतिसाम 1489
. . . साम 76
द्वितीयपर्वसाम 77
ऊहसाम 536
पुच्छं साम 161
. . . . 84
. . . . साम 52—5418
. . . . सङ्गा साम 2600
अष्ट . . . .

410. 25. D. 35.

Palm-leaf. 140 folia. 17½″ × 1¼″. 8 or 9 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old, worm-eaten; a few leaves broken. Legible small writing. Partly inked. The figuring is of the old style.

Contains the Grāmageyagāna and the Āraṇyagāna, the latter including the Mahānāmnī.

Begins :

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं+विघ्नोपशान्तये ॥
यं तर्कय . निगमान्तगुरोः कलेति
प्रज्ञाविरक्तिमुखसद्गुणपूत्ति भूम्ना ।
गोपालदेशिककृपापरिपूर्णपात्रं
देवान्तलक्ष्मणमुनिं शरणं प्रपद्ये ॥

श्रीमते हयग्रीवाय नमः ॥ हरिः ओम् ॥

* अग्नाई-ऑ-षु यॉ ही वो इतो या प्रे इ- । तोकाया प्रे इ । गृणानो˘ हाव्याचोदातो या प्रे इ । तोका तोया प्रे इ- । नो घी इ हो˘ ता सात्सावे इत्रा औ होवा- । ही गूषि । दि-ष अमा अझो ॥

अग्ना ऑ यॉ हि वीत का याइ गृकः णॉ नो˘ हव्य दॉ ताया इ तिघे हो˘ तॉ सत्सि बर्हा इषि । बवे हाइषा औ˘ हो˘ वा ॥

Colophon : प्रकृति संर्णा ॥

411. 26. B. 35.

Palm-leaf. 108 folia (marked 24—131). 17″ × 1″. 5—7 lines in a page. Grantha character. Old. Badly worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

From the beginning of the Bahusāmi to the end of the 8th Das'atī of the Pavamāna; incomplete at the beginning, the first 3 Ṛks of the Bahusāmi being lost.

412. 26. D. 27.

Palm-leaf. 148 folia (marked 43—190). 16¼″ × 1¼″. 8 lines in a page. Grantha character. Old. Much fragile, badly worm-eaten and very heavily damaged. Fair medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

From the 3rd Das'atī of the Ekas'ami to the 1st Khaṇḍa of the S'ukriyaparvan, both the beginning and end being abrupt.

* The semi-circle here stands for the circle used in the MS.

413. 28. H. 37.

Palm-leaf. 30 folia. 16½″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

From the beginning of Āgneya to the end of Bahusāmi.

414. 28. H. 55.

Palm-leaf. 141 folia. 17″ × 1½″. 8 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In excellent condition. Good medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

The Grāmageyagāna and the Āraṇyagāna; complete; the latter includes the Mahānāmnī.

Colophon at the end : प्रकृतिपोस्तकम् संपूर्ण ॥

At the end dated in the Tamil language 28th Paṅguni, Monday and Caturthī with moon in the Anuṣa (Anurādhā) constellation, of Nandana.

Copyist : Veṅku of Cintāmaṇikuvarankovil, son of Aṇṇāvayyār.

415. 34. A. 3.

Palm-leaf. 195 folia (marked 1—196, fol. 127 missing). 16″ × 1½″. 7—9 lines in a page. Grantha character. Fairly old. A few leaves are slightly injured; otherwise in a good condition. Fair medium writing. Inked except foll. 1 and 120. Fol. 120 is a replacement in a different hand. The figuring is of the old style.

The Grāmageyagāna and the Āraṇyagāna; complete; the latter includes the Mahānāmnī.

Begins: श्रीपरदेवतायै नम: । Each of the two fly-leaves at the beginning contains the title 'प्रकृति' ।

The following account is seen at the end of Pavamāna (fol. 138):

पवमानं समाप्तम 384
आग्नेयं साम 180
बहुसामि 732
एकसामि 64
बृहति 150
तृष्टुप् 49
अनुष्टुप् 76
इन्द्रपुच्छं 162
पवमानं 11

At the end: gurukkal s'āma pustakam.

416. 34. F. 25.

Palm-leaf. 134 folia. 17$\frac{1}{2}$″ × 1$\frac{1}{4}$″. 9 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly injured. Closely spaced, legible medium writing. Fol. 46 is missing; foll. 13, 22, 54 and 55 are replacements in a later hand. The original foliation has been scored off and the leaves are renumbered 1—133 (fol. 55 having been passed over). Inked. The figuring is of the old style.

From the beginning of the Grāmageyagāna to the beginning of the Bhrājasāman, Khaṇḍa 1, S'ukriyaparvan, where it ends abruptly.

A note on a fly-leaf at the beginning says that this MS. belongs to Yajñas'āmi and that it contains the Prakṛtisāman and the Āraṇa.

417. 40. B. 44.

Paper. 151 folia (marked 1—177, foll. 9, 10, 31—40, 59—65, 133—139 missing). 8$\frac{1}{2}$″ × 4$\frac{6}{10}$″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Moth-eaten and damaged. Legible medium writing. Figured in the modern style. Divided into 17 Prapāṭhakas.

Complete.

Begins on fol. 1*b*. Fol. 1*a* contains:

आपोथा आलषभे स्वर सूतण नोदे स्वरनीछ जिते स्वरनी पोथी । आपोथी वेगांननीग . सरश्वेश्वर शुभकरणनुकारेश्वर नीछे पत्र १७७ । कुल साम वेना सामनी संख्या २१०० . . ।

At the end of the MS.

॥ ३५ ॥ दशति ॥ सप्तदशम: प्रपाठक: । इति वेहगांनं समाप्त: । संवत् १७२७ वर्षे चैत्रमासे कृष्णपक्षे ७ सप्तमीयां तथौ भोमवासरे वालंभग्रामवास्तव्यं आभ्यंतरज्ञागरीनातीयपंचोलीगोरापुत्रभगवनजी भ्रात विष्णुजी पुत्रपौत्रपटनारर्थं । शुभमस्तु । श्रीयविश्वेश्वरसुतयादवजीके न्यवासंभव्यधे धर्मो प्रकरेण कृष्णार्पणेन लिखितं । शुभं भवतु ।

मंगलं लेखकानां पाठकानां च . गलं ।
मंगलं सर्वभूतानां भूमिभूयतिर्मंगलं ॥
यादृशं० ॥

श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ श्री ॥ ६ ॥ आपोथी वेयनिका० स . पूज्यश्रीय पं . गोराभगवानजी वैश्वग०-शुभकरण . वीह्युजी नीपोत्रीक श्रीगणेश उकारेश्वर्निष्ठे पत्र १७७ ।

On the top of the last folio (*b*) in a later hand: उपापोथिह निगकारे सुभकरण ईक . श्वरनिछ . . . ॥

418. 24. D. 25.

Palm-leaf. 73 folia (marked 14—86). 15$\frac{3}{4}$″ × 1$\frac{1}{4}$″. 5 lines in a page. Grantha character. Fairly old. In good condition. Fairly written in a medium hand. Uninked. Accented in the modern way.

Pavamāna only; incomplete at the beginning, the first 8 Ṛks missing.

419. 19. F. 27.

THE ŪHAGĀNA

ऊहगानम्

Palm-leaf. 242 folia. 17″ × 1$\frac{1}{2}$″. 7 lines in a page. Grantha character. Recent. In excellent condition. Well written in a medium hand. Uninked. The figuring is of the modern style.

Complete.

Colophon: इति त्रयोविंश: प्रपाठक: । ओम् । इति क्षुद्रपर्वं समाप्तम । ओम् । शुभमस्तु । यादृशं० ॥ कृष्णमूर्तिशास्त्रिणा संशोधितम् ॥

At the end of the Prāyascittaparvan (fol. 214): इति प्रायश्चित्तपर्वं समाप्तम । इत्येकविंश: प्रपाठक: । महागणाधिपतये नम: । हरि: ओम । शुभमस्तु । स्वामिनाथस्वामिने नम: । 27-9-1904. kuppus'āmi s'āstri. यादृशं० ॥ अस्मद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां न्नम: ॥

420. 19. L. 31.

Palm-leaf. 164 folia. 17$\frac{1}{4}$″ × 1$\frac{1}{2}$″. 6 or 7 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old and much damaged. Good medium writing. Uninked except foll. 1—17. The figuring is of the old style.

Complete.

At the end: ऊह: समाप्त: ॥ श्रीमद्वटाटवीनटाधिराजाय नम: ॥

421. 19. M. 15.

Palm-leaf. 188 folia. 17$\frac{1}{2}$″ × 1$\frac{1}{4}$″. 8 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten; some leaves injured. Fair small writing. Inked. The figuring is of the old style.

Complete.

422. 24. C. 12.

Palm-leaf (S'rītāla). 189 folia. 14″ × 2″. 10 lines in a page. Wooden board at either end. Grantha script. Old. In a good condition. Good medium writing. Partly inked. The figuring is of the old style.

Incomplete at the beginning, the first eight Sāmans (foll. 1—5) missing.

423. 33. I. 31.

Palm-leaf. 103 folia. 17$\frac{1}{2}$″ × 1$\frac{3}{8}$″. 8—12 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten; some leaves slightly injured; the first folio damaged heavily. Good medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

From the beginning of the Ekāha to the end of the Kṣudra. Incomplete at the end, ending abruptly in the beginning of the last Sāman.

Two leaves at the end are not in order. Copied by Veṅkataraṅga (fol. 23).

At the end of Ekāha (fol. 23) : श्रीदेवशिखामणिमहागुरवे नमः ॥

424. 33. M. 27.

Palm-leaf. 171 folia. $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Legible medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

Complete.

According to a note on a fly-leaf at the beginning this belonged to one Svāmi Dīkṣitan.

425. 34. A. 9.

Palm-leaf. 103 folia. $18\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 11 lines in a page. Grantha character. Old. Damaged and slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

From the Ahīna to the end.

Ends: क्षुद्रसामानि समाप्तानि। वासुदेवाय नमः। ओम्।

लिखितान्यूहसामानि कुत्वर्थं निमयाधुना।
महतां प्रीतये विष्णोः शंखचक्रधरस्य च ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः। श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः। श्रीमद्वरदार्यमहागुरवे नमः। ओम्। शुभमस्तु। अविघ्नमस्तु ॥ भगवतस्तुष्टिरस्तु ॥ भगवत्प्रसादोऽस्तु ॥ ओम्।

वासुदेवाय नमः ॥

आम हि यवम्। उच्चां तामन्धसाः[१]। श्रश्चिकर्षम। इन्द्रां यामद्वने सुतम्[२]। त्रीणि घनमायस्यम्। पुनचोनस्यों मधांहां उहो वा[३]। वाचस्साम। आंटासों तापा[४]। वसिष्ठस्य प्रियम्। इंचौममं। दातुसूतं पिबा[५]। वाम्मिदावर्यः। इचन्द्रां येंन्दाउ[६]। सन्तनि। ब्रकाषाहाउ[७]। आशुभार्गवम्। अकैध्वर्यौं अद्रिव[८]। ऐषिरम्। अचेभिद्युम्नम्। बृहद्याशाउं[९]। पृष्ठम्। पापौराइतोंषिश्वतां सुताम्[१०]। आसिताद्यम्। पागोरित्यंहर्यताम्। वाजिजित्। सूरय्येस्यें वा—ओम्—प्रवःषौं पावस्वा धांरया[१]। हाविष्मतम्। हां पवृषां पवस्व धारयां रयां हा[२]। सारं सामराजम्। पचो वौं हो वा[३]। दैवो दासम्। प्रां यिणा। जनित्रम्। हांतिउजनत्[४]। गौतमम्। आंपजांमीरत्[५] कें अव्यता[६]। नौधसम्। आकीइ। न्द्रतुक्रातुन्न आ[७]। मानवाद्यम्। इचन्द्रक्रतुम्—ओम्—नानदम्। पठूल्यास्मैपीपि[१]। औपगवम्। इचन्द्रमच्छा[२]। वामदेव्यम्। काटाया[३]। तें पौ आग्ने अङ्गिराः। सत्रासाहीयम्। प्रठुधा। न्वातसोंमजांगृविः। ऋषभः पवमानम्। हां चहां। उच्चां तें जा[५]। श्यावाश्वम्। पायिराइ[६]। त्याचिंहा। उत्सेधः। श्रिथुणन्तों गोंभीरुत्तारम्। समन्तम्। तान्दःवांहं सोंमारांराराणा। ओम्—श्रौतक्षम्। यधिन्यंपन्यमित्सों नांरः. १. सौमित्रम्। अवेस्य प्रत्नांमनुद्युतामे. २. यज्ञायज्ञीयम्। इथेन्द्राया. ३. स्वारन्त्वाष्ट्रसाम। सुकातांसोंमाहा. ४. आकूपारम्। पाछवस्वावांजा. ५. त्वाष्ट्रीसाम। पचस्वदा। क्षाछुसाप्रेधानाप्रेः. ६. ऐडं सैन्द्यक्षितम्। पकैंवस्वादो। हाकइ. ७. उत्तरम् वासिष्ठम्। अहः। हाचइ। उहुचवा इ। अडिक्रा औं हों वा ॥ ओम्—गौरीवितम्। विपः शः। पीटीशोवों. १. पृष्ठम्। प्रूनानस्सों मायांरया. २. उद्वं शीयम्। आंगोत्वांविशन्त्त्विन्दावः. ३. भरद्वाजस्य पृश्नि। ताछावाहांसोंरांरणहाउ. ४. औरूक्षयम्। प्रगोसुन्वांनां य अन्धासाः. ५. वैष्णवोत्तरम्। सोंकामाः। सों रमाः. ६. अहः। आश्वसूक्तम्। आची औं हो वाहा इ। स्वोंचदिष्ठया ॥

ओम्—उद्वत् प्राजापत्यम्। प्रौत्नं साधस्थामा. १. द्वितीयं क्रौञ्चम्। सचखयोंदाइसखयोंदाइ। दैर्घश्नवसम्। यचेज्ञांयज्ञां वों अग्नय ओंहां ए। अहः ॥ ओम्—उत्तरकप्वरथन्तरम्। आभित्वरिरौभि . . . . . नोंन . . १. होदैर्घतमसम्। न्नाका उपीबा. २. द्विरभ्यासन्त्वाष्ट्रीसाम। गां च या। निटीत्वा। वार्त्रतुरम्। अचोयां पाम . . अ। जराबोधीयम्। अहः। . . . . . जीयोवा ॥ वासुदेवाय नमः ओम्—ऊहविंशानां गणनं संपूर्णम्। ओम् ॥

426. 41. B. 74.

Paper. 180 folia. $10\frac{1}{4}'' \times 4\frac{3}{4}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worm-eaten. Fair large writing. The figuring is of the modern style.

Prapāṭhakas 1—11 ; complete.

Fol. 1 (obverse) : भवानीदास रेवादास विश्वेश्वर निपोथि सहि।

427. 41. C. 41.

Paper. 52 folia (marked 210—297, foll. 226, 237—241, 245, 257—281 and 291—294 missing). $10\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Good medium writing. The figuring is of the modern style.

From the end of the 10th Sāman of the first Ardha of the 17th Prapāṭhaka to the end of the 23rd Prapāṭhaka with gaps caused by the missing leaves.

Begins :

श २३ श २ यि २। वि ४ चा ४५ क्ष ५ णा ५ः। हो ४५ यि ५ ॥ यो १० ॥ आष्कारनिधनं काण्वं। काण्वा बृहती स्तोमः। पु ५ ना ५ ना २३ स्सो ४ म ४ धा ५ र ४ या ५। आपोव १ सा १। नो २ आऽ २३ ऋ ३ ष ३ सा २ उ २। वा २३२। आ २ रत्न २ धाः। यो २ नि ३ मृ २ तास्य २ सी दाऽ २ ३ ४ सा ५ यि ५। ऊ ऽ २ ३ त्सा२ः। देवो हि २। रण्या ऽ २३४५। या ५६५६ः ॥ १ ॥

At the end : इत्यूहग्रंथस्य त्रयोविंशतिप्रपाठकस्समाप्तः ॥ स्वस्ति संवत् १४४६ वर्षे कार्तिकश्वदि ३ शनौ त्रैविद्यमोढज्ञाती श्रीमोढेरकमहास्थान ॥

428. 19. L. 31.

THE RAHASYAGĀNA

रहस्यगानम्

Palm-leaf. 42 folia (165 ff.). $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha character. Old, worm-eaten and badly injured, some of the broken leaves being stitched. Beautiful medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

Complete except for the causes stated above.

The transcription of this Ekākṣari Ūha and Rahasya was finished by Pappa Veṅkaṭācalaśāstrin in the month of Āni of the year Akṣaya (fol. 42, note in Tamil).

There is an extra leaf at the end containing the following in Telugu characters.

यत्र काष्ठं तु तच्छ्रोत्रं यत्र धूमस्तु नासिका।
यत्राल्पज्वलनं नेत्रं यत्रास्ते भस्म तच्छिरः ॥
यत्र थु ज्वलतो वह्नि तत्र जिह्वासु होमयेत्।
सप्तजिह्वानभिज्ञस्सन् होमैर्य—ते द्विजः ॥

होमो निष्फलतां याति होमं च नरकं व्रजेत ।
हिरण्यकनका रक्त कृष्णा चैव तु सुप्रभा ॥
अतिरिक्ता बहूरूपा जिह्वा सप्त त्र कीर्तिताः ।
हिरण्यजिह्वा पश्चाचेत् कनकास्ति त . . . ।
रक्ता चोत्तरदिग्भागे कृष्णा याम्यां दिशिस्तथा ।
सुप्रभा पूर्वदिक्जिह्वा अतिरिक्ताग्निगोचराः ॥
यीशान्यां बहुरूपा च जिह्वास्तानान्यनुक्रमात् ।
विवाहे पश्चिमा जिह्वा जातक . . मध्यमे ॥
उपनीतोत्तरा जिह्वा पितृकार्ये तु दक्षिणे ।
आग्नेयां शांतिहोमस्तु यीशान्यो उग्रकर्मणि ॥
पूर्वे तु सर्वकाम्यार्थे एतद्धोमस्य लक्षणं ।
अग्निकर्णे हुतं यत्तत् कुर्याद्व्याधिभया . . ॥
नासिकायां मनोदुख्खं चक्षुषात्मा विनाशयेत् ।
केशे दारिद्र्यमाप्नोति तस्मा जिह्वासु होमयेत् ॥
मंत्रतंत्रविहीनं च आचार्यं हंति निश्चयं ।
मंत्राणां स्वरहीनानां पत्नि हंति न स . . ॥
हविन्योन्ये कुचौ हन्यादात्मानां हंति तत्क्षणात ।
अग्निं षोडशभिर्दर्भैः पुरतस्तु परिस्तरेत ॥
परिस्तरणमन्येषां एवं संख्या विधिय्यते ।
पात्राणां तु द्विषट्कं स्यात प्रणीताना धनस्य च ॥
अष्टावाभाधने चैव त्रिभिः ब्रह्मासनं भवेत् ।
द्वौ दर्भावासने चैव पवित्रत्वं . . . . ॥
सम्मार्जनं त्रिभिः दर्भैः ज्वलनस्येक उच्यते ।
पर्यग्निकरणं स्येकं एवं अष्टोत्तरं शतं ॥

429. 19. M. 43.

Palm-leaf. 37 folia. $13\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 11 lines in a page. Grantha character. Old. In a fair condition. Fair medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

Complete.

There are two extra leaves at the end. The matter contained in these begins :

महादिवाकीर्त्यानि पंचा । विरौ भ्राद् । बृहात पिबतु सोम्यं मधु । आयुर्दधत यज्ञपत वविहुतं वां दः ता जूतो यो आभिरक्षाति त्माना प्राच्छ जाः पिपर्ति बहुधा विराजति ।

Ends :

प्रेयुरगा ओ चि हो वा होताइ . . . दी ईश्वर धनु उत् 36 माण टौ संवत्सरः समाप्तः ॥

430. 24. C. 12.

Palm-leaf (S'rītāla). 44 folia (marked 195 sq.). $14'' \times 2''$. 10 lines in a page. Wooden board at either end. Grantha script. Old. In a good condition. Good medium writing. Inked. Figured in the old style.

Complete.

At the end a note in the Tamil language gives the date as Saturday, Aṣṭamī with Moon in Punarvasu, 31st of Purattāsi of Pramādin, and the scribe as Sūrya-nārāyaṇa.

431. 25. A. 73.

Palm-leaf. 77 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}$. 5—7 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

Complete.

Dated the 14th day of Citrai of Tāraṇa year. According to a note on a fly-leaf at the beginning it formerly belonged to S'rīnivāsarāghava.

Another fly-leaf contains the following verse.

अब्दे शुक्लाभिधाने सरसिजदयिते कुंभराशिं प्रविष्टे
पञ्चम्यां कृष्णपक्षे रविझितदिवसे तारके वायुदेवे ।
भारद्वाजान्वयाब्धिप्रथितशशिकला श्रीनिवासार्यपत्नी
प्रायाद्विष्णो पदन्तन्निजगुरुकृपया शाश्वतं मुक्तिभोग्यं ॥

432. 25. B. 46.

Palm-leaf. 45 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—8 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Badly damaged, a good many leaves being broken. Good medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

From the Das'arātra to the Prāyas'citta except the Satra.

433. 34. A. 9.

Palm-leaf. 63 folia. $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked. The figuring is of the old style.

Complete.

Two extra folia at the end contain some verses, of which the source is unidentified. The extract both begins and ends abruptly.

It begins :

. . . . . भारत्य सह हंसगः ।
भगवन्तमुमाकान्तम् भावपूतेन चेतसा ॥
ध्यायन्नेकमना रौद्रसूक्तमन्त्र . रायणः ।
प्रार्थयामास देवेशम् भक्तिमेवांघिपंकजे ॥
ब्राह्मणाश्च गुणास्सर्वे प्रजानाम् पतयो नव ।
प्रार्थयामासु . शानम् सनकाद्यैश्च योगिभिः ॥
ऋषयोपि महाभागास्तथा देवर्षयोमलाः ।
योगिनः कपिलाद्याश्च देवास्सर्वे तुवन्मुदा ॥
अथ दीर्घम् महच्चारु नानामणिविराजितम् ।
काञ्चनाद्रिनिभन्तप्तकाञ्चनाक्लप्तमत्भुतम् ॥
सिंहासनम् सदस्यै . रश्वराहम समुत्बभौ ।

Ends :

अनुजग्राह तान्देवो देवीस्कन्दविनायकैः ॥
चामराणि विचित्राणि व्यजनानि च कोटिशः ।
वीज्य त म महार्हाणि रुद्रकन्याभिरादरात् ॥
धूपयन्ति स्म गणपाः काळागरुरजोत्भवैः ।
देवयूथैश्च निबिन्दन्देवास्थानम् . नाहरम् ॥
दृष्ट्वा तदीदृशम् शंभोरास्थानम् शौनकादयः ।
दर्शितन्देवदेवेन दिव्यस्त्रीगणभूषितम् ॥
देवन्देव्या सहासीनम् दि . . . . . . ॥

434. 41. B. 47.

Paper. 82 folia. $8\frac{3}{4}'' \times 5\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fair condition. Fair large writing. The figuring is of the new style.

Complete.

Fol. 10 : इत्यूह्यगानस प्रथमस्यार्धप्रपाठकः ॥

Fol. 17 : इत्यूह्यगानस्य प्रथमः प्रपाठकः ॥

Fol. 82 : इति ऊहगाने षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः ॥ संवत् १७९ ना वर्षे मार्गशरवद ११ रवौ ॥ लि ॥ त्रि ॥ रणछोडसूत रेवादासत्मजप्रभुदत्तस्वहस्तमिदं । शुभं भवतु ॥ श्रीरस्तु ॥

Fol.1 dated Samvat 1774.

435. 41. B. 70.

Paper. 31 folia. $11'' \times 4\frac{3}{4}''$. 12 or 13 lines in a page. Devanāgarī script. Old and much worn. Fair medium writing.

The figuring is of the new style. Divided both into Prapāṭhakas and Parvans.

Complete.

Colophon : षष्ठम: प्रपाठक: समाप्त: । सप्तम: पर्व: ॥

In between the lines, in a later hand : क्षुद्रपर्व समाप्तं ॥

Date, etc. : ओम् । गुरुभ्यो नम: । शुभं भवतु । संवत्पंचदशे पूर्णे वर्षे च एकोनचत्वारिंत्रींशोत्तरे ।

वैशाखशुक्लपक्षे च पौर्णिमा भौमवासरे ।
इह गूर्जरधरत्र्यां राजधान्यां शकस्य च ॥
अह्मदाबादनगरे विशाले भूतसागरे ।
तत्र श्रीगौडजातीय विप्रदास . . . . ॥

दी० विनागकसुतसूरा आत्मपठनार्थं परोपकारार्थं च अन्येषां सुहृदाम् शीलानांचार्थं ऊह्यगानस्य पुस्तकम् लिखते । लेखकपाठकयो: । यादृशं० ॥ भग्नपृष्ठि० ॥

लोलाद्रक्षेज्जालाद्रक्षेत् रक्षेत् श्लथलबंधनात् ।
याचकाद्दुर्जनाद्रक्ष नेवं वदति पुस्तकी ॥

436. 41. B. 57.

The Āraṇyakasaṃhitā in the Padapāṭha

आरण्यकसंहिता—पदपाठ:

Paper. 8 folia. 9″×4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn ; edges frayed ; discoloured. Fair large writing. Figured in the modern style.

Complete.

Colophon : आरणीयपद तथा महानाम्नी समाप्ता ॥

437. 41. B. 58.

Paper. 7 folia. $9\frac{8}{10}$″×$5\frac{1}{2}$″. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn ; edges frayed ; discoloured. Legible large writing. Figured in the modern style.

Complete.

Begins on fol. 1*b*. On fol. 1*a* there is : चाराद्यवलभण रुद सुनी । पोथीश्रीकृष्णार्पणकरीछे आरणी आ पदनी

At the end : आरणी आ पद समाप्त ॥ संवत १६९४ वर्षे फलुगुण शुध १ रवे धोलकावास्तव्यं नागरी ज्यातीत्र. वौकद्वाजीसुतत्र. वासणसुतत्र. गोव्यं दजीपो ल्यखितं परोपकार्थे कृष्णारषण बुधे ल्यखीतं । त्र० वासणसुत गोव्यंद जीपोथी स्वस्त भणावीत्र. षोषलासुत कल्यणाने भणावीते सही । शुभं भवतु ॥

438. 19. E. 47.

The Āraṇyageyagāna

आरण्यगेयगानम्

Palm-leaf. 33 folia. $16\frac{1}{2}$″×$1\frac{1}{2}$″. 6 or 7 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

Incomplete, breaking off shortly before the end of the Dvandvaparvan.

At the end of the Arkaparvan : द्वादशपर्वप्रथमपर्व: ॥

439. 25. B. 38.

Palm-leaf. 70 folia (marked 1—88, foll. 1—5, 14, 17—18, 21, 28, 34—38 and 44—46 missing). $14\frac{1}{2}$″×$1\frac{1}{4}$″. 4 or 5 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly injured. Good medium writing. Inked except fol. 9. The figuring is of the old style.

The first 3 Parvans ; complete.

Colophon to the third Parvan : द्वादशाष्टमस्तृतीयपर्व: ॥

Fol. 70 dated Wednesday, the 22nd of Āvaṇi of Vikāri.

440. 33. M. 14.

Palm-leaf. 60 folia. 15″×$1\frac{1}{4}$″. 7—9 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. The figuring is of the old style.

Complete ; includes the S'ukriya and the Mahānāmnī.

At the end of the Vrataparvan : द्वादशाष्टम: । त्रितीय: पर्व: । साम 84 । शुभमस्तु । रामशुप्पन् स्वहस्तलिखितम् ॥

On a fly-leaf at the beginning : रामसुब्बन् आरुणं । संपुटं महानाम्नी च ॥

An extra leaf at the end contains the following :

गायत्रं प्रथमं गानमाग्नेयन्तु द्वितीयकम् ।
तृतीयं गानमैन्द्रं स्यात् चतुर्थं पवमानकम् ॥
अर्कद्वन्द्वव्रतानीति छन्दसानीति पञ्चकम् ।
तत: परं शुक्रियं स्यात् महानाम्न्यस्तु सप्तकम् ॥
एतानि सप्तगनानि सप्तगानं प्रकीर्तितम् ।
विकृतौ सप्तगानानि दशरात्रावुनुक्रमात् ॥

अत्र श्लोक:—

अष्टौ हि ब्राह्मणगन्धन: प्रौढीं ब्राह्मणमादिमम् ।
षड्विंशाख्यं द्वितीयं स्यात्तत: सामविधिर्भवेत ॥
आर्षेयं देवताध्यायो भवेदुपनिषत्तत: ।
संहितोपनिषद्वंश्यो ग्रन्था अष्टवीतीरिता: ॥

अष्टब्राह्मणक्रमम् । महाब्राह्मणम् प्रथमम् । षड्विंशं द्वितीयब्राह्मणम् । सामविधानं तृतीयब्राह्मणम् । आर्षेयं चतुर्थम् । देवताध्यायं पञ्चमब्राह्मणम् ।

441. 41. B. 48.

The Veyagānakaṇḍikā and the Āraṇyagānakaṇḍikā

वेयगानारण्यकगानकण्डिके

Paper. 7 folia. $9\frac{1}{4}$″×$4\frac{1}{4}$″. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn. Fair medium writing.

Complete.

Begins :

ए उण् । ओं नमो गणेशाय । बृहद्धारद्वाजमग्निं दूतां । ईशानं प्रेष्ठं वा: । साकमश्वामह्यूष्टू ३ ब्रवाणा ६ इता इ । वात्समा ते वत्सा: । जराबोधीयं जराबोधा वा । आद्यं वारवन्तीयमश्वा ओ हो २३४ वा । उत्तरं वारवन्तीयमश्वं न त्वा । औ हो हा इ । स्वारसैंधुक्षितमग्निं वो वृध्यंताम । ऐड सैंधुक्षितमग्निं व: । औ । हा इ । इह वद्वामदेव्यमग्निस्तिग्मेन शोचिषा इहा याममग्नाइ मृडा ।२। उत्तरं याममाग्ने मृडमाहां असि काशीत२ शन्नो देवी: । गोरांगिरश्च सामरूहोईह३वा२३ईदुव- एकस्पनूना ३ २३ रीणसि यज्ञायज्ञीयं यज्ञा९य नामैधपाहिनो अग्नएकया ए ३ पृश्निनिवृहाद्धी २३ रग्ने अर्चितीरिहा उ । पौरुमद्रमग्ने जरितर्विश्पति: । औ हो वा एहि या हा उ । मांडवमग्ने विवस्व उषासा: । अग्ने विवस्वदुषासा साम १९ उभयत: स्तोभं गोतम२हा उत्वमित्सप्रथा असि हा उ । दीर्घश्रवसं यो विश्वादयते वस्वोहा उ हा इ ए । समं तों पौरूमढिमग्निमीमानवाद्यं

नित्वामग्ना ई उत्तरं मारुवं हो वा ई। नित्वामग्ने मनुर्दधो हो वा ई समंतं त्वमग्ने गृहपतायी श्यावाश्वमा ऊ यज्ञसारथि ईमंस्तो २३ मा ४ म मरायः हा ऊं २। आग्नी म बृहदाग्नेयं त्वं हि क्षैतवद्यशः। ईव्य ईयाहाशी। यद्वाहिष्ठीय यद्वाहिष्ठं तदग्नायद्वाहिष्ठो वा विशा विशीयं विशो विशो ऊं वो ३ अतिप्यायिम आत्रेऽयं बृहद्वयाः बृहद्वयाः २ सामा ३ आसीतः राय आग्नमहा ई। आसीतोत्तरः रायो य २३ ग्नेमहे त्वा हा ऊ। श्रुध्यमग्ने वाजा २ स्य गोमा तो वा। प्रमंहिष्ठीयं प्रथमः हा इष्टाय गायता। वासीष्टमासीत प्रमः हिष्ठाय गा- स्तोभरंतंगू ३ द्धां ३ या सुवर्णरावा . ० . . . .

Fol. 6: वेयगीकंडिका समाप्ता। श्रीः।

Ends:

व्याहृतिसामो हो वा औ हो वा औहो ३वा। अगन्म ज्योतिः। अश्वव्रतंः हा ऊ ३। एवा हि ये वा २३४ औ हो वा यमव्रतं मनो हा ऊ। वयो हा ऊ। वर्चो हा ऊ। अग्नि अखिनोर्व्रतः हो इ हा ३। इ हो इ हा। द्वितीयमश्विनोर्व्रतः हो इ हा इ हो इ हा। गवां व्रतः हा ऊ। ३ गावो हा ऊ। ३ द्वितीयं गवां व्रतः हा ऊ ऊ। हा ऊ हा ऊ वा। अग्निमीले पुरोहितं अपां व्रतः हा ऊ। ऐरयत्। द्वितीयमयां गवां त्वतः हा ऊ। ३। ऐरयन् राजः द्युम द्युम् ४। साम १। य अग्निरिडांगं पंचानुगा . . . गानः हा ऊ। ३ . . . . . हा ऊ। ३ पाल्यग्निविपो अग्रं पवंदेः। इ या २३ इ त्या हा ऊ। इ हं। द्रं नरो भ्राजा औ हो हो हा ई भ्राजा औ हो हो हा ई साम ९। अग्नेव्रतः हा उहा ऊ हा ऊ भ्राजा रू वा ३ वाजं भ्राजा ३ आ भ्राजा माभ्राजा विकर्णः हा ऊ। इ उ हा उहा ऊ हा ई हौ हो महादि- वाकीर्त्यमौहौ हो वा हो ई औ हौ हो वा हो ई ६ साम। ६ सिमा। ए विदामघवन्विदा॥ ११ इति आरण्यकगानस्य गीतकंडिका समाप्ता। शुभं भवतु। लेखकपाठकयोः॥ श्रीः श्रीः श्रीराम॥

442. 35. C. 40.

THE MAHĀNĀMNĪ

महानाम्नी

Paper. 10 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 5''$. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Injured. Good large writing. Figured in the modern style.

Complete.

Divided into 2 Ardhaprapāṭhakas.

Called Sūryādhyāya in the colophon: महानाम्नी समाप्तः। इति षष्ठः प्रपाठकः। इति सूर्याध्याय समाप्तः।

443. 19. M. 20.

THE S'UKRIYAGĀNA

शुक्रियगानम्

Palm-leaf. 7 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Uninked. Figured in the old style.

Almost complete, breaking off in the S'irassāman (*i.e.* in the Ṛk उदुत्यं जातवेदसं०).

444. 33. M. 29.

THE UPAYUKTASĀMĀNI

उपयुक्तसामानि

Palm-leaf. 243 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Slightly worm-eaten. Legible medium writing. Inked except a few leaves. The figuring is of the old style.

A collection of important Sāmans.

On a fly-leaf at the beginning:

महादेवो रक्षतु। परिभाषै। आग्नेयम्। रुद्रसामम्। चमकसामम्। पुरुषसूक्तम् सामं। पूजाविधिसामं। नवग्रहं। ऋक् सामं। शुक्रियसामम्। ऊहं। मोदविंशं सामं। आमहीयवं सामं। रथन्तरसामं। ब्रहत्सामं। महावैरजं सामं। आथर्वणसामं। व्रष्णिसामं। ऋषभ- शाक्करं सामं। राजिनं सामं। इळान्दं सामं। पुण्याहं सामं। प्रायश्चितं सामं। श्रुद्धयं सामं। श्रायन्तीयम् सामम्। दीर्घम् सामम्। गारं सामं। हरिश्रीनिधनम् सामम्। आरुणम् सामम्। अभिश्रवणम् सामम्। अग्निष्टोमम् सामम्। ऋषिच्छन्दसम्॥

श्यैतं सामम् 10.
नौधसं साम 7.
सत्रासाहीयं 14.
सन्ततिसामम् 8.
सहोधैर्घतमसम् सामम् 4.
वामदेव्यम् सामम् 17.
यज्ञायज्ञीयम् सामम् 24.
विरजादीक्षैसामम्।

445. 35. C. 83.

THE SĀMASAṂGRAHA

सामसंग्रहः

Paper. 14 folia (numbered 1—15, fol. 13 missing). $8\frac{6}{10}'' \times 4\frac{9}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fairly good condition. Legible large writing. Accented.

A collection of Sāmans without title in the MS.

Begins: श्रीगणेशाय नमः। तेरोभिर्वा उपं हो हो इ। वो इदद्वौ २३४ सुम्। ईदं॰ स बोध ऊं तो यो २३४ हो ई। बृहद्गायंतः सुतसोमे अधो ३४। उपं हो वौ। ई हौ २३४ हो ई। उं हु वौ २३४ रो इ। हु वे भे। रो न्नै कौ रो ३४। उपं हो वौ। ई हौ २३४ हा ई। उप हो ३१२३४। णाम। एहिया ९ हा। हु वे भरा उप हौ हा ई। ना का रा २३४ इणाम्।

Ends: ह रीत इंद्र श्मश्रुणी। उतो ते हरिना १ उ हा ३ री। तं त्वा स्तुवंति का ३। वा याः। परुषा सोवना ३। गावाः। रुष्या स इंद्र भुङ्गिति मघवन्निद्र भुङ्गिति भुङ्गिति प्रभुङ्गि इ स्त सरस्तना २ ३ ४ ९:। ३२॥ इति पुठि समाप्तः॥ शुभं भवतु॥ शंवत् १८९७ लाजष्टवद द्वादशि गुरुवार लिख्यते। अ० अभो रामप्रांणजनीवंन रांम क्रह्मनि पुठि सहीजे सेतेने सरतारानु पापजे लेइने भेणीनेन आपेते माता अंबिका पुछे॥

446. 39. F. 16 1-2

THE SĀMAVEDABHĀṢYA (CHANDASIKĀVIVARAṆA) OF MĀDHAVA

सामवेदभाष्यम् (छन्दसिकाविवरणम्)—माधवकृतम्

Paper (Photograph). 2 Vols. 120 folia (numbered 1—60, every two folia being counted as one). $11'' \times 8\frac{3}{4}''$. 19 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. In excellent order. Beautiful small writing.

Prapāṭhakas 1—6; complete.

Begins :

अथ छंदसिकाभाष्यप्रारंभः । श्रीवेदव्यासो जयति । श्रीगणेशाय नमः । ओं नमः सामवेदाय ॥

रजोजुषे जन्मनि सत्ववृत्तये
स्थितौ प्रजानां प्रलये तमःस्पृशे ।
अजाय सर्गस्थितिनाशहेतवे
त्रयीमयाय त्रिगुणात्मने नमः ॥

षट्त्रिंशत्प्रकार मंत्राः । प्रेषाः करणाः क्रियमाणानुवादिनः स्तोत्रशस्त्रगता जपानुवचनगताश्च । एते पञ्चप्रकारा ऋग्व्याख्यायां भवन्ति ।

Ends :

आरूजा रूजभंगे भक्ता धनं गव्यं अश्वं च । मम प्रयच्छतीत्यस्यार्थः ॥

इति छंदसिकाविवरणं माधवाचार्यकृतं परिसमाप्तं । इति षष्ठप्रपाठकानां । समाप्तोयं । शके १७७२ श्रावण शुद् तदिनेदं लिखितं ॥

On a fly-leaf at the beginning :
' Ex Biblioth. Regia Berolinenst.'
The original is Weber 1424.

On another fly-leaf at the end : इति छंदसिकाभाष्य माधवाचार्यकम् समाप्तं ॥

The commentary is edited along with that of Bharatasvāmin, by Prof. C. Kunhan Raja, Adyar Library, 1941.

447. 19. K. 84.

SĀMAVEDABHĀṢYA OF BHARATASVĀMIN

सामवेद्भाष्यम्—भरतस्वामिकृतम्

Palm-leaf. 83 folia. 15″×1½″. 10 or 11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In a good condition except fol. 21 which is damaged. Fair medium writing. Uninked.

Extends to the end of the Mahānāmnī.

Begins : हरिः ओं । पूर्वऋक्भाष्यं ।
शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्नं चतुर्भुजं ।
प्रसंनवदनं द्ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

भारद्वाजान्वयोद्भूतान्यतींद्रांघ्रयब्जषट्पदान् ।
श्रीशपादैकनिरतानाचार्यानाश्रये सदा ॥
वागर्थोभयरूपेणैकसमानं परेश्वरं ।
वंदे पुरुषमृक्संज्ञमृक्सामाभ्यामभिष्टुतं ॥
नत्वा नारायणं देवं तत्प्रसादाप्तधीगुणाः ।
साम्नां श्रीभरतस्वामी काश्यपो व्याकरोद्रचः ॥
सब्राह्मणरहस्यानां व्याख्या ऋग्वेदसंहितां ।
सौम्यश्रीभरतस्वामी व्याचष्टे सामसंहितां ॥
होसळादिश्वरो प्रथ्वीं रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेयं क्षेमेण श्रीरंगे वसता मया ॥
श्रवणेनानुगृह्णंतु संतुस्थाः वीतमत्सराः ।
अपश्यन्तस्सतो दोषानुत्पश्यंतो सतो गुणान् ॥
मंत्रैस्तद्ब्राह्मणार्षेयच्छंदोदेवतवद्विजः ।
अर्थज्ञश्चाश्नुते भद्रं यतो ज्ञेयान्यमून्यतः ॥

A note at the end mentions Subrahmanyasūri, son of Kāmākṣinātha, as the copyist.

448. 19. N. 35.

Palm-leaf. 111 folia (marked 1—139, foll. 1, 110—129, 131—134, 136—138 missing). 14½″×1½″. 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; a few leaves injured. Fair medium writing. Inked.

Extends to the end of the Āraṇyaparvan with many lacunae.

Begins :

. . . . ब्दिकाः ।
सर्वगस्सर्वद्वानि गत्यर्थो हि मतिक्रिया ॥
धनस्य नयनाचाग्नि त्र . . . ।
. . . . ॥
. . . . . नां हि नीयते । स्तोत्राणां
तावत्पवमानव्यतिरिक्तां तावत् . . . . .
. . . .
ख्यमाग्नेयम । प्रातस्सवनच्छंदसां च मुख्यं गायत्रः ।
संस्थानांच - . . . .
. . . .
हाकम् ॥ हरिः ओम् ।
अग्न आया हि ।

Folio 109 breaks off in the 3rd Das'atī of the 6th Prapāṭhaka and the next one begins abruptly in the 3rd Das'atī of the Āraṇyaparvan. The MS. breaks off in the last Das'atī of the Āraṇyaparvan.

449. 24. C. 25.

Palm-leaf. 56 folia. 7¾″×1½″. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at the beginning. Old. Slightly worm-eaten. Beautiful medium writing. Uninked.

Extends to the 1st Ṛk of the Pavamāna.

Begins :

गजाननाय महसे प्रत्यूहतिमिरच्छिदे ।
अपारकरुणापूरतरङ्गितदृशे नमः ॥
ममास्तु काननांभोजकाननास्वादषट्पदी ।
सितसारसना वाणी रसनारंगनर्त्तकी ॥
नमोस्तु सामदुग्धाब्धिमन्थमन्दरभूभृते ।
श्रीमते नागनाथाय गुरवे गुणराशये ॥
उज्जहारागमांभोधे यो धर्मामृतमञ्जसा ।
न्यायैर्निर्मथ्य भगवान् स प्रसीदतु जैमिनिः ॥
सुमन्तुञ्जैमिनिम् पैलं वैशंपायनमेव च ।
नमाम्यहमहोरात्रम् वेदानाम् पारसिद्धये ॥
तम् वेदशास्त्रपरिनिष्ठितशुद्धबुद्धिम्
चर्म्मांबरम् सुरमुनीन्द्रनुतम् कवीन्द्रम् ।
कृष्णत्वचम् कनकपिंगजटाकलापम्
व्यासन्नमामि शिरसा तिलकं द्विजानाम् ॥
वागर्थोभयरूपेण भासमानम् महेश्वरम् ।
वन्दे पुरुषमृक्संज्ञमृक्सामाभ्यामभिष्टुतम् ॥
नत्वा नारायणन्तातन्तत् प्रसादादवाप्तधीः ।
साम्नाम् श्रीभरतस्वामी काश्यपो व्याकरोत्तृचः ॥
होसळाधीश्वरे पृथ्वीम् रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेयं क्षेमेण श्रीरंगे वसता मया ॥
श्रवणेनानुगृह्णन्तु सन्तस्ताम् वीतमत्सराः ।
अपश्यन्तो सतो दोषान् उत्पश्यन्तो सतो गुणान् ॥
मन्त्रैस्तत् ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद्द्विजः ॥
अर्थज्ञश्चाश्नुते भद्रम् यतो ज्ञेयान्यमून्यतः ॥

तथा हि श्रूयते । यो ह वाविदितार्षेयच्छन्दोदैवतब्राह्मणेन मन्त्रेणेत्यारभ्य तस्मादेतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यादिति ।

450. 25. D. 24.

Palm-leaf. 100 folia (marked 1—107, foll. 12, 81—83, 87, 88 and 106 missing). 17″×1¼″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old; worm-eaten;

foll. 13 and 92 broken. Fair medium writing. Uninked.

Extends to the beginning of the Puruṣa-sūkta (4th section of the Āraṇyaparvan).

Begins :

श्रीनिवासरामानुजदेशिकाय नमः ।
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं० ॥
यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वक्सेनस्तमाश्रये ॥
भारद्वाजान्वयोद्भूताद्यतीन्द्रांघ्रयब्जषट्पदात् ।
श्रीशपादैकनिरतानाचार्यानाश्रये सदा ॥
वागर्थोभयरूपेण काशमानम् परेश्वरम् ।
वन्दे पुरुषमृक्संज्ञमृक्सामाभ्यामभीष्टुतं ॥
नत्वा नारायणं देवन्तत्प्रसादात्तधीगुणाः ।
साम्नां श्रीभरतस्वामी काश्यपो व्याकरोत्यृचः ॥

451.   26. K. 14.

Palm-leaf. 64 folia (marked 1—78; foll. 47 and 54—58 missing; from fol. 59 wrongly marked 67 sq.). 16″×1½″. 9—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten, fragile and badly damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Extends to the end of the Mahānāmnī; perfect except the portion lost in the missing leaves (almost the whole of the 8th Das'atī of the 4th Prapāṭhaka and the portion from the 4th Das'atī of the 5th Prapāṭhaka to the 7th Das'atī of the 6th).

Begins :

वागर्थोभयरूपेण भासमानम् परेमेश्वरम ।
वंदे पुरुषमृक्संज्ञमृक्सामाभ्यामभिष्टुतम् ॥
नत्वा . . . . ।
साम्नाम् श्रीभरतस्वामी काश्यपो व्याकरोत्यृचः ॥
होसलाधीश्वरे पृथ्वीम् रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेय . . . . . . या ॥
श्रवणेनानुगृह्णतु संतस्तां वीतमत्सराः ।
अपश्यंतस्सतो दोषानुत्पश्यंतो सतो गुणान् ॥
मंत्रे तत् ब्राह्मण . . . द्विजः ।
अर्थज्ञश्चाश्नुते भद्रम् यतो ज्ञेयान्यमून्यतः ॥
तथा हि श्रूयते—यो ह वा० ।

The Mahānāmnī ends : अथ तृतीया द्विपदा इंद्रं धनस्य सातये लाभार्थं हवामहे इनश्चमतु . . . . . यश्शविष्ठः शूराणामिति निदर्शनात् । हे वज्रिन् । हे मंहिष्ठ दातृतम । पुनरुक्तिरादरार्था इति । हरिः ओ . . . . भाष्यम् समाप्तम् ॥ गुरुभ्यो नमः ॥

After this we have the following incomplete commentary on the Ṛks उद्वयं तमसस्परि० and तत्सवितुः० ।

उद्वयमित्यस्य विश्वामित्र ऋषिः । अनुष्टुप् श्छंदः । परंज्योतिर्देवता । सूर्योपस्थाने विनियोगः । . . . . त्परि उपरि स्थितमुत्तरमुत्त्कृष्टतरं परं ब्रह्मोत्पश्यंत उन्मुखाः पश्यंतः तद्विषयज्ञानं कुर्वाणा वयम् देवम् द्योतमानां देव . . . षु स्थितम् उत्तममुत्कृष्टतमज्योतीरूपं सूर्यम् प . . . . मात्मानम् अगन्म प्राप्नुयाम । संसारसागरान्मुक्ता भवामेत्यर्थः । कार्यकारणजातातीतत्वेन नानाख्यातसंसारगंधं निरतिशयतेजोयुक्तविद्युतमिव भा . . . . . विग्रहमुपासीनमानः पुरुषस्तमेव सर्वव्याप्तं तादृशविग्रहयुक्तम् तादृशं प्राप्नोतीत्युक्तम् भवति ।

तत्सवितुरित्यस्य विश्वामित्र ऋषिः । गायत्री छंदः । . . . देवता । सवितुः प्रसवितुः देवस्य द्योतमानस्य वरेण्यम् श्रेष्ठम् भर्गः भजनीयं तेजः धीमहि भजामः । धियः बुद्धिः प्रचोदयात् प्राप्नोतु ।

452.   33. D. 5.

Palm-leaf. 118 folia. 16¾″ × 1$\frac{3}{10}$″. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old, worm-eaten and damaged.

The left-hand top corner of the first folio is broken and the first half of the verse वागर्थोभयरूपेण० with which the MS. seems to begin, is lost. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Extends to the end of the Mahānāmnī.

Contains at the end (fol. 118) the commentary on the Ṛks उद्वयं तमसस्परि० and तत्सवितुः० ।

453.   36. D. 15.

Paper. 199 folia. 8½″ × 6¼″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In good condition. Fair medium writing.

Extends to the end of the Mahānāmnī.

Begins :

गणाधीशमहं वन्दे गजराजाननं प्रभुम् ।
समाश्लिष्टतनुं देव्या तपनीयनिभाङ्गया ॥
अग्न आयाहि । हे अग्ने आयाहि ।

Dated 21-10-18.

454.   33. D. 12.

A Collection of Verses on the Sāmaveda from Sāyaṇa's Works

सामसंबन्धी सायणीयश्लोकसंग्रहः

Palm-leaf. 7 folia (53 sq.). 11¾″ × 1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Inked.

Verses on the Sāmaveda, from Sāyaṇa's (Sāma) Vedārthaprakās'a, Jaiminīyanyāyamālāvistara, etc.

Begins with वागीशाद्याः सुमनसः etc. and ends with

ब्रह्मणः प्रणवं कुर्यादावंते च सर्वदा ।
स्रवत्यनों कृतं सर्वं परस्ताच्च विशीर्यते ॥

आहत्य ग्रंथसंख्या एकोनशतत् । हरिः ओम् ॥
कुंभेश्वराय नमः । हरिः ओम् ॥

455.   33. D. 6.

The Ūhabhāṣya (Ūhaphullasaṃgraha ?) and the Rahasyabhāṣya

ऊहरहस्यभाष्ये

Palm-leaf. 84 folia (marked 42—125; foll. 1—41 missing). 18½″ × 1½″. 11 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good large writing. Inked.

An anonymous Bhāṣya on the Ūha and the Rahasya. The former is incomplete, beginning abruptly in the Ekāha as follows :

तृतीयपादे तृतीयं पर्व तृतीयारंभः । पूर्वयोः चतुर्थारम्भ इत्यर्थः ॥ श्रायन्ता इव सूर्यो वा । सौभरम् ॥ सौभराभीवर्तेत्यादिना सर्वासु तुरीययस्याद्वि गतिमान् पूर्वस्तोभ इत्यादिना सर्वासु पूर्वस्तोभस्या गतिः । उत्तरस्त्वगत इत्यादिनात्र मध्यमायाम् । भद्रा इन्द्रस्येत्यगतिः । अत्रोत्तरयोर्गतिरिति न दीधीश्रायन्तायां सौभर इति भक्तिमध्यः । पादमध्य इत्यादिना अस्तोभे प्रत्यये सन्धिगाने प्राप्ते वियतो इत्यत्र तोशब्दस्य पदगानविधानम् ॥ भरे स्थूरमेवासर्व इति । अत्र सर्वासूद्गीथाद्युच्चम् । योनौ प्ररेवेति । अत्र सर्वासु प्रतिहाराद्युच्चम ॥

Ends (fol. marked 58): मर्त्येषु दानाय वार्याणां लोपश्चायन्तीययोरिति । अवृद्धादिपदान्तादित्यादिना व्यवधानप्राप्तस्य वृद्धात्पराविति लोपप्राप्तस्य पुनरलोपविधानम् ॥ हरि: ओम् ॥ शुभमस्तु ॥ उपर्यविघ्नमस्तु ॥ क्षुद्र: समाप्त: ॥ ऊहफुल्लसंग्रह: समाप्त: ॥

फुल्लपङ्कजदलायतेक्षणं
वासवाद्यखिलदेवपूजितम् ।
अन्तरायतिमिरप्रभाकरं
हस्तिराजमुखमाश्रयेनिशम् ॥

The latter begins: हरि: ओम् । अविघ्नमस्तु ॥ अभित्वा शूर नोनुमो वा । रथन्तरम् । प्रथमाया अष्टाक्षरप्रस्ताव: । उत्तरयोस्तु द्व्यक्षरेण प्रस्ताव: । "पशवो वै बृहद्रथन्तरे ऽष्टाक्षरेण प्रथमाया ऋच: प्रस्तौत्यष्टाशपाङ्क्तस्तत्पशूनवरुन्धे । द्व्यक्षरेणोत्तरयो ऋचो: प्रस्तौति । द्विपाद्यजमानो यजमानमेव यज्ञपशुषु प्रतिष्ठापयति" इति ब्राह्मणवचनात् ।

Ends: त्वात्वे शब्दौ संक्रुष्टौ चाति सर्वत्रेति जभ्रिसर्वत्रेति विवृतमकारप्रत्यय इति तिभ्रिते इत्येतेषां त्रयाणामपि प्रकृतिभाव: । सोम उष्वा पवस्व वाजयोरधीत: । हरि: ओम् । शुभमस्तु ॥ क्षुद्र: समाप्त: ॥ श्रीगुरुभ्यो नम: । वेदव्यासाय नम: । हरि: ओम् । शुभमस्तु ॥ अविघ्नमस्तु ॥ श्रीसरस्वत्यै नम: । उपर्यविघ्नमस्तु ॥

456. 8. H. 48.

THE ĀRṢEYABRĀHMAṆA

आर्षेयब्राह्मणम्

Paper. 12 folia (marked 10—22, fol. 12 missing). 8″ × $4\frac{3}{4}$″. 7 or 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old, slightly worm-eaten and much worn. Good large writing.

Begins abruptly in the middle of the 1st Khaṇḍa of the 2nd Prapāṭhaka and goes up to the end of the third Prapāṭhaka.

At the end: इत्यार्षे ब्राह्मणे तृतीय: प्रपाठक: समाप्त: ॥ ३० ॥ स्वस्ति संवत् १९०८ ना मार्गशिर्षवदी ३० वारचंद्रे काविवासिकपिब्राह्मणत्रिवेदीमयारामात्माजलिखितं स्वयंपठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥

For this and other Sāmavedabrāhmaṇas see Bhagavad Datta, A History of Vedic Literature, Vol. II, pp. 14 sq.; K. Madhava Krishna Sarma, The contribution of the Adyar Library to our knowledge of the texts and textual divisions of the Sāmavedabrāhmaṇas, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part 2, Manuscripts Notes.

457. 19. M. 30.

Palm-leaf. 12 folia (pp. marked 34—57 by a recent hand). 16″ × $1\frac{3}{4}$″. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Colophon: शुक्रियं समाप्तं । आर्षेयब्राह्मणं समाप्तं ।

बिन्दुदुर्लिपि विसर्ग० ॥

The divisions are called Prapāṭhakas.

458. 19. N. 38.

Palm-leaf. 12 folia (44 sq. marked 37—48, the first 7 leaves forming a separate batch which is not included in this foliation). 15″ × $1\frac{1}{2}$″. 8 lines in a page.

Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Called here Ārṣa. Divided into 81 sections numbered continuously.

Copyist: S'rīnivāsa (fol. 59*b*).

459. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 3 folia (30—32). $20\frac{1}{2}$″ × $2\frac{1}{2}$″. 19—23 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

Divided into Āgneya, Aindra, etc., and also into 81 sections numbered continuously.

460. 26. G. 17.

Palm-leaf. 4 folia (138 sq.). 15″ × $1\frac{1}{2}$″. 10—12 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Divided into Āgneya, Aindra, etc., and also into 81 sections numbered continuously.

461. 26. L. 31.

Palm-leaf. 9 folia (40 sq.). 16″ × $1\frac{4}{10}$″. 6—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

Divided into Āgneya, etc., the Khaṇḍas of each being numbered separately.

462. 26. M. 26.

THE ĀRṢEYABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

आर्षेयब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाश:)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 66 folia (45b sq.). 16″ × $1\frac{8}{10}$″. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Divided into Āgneya, etc. Agrees with the commentary of Sāyaṇa as published by Satyavrata Samasrami, Calcutta, 1892, except the usual introductory verses वागीशाद्या: etc. and the colophon of Sāyaṇa's works which both are missing here.

Begins: ओम् । तत्र खल्वयमार्ष: प्रदेश इत्यादिकमार्षेय: प्रदेश इत्यादिकमार्षेयब्राह्मणम् क्रमप्राप्तम् व्याख्यायते । तत्रादौ ब्राह्मणार्थम् संगृह्य प्रदर्शयति— अथ खल्वयमार्ष: प्रदेशो भवतीति । अथ इत्यानन्तर्ये । खल्विति प्रसिद्धौ । अयमनेन ब्राह्मणेन प्रतिपाद्योर्थ: ।

463. 19. M. 29.

THE TĀṆḌYAMAHĀBRĀHMAṆA

ताण्ड्यमहाब्राह्मणम्

Palm-leaf. 61 folia. $16\frac{1}{2}$″ × $1\frac{3}{4}$″. 9—11 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Incomplete, breaking off in the 1st Khaṇḍa of the 12th Adhyāya.

At the end of Adhyāya 10 : दशमोध्यायस्य विवरणं समाप्तम् ॥ खण्डं ११२ ॥ श्रीरामाय परब्रह्मणे न्मः ॥ श्रीमेधादक्षिणामूर्तये न्मः ॥ श्रीगुरुचरणारविन्दाभ्यान्नमः ॥

At the end of Adhyāya 11 : प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

Vis'ves'vara is mentioned as copyist at the end.

464. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 23 folia (1—23). 20½″ × 2½″. 19—23 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Incomplete, Adhyāyas 1—3 and part of Adhyāya 4 (Khaṇḍas 1 and 2 together with part of Khaṇḍa 3) missing.

The Adhyāyas are numbered 4—10, 1—10, 1—3 and 1—3.

465. 25. H. 29.

Palm-leaf. 10 folia. 15½″ × 1¼″. 8 lines in a page. Grantha character. Old, worm-eaten and badly damaged. Fair medium writing. Uninked.

Incomplete, breaking off in the beginning of Khaṇḍa 3. 11.

466. 26. G. 17.

Palm-leaf. 112 folia. 15″×1½″. 10—12 lines in page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Complete.

At the end : महाब्राह्मणखण्डं 350.

467. 33. M. 22.

Palm-leaf. 2 folia (130 and 131). 15½″×1½″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

From the beginning of the 7th Adhyāya to the middle of the 6th Khaṇḍa of the 8th Adhyāya, breaking off abruptly.

468. 34. A. 2.

Palm-leaf. 154 folia (marked 1—156, being from fol. 98 wrongly numbered 100 sq.) Grantha script. 18″×1¾″. 8 or 9 lines in a page. Old. In good condition. Fair medium writing. Inked.

Complete.

This MS. divides the text into 5 parts consisting of divisions numbered 1—10, 1—10, 1—4, 1—3 and 1—3 respectively. The divisions are called Adhyāyas. According to this version, the Brāhmaṇa is thus Triṃs'a and not Pañcaviṃs'a. The first ten Adhyāyas agree with the corresponding Adhyāyas of the text commented upon by Sāyaṇa (*Bibliotheca Indica* ed.). The rest are constituted as follows :

Part II : (1) 11. 1—5 ; (2) 11. 6—11 ; (3) 12. 1—6 ; (4) 12. 7—13 ; (5) 13. 1—6 ; (6) 13. 7—12 ; (7) 14. 1—6 ; (8) 14. 7—12 ; (9) 15. 1—6 ; (10) 15. 7—12.

Part III : (1) 16 ; (2) 17 ; (3) 18 ; (4) 19.

Part IV : (1) 20 (consisting of 19 sections instead of 16) ; (2) 21 ; (3) 22.

Part V : (1) 23 ; (2) 24 ; (3) 25.

[References above are to the *Bibliotheca Indica* edition.]

For this see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part 2, Manuscripts Notes.

For the different versions of the division of the text into 25 Adhyāyas compare *Bibliotheca Indica* edition ; Keith, India Office Catalogue, Vol. II. Part 1, No. 4361 ; Tanjore Descriptive Catalogue, Vol. II, Nos. 775 sq.

A fly-leaf at the beginning gives the former owner as S'alāmaṭai Svāmi Dīkṣan (Dīkṣitan) and the title of the work as Mahābrāhmaṇa.

Another at the end contains the following horoscope along with the date (in Tamil) Monday, Kṛṣṇatṛtīyā, 28th of Āvaṇi of the 19th (?) year.

ल	च			शि	
			स		
च	गु मा	राशि		र शु	
	स			ल बु	शु

469. 40. B. 34.

Paper. 151 folia (marked 1—157 ; from fol. 70 wrongly numbered 61 sq. ; foll. 75—89 missing). 9¼″ × 4¼″. 9—11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn. Fair large writing.

Complete except the portion lost in the missing leaves. Fol. 69 breaks off in the 5th Khaṇḍa of the 11th Prapāṭhaka and the next fol., marked 61, begins in a different hand abruptly near the end of Khaṇḍa 11. 3.

The divisions are called Prapāṭhakas.

At the end : इति तांड्यब्राह्मणस्य पंचविंशः प्रपाठकः समाप्तः ॥ श्रीः ॥ संवत् १६९९ वर्षे भाद्रश्रुदि १० गुरौ अद्येह काश्यां वास्तव्य आभ्यं (from here rubbed over by yellow pigment) श्रुत्रवाडिबोधाजिखितं त्रवाडी शंभूरामजिक्षीतं समाप्तं श्रीपरिवत्युवाच ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । शुभ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥ श्रीः ॥ श्रीविश्वेश्वरायनमः ॥ श्रीः ॥

470. 40. B. 41.

Paper. 112 folia. 11½″ × 4″. 10—11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn. Fair large writing.

Complete.

The divisions are called Prapāṭhakas.

Date etc. at the end : इति पंचविंशः प्रपाठकः संपूर्णः ॥ श्रीरस्तु ॥ स्वस्ति संवत् १६९१ वर्षे वैशाखचदि १३ रविवासरपंचविसो आखोवे चातो लिधो छेत्र । विद्याधरसुतत्र । आशाधर निपोथी ते सहि छे पत्र ११२ (in between the lines : पांच पांचि) ॥ श्री ॥ छ ॥ राम ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥

471. 41. B. 61.

Paper. 301 folia. 9¾″ × 4¼″. 7 lines in a page. Devanāgarī character. Old. Worm-eaten, worn and injured. Large fair writing.

Complete.

The divisions are called Prapāṭhakas.

At the end: इति पंचविंशद्ब्राह्मणे पंचविंशतिमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ सामगताड्यब्राह्मणं । स्माप्तोयं ग्रंथः ॥ संवत् १७२९ वर्षे भादरवावद २ दिने अद्येह आभ्यंतरनागरज्ञातीयत्र । श्री ९ हरजी सुत् कुअरजीकेन्य पंचविंशद्ब्राह्मणपुस्तिका कृष्णार्पणलिखी दत्तवान् ॥ त्र । श्री ९ धनजी सुत् त्र । भीमजी तथा सर्वेषां भ्रातृणां पठार्थं पुस्तिका लिखी दत्तवान् ॥ त्र । धनजी पुत्रपौत्रादिकपठनार्थं ॥ आबालके नरसेहना पोथीं स्वस्तिपत्र आवीत्रा भुवणाजीये ॥

472. 41. B. 71.

Paper. 239 folia. 8″ × 4½″. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old and much worn. Fair large writing. The first 3 folia are missing.

Complete except the portion (the first 4 Khaṇḍas of the first Prapāṭhaka) lost in the missing leaves.

The divisions are called Prapāṭhakas.

473. 41. B. 73.

Paper. 239 folia. 9½″ × 4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old, much worn and injured. Fair large writing.

Complete.

The divisions are called Prapāṭhakas. The 25th Prapāṭhaka is wrongly numbered 23.

At the end: क्षुत्रपर्वं ॥ इति त्रयोविंशः प्रपाठकः । समाप्तोयं ग्रंथः । ईश्वरः सत्ये स्वस्त श्रीसंवत् १६९४ वर्षे फाल्गुण बध १ भौमे त्रिवाडी शिवजीसुत् त्रिवाडीजे कृष्णकेन्य लिखितंमिदं ॥ मफलिपुरवास्तव्य आभ्यंतरनागरजातीय । यादृशं पुस्तिकं० ॥ त्रिवाडीकड्ड आनी पुस्तिके लिखीत ॥

474. 9. G. 3

THE TĀṆḌYAMAHĀBRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

ताण्ड्यमहाब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Paper. 43 folia (marked 26—97, foll. 28, 40—48, 51—52, 54, 60—64, 66—71, 73. 82—84 and 86 missing). 13½″ × 5¼″, 12 or 13 lines in a page. Devanāgarī script. Old, much worn and slightly injured. Fair large writing.

Begins abruptly in the 10th Khaṇḍa of the 2nd Adhyāya and breaks off in the 2nd Khaṇḍa of the eighth Adhyāya.

The divisions are named Adhyāyas.

475. 26. K. 6.

Palm-leaf. 252 folia (from foll. 177 and 191 wrongly marked 178 sq. and 182 sq. respectively). $15\frac{7}{10}$″×1½″. 5—9 lines in a page. Wooden board at either end. Old. Badly worm-eaten including the back wooden board; foll. 96, 199, 250 and 251 damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Adhyāyas 9—15; complete.

476. 26. K. 18.

Palm-leaf. 174 folia (marked 1—83 and 1—105 with many gaps and repetitions). $16\frac{7}{10}$″×$1\frac{8}{10}$″. 8—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at the end. Old. Badly worm-eaten and damaged; a few leaves missing. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Adhyāyas 16—25; complete except for the causes stated above.

At the end:

अविरलनकृतवर्णभ्रेषणम् पुस्तकेस्मि-
न्नुचितमनवसाने लेख्यदूषणम् वा . . ।
. . . मथ वा यद्वा कृ . . . वर्णराजे
करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संतः ॥
बिंदुदुर्लिपि० ॥
हरिः ओम ।

This is a continuation of the last one.

477. 33. M. 30.

Palm-leaf. 234 folia (marked 1—225; from fol. 177 wrongly numbered 167sq.; fol. 122 wrongly numbered 123). 13¾″×1¾″. 9 lines in a page. Grantha character. Old. In good condition. Fair large writing. Uninked.

From the beginning of the 9th Adhyāya to the 12th Khaṇḍa of the 15th Adhyāya. The divisions are called Adhyāyas.

478. 19. M. 30.

THE DEVATĀDHYĀYABRĀHMAṆA

देवताध्याय ब्राह्मणम्

Palm-leaf. 2 folia (33 and 34). 16″×1¾″. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Consists of 4 Khaṇḍas as edited (with Sāyaṇā's commentary) by Burnell, Basel Mission Press, Mangalore, 1873.

Compare Jivananda Vidyasagara's edition.

For this see Burnell's Introduction to his edition.

479. 19. N. 38.

Palm-leaf. 3 folia (5, 6 and 7). 15×″1½″. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In good condition. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Same as No. 478.

480. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 2 folia (32 and 33). 20½″×2½″. 19—23 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

Same as No. 478.

481. 26. L. 31.

Palm-leaf. 3 folia (48—50). 16″×$1\frac{4}{10}$″. 6—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

Divided into 3 Khaṇḍas, the 3rd Khaṇḍa ending with सर्वज्ञो धृतिमानृषीन् पुनराजायते स्मरन्निति स्मरन्निति ।३। हरिः ओम् । देवताध्यायः समाप्तः ॥

482. 40. B. 57.

Paper. 3 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Much worn. Fair large writing.

Complete.

Same as No. 478.

Post-colophon statement: संवत् १७०१९ (?) चित्र शुद ४ रवै लिखितं व्या० गोकलसुत व्या० गदाधरेण लिखितं पुत्रपौत्रादिकं परोपकारार्थं ॥ शुभं भवुतु ॥ श्रीकल्याणमस्तु ॥ श्रीसरस्वत्त्यै नमः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ परोपका ॥ लेखकपाठयोः कल्याणं भूयात् ॥ व्या० जीवापठनार्थं ॥ व्या० हरीराम प ॥

483. 41. B. 63.

Paper. 3 folia (Nos. 1—3). $10'' \times 3\frac{7}{10}''$. 9—11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges worn. Fair large writing.

Complete.

Same as No. 478.

Begins on fol. 1*b*. On fol. 1*a* there is:

सुखार्थी संत्यजेद्विद्या विद्यार्थी संत्यजेत्सुखं ।
सुखार्थिनः कुतो विद्या कुतो विद्यार्थिन सुखं ॥
त्र जमनाराम भवानीदासनी पोथीछे त्रीखंडि सामपदि ॥

484. 26. M. 26.

THE DEVATĀDHYĀYABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

देवताध्यायब्राह्मणभाष्यम् (विदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 7 folia (66*b* sq.). $16'' \times 1\frac{3}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Divided into 3 Khaṇḍas.

Compare Burnell's edition.

485. 19. M. 35.

THE MANTRABRĀHMAṆA

मन्त्रब्राह्मणम्

Palm-leaf (S'rītāla). 9 folia. $8\frac{9}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 13 lines in a page. Grantha character. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good small writing. Inked.

Complete in 2 Prapāṭhakas of 14 Khaṇḍas, Khaṇḍas 4 and 5 of the first Prapāṭhaka and Khaṇḍas 7 and 8 of the 2nd of Samasrami's edition being taken here as Khaṇḍas 4 and 7 respectively.

486. 21. M. 32.

Palm-leaf. 9 folia. $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha character. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

Incomplete, breaking off in section 2.4.6.

487. 26. L. 1.

Palm-leaf. 10 folia (1—10). $18\frac{1}{10}'' \times 1\frac{6}{10}''$. 8—10 lines in page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Complete.

Each Prapāṭhaka divided into 7 Khaṇḍas, the 14 Khaṇḍas being numbered continuously. The 1st Prapāṭhaka is named Paṭala in its colophon (fol. 5*b*).

488. 26. L. 2.

Palm-leaf. 13 folia (1—13). $16\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Inked.

Complete.

Each Prapāṭhaka divided into 7 Khaṇḍas, the 14 Khaṇḍas being numbered continuously. The 1st Prapāṭhaka is named Paṭala in its colophon (fol. 7*b*).

489. 33. C. 7.

Palm-leaf. 12 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing.

Complete.

Each Prapāṭhaka divided into 8 Khaṇḍas.

490. 35. C. 81.

Paper. 10 folia. $8\frac{9}{10}'' \times 5''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fairly good condition. Fair large writing.

The 2nd Prapāṭhaka only; complete.

At the end: छांदोग्या उपनिषदमंत्रपाठा ॥ श्री ॥ संवत् १८५७ नावरखे चैत्रसुद त्रीज शनीवारष्टारे ॥ श्रीरस्तु ॥ गी श्रीगो सुभं भवतु ॥ कलां नम्तस्तु ॥ अ० वाहि प्राणजीवनरामकस्तनुस्तकछे अ० अभेराम प्राणजीवनना मंत्रपाठा शु . . ॥

491. 35. C. 82.

Paper. 6 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{4}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn and injured. Good large writing.

The second Prapāṭhaka; complete in 8 sections.

At the end: संवत् १६४६ वर्षे ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे पंचम्यां पुण्यतिथौ गुरुवासरे लक्षतं ॥ शुभं भवतु ॥

492. 35. C. 157.

Paper. 25 folia (numbered 2—26, fol. 1 missing). $7\frac{1}{2}'' \times 3\frac{9}{10}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī character. Old. Much worn and slightly injured. Good large writing.

Complete except the 1st folio which is missing. 2 Prapāṭhakas of 8 Khaṇḍas each.

493. 33. C. 29.

THE MANTRABRĀHMAṆABHĀṢYA (CHĀNDOGYAMANTRABHĀṢYA) OF GUṆAVIṢṆU

मन्त्रब्राह्मणभाष्यम् (छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम्)—गुणविष्णुकृतम्

Palm-leaf. 60 folia (1—60). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Damaged along the bottom. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Each Prapāṭhaka divided into 7 Khaṇḍas, Khaṇḍas 1 and 2 of the 1st Prapāṭhaka and 6 and 7 of the 2nd of Samasrami's edition being given here as Khaṇḍas 1 and 6 respectively. The 1st Prapāṭhaka is named Paṭala, while the 2nd is named Pāṭhaka.

An introductory verse of the commentary calls it Chāndogyamantrabhāṣya and gives Guṇaviṣṇu as the author; but the colophon at the end of each Khaṇḍa and Prapāṭhaka attributes the work to Sāyaṇa. The differences between this and the other one described as Sāyaṇa's are at places slight. A comparison with the Chāndogyamantrabhāṣya as edited by Durgamohan Bhattacharya, Calcutta, 1930, shows some variations.

Begins:

हरि: ओम् । अविघ्नमस्तु । शुभमस्तु ।
वेदार्थप्रतिभानाय त्र्य्यात्मानं सदा हरिम ।
प्रणमामि जगन्नाथं स मे विष्णु: प्रसीदतु ॥
प्रणिपत्य गुरूनाद्यान् पाठकान बोधकांस्तथा ।
यत्प्रसादेन जानन्ति प्रवक्तुं मादृशा अपि ॥
सदा स्वपरवैषम्यनिराबाध्यत्वहेतुभि: ।
छांदोग्यमंत्रभाष्यं वैं गुणविष्णुर्विधास्यते ॥
अहं पद्यविशालार्थप्रमावाक्योक्तिविप्लव: ।
तथाप्याश्रयसौंदर्यज्ञनोमुष्मिन् प्रपश्यतु ॥

अदितेनुमन्यस्वेत्यादि यजुस्त्रयं पर्युक्षणे विनियुक्तं । अदित्यादिदेवताकं । अदितिर्देवमाता । सा हि सर्वकर्मण्यनुज्ञां दास्यति । हे अदिते त्वं मामनुमन्यस्व अनुजानीहि । त्वं कर्म कुर्वित्येत्व ब्रूहि । त्वयाभ्यनुज्ञात: कर्म कुर्वन्निष्टफलभाक् भवतीति । अनुमतेनुमन्यस्व । अनुमतिर्न्नाम देवता सर्वकर्मणामनुमंत्री । तया तयाभ्यनुमतानि कार्माणि क्रियमाणानि फलवंति भवंति । या पूर्वा पौर्णमासी सानुमतीति ब्राह्मणे पठितत्वात् । कात्यायनवचनाच्च ।

राकानुमतिसंज्ञां तु पौर्णमासीद्वयं विदु: ।
राका संपूर्णचंद्रा स्यात कलोनानुमति स्मृता ॥

सापि पूर्ववदनुज्ञां दास्यति । हे अनुमते त्वमनुमन्यस्व । अनुजानीहीत्यर्थ: । सरस्वतेनुमन्यस्व । सरस्वती वाचोधिष्ठात्री देवता नदी वा । सर्त्तेर्धातोस्सरस्वती । सा पूर्ववदनुज्ञां दास्यति । हे सरस्वते त्वमपि मामनुमन्यस्व । अनुजानीहीत्यर्थ: ॥

Ends: अनागां अनपराधां गां उक्तरूपेण महानुभावां मा वधिष्ट । हे देवा:हिंसां मा कुरुत । ओर्वीज्यंगीकारे ओमित्यंगीकारे। अहंतव्येत्यंगीकृत्य उत्सृजत: ।

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं न्यवारयन् ।
पूज्यो यश्चतुरो वेदान्विद्यातीर्थमहेश्वर: ॥

Colophon to Prapāṭhaka 1:

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।
पूज्यो यश्चतुरो वेदान्विद्यातीर्थमहेश्वर: ॥

श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरंधरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे छंदोगसामब्राह्मणभाष्ये मंत्रपर्वणि प्रथम: पटल: । हरि: ओम् ॥

Colophon to Prapāṭhaka 2:

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरंधरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे छंदोगसामवेदमंत्रब्राह्मणे मंत्रपर्वणि द्वितीयपाठके सप्तम: खण्ड: । द्वितीय: प्रपाठकं समाप्तं ॥ श्रीगुरुभ्यो न्मः ॥

Here there is a note in Tamil mentioning the date and copyist. The former is not clear. The latter is mentioned as Bāhuleya.

In the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. I, Part II, No. 70, the commentary is given as Sāyaṇa's. For another

MS. of the work see the Descriptive Catalogue of MSS. in the Central Library, Baroda, Vol. I, p. 112, No. 9807 where the author is given as Guṇaviṣṇu and the title as Chāndogyabrāhmaṇabhāṣya.

For Guṇaviṣṇu see Durgamohan Bhattacharyya's Introduction to his edition of the Chāndogyamantrabhāṣya, Calcutta, 1930; Bhagavad Datta, A History of Vedic Literature, Vol. II, pp. 49 and 50.

494. 26. K. 15.

The Mantrabrāhmaṇabhāṣya (Vedārthaprakās'a) of Sāyaṇa

मन्त्रब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाश:)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 50 folia (1—50; marked 42—91). $15\frac{3}{10}'' \times 1\frac{6}{10}''$. 9—12 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Each Prapāṭhaka divided into 7 Khaṇḍas. The 1st division is called Adhyāya (fol. 27 marked 68) and the 2nd Prapāṭhaka in the respective colophons.

Begins: ओम् ।

अष्टौ हि ब्राह्मणग्रंथा: प्रौढं ब्राह्मणमादिमं ।
षड्विंशाख्यं द्वितीयं स्यात्ततस्समविधिर्भवेत् ॥
आर्षेयं देवताध्यायो भवेदुपनिषत्तत: ।
संहितोपनिषद्वंशो ग्रंथावष्टावितीरिता: ॥
य: षष्ठो ग्रंथस्स च द्विधा ॥
मंत्रपर्व च विद्येति विद्यांगत्वं न पर्वण: ।
यथा वेदादिमंत्राणां नास्ति विद्यांगता तथा ॥
रहस्यत्वात्तु मंत्राणां विद्यसंनिधिपाठ्यता ।
असूत्रयत् स्पष्टमेतत् बगवान् बादरायण: ॥

. . . . . त्वह चिन्यते । वेधाद्यात्र्थभेदादि . . . . . अस्याथर्वणिकानामुपनिषदारंभे मंत्रसमाम्नायस्सर्वं प्रविद्धय हृदयं प्रविद्धय धमनी: प्रव्रज्य शिरोभिप्रव्रज्य त्रिधापि व्रजत इत्यादिस्तांडिनाम् । देव सवित: प्रसुव० ।

Ends: अनागां अनपराधां गामुक्तरूपेण महानुभावामाम् वधिष्ठ । हे देवा हिंसाम मा कुरुत । ओमित्यंगीकारे । अहंतव्येत्यंगीकृतोत्सृज इत्यर्थ: ॥

Colophon: इति सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे सामब्राह्मणे मंत्रपर्वणि सप्तम: खंड: । समाप्त द्वितीयप्रपाठक: । हरि: ओम् । शुभमस्तु । दक्षिणामूर्त्तये न्मः । ग्रंथं २००० ॥

The work begins on fol. 1*b*. On the obverse of this leaf there is the colophon: कृष्णभट्टार्यसूनुना अनन्तयज्वना कवीयसाताभट्टेन विरचितं पितृमेधसूत्रविवरणं संपूर्णं । हरि: ओम् । शुभमस्तु ।

This is followed by what appears to be an account of the Sāmans used in the Pitṛmedha and also by a few stray Smṛti verses.

495. 19. N. 38.

The Vaṃs'abrāhmaṇa

वंशब्राह्मणम्

Palm-leaf. 4 folia (Nos. 2—5). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In good order. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Sections 1—6 are as follows :

देवान्यथापूर्वंस्तर्पयिष्यामोग्निस्तृप्यतु ब्रह्मा सोमश्शिवः प्रजापतिस्सवितेन्द्रो ब्रह्मस्पतिस्त्वष्टा विष्णुर्यमो वायुरादित्यश्चन्द्रमा नक्षत्राणि सह देवताभिर्वसवो रुद्रा आदित्या भृगवोंगिरसास्साध्या मरुतो विश्वेदेवास्सर्वे देवा वक् च मनश्चापश्चोषधयश्चेन्द्राग्नी धातार्यमा सार्द्धमास ऋतवोदितिरदितिरिन्द्राण्युमा श्रीस्सर्वाश्च देवपत्न्यो रुद्रस्कन्दविशाखौ विश्वका दर्शश्च पूर्णमासश्च चातुर्वैद्यश्चातुर्होतृं वैहारिकाः पकयज्ञास्थावरजंगमे पर्वताशिषो भव्यो नद्यस्समुद्रोपां पतिर्यजमानो यो देवास्त्वेकादशकास्त्रयश्च त्रंश च त्रयश्च त्रीणि च शतास्त्रयश्च त्रीणि च सहस्राः ॥ १ ॥ द्विपवित्र्या देवास्तृप्यन्तामेकपवित्रया देवा मनुष्यप्रभृतयस्तृप्यन्तां संकर्षणवासुदेवौ धन्वन्तरिस्साधुका उदरवैश्रवणपूर्वभद्रमाणि भद्रा यातुधाना रक्षांसितरगणास्त्रैगुण्यन्नामाख्यातोपसर्गनिपाता देवऋषयो महाव्याहृतयस्सावित्री ऋचो यजूंषि सामानि काण्डान्येषान्देवतानि प्रायश्चत्तानि शुक्रियोपनिषदश्शौकी शुकश्शाकल्यः पाञ्चालऋषिः ऋचाभिर्व्यासः पाराशर्यस्ताण्डी क्रकी कौशिकी बडबा प्राथितेयी मैत्रायणी दाक्षायणी सर्वाचार्या कुलाचार्या गुरुकुलवासिनः कन्या ब्रह्मचार्यात्मार्थी याज्ञवल्क्यः ॥ २ ॥ पितृणां पितामहानां प्रपितामहानाम्मातृणाम्मातामहानां प्रमातामहानामाचार्याणां प्रचार्याणां संहिताकारपदकारसूत्रकारब्राह्मणकाराणां ब्राह्मणानामनपत्यानां ब्राह्मणीनामेकपत्नीनामनपत्यानां सर्वेषाञ्च ब्रह्मचारिणां सर्वेषाञ्च ब्रह्मचारिणां ॥ २ ॥ राणायनी सात्यमुग्री दुर्वासा अथ भागुरी गौरुण्डी गौर्गुलवी भगवानौपमन्यवो दारालो गर्ग्यसावर्णुवर्षगण्यश्च ते दशकुथुमिश्च ते दशकुथुमिश्च शालिहौत्रश्च जैमिनिश्च त्रयोदश इत्येते सामगाचार्या स्वस्ति कुर्वंतु तर्पिता स्वस्ति कुर्वन्ति तर्पिताः ॥ ४ ॥ शटिबाल्यबविकिलबहताण्ड्यबश्च बषाणकश्च रुरुकिश्चात्राष्टममाहुरगस्त्यो बद्कशिलाश्च ऋभुश्च दश इत्येते प्रवचनकर्तार स्वस्ति कुर्वन्तु तर्पिता स्वस्ति कुर्वन्तु तर्पिताः ॥ ५ ॥ अग्निस्तृप्यतु ब्रह्मा देवा वेदा ओंकारस्सावित्री यज्ञा द्यावापृथिवी अहोरात्राणि संख्यास्समुद्राः क्षेत्रौषधिवनस्पतयो गन्धर्वाप्सरसो नागा यक्षा रक्षांसि भूतांश्चैप्रानुमन्यन्तां ऋषिसुमन्तुः जैमुनिविश्वामित्रवसिष्ठपराशरजालन्तुबाहवगौतमशाकल्यबाभ्रव्यमाण्डव्यबहवा प्राथितेयी ये चान्ये आचार्यास्तेभ्यश्च स्वधेति तेभ्यश्च स्वधेति ॥ ६ ॥ नमो ब्रह्मणे० ॥

496. 19. M. 30.

Palm-leaf. 3 folia (29—31). $16'' \times 1\frac{6}{10}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

After the three Khaṇḍas नमो ब्रह्मणे०, अमावास्या० and आचार्येभ्यो नमः० there is श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वर etc. ending with वेदार्थप्रकाशे सामब्राह्मणे वंशब्राह्मणं समाप्तं which is the colophon to Sāyaṇa's commentary on this. Then there is an extract of verses अष्टौ हि ब्राह्मणग्रन्थाः etc. which is followed by हरिः ओम् । देव सवितः प्रसुव यज्ञं । ओमुत्सृत । मन्त्रब्राह्मणं समाप्तं । and the S'ānti आप्यायन्तु० । After this there are the first 6 sections of the Vaṃs'abrāhmaṇa as in the above MS. (No. 495) here numbered 4—9 and having at the end the colophon: हरिः ओम् । वंशब्राह्मणं समाप्तं । श्रीरस्तु ॥

497. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 1 folio (No. 33). $20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. 19 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

Consists of 9 Khaṇḍas beginning with देवान्यथापूर्वम्, द्विपवित्र्या, पितृणां पितामहानाम्, राणायनीयसात्यमुग्रि, षटिभाल्लुबवि, अग्निर्ब्रह्मा, देव नमो ब्रह्मणे, अमावास्याच्छाण्डिल्यायनात् and आचार्येभ्यो नमस्कृत्य respectively.

498. 26. L. 31.

Palm-leaf. 2 folia (51 and 52 marked 42 and 44, fol. 43 missing). $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Incomplete.

Begins fol. 1*b*, line 7 (marked 42):

देवान्यथेति देवं स्यात्पाञ्चालेत्यन्तमेव च ।
व्यासः पाराशर इत्यादि कुर्वन्तीत्यमार्षकम् ॥
अग्निस्त्यृप्यत्वित्यादि तांश्चैव न दैवतम् ।
सुम . जैमिनीत्यादि तेभ्यश्चेत्यन्तमार्ष० म् ॥
नमो ब्रह्मण इत्यादि . वदायेति दैवतम् ।
सर्वदत्तेत्युपक्रम्य . . . त्पितुरार्षम् ॥
अग्नेराग्निरित्यादि वंशमाब्रह्मदैवतम् ।
अर्यम भूत इत्यादि स . . . . . . ॥

This ends the folio. One leaf (marked 43) is missing after this and there is a gap, Khaṇḍas 1—6 and part of the 7th of this version missing. The other folio (marked 44) abruptly begins with ण्डे वृद्धेर्गिरिशर्मा काण्डे वृद्धेर्गिरिशर्मा (Khaṇḍa numbered 1 in Samasrami's edition but here numbered 7) and completes the three Khaṇḍas beginning with अमावास्याच्छाण्डिल्यायनाद्राधाच्च, अग्निभुवः काश्यपादग्निभूः काश्यपः and आचार्येभ्यो नमस्कृत्वा and numbered 8—10 respectively.

At the end: वंशब्रह्मणं समाप्तम् । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

499. 40. A. 17.

Paper. 3 folia (6—8). $10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$. 9 or 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges frayed. fairly well written in a medium hand.

Complete.

3 Khaṇḍas, नमो ब्रह्मणे०, अमावास्या० and आचार्येभ्यो नमः० ।

At the end:

पंचविंशोथ षड्विंशो विधिरार्षदैवते ।
तथोपनिषदो वंशाः श्रुतयो ऽष्टौ प्रकीर्त्तिताः ॥
शुभमस्तु ।

500. 41. B. 63.

Paper. 2 folia (7 and 8). $10'' \times 3\frac{7}{10}''$. 9—11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges worn. Fair large writing.

Complete. 3 Khaṇḍas, नमो ब्रह्मणे०, अमावास्या० and आचार्येभ्यो नम० ।

501. 26. M. 26.

THE VAṂS'ABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

वंशब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 4 folia (72 sq.). $16'' \times 1\frac{3}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Incomplete, breaking off with पूर्वोक्तमाचार्यादि नमस्कारम् विवृणोती । आचार्येभ्यो नमस्कृत्य ।

502. 19. E. 68.

THE ṢAḌVIṂS'ABRĀHMAṆA

षड्विंशब्राह्मणम्

Palm-leaf. 19 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—9 lines in a page. Grantha character. Old. In good condition. Fair medium writing. Uninked.

The first Adhyāya which here extends up to the first Khaṇḍa of the third Prapāṭhaka of Jivananda Vidyasagara's edition, and Khaṇḍas 1—5 of the 2nd Adhyāya, *i.e.* Khaṇḍas 2—6 of Prapāṭhaka 3 of the same edition; breaks off in the beginning of the 5th Khaṇḍa of the 2nd Adhyāya.

503. 19. M. 29.

Palm-leaf. 11 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 or 10 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

From the 2nd Khaṇḍa of the 3rd Prapāṭhaka to the end of the 5th Prapāṭhaka.

Colophon to Pras'na (Pras'na 3, according to Jivananda Vidyasagara's ed.) ending प्रजावन्तो जीवा ज्योतिरश्नुवते य एता उपयन्तिः ११ ॥ द्वितीयोऽध्यायः ॥ The rest of the text is divided into 19 Khaṇḍas numbered continuously. The Adhyāya is not numbered; but there is the colophon running: षड्विंशब्राह्मणं समाप्तं ॥ विश्वेश्वरेण लिखितोयं ग्रंथः ॥

504. 19. N. 38.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 1 and 2). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In good order. Fair medium writing. Uninked.

Khaṇḍas 1 and 2 of Prapāṭhaka 1; complete.

505. 19. N. 38.

Palm-leaf. 22 folia (8—29). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Divided into 3 Adhyāyas, the 1st extending to the 1st Khaṇḍa of the 3rd Prapāṭhaka of Jivananda Vidyasagara's edition, the 2nd to the end of the 3rd Prapāṭhaka, and the rest, *i.e.* the third consisting of 19 Khaṇḍas.

506. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 4 folia (24—27). $20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. 19—23 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old.

Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

Divided into 3 Adhyāyas consisting of 18, 11 and 19 sections respectively.

507. 26. G. 17.

Palm-leaf. 7 folia (112—128). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10—12 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Complete.

Divided into 3 Adhyāyas consisting, respectively, of 18, 11 and 17 Khaṇḍas; according to this version the last 2 Khaṇḍas constitute the Adbhuta which is thus not included in the 3rd Adhyāya.

508. 26. L. 31.

Palm-leaf. 18 folia (10 sq.). $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

In the recension of 3 Adhyāyas consisting of 18, 11 and 19 Khaṇḍas respectively.

509. 33. C. 7.

Palm-leaf. 9 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 4 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

The Adbhuta only; extends here from Khaṇḍa 4.1 to Khaṇḍa 5.10 of Jivananda Vidyasagara's edition.

Divided into 2 Prapāṭhakas, the first Prapāṭhaka being the 4th Prapāṭhaka of Vidyasagara's edition.

Colophon : इत्यद्भुतग्रन्थः समाप्तः ।

The Adbhuta is generally regarded as an apocrypha.

For this see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part 2, Manuscripts Notes.

510. 33. M. 22.

Palm-leaf. 3 folia (127—129). $15\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair large writing. Inked.

The first 2 Khaṇḍas of the first Prapāṭhaka.

511. 41. B. 81.

Paper. 33 folia. $4'' \times 9\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Fair large writing.

Complete.

Divided into 5 Prapāṭhakas. The texts of the first 4 Prapāṭhakas agree with Jivananda Vidyasagara's edition.

The 10th Khaṇḍa of the 5th Prapāṭhaka has the colophon: इति षड्विँशब्राह्मण समाप्तं ॥ Khaṇḍas 11 and 12 have the colophon: इत्यद्भुतब्राह्मणं ॥ इति षड्विंशब्राह्मणे पंचमः प्रपाठकः समाप्तं ॥ संवत् १७९८ वर्षे माघशुध १९ दीने अद्येह श्री अनहिलपुरपत्तने वास्तव्य आभ्यांतरनागरीज्ञातीय त्रिपाठी श्रीसंतोषीसुतत्रि । अनंतजी सुतत्रि । दुखभंजनजिद्दतशर्मणा इदं पुस्तकं । श्री ईश्वरार्पणबुध्या

पित्रार्थे लिख्यापितेष्टपुस्तक त्र. । वीष्णुशंकरनुछे षड्विंशब्राह्मणे पत्रां ३३ छेत्रारवि ।

On the obverse of the 1st folio : त्र . । वीष्णुशंकर ।

512. 19. M. 30.

THE SAṂHITOPANIṢADBRĀHMAṆA

संहितोपनिषद्ब्राह्मणम्

Palm-leaf. 3 folia (35—7). $16'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Ends : पुरुषो वाचमीश्वरोभिजायते । चतुर्ऋचो भवति । य एवं वेद य एवं वेद ॥ ९ ॥ संहितोपनिषत्समाप्तः । श्रीरामपरब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरि ओम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीशिवार्पणमस्तु ।

बिन्दुदुर्लिपिविसर्गवीथिका० ॥

करकृतमप० ॥

लिखितविषये—

इति सकलागमनिगमगमपारंगतसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशके संहितोपनिषत्समाप्तः ।

श्रीभारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीकण्ठमतप्रतिष्ठापनाचार्यचतुरधिकशतप्रतिबन्धनिर्वाहकमहाव्रतयाजिना श्रीमदीश्वरदीक्षितवंशजातेन वेङ्कटाचलदीक्षितपुत्रेण पर्वतवर्धनीगर्भसंभवेन विश्वेश्वरेण लिखितोयं ग्रंथः ॥

युवनामसंवत्सरकार्तिकशुक्लपक्षप्रथमायां भौमवासररजन्यां विलिख्य समाप्तमिदम् ॥

युववर्षे कार्त्तिके मासं 14- तियति चेव्वाक्किळमै विश्वेश्वरन् लिखितम् ॥

513. 19. N. 38.

Palm-leaf. 3 folia (58—60). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Ends : पुरुषो वाचामीश्वरोभिजायते । नाकाशीकरणशश्च चतुरुचो भवति । य एवं वेद य एवं वेद ॥९॥ श्रीनिवासन्स्वहस्तलिखितं । वेंकटेशाय मंगलं ।

514. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 1 folio (No. 33). $20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. 18 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

515. 26. L. 31.

Palm-leaf. 2 folia (50—51). $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

516. 40. A. 17.

Paper. 4 folia (3—6). $10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$. 9 or 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges frayed. Fairly well written in a medium hand.

Complete.

517. 41. B. 63.

Paper. 5 folia (3—7,. $10'' \times 3\frac{7}{10}''$. 9 or 10 lines in a page. Devanāgarī script.

Old. Edges frayed. Fair large writing. Complete.

Ends : पुरोषो वाचमीश्वरोभिजायते । चतुर्ऋचो भवति । य एवं वेद य एवं वे ॥ ९ ॥

518. 19. M. 30.

THE SĀMAVIDHĀNABRĀHMAṆA

सामविधानब्राह्मणम्

Palm-leaf. 17 folia (1—17). $16'' \times 1\frac{3}{4}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Colophon : तृतीयः प्रपाठकः । सामविधानब्राह्मणं समाप्तिमगमत् । श्रीरामपरब्रह्मणे नमः ॥

519. 19. N. 38.

Palm-leaf. 15 folia (30—44). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

After the 3rd Pāṭha ending यं कामं कामयते तमाप्नोति तमाप्नोति ॥ २९ ॥ तृतीयः पाठः ॥ सामविधानं समपूर्णम् हरि । ओम ॥ there is the following :

चतुरो मासान् वयोभक्षः । अथ यः कामयते पुन प्रत्या । अथ यः कामयेता कस्यान् संग्रामं युयुत्स्यमानास्य । अजा न महिषे चयेत् । अथातो दृष्टदर्शनानाम् । गा प्रकाल्यमानाश्च । त्रिरात्रोपोष्टितः । अथातो यान्यानाम् । अथातः पुत्रिणाम् । अथातो ब्रह्मचाय्यस्यानाम् । अथातः सौभाग्यानाम् । अथात क मनुष्याणाम् करवीदण्डमुत्थाप्य ऊथ यदयमस्य रुजेत् । अथ यदस्य जातानि । अथातः काम्यानाम् । रसान्विक्रिय । राज्ञः प्रतिगृह्य । ब्राह्मणस्वं हृत्य । अथातः प्रायश्चित्तानाम् । अथातः सप्तरात्रिकाणाम् । अथातः स्वाध्याय । अथातः स्त्रीन् कृच्छ्रान्वाख्यास्यामः । ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत् ॥ सामविधानम् समाप्तम् ॥ हरि ओम् ॥ शुभमस्तु ॥

520. 19. O. 1.

Palm-leaf (S'rītāla). 4 folia (27—30). $20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. 19 or 20 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured at the bottom. Good minute writing. Inked.

Complete.

Divided into 3 Prapāṭhakas.

521. 26. G. 17.

Palm-leaf. 10 folia (128—137). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10—12 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Complete.

522. 26. L. 31.

Palm-leaf. 13 folia (27 sq.). $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

523. 40. B. 32.

Paper. 21 folia. $9\frac{9}{10}'' \times 5\frac{1}{2}''$. 11—12 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In a fairly good condition. Large good writing.

Complete.

At the end : संव १६६३ वर्षे ज्येष्ठवदि ॥ On the reverse of the last and obverse of the first folio : आजंगदेवहेदेव नी पोथी ।

524. 41. B. 64.

Paper. 21 folia. $9\frac{6}{10}'' \times 5''$. 10 or 11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn. Fol. 16 injured. Large fair writing.

Complete.

At the end : स्वस्ति संवत् १९९ वर्षे अश्वनवदि ७ रवौ अद्येह अडासग्रामवास्तव्यचातुर्विद्यमोढज्ञातीयनृवाडी भांण सुतकट्ट आलिखितं ॥ शुभं भवतु ॥ शिवमस्तु ॥

महादेवं महात्मानं महाज्ञानपरापरं ।
महापापहरं देवं मकाराय नमो नमः ॥

श्रीरस्तु ॥ त्र । वायुदे० । सुत प्रजापठनाय । वेच लीलीधी ॥ आ० रेवादासनी साम ।

Fol. 1, obverse : अ०विष्णुशंकरस्येदं पुस्तकं श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

525. 41. C. 44.

Paper. 10 folia (marked 7—16, foll. 1—6 missing). $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{6}{10}''$. 12 lines in a page. Devanāgarī character. Old. In a fairly good condition. Fair large writing.

Almost the whole of the 1st Prapāṭhaka is lost in the missing folia; otherwise complete.

At the end : इति समविधाने तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ शिवार्पणमस्तु ॥ संवत् १७८९ ना गुजराती भादरवाददी ४ वार भोमे श्रीमथुरामध्ये दीक्षितश्रीसोमेश्वरजेकृष्णसुदी । इपेश्वरविसोमेश्वरलिखितं । नागरब्राह्मण वडनागरानिवासमंहुधीया ॥ अ० । श्री । हरीनाथगोपीनाथने लिखिआपीछे ॥ पत्र १९ । श्रीकृष्णमस्तु ॥

526. 26. M. 26.

THE SĀMAVIDHĀNABRĀHMAṆABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

सामविधानब्राह्मणभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 45 folia (1—45; marked 66 sq.). $16'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8—12 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete except part of Adhyāya 1.

The divisions are called Adhyāyas.

Begins : . . . . प्रजापतिदेवताकमिति मनसा मानसेन मंत्रमनुच्चारयन्नेव . . . . . . सिद्धमेवाह—प्रजापतिमनो हि ब्रह्मणो मनोरूपः खलु हि शब्दो मन इव हि प्रजापतिरित्यादि श्रुत्यन्तरप्रसिद्धद्योतनार्थः । अथ . . . . . . य शरीरात्मकतामाह—तस्य यौशिर आसीदुरोन्तरिक्षम्मध्यं समुद्रः पृथिवी पादाविति ॥

Colophon :

उपदेष्टव्य उपाध्याय सामविधानोपदेष्टुर्ग्रामवरम् श्रेष्ठम् ग्रामं सहस्रसंख्यं धनम् श्वेतं चाखम् प्रदायायं शिष्येण प्रयोक्तव्यम् यद्येतानि दातुं न शक्नुयात् स शुश्रूषाल्पधनप्रदानेन चोपाध्यायं तोषयित्वा तेनानुज्ञातस्सन् उक्तविधानेन सामानि प्रयुंजानः यं कामम कामयितव्यम् फलम् कामयते तमाप्नोति । अभ्यासस्समास्यत्यर्थः ॥ नवमः खण्डः । इति सामविधानब्राह्मणभाष्ये तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥

IV. THE ATHARVAVEDA

527. 40. B. 16.

THE ATHARVAVEDAPADAPĀṬHA

अथर्ववेदपदपाठः

Paper. 377 folia. $11\frac{6}{10}'' \times 4\frac{6}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Moth-eaten and injured. Good large writing. Accented.

Complete.

At the end (Fol. 377*a*) : इति विंशतिमं कांडं समाप्तं । अनुवाक ९ ॥ सूक्त १४३ ॥ ऋचा ९३६ ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ यत्रीषत्ता । वेनस्तत्पश्यत् । अग्निर्नः शत्रून् । ब्रह्मजज्ञानं । ऋधङ्मत्रः । दोषो गाय । धीती वाये । अंतकाय । दिवस्पृथिव्या । वयां कल्पयंति ॥ १० ॥ अग्ने जायस्व । सत्यं बृहद्त । उदेहि वाजिन्यः । सत्येनोत्तभिता भूमिः । ब्रात्य आसी । अतिस्पृष्टः । त्विषा सहितं सहमानम् । ॐ चित्तसखाय । ससंस्रवतु नद्यः । इद्र त्वा वृषभं वयं । पनाच्यं ॥ २० ॥ ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत् । १ । ब्रह्मचारिणं ।२। दक्षिणाप्रवणा भूमिः ।३। अयं वै यज्ञोः ।४। अभिप्लवषडहषड्यानि भवंति ।५। अथ यद् ब्रह्म सदना तृणं निरस्यति ॥ ६ ॥ मांसीयंति वा ।७। देवपात्रं वै वषट्कारः । ८ ॥ कया नश्चित्र अभुवत् ॥ ९ ॥ अहर्वै देवा आश्रयंत ॥ १० ॥ तान्वा १ एतान् ॥ ११ ॥ यत्रैवं विदंशं सति यत्रैवं विदंशं सतीति ब्राह्मणं ॥ ११ ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥

यादृशं पुस्तकं० ॥
भग्नपृष्ठिकटिग्रीवा भग्नदृष्टि अधोमुखं ।
कष्टेन लिखितं ग्रंथं यत्नेन प्रतीपालयेत ॥ २ ॥
छ ॥ शुभमस्तु ॥

स्वस्ति । संवत १७४९ वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे प्रतिपत्तिथौ गुरुवासरे अविमुक्तवाराणसीक्षेत्रे दु० भियासुत । वासुदेवस्वरदक्षा । ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

Fol. 377*b* : इति अथर्वणवेदस्य पदं पुस्तकं पत्र ३७७ अस्ति ॥

Two foliations marked 1—204 and 1—173.

528. 41. B. 69.

Paper. 552 folia (marked 1—551; from fol. 55 wrongly numbered 54 sq.). $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Badly worm-eaten. Good large writing. Accented.

Complete.

At the end : इति विंशतिमं कांडं समाप्तं ॥ अनुवाक ९ सूक्त ॥ १४३ ॥ ऋचा ९३६ ॥ संवत् १८१६ वर्षे भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे ८ रविवासरे ॥ अद्य श्री अन्हलपुरपतनमध्ये वास्तव्य आभ्यंतरनागरजातीयपंचोलीन्यान्यासुतवामनसुतनीलकंतसदाशिवपठनार्थं ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु ॥ वैष्णवनारायणदासेन लिखितं ॥ श्रीज्वालामुखीसत्यः । ग्रंथसंख्या ७७२९ पदकांडवीसनी ॥

529. 41. B. 75.

THE GOPATHABRĀHMAṆA

गोपथब्राह्मणम्

Paper. 67 folia (marked 1—70, foll. 1, 2 and 29 missing). $8\frac{1}{10}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old and worn. Good large writing.

From the 4th section of the 1st Prapāṭhaka to the end of the 3rd Prapāṭhaka.

Contains some variants to the Bibliotheca Indica edition.

V. MISCELLANEOUS

530. 34. I. 24.

THE AGNIHOTRAMANTRABHĀṢYASAṂGRAHA (ĀPASTAMBĀDHVARATANTRAKṚTA ?)

अग्निहोत्रमन्त्रभाष्यसंग्रह: (आपस्तम्बाध्वरतन्त्रकृत: ?)

Palm-leaf. 17 folia (72 sq.). $14'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. In good condition except for a few worm-holes. Good small hand. Inked.

Complete.

Begins: ओं अग्न्याधेयं व्याख्यास्याम: । तस्य पुरस्ताज्जायापत्योर्जपहोम: । प्रातरौपासनं हुत्वा संकल्पं करोति । क्षौमे वसानौ जायापती अग्निमादधीयातामिति वचनादुभयाधिकार इत्यत उभयोरपि संकल्प: । तत्प्रकारस्तु—विशिष्टेष्टदेशकालौ संकीर्त्य अग्नीनाधास्ये । सर्वत्र त्वर्थं यैरस्म्यधिकृत: । यांश्च शक्ष्यामि प्रयोक्तुं ।

Ends: सर्वान्प्राणिन: प्रविश सत्वम्मे शरीराज्जठरां रोगश्चापाकृत्य मे मया अमा सह एधि वर्धस्व । हे इन्द्र सर्वैश्वर्ययुक्त । प्राणम्मे मह्यं । मा म्रधा मा द्रुह्यस्व । इत्यापस्तंबाध्वरतन्त्रकृतव्याख्यायामग्निहोत्रमन्त्रभाष्यसंग्रहस्समाप्त: । हरि: ओम् । शुभमस्तु ॥

531. 28. H. 12.

THE AGHAMARṢAṆASŪKTABHĀṢYA OF VARADARĀJA

अघमर्षणसूक्तभाष्यम्—वरदराजकृतम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured. Good medium writing. Inked.

Incomplete.

There is only the following fragment which is contained as an introduction to the author's Puruṣasūktabhāṣya. See the Puruṣasūktabhāṣya of this shelf-number below.

हरि: ओम् । पुरुषसूक्तभाष्यम् । चकारो पुण्यपापोपभोगार्थमिति सूचयत: अकल्प इत्यनुषङ्ग: । स्व: शब्द: स्वर्गादुपरितनलोकवचन: सर्ववचनो वा । अथो शब्ददर्शनात् लोकत्रयं प्रथमं कल्पयित्वा । अथो अनन्तरमन्यानपि लोकान् अतलवितलादीन् महालोकादीन् तद्वर्तीनि दैवमनुष्यतिर्यगादीनि भूतानि सर्वाणि धाता कल्पयामास । तथा च मनु:—

ताभ्यां स च कलाभ्यां तु दिवं भूमिं च निर्ममे ।
मध्ये व्योमदिशश्चाष्टावपां स्थानं च शाश्वतम् ॥
कालं कालविभक्तिं च नक्षत्राणि गृहांस्तथा ।
सर्वेषां तु स मानानि कर्म्माणि च पृथक् पृथक् ॥

वेदंशब्देभ्य एवाशु पृथक्संस्थाश्च निर्म्ममे ।
यं तु कर्म्माणि यस्मिन्स न्ययुङ्क प्रथमं प्रभुः ॥
स तदेव स्वयं भेजे सृज्यमानः पुनः पुनः ।
इत्यादीनि
विश्वसृष्टिरुद्दिष्टा संक्षेपेणाघमर्षणे ॥

Ends in line 7 of the obverse of the folio where begins the Puruṣasūkta-bhāṣya of the author.

For this see the Triennial Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, R. No. 4460 (*a*) which is wrongly described as complete.

532. 19. B. 86.

THE ANNASŪKTA

अन्नसूक्तम्

Palm-leaf. 2 folia (marked 115—116). $8\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. In a fairly good condition. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

In the margin of fol. 1*a* : तिथिब्राह्मणभोजनांतरेण जपमात्रं ।

533. 22. D. 65.

Palm-leaf. 1 folio (No. 7). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

534. 25. C. 6.

Palm-leaf. 2 folia (18—19). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Contains at the end the Anuvāka मधुवाता ऋतायते॰ from the Trisuparṇa.

535. 30. D. 39.

Palm-leaf. 7 folia. $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

536. 22. C. 28.

THE ABHIS'RAVAṆAMANTRAS

अभिश्रवणमन्त्राः

Palm-leaf. 14 folia. $16\frac{3}{10}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha character. Old, worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Pertains to the Yajurveda.

537. 22. C. 29.

Palm-leaf. 19 folia. $13\frac{6}{10}'' \times 1''$. 7 lines in a page. Grantha character. Old. Badly damaged. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Pertains to the Yajurveda.

538. 22. C. 30.

Palm-leaf. 18 folia. $8\frac{3}{10}'' \times 1\frac{5}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly

recent. In excellent condition. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Pertains to the Yajurveda.

539. 23. B. 16.

Palm-leaf. 14 folia. $13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Pertains to the Yajurveda.

540. 28. G. 52.

Palm-leaf. 6 folia (13 sq.) $8\frac{1}{4}'' \times 1\frac{6}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition except for a few worm-holes. Fair medium writing. Inked. Figured in the modern style.

Complete.

Pertains to the Sāmaveda.

At the beginning : अथाभिश्रवणक्रमः ।

At the end : आहत्याभिश्रवणं समाप्तम् ।

541. 29. J. 19.

Palm-leaf. 5 folia (marked 16—20). $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition except for a few worm-holes. Legible medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Pertains to the Yajurveda.

542. 19. E. 45.

THE ABHIS'RAVAṆAMANTRĀNUKRAMAṆIKĀ

अभिश्रवणमन्त्रानुक्रमणिका

Palm-leaf. 6 folia. $15\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition except for a few worm-holes. Fair medium writing. Partly Inked. Unaccented.

An index to the Abhis'ravaṇamantras pertaining to the Sāmaveda.

543. 40. B. 40.

THE ABHIṢEKAMANTRAVYĀKHYĀ OF VĀSUDEVA

अभिषेकमन्त्रव्याख्या—वासुदेवकृता

Paper. 41 folia (numbered 3—45, foll. 1 and 2 missing). $12'' \times 5\frac{2}{10}''$. 11—13 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges slightly injured. Fair large writing.

A commentary on the Abhiṣekamantras of the Sāmaveda, by Vāsudeva, the youngest son of Dviveda S'rīpati.

Incomplete, the first two folia missing.

Begins : सामप्रमिताक्षरा ३ . . . . रणम्मूलं विज्ञेयम् । अथ प्प्रकृतमनुसरामः । ब्राह्मणान्भोजयेद्दद्याद्वस्त्रयुग्मङ्गुरोरपीत्ये· तस्स्य छ्याक्स्थाने वस्त्रयुग्मन्न्दद्यादपि शब्दाद्यथाशक्तिदक्षिणां विनायकोद्देशेन ब्ब्राह्मणेभ्यश्चेति । अनंतरोक्तेभ्यो भोजनीयब्ब्राह्मणेभ्यः प्रकृतेभ्यश्च स्वास्ति वाच्यब्ब्राह्मणेभ्यो ऽवश्श्यसंप्रदानानंतरमपेः श्रवणात्तस्य च तत्समुच्चयपरताया औचित्यात् ॥

Ends: सुरास्त्वामित्यादिकानां तु गोभिलोक्ताना-म्मन्त्राणामतिस्स्पष्टत्वात् द्व्याक्ख्यानन्नात्तु तम् वेदमन्न्त्रत्वाभावाच्च । इति सामशाखीयाभिषेकमन्न्त्र-व्याक्ख्या ॥ इति श्श्रीद्विवेदश्श्रीश्रीपतिकनिष्ठतनय-वासुदेवविरचितायां चतुःशाखीयप्प्रमिताक्षरातो विहृ-तायां सामशाखीयप्प्रमिताक्षरायां अभिषेकमन्न्त्रव्या-क्ख्या समाप्ता ॥

Foll. *6b* and *7a*: इति श्श्रीद्विवेदश्श्रीपति-कनिष्ठतनयवासुदेवविरचितायां चतुश्शाखीयप्प्रमिताक्षरा ऽतो विहृतायां सामशाखीयप्प्रमिताक्षरायां गणपति-मंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *8b*: इति श्श्रीश्रीपतिकनिष्ठतनयवासुदेवविर-चितायां चतुःशाखीयप्रमिताक्षरातो विकृतायां सामशा-खीयप्रमिताक्षरायां विनायकांबिकामंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *14a*: इति सामशाखीयग्रहमंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *19a*: इति सामशाखीयग्रहाधिदेवतामंत्र-व्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *21b*: यूयं मा हिंसतेति प्प्रात्थ्यर्यते । इति प्राचीनं भट्टगुणविष्णुकृतं भाष्यं ॥ इति

Fol. *22a*: इति श्श्रीद्विवेदश्श्रीश्रीपतिकनिष्ठतनय-वासुदेवविरचितायां चतुश्शाखीयप्प्रमिताक्षरातो विकृ-तायां कौथुमसामशाखीयप्रमिताक्षरायामादित्यादिनवग्र-हाधिदेवताप्रत्यधिदेवतामंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *26b*: इति सामशाखीयदिक्क्पालमंत्रव्या-क्ख्या ॥

Fol. *29b*: इति सामशाखीयलोकपालमंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *30a*: इति माधवीयमेव व्याक्ख्यानं लिखितं ॥ इति ॥ इति श्रीद्विवेदिश्श्रीश्रीपतिकनिष्ठ-तनयवासुदेवविरचितायां चतुःशाखीयमंत्रव्याक्ख्यायाः प्रमिताक्षरातो विकृतायां सामशाखीयप्प्रमिताक्षरा-यां दिक्क्पालगणपत्त्यादिलोकपालपूर्णाहुतिहोममंत्रव्या-क्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *37a*: इति श्श्रीद्विवेदश्श्रीश्रीपतिकनिष्ठतन-यवासुदेवविरचितायां चतुश्शखीयप्प्रमिताक्षराऽतो विहृ-तायां सामशाखीयप्प्रमिताक्षरायां नक्षत्रमंत्रव्याक्ख्या समाप्ता ॥

Fol. *39a*: अथ महाव्याहृतयस्तिस्त्रः । तासां क्रमेण व्याक्ख्या । ताश्च यथा—ओं भूस्स्वाहा ।१।

Fol. *39b*: इति सामशाखीयप्रमिताक्षरायां वास्तु-यज्ञजृमंत्रव्यख्या समाप्ता ॥

Fol. *40b*: अथ क्रमेण व्याक्ख्या माधवीयैव लिक्ख्यते । तत्र तावत् उपास्मै इत्यस्याः प्रथमायाः ।

544. 19. L. 32.

THE AMṚTASAMJIVANĪSŪKTA

अमृतसंजीवनीसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 6). $14\frac{8}{10}''\times1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Uninked. Unaccented.

Complete.

545. 27. I. 1.

Palm-leaf. 1 folio. $13''\times1\frac{1}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Small good writing. Inked. Accented.

Complete.

546. 8. C. 62.

THE AVATĀRARK WITH A COMMENTARY

अवतारऋक् – सव्याख्या

Paper. 2 folia. $8\frac{8}{10}''\times4\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. In good condition. Fair medium writing. Unaccented.

Contains the Ṛk बळित्था तद्वपुषे॰ with a commentary.

547. 22. D. 65.

THE ĀTMASŪKTA

आत्मसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $15\frac{3}{4}''\times1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

548. 24. N. 24.

THE ĀBRAHMANNANUVĀKA

आब्रह्मन्ननुवाकः

Palm-leaf. 2 folia (11 and 12). $11''\times1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Almost complete, the first four syllables missing.

549. 19. B. 40.

THE ĀYUṢYASŪKTA

आयुष्यसूक्तम्

Palm-leaf. 2 folia (marked 19 and 20). $9''\times1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. Edges damaged. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins: यो ब्रह्मा ब्रह्मणमुज्जहार ।

Ends: स्वन्दुहृके त अक्षितम् ।

550. 19. L. 32.

Palm-leaf. 2 folia (5 and 6). $15''\times1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

551. 28. M. 53.

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $10''\times1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha character. Old. In good condition. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Fol. 81 of the codex is dated 14th of Mīna of the year Dhātu.

552. 27. I. 1.

Palm-leaf. 1 folio (No. 3 marked 82). $13''\times1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end (fol. *3b*): मोशूर् रामुडुशास्त्रि आयुष्यसूक्तम् ।

On a fly-leaf at the end: ī pustakamu muddu rāma gurukaḷu kumāru sadiviñchadi saṃpūrṇamu mantraprayogamu.

553. 27. A. 18.

THE ĀVAHANTĪMANTRA

आवहन्तीमन्त्रः

Palm-leaf. 1 folio. $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In a fairly good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins: आवहन्तिमहामन्त्रपारायणं करिष्ये । यच्छन्दसामृषभो+संशिरसे न्मः । शरीरम्मे पाय । मुखाय न्मः ।

Ends:

रक्ताभामरुणांबरां शुकधरामानन्दपूर्णाननां
मुक्ताहारसुशोभितां कुचभरक्रान्तां सकाञ्चीं गुणां ।
देवीं दिव्यरसान्तपूर्णकराकामंभोजदर्वीकरां
द्धयाये छ्शंकरवल्लभां त्रिणयनामंबां प्रलंबाळकां ॥
आदाय दक्षिणकरेण सुवर्णदर्वीं
मुक्तान्नपूर्णमितरेण करेण पात्रम् ।
अन्नप्रदानिरतां नवहेम भासामंबां
भजे कनकभूषणमाल्यशोभां ॥
मूलं-आवहन्ती+प्रतिवेशो+स्व ।

554. 24. N. 29.

THE ĀS'ĪRVĀDAMANTRAS

आशीर्वादमन्त्राः

Palm-leaf. 1 folio (No. 4). $11'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Incomplete.

555. 26. G. 49.

Palm-leaf. 3 folia. $8\frac{4}{10}'' \times \frac{9}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair small writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

556. 9. F. 44.

THE ĀS'VALĀYANAPŪRVAPRAYOGA-MANTRAS

आश्वलायनपूर्वप्रयोगमन्त्राः

Paper. 4 folia (1, 2, 61 and 62). $8\frac{1}{4}'' \times 5\frac{3}{4}''$. 40 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Fairly old. In a fairly good condition. Fair small blurred writing. Unaccented.

The Upanayana, Vivāha, Samāvartana and Sīmantonnayana Mantras; complete.

Begins: श्रद्धयाग्निः समिद्धयते । श्रद्धया हूयते हविः । श्रद्धां भगस्य सूर्धनि वचसा वेदयामसि ॥

Ends: हस्तच्युतेभिरद्रिभिस्सुतं सोमं पुनीतन । मधावाधावता मधु ॥

557. 9. F. 45.

Paper. 2 folia (1 and 2). $8'' \times 6''$. 32 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Fairly old. In a fairly good condition. Fair small blurred writing. Unaccented.

The Upanayanamantras; incomplete.

558. 9. C. 129.

THE UDAKAS'ĀNTIMANTRAS

उदकशान्तिमन्त्राः

Paper. 43 folia. $5\frac{9}{10}'' \times 3\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Bound

in book form. Fairly recent. In excellent order except back of the cover which is dilapidated. Good medium writing. Accented.

Complete.

Begins: श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं जन्मनक्षत्रे विवाहचौलोपनयनसमावर्तनाङ्याधेयादन्यानि मंगलकार्याणि ग्रहोपरागे ग्रहोत्पाते वा द्विपात्सु चतुष्पात्सु भयं विदेताथ शांतिमारभेत । युष्मान् ब्रह्मणात्सु सुप्रक्षालितपाणिपादानप आचम्य प्रतिदिशमासनेषूपविश्य गोमयेन गोचर्ममात्रं चतुरस्थं स्थण्डिलमुपलिप्य दर्भेषु प्राङ्मुख उपविश्य पूर्वा दर्भाश्च धारयमाणः पवित्रपाणिः अनुज्ञाविघ्नेशपूजापुरस्तरं प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अमुककर्मांगभूतमुदकशांतिं करिष्ये इति संकल्प्य पंचप्रस्थसिकताः शुचयः शुक्ला अमार्द्राः शालितंडुला वा अरत्निमात्रं चतुरस्त्रं प्राक्प्रवणं स्थंडिलं करोति । तस्य मध्यसतो सुवर्णव्रीहिदर्भानंगुष्ठेन महानाम्न्या चोपसंगृह्य प्राचीन॰ संतमृजुमुल्लिखेत् । मध्यमं ब्रह्मदैवत्यं ब्रह्मजज्ञानमिति तस्य दक्षिणतः प्राचीनं यमदैवत्यं नाके सुपर्णमुपयत्पतंतमिति । तस्योत्तरतः प्राचीन॰ सोमदैवत्यं आप्यायस्व समेतु त इति । तस्य मध्यादुदीची॰ रुद्रदैवत्यं यो रुद्रो ऽअग्नाविति । तस्य पश्चादुदीचीनं विष्णुदैवत्यं इदं विष्णुर्विचक्रम इति । तस्य पुरस्तात् उदीचीनं इंद्रदैवत्यं इंद्रं विश्वा अवीवृधन्नित्येवं स्थंडिलमुल्लिख्याद्भिरभ्युक्ष्य भूर्भुवः सुवरिति दर्भस्थंडिलायुत्तरतो निचाय र (?) स्याप उपस्पृश्य स्थंडिलादुत्तरभागे प्रागग्रां (ग्रान्) दर्भात्स॰ (र्भान्सँ) स्तीर्थ तेषु प्रोक्षणी ब्रह्मपात्रं सादयित्वा दर्भैः प्रच्छाद्य पवित्रे कृत्वा प्रोक्षणी स॰स्कृत्य ब्रह्मपात्रं प्रोक्ष्य सुगंधेन धूपयित्वा स्थंडिलं दूर्वादर्भैरवकीर्य ब्रह्मपात्रं निधाय ब्रह्मजज्ञानमिति अततिरः पवित्रं आनयं जपति तत्सवितुर्वरेण्यमिति । अथ यवाक्षततंडुलानावपति भूर्भुवः सुवरोमित्यथ पुष्पैर्दूर्वाभिः फलैरवकीर्य दुर्वादर्भैः प्रच्छाद्य प्रागुदीचीनाग्रैः षोडशभिः दर्भैः परिस्तृणाति । देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां परिस्तृणामि । दक्षिणतः प्रागग्रैर्दर्भैः सप्तदशभिः भूर्भुवः सुवरिति ॥ पश्चादुदीचीनाग्रैरष्टादशभिरुद्वयं तमसस्परीति । उत्तरतः प्रागग्रैः सप्तदशभिः अग्न आयाहि वीतय इति परिस्तीर्यास्मिन्कर्मणि पूर्वस्यां दिशि जपकर्तारं त्वां अहं वृणे । एवं दक्षिणस्यां पश्चिमस्यादुत्तरस्यामिति चतुरो ब्राह्मणान्वृत्वाथ यजमानो वृतब्राह्मणाश्च ब्रह्मपात्रं दर्भैरभिमृशंति ॥ शन्नो देवी इत्यन्वारब्धेषु जपंति ॥ तत्सवितुर्वरेण्यमिति पच्छोर्धर्चशो ऋक्शो नमुक्त्वा वेदादीन्जपंति । ओं अग्निमीळे पुरोहितं य. स्य देवमृत्विजं । होतारं रत्नधातमं ॥ इषेत्वोर्जेत्वा वायवस्थोपायवस्थ देवो वः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥ अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सत्सि बर्हिषि । शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवंतु पीतये ॥ शंयोरभिस्रवंतु नः ॥

ओं कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवाम वा॰ इभेन ॥

Ends: नमो वाचे नमो' वाचस्पतये नमो विष्णवे महते करोमिं । इति परिधानीया त्रित्का सर्वे प्रणवेनोदकुंभमुत्थाप्य पुनस्तत्रैव स्थापयित्वा उदकुंभोदकेन व्याहृतिभिर्यजमानं प्रोक्षंति । एकरात्रं त्रिरात्रं पंचरात्रं सप्तरात्रमित्यपमृत्युं जयत्याह भगवान् बौधायनः । इति उदकशांतिः समाप्तः । श्रीसांबसदाशिवदक्षिणामूर्तये नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः । शुभमस्तु ॥

श्रीशकें १७१९७ प्लवंगनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षऋतौ भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे गुरुवारे तद्दिने नर्म-

दातीरे भोगीश्वरसंनिधौ सेनापुरक्षेत्रे इदं पुस्तकं समाप्तं कृतं । अनंतेन लिखितं । लिखित्वा मम गुरुबंधोः सुंदरशास्त्रिणः इदं पुस्तकं कृष्णार्पणं कृतं वर्तते अनंतेन ।

यादृशं पुस्तकं० ॥

भग्नमुष्ठीकटिग्रीवा० ॥

इति उदकशांतिः समाप्तः ॥

559. 19. L. 16.

Palm-leaf. 25 folia (foll. 1—19 marked with the Grantha figures and the rest with the Roman figures). $10\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4 or 5 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Badly worm-eaten. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Begins with इंद्रं वो विश्वतस्परि हवामहे० and ends abruptly with इंद्रोधिपतिः पृदाकू रक्षिता ।

560. 22. G. 13.

Palm-leaf. 25 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Badly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Almost complete, a small portion missing at the end

Begins: श्रीमते हयग्रीवाय नमः । कृणुष्व पाजः० ।

The introduction contained in No. 558 is not found here.

561. 29. K. 36.

Palm-leaf. 38 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1''$. 4—7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Legible medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins as in the last (No. 560).

Copyist: S'rīnivāsas'arman.

562. 22. P. 17.

THE KAṆVĀDYĀPRIYĀS

कण्वाद्याप्रियाः

Palm-leaf. 7 folia (48 sq.). $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Fairly well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

A collection of Ṛks.

Contains the Kaṇvāpriyā, the Aṅgira-āpriyā, the Agastyāpriyā, the S'aunkāpriyā, the Vis'vāmitrāpriyā, the Ātreyāpriyā, the Vāsiṣṭhāpriyā, the Kas'yapāpriyā, the Vādhyas'vāpriyā and the Bhārgavāpriyā (Jāmadagnyāpriyā).

The Kaṇvāpriyā begins: ये हे सुसमिद्धो न आवह । देवां अग्ने हविष्मते । होतः पावक यक्षि चा वौ ।

Ends: तत्र देवां उपह्वया इ वौ ।

The Aṅgira-āpriyā consists of one Ṛk: समिद्धो अग्न आवह । आद्यन्तम् । पूषण्वते मरुत्वते ।

The Agastyāpriyā begins: ये+हे समिद्धो अद्य राजसि । देवो देवैस्सहस्रजित् ।

Ends: स्वाहाकृतिषु रोचया इ वौ ।

The S'aunakāpriyā begins: ये+हे समिद्धो अग्निर्निहितः पृथिव्याम् । प्रत्यङ्विश्वानि भुवनान्यस्थात् ।

Ends: अनुष्वधमावह मादयस्व स्वाहाकृतम् वृषभ वक्षि हव्यां वौ ॥

The Vis'vāmitrāpriyā begins: समित् समित् सुमना बोध्यस्मे शुचा शुचा सुमतिरासि वसवः ।

Ends: अत्र तामादयन्ताम् वौ ।

The Ātreyāpriyā begins: ये हे सुसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोतन ।

Ends: स्वाहा देवेभ्यो हविर्वौ ।

The Vāsiṣṭhāpriyā begins: ये हे जुषस्व नस्समिधमग्ने अद्य शोचा बृहद्यजतं धूममृण्वन् ।

Ends: स्वाहा देवा अमृता मादयन्तां वौ ।

The Kas'yapāpriyā begins: ये हे समिद्धो विश्वतस्परि पवमानो विराजति ।

Ends: वायुर्बृहस्पतिस्सूर्यो अग्निरिन्द्रस्सजोषसा वौ ।

The Vādhyas'vāpriyā begins: त्ये हे इमम्मे अग्ने समिद्धं जुषस्वेलस्पदे प्रतिहर्या घृताचीम् ।

Ends: देवा अमृता मादयन्तां वौ ।

The Bhārgavāpriyā begins: समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ।

Ends: आ नो यज्ञं भारती ।

563. 34. I. 15.

Palm-leaf. 6 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 7—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Slightly worm-eaten. Fairly recent. Small good hand. Inked. Unaccented.

Complete.

Same as the last.

The Bhārgavāpriyā is here called Jāmadagnyāpriyā. The Aṅgira-āpriyā here begins:

ये हे सुसमिद्धो न आवह देवां अग्ने हविष्मते ।

Ends: स्वाहा गायत्रवेपसे हव्यमिन्द्राय कर्तना वौ ।

564. 9. B. 82.

THE KŪṢMĀṆḌAHOMAMANTRAS

कूष्माण्डहोममन्त्राः

Paper. 8 folia (pp. 237—252). $4'' \times 6''$. 12 lines in a page. S'āradā script. Bound in book form. Old. Slightly moth-eaten. Good large writing. Unaccented. The pages are bounded on all sides by lines in colour.

Complete.

565. 9. B. 169.

Paper. 7 folia (pp. 19—31). $5'' \times 3\frac{3}{4}''$. 7 lines in a page. S'āradā script. Leather-bound in book form. Old. In good condition. Good large writing. Unaccented. The pages are bounded on all sides by lines in colour.

Complete.

566. 22. K. 44.

Palm-leaf. 10 folia (1—10). $12\frac{1}{2}'' \times 1''$. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In excellent order. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

567. 20. C. 78.

THE KŪṢMĀṆḌAHOMAMANTRABHĀṢYA—ANONYMOUS

कूष्माण्डहोममन्त्रभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 15 folia (37 sq.). $16'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly

recent. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: कूश्माण्डहोमभाष्यमाह—तस्य प्रायश्चित्तत्वं श्रुतेरेवाह । श्रुतिः । कूश्माण्डैर्जुहुयाद्यो पूत इव मन्येत यथा स्तेनो यथा भ्रूणहा+तस्मान्मुच्यत इति । तद्विधानमाह बोधायनः—अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा केशश्मश्रुनखलोमानि वापयित्वा ब्रह्मचारिकल्पेन व्रतमुपैति । संवत्सरं मासं चतुर्विंशत्यहद्वादशरात्रीष्षट् तिस्रो वा न मांसमश्नीयात् न स्त्रियमुपेयान्नोपर्यासीत जुगुप्सेतानृतात पयो भक्ष इति प्रथमः कल्पः ॥

Ends: कदाचन यदेनः कृतं त्वं मया ईडितः स्तुतःसन् तस्मात्सर्वस्मात् पापात् मां मोग्धि मोचयन् । हि यस्मात् कारणात् त्वं तस्य सर्वस्य पापस्य यथार्थ्यं वेत्थ ॥ हरिः ओम् । कूश्माण्डहोमभाष्यं समाप्तम् ॥

568. 22. H. 16.

Palm-leaf. 10 folia (61—70). 18″×1¾″. 10 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition except for a few wormholes. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Begins:

हरिः ओम् कूश्माण्डहोमभाष्यम् ।

कूश्माण्डहोमस्तस्य च सर्वप्रायश्चित्तत्वम् श्रुतेरेवाह कूश्माण्डैर्जुहुयाद्योपूत इव मन्येत तथा स्तेनो यथा भ्रूणहैमेष भवति यो योनौ रेतस्सिंचति यदर्वाचीनमेनो भ्रूणहत्यायास्तस्मान्मुच्यते । तद्विधानमाह—बोधायनः—अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा ब्रह्मचारिकल्पेन व्रतमुपैति । संवत्सरमासं चतुर्विंशत्यहद्वादशरात्रीष्षट् तिस्रो वा न मांसमश्नीयात् न स्त्रियमुपेयात् नोपयोसीत जुगुप्सेतानृतात् पयोभक्ष इति प्रथमःकल्पः । पातकम् वा युंजानः कृछ्रद्वादशरात्रं वा चरेत् । भिक्षेद्वा तद्विधिषु यवागू राजन्यो वैश्य आमिक्षाम पूर्वाह्णे पाकयज्ञयिधर्मेणाग्निमुपसमाधाय संपरिस्तीर्याग्निमुखात्कृत्वा यद्देवा देवहेळनम् यददीव्यं नृणमहम् बभूवायुष्टे विश्वतोदधदिति एतैस्त्रिभिरनुवाकै प्रत्यृचमाज्यस्य हुत्वा सिंहे व्याघ्र उत या पृदाकाविति चतस्र स्रुवाहुतीरग्नेभ्यावर्तिन्नग्ने अंगिर पुनरूर्जा सह रय्येति चतस्रोभ्यावर्तिनीर्हुत्वा समित्पाणिर्यजमानलोकेवस्थाय वैश्वानराय प्रतिवेदयाम इति द्वादशर्चेन सूक्तेनोपस्थाय यन्मया मनसा यथा तथम् स्वाहेति समिधमाधाय वरं ददाति सिद्धमा धेनुवरप्रदानात् एवमेक एवाग्नौ परिचर्येति ।

Ends:

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यः इति पिण्डपितृयज्ञे व्याख्याता । व्याहृतयोन्वाधाने । यदस्य कर्मण इति दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्ते व्याख्याताः । वामदेव्यानि यजूंषि अदितेन्वमंस्थाः + प्रासावीः पूर्ववत् परिषेचन एव व्याख्यातानि भूतत्वद्योतनार्थो लकारप्रत्ययः ।

569. 8. J. 42.

THE GĀYATRĪBHĀṢYA OF VYĀSA

गायत्रीभाष्यम्—व्यासकृतम्

Paper. 1 folio (1*a*). 8″ × 8″. 16 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly old. In good condition except the back of the cover which is dilapidated. Fair large writing.

Complete.

Consists of the following verses:

श्रीगणाधिपतये नमः । गायत्रीभाष्यं ।
यो देवस्सवितास्माकं धीय्या धर्मादिगोचराः ।
प्रेरयत्तस्य भर्गस्य थद्वरेण्यमुपास्महे ॥
तदित्यवाङ्मनोगम्यं धेयं यत्सूर्यमण्डले ।
सवितुः सकलोत्पत्तिस्थितिसंहारकारणः ॥
वरेण्यमाश्रयणीयं यदाधारमिधं जगत् ।
भर्गस्य साक्षात्कारेण ह्यविध्याकार्यधाहकं ॥
देवस्य ज्ञानरूपस्य स्वानंदे क्रीडतोपि वा ।
धीमह्यहं स एवैतत्तेनैह भेदसिद्धये ॥
धीर्यंतःकरणे वृत्तेः प्रत्यक्प्राणविचारणा ।
य इत्येतेन निर्देशः सत्सज्ञानादिलक्षणं ॥
नोस्माकं बहुधाभ्यस्तभेदभिंनदृशां तथा ।
प्रचोदयात्प्रेरयतु प्रार्थनीयं विशिष्यते ॥
वेदव्यासेन संप्रोक्ता व्याख्या ज्ञानानुसारिणी ।
गायत्र्यायां पठेन्नित्यं सा पापैर्मुच्यतेखिलैः ॥
इति व्यासविरचितायां गायत्रीव्याख्या संपूर्ण ॥

On a fly-leaf at the beginning:

(1) गायत्रीव्याख्या—व्यासः ।
(2) गायत्रीभाष्यं—शंकराचार्यः ।
(3) गायत्रीभाष्यं—विद्याख्यः ।
(4) गायत्रीकल्पः ।

The following horoscopes are found on another fly-leaf at the end

शनि बुध	सूर्य	शुक्र	
कुज केतु			गुरु
चन्द्र			राहु
लग्न			

गुरु	शनि		केतु
			सूर्य शुक्र बुध
			कुज
चन्द्र राहु			लग्न

570. 8. J. 42.

THE GĀYATRĪBHĀṢYA OF S'AṂKARĀCĀRYA

गायत्रीभाष्यम्—शंकाराचार्यकृतम्

Paper. 1 folio (1*b*). 8″ × 8″. 16 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly old. In good condition except the back of the cover which is dilapidated. Fair large writing.

Consists of the following:

गायत्रीभाष्यं । हरिः ओं ।

सर्वभासकतेजोमयस्सर्वपरमात्मनः । सर्वात्मका बोधनार्थं सर्वात्मकत्वप्रतिपादगायत्री मंत्रः प्रकाश्यते । तत्र चरणत्रयस्य दशपदानि । ओं तत्सवितुः वेरेणिय्यं भर्गः प्रचोदयात । अस्यार्थः । नः अस्माकं धीयः बुधेः प्रचोदयात् प्रेरयदिति तृतीयपादेन सर्वबुद्धिक्रान्तकारणे प्रकाशकसर्वसाक्षिप्रत्यगात्मोच्यते । तदिति प्रथमपादेन परब्रह्मोच्यते । 'ओं तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः' इति गीतावचनात् । सवितुरिति द्वितीयपदेन सर्गास्थितिप्रलयोपलक्षकसर्वप्रपंचोत्पादकत्वलक्षणा सर्वद्वैतभ्रमाधिष्ठानत्वं लक्ष्यते । वरेण्यमिति तृतीयपदेन निरतिशयानन्दस्वरूपमुच्यते । भर्ग इति चतुर्थपदेन अविद्यादिदोषभंजनात्मनो निरस्तसमस्तानर्थरूपत्वं लक्ष्यते । देवस्येति पंचमपदेन

ध्योतनात्माकाखंडचित्तैकरसमुच्यते । धीमहीति षष्ठ-पदेन क्रिया युच्यते । सवितृदेवस्येत्यत्र षष्ठ्यर्थो राहोः शिर इतिवदौपचारिकः । इति बुध्यादिसर्वदृश्यसाक्षि-लक्षणं स्वप्रकाशकचिदात्मकं ब्रह्मेत्येवं धीमहीति दशपदानां समुच्चयार्थः । एवं इति ब्रह्मणः स्वविवर्त-जडप्रपंचेन सह रज्जुसर्पन्यायन अपवादे सामानादि-करणरूपमेकत्वमुक्तं भवति । इति सर्वात्मबोधकोयं गायत्रीमंत्रः । हरिः ओं । गायत्रीचतुर्थपदस्य विमल ऋषिः । गायत्री च्छंदः । गुणत्रयथीतः परमात्मा देवता । आत्मप्राप्त्यर्थे जपे विनियोगः । परोरजसि सावदों । त्रिपदानि । परः रजसि । सावत् । ओं । सवितृमण्ड-लान्तस्थो गुणातीतः परमात्मा सोहमिति चतुर्थः पादार्थः । इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं गायत्रीमंत्रार्ध-पणं संपूर्णं । हरिः ओं ॥

571. 8. J. 42.

THE GĀYATRĪBHĀṢYA OF VIDYĀRAṆYA

गायत्रीभाष्यम्—विद्यारण्यकृतम्

Paper. 2 folia (3 and 4). 8″ × 8″. 16 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly old. In good condition except the back of the cover which is dilapidated. Fair large writing.

Consists of the following :

हरिः ओं । तत् प्रसिद्धं सवितुः जगत्सृष्टिस्तितिसंहर्तुं । देवस्य ज्योतमानस्य । वरेण्यं वरणीय्यं । भर्गः संसार-भंजकस्य रूपमुक्तं तेजः । दीमहि ध्यायेम । वयमित्यद्या-हारः । य सविता देवः नोस्माकं ब्रंह्मादिस्थावरांतानां जीवानां पंखतः । यः ऋधेवृतः संकल्पादेः प्रचोदयात् प्रेरयति तूहचुंखकन्यायेति भावः । तस्माद्यद्ब्रह्मसूर्य-मंण्डलान्तवर्ति सृ वायं । पिंडे बुद्धिसाक्षीति जीवब्रह्म-णोरैक्यमुक्तं । अखंडमहावाक्य एव गायत्रीमंत्रार्थ इति परमरहस्यमिदं ब्रह्मविद्यात्वेन गायत्र्या धोंभेदीय्यते । सवितुः लोकानां जनइतुः । क्षित्यादिकं सकर्तृकं कार्यत्वात् घटवत् इत्यनुमानगम्यस्य चेतनस्चेतुरिति तत्पदे वाच्छयं रूपमुक्तं भवति । तस्य तद्रूपं भर्गः । पाप-भंजनदहनप्रकाशात्मकं चिद्रूपं । वरेण्यं वरणीयं प्रार्थनीय्यं । सुखात्मकमानंदरूपं । कीदृसस्य सवितुः । यः सविता नः अस्माकं संबन्धिनः धियः कर्तृत्वादि-बुद्धिः प्रचोदयात् अनुदद्यात् । इति त्वंपदस्य लक्षमुक्तं । अस्मिन्नर्थे वीरमित्र आह—

द्वाभ्यां देवस्य वाच्यं यं त्रिभिर्लक्ष्यं निजस्मृतं ।
जपस्य वाचमेकेन चतुर्भिर्लक्ष्यमुच्यते ॥ ति ॥

तत्प्रतिपाद्यस्य ब्रह्मतत्वविवक्षया तदादौ प्रणवो-च्चारणमंत्रस्य सायमर्थः । सवितुः प्रेरकस्य । आन्तर्या-मिणः देवस्य वरेणीय्यं श्रेष्ठ भर्गः तेजः धीमहि ध्यायेम यः सविता परमेश्वरः सोस्म धिय्या बुद्धिवृत्तेः प्रचो-दयात् प्रकर्षेण तत्प्रचोद प्ररयत् । तस्य तेजो ध्याय. देति पूर्वेणान्वयः । इति श्रीमद्विद्यारंण्यविरचितं गायत्री-भाष्यं संपूर्णं ॥ पदद्वयस्यार्थः । धीमहीत्यत्र० सोह-मेवेति द्वायम । चतुर्थपादार्थस्तु पर इत्यत्र सवितृ-मण्डलान्तस्थो गुणातीतः परमात्मा सोहमिति चतुर्थ-पादार्थः ॥

572. 9. C. 64.

THE GĀYATRĪBHĀṢYA OF S'AṂKARA-BHIKṢU

गायत्रीभाष्यम्—शंकरभिक्षुकृतम्

Paper. 4 folia. $5\frac{3}{4}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 10—12 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. In good condition. Legible medium writing.

Complete.

Begins : गायत्रीभाष्यं । श्रीगायत्रीदेवीचरणार-विंदार्पणमस्तु ॥

संध्यावंदनमंत्राणां वेदभाष्यानुसारतः ।
क्रियते बालबोधार्थं भाष्यं शंकरभिक्षुणा ॥

गायत्रीभाष्य उच्चते ।

Ends : तद्वरेण्यमुपास्महे । गायत्रीभाष्यं संपूर्णः । ओं तत्सत् ॥

573. 9. C. 64.

THE GĀYATRĪMANTRA WITH NYĀSA ETC.

गायत्रीमन्त्रः (न्यासादिसहितः)

Paper. 3 folia. $5\frac{3}{4}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 8—11 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. In good condition. Legible large writing. Unaccented.

Complete.

Contains the Gāyatrīmantra with Nyāsa, Viniyoga, etc.

574. 9. B. 88.

THE GĀYATRĪVIVṚTI—ANONYMOUS

गायत्रीविवृतिः—अज्ञातकर्तृका

Paper. 14 folia. $7\frac{1}{2}'' \times 5\frac{8}{10}''$. 15 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Injured at the edges. Good medium hand.

An elaborate commentary on the Gāyatrī including the commentary on the Sandhyāmantras. Author not mentioned.

On fol. 3*b* there is the statement :

तानि पुनरुक्तानि पौराणिकैः ।
जंबु शाकः कुशः कौचः शाल्मलिश्च तथा परः ।
गोमेधः पुष्करश्चेति सप्तद्वीपगणो मत । इति ।

एषां विभागः **पातंजले योगशास्त्रे दर्शितमस्माभिः** ॥

The commentary is incomplete at both ends.

Begins : सर्वाः प्रजाः सृजत्युत्पादयति पालयति प्रजापतिः । तस्य ब्रह्मणः विशेषेण आहृतिराहरणं सर्वेषां देवानां याभिस्ता उक्तयश्च व्याहृतय इत्यत्र पूर्वस्य । पूर्व पर्व मर्व पूरणे । पुरातनस्य परा उत्कृष्टा मा लक्ष्मीर्यम्पतत् परमं परमे पदे तिष्ठतीति । ब्राह्मं ब्रह्मण इदं बतम् । न क्षरति चलति रूपाच्च प्रच्यवते इत्यक्षरं ।

व्याहृतीनां समस्तानां दैवतं तु प्रजापतिः ।
व्यस्तानामयमग्निश्च वायुः सूर्यश्च दैवताः ॥

प्रजापतिर्ब्रह्मा दैवतं देवता ।

Ends : अप्दैवत्या अनुष्टुप् । सोमपुत्रस्याधर-स्यार्षम् । धन्वनि मरौ । जंघन्ते भवा धन्वन्याः । एवमनूपे जलस्राविणि देशे भवा अनूप्याः । तथा समुद्रे भवाः समुद्रियाः । कूपे भवाः कूप्याः । ताः सर्वाः नोस्माकं सखाय भवंत्वित्यर्थः ॥ शमु इत्यत्र उकारो निपातः पादपूरणार्थः ॥ ओं आपो ॥

575. 9. C. 64.

THE GĀYATRĪSTOTRA OF GOVINDA

गायत्रीस्तोत्रम्—गोविन्दकृतम्

Paper. 2 folia. $5\frac{3}{4}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 12—13 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Fairly recent. In good condition. Bad medium hand.

Complete.

Begins :

ओंकारस्य त्रयं रूपं सितपीतं च लोहितं ।
चक्षुमृगलित्युतं पापं ओंकारा दहते क्षणात् ॥

Ends :

गाइत्री हृदयं कल्पं गोविंदेन प्रकल्पितं ।

इह लोके परत्रे च सर्वत्र सुखिनो भवतु ॥ ९६ ॥

इति श्रीगोविंदभगवत्पादविरचित्तं गायित्री स्तोत्रं संपूर्नं ॥

576. 29. J. 19.

THE GOMUKHAJANANAS'ĀNTI

गोमुखजननशान्तिः

Palm-leaf. 2 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8—9 lines in a page. Grantha script. Injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Begins :

प्रणिपत्य रविं वक्ष्ये प्रायश्चित्तमनुत्तमं ।

सर्वारिष्टविनाशाय यदुक्तं ज्योतिषार्णवे ॥

Ends :

यत इन्द्र स्वस्ति वाचमानस्थोकेति मंत्रतः ।

अयं पुरो . . . . ॥

577. 19. L. 32.

THE GHOṢAS'ĀNTI

घोषशान्तिः

Palm-leaf. 2 folia (9 and 10). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins : शं नो वातः पवतां मातरिश्वा शं न स्तपतु सूर्यः ।

Ends : यो व श्शिवतमो रसः । उशतीरिव मातरः ।

578. 25. N. 24.

Palm-leaf. 2 folia (81 and 82). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Bad medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

579. 28. G. 41.

Palm-leaf. 4 folia (28 sq.). $13'' \times 1''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition except for a few worm-holes. Cursive large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

580. 34. I. 24.

THE DARS'APŪRṆAMĀSAMANTRA-BHĀṢYA—ANONYMOUS

दर्शपूर्णमासमन्त्रभाष्यम्— अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 72 folia. $14\frac{9}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Wooden board at either end. Old, fragile, badly worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Author not mentioned. Complete, except for the causes stated above.

Begins : . . . . प्रयोजनसिद्धिश्च तदुक्तमाचार्येण—आतमितोः प्राणमायामिच्छेति स्वप्नं वा पाद्वकं दृष्टार्थं वा संग्रन्थयिष्यन्नित्यादि दर्शपूर्णमासावारप्स्ये । दर्शपूर्णमासयोः प्रयोगं वक्ष्यामीत्यर्थः । एवन्दर्शेन यक्ष्य इति । दर्शो नाम कालविशेषः । यस्मिन्क्षणे चन्द्रसूर्यौ परमसन्निकृष्टौ भवतः स कालो दर्शः । तस्मिन्काले न दृश्यते चन्द्र इति विपरीतलक्षणया तत्कालयोगात् प्रतिपत् पञ्चदशी च तत्काल-योगात् प्रतिपत् कर्मत्रयमाग्नेयादि पूर्णमासश्च कालविशेषः । मासश्चन्द्रमाः । स यस्मिन्क्षणे पूर्णो भवति स पूर्णोमासः । तत्क्षणयोगात् प्रतिपत् पञ्चदशी च । तत्कालयोगात् कर्मत्रयम् ।

Ends : तदस्माकं पित्रादीन्पिन्वमानः क्षाय्यमाणमुदकमपि भागित्वेनोपस्थितं । स्वर्गे लोके । निमित्तसप्तमीयं । यजमानं स्वर्गनिमित्तं । अस्मिन्पक्षे प्राचीनावीतिना कर्तव्यं । इति श्रीदर्शपूर्णमासमन्त्रभाष्ये षष्ठः पटलः ॥ हरिः ओम् ॥

581. 19. L. 32.

THE DURGĀSŪKTA

दुर्गासूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 3). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

The Sūkta जातवेदसे सुनवाम० ।

582. 9. C. 21.

THE DEVĪSŪKTA

देवीसूक्तम्

Paper. 1 folio. $8'' \times 4\frac{2}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Bound in book form. In good condition. Fair large writing. Accented.

Complete.

Begins : ॥ श्री ॥ देवीसूक्तं ॥ ॐ ॥ अहं रुद्रेभिर्वसुभि० ।

Ends : परो दिवा पर एना पृथिव्यै तावती महिना संबभूव ॥ १ ॥

इति देवीसूक्तं ॥ परार्थं ॥ विष्णुउपाध्यायेन लिखितं कल्याणग्रामे ॥

583. 28. A. 23.

THE NAKṢATREṢṬIMANTRAS

नक्षत्रेष्टिमन्त्राः

Palm-leaf. 27 folia. $5'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

584. 19. D. 83.

THE NAVAGRAHAMANTRAS

नवग्रहमन्त्राः

Palm-leaf. 5 folia. $8\frac{3}{4}'' \times 1''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins : आ सत्येन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च ।

Ends : शमी शमीश्वराय । राहोः दूर्वः । केतोः कुराः । नवग्रहमंत्रं समाप्तम् ।

585. 29. H. 2.

Palm-leaf. 3 folia (10—12). $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good order. Bad medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

586. 9. C. 92.

THE NĀRĀYAṆASŪKTA

नारायणसूक्तम्

Paper. 4 folia. $5\frac{1}{4}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Fairly old. In good order. Good medium writing.

The unaccented and accented texts of the Nārāyaṇsūkta, *i.e.* the Anuvāka beginning with सहस्रशीर्षं देवं ।

The title Nārāyaṇasūkta is contained on a fly-leaf at the beginning.

587. 24. N. 35.

THE NĪLĀSŪKTA

नीलासूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 16). $14'' \times 1''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

The Sūkta नीलां देवीं शरणं० ।

588. 33. C. 2.

THE PAÑCABRAHMAMANTRAS

पञ्चब्रह्ममन्त्राः

Palm-leaf. 2 folia (66 and 67). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

589. 19. L. 32.

THE PAÑCAS'ĀNTIS

पञ्चशान्तयः

Palm-leaf. 2 folia (7 and 8). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

590. 25. N. 24.

Palm-leaf. 2 folia (82 and 83). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Bad medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

591. 28. G. 41.

Palm-leaf. 3 folia (25 sq.). $13'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition except for a few worm-holes. Cursive large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

592. 28. H. 16.

Palm-leaf. 1 folio (No. 7). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm eaten. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

593. 27. I. 1.

THE PĀVAMĀNYASŪKTA

पावमान्यसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $13'' \times 1\frac{2}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Recent.

In good condition. Good small writing. Inked. Accented.

Complete. The Sūkta यदन्ति यश्च दूरके० ।

594. 28. G. 52.

THE PITṚMEDHĀDIMANTRAS

पितृमेधादिमन्त्राः

Palm-leaf. 4 folia (1—4). $8\frac{1}{4}'' \times 1\frac{6}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

595. 29. H. 2.

THE PIS'AṄGAVṚṢṬIMANTRAS

पिशङ्गवृष्टिमन्त्राः

Palm-leaf. 1 folio. $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good order. Bad medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Begins: पिशंगवृष्टिमावृणं पिशाचमीदशं वृणां । सर्वं रक्षो निबर्हणाय । स्वस्ति नो मिमीतामश्विना भग स्वस्ति देव्यदितिरर्वाणां ।

Ends: प्रयतपाणिश्शरणं प्रपद्ये स्वस्ति संबाधेष्वभयं नो अस्तु ॥ इति पिशंगवृष्टिमंत्रं ॥

596. 9. C. 128.

THE PURUṢASŪKTA OF THE ṚGVEDA

पुरुषसूक्तम्—ऋग्वेदीयम्

Paper. 3 folia (15—17). $6'' \times 3\frac{3}{4}''$. 15 lines in a page. Kannaḍa script. Fairly old. In satisfactory condition. Fair large writing. Unaccented.

Complete.

597. 19. B. 87.

THE PURUṢASŪKTA OF THE TAITTIRĪYAS'ĀKHĀ

पुरुषसूक्तम्—तैत्तिरीयशाखीयम्

Palm-leaf. 4 folia (marked 56—59). $7'' \times 1''$. 5—6 lines in a page. Telugu script. Old. Badly worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं० and the verse वेदाहमेतं० ।

Dated the 10th day of the bright fortnight of S'rāvaṇa of Prabhava.

Kalasāthi S'rīnivāsācārya is mentioned as copyist at the end.

598. 19. C. 57.

Palm-leaf. 3 folia (marked 6—8). $5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 or 9 lines in a page. Telugu character. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

The verse वेदाहमेतं० is included.

599. 20. C. 48.

Palm-leaf. 1 folio. $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the verse वेदाहमेतं० ।

600. 22. D. 65.

Palm-leaf. 3 folia (3—5). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

The verse वेदाहमेतं० is included.

601. 22. M. 34.

Palm-leaf. 4 folia. $12'' \times 1''$. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good large writing. Inked. Unaccented.

Incomplete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं० ।

602. 24. M. 7.

Palm-leaf. 5 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily injured. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं० ।

603. 24. N. 35.

Palm-leaf. 4 folia (9 sq.). $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं०, the Viṣṇusūkta and the S'ānti तच्छंयोरावृणीमहे० ।

A marginal note calls the two Anuvākas Nārāyaṇasūkta.

604. 25. C. 6.

Palm-leaf. 4 folia (15—18). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the verse वेदाहमेतं०, and the two Nārāyaṇānuvākas.

605. 26. B. 27.

Palm-leaf. 5 folia. $18'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and slightly injured. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं० and the verse वेदाहमेतं० ।

606. 26. H. 12.

Palm-leaf. 3 folia (marked 13—157). $7'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good order. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Viṣṇusūkta.

607. 28. H. 13.

Palm-leaf. 3 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 lines in a page. Telugu character. Fairly old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Viṣṇusūkta.

Colophon : इति पुरुषसुक्तं स्संपूर्णं ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥

A note at the end gives the date of the MS. as the 11th day of the dark fortnight of S'rāvaṇa of S'obhakṛt Saṃvatsara, and the former owner as Haris'candra Hora.

On a fly-leaf at the end : तुलाकार्तिकमाहात्म्यं ।

608. 28. H. 15.

Palm-leaf. 7 folia. $5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5—7 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Partly uninked. Unaccented.

Complete.

Includes the verse वेदाहमेतं० । A portion of the Anuvāka अद्भ्यः संभूतः० is contained separately after this.

609. 28. H. 16.

Palm-leaf. 4 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha character. Fairly recent. Worm-eaten. The first leaf is slightly damaged. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvākas अद्भ्यः संभूतः० and सहस्रशीर्षं देवं० and the verse वेदाहमेतं० ।

610. 33. H. 7.

Palm-leaf (S'rītāla). 2 folia (marked 17 and 18). $19'' \times 2''$. 13 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In excellent order. Small beautiful writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvāka अद्भ्यः संभूतः० and the S'ānti तच्छंयोरावृणीमहे० । The latter is contained at the end.

611. 22. S. 7.

THE PURUṢASŪKTA OF THE KĀṆVA-S'ĀKHĀ

पुरुषसूक्तम्—काण्वशाखीयम्

Palm-leaf. 6 folia (1—6). $7\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4 lines in a page. Oriya script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvāka अद्भ्यः संभूतः० ।

612. 33. C. 2.

Palm-leaf. 1 folio (No. 71). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Oriya script. Wooden board at either end. Old. Damaged at the right corner. Small good writing. Inked. Unaccented.

Complete.

Includes the Anuvāka अद्भ्यः संभूतः० ।

613. 8. C. 63.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA OF RĀGHAVENDRAYATI

पुरुषसूक्तभाष्यम्—राघवेन्द्रयतिकृतम्

Paper. 9 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 12 lines in a page. Devanāgarī character. Old. Worn

and slightly damaged. Fair medium writing.

Complete.

On the Ṛgvedic text.

Begins :

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

स एष पुरुषस्तस्मात् अंडं निर्भिद्य निर्गतः ।

सहस्रोर्वंघ्रिबह्वक्षिसहस्राननशीर्षवान ॥

इति पंचमाध्यायस्थश्लोकमारभ्य वर्तमानैः

ततश्चमनः काल ईजिरे ऋषयो परे ।

पितरो बिबुधा दैत्याः मनुष्याः क्रतुभिर्विभुम् ॥

इत्यन्तैरष्टाध्यायस्थैः श्लोकैः पुरुषसूक्तार्थः सूचितः । स एवार्थोऽस्माभिर्यथामति स्पष्टीकृत्योच्यते । 'तेषां दुःखप्रहाणाय श्रुतिरेषा प्रवर्तत' इत्यादिवचनात् वेदोक्तनारायणमाहात्म्यज्ञानेनैवात्यंतिकदुःखनिवृत्तिविशिष्टपरमानंदावाप्तिरूपमोक्षलक्षणमहापुरुषार्थो भवतीति वक्तव्यं ॥

Ends: निर्दुखत्वान्नाको वैकुंठादिलोकः । तं च महिमानः पूर्ववत् तारतम्येन माहात्म्येन विशिष्टह (?) वसंचता प्राप्ता इत्ये तद्ब ? प्रमाणप्रसिद्धमिति देवादिभिः भगव .? जयामोक्षादिपुरुषार्थस्य प्राप्तत्वात् भगवत्पूजनमवश्यं कार्यमिति भावः ॥ षष्ठेऽध्याये ॥

इति श्रीमद्राघवेंद्रतीर्थयतिकृता पुरुषसूक्तव्याख्या समाप्ता ॥

614. 38. B. 1.

Paper. Transcript. 19 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{4}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. modern. In excellent condition. Good medium writing.

Complete. Same as the last.

Dated 24th August 1922.

615. 8. G. 22.

THE PURUṢASŪKTĀRTHANIṢKARṢA—ANONYMOUS

पुरुषसूक्तार्थनिष्कर्षः— अज्ञातकर्तृकः

Paper. 3 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 7\frac{3}{4}''$. 18 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Bound in book form. The back of the cover is injured. Fair medium writing.

On the Ṛgvedic text. The commentary is mainly a philosophical disquisition. Author not mentioned.

Begins: ओं श्रीमहागणपतये नमः ।

ओं अथ पुरुषसूक्तार्थः परिष्क्रियते । प्रथमं ऋचं विलिख्य तदर्थमुखेन क्वचित् तामविलिख्यापि प्रकरणानुसारेण च विलिख्यत इति नात्र भ्रमः कार्यः । तथा हि—ओं सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात । स भूमिं विश्वतो वृत्वा । अत्यतिष्ठद्दशांगुलं । यः भूमिं विश्वतो वृत्वा नाम भूमिशब्देन जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तयः ग्राह्याः । कुत इति चेत् भूमा व्यापकः इति श्रुतेरर्थः । स भूमा भूमिः । स्त्रीपुन्नपुंसकादित्रीणि रूपाणीत्येव । सत्यं । अनेन जीवेनानुप्रविश्य नामरूपे व्याकरवाणीति नामरूपे व्याकरोत । श्रुतिः— नाम नामैव नाम मे । नपुँसकं पुमागँ स्त्रियस्मि । स्थावरोस्म्यथ जंगमः इति श्रुतेश्च । भूमिशब्देनापि भूमाशब्दार्थव्यापकपदार्थ एव ग्राह्याः । स च जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यात्मैव । तथा च स्वाभिन्नं जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यात्मकमवस्थात्रयं । विश्वतो वृत्वा । विश्वतः सर्वतः नाम अंतर्बहिश्चेत्यर्थः ॥

Ends: केचित्तु तस्य अमृतं दिव्योर्ध्वलोकेष्विति व्याचक्षते । विचारे तदप्येतदर्थमविचारे अपार्थं । कुतः ऊर्ध्वलोके इतः तृतीयस्यां दिवि अमृतमित्यर्थकरणे तस्य अमृतस्याविद्यानिष्पन्नतया नश्वरता-

श्रवणात् । यो वै भूमा तदमृतं अतोन्यदार्तं इति श्रुतेः ॥

616. 8. G. 26.

Paper. 3 folia (pp. marked 42—45). $7\frac{1}{2}'' \times 6''$. 24 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Bound in book form. In good condition. Fair medium writing.

Same as the last.

Begins:

श्रीमहागणपतये नमः । ओं । अथ पुरुषसूक्तार्थः परिष्क्रियते । प्रथमं ऋचं विलिख्य तदर्थमुखेन क्वचित् तामविलिख्यापि प्रकरणानुसारेण च विलिख्यत इंति नात्र भ्रमः कार्यः । तथा हि—ओं सहस्रशीर्षा पुरुषः—दशांगुलं । यः भूमिं विश्वतो वृत्वा नाम भूमिशब्देन जागृत्स्वप्नसुषुप्तयः ग्राह्याः । कुत इति चेत् भूमा व्यापकः इति श्रुतेरर्थः । स भूमा भूमिः स्त्रीपुन्नपुंसकादि त्रीणि रूपाणीत्येव सत्यं । अनेन जीवेनानुप्रविश्य नामरूपे व्याकरवाणीति नामरूपे व्याकरोत् । श्रुतिः—नाम नामैव नाम मे नपुंसकं पुमान् स्त्रीयस्मि स्थावरोस्म्यथ जंगमः इति श्रुतेश्च । भूमिशब्देनापि भूमाशब्दार्थव्यापकपदार्थ एव ग्राह्याः ।

Ends: आत्माकाशंतःकरणसाक्षात्कारेण प्रत्यगभिन्नब्रह्मानुसंधानुरूपप्रकाश एवेत्यर्थः । केचित्तु तस्य अमृतं दिव्योर्ध्वलोकेष्विति व्याचक्षते । विचारे तदप्येतदर्थमविचारे अपार्थं । कुतः । ऊर्ध्वलोके इत तृतीयस्यां दिवि अमृतमित्यर्थकरणे तस्य अमृतस्याविद्यानिष्पन्नतया नश्वरतास्रवणात । यो वै भूमा तदमृतं अतोन्यदार्तमिति श्रुतेः ॥

Besides this commentary, the MS. contains also some other philosophical disquisition both in Sanskrit and Telugu.

617. 9. F. 41.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA—ANONYMOUS

पुरुषसूक्तभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 2 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{4}''$. 24—37 lines in a page. Grantha character. Recent. The first leaf which is damaged has been repaired. In two hands, one medium and the other small, both writing fairly well.

Incomplete.

On the Ṛgvedic text.

Begins:

सहस्रबाहुः सहस्रशीर्षा उतामृतत्वस्येश्वरो यदन्येनाभवत्सः । उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति । प्रावृषा बर्हिषि वसवश्च ऋषयश्चाभवत्कृतः । श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥

मुखादिन्दश्चाग्निश्च प्राणाद्वायुरजायत ।
मूर्ध्नो देवस्य बृहतो अंशवः सप्तसप्ततिः ॥
राज्ञः सोमस्य जायन्त जातस्य पुरुषादधि ॥

जगद्बीजपुरुषदेवत्या षोडशऋचः ब्रह्मणे ब्राह्मणमित्याद्याः पुरुषमेधस्य परमात्मनो ऽवयवाः पूर्वाध्यायान्ते प्रोक्ताः । तेषामवयवी पुरुषोऽत्र स्तूयते । यत् यदा देवाः प्रजापतिप्राणेन्द्रियरूपा यज्ञं तन्वाना मानसं यज्ञं कुर्वाणाः पुरुषं पशुमबध्नन् विराद् पुरुषमेव पशुत्वेन भावितवन्तः ।

Ends: तस्माद्यद्यपि राजा परमतां गच्छति ब्रह्मैवान्तत उपनिश्रयति । स्वां योनिं य उ एनं हिनस्ति । स्वां स योनिमृच्छति । स पापीयान् भवति । यथा श्रेयांसं हित्वा स नैव व्यभवत् स विशमसृजत । यान्येतानि देवजातानि गुणश आख्या ।

The cover contains the following horoscope with the date Tuesday, the 19th of Mīna, of Virodhikṛt.

र	शु बु श		ल रा
	राशि	चक्रम्	च कु
के	गु		

618. 22. H. 16.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

पुरुषसूक्तभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः)—सायणकृतम्

Palm-leaf. 3 folia (marked 58—60). $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete. On the text of the Taittirīyasaṃhitā.

619. 22. R. 6.

Palm-leaf. 17 folia (22 sq.). $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good condition. Good large writing. Inked.

Complete. On the same text as the above.

620. 23. K. 14.

Palm-leaf. 4 folia (33 sq.). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Badly worm-eaten. Good small writing. Inked.

Complete. On the same text as No. 618.

621. 25. F. 13.

Palm-leaf. 8 folia. $13'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly worm-eaten. The first leaf is stitched. Fair medium writing. Inked.

Complete. On the same text as No. 618.

Date and scribe mentioned at the end: खरनामसंवत्सरे सिंह्ममासे कृष्णपंचमीभानुवासरयुक्तायामस्मद्दिवसे मरुदालं रामानुजदासेन लिखितं समाप्तः ॥

622. 29. F. 6.

Palm-leaf. 8 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good small writing. Inked.

Complete. On the same text as No. 618.

A fly-leaf at the beginning gives the former owner as Kāvūr S'uppayyā S'āstrigal and the copyist as Aṇṇāsvāmi.

623. 28. H. 12.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA OF VARADARĀJA

पुरुषसूक्तभाष्यम्—वरदराजकृतम्

Palm-leaf. 11 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

On the text of the Taittirīyasaṃhitā.

Begins:

सूक्तेषु पौरुषे सैषा सृष्टि स्पष्टं निगद्यते ।
तच्चेदं पौरुषं सूक्तमृषिभिर्विनियुज्यते ॥
उपार्चनादौ तस्मात्तदिदानीमनुसंदधे ।
स्नानोपस्थानयोः पूजा जपादेश्चात्र वक्ष्यते ॥

विधिः पुरुषसूक्तस्य श्रौत स्मार्तश्च शोभनः ।
सर्ववेदेष्विदं सूक्तं पौरुषं परिपठ्यते ॥
ऋग्वेदाध्यायिनस्तत्र षोडशर्चं प्रचक्षते ।
यजुर्वेदे तैत्तरीये ह्यधिकं तदधीयते ॥
सप्तर्चमामनन्तीदं सूक्तं वाजसनेयिनः ।
छंदगैः पञ्च पठ्यंते यास्पृक्षु पुरुष प्रतं ।
जैम्मुनीय्यैश्चतस्रस्तु षडृचोथर्वणां ह्वतौ ॥
अथर्वणा महिमा यद्वत्सूक्तार्थपरमः पुमान् ।
तद्वद्विश्वतृशादीदं सूक्तं तत्पुत्रपादकं ॥
नारायण ऋषिस्साक्षादस्य सूक्तस्य कथ्यते ।
यज्ञेन यज्ञमित्यन्ता तृष्टुभंत्या अनुष्टुभः ॥
वेदाहमेतमित्येते यजूंषि तृष्टुभावुभे ।
पुरुषो देवता विष्णुर्वासुदेवादिनामकः ॥

आह चापस्तंबः—अग्नयने पुरुषाकृतिं चिनोदिति विद्यय एव हि ताः पुरुषेण नारायणेन यजमान उपतिष्ठत इति पुरुषा इत्युपस्थाने च पुरुषं नारायणमिति ।

नामधेये च सूक्तस्य पुरुषमेधे च पुरुषानुपाकृतान् दक्षिणतोपस्थाय ब्रह्मा सहस्रशीर्षा पुरुष इति पुरुषेण नारायणेन पदा चानुशंसति । पुरुषानुशंसने च श्रौते विनियोगः । स्मृतिश्च । तत्र मनुः—

जप्त्वा तु पौरुषं सूक्तं मुच्यते गुरुतल्पगः ।

बोधायनः—

मातृदुहितृस्नुषास्वसृसवर्णविधवागमने . . . . . ले निमग्नश्चिन्तयन् पुरुषं पौरुषं सूक्त . . . . . येत्तदानीमेव पूतो भवति । रहस्यप्रायश्चित्तेपि यमः—

योनूचानं द्विजं मर्त्यो हतवानर्थलोभतः ।
स पठन् पौरुषं सू . . . . ॥

. . . . विष्णुं जले स्थितः ।

Ends:

एवं कृता ध्यानमया यज्ञा मोक्षहेतुतया मुख्या धर्मा आसन् । ते देवा आत्मयाजिनः नाकं वैकुण्ठाख्यं प्राप्तवन्त इति । एतत्तु व्याख्यानं श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणेषु नारायणादण्डोत्पत्तिमण्डाद्ब्रह्मोत्पत्तिं प्रतिपादयद्भिः अनाश्रितमित्यनादरणीयं । आश्रितमित्येवादरणीयं । अतोयमेव व्याख्यानप्रश्नप्रकारः प्रशस्यत इति ॥

श्रुतिभिरभिहितार्थं सेतिहासैः पुराणै
स्मृतिपरिकरवादिर्व्याकृतार्थं यथावत् ।
इति हि वरदराजो लोकविख्यातकीर्त्ति-
र्गुरुमुखकथितार्थः पौरुषं सूक्तवर्यं ॥

पुरुषसूक्तभाष्यं संपूर्णं ।

पुरुषाय नमस्तस्मै परस्मै विस्मयात्मने ।
तं प्रणम्यादिपुरुषं जगतामादिकारणं ॥

हरिः ओम् ॥

नमकं चमकं चैव पुरुषसूक्तं तथैव च ।
नित्यं त्रय प्रयुंजानो ब्रह्मलोके महीयते ॥
हरि ओम । श्रीमते नारायणाय नमः ॥

624. 25. A. 54.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA—ANONYMOUS

पुरुषसूक्तभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 6 folia. $14\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9—11 lines in a page. Grantha character. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Complete (?). On the text of the Yajurveda (Taittirīyasaṃhitā). Author not mentioned.

Begins: विशिष्टाद्वैतभाष्यं । पुरुषसूक्तभाष्यं । हरिः ओम । शुभमस्तु ।

पुरुषाय नमस्तस्मै परस्मै विस्मयात्मने ।
तं प्रणम्यादिपुरुषं जगतामादिकारणम् ॥
दुर्ज्ञानं पौरुषं सूक्तं व्याकरोमि यथामति ।

पाद्मे—
इदं पुरुषसूक्तं हि सर्ववेदेषु पठ्यते ।
अतः श्रुतीभ्यः सर्वाभ्यो बलवत्समुदीरितं ॥
एतत्पुरुषसूक्तं हि यजुष्यष्टादशर्चकं ।
ऋग्वेदे षोडशर्चं स्यात् पञ्च वाजसनेयके ॥
सामवेदेष्वनेकर्चं तथैवाथर्वणेपि च ।
एतेषु याजुषं वेदमवलंब्य वदाम्यहं ॥
मदर्वाचिनतां प्रेक्ष्य नोपेक्ष्यंतां मनीषिणः ।
श्रुतिषु प्रबला मंत्रा मतेष्वप्यात्मवेदिनं ॥
तत्रापि पौरुषं सूक्तं न तस्माद्विद्यते परं ।

तत्रैव भगवान् शौनकः ।
अस्य पुरुषसूक्तस्य ऋषिर्नारायणस्मृतः ।
छंदस्त्वानुष्टुभं सूक्तं तिस्रोन्यास्त्रिष्टुभो मताः ॥

Ends: तस्माद्विराडाख्यप्रजापतिः । विराजो अधिपुरुषः । वैराजो नाम मनुः । यत्पुरुषेण हविषा । देवा यज्ञमतन्वत । जगत्सिसृक्षवः मन्वादयः पुरुषमेधं नाम यज्ञमकुर्वन् । ते देवा अयजंत ओम् ॥

625. 28. J. 54.

THE PURUṢASŪKTABHĀṢYA OF RAṄGANĀTHA

पुरुषसूक्तभाष्यम्—रङ्गनाथकृतम्

Palm-leaf. 21 folia. $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a fairly good condition. Fair medium writing. Inked.

Complete.

On the text of the Taittirīyasaṃhitā.

Begins:

विशिष्टाद्वैतभाष्यं । पुरुषसूक्तभाष्यं । हरिः ओम् । शुभमस्तु । हरिः ओम् ।

प्रणम्य परमात्मानं जगतामपि कारणं ।
दुर्ज्ञानं पौरुषं सूक्तं व्याकरोमि यथामति ॥
स्वमनीषाक्रिया चात्र न किञ्चिदभिधीयते ।
सुखग्रहार्थं भाष्याणि केवलं संक्षिपाम्यहं ॥
उक्तज्ञानेष्वशक्तानां अनुक्तोक्तौ तु का कथा ।
न ह्यलब्धान्मनः कृत्वा को वा रोहाय रोहति ॥
अर्थानां विप्रकीर्णानां संक्षेपेणावधारणं ।
सुखग्रहार्थं इष्टं हि पण्डितानां बहुश्रुतां ॥
श्रुतिस्मृतिपुराणानि सेतिहासानि वीक्ष्य च ।
विलोक्य पूर्वभाष्याणि पूर्वाचार्यकृतानि च ॥
श्रीमच्छात्रं सुदुर्ज्ञानं साक्षान्नारायणेरितं ।
तदप्यालोक्य च तथा गुरूणां चोपदेशितं ॥
तदेतत् पौरुषं सूक्तं व्याकर्तुन्धीर्विजृंभते ।
मदर्वाचीनतां वीक्ष्य नोपेक्ष्यंतां मनीषिणः ॥
एतत् पुरुषसूक्तं हि यजुष्याष्टादशर्चकं ।
ऋग्वेदे षोडशर्चं स्यात् पञ्च वाजसनेयिके ॥
सामवेदे तु सप्तर्चं तथैवाथर्वणेपि च ।
वेदेषु याजुषं वेदमवलंब्य वदाम्यहं ॥

मोक्षार्थे—
इदं पुरुषसूक्तं हि सर्ववेदेषु पठ्यते ।
अतः श्रुतिभ्यस्सर्वेभ्यो बलवत् समुदीरितं ॥

Ends: सर्वेभ्यः पापेभ्यः पूतो भवति । इह जन्मनि पुरुषो भवति । तमेतं पुरुषसूक्तार्थं अतिरहस्य राजगुह्यं गुह्यादपि गुह्यतरं नादीक्षितायोपदिशेत् नायज्ञशीलाय नावैष्णवाय नानशये नावेदाय ।
तस्माद्व्रजद्धं शरणं हरिं मोक्षप्रदायिनं ।
मोक्षं दातुमशक्तास्तान् त्यजद्ध्वमितरान् सुरान् ॥

इति गौतमस्य मुकुंदनारायणस्य सर्वक्रतुयाजिनः श्रीरंगनाथस्य कृतौ श्रीमहापुरुषसूक्तभाष्यं समाप्तम् । हरिः ओम् ॥

626. 34. E. 11.

THE PURUṢASŪKTAVYĀKHYĀ (SARVĀRTHASUNDARĪ) OF DEVARĀJA

पुरुषसूक्तव्याख्या (सर्वार्थसुन्दरी)—देवराजकृता

Palm-leaf. 6 folia (1—6). $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Bad medium writing. Inked.

Incomplete.

Begins:
श्रीशुद्धसत्वगुरवे नमः । श्रीमते रामानुजगुरवे नमः ।
श्रीदेवराजरचिता रामानुजकृपैधिता ।
जीयात्पुरुषसूक्तस्य व्याख्या सर्वार्थसुंदरी ॥

हरिः ओं । सर्वेषु वेदान्तेषु गूढमेव परमगुह्यं परं ब्रह्मोपदिश्यते । तत्रापि गहनं न्यायकलापगाहनाक्षमाणां विस्पष्टं तत्वहितपुरुषार्थनिर्णयं पुरुषसूक्तं हि सर्वे वेदे पठ्यते । ऋऋतं सत्यं च प्रख्यातमृषिसिंहेन चिन्तितमिति । तत्वनिष्कर्षतया व्यासेनोदाहृतत्वात् अत्र सर्ववेदेषु पठिततया तत्तच्छाखागतानां तत्वपरव्याख्यानामाकांक्षितयोग्यविशेषसमर्पकतयानुरोद्धव्यमिदमवगम्यते । हृदं तत्परमिदं देवताविशेषपरं च पुरुषो ह वै नारायणो कामयतेति बृहदारण्यके पुरुषशब्दस्य नारायणपरत्वदर्शनात् ॥

Ends:
यद्भूतं यच्च भव्यं । यदतीतं कार्यजातं यच्चागामि तत्सर्वं पुरुष एव । महाभारते—
य एव . कीपुत्रः पुरतस्तेव तिष्ठति ।
स एव पुरुषो भूतं भव्यं चापि तथा भवत ॥ इति ।
नित्यविभूतेरपि तदधीन्यमाह । उतामृतत्वस्येशानः . . त । अमृतत्वस्य नित्यमुक्तानां
मोक्षे नित्ये मृते देवकर्ते तत्वमृतां . . ।

निखण्डुः । समूहार्थे तद्धितः । स्वार्थिको बाहुलकः । ईशान इति नियन्तृत्वमुच्यते । नित्यानां मुक्तानामपि नियन्तृव्याप्तिर्द्वारणं च नियमनान्तर्गते । अन्तःप्रविष्टः शास्ता जनानां सर्वात्मा । एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि सर्वमिदं विधृतं तिष्ठति य आत्मनि तिष्ठन्नात्मनोऽन्तरो यमात्मा न वेद यस्यात्मा शरीरं य आत्मानमन्तरो यमतीत्यादिश्रुतेः । अनेन च बद्धमुक्तनित्यरूपाणां सर्वेषामात्मानामचेतनस्य च भगवच्छरीरतया श्रीशानन्याईशेषत्वमुक्तं भवति । तथा च श्रुत्यन्तरं ।

On a fly-leaf at the beginning:
कल्यब्दो मातुलगुणो वर्षवाने . संयुतः ।
पुनः कालहतं वर्षं वांशयुक्तं नतोन्नतं ॥
तत्परादि च पूर्वस्मिन्नुक्तं कल्याद्यहर्गणं ।
शाककामो जनेंद्रोनं तत्र वै तत्परादितः ॥
सप्तभिर्भाजितं शिष्टं भार्गवादिदिनं भवेत ।

627. 19. L. 32.

THE BRAHMASŪKTA

ब्रह्मसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (1*b*). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. T. B. 2. 8. 8—10.

Begins: ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो वेन आवः ।

Ends: घृतं पिन्वन्नजरँ सुवीरं ब्रह्म समिद्भवत्याहुतीनां ।

628. 27. N. 24.

Palm-leaf. 1 folio (44*a*). $7\frac{7}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. In excellent order. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

629. 27. A. 18.

THE BHĀGYASŪKTA

भाग्यसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio. $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In a tolerable condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. Ṛks from R. V. 7. 41. 1 and the Āpastambamantrabrāhmaṇa(pāṭha) 2.6.12.

Begins: मम+धनधान्यादिपशुसमृद्ध्यर्थं भाग्यसूक्तमहामंत्रजपं करिष्ये। भाग्यसूक्तमहाभाग्यसूक्तमहामंत्रस्य।

Ends: यो माग्ने भागिनं कुरु ॥

630. 19. C. 51.

THE BHŪSŪKTA

भूसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 2). $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha character. Fairly old. Slightly worm-eaten. Fair medium writing. Inked. Unaccented.

Complete. T. S. 1. 5. 3. 1—2.

Begins:

भूमिर्भूम्ना द्यौर्वरिणांतरिक्षं महि त्वा। उपस्थे ते देव्यदिते अग्निमंनादमंनाद्यायादधे।

Ends: आदित्या विश्वे तद्देवा वसवश्च समाभरन्। इति भूसूक्तं ॥

631. 22. D. 65.

Palm-leaf. 1 folio (No. 8). $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

Begins:

भूमिर्भूम्ना द्यौर्वरिणांतरिक्षम् महि त्वा। उपस्थे ते देव्यदीतेमग्निमंनादममन्नाद्यायादधे।

Ends:

धनुर्धराय विद्महे सर्वसिद्ध्यै च धीमहि।
तं नो धरा प्रचोदयात् ॥

632. 24. M. 7.

Palm-leaf. 1 folio (No. 35). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily injured. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

633. 24. N. 35.

Palm-leaf. 1 folio (No. 17). $14'' \times 1''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

634. 27. N. 24.

Palm-leaf. 2 folia (44*b* and 45*a*) $7\frac{7}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. In excellent order. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end:

श्रीनाथादिगुरुत्रयं गणपतिं पीठत्रय भैरव-
सिद्धौघं वटुकत्रयं पदयुगं द्यूतिक्रमं मण्डलं।
वीराद्यष्टचतुष्कषष्ठिनमकं वीरावलीपञ्चकं
श्रीमन्मालिनिमंत्रराजसहितं वंदे गुरोर्मण्डलं ॥

635. 30. F. 1.

Palm-leaf. 1 folio (No. 2). $15'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Badly worm-eaten. Badly written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

636. 35. B. 9.

Paper. 1 folio (No. 6*b*). $11\frac{2}{10}'' \times 4\frac{9}{10}''$. 10 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium writing. Unaccented.

Complete.

637. 27. E. 37.

THE MANTRAPUṢPAMANTRAS

मन्त्रपुष्पमन्त्राः

Palm-leaf. 2 folia. $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. T. A. 1. 22. 1—7.

Begins: योपां पुष्पं वेद। पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति। चंद्रमा वा अपां पुष्पं। पुष्पवान् प्रजवान् पशुमान् भवति।

Ends: कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु। कुबेराय वैश्रवणाय। महाराजाय नमः ॥ केतुं कृण्वं ॥

638. 28. N. 29.

THE MANTRAVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

मन्त्रव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 2 folia (15 and 16). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 or 11 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a medium hand. Inked.

A commentary on some select Mantras addressed to Agni in the Taittirīyasaṃhitā. Author and title not mentioned. The title-slip calls the work Agnidevatākamantravyākhyā.

Complete.

Begins:

आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो
घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि।
घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं
पितेव पुत्रमभिरक्षतादिमं ॥

अस्यार्थः—हे अग्ने अस्य यजमानस्य आयुर्दाः दीर्घायुष्यप्रतिपादको भव। स कीदृग्विध इत्याकांक्षायामाह—हविष इति। हूयत इति हविः। तस्य आज्यादेः। जुषाणः प्रीत्या गृह्णन्। घृतप्रतीकः घृतं प्रतीको यस्य सः गृतप्रतीकः दीप्यमानाङ्ग इत्यर्थः। घृतयोनिः घृतेन वर्धमानः। एधि भव। किञ्च मधुजातिविशेषयुक्तं द्वे गावौ यत्र दुह्येते माता वत्सा च

यदुह्वे तद्घृतं मद्विति प्रोक्तमित्युक्तलक्षणं गव्यं । अत एव चरु रम्यं घृतं पीत्वा इमं यजमानं पिता पुत्रमिवाभिरक्षतात् अभिरक्षेत्त्वित्याशीर्वादः ॥ श्रीरस्तु ॥

अग्ने यशस्विन्यशसेममर्पयेन्द्रावतीमपचितीमिहावह ।

अयं मूर्द्धा परमेष्ठी सुवर्चाः समानानामुत्तमश्लोको अस्तु ॥

Ends: एवं च पावकत्वगुणक। . . . . कर्तृकपरमपुराषार्थप्रयोजकं वागादीन्द्रियपाटवार्थकद्रविणप्रदानरूपमस्मत्प्रभुसंरक्षं कुर्यात् । दीर्घायुष्यशाल्यस्मत्प्रभुसामानाधिकरण्यञ्च शाश्वतं मे भूयादित्याशीः ।

After this we have the following:

. . . . . चोद्वाहम . . . . . युधत्रयं ।
दत्वा तस्मै योंतरधाल्लिंगे सोवतु सुंदरः ॥
श्वश्वाः काञ्चनमालायाः स्नानार्थं सप्तसागरान् ।
दर्शयामास पौरस्त्यै यस्तटाके . . . . ॥
. . . . . . कर्तुं शक्रेण प्रेरितोंबुधिः ।
येन शक्त्यायुधेनालं ताडितोव्यात्स सुंदरः ॥

639. 9. B. 3.

THE MANYUSŪKTA

मन्युसूक्तम्

Paper. 1 folio. 8″×6$\frac{2}{10}$″. 16 lines in a page. Telugu script. Recent. In good order. Fair medium writing. Unaccented.

Complete. Sūktas 10. 83—84 of the R.V.

Begins: यस्ते मन्यो मन्यस्ता सम माल्लवंतर्जनत्वादि ।

Ends: भयं दधाना हृदयेषु शत्रवः पराजितासो अपनिल्यंतां । हरिः ओं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

640. 9. C. 128.

Paper. 3 folia. 6″×3$\frac{6}{10}$″. 12 or 13 lines in a page. Kannaḍa script. Bound in book form. Old. In a fairly good condition. Good large writing. Unaccented.

Complete.

641. 29. F. 6

THE MUKHYAPRĀṆASŪKTA

मुख्यप्राणसूक्तम्

Palm-leaf. 2 folia. 17″×1″. 8 lines. Grantha script. Fairly old. Damaged. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Complete. R. V. 1. 141. 1—8 and 10. 126. 5—7.

Begins: बळित्था तद्वपुषे धाहि दर्शितं देवस्य भर्गस्सहसो यतोजनि ।

Ends: एवोष्वा अस्मन्मुंचता व्यंहः प्रातर्यग्ने प्रतरं न आयुः ॥

642. 19. L. 30.

THE MṚTYUSŪKTA

मृत्युसूक्तम्

Palm-leaf. 3 folia. 10″×1″. 4 or 5 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Small cursive writing. Uninked. Unaccented.

Complete. Consists of extracts from T. B. 3. 9. 15 and T. A. 3. 15—16.

Begins: सर्वेषु वा एषु लोकेषु मृत्यवोऽन्वायत्ताः । तेभ्यो यदाहुतीर्न्न जुहुयात ।

Ends: प्र पूर्व्यं मनसा वर्द्धमानो नाधमानो वृषभं चर्षणीनां । यत प्रजानां मेखलां मातुर्वीणां मृत्युं यजे प्रथमजा ऋतस्य ॥ मृत्यवे वीर॰श्चत्वारी च ॥

The first two Ṛks of the Bhūsūkta are found at the end.

643. 19. L. 32.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 4 and 5). 15″×1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. T. B. 3. 7. 14. 4. etc.

Begins: अपैतु मृत्युरममृतं न आगाद्वैवस्वतो नो अभयं कृणोतु ।

Ends:

भूर्भुवस्सुवः । ओजो बलं । ब्रह्म क्षत्रं । यशो महत् ॥

644. 27. I. 1.

THE MEDINĪSŪKTA

मेदिनीसूक्तम्

Pam-leaf. 1 folio. 13″ × 1$\frac{1}{10}$″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Small good writing. Inked. Unaccented

Complete.

Begins: मेदिनी देवी वसुंधरा स्यात् वसुधा देवि वासवि । ब्रह्मवचसः पितृणां श्रोत्रं चक्षुर्मनः ॥

Ends: तच्छ्रोणेति श्रवश्छमाना । पुण्यश्लोकं यजमानाय कृण्वति । इति मेदिनीसूक्तं । श्रीमते रंगनाधाय महादेशिकाय नमः ॥

645. 9. C. 47.

THE RĀTRISŪKTA

रात्रिसूक्तम्

Paper. 2 folia. 7¾″ × 3¾″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Fairly old. In good condition. Fair large writing. Accented.

Complete. Sūkta 10. 127 of the R. V.

Begins: श्री ॥ अथ रात्रिसूक्तं। ॐ रात्रीव्यख्यदायती पुरुत्रा देव्याऽक्षभिः ॥

Ends:

रात्रिसूक्तं जपेन्नित्यं तत्काल उपपद्यते ।
इति रात्रिसूक्तः समाप्तः ।
विष्णुउपाध्येन लिखितं ॥ परार्थं ॥ कल्याणग्रामे ॥

646. 27. N. 24.

Palm-leaf. 3 folia (22—24). 7$\frac{7}{10}$″×1½″. 8—10 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

647. 19. L. 32.

THE RUDRASŪKTA

रुद्रसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 2). 15″ × 1½″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. Consists of extracts from Anuvākas 4. 5. 10 and 1. 3. 14 of the T. S.

Begins:

परि णो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरघायोः ।
अव स्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडय ।

Ends:

आ वो राजानमध्वरस्य रुद्र॰ होतार॰ रोदस्योः ।
अग्निं पुरातनयित्नोरचित्ताद्धिरण्यरूपमवसे कृणुध्वं ॥

648. 27. N. 24.

Palm-leaf. 1 folio (44*b*). $7\frac{7}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4 lines. Grantha script. Old. In excellent order. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

The title Rudrasūkta is contained in the margin.

649. 29. F. 6.

The Lakṣmīsūkta

लक्ष्मीसूक्तम्

Palm-leaf. 2 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1''$. 4 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Fair large writing. Uninked. Unaccented.

Complete. Sūkta 10. 125 of the R. V.

Begins :

अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः ।
अहम्मित्रावरुणोभा बिभर्म्यहमिंद्राग्नी अहमश्विनोभा ॥

Ends :

एवोष्वा अस्मन्मुंचता व्यंहः प्रतार्यग्ने प्रतरं न आयुः ॥

650. 35. B. 9.

Paper. 2 folia (5 and 6). $11\frac{2}{10}'' \times 4\frac{9}{10}''$. 10 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium writing. Unaccented.

Complete.

651. 26. L. 27.

The Varuṇasūkta

वरुणसूक्तम्

Palm-leaf. 3 folia (75—77). $7\frac{7}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Old. Grantha script. Worm-eaten. Injured. Fairly well written in a medium hand. Inked. Unaccented.

Complete. T. S. 1. 5. 11. 3 and 1.2.8.1.

Begins : उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाधमं विमध्यमं श्रथाय ।

Ends : अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।

652. 19. L. 32.

The Viṣṇusūkta

विष्णुसूक्तम्

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 3 and 4). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete. Extracts from Sūktas 1. 154 and 7. 100 of the R. V.

Begins : विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि । यो अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः ॥

Ends : विचक्रमे शतर्चसं महि त्वा । प्र विष्णुरस्तु तवसस्तवीयान् त्वेषꣳह्यस्य स्थविरस्य नाम ॥

653. 27. N. 24.

Palm-leaf. 1 folio (44). $7\frac{7}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4 lines in a page. Grantha script. Old. In excellent order. Fairly well written in a small hand. Inked. Unaccented.

Complete.

654. 19. H. 18.

Vṛ(pṛ)ṣādarbhī(rve)tihāsa

वृ(प्रृ)षादर्भी(र्वे)तिहासः

Palm-leaf. 8 folia (1—8). $9'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins : पृषादर्वी कुलघ्नविः । शिपिकुलं बभूवा । तस्यायमितिहासः । कुलविद्या बभूव । तद्योहमस्मै ममधीते । स ह स्म राजा भवति । स किं च प्राप्यांतर्हितः । सोब्रवीत् । सोमामितिहासं ग्रहयेत् परस्मै दद्यादिति । ततो ब्राह्मणः संयोगं संययुजे ।

Ends : अष्टौ ब्राह्मणान्वेदपारगान्सम्यग्राहयित्वा मेधावी भवेत् । वर्षशतं च जीवेत् ।

वृद्धो वसूनि प्रोवाच पुत्रेभ्यः परमं निधिं ।
एतद्बोधनमार्याणां मंत्राश्चैव व्रतानि च ॥

मंत्राश्चैव व्रतानि च । नमो न्मः । सुपर्णोसि गरुत्मान् दिवं गच्छ सुवः पथ । पृषादर्वी कूपोरव्यस्य सत्येनैतं ततः पृच्छयवनानां त्रयस्त्रिशतिः । पृषादर्वी सुवः पथ । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

655. 19. I. 5.

Palm-leaf. 12 folia (4 sq). $9'' \times 1''$. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Fair large writing. Uninked.

Complete. Same as No. 654.

656. 19. I. 6.

Palm-leaf. 10 folia (1—10). $10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Bad large writing. Inked.

Complete. Same as No. 654 except the S'ānti सह नाववतु॰ found here additional at the beginning and the following found at the end :

नंदंति पितरस्सर्वे नृत्यंति च पितामहान् ।
प्रपितामहाश्च गायन्ते श्रोत्रि . गृहमागते ॥
ओम सुपर्णोसि+हरिः ओम् ।

657. 20. I. 37.

Palm-leaf. 13 folia. $7\frac{8}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Fair medium writing. Uninked.

Complete. Same as No. 654.

At the end : ओम् । शुभमस्तु ।

भ्रातृद्वयं न कर्तव्यं कर्तव्यं पितरस्सुतं ।
अनग्निवान्न कर्तव्यं न कुर्यात् गर्भिणीपतिं ॥

658. 21. A. 50.

Palm-leaf. 13 folia. $10\frac{6}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and badly injured. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as No. 654.

659. 21. A. 51.

Palm-leaf. 8 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as No. 654.

660. 24. N. 4.

Palm-leaf. 5 folia (1—5). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Wooden

board at either end. Old. Badly worm-eaten and damaged. Bad small writing. Uninked.

Complete. Same as No. 654.

661. 24. N. 24.

Palm-leaf. 7 folia (3—9). $11'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as No. 656.

662. 27. N. 29.

Palm-leaf. 12 folia (1—12). $7\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Bad small writing. Inked.

Complete. Same as No. 654.

663. 29. D. 21.

Palm-leaf. 7 folia (1—7). $14\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten and damaged. Bad small writing. Uninked.

Incomplete.

664. 34. F. 16.

Palm-leaf. 9 folia. $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Good large writing. Uninked.

Complete. Same as No. 654.

665. 9. B. 36.

THE S'RĪSŪKTA

श्रीसूक्तम्

Paper. 2 folia. $7\frac{1}{10}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 9—11 lines in a page. Telugu script. Bound in book form. Old. In a fairly good condition. Legible large writing. Unaccented.

The Sūkta हिण्यवर्णां हरिणीं॰ (Ṛgveda Khila 5. 87).

Incomplete.

On this see Max Müller's edition of the Ṛgveda, Vol. IV, Varietas Lectionis, pp. 5 ff.

666. 9. C. 15.

Paper. 2 folia. $8\frac{1}{10} \times 3\frac{7}{10}$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Fairly old. In good condition. Good medium writing. Unaccented.

Complete.

667. 9. C. 16.

Paper. 2 folia. $7\frac{3}{4}'' \times 4''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Old. The first folio is discoloured; otherwise in a good condition. Good medium writing. Unaccented.

Complete.

Designated as Lakṣmīsūkta in the colophon. Date etc. at the end: इति लक्ष्मीसूक्तं समाप्तं । शाके १७६८ श्रावणे मासि शुक्लपक्षे सप्तम्यां गुरुवासरे तद्दिने समाप्तं । झेंडेत्युपनामकपट्टग्रामे ज्योतिर्वित्सिद्धेश्वरभट्टासूनुनारायणेन लिखितं ॥

668. 9. C. 17.

Paper. 4 folia. $7\frac{4}{10}'' \times 2\frac{9}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Fairly old. In good condition. Good large writing. Accented.

Complete.

According to a note at the end the MS. was copied by Devasthaḷi Viṣṇubhaṭṭa.

669. 9. C. 128.

Paper. 8 folia. $6'' \times 3\frac{6}{10}''$. 13 lines in a page. Kannaḍa script. Bound in book form. Old. In a fairly good condition. Good large writing. Unaccented.

Complete.

670. 19. C. 51.

Palm-leaf. 2 folia. $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

671. 19. C. 52.

Palm-leaf. 4 folia. $11\frac{8}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Good large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end: हरिश्चंद्रहोरावारिपुस्तकं ।

672. 19. L. 32.

Palm-leaf. 2 folia. $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Fair small writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

673. 22. D. 65.

Palm-leaf. 3 folia (6—8). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

674. 22. F. 20.

Palm-leaf. 2 folia (19 and 20). $11\frac{9}{10}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

Ends: यस्यां हिरण्यम् प्रभूतं गावो दास्योश्वान्विन्देयं पुरुषानहं । पञ्चदशर्क्च ।

675. 24. M. 7.

Palm-leaf. 2 folia (33 and 34). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily injured. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

676. 24. N. 35.

Palm-leaf. 2 folia (13 and 14). $14'' \times 1''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked. Unaccented.

Incomplete.

677. 26. K. 2.

Palm-leaf. 1 folio (No. 126). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Injured and worm-eaten. Bad large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

678. 26. K. 2.

Palm-leaf. 1 folio (125*a*) $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Inked. Unaccented.

Complete.

679. 27. I. 1.

Palm-leaf. 2 folia. $13'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

680. 28. H. 16.

Palm-leaf. 2 folia (9 and 10). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten. Bad large writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

681. 30. F. 1.

Palm-leaf. 2 folia. $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

682. 33. H. 7.

Palm-leaf. (S'rītāla). 1 folio (marked 18). $19'' \times 2\frac{1}{10}''$. 13 lines in a page. Telugu script. Old. In excellent condition. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

683. 29. C. 35.

THE S'RĪSŪKTA WITH THE BHĀṢYA OF VIDYĀRAṆYA

श्रीसूक्तम्—विद्यारण्यकृतभाष्यसहितम्

Palm-leaf (S'rītāla). 2 folia. $12\frac{6}{10}'' \times 2''$. 13 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked. The text is unaccented.

Complete.

Begins : श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओं ।

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्त्रजां । चंद्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥

हिरण्यवर्णामिति । हे जातवेदोग्ने । हिरण्यवर्णां स्वर्णकांतिं । हरिणीं हरितवर्णां हरिद्राभां । सुवर्णरजतस्त्रजां हेमरौप्यकमयकल्हतमालिकां । चंद्रां सकलजनसंतोषकरीं । हिरण्मयीं हिरण्यस्वरूपां । एतादृशां लक्ष्मीं मम सर्वाभीष्टसाधनाय आवहय प्रेषय ॥

Ends :

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीं । यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गावो दास्योश्वान् विंदेयं पुरुषानहं ॥ तामिति । हे जातवेदोग्ने । यस्यां लक्ष्मामागतायां अहं प्रभूतं पुष्कलं हिरण्यं धनं गावः गोमहिष्यादिः दास्यः दासीदासजनान् अश्वान् बन्धून् पुत्रपौत्रमित्रकलत्रादीन् विंदेयं लभेयं अनपगामिनीं निवृत्तिरहितां तादृशीं लक्ष्मीं मम मदर्थमावह आह्वानं कुरु ॥ इति पञ्चदर्शस्य श्रीसूक्तस्य व्याख्या संपूर्णं । श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

The commentary described here and below as Vidyāraṇya's is the same as that printed (in Grantha characters) as Pṛthvīdharācārya's, along with Sāyaṇa's, by Saradavilasa Press, Kumbakonam, 1906,

except the introductory portion relating to Viniyoga, etc. which is not found in any of these MSS.

684. 30. F. 1.

Palm-leaf. 6 folia. $15\frac{6}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6—7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Only the text is inked. It is unaccented.

Complete.

685. 29. F. 6.

THE S'RĪSŪKTABHĀṢYA OF VIDYĀRAṆYA

श्रीसूक्तभाष्यम्—विद्यारण्यकृतम्

Palm-leaf. 6 folia. $17\frac{3}{4}'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Fair large writing. Uninked.

Incomplete.

For this see the Adyar Library Bulletin, Vol. III, Part 4, Manuscripts Notes.

686. 19. C. 54.

THE S'RĪSŪKTA WITH THE VEDĀRTHAPRAKĀS'A OF SĀYAṆA

श्रीसूक्तम्—सायणकृतवेदार्थप्रकाशसहितम्

Palm-leaf. 8 folia. $14\frac{9}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked. The text is unaccented.

Complete.

687. 35. B. 9.

THE S'RĪSŪKTABHĀṢYA (VEDĀRTHAPRAKĀS'A) OF SĀYAṆA

श्रीसूक्तभाष्यम् (वेदार्थप्रकाशः) सायणकृतम्

Paper. 4 folia (Nos. 1—4). $11\frac{2}{10}'' \times 4\frac{9}{10}''$. 10 lines in a page. Telugu script. Fairly recent. In excellent order. Fair medium writing.

Complete.

688. 22. H. 16.

THE S'RĪSŪKTA WITH A COMMENTARY

श्रीसूक्तम्—भाष्यसहितम्

Palm-leaf. 3 folia. $18\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9—10 lines in a page. Grantha character. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Inked. The text is unaccented.

Complete. Commentator's name does not appear.

Begins :

अथ श्रीसूक्तभाष्यं लिख्यते । हिरण्यवर्णाम् । श्रीर्नाम हिरण्यवर्णामित्येतत्सूक्तम् पञ्चदशर्चम् अपश्यत् । सैव देवता । अनुष्टुप्प्रथमस्तृचः । प्रस्तारापङ्क्तिश्चतुर्थी । पञ्चमीषष्ठ्यौ तृष्टुभौ । उत्तमा बृहती । शेषा अनुष्टुभा । लिंगोक्तम् वा ॥ हिरण्यस्येव वर्णो स्सा हिरण्यवर्णा । अथवा हर्यतेः प्रेप्साकर्मणो रूपम् । हिरण्यमिति । सर्वैर्जनैः प्रेप्सितत्वात् हिरण्यवर्णाम् । हरिणीम् । लुप्तोपममेतत् । हरिणी कृष्णमृगी । सा यथा पवित्रभूता प्रेम्णा सर्वैः सन्दृश्यते तद्वत् । अथवा हरिणा नीय्यते सर्वत्रैवेति हरिणी । देवेन सर्वावतारेषु देवीत्वेन नीय्यते । उक्तञ्च पुराणे राघवत्वेऽभवत्सीतेत्यादिना ॥

Ends: हे जातवेदस्ताम् लक्ष्मीम् मदर्थम् वहेति संबन्धः। यस्याः प्रसादात् सर्वसंपत्समृद्धिर्भवति। ताम् लक्ष्मीमस्मदर्थम्। हे जातवेद आवहेति समस्तार्थः ॥ १९ ॥ श्रीसूक्तभाष्यम् समाप्तम् ॥

आद्या पञ्चदशोत्तमाङ्गनयने श्रोत्रद्वयीनासिका
वक्त्रं भोरुह . ण्ठनाळभुजहस्ताभीषु गुह्यस्थले।
कट्यूरूद्वयजानुयुग्मविलसज्जंघांघ्रिदेशेष्वृचः
श्रीसूक्तस्य सुधीर्न्यसेदथ वपुष्यन्याः क्रमाव्यापिनी ॥

689. 22. R. 6.

THE S'RĪSŪKTABHĀṢYA—ANONYMOUS

श्रीसूक्तभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf (S'rītāla). 7 folia 9½″×1¾″. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In good condition Fair medium writing. Inked.

Complete. Same as the above (No. 688).

Begins: श्रीसूक्तभाष्यं। ओं हिरण्यवर्णा श्रीर्नाम हिरण्यवर्णामित्येतत् सूत्रं पञ्चदशर्चमपश्यत्। सैव देवता। अनुष्टुप् प्रथमस्त्र्यचः। प्रस्तारपङ्क्तिश्चतुर्थी। पञ्चमीषष्ठ्यौ त्रिष्टुभौ। उत्तमा बृहती। शेषा अनुष्टुभः। लिंगोक्तं वा। हिरण्यस्यैव वर्णो यस्यास्सा हिरण्यवर्णा हितरमणीयवर्णा। अथ वा हर्यते प्रेप्साकर्म्मणो रूपं हिरण्यमिति सर्वैर्जनैः प्रेप्सितत्वात्। हिरण्यवर्णा हरिणीं लुप्तोपममेतत्। हरिणी कृष्णमृगी सा यथा पवित्रभूता प्रेम्णा सर्वैस्संदृश्यते तद्वत्। अथ वा हरिणी नीयते सर्वत्रैवाति हरिणी। देवेन सर्वावतारेषु देवीत्वेन नीयते। उक्तं च पुराणे राघवेत्वभवेत् सीतेत्यादिना। एवं देवानपनीयत्वमुक्तं। सुवर्णरजतस्रां सुवर्णरजतस्रग्भिरलंकृतां। चंद्रां चंद्रतेः कांतिकर्म्मणः सर्वैः प्राणिभिः कमनीय्या। अथ वा अमृतमथनकाले चंद्रेण सहोत्पन्ना तस्य भगिन्यपि चंद्रेत्युच्यते। हिरण्मयीं हिरण्मयशरिरिणीं हिरण्मयः पुरुषः इति। यथा लक्ष्मीं लक्ष्मीलाभाद्वेति निर्वचनात्। सर्वस्य लंभयित्रीं जातवेदः जातधनजातप्रज्ञ इति वा। हे भगवन् अग्नेमावह आभिमुख्येनावमान् प्रापय। अग्नेरपि श्रियः प्रापकत्वमुक्तं। श्रियमिच्छेद्धुताशनात् ॥

Ends:

तां लक्ष्मीम्मत्र्थमावहेति संबंधः। यस्याः प्रसादात् सर्वसंपत्समृद्धिर्भवति। तां लक्ष्मीं अस्मदर्थं। हे जातवेदः आवहेति समस्तार्थः ॥ १९ ॥ इति श्रीसूक्तभाष्यं समाप्तं ॥

आद्यः पञ्चदशोत्तमांगनयनश्रोत्रद्वये नासिका
वक्त्रांभोरुहकर्णनालभुजनाभीषु गुह्यस्थले।
कटयोरूद्वयजानुयुग्मविलसत्जंघांघ्रिदेशेष्यृचः
श्रीसूक्तस्य सुधीर्न्यसेत् अथ वपुष्यन्याःक्रमाद्व्यापिनी ॥

इति श्रीसूक्तभाष्ये सूक्तन्यासप्रकारः। हरिः ओं। शुभमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

690. 10. H. 23.

THE SAPTAKĀṆḌĀS'ĪRVĀDAMANTRĀS WITH A COMMENTARY

सप्तकाण्डाशीर्वादमन्त्राः सव्याख्याः

Paper. 117 folia (pp. marked 1—234). 8¼″ × 6½″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. Bound in book form. In excellent order. Good medium writing. The Mantras are unaccented.

Complete. Benedictory Mantras selected from the Taittirīyasaṃhitā. The commentator's name is not mentioned.

Begins: श्रीः। शिवाभ्यां नमः।

अग्निः प्रथमो वस्सुभिर्नो अव्या-
त्सोमो रुद्रेभिरभिरक्षतु त्मना।
इन्द्रो मरुद्भिर्ऋतुधा कृणोत्वा-
दित्यैर्नो वरुणस्सगँ शिशातु ॥

संज्ञानेष्टौ विनियुक्तोयं मन्त्रः। इष्टिश्च सेयमेवं श्रूयते—यस्समानैर्मिथो विप्रियस्यात्रमेतया संज्ञान्या याजयेदग्नये वस्सुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वतेत्सामाय रुद्रवते चरुमिति त्रायम . . त्यते पुरोदशमेकादशकपालं वरुणायादित्यवते चरुमिन्द्रमेवैनंभूतं ज्यैष्ठ्यायेमाना अभिसंजानदे वनिष्ठस्यमानानां भवतीति ॥

Ends: सोमयागेषु प्रथमे संस्थारूपो योयमग्निष्टोम स मामाविशतु। यश्च द्वितीयसंस्थारूपरूप उक्थ्यस्सोपि मामाविशतु। यश्चर्थसंस्थारूपोत्तिरात्रस्सोपि मामाविशतु। कीदृशो तिरात्रःआपिशर्वरः अपिगतानि प्राप्तानि पठितानि स्तोत्राणि यस्यासाविति बहुव्रीह्येनंतरं स्वार्थिकोणा। तथा तिरो अह्निया अहस्तिरत्कृत्य रात्रौ अतिरात्रगतास्सामविशेषे। अह्नोह्न एतेभ्य इत्यह्नादेशः। स्वार्थिको घन्। ते च सुष्टु हुतास्सन्तो मामाविशन्तु। सहस्रस्येत्यादि पूर्ववत् ॥ इति सप्तकाण्डागताशीर्मन्त्राः ॥ शिवाभ्यां नमः ॥

691. 19. M. 19.

THE SAPTAKĀṆḌĀS'ĪRVĀDAMANTRAS WITH A COMMENTARY

सप्तकाण्डाशीर्वादमन्त्राः—सव्याख्याः

Palm-leaf. 44 folia. 17″ × $1\frac{1}{10}$″. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Uninked. The Mantras are unaccented.

Complete except for some gaps caused by injury. Same as the above.

Begins: शिवाभ्यां नमः।

अग्नि प्रथमा वसुभिर्नो अव्या-
त्सोमो रुद्रेभिरभिरक्षतु त्मना।
इंद्रो मरुद्भिर्ऋतुधा कृणोत्वा-
दित्यैर्नो वरुणस्सगँ शिशातु ॥

संज्ञानेष्टौ विनियुक्तोयं मंत्रः। इष्टिश्च सेयमेव श्रूयते—यस्समानैर्मिथो विप्रियः स्यात्तमेतया संज्ञान्या याजयदग्नये वसुमते पुरुषोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्सोमाय रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वरुणायादित्यवते चरुमिंद्रमेवैनं भूतं ज्यैष्ठ्याय समाना अभिसंजानते वसिष्ठः समानानां भवतीति। तत्र पुरोनुवाक्या अग्निप्रथम इति ॥

Ends: अपिगतानि प्राप्तानि शर्वर्या पठितानि स्तू . . . . णो तथा तिरो अह्नि या अहस्तिरस्कृत्य रात्रौ अतिरात्रगतास्सामविशेषे। अह्नोह्ना एतेभ्य इत्यह्नादेशः। स्वार्थिको घुन्। ते च स . . . . र्ववत्। इति सप्तकाण्डगताशीर्वादमंत्राः ॥ शिवाभ्यां नमः ॥

692. 27. I. 1.

THE SAPTARṢISŪKTA

सप्तर्षिसूक्तम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 3). 12½″ × 1¼″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Fair small writing. Inked. Accented.

Incomplete.

Consists of the following:

द्धूवासुं त्वा सुक्षितिः सुक्षितयो व्या अस्मत्पाशान्वरुणो मुमोचत्। आ वो वन्वाना अदितेरुप-

स्थाद्यूयं पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥ सह स्तोमास्सह छन्दसा आवृतस्सप्तमा ऋषयस्सप्त दैव्याः । पूर्वेषां पन्थामनुदृश्य धीरामन्वारेभिरे ध्यो ओ ओ न रश्मीन् ॥ (R. V. 7. 88. 7 and 10. 130. 7).

693. 9. F. 34.

THE SIṂHĀNUVĀKA

सिंहानुवाकः

Paper. 1 folio. $5\frac{1}{2}'' \times 9\frac{1}{10}''$. 33 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Fairly recent. In good condition. Bad large writing. Unaccented.

Complete. Bodhāyanadharmasūtra 4. 7. 7.

Begins : सिंहे मे मन्युः । व्याघ्रे मेंतरामयः । प्रके मे क्षुत् । अश्वे मे घसिः । धन्वनि मे पिपासा ॥

Ends : यो नः पाप्मानं जहाति । तमु त्वा जहिमो वयमन्यत्रास्मिन्निविशतात् सहस्राक्षो अमर्त्यो यो नो द्वेष्टि स रिष्यतु । यमुं द्विष्मस्तमु जहि । सुमित्रा न आप ओषधयस्संतु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः पाप्मन् । अनाज्ञातत्रयं । ओं तत्सत् ॥

694. 19. D. 57.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 3 and 4). $9'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Good small writing. Uninked. Unaccented.

Incomplete.

695. 22. K. 44.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 16 and 17). $12\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6—9 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Good small writing. Inked. Unaccented.

Complete.

At the end : मोशूरुरामुडुशास्त्रिपोस्तकं ।

696. 27. C. 14.

Palm-leaf. 1 folio (No. 52). $17\frac{1}{2}'' \times 1''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten and damaged. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

697. 30. C. 7.

Palm-leaf. 1 folio (No. 57). $18'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Recent. In excellent order. Good large writing. Uninked. Unaccented.

Complete.

698. 33. M. 28.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 105 and 106). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. In good condition. Fair large writing. Inked. Unaccented.

Complete.

699. 33. E. 16.

THE SIṂHĀNUVĀKABHĀṢYA OF VĀMADEVA

सिंहानुवाकभाष्यम्—वामदेवकृतम्

Palm-leaf. 5 folia (74 ff.). $14\frac{8}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Recent. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Uninked.

Complete.

Begins : श्रीगुरुभ्यो नमः ।

व्याख्या सिंहानुवाकस्य वामदेवसमीरिता ।
वाख्यार्थसुखबोधाय बालानां विदुषां मुदे ॥

ओम् । सिंहे मे मन्युः । मदीयः यो मन्युः क्रोधः पापहेतुरस्ति सेयं मन्युः सिंहे सहजत्यात् तस्मिन्विहितोस्त्विति ये . ष । एवमुत्तरवाक्येष्वपि दृष्टव्यं । तथा च व्याजहार बोधायनः—गोपितृयज्ञे पाप्मनो विनिधीन् पाचयतीति ॥ १ ॥

व्याघ्रो मे अंतरामयः । व्याघ्रश्शार्दूलः । तस्मिन् अंतरामयः मानसी व्यथा । व्याघ्रस्यासंतुष्टत्वेन सदा तद्योगित्वात् ॥ २ ॥

Ends : सुमित्र न आप ओष+द्विष्मः पाप्मन् । हे पाप्मन् यः पापविशेषः पुरुषः अस्मां द्वेष्टि यं च पुरुषं वयं द्विष्मः तस्मै द्वेषिणे आप ओषधयश्च दुर्मित्रा दुर्हृदः अनुकूलफलप्रदानरहिताः भूयासुः । नः अस्माकं सुमित्राः सुतरां अनुकूलफलप्रदाः संतु । अद्भिरोषधीभिश्च जगत्यां सर्वाणि कर्माणि साध्यंते । सर्वकर्मसाधनीभूतास्ताः आ . . . . यश्च अस्मद्द्वेषिणां दुष्टफलप्रदा भूयासुः । अस्माकमत्यंतानुकूलफलप्रदा भूयासुः संत्विति मंत्रार्थः । हरिः ओम् ।

For this see the Descriptive Catalogue of the Mysore Government Oriental Library, No. 658.

700. 19. G. 23.

THE SIṂHĀNUVĀKABHĀṢYA—ANONYMOUS

सिंहानुवाकभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 5 folia. $13'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair small writing. Inked.

Complete.

Begins :

सिंहानुवाकभाष्यम् ॥ ओं ॥

सिंह्मे मे मन्युः । मन्युः क्रोधः । हिनस्तीति हर्ष्मः । पृषोदरत्वात् हकारसकारयोः व्यत्यासः । हकारस्य सकारः सकारस्य हकारः । हिंसकः सिंह्म जातिशब्दो वा । वाक्यस्य परिसमाप्तत्वात् योग्यतया पदस्याध्याहारः । वर्ततामिति शेषः । मम यः क्रोधः सिंह्मे प्राणिना हिंसकारिणीमग्रे जंतौ वर्ततां न मयीत्यर्थः ॥ १ ॥

व्याघ्रे मेतंरामयः । एवं प्राणिनां पीडाकारिण्यामयः व्याघ्रे मे मृगे महाशार्दूलाख्ये वर्ततां न मयीत्यर्थः ।

Ends :

सहस्राक्षो बहुदृष्टिः । अमर्त्यः अमरणधर्मा देवतास्वभाव इत्यर्थः । यो नो द्वेष्टि न प्रीणयति । स रिष्यतु नश्यतु । यश्च वयं द्विष्मः तं तु वयं जहि । दुर्म्मित्रा आपः तस्मै भूयासुः योस्मान् द्वेष्टि यश्च वयं द्विष्यः ॥ हरि ओं तत्सत् ॥

A note in Tamil at the end gives the former owner as Mos'ūr Rāmuḍu S'āstri and the date as the 14th of Āvaṇi of Pramodūta.

For this see the Descriptive Catalogue of the Mysore Government Oriental Library, No. 657.

701. 19. H. 18.

THE SOMOTPATTI

सोमोत्पत्तिः

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 8 and 9). $9'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins :

कौतूहलसमुत्पन्नो देवताम्रृषिभिस्सह ।
संशयं परिपृच्छंति व्यासं धर्मार्थकोविदं ॥
कथं वा क्षीय्यते सोम: क्षीणो वा वर्धते कथं ।
यिमं प्रश्नं महाभाग ब्रूहि सर्वविशेषत: ॥

Ends :

य इमां सोमोत्पत्तिं पर्वकाले सदा पठेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति सोमलोकं स गच्छति ॥
श्रीसोमलोकं स गच्छत्योंन्नम इति ।
शुक्ले देवा पितॄन् कृष्णे तर्पयंत्यमृतेन य: ।
यश्च राजा द्विजातीनां तस्मै सोमात्मने नम: ॥

702. 19. H. 19.

Palm-leaf. 4 folia. $7\frac{1}{2}'' \times 1''$. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Fair medium writing. Uninked.

Complete. Same as No. 701.

The following verses are found after the colophon at the end :

दृष्ट्वा तु हरते पापं स्पृष्ट्वा लक्ष्मीं च वर्द्धते ।
पदे पदेश्वमेधानामश्वत्थस्य प्रदक्षिणम् ॥
आरोग्यं भगवान्ददातु सवित: कान्ति: प्रसादं शशि:
भूमिर्भूमिसुतो बुधो निपुणता वाचस्तु वाचां पति:।
शुक्रो भूमिधरं शनी सुखतरं राहु प्रतापं यश:
केतु प्रथिततोगमेव निरतं एकादशस्थं फलं ॥
सूर्याय शीतरुचये धरणीसुताय
सौम्याय देवगुरवे भृगुनंदनाय ।
सूर्यात्मजाय भुजगाय च केतवे च
नित्यं नमो भगवते गुरवे वराय ॥

703. 19. I. 5.

Palm-leaf. 3 folia. $9'' \times 1''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Fair large writing. Uninked.

Complete. Same as No. 701.

704. 19. I. 6.

Palm-leaf. 3 folia (Nos. 10—12). $10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Bad large writing. Inked.

Complete. Same as No. 701 except the Ṛk सुपर्णोऽसि गरुत्मान्० which is found here additional at the end.

705. 21. A. 50.

Palm-leaf. 3 folia. $10\frac{6}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and badly injured. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as No. 701 except the Ṛk सुपर्णोऽसि गरुत्मान्० which is found here additional at the end.

Two extra leaves at the end contain the following :

त्विर्धं दत्वा तु यो भुङ्क्ते सपङ्क्ति: सहभोजन: ।
षाण्मासात्पितरो हन्ति कर्तुरुच्छिष्टभोजनम् ॥
यागे दाने जपे होमे स्वाध्याये पितृकर्मसु ।
अन्धोप्यनग्निमान्धूर्तो न इष्य: पुत्रवान्भवेत् ॥
न भोक्तव्यं न भोक्तव्यं पितृशेषं प्रयत्नत: ।
प्रमाद्यदि भुञ्जीरन्नरकेषु पतन्ति ते ॥
पुनर्भो + ।
. . . . परपू . . कर्मणि ॥
पिशुन: क्रूरकर्मा च नित्यकर्मविवर्जित: ।
अनधीतश्शस्त्रपाणि: परसेवारतस्सदा ॥
परस्त्रीसंगतश्चैव परोपद्रवकारिण: ।

डांभिक: कप + त: ॥
बह्वाशीरतिवार्धिक्य: अतिबाल्यो विवर्जित: ।
रोगयुक्तोंगहीनश्च पाषण्डी परवादिन: ॥
देवब्राह्मणघाती च तेषां द्रव्यापहारक: ।
गणद्रव्योपजीवी च महापातकिनस्तथा ॥
वैद्यष्षाण्मासजातश्च गर्भसंस्कारवर्जित: ।
निराशा: पितरस्तस्य यान्ति देवास्सहर्षिभि: ॥
या . दुष्णं . . . . ।

706. 21. A. 52.

Palm-leaf. 2 folia. $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good large writing. Inked.

Complete. Same as No. 701 except the Ṛk सोमोधे० शदस्मै which is here additional at the end.

707. 24. N. 24.

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $11'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as No. 701.

708. 27. N. 29.

Palm-leaf. 5 folia (12 sq.). $7\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Bad small writing. Inked.

Complete. Same as No. 701 except the following found here at the end :

कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनंदनाय च ।
नंदगोपकुमाराय श्रीगोविंदाय नमो नम: ॥
यज्ञेशाच्युत गोविंद माधवानंदकेशव ।
कृष्ण विष्णो हृषीकेश वासुदेव नमोस्तु ते ॥
हरि: ओं ॥

709. 29. D. 21.

Palm-leaf. 2 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Bad small writing. Uninked.

Incomplete.

An extract from the Bhajagovindastotra is found at the end.

VI. VEDĀṄGA

710. 22. H. 6.

THE ATHAKĀRILAKṢAṆA—ANONYMOUS

अथकारिलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). 15″ × $1\frac{3}{10}$″. 6 lines on the obverse and 4 lines on the reverse. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

A brief treatise on Ṛks containing the 'athakāra'. Author not mentioned. The title is not clear.

Complete.

Consists of the following : सुभमस्तु ॥ अथ गानप्रारंभः । अग्निमीळे अथा ते अंतमानां युक्ष्वा हि केशिना यं ते स्तोमोदुत्तमं वरुणाथान उभयेषामश्विना मधुमत्तमं व्यश्नुहि तर्पयामोर्था विवोथाते अंगिरस्तमः प्र सु विश्वा नृक्षगो विभ्रा हि त्वा पुरोवसुमसि सत्य ऋणया वा युक्ष्वा हि वाजिनीवत्यग्नीषोमा हविषो वधेर्दुश्शंसान् गोजिता बाहुत्वामुग्रमवसेय इंद्राग्नी चित्रतमो श्रवं द्यो पते सोममथा युवां युवं दधीचो द्वाविंशतिः ॥ १ ॥

प्र वः प्रसुज्ये प्रमदर्शि गातुरघा देवां पंचपाद पितरं प्रजां त्वष्टा वामं दस्योर्वो च मघो दुष्य देवो वैश्वानर पृथुपाज स ऋतस्य वा केशिना दश ॥ २ ॥

प्रये तृष्टं स यंता विप्रस्ताभिर्देवानां यत्वद्धोताग्ने तृतीय्ये यं ते योनिरगच्छदुविप्रतमस्त्वं सद्यो असि य इंद्र ओषधीर्जहि शत्रूनेदं बर्हिरूपप्रेतकुशिका अवद्यमिवमन्यमानाथाब्रवीत्कयातच्छृण्येक इमं दशभिर्ममाथैतवाजाः किम्मयस्विदेकं विचित्र पुरुकुत्साविहि वां विंशतिः ॥ ३ ॥

त्वामग्नेस्तयो हि दासेन हि ते पूर्तमक्षिवदिंद्रापिब तुभ्यमुपब्रह्माणि नः परितृंधि पणिनां माकीर्नेशत् षट् ॥ ४ ॥

सुतेनराक्रतुं ह्यस्य यदेतदेवीरिमे सोमासो यद्रुह्यस्य न वि चत्वारि ॥ ५ ॥

य इंद्र न हि वां सूकमथ विश्वेषामिरंज्यंनमग्निं नमो मथ तमपाथ मदभिशस्तेर्मरुद्भिरिंद्र तुभ्यमथै तादृक् सना च सोमाष्टौ ॥ ६ ॥

प्रणोच्चा हि सोमस्तवेमाः प्रजाः परिहिष्मा पुरुहूत आहि द्यावापृथिव्यतिद्रवसारमेयौ बर्हिषदः पितरोग्निष्वात्ताः पितरो मैनमग्ने शृतं यदा गच्छाति यदा वज्रं वृक्षे वृक्षे द्वादश ॥ ७ ॥

प्र होता कूर्मस्त आयुरहरहर्जायत आबाह्वे द्वे चक्रे सुमंगलीरियं दैवी पूर्ति . . . . ह गमन् वज्रेण हि यो व या वृक्या अर्वाग्वेना अथा हि वामहमस्मि सहमाना बृहस्पतिर्नयत्विति पंचदश । अथकारिणः । श्रीरामय नमः ॥

711. 35. B. 117.

THE ADHIKĀRINIRŪPAṆA—ANONYMOUS

अधिकारिनिरूपणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 3 folia (4—6). $10\frac{2}{10}$″ × $5\frac{3}{10}$″. 10 or 11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Edges worn and slightly injured. Fair large writing.

A tract on the qualifications for the study of the Veda. Consists of four Mantras with an anonymous commentary.

Complete.

Begins : श्रीगणेशाय नमः ॥ अथाधिकारी निरूप्यते ॥ इह खल्वपवेदैरंगैरुपांगैश्च सहितायाः भगवत्यास्त्रयीविद्यायाः ग्रहणधारणाधिकारि निरूप्यते ॥ तल्लक्षणेन ग्राहकलक्षणमर्थात् सिध्यति ॥ तल्लक्षणं च चतुर्भिर्वैदिकैर्मंत्रै निरूपितं ॥ तांश्च मंत्रान् वेदानामर्थं निर्बक्ष्यन् यास्को नाम महामुनिः स्वप्रणीतग्रंथादौ अधिकारिलक्षणं द्योतयितुकामः सन्निरूपयामास ॥ तत्रायं प्रथमो मंत्रः ॥ विद्याभिमानिनी देवता ब्राह्मणमुपदेष्टारमाचार्यमाजगाम ॥ आगत्य चैवं प्रार्थमास ॥ हे ब्राह्मण मामनधिकारिणेऽनुपदिश्य पालय तवाहं निधिवत्पुरुषार्थहेतुरस्मि ॥ तादृश्यां मयि तदुपदेष्टरि त्वयि च योऽसूयां करोति यश्चार्जवेन विद्यां नाभ्यस्यति . पि स्नानाचमनाद्याचारनियतो न भवति तादृशेभ्यः शिष्याभ्यासेभ्यो मां न ब्रूया ॥ तथा सति त्वद्धृद्धये स्थित्वा फलप्रदा भवेयं ॥ (fol. 1).

The text of this, namely the Mantra विद्या ह वै० follows written together with the second Mantra, namely य आतृणत्त्यवितथेन० in the middle of fol. *2a* where the commentary is written above and below these. The other two Mantras commented upon are अध्यापिता ये गुरुं नाद्रियंते० (fol. *2b*) and यमेव विद्या शुचिमप्रमत्तं० (fol. *3a*).

Ends : इत्थं विद्यादेवतया प्रार्थितत्वादाचार्येण मुख्यं शिष्याय वेदविद्योपदेष्टव्या । यस्मादित्थं मंत्रचतुष्टयेन अधिकारिलक्षणं निरूपितं तस्मादध्येतृलक्षणपरिक्षापुरःसरं अध्यापयिता अध्येतारमध्यापयनीयनध्यापयेदिति तात्पर्यार्थः । इत्यधिकारी निरूप्य समाप्तः ॥

712. 22. B. 38.

THE ANIṄGYA OF S'RĪVATSĀṄKA

अनिङ्ग्यम्—श्रीवत्साङ्ककृतम्

Palm-leaf. 8 folia. 10″ × $1\frac{1}{10}$″. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

A treatise in 100 verses on words which are not split up in the Padapāṭha of the Taittirīyasaṃhitā, though *prima facie* compounds. According to a verse found at the end of the work in most MSS. the author is S'rīvatsāṅka, son of Devamanīṣin. There is a recent edition of this in Roman script, by V. Venkatarama Sharma who in his preface to this says that " Aniṅgyam is the name of a small work hitherto not published ", although this is included in the Saptalakṣaṇa published in Grantha script, by A. Vaidyanatha Sastri, Sri Vidyamudraksara Press, Kumbakonam, 1899. This latter contains the editor's own gloss. The work is divided into two parts, the first part consisting of 24 verses and the second, 76 verses. V. Venkatarama Sharma whose edition omits verses

18—29 of the second part (evidently by some error), thinks that the treatise consists of only 99 verses. Verse No. 100 which is found in most MSS. of the work and which mentions the author as S'rīvatsāṅka, is not regarded by this editor as part of the text. On what authority we are not told. The Grantha edition counts 101 verses (24+77). No. 72 which is a Mandākrānta, is here wrongly split up into two verses. This seems to have misled Prof. Keith who thinks that the treatise consists of "about 100 verses." See Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4460; Surya Kanta, Laghuṛktantrasaṃgraha and Sāmasaptalakṣaṇa, Introduction, p. 5. Compare the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 853 where the number is correctly given as 100.

Complete except the last two verses (Nos. 99 and 100) which are not found here.

Begins :

श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओं ।
मुनिमानसमंधानमथितागमसागरात् ।
उदिताय न . भूयादमृताय मुरारये ॥

Ends :

साहंल्यसवित्रसपत्नसूनृता
शब्दाहविष्यं च्च हलीक्ष्णशब्दवत् ।
हेमंत्तहोत्रीय्यहिरण्ययश्रृतों
हैमंतिकश्रृच्च हिकं हिरंण्मयम् ॥

This is followed by the following fragment.

श्रृतिरित्यादि । तस्मात् । आर्तवाः । तत् । आर्तवानां । श्रृंन्निर्दिष्टं । त्रयः । अनड्वाहः । अच्छावाकाय । अनड्वाहं । वंह्मिः । वै । अनड्वान् । शब्दनिर्दिष्टं । अजगरशब्द इत्यादि । बलाय । अजगरः । अजगरण । सह्यां । एवं सर्वत्र द्विवचनबहुवचननिर्दिष्टेष्वपि द्रष्टव्यम् । अपदात्मकैरिति किं । आग्रयणस्य । आग्रयणत्वं ॥

713. 25. H. 6.

Palm-leaf. 8 folia (1—8). $15\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

Complete. 100 verses.

Begins :

हरिः ओम् । श्रीःहयग्रीवाय नमः ।
शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसंनवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशांतये ॥

श्रीमते वेदान्तगुरवे ।

मुनिमानसमंथानमधितागमसागरात् ।
उदिताय नमो भूयादमृता . . रारये ॥ १ ॥
गुणत्रयविहीनाय जगत्रयविधायिने ।
श्रुति . . . शे शश्वत्परत्रयमधे नमः ॥ २ ॥
नमस्कृत्य विनेतारं विघ्नानामनुशिष्यते ।
अनिंग्यमिंग्यसादृश्याद्यत्संदेहास्पदं . . ॥

Ends :

प्रपंचत्वादनींग्यानां दिङ्मात्रमिह सूचितं ।
अतोनुक्तं च यत्किंचिदुंनेयं तन्मनीषिभिः ॥ ९९ ॥
एषानींग्यपदानां पदवि संदर्शिता सुभगा सुधिया ।
देवमनीषिभिस्सुतो श्रीवत्सांकेण तैत्तिरीयेणो-
मिति ॥ १०० ॥

हरिः ओम् ॥ अनिंग्यं समाप्तं । श्रीमते वेदान्तगुरवे न्मः । हरिः ओम् । १०० श्लोकं ।

Here we have the following: Rāghavācālūdu aninghyam svantam tāne yezhutinān.

714. 10. G. 21.

THE ANIṄGYAVYĀKHYĀ OF S'RĪVATSĀṄKA

अनिङ्ग्यव्याख्या—श्रीवत्साङ्ककृता

Paper. 49 folia (pp. marked 361—459). $8\frac{1}{10}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good large writing.

Complete. With the text of 100 verses.

Begins :

मुनिमानसमन्थानेत्यादिना श्लोकत्रयेण तावदादौ प्रारिप्सितस्य शास्त्रस्याविघ्नपरिसमाप्तये मङ्गलमादधानोऽभीष्टदेवतां नमस्कृत्य विषयं दर्शयति—अनिंग्यमनुशिष्यत इति । अनिंग्यमिति अविभागं पदमुच्यते । न त्वसमासपदम् । सत्यपि समासत्वे शचीपतिर्बृहस्पतीत्यादीनां अनिंग्यत्वात् समासत्वं चावयवार्थव्युपगत्यावगम्यते ।

Ends :

प्रपञ्चत्वादनिंग्यानां दिङ्मात्रमिह दर्शितम् ।
अतोनुक्तं च यत्किञ्चिदुन्नेयं तन्मनीषिभिः ॥

इहाध्याये इंग्यपदानामनन्तत्वात् प्रपञ्चत्वात् प्रकीर्नत्वात् एकोपाधिना लक्षयितुमशक्यत्वात् प्रतिपदोपादाने तु ग्रन्थगौरवप्रसंगात् दिङ्मात्रं संक्षिप्योक्तम् । अतोनुक्तं च किंचित्संशयविषयमनिंग्यपदं मनीषिभिरूहनीयं प्रयोगतोवगतन्तव्यम् ।

एषानिंगपदानां पदवी संदर्शिता विशुद्धधिया ।
देवमनीषिसुतेन श्रीवत्सांकेन तैत्तिरीयाणाम् ॥

इत्यनिंग्यव्याख्यानं समाप्तम् ॥

715. 19. D. 63.

Palm-leaf (S'rītāla). 22 folia (marked 3—24, folia 1 and 2 missing). $10\frac{8}{10}'' \times 2\frac{1}{4}''$. 12 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged. Good medium writing. Inked.

Incomplete, the commentary on the first seven verses and part of the eighth being lost in the missing leaves.

Begins : . . . युनिति किं । प्रथमजो वत्सः । प्रथमजो देवेषु । धूर्वातिष्ठादिकं . . . . . त्येवमादि पदं नेङ्यं ।

Ends : अनेन तैत्तिर्यशाखामधिकृत्य शास्त्रं प्रवर्तितमिति दर्शितं । शास्त्रंकृतः जन्मनाम कीत्तितमविच्छेदायेति । इत्यनिङ्यव्याख्यानं समाप्तं ॥

सुरासुरासेवितपादपंकजा-
त्करे विराजत्कमनीयपुस्तका ।
विरंचिपत्नी कमलासने स्थिता
सरस्वती नृत्यतु वाचि मे सदा ॥

इति सप्तलक्षणव्याख्यानं समाप्तं ॥

716. 19. N. 32

Palm-leaf. 36 folia (107sq.). $17'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Complete. With the text of 100 verses.

Begins :

अवर्णिन्यनुक्तं समोप्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्तितं चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतत्
सुवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यं ॥

लक्षणान्तरारंभवैय्यर्थ्यमाशंक्यया भवति । पूर्व-लक्षणस्यानुक्तिरधिकोक्तिदुरुक्तिदुर्बोधनाय हेयत्वात् परित्यज्य निर्दोषलक्षणान्तरं प्रणीयत इत्यर्थः । वक्ष्य-माणमर्थं प्रयोजनं चाह—

Ends :

प्रपञ्चत्वादनिंग्यानां दिङ्मात्रमिह सूचितं ।
अतोनुक्तं च यत्किंचिदुंनेयं तन्मनीषिभिः ॥

इह शास्त्रे अनिंग्यपदानां प्रपञ्चत्वात् प्रकीर्णत्वात् एकोपाधिना लक्षयितुमशक्य . . . . विद्य-मानान्नेतुं ग्रन्थगौरवात् दिङ्मात्रं संक्षिप्योक्तं । अतोनुक्तं च यत्किंचित् संशयविषयमनिंग्यं पदं मनीषिभिरूह-नीयं । प्रयोगतोवगंतव्यं ॥

एषा . . . . . पदवी संदर्शिता सुभगा ।
देवमनीषिभिसुतेन श्रीवत्सांगेन तैत्तिरीयाणां ॥
तैत्तिरीयशाखामधिकृत्य शास्त्रप्रवृत्तितमिति दर्शितं ।

शास्त्रकृतो जन्म नाम . . . . गकृतौ संहिता-अनिंग्यव्याख्यानं समाप्तं । श्रीअर्द्धनारीश्वराय नमः । श्रीरामचन्द्रपरमगुरवे नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । हरिः ओं शुभमस्तु ॥

The former owner is mentioned at the end as Sītārāman.

An extra leaf at the end contains the following :

. . . . सरसीरुंहाक्षं
माला . कुण्डलधरं मकुटाभिरामं ।
चांपेयगौरवसनं शरचापहस्तं
श्रीरामचंद्रमनिशं शिरसा नमामि ॥
काळांबोधरकांतिकांतमनिशं वि . . . . . .
मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्तांबुजं जानुनीं ।
सीतां पार्श्वगतां सरोरुहकरां विद्युन्निभां राघवं
पश्यन्तं मकुटांगदादिविविधां कल्पोज्वलांगं भजे ॥

. . . . क्रं सकिरीटकुण्डलं
सपीतवस्त्रं सरसीरुहेक्षणं ।
सहारवक्षस्थलकौस्तुभान्वितं
नमामि विष्णुं शिरसा चतुर्भुजं ॥
स्वामिन्ननंत पुरुषोत्तम पुष्कराक्ष
भक्ता . . . . मान् मरारे ।
श्रीमन् नृसिंह . रलोकविडंबनार्थ-
लीलावतारतरुणींदुविलोचनेश ॥
लक्ष्मीमहीकरसरोरुहलालितांघ्रि-
पद्माप्रमेयमधुभंजनमंजुवे . ।
. . . . भजतां तवांघ्रि-
पंकेरुहस्मरणमात्रभवार्त्तिनाशः ॥
हरिः ओं ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

717. 22. B. 39.

Palm-leaf. 22 folia. 17″ × 1$\frac{4}{10}$″. 10 or 11 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Closely spaced legible medium writing. Inked.

Complete. With the text of 100 verses. The commentary on the last verse places it beyond doubt that S'rīvatsāṅka is also the author of the text.

Begins :

हरिः ओम् ।
मुनिमानसमंथानमथितागमसागरात् ।
उदिताय नमो भूयादमृताय मुरारये ॥
गुणत्रयविहीनाय जगत्रयविधायिने ।
श्रुतित्रयदृशे शश्वत्पुरत्रयमथे नमः ॥
नमस्कृत्य विनेतारं विद्वानामनुशिष्यते ।
अनिंग्यमिंग्यसादृश्याद्यत् संदेहास्पदं पदं ॥

अनिंग्यमिति । इत्यादिना श्लोकत्रयेण तावदादौ प्रारिप्सितस्य शास्त्रस्याविघ्नपरिसमाप्तये मङ्गलमाद-

धानोभीष्टदेवतां नमस्कृत्य विशेषं दर्शयति—अनिंग्य-मनुशिष्यत इति । अनि . . . मित्यविभागपदमुच्यते । नत्वसमासपदं । सत्यपि समासत्वे शचीपतिर्बृहस्पति-रित्यादीनामनिंग्यत्वात् । समासत्वं चावयवार्थव्युत्प-त्त्यावगमम्यते अनेकोदात्तत्वं च । ईदृशानां समासत्वे सत्यं च अंजसा युज्यते प्रकृतिस्वरत्वोपपत्तेः । अन्यथाप्यनुदात्तं पदमेकविवर्जितमिति तावदुपसर्गतः पदानामेकाक्षरवर्जमनुदात्ता विहितेति । अपि च अद्भ्यो दिग्भ्य इत्येवमादीनामसमासानामपि विभागे नेंग्य-त्वात् । अविभागपदमेवानिंग्यपदमित्युक्तं ॥

Ends :

प्रपंचत्वादनिंग्यानां दिङ्मात्रमिह सूचितम् ।
अतोनुक्तं च यत्किंचिदुंनेयं तन्मनीषिभिः ॥

इह शास्त्रे अनिंग्यपदानां प्रपंचत्वात् प्रकीर्णत्वात् एकोपायिना लक्षणयितुमशक्यत्वात् प्रतिपदं विद्यमा-नानां नेतुं ग्रंथगौरवात् दिङ्मात्रं संक्षिप्योक्तं । अतोनुक्तं च यत्किंचित् संशयविषयमनिंग्यपदं मनीषिर्विद्वद्भि-रूहनीयं । प्रयोगतोवगन्तव्यं ॥

एषामनिंग्यपदानां पदवी संदर्शिता सुभगधिया ।
देवमनीषिसुतेन श्रीवत्सांकेन तैत्तरीयाणां ॥

अनेन तैत्तरीयशाखामधिकृत्य शास्त्र प्रवर्तितामिति दर्शितं । शास्त्रकृतो जन्मनाम कीर्तितमविच्छेदायेति ॥

इति श्रीवत्सांगकृतौ संहिता अनिंग्यव्याख्यानं संपूर्णं । हरिः ओंम् । शुभमस्तु ।

बिन्दुदुर्लिपिविसर्गवीथिका
श्रिंगपङ्क्तिपदक्षेददूषणं ।
हस्तवेगजमबुद्धिपूर्वकं
क्षंतुमर्हथ समीक्ष्य संजनाः ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

718. 22. C. 49.

THE ANIṄGYAVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

अनिङ्ग्यव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 5 folia (16—20). 16$\frac{2}{10}$″ × 1$\frac{1}{4}$″. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Bad medium writing. Uninked.

Incomplete, breaking off in verse 13 of the Paribhāṣā.

Commentator's name does not appear.

Begins :

अनिंग्यमिंग्यसादृश्याद्यत्संदेहास्पदं भवेत् ।
श्रुतिश्रुतश्छब्दनिर्दिष्टं विकृतं वा पदात्मकैः ॥

स्यादनन्यवदित्यादि । श्रुतिश्रुत शब्दः इत्येतेषा-मन्यतमेन निर्दिष्टं शब्दरूपं तदात्मकैर्वर्णैर्विकृतमपि न्यूनाधिकभावेन किंचिद्यथाभूतमपि अनन्यवत्स्यात् अन्यथा न भवेदित्यर्थः । श्रुतिनिर्दिष्टं यथा—आर्तव-श्रुतिरित्यादि । तस्मादार्तवाः । तदार्तवानां । श्रुतिनि-र्दिष्टं यथा । अनड्वाह श्रुतिरित्यादि । त्रयो नड्वाहः । अनड्वाहौ वारुणी । शब्दनिर्दिष्टं यथा । अजगरशब्द इत्यादि । बलायजगरः अजगरेण सर्वान्या । एवं सर्वत्र द्विवचेनबहुवचनेष्वपि द्रष्टव्यम् । अपदात्मकैरिति । ईंग्यपदानां ग्रन्थलाघवाय विग्रहविभागमात्रमुदाह्रियते । आग्रयणस्याग्रयणत्वं । अग्निश्रेष्ठतमोयं । षोडशधा वृत्रस्य । समावच्छ एव ।

वनस्पतीभ्य स्वाहा इत्यादीनां पदात्मकैः ।
विकृतानामनिंग्यत्वं मा भूदग्रयणादयः ॥

शब्दाश्च अनिंग्या वक्ष्यन्ते । त्वमित्यादिनां पदात्मकं च इत्यादिषु योगेषु द्रष्टव्यम् । अनूकाराद्यकारादि च यत् पदमिति शब्दो विकृत्यानन्यवदिति अनुकर्षार्थः । अनूकारादि वा स्यात् । विकृतं यत् पदं तत् पदम-

नन्यवत् स्यात् । . . . . . . पदात्मकेष्वेवं मा भूदिति । तेन ओषधीः प्राप्तस्य । हिरण्यमुपास्य इत्यादिषु स्यादित्यस्माद्यक्ष . . . पि अर्वाक् सर्वं तेन . . . ति धिया न वाशंकनीयमिति । अनुकाराद्यकारादिविकृतम । अनामयच्च मे । अनमीवो भवा नः इत्यादि । आम्नयाभिशब्दश्च । अनमीवाशब्दश्च नेंग्यमिति वक्ष्यति । तथा अनवह्ययंतः अनुपदासुका । अपरावदिविष्टं अविमुच्यमानः इत्यादिषु उपसर्गामर्ण . . . . . ईंग्यपदानां नानापदत्वात् अनूकारादिविकृता अकारादिविकृताश्च अनन्यवद्भूता उंनेयाः इति ।

Ends :

नमस्ते रुद्र इत्येकादशानुवाका रुद्राः । तासु द्वितीयादिष्वष्टसु अनुसर्गयुक् । उपसर्गयुक्ताद्यः । भवे मते काशय त्ये तीक्ष्ण गो पूर्वा वास्तु इत्याख्याताश्चायुक्ता अपंचाक्षराः शब्दाः नेंग्यं । नमो गिरिशाय । रोहिता स्थपतये । मंत्रिणे वाणिजाय । अनुपसर्गयुगिति किं । संवृष्वने च । आतार्याय च । आलाद्याय च । भवमते वास्त्वयुगिति किम् । शंभवे । इषुधिमते । शंकरा । सेनान्ये । तीक्ष्णेषवे । गोष्ठयाय । पूर्वजाय । वास्तुपाय च । अपंचाक्षरा इति किं । गिरिकेशाय । हिरण्यबाहवे । निषासूस स्वाहा । १० ॥ आशव आसीन अवव्य अवार्याय एवमादिशब्दवत् विकृता अपि नेंग्या भवंति । नि . . . . . . नमस्सूद्याय च । संस्पिजराय । नमस्सहमानाय । नीप्याय च । अयुधिने च । अयुधवे च । आसीनेभ्यः । तस्मादासीनाः । अवव्याय च । अवार्याय च । अवर्येभ्यः आसीनावार्येति वा । एतदेवाकारादिविकृतः । ईकारादाविमवापोपसंन्युद्विप्रायुग्यासुश्रुतिः । प्रोथते च । ईकारादानुवाके ई । अव । अप । उप । सं । नि । उत् । वि । पृ । एतैरयुक्ताय । श्रुतिश्च नेंग्या भवति । पलायिताय स्वाहा । आसिष्यते । स्वप्स्यते । प्रोथते स्वाहा । अस्य पृथउपादानं प्रयुक्तं शंका मा भूदिति । ईमाद्यायुगमिति किं । ईकाराय । अवक्रंदते अपनाय । उपरताय स्वाहा । सगँ विगाह्यते । प्रतिभात्स्यते इत्यादि । ऊर्ध्वे पक्षे ।

719. 29. I. 28.

THE ANINGYAVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

अनिङ्गयव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 19 folia (39 sq.) $17'' \times 1\frac{1}{4}''$. 3 or 4 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Cursive large writing. Uninked.

Incomplete.

Begins : हरिः ओम् । अनिम्ग्यव्याख्यानम् । मुनिमानसगुणत्रयनमस्कृत्येति श्योकत्रयेण तावदादौ प्रारिप्सितस्य शास्त्रस्याविघ्नपरिसमाप्तादिसंपदवीप्तये मम्गळमादधानोभीष्टदेवताम् भगवन्तम् महापुरुषम्महागणपतिम् महादेवञ्च नमस्कृत्या विषयं दर्शयति— अनिंग्यमनुशिष्यत इति ।

Breaks off with

तथेति त्रिचतुस्वरत्वमितिदिश्यते ।

निरादिभिर्योगाभावात् । भूयाम्सः । असुराः । क्रुकलासः शकुनिः ।

720. 40. C. 7.

THE ANUVĀKĀNUKRAMA—ANONYMOUS

अनुवाकानुक्रमः—अज्ञातकर्तृकः

Paper. 1 folio (No. 4). $8\frac{1}{2}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Damaged. Good large writing.

An abridgement of the Anuvākānukramaṇī of S'aunaka, which latter is the other work contained in this number (ending fol. 4*a*, line 4.). Author unknown.

Complete as below :

अथ अनुवाकानुक्रमः । अग्निमीळे सुरूपकृत्नुमेन्द्रसानसिमग्निं दूतं सोमानं कस्य नूनं त्वमग्ने प्रथमः प्र वो यह्वमग्ने विवस्वदभित्यं मेषं नूत्वित्सहोजाः पश्यानतायुमुप प्रयतः प्र ये शुभंत इमं स्तोममिंद्रं मित्रं नासत्याभ्यां कदित्था ऽग्निहोतारमात्वा जुवो वेदिषदेऽबोध्याग्निः कया शुभा युवो रजांसि त्वमग्ने द्युभिर्यो जातो गणानां त्वा ते पितर्मरुतः सोमस्य . . . त्व देवायेच्छंतींद्रं मतिरिममहे त्वां ह्यग्ने भद्रं ते यं नत्स इंद्रः प्रज्ञभुल्योग्रं पिबा ऽबोध्यग्नेः प्र वेधसे महिमहे विदा दिव आ रुद्रा सो यदद्यस्थस्त्वं ह्यग्ने त्वमग्ने यज्ञानां वृषामती . . . यो रयिवो हुवेवः स्नुषे नरा ऽग्निं तरस्त्वेहत्प्रशुक्रा कई व्यक्ता अप स्वसुः प्र वीरया मत्विन्महां इंद्रः इंद्रः सुतेषु वयमु त्वां यो यज्ञातीमे विप्रस्याग्न आयाह्यग्निभिर्यो राजा नून इंद्र क्षुमंत गौर्धयति स्वादिष्ठया पवस्व दक्षसाधनो ऽयावी ती प्र देवमच्छ प्र त आशावो ऽस्य प्रैषा सखाय आनिषीदताग्ने बृहंस्त्वष्टा दुहित्रे प्र देवत्रा ऽच्छाम इंद्रमिदमित्था भद्रा अग्नेः सत्येनोत्तभिता संजागृवद्भिरिंद्र दह्यतमस्य द्यावापृथिवी नासदासीच्छा स इच्छेह्यनुवाकाः पंचाशी । अनुवाकानुक्रमः समाप्तः ॥

संवत् १६८६ वर्षे कार्त्तिक शुदि १४ भौमे ऽद्येह श्रीसूर्यपुरवास्तव्य आद्यंतरनागरज्ञातीयदुवेसामलसुतागोपालकेन . . . . . . लेख्याधि . . . . श्रीरस्तु ॥

. . . संख्या २००६ पंचर्चावर्गाः १२७७ सक्तसंख्या १०५८० . . . . १७ षळृचावर्गः ३४९ अर्धर्चसंख्या ११२३२ सप्तर्चा वर्गाः ११९ पदसंख्या १५३ अष्टर्चा वर्गाः २९९ ॥

721. 28. G. 53.

THE ANUVĀKĀNUKRAMAṆĪ OF S'AUNAKA

अनुवाकानुक्रमणी—शौनककृता

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good small writing. Inked.

An index to the Anuvākas of the Ṛgveda.

Complete.

Contains variants to A. A. Macdonell's edition, Oxford, 1886.

Begins : शुभमस्तु। श्रीगणाधिपतये नमः। महासरस्वत्यै नमः ।

श्रीलक्ष्मीसहितं जिष्णुं प्रह्लादवरदं विभुं ।
परात्परतरं देवं श्रीनृसिंहमुपास्महे ॥
पितृदेवर्षिसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतश्शुचिः ॥
मधुच्छंदप्रभृतिभि ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।
दृष्टानामनुवाकानामृक्षु वक्ष्याम्यतंद्रितः ॥
आदिं सूक्तपरिमाणसंख्यां च क्रममेव च ।

Ends :

शतानि चाष्टादशकद्वयं च पदानि षट् चेति च चर्चितानि ।

एकं च शतसहस्रं दशसहस्राणि सप्त च शतानि ।
चर्चापदानि ज्ञेयानि पदानि चान्यानि चत्वारि ॥
चत्वारि सहस्राणि द्वात्रिंशतं चाक्षरसहस्राणि ।
अनुवाकानुक्रमणिका समाप्ता ॥

722. 40. C. 7.

Paper. 4 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Damaged. Good large writing.

Complete.

Begins: ओं नमो गणेशाय ॥

पितृदेवर्षिसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥ १ ॥
मधुच्छंदः प्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।
दृष्टानामनुवाकानामृक्षु वाक्यान्यतंद्रितः ॥ २ ॥

Compare Macdonell's edition, p. 47.

Colophon:

एकं च शतसहस्रं दश च सहस्राणि सप्त शतानि ।
चर्चापदानि ज्ञेयानि पदानि चाक्षानि च चारित्वचारि ॥

शतसहस्राणि द्वात्रिंशच्चोत्तरसहस्राणि द्वात्रिंशच्चाक्षरसहस्राणि ॥ ३७ ॥

इत्यनुवाकाऽनुक्रमणीका समाप्ता ॥

723. 28. G. 53.

THE ANUVĀKĀNUKRAMAṆĪBHĀṢYA OF ṢAḌGURUS'IṢYA

अनुवाकानुक्रमणीभाष्यम्—षड्गुरुशिष्यकृतम्

Palm-leaf. 4 folia (6—9). $14\frac{1}{2}''\times1\frac{2}{10}''$. 9 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Small fair writing. Inked.

Complete.

Begins:

बह्वृचानांभोजनमानस्य शौनकस्य प्रसादतः ।
अनुवाकानुक्रमणी त्वधिकिंचित्प्रवर्ण्यंते ॥
पितृदेवऋषिसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

तादर्थ्येभ्यस् प्रयतः जितेन्द्रियः । विविधं शौचं मृज्जलाभ्यामान्तरं मूर्द्धश्शुचिः प्रणम्य ततः किं ॥

मघुछंदप्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।
दृष्टानामनुवाकानामृजु वक्ष्याम्यत्व . . ॥
यांतो हि समीरिताः अनुवाकाः तावतः
पदाक्षरसम्नायछंदांस्येव प्रतिष्ठितं ।

तत्संर्वं वक्ष्यामीत्यन्वयः । अनुवाकज्ञानस्य नित्याद्ययने प्रयोजनमित्याह ।

एकैकमनुवाकं तु खिलानि ब्राह्मणानि च ।
संवत्सरे संवत्सरे पठेदहरहः शुचिः ॥

Ends:

चेति खल्वित्यर्थः । वावेति पाठेपि स एवार्थः । द्वात्रिंशत्सहस्राधिकचतुर्लक्षकाणीत्यर्थः । द्विरुक्तिः समाप्तिवाचकार्था । एषा ऋक् । एष वा अर्धर्चः । एष वै पदं । एष वा अक्षरमित्यादि सर्वेषां आत्मरूपत्वोक्तेरारण्यके । अत्रापि सर्व सम्यक् संख्यातं भगवता शौनकेन बह्वृचसिंहेनेति वेदितव्यं ॥ इति षड्गुरुविरचितानुवाकानुक्रमणि . . . . ॥

Supplies some variants to A. A. Macdonell's edition in Anecdota Oxoniensia, Oxford, 1886.

On Ṣaḍgurus'iṣya see A. A. Macdonell's Preface to his edition; C. Kunhan Raja, Adyar Library Bulletin, Vol. III, Manuscripts Notes (The Commentaries on the Aitareyabrāhmaṇa); Bhagavad Datta, A History of Vedic Literature, Vol. II, pp. 38—39.

724. 30. D. 29.

THE ANTANIRDES'A—ANONYMOUS

अन्तनिर्देशः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $11\frac{3}{4}''\times1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: ओं धृष्टिर्भुवनमस्यगँशुना ते अयं वां यावामुदायुषा० ।

Ends: अग्निना रयिगँ सप्तपंचाशत । अग्निमूर्द्धेकान्नषष्टिः ॥

725. 22. E. 36.

THE ARDHĀNTYA—ANONYMOUS

अर्धान्त्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (24*b*). $17''\times1\frac{1}{2}''$. 3 lines. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked. Accented.

Incomplete.

There are only the following lines.

उभावागँ होतर्दोषागन्म सुवस्सं ज्योतिषा सोमाय पितृमते सुवा नः सोमो वर्धंतु त्वा राजंदिवोस्य जगतो रराणो वोहिं कव्यवाहन पितृन् कर्मण्यः रचधायै मन्यासै शं प्र देवं संतेग्ने यं यज्ञमध्वरं क्षये पाथा ध्रुवक्षितिरपा मतिं व्रतमेकास्य सुमतावाग्नर्वृत्राणि चर्षणीनां य इमा वीरः रातमन्युः पयसा मही गां सुहिरण्ये सुशिल्पे शुक्रास्ताः पुष्टं पशु मन्यते त्रिंशत् ॥

726. 20. K. 38.

THE AVARṆADĪPA OF S'RĪVATSA DAKṢIṆĀMŪRTI

अवर्णदीपः—श्रीवत्सदक्षिणामूर्तिकृतः

Palm-leaf. 2 folia (7 and 8). $12\frac{1}{4}''\times1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured. Fair small writing. Only the first folio is inked.

A treatise on words beginning with 'a' in the Ṛgveda, by Dakṣiṇāmūrti of Vatsagotra.

Complete.

Begins: श्रीः । ओं ॥

गुरुं गुणाब्दिं निखिलाप्तवाङ्मयं
प्रणम्य संसारसमुद्रतारकम ।
पदाद्यवर्णावगमाय वच्म्यृचा-
मवर्णिदीपाख्यमहं सुलक्षणं ॥ १ ॥
अत्रेष्टौसौ वेदवर्णैस्संच्छंनो-
थाकारादीन्ये तदंतात्पराणि ।
उच्चानोच्चस्वर उच्चापि साध्ये
पद्ये दिर्घो ह्रस्वभाग प्लुतिश्चेत् ॥ २ ॥
युक्तनित्यास्वस्वर्ग्यान्त्ययुक्त-
रानुस्वरास्संहितायाः प्लुताश्चेत् ।
इंग्यं नानाचित्येयोंसिचतैतान्
हित्वा घोषादेतिरोत्साहितश्चः ॥ ३ ॥
अजनयदजन्यजनय-
न्नपददवृकामदोनयन् ।
अहनमतिष्ठन्नसमोर-
था स्वरितान्तगानचेदाद्यः ॥ ४ ॥
अरुजमभयमन्वहासृण . . .
आयुक्तामतिरनन्यरन्नवत्तं ।
वं अरुजोभिनवमतिचातिरूप-
रूयो ह्ययदजरामृतासदश्च ॥ ५ ॥

Ends:

नास्यामसिन्वन्मसदन्यदाथर्तपरो सरत् ।
असरन्नसृजन्नस्मत्तापूर्वोह्नेव्यहर्षणं ॥ २१ ॥
अहन्योह्यन्नहिंसंतिरहिन्वन्नप्यहोमु च ।
अहन्नयाह्यः पूर्वो ह चंक्रे चक्रे यथामति ॥ २२ ॥
श्रीवत्सदक्षिणामूर्तिविदुषाकारसंग्रहः ।
अकारादिपदानां तु कृतो विद्वद्भिरीक्ष्यतां ॥
इत्यवर्णिलक्षणं समाप्तम् ॥

On the margin of fol. 1*a* the name of the work is given as Avarṇilakṣaṇa.

727. 22. D. 2.

THE AVARṆI WITH COMMENTARY

अवर्णि—सव्याख्यम्

Palm-leaf. 6 folia (1—6). $16\frac{3}{4}''\times1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script.

Fairly old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

A treatise dealing with the cases in the Taittrīyasaṃhitā in which an initial 'a' of words is merged in Sandhi in the final e, o or ā of the immediately preceding words. Proposes to supply omissions, to omit excesses and to correct errors found in another similar work. Both the text and the commentary are by the same author whose name does not appear.

Complete.

Begins: अवर्णिव्याख्यानं । हरिः ओम् । श्रीप्रणतार्तिहरपरब्रह्मणे न्मः ।

अवर्णिन्यनुक्तं समोप्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्तितं चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं
सुवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यं ॥

लक्षणारंभस्य वैय्यर्थ्यमाशंक्य परिहरति—पूर्वलक्षणस्यानुक्तं समोप्य संगृह्यातिरिक्तं परित्यज्य दुरुक्तिभिर्दुर्बोततया दुष्कीर्तितं चाभिवीक्ष्य । एतं लक्षणग्रन्थं संप्रति विस्पष्टवाच्यं ककारादिवर्न्नक्रमेणाहं करिष्यामीति संबन्धः । एतदुक्तं भवति । पूर्वलक्षणस्य दोषबाहुल्याद्दुर्बोधतया च इदानीं तत्परित्यज्य निर्दोषं लक्षणान्तरं प्रणीयत इत्यर्थः । वक्ष्यमाणप्रयोजनं चाह—

ओद्देवर्ण्यसंछन्नं संहितायां पदादिगं ।
अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिदं शास्त्रं प्रणीयते ॥

ओदित्योकारस्य ग्रहणं । स च द्विविधः । सांहितोसांहितश्च । एदित्येकारस्य ग्रहणं । सत्वेकविध एव । अवर्ण्यमिकाराकारयोर्ग्रहणं । ह्रस्वो वर्णोत्तरस्त्रयाणामिति वचनात् । ते च पदान्तवर्तिन एव पदादिगमित्यविशेषोपादानात् । तेनायमर्थः । ओद्देववर्णैः पूर्वपदान्तवद्भिः संहितायां सम्यक्च्छंन उत्तरपदादिगतमकारमाकारं छादयत इति मंतव्यं । अ । तत्र पूर्वमकारादीनि पदान्युच्यन्ते । तेषु कानिचित् पदानि केनचिल्लक्षणेन प्रदर्शयति । नोदात्त इति सार्द्धैस्त्रिभि श्लोकैः ॥

Ends:

अस्याहिरहभूनोहं न हुतादोहरंनहः ।

पातमास्य यज्ञस्य । विसारेहिर्धुनिः । वातोहभून ऋषिः । अष्टमेहंनाग्रयणः । मधुषाहुतादोग्राम्यं । अग्र आहरन् । स्वाहोरात्रे ।

अहरच्चाहरंताहा अहार्षामहतादहं ।

तमाहत्तेन । तस्यामंशमाहरंत । तत्पुनराहार्जातवेदाः । आ त्वाहार्षधन्तरभूः । अघ्धादेको हुतादेकः । संपत्नी पत्याहं गच्छे ॥

अहास्था अहरतां चेत्युक्तो ह्रस्वस्य संग्रहः ।

तं ब्रुवन् कथा हास्था इति । तमाहरतां । तेनायजेतां । इत्युक्तप्रकारेण ह्रस्वस्य ह्रस्ववर्णादिपदस्य संग्रहः उक्तः । ओं शुभमस्तु । इति अवर्णिव्याख्यानं समाप्तं । श्रीप्रणतार्तिहरवरदपरब्रह्मणे न्मः । श्रियै न्मः । हरिः ओं ॥

tirumalai s'embūru s'etlūru s'īniyālvān tiruvaṭikaḷile s'araṇam.

728. 28. A. 35.

Palm-leaf. 8 folia (8—15). $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good order. Good medium writing. Inked.

Complete. Pertaining to the Taittirīyasaṃhitā. Slightly different from the above. Author's name does not appear.

Begins: हरिः ओम् ।

अवर्णिन्यनुक्तं समोप्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्त्तितं चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं
सुवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यं ॥

अवर्णं अस्यास्तीत्यवर्णी । तस्मिन् अवर्णिनि लक्षणे पूर्वमनुक्तं उक्तिरहितं तत् समोप्य समापनं कृत्वा तस्मिन् यत् अतिरिक्तं तत् परित्यज्य त्यक्त्वा दुष्कीर्तितं चाभवीक्ष्य सम्यक् अवलोक्य ककारादिवर्णक्रमेण अहं इदानीं जनानां मंदधियां अकारादिपदसंशयनिवारणार्थं सुवृत्तिं विस्पष्टवाच्यं असंदिग्धवाचं अवर्णाख्यग्रंथं करिष्यामीत्यर्थः । ओं पूर्वेभ्यो लक्षणेभ्योनुक्तशिक्षाकारोक्तिदुरुक्तिर्विबोधतयापहेयत्वात् । वक्ष्यमाणत्थं प्रयोजनं चाह—

ओदेदवर्णसंछंनं संहितायां पदादिगं ।
अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिदं शास्त्रं प्रणीयते ॥

अस्यात्र्थः । अवर्णः द्विविधा । सांहितोसांहितश्च । ओदित्योकारग्रहणं । एदित्येकारग्रहणं । सत्वेकविषय एव । अवर्णिमिति अकाराकारयोर्ग्रहणं । ह्रस्वो वर्णोत्तरस्त्रयाणामिति वचनात् । ते च पदान्ताः प्रकीर्त्तिताः । पदादिगतमिति विषयोपादानात् । तेनायत्र्थः । ओदेदवर्णैः । पूर्वपदांतवर्त्तिभिः संहितायां संछन्नं उत्तरपदादिगतं अकाराकारौ च ज्ञातुमिदं अवर्णाख्यं शास्त्रं प्रणीयत इति ।

Ends:

अहरच्चाहरंताहारहार्षं चातुतादहं ।

तमाहरत्तेन । तस्यांशमाहरंत । अग्निष्टत् पुनराः । आ त्वाहार्षमन्तरभूः । अद्धादेको हुतादेकः । अदिति किं । पुत्रेणाहुत । पत्नी पत्याहं प्रच्छेसं ।

अहास्था अहरतां चेत्युक्तो ह्रस्वस्य संग्रहः ।

कथाहास्था इति । तमाहरतां । आकारादीनि पदान्तान्याह । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

729. 30. C. 3.

Palm-leaf. 11 folia (1—11). $17'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good order except for a few wormholes. Good medium writing. Inked.

Complete. Same as the above.

Begins:

ओं प्रारंभाद्याः क्रमान्नादा मात्राणुद्व्यणुमात्रिकाः ।
अनुदात्तस्वरं कुर्यान्मध्ये स्वरितमेव च ॥
पुनर्नीचत्वमाप्नोति एष येव विधिः स्मृतः ।
ऋग्वेदविषये ॥

अवर्णिन्यनुक्तं समोप्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्तितं वाभिवीक्ष्यं ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतः
सवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥

लक्षणारंभवैयर्थ्यमाशंक्य परिहरति—पूर्वं लक्षणस्यानुक्तेरुक्ते दुर्बोधनाच्च . . यत्वात्परित्यज्य निर्दोषं लक्षणांतरं प्रणीयत इत्यर्थः ॥

Ends: आ त्वाहार्षं । अग्घादेको हुतादेकः । पत्त्याहं गच्छे सं कथाहास्था इति । तमाहरता इत्यनेन प्रकारेण ह्रस्वस्य संग्रह उक्तः ॥ हरिः ओम् ॥

730. 1. A. 19.

THE ĀPIS'ALIS'IKṢĀ

आपिशलिशिक्षा

Paper. 7 folia (pp. marked 119—132). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha

script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on Vedic phonetics according to the views of Āpis'ali.

Complete.

Begins: आपिशलिशिक्षाप्रारंभः ॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि मतामापिशलेर्मुनेः ।
गुरुलघ्वादिविज्ञानं तस्यारंभप्रयोजकं ॥
उक्तं तत्सर्वमंगेषु शिक्षाव्याकरणेषु यत् ।
विकल्पभाजां शास्त्राणामपि दृष्टानुवर्तिनां ॥
तत्तच्छाखाविशेषेषु व्यवस्थार्थमिदं स्मृतं ।
संहिता तत्पदाध्यायः क्रमाध्याय इति त्रिधा ॥
प्रसिद्धोस्य समाम्नायो विषयो वक्ष्यते ततः ।
व्यवस्थितेषु कार्येषु तद्वत्रिष्वह केषुचित् ॥
कार्यांतराणां तन्मूला व्यवस्था सुगमा भवेत् ।
तस्मात्तत्समाम्नाये प्रातिशाख्याविरोधतः ॥

Ends:

विवृतत्वं च वर्णानामंतःकरणमुच्यते ।
कालो विवारस्संवार श्वासानादावघोषता ॥
घोषोल्पप्राणकालैव महाप्राणस्वरास्त्रयः ।
बाह्यं करणमाहुस्तत् वर्णानां वर्णवेदिनः ॥
हरिः ओम् ॥ इत्यापिशलिशिक्षा समाप्ता ॥

731. 21. Q. 10.

Palm-leaf. 5 folia (32 sq.) 6″ × 1″. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Small beautiful writing. Inked.

Some verses found at the beginning in the above are not found here.

This version begins: हरिः ओं । आपिशलये नमः । ओं ।

आकाशवायुप्रभवश्शरीरा-
त्समुच्चरन् वक्त्रमुपैति नादः ।
स्थानान्तरेषु प्रविभज्यमानो
वर्णत्वमागच्छति यस्सु शब्दः ॥
तमक्षरं ब्रह्म परं पवित्रं
गुहाशयं सम्यगुशन्ति विप्राः ।
स श्रेयसा चाभ्युदयेन चैव
सम्यक् प्रयुक्तः पुरुषं युनक्ति ॥

Ends:

अष्टौ स्थानानि वर्णानामुरः कण्ठश्शिरस्तथा ।
जिह्वामूलं च दन्ताश्च नासिकोष्ठौ च तालु च ॥
स्पृष्टत्वमीषत्स्पृष्टत्वं संवृतत्वन्तथैव च ।
विवृतत्वं च वर्णानामन्तःकरणमुच्यते ॥
कालो विवारसंवारौ श्वासनादावघोषत ।
घोषोल्पप्राणता चैव महाप्राण स्वरास्त्रयः ॥
ओ ओ इत्यापिशलीयशिक्षा समाप्ता ।
ओ ओ शुभमस्तु । ओ ओ ॥

732. 1. A. 19.

THE ĀRAṆYAS'IKṢĀ

आरण्यशिक्षा

Paper. 13 folia (pp. marked 19—44). $8\frac{1}{4}''\times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A work on the phonetics of words in the Taittirīyāraṇyaka.

Complete.

Begins: आरण्यशिक्षामूलं । हरिः ओम् ॥

विघ्नराजं प्रणम्यादौ वासुदेवं च कामदं ।
आरण्यशिक्षाव्याख्यानमहं वक्ष्ये यथामति ॥ १ ॥

गणपतिमभिवंद्यापतिजातामयघ्नं
स्वरपदामिति वर्णोद्बोधनं शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशिक्षा-
मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥ २ ॥
आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसंख्यय। ।
विविधानि तु बृंदानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नशः ॥ ३ ॥
उदाह्रयतैध्येतॄणां संदेहानां निवृत्तये ।
आदिमध्यात्तगृहणं क्रियते यत्र तत्र तु ॥ ४ ॥

Ends:

लक्षणेन विना विद्या विमलापि न शोभते ।
अप्राणस्येव देहस्य भूषणैरप्यलंकृतं ॥ १२८ ॥
इत्य न्यरूपी सकलं स्वरवर्णजालं
स्वाध्याय पंच समुदे निगमे पटूनां ।
आरण्यके यदिह किंचन यं निरूपितं
तादृबुद्धिमद्भिरखिलं स्वयमूहनीयं ॥

On the top of each page the title is given as Aruṇas'ikṣā.

On this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 865; Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4941.

733. 22. E. 43.

Palm-leaf. 7 folia (1—7). $14\frac{1}{2}''\times 1\frac{1}{10}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins: श्रीनृसिंहगुरुब्रंह्मणे नमः ।

गणपतिमभिवंद्यावद्यजालामयघ्नं
स्वरपदमतिवर्णोद्बोधदं शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशीक्षा-
मृतमिह नवशीक्षावारिधेरुद्धरामि ॥
आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसंख्यया ।
विविधानि च बृंदानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नशः ॥
उदाह्रियंतेध्येतॄणां संदेहानां निवृत्तये ।
आदिमध्यांतग्रहणं क्रियते यत्र तत्र तु ॥

Ends:

लक्षणेन विना विद्या विमलापि न शोभते ।
अव्रणान्येव देहस्य भूषणैरप्यलंकृतेः ॥
इत्थं न्यरूप सकलं स्वरवर्णजालं
प्रश्नेषु पंचसु मुदे निगमे पटूनां ।
आरण्यके यदिह किंचन न न्यरूपि
तद्बुद्धिरब्धिरखिलं स्वयमूहनीयं ॥
श्रीनृसिंहाय ब्रंहणार्पणमस्तु ॥

734. 22. E. 36.

THE ĀRAṆYAS'IKṢĀVYĀKHYĀ OF NṚSIṂHASŪRI

आरण्यशिक्षाव्याख्या—नृसिंहसूरिकृता

Palm-leaf. 23 folia (1—23). $17''\times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: आरण्यशिक्षाव्याख्यानं । श्रीगणपतये नमः ।

विघ्नराजं प्रणम्यादौ वासुदेवं च कामदं ।
आरण्यशीक्षाव्याख्यानमहं वक्ष्ये यथामति ॥

अत्र भगवान् शीक्षाकारः कर्त्तव्यग्रंथस्याविघ्नपरिसमाप्तये गणपतिनमस्काररूपं मंगळं कुर्वन्प्रतिज्ञां करोति—

गणपतिमभिवंद्यावद्यजालामयघ्नं
स्वरपदमतिवर्णोद्बोधदं शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशीक्षा-
मृतमिह नवशीक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अवद्यजालामयघ्नं दोषसमूहरूपव्याधिहरं शीलेनेन सेवयो स्वरपदमतिवर्णानां यद्बोधदं ज्ञानदं गणपतिमभिवंद्य प्रणम्य क्षितिसुरगणहेतोः भूसुरसमूहकारणात् नवशिक्षावारिधेः नवशिक्षारूपसमुद्रात् एतद्वक्ष्यमाणं आरण्यशिक्षामृतं आरण्यशिक्षारूपामृतं अहमुद्धरामि ॥

Ends :

आरण्यकेंध्रजनपाठवशेन शीक्षा
परियूषमध्ययनतत्परविप्रतुष्ट्यै ।
वर्णस्वरोच्चरितसंशयनिर्णयाय
पातुं समर्प्याथ कृतं महतामभेद्यं ॥

आरण्यके आंध्रजनपाठवशेन आंध्रजनपाठानुसारेण अध्ययने तत्पराः ते च ते विप्राश्च तेषां तुष्ट्यै संतोषाय वर्णाश्च स्वराश्च उच्चरितं तेषां संशयनिर्णयाय च कृतं महतामभेद्यं च शिक्षापीयूषं पातुं पानं कर्तुं समर्प्याथ महांत इति शेषः ॥

लोकोपकारार्थमरण्यशिक्षा-
व्याख्यानमवधानिकुलोद्भवेन ।
नृसिंहभट्टेन कृतं यदूनं
क्षंतुं समर्प्या तु महाजनास्तत् ॥
अवधानिवंशतिलकनृसिंहेण विपश्चिता ।
आरण्यशिक्षाव्याख्यानं कृतं लघु यथामति ॥
सन्मार्गवर्तिनस्संतो वेदाध्ययनतत्पराः ।
अमाया सहिता दांताश्शांता ब्रह्मपरायणाः ॥
अत्र न्यूनातिरिक्तं यत्तत्सर्वं क्षंतुमर्हथ ॥

इत्यारण्यकशिक्षाभाष्यमवधानिवंशतिलकलिंगावधानितनयनृसिंहसूरिविरचितं संपूर्णं ॥ हरिः ओं तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

स्वस्ति श्रीमत्हेमलंबकनामसंवत्सरपौषशुक्लद्वितीयायां भृगुवासरयुक्तायां यम्मनूरुवंश्याप्पयाख्येन यथामति संपूर्णं लिखितं श्रीभवानीविश्वनाथयोः प्रीत्यै भूयात् ॥

735. 26. I. 3.

Palm-leaf. 29 folio (marked 1—30, fol. 3 missing) $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and damaged. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete except for the missing folio.

An extra folio at the end contains some accounts where mention is made of Vedāntācāri, Karṇam Nāganāthācāri, Cinna Munisvāmi, and Paṭṭu Gurukkal.

736. 29. K. 20.

THE ĀRAṆYAS'IKṢĀVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

आरण्यशिक्षाव्याख्या---अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 27 folia (117 sq.). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4—6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins : आरण्यशिक्षा। अविघ्नमस्तु। शुभमस्तु ॥

विघ्नराजं प्रणम्यादौ वामदेवं च कामदं ।
आरण्यशिक्षाव्याख्यानमहं वक्ष्ये यथामति ॥

प्रारिप्सितप्रतिबन्धविघ्नविघाताय कृतं मंगलं प्रथतो निरूपस्वगंधस्य प्रयोजनं च दर्शयन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते—

गणपतिमभिवंद्याविद्यजालामयघ्नं
स्वरपदमिति वर्णोद्बोधनशीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशिक्षा-
मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अपद्यजालामयघ्नं व्याधिवत् ग्रंथरचनाप्रतिबंधकसमूहविनाशकमिति गणपतिविशेषणं । शीलनेन सम्यगभ्यसनेन स्वरपदमिति वर्णोद्बोधनमिति आरण्यशिक्षामृतविशेषणं । आरण्यकप्रथमप्रश्ने उदात्तादिस्वरविषये अध्येतॄणां बहुधा विप्रतिपत्तिसत्वात्तन्निर्णयार्थं प्रतिजानीते—

आद्युदात्तानि वाक्यानि नीचैकद्वित्र्यादिसंख्यया ।
विविधानि तु बृंदानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नशः ॥
उदाह्रियंतेऽध्येतॄणां संदेहानां निवृत्तये ।

अरण्यके प्रथमप्रश्ने आद्युदात्तानि वाक्यानि कानिचिदेकैकचः विद्यंते । कानिचिद्द्वित्रिकादि नानाविधबृंदरूपाणि तानि सर्वाणि विस्पष्टं यथा भवति तथा उदाह्रियंते । अस्मिन् ग्रंथे निरूपतया आदिमध्यांतग्रहणं यत्र क्रियते तद्वाक्यानामेव श्रुतिग्रहणमपि वक्ष्यमाणलक्षणश्रुतिवाक्यस्येत्याह आदिमध्योतग्रहणं क्रियते यत्र तत्र तु वाक्यानामिति मंतव्यं ॥

Ends :

प्राप्नोत्यवोमिति परे ह्यवर्णान्तस्सदाशिवों ।
सुब्रह्मण्यों परं रूपं नवोमित्यादिसर्वतः ॥

वेदांतादवर्णादोमित्यस्मि परे पूर्वपरतो स्थाने पररूपमेकादेशस्स्यात् । सुब्रह्मण्योगँ् सुब्रह्मण्योग् सुब्रह्मण्यों । ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवों ॥

करकृतमपराधं० ॥

श्रीरामचंद्राय नमः ॥ आरण्यशिक्षा संपूर्णं ।
आरण्यके तु वाक्यानां त उदात्ता नमदिच्यते ।
नोवते वै महोजाय सेभ्यः पूर्वो विगान्तथा ॥
सद्यश्च वामदेवाय ऋतगँ् सत्यमेव च ।
भूः प्रपद्ये सर्वो वै नमश्च स्वरितो भवेत् ॥
एकं च नयतो वाच स्वरांतोपनिषद्भवेत् ।
सर्वे नारायणप्रश्नत्र उच्चांतो इति निर्नयः ॥

737. 33. H. 19.

Palm-leaf. 29 folia (1—29). $9'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten; injured. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Begins : प्रारिप्सितप्रतिद्धंसविघ्नविघाताय कर्त्तु मंगळं ग्रन्थतो निबद्ध्नान् स्वग्रन्थस्य प्रयोजनन्दर्शयन् चिकीर्षितं प्रतिजानीत्यं ।

गणपतिमभिवन्द्यापद्य० ।

Ends : अत्रापि ग्रन्थे लक्षणेन विना विद्येति ॥ इत्यारण्यशीक्षाव्याख्यानं समाप्तं ॥ इति सर्वमवदात्तं ॥

738. 33. D. 12.

THE ĀRAṆYASĀMAPRAKĀS'IKĀ ? (SĀMASVARANIRṆAYA)—ANONYMOUS

आरण्यसामप्रकाशिका ? (सामस्वरनिर्णयः)
अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 3 folia (50 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

A treatise on the Sāmans. Atuhor not mentioned. The colophon of another MS. of the work described below, gives the title as Sāmaprakās'aka (Sāmaprakās'ikā ?) ; but

a list of contents of this latter codex (See Upanidāna No. 33. E. 7) gives it as Āraṇyasāmaprakāśikā and the title-slip as Sāmasvaranirṇaya.

Begins :

द्वितीयस्वरमारभ्य ईडामंद्रस्वराविधिः ।
त्रयोविंशतिसंख्यास्तदुदाहरणमुच्यते ॥
क्षये पिबासु द्वितीये रेवती प्रथमये ।
विदा मघ विदा राय इंद्र घेषु पृथक् पृथक् ॥
ईडाचतुष्टयं प्रोक्तं हि ये वाख्ये तु पंच वै ।
ईडा त्रयोविंशतेश्च प्रोक्तोदाहृतिरत्र वै ॥

Ends :

मंद्रस्वरमेष्यति ओ वा ।
गोमतैकं न तस्योपप्रेक्षे च द्युम्नमाभर ।
अभि प्रियाणि षण्णं स्याद्घृतस्यैकं तथैव च ॥
नित्यमो वा तुरीयेषु चैव सामसु दृश्यते ।
अग्ने जरितमेषस्थ हो वा नित्यं तुरीयके ॥
इति चतुर्थमंद्रस्वरनिर्णयं समाप्तम् ॥

739.　33. E. 7.

Palm-leaf. 2 folia (49 and 50) $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Same as the above.

Begins :

द्वितीयस्वरमारभ्य ईडामंद्रस्वराविधि ।
त्रयोविंशातिसंख्यास्तदुदाहरणमुच्यते ॥
त्रयपिबासु द्वियीये रेवती प्रथमे त्रये ।
विदा मघविदा राय इंद्रंघेषु पृथक् पृथक् ॥
ईडाचतुष्टयं प्रोक्तं हि ये वाख्ये तु पंच वै ।
ईडात्रयोविंशतेश्च प्रोक्तोदाहृतिरत्र वै ॥

Ends :

अयाविमा अहो अहो महावैश्वाव्रतं तथा ।
तथा—
शक्वरि त्रिकमष्टविंशादिट्इडेति चैव हि ॥
समाप्तमिदमारण्ये गाने सामप्रकाशकम् ।
इति सामप्रकाशकम् । ओम् ।

Pudukkoṭṭai Pañjāpakeśan and Rāmasvāmi are mentioned as former owners in a Tamil note at the end.

740.　20. K. 38.

THE ĀVARṆI—ANONYMOUS

आवर्णि—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 8). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines. Telugu script. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked.

A treatise on words beginning with 'ā' in the Ṛgveda. Author not mentioned.

Complete.

Begins : हरिः ओं ।

आकूति चाकृचैवाक्षितमांगूषचागहि ।
आग्नीध्रादागमिष्ठागा अगमन्नागतेन च ॥

Ends :

आकारादिपदानां तु स्पष्टाय प्रतिपादितं ।
यदामति हृदि प्रीत्या धार्यं विद्वज्जनैस्सदा ॥
इत्यावर्णिलक्षणं समाप्तं ॥ श्री राम ॥

741.　22. D. 2.

ĀVARṆI (OF MAHĀDHIPATI ?) WITH A COMMENTARY

आवर्णि—(महाधिपतिकृतम् ?) सव्याख्यम्

Palm-leaf. 4 folia (7—10). $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Badly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

A treatise on such words of the Taittirīyasaṃhitā as begin with 'ā' which is merged in the final vowel of the previous word in Sandhi. Author and commentator not mentioned.

A line *viz.*,

तिन्त्रिणीकुलसंभूतमहाधिपतियज्वना ।

at the end of No. 868 of the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, gives Mahādhipati of Tintriṇī family as author of the text. See also Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4477.

Complete.

Begins :

हरिः ओम् । आवर्णिव्याख्यानं ।
आकारादीनि पदानि सर्वं . . . तानि पदान्य . . . ।
आग्नीद्ध्रेति त्रिभि श्लोकैः—
आग्नीद्ध्राप्रयणाज्योपावर्त्ताप्रोत्यायुधश्रुतिः ।

नमो वृक्तिवत्यर्चाग्नीध्रे जुहुयात् । अंतरिक्षमिवाग्नीध्रमाग्नीध्रे । इध्रेति किं । दक्षिणाग्नीषोमीयं । साप्रयणं प्रयागच्छत् । जगत्यैवत्तन्याप्रयणस्य । तं मा जिन्वाज्यस्याज्यमसि । पशव उपावर्तंत । इयमुपावर्त्स्यति । उपेति किं । सा दक्षिणावर्तत । तेन नाप्नुवन् । न परां प्राप्नोति । शतायुधाय । यज्ञायुधानि ।

Ends :

आहैतत्पूर्वमाहश्चेत्येषोवर्णस्सुनिर्मितः ।

अस्यायमर्थः । ऋतुना स्म । उपहत्य । प्रा । परा । आश्राव्य । अनुवाक्यया । इत्येतेषामन्यतमे पदे पूर्वं स्थिते सति आहेति पदं भवति । यथा—द्विः पुनरूऋतुनाह । अरुणो ह स्मा हौपवेशिः । पृषदाज्यस्योपहत्याह । आहत्य प्राह । एतत्ते प्राह । आत्मानं पराह । आश्राव्याह देवान् । प्रैवनं पुरोनुवाक्ययाह । एतत् पूर्वमिति किं । एतावता हैनसा भवति । यस्य समुद्रं रसया सह । एवमाकारादीनि पदानि उक्तानि । एषोवर्णः सुनिर्मितः । इत्यावर्णिव्याख्यानं समाप्तं । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीप्रणतार्तिहरवरदपरब्रह्मणे नमः । श्रीरघुनंदनपरब्रह्मणे नमः । श्रियै नमः । श्रीमते श्रीनिवासमहादेशकाय नमः । श्रीलक्ष्मीनृसिंहपरब्रह्मणे नमः ।

At the end a note in Tamil dates the MS. Wednesday, the 22nd of Tai of the year S'ukla and as a witness to this mentions S'ānamānā Vijayarāghavācāriyār. After this there is : ती ती शेषे श्रीनिवासराघवन् सुहस्तलिखितं । श्रीरघुनंदनपरब्रह्मणे नमः ।

tirumalai s'etlūr s'iriyāḷvān tiruvaṭikaḷile s'araṇam.

742.　22. E. 54.

Palm-leaf. 3 folia (marked originally by Grantha letter-numerals क, ख and ग, and recently by Roman figures). $17'' \times 1\frac{3}{4}''$. 10 lines in a page. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

The commentary is same as the above.

हरिः ओम् । आवर्णिटीका ॥

आग्नीध्राग्रयणाज्योपावर्ताप्नोत्यायुधश्रुतिः ।

यथा । सुन्तरिक्षमिवाग्नीध्रं । नमोवृक्तिवत्यर्चाग्नीध्रे जुहुयात् । आग्नीध्रेति किम् । दक्षिणाग्नीषोमीयं । साग्रयणं प्रत्यागच्छत् । वतिन्याग्रयणस्य । जिन्वाज्यस्याज्यमसि । पशव उपावर्तते । इयमुपावस्यत त इदं । अथेमामुपावस्यति । उपेति किं । सा दक्षिणावर्तत । तेन नाप्नुवन् । न परान् प्राप्नोति । शतायुधाय । यज्ञायुधानि ।

आशीराहवनीयाग्नेय्याग्नामुष्यायणश्रुतिः ।

सत्याशीरित्याह । इत्याहाशिषमेव । सत्रस्यर्द्धयाहवनीयस्य । दक्षिणाग्नेयमष्टाकपालं । तेनाग्नेयस्य च । दक्षिणाग्नावैष्णवं । प्रास्यत्याग्नावैष्णवेन । अमुष्यामुष्यायणस्य ।

आत्मशब्दो नो रसादिरायुश्शब्दो न घात् परं ।

सात्मानमेवाग्निं चिनुते । नोरसादि किं । समीची उरसात्मना । पुनरग्न इषायुषा । दक्षिणाभिर्ब्रह्मायुष्मत् । नि घात् पर इति किं । उत्तरतोघायुरभिदासति ।

Ends :

अल्पो नाद्या हरंतस्यादाहनन्यायचाहलं ।

अल्पेनेति किं । एतं शीर्ष्णन् हरंति । नमो दुंदुभ्याय चाहनन्याय च शर्कुतिका हलमिति ।

ऋतुनास्मोपहत्य प्रपराश्रिव्यानुवाक्यया ।
आहैतत् पूर्वमाहुश्चेत्येषोवर्णस्सनिर्म्मितः ॥

ऋतुनास्मै उपहत्य । प्र । परा । आश्राव्य । अनुवाक्यया । एतानि पदानि पूर्वभूतं चेत् आहेति पदं भवति । पुनऋऋतुनाह । अरूणो ह स्मा हौपवेशिः । पृषदाज्यस्योपहत्याह । देवसवितरेतत्ते प्राह । आत्मानं पराह । आश्राव्याह देवान् । य एवं वेद । प्रैवैनं पुरोनुवाक्ययाह । एतत् पूर्वमिति किं । एतावता हैनसा भवति । रसया सहासुः । येन सहाहुः ॥ आवर्णी समाप्ता । हरिः ओम् । शुभमस्तु ॥

743. 29. I. 28.

Palm-leaf. 4 folia (95 sq.). 16″ × 1¼″. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Good small writing. Inked.

Incomplete.

The commentary is same as the above.

Begins :

अंतोदात्त इति किं । प्रति त्वादित्यास्तवग्वेत्तु । ऋतेनादित्यामभि वः । हेत इति किं । प्रति वादित्याः । अश्विनारण्यशब्दौ वाप्यन्तोदात्तस्वरौ । श्रुतिः । यस्याश्विनो शस्यमानो हिनस्ति नारण्यान् । अन्तोदात्ताविति किं । सुशेवाश्विनाध्वर्यू । पुरुत्रारण्येषु ।

आहुत्यायतनयोश्च शब्दानापूर्वकौ न तु ।

नामैषाहुतिः । सायतनमेवैनम् । अनापूर्वकौ नत्विति किं । अनाहुतिर्वै । आहुतयो हूयन्ते नायतनाः ॥

Ends :

ऋतुनस्मोपहत्यप्रपराश्राव्यानुवाक्यया ।

आहैतपूर्वमाहुश्च । ऋतुनास्म । अपहत्य । प्र । परा । आश्राव्या । अनुवाक्यया । इत्येवं पूर्वः । आह । यथा द्विः पुनरऋतुनाह । अरुणो हस्माहौपवेशिः । पृषदाज्यस्योपहत्याह । आहत्य प्राह । पराहात्मानं पराह । आश्राव्याह देवान् । प्रैवैनं पुरोनुवाक्ययाह । एतपूर्व इति किं । एतावता हेनसा भवति । कस्य वाह देवाः । यस्य समुद्रं रसया सहाहुः । एषावर्णी निर्म्मिता ॥ इत्यावर्णी समाप्ता ॥

744. 30. C. 3.

Palm-leaf. 6 folia (11 sq.). 17″×1 8/10″. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good order except for a few worm-holes. Good medium writing. Inked.

Complete.

The commentary is same as the above.

Ends :

एतत्पूर्व इति किं । एतावता हैनसा । समुद्रं रसया सहाहुः ॥ इत्यावर्णिव्याख्यानं संपूर्ण । श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

745. 33. M: 2.

THE ĀRṢEYAPRAKṚTICCHALĀKṢARA—ANONYMOUS

आर्षेयप्रकृतिच्छलाक्षरम—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 22 folia (4 sq.; marked 1—23, being, from fol. 20, wrongly marked 21 sq.). 14 2/10″ × 1 1/10″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Recent. Injured. Good medium writing. Inked except foll. 1—3.

Author not mentioned. The title is spelt as 'chala' instead of 'cala'.

Complete.

Begins: हरिः ओम् शुभमस्तु ।

अग्नि ज्ञो कू कू गौतमस्य पर्कस्य बर्हिण्यगौतमस्य पर्काः । त्वमग्ने झू सौपर्णं । अग्नि दु कू बृहत् भरद्वाजं । अग्निर्वृत्रा घू येदि श्रौतर्षाणि त्रीणि । प्रेष्ठंचोढौ कू । औशनानि त्रीणि । त्वं नो झे गो । इन्द्रस्य सांवर्गवात्रघ्ने द्वे । एह्यूषुंदे नू साकमश्च शौनश्शेपे द्वे । आते थे जू । वत्सस्य काण्वस्य सामनी द्वे । त्वामग्ने बी । अग्नेश्चार्षेयं । अग्ने विवस्व घो । सुमित्रस्य च । वाद्ध्रयश्वेस्साम । एकोनविंशतिप्रथमः । नमस्ते डू अग्नेस्संवर्गः । दूतणू । वैश्वमनसम् । उप त्वा जा गोढे । शनाभाग्नौष्टीये द्वे । उप त्वाग्ने थू । वैश्वामित्रं ।

Ends :

अंतर्देवेषु । अंतश्चरति । भो कभ्राजा । उदित्यं । जा चित्रेण । क भ्राजा । उदित्यं । जैंद्रं । नरो त्रू । उंनयामि भे । आदित्यव्रतं एकविंशत्यनुगानं । दशतृतीयः । विदा मघवन् । छवीदारायेटी । इंद्रं धनस्य दु । आ इ वा ढो । उद्वया टे । तत्सवितुः का । महानाम्न्यः । शुक्रियं समाप्तं । गुरुभ्यो न्मः । शिवशंकरो रक्षतु । शिवशंकराय न्मः । प्रकृतिसामं आ ९१० ग्रन्थं ३८७२ । आर्षेयप्रकृतिछलाक्षरं संपूर्ण । हरिः ओं । शुभमस्तु । करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संतः ॥

Three extra leaves at the beginning contain an index to the Sāmaveda. This begins :

ओं नमः सामवेदाय । विश्वामित्रो गायत्री सविता . . . . तत्सवितुर्वरेण्यं । भर्गो देवस्य . . . हि धियो यो नः प्रचोदयात् । परमेष्ठी प्रजापतिर्गायत्र्यग्निः गायत्रं पर्कः गोतमो गायत्र . . . . ग्निः । कश्यपो गायत्र्यग्निः । बर्हिष्यं । गोतमो गायत्र्यग्निः । वैश्वमनसं विश्वमना गायत्र्यग्निः प्र . . . . . भारद्वाजं । भरद्वाजो गायत्र्यग्निः ।

Ends (apparently incomplete) :

गौषूक्तं । गौषूक्तिर्गायत्रीन्द्रः । अश्वसूक्तं । अश्वसूक्तिर्गायत्रीन्द्रः । गौरिवीतं । गौरिवीतिर्गायत्रीन्द्रः । गाराणि त्रीणि । त्रयाणां गायत्रीन्द्रः । ऐडं सौपर्णं । त्रयाणां सुपर्णो गायत्रीन्द्रः । स्वारं सौपर्णं । विभुं ब सौपर्णं । शाकलं । शकलो गायत्रीन्द्रस्सूर्यो वा ॥

746. 19. D. 63.

THE IṄGYĀNIṄGYAPARIGAṆANA—
ANONYMOUS

इङ्ग्यानिङ्ग्यपरिगणनम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 2 folia (23 and 24). $10\frac{2}{10}'' \times 2\frac{1}{4}''$. 10—12 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Inked.

An account of the Iṅgyas and Aniṅgyas in the Yajurveda. Author and title not mentioned.

Consists of the following :

रामाय नमः । ओं ।

वाणि नत्वेंग्यसंख्यानां वक्ष्याम्यक्षरसंख्यया ।
इषे त्वाद्यनुवाकानामेकैकं पदशः क्रमात् ॥
तत्र द्वे द्वे अक्षरे तु पदसंज्ञकमुच्यते ।
पूर्वमेकं द्वयं वृद्धिर्दशादिपदमक्षरं ॥
कादयो नव वर्णास्युष्टादयोपि तथैव च ।
पादयः पञ्च याद्यष्टौ वर्णास्तत्र यथाक्रमं ॥
बिंदुस्थाने नकारस्यादभावे न हि नाप्युभौ ।
मंगळार्थोथशब्दस्य पुराणार्थात्स्वरा अपि ॥
ओं अथ नानिसयो नाको लोकेरेवौधनं सटः ।
पयोपरतरनारीकादेस्तरनगा इति ॥ १ ॥
लोकदूकजपं नाकसानुनीकधनं नयं ।
नेयं जयं साटी नारीमयाभावि द्वितीयके ॥ २ ॥
भेकनागचयं देयं सानुवायुधनीकसः ।
नळं धियो तनुं तेन धनुचापि सृ तीवयके ॥ ३ ॥
मयि तनुर्संयुनीकमसौ वनं
पनितनुः शनिभौन वने वनं ।
मनुगनं पनखानिविनागसौ
गनवनीनयुतेन वने वने ॥
खनिखनिमुनिखानितानिकनिखु-
नेगनखनंबिनिभानि सनीसनिः ।
धनफणः खसमानगनेमुने
सुपधियाधरनाग चतुर्थके ॥
शिलारादुकरानागं खरा धारा यदा युगं ।
देवा धारा नभश्चेति पंचमे प्रश्नके तथा ॥
दुयोगवा दुयुर्यावं तद्योभागं नगं तरुः ।
सभानीतं ददुः शीलमिति षष्ठप्रपाठके ॥
यागरागसभातावद्दूलशौचधियाभगः ।
वयं नरः सखा देशोरापप्रश्ने च सप्तमे ॥
जय तनुः पयपारधिया तया
तरुमयं बलचापगयासुरः ।
गुरुस्यंध पधनीतयो-
रयजनो लिपि बाल इति क्रमः ॥ श्रीः ॥
सामं न च सुगं चामि लेन गाजा तः शिलाः ।
शिखा जायारपंचेति प्रश्ने वायव्यनामके ॥
पशुचामी शिखा सारा राजा चामि चमीलता ।
चमू चापं विसं नाम दशमे च प्रपाठके ॥
भागं भामा जलिः शब्दं वासीतरुवरोरयः ।
हलं देयं नगे वारि तरारंभा तदुत्तरे ॥
नरशाब नरः शौरि तेन भेके गुरोरयं ।
रेखा शरं हरिः सूरि स नो हर इति ध्रुवं ॥
नसा नतं नभा सेना वाचाकतिहलाभवाः ।
चागं सेवालसचारुविश्वरूपप्रपाठके ॥ श्रीः ॥
धिया हलं नखं लाभं नरो वायुचलः परः ।
सेवा लेखा सिरं चेति प्रश्ने पंचदशे मतं ॥ १ ॥
स्वरो रागं लपूगं नावंतफालं भटः सभा ।
हंता बलिमयं चेति प्रश्ने षोडशके मतं ॥ २ ॥
तनु धूदधनं भूप रागचारगयानिमाः ।
दानषाकं धव प्रश्ने सप्तदशे मतं ॥ ३ ॥
तैलं रूपधवं काय जनैः शरगिरं मतः ।
शीवो धवो चलश्चेति विवा एतस्य नामके ॥ ४ ॥
सोमधूरिलयं शाबः शापो धूपः करे सकः ।
गिरा गिरा जलः पूर्णा प्रश्ने नाम प्रपाठके ॥ ५ ॥

रेखा चाघं मुखं पातं भारं जपखरो युगं ।
जयं बलं खरो विंशत्प्रश्ने युंजानसंज्ञके ॥ १ ॥
बालः शिरो धरो रेखा यशो धीलो हरू नटिः ।
शिला शिखा सखा चैकविंशेत्येकप्रपाठके ॥ २ ॥
खनं कुंभधरं तूलं जपः सेकं वनं गिरः ।
वरोगा पूवली . . रंभा षड्विंशके प्रपाठके ॥ ३ ॥
बलो रागं तरयशो मयातीरं तया तव ।
शील शाकंभरं नाम त्रयोविंशे प्रपाठके ॥ ४ ॥
. . . . हरः पारं याकं ना . . . . या ।
लेपं हरिहयश्चेति रु . . . . ॥
. . गं शुभं नभं नाम भामा माता वरा शिला ।
वेगा चैवंविधासंख्या पंचविंशे प्रपाठके ॥
धनु सानु . . . नखनं यानं भयं धनं ।
भानू रायो नरः शौरि बलधारा हला इति ॥ श्रीः ॥
कुंभगामी शिलारागं . . . मः कालं गिरः सुतं ।
शीलं शेवं भगश्चेति सप्तविंशे प्रपाठके ॥
शि . . फंतापधमोमोघं हेनुभागं मगं तमः ।
चलं शुभचयं दानं व्रश्वे विष्णुमुखाह्वये ॥
हल तं भनुतो नाधो दुःखा संघ पती गिरः ।
परं सुखं हतं नायमहोनत्रिंशके मतं ॥
गिरौ निबानगेहेतौ सोमपानशिशुं हलः ।
नाग लाभ छले संग प्रश्ने देवासुराह्वये ॥
धव पूरो . . . . ।
गर्भो नः पः परधिया दकला पग सेगनौ ॥
खन शनिगनना . . . . . नने खनं
स्वनिघनं पनतानतनुं तनुः ॥
खरनभोदरचोरपरीखरिं
पशभुवं परिचारनयं जनः ॥
घ . . . . लीनसानुतनौ मुनिः
खन नो नयलीनघना इति ।
गिरिकाशः शलं संघा धरो नावं नगं जरा ।
लिख . . . दनेपायमनःसानो धनं खनैः ॥
गनासानि धनं वानि लुने खानि हने ग . . ।
घनीखनीज्यो संख्याया त्रयस्त्रिंशत्प्रपाठके ।
. . सोजीवो यतो नैव पगणं ली . . . . ।
. . . माघं चेति चतुस्त्रिंशत्प्रपाठके ॥
हेमयव्योधा गातूलं वारवली भगः ।
बलं गतं गुणं चेति पंचत्रिंशत्प्रपाठके ॥
रामा . . हवाहेतौ . . . . परिछायागुणं शिला ।
जालं मम वणिश्चेति प्रश्ने चात्वालनामके ॥
बाणच्छविः चलः शूरो धीशचेलं . . . रं तयः ।
भवसेवजलश्चेति सप्तत्रिंशत्प्रपाठके ॥
धिया चारुचलं वारिमुखंशूबिलं सितं ।
सेबं सुरा नलं चेति . . निन्द्रो वृत्राय नामके ॥
फालं बुरं वशा धूमः सरसा कधली सुरा ।
लेपं तापं वरप्रश्ने सुवर्गायेति नामके ॥
शपयशः खरशापदिशोनतं
बलिसुखं ०सनगावहनं हनं ।
कटुनहिसनिनानिगसौ तनुं
किणगनं द्विदशद्विदशे मतं ॥
फणनवंशतरेफनदं नभं
शुभशुभं धर धीरधियारिपुः ।
हनरिपुं वनभानुकनं वहि
चानदेनुत तदुत्तरके मतं ॥
नवल्यं सुखनाकफलं च यो
जपकरं नगरामशरं गनं ।
धनरनं धनजायजयं तनुः
रवननयं प्रजवंत्विति पाठके ॥
भगतुषा भुजितं पनिमं तनुं
जलसुगं तनु भारखं मनः ।
खनतनुं गन दान चयं च नः
स . . भनं धननीकमितीरितं ॥

सासोरायशकजराखलोलता मं
मानि तं चलसनिपररिसा . . यः ।
कूलजन सनो मुनिं च नौका यो
धीनं नखधनहनिकायसंज्ञा ॥
इतीङ्यानि यजुर्वेदे संख्यातानि . . . . या ।
. . . . त्वनीङ्यानि बोद्धव्यानि सुधीमता ॥

श्रीरामाय नमः । श्रीः ॥

747. 19. G. 12.

THE UCCODARKI OF KES'AVĀCĀRYA

उच्चोदर्कि—केशवाचार्यकृतम्

Palm-leaf. 2 folia (5 and 6). $18\frac{4}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Uninked.

A treatise in 10 verses on the Udātta and Pracaya accents which are indicated by the movements of fingers, by Kes'avācārya.

Complete.

Begins :

हरिः ओं:
नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य संग्रहः ।
क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणसिद्धये ॥ १ ॥
यदेकस्मिन्पदे स्वारपूर्वोदात्तो न विद्यत ।
सग्ँहितालक्षणं स्मापदमित्यवगच्छत् ॥ २ ॥
उदात्तप्रचयो भिन्नौ स्थावाक्स्थानानभेदतः ।
अस्मि तानेव गोरेते राष्ट्र तो केक्षये परः ॥ ३ ॥
असंबुद्धिसुबंतेग्न शब्दे वृत्तयदे तदोः ।
तदन्यायोस्तदा स्वारोदात्तपूर्वाक्षरं वसेः ॥ ४ ॥

Ends :

अस्माकमक्ष्योरस्मद्वा प्राणोश्नात्यूर्जमश्विना ।
ज्योतिरन्नाद्यमन्वाग्मं त्रै बृहस्पतये जया ॥
ईज्यानंशपदेष्वेषूदात्तं स्वारात्परोक्षरं ॥ १० ॥
स्वरात्परोनुदात्तस्य संग्रहोयमितीरितः ।
सर्वान् देवान् गुरुन्नत्वा लघुवृत्ति प्रकाश्यते ॥ ११ ॥
उच्चोदर्किदशश्लोक्या बालव्युत्पत्तिसिद्धये ।
श्रीकेशवार्याचार्याणां पदपंकजमंजसा ॥ १२ ॥
विद्यामणीनयां जिह्वा कोशवेश्मायते नमः ।

श्रीकेशवाचार्यविरचितं उच्चोदर्कि संपूर्णं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 875, and Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4478, where in both the author is not mentioned.

748. 23. E. 25.

Palm-leaf. 5 folia (25 sq.) $15'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad medium writing. Uninked.

Incomplete, the end missing.

749. 29. K. 20.

THE UCCODARKI WITH THE COMMENTARY LAGHUVṚTTI

उच्चोदर्कि—लघुवृत्तिटीकासहितम्

Palm-leaf. 18 folia (167—184). $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Commentator not mentioned.

Begins :

नित्याभिनिहितक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य संग्रहः ।
क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणसिद्धये ॥ १ ॥
यदेकस्मिन् पदे स्वारपूर्वोदात्तो न विद्यते ।
संहितालक्षणं तस्मादिदमित्यवगच्छत ॥ २ ॥
उदात्तप्रचयौ भिन्नौ स्नानवाक्स्थानभेदतः ।
अस्मि तावेव गोष्ठे ते राष्ट्र लोके क्षये परः ॥ ३ ॥
असंबुद्धिसुबंतेग्निशब्दे वृत्तं यदेतदोः ।
तदन्वयोक्तधा स्वरोदात्तपूर्वाक्षरं वसेः ॥ ४ ॥
अस्मल्लोकेदंतरिक्षादन्नोध्यस्य निमातृणं ।
अग्नायाहि व्यसे पात्रममुतास्म्यंतरात्मनः ॥ ५ ॥
. . . .
स्वरात्परोनुदात्तस्य संग्रहो य ईरितः ।
नित्याभिनिहितक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य संग्रहः ॥ ११ ॥
सर्वानैवान्गुरून्नत्वा लघुवृत्तिः प्रवक्ष्यते ।
उच्चोदर्किदशश्लोक्या बालमुत्पत्तिसिद्धये ॥ १२ ॥
श्रीकेशवाचार्याणां पादपंकजमंजसा ।
विद्वं मणीनां यज्जिह्वाणश वेश्मियते नमः ॥ १३ ॥

डिक । नित्याभिनिहितक्षैप्र इति । अस्यास्यमर्थः—

नित्याभिनिहितक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य संग्रह इति । अनेकदेशेषु आश्रमभेदाद्विप्रकीर्णानामेकत्र संगृह्य पठनसंग्रहः । तत्र नित्यलक्षणं । यकारसहितो वकारसहितो वानुदात्तपूर्वो वा पूर्वरहितो वा अक्षरं यत्र स्वर्यते स नित्यः यथा—स धन्यस्त्वोताः । ततो बिल्वः । क तर्हि । अभिनिहितलक्षणं । अकारलोपः स्वर्यते साभिनिहितः यथा—सोब्रवीत् । क्षैप्रलक्षणं । उदात्तयोरिवर्णाकारयोः स्थाने यथाक्रमं यकारपकाराभावे सति यः स्वर्यते स क्षिप्रः ॥

Ends :

नेङ्यांशः विंयं वा अग्निः । पयस्या बृहस्पतये । चतुरक्षरा सत्यजया । इङ्यांशपदेष्वेषूदात्तस्वारात्पराक्षरं । उदात्तेष्वेतेषु पदेषु नित्यादिस्वाराक्षरमुदात्तं स्यात् । कथंभूतेषु ईङ्यैकदेशेष्वित्यर्थः । न त्विङ्यपदस्य । उदात्तप्रचयनिर्णयलधुवृत्तिस्समाप्ता ॥

उदात्तात्परता नास्ति प्रचयः पूर्वतापि ना ।
स्वरितः प्रचयादूर्ध्वं निहितात्प्रचयः प्ररं ॥
पदादौ प्रचयो नास्ति स्वारादेकपदे ततः ।
नास्तुदात्ताप्यविज्ञेयो हस्तविन्यासकर्मणि ॥
ओष्ठ्ययोः स्वरयोर्मध्ये संयोगादिर्यदि स्थितः ।
विसर्गात क्षपरादूर्ध्वमुभयत्रार्धमात्रकं ॥
मात्रावर्तानुस्तुतिस्तथा वत्सानुसारिणि ।
पादोना स्यात्परावती पादमात्रा पिपीलिका ॥
पूर्ववर्णप्रयत्नेन न वदेदुत्तरं बुधः ।
ओमःपवर्गसंयोगे प्रयत्नो नेष्यते पृथक् ॥
उच्चोदर्कि समाप्तः । श्रीमद्रामार्पणमस्तु ॥

750. 33. D. 12.

THE UTTARARGLAKṢAṆA—ANONYMOUS

उत्तरऋग्लक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 6 folia (87 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Recent. Slightly worm-eaten. Small good writing. Inked.

A brief treatise on the Lakṣaṇa of the Uttararks of the Sāmaveda. Author not mentioned.

Begins: अथोत्तराऋग्लक्षणम् । उलोकं धर्मवेदम् ॥ दराशिनगम् ॥ पैकादशकनम् ॥ आनधिनयम् ॥ आदित्यनले: ॥ आपङ्क्तिनेत्रनुम् ॥ इधेकाक्षि ॥ उच्चा हस्तद्दष्टियुगम् । पुनिधिनभूतम् ॥ प्रेरयनबाणम् ॥ अररेनयुगम् ॥ काऽऽयत्परं नयनम् ॥ तं रुद्रनवेदम् ॥ तये सलिंगप्राणम् ॥ स्वातिथिचंद्रनेः । पतिक्परं धर्मम् ॥ इरयपापदहनम् ॥ पुपर्वमश्विनीगम् ॥ अरं यत्र यमूर्ति ॥

यादित्यनशरम् ॥ एविभक्तीनपादम ॥ वराशिधर्म-शिवम ॥ अकसंनवचनं । प्रथमः ॥ पां दशनयुग्मम ॥ प्रकरणं मूर्त्तिने ॥ वशरं पुण्यनेत्रम् ॥ इमनुनलोचनम ॥ अपर्वमेष ज्वलनः ॥ आरयब्रह्ममुनि ॥ अमासंन परम् ॥ इरंध्रनेत्रनम ॥ इदमागधर्मयुगम् ॥ आवसुपरं वर्णम् ॥ यो दुर्गनयुग्मम ॥ इपक्ष न दृष्टि ॥ एज-गत काममं ॥ प्रस्वाति न बाहु ॥ इय स चंद्रकरम ॥ अकधं चंद्र ऋषि ॥ एऋतु न दृष्टि ॥ उसायकं ननम् ॥ प्रयशनकालः ॥ प्रस्मृति न लोहः प्रलोकन-वर्णम् ॥ आनधिनशूलर्दितीयः ॥

Ends:

तेक्षुं कर्मगर्द्धम् ॥ जयेव ज्वलनगामम् ॥ त्वक्षुग-ईध्रतवम् । षेतपादरामम ॥ निवऋषिभारम् ॥ त्रं सवसु घोरम् ॥ द्रेयगं मुनिवरम ॥ दमब्रह्मरोसम । त्वेक्ष-परं रणं ॥ गेळं धर्म्मखम ॥ द्रधमतंगमं ॥ नाम वेदरेफं ॥ त्यूजशूलरोगं ॥ मासदृष्टियुद्धं ॥ स्यकेरज्वलन-गेथेः ॥ हुजेयुगं लजम ॥ भिधवर्णगयम ॥ स्रोकरि-बाणं भवेः ॥ द्यशरंन्नकले ॥ यजकरं लयम् ॥ रत-वाह्निरोगम् ॥ स्रोरधर्मरानम् ॥ तायकं लोहंबरम ॥ विसब्रह्मराकम ॥ मथयुगं रवम ॥ ते च लिंगरधम ॥ धीस चद्ररोमम् ॥ एकोनविंशतिश्चतुर्थः ॥

751. 19. M. 53.

THE UDĀTTĀDISVARALAKṢAṆA—ANONYMOUS

उदात्तादिस्वरलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 9 folia (1—9, marked 1—3 and 1—6). 14″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked.

A brief manual mainly on the determination and notation of the accents Udātta etc. of the Sāmaveda. Author unknown.

Complete.

Begins: अग्न आयानुदात्तं । नमस्ते द्वे । आदित्प्र रो यदि—अग्नि वो द्वेष्टुत्वमा—शंयोर—यज्ञात्रीणि—त्यावसोयो विश्वा—त्वामित्—एना षट् । आदित् दे—तन्नरो—व इंद्रो—राममाज—नात्वं यं म—रे संति-देवो द्वेप्रयोरायं समीदद्व—आ जुहोताष्टौ—त्र इच्छिशोः—न योमा—मं स्तोमं—द्राहीनः—त आजा—वित्वदापो—थे राजा—ग्नि नरो—अबो ध्येकं—जावग्ने—अग्न ओजिष्ठ सप्त—रो अनु—विसच्छ—न हिद्यु—ता त्वं क्र—थिस्तद्वाजा—बृहद्वयोः—ता यत् का—सोमं राजा त्रीणि—त्यं विष्णु—ब्रह्मेति—रंजनं—पुरुत्वा त्रीणि—ण आमव्यं वचो—तस्या—नोप्र मंहि द्वे—विश्वेदग्निः प्रति—इत्याग्नेयम् ॥

Fol. 1*b*: इति बृहती ॥
Fol. 2*a*: इति त्रिष्टुप् ॥
Fol. 2*a*: इत्यनुष्टुप् ॥
Fol. 2*b*: इतींद्रपुच्छं ॥ 3*a*: इति महानाम्न्यं ॥
Fol. 2*b*: इति पावमानं ॥ प्रकृतिऋक् अउदात्तं ॥
Fol. 3*a*: इत्यारणं ॥ संपूर्णं ॥

त्रिपुरसुंदरिसमेतश्रित्यागराजस्वामिसहायं ॥ वैकुण्ठं श्रीरामस्य लिपिः ॥

शुभमस्तु ॥

Fol. 4:

अग्न अइयानुदात्तं ॥ ताहुयं श्वत्यवाशोथश्वसि । स्थल । स्वरितं । नमस्ते द्वे । अ३दित्प्ररोयदि । निरुमो-तिहुनार । स्व । अग्नि वो द्वे । षुत्व म । शं

यो रा । नंस्वातीतव्यानिश्वा परि । समा । स्व । यज्ञा त्रीणि । त्यावसो । त्वामित् ॥

Fol. 8:

इत्थं चतुर्द्दशशतमृचामाग्नेयपर्वणि ।
शतानि ऋचामैंद्रद्विपंचाशदचोधिकाः ॥
एकोनविंशतं पावमान्य इतीरिताः ।
शतानि पंचाशतिश्च पञ्च चाप्यखिला ऋचः ॥
इत्यारण्यकसामर्चिषट्पञ्चात् बहुश्रुताः ।
तृचेस्मिन् शाकरे तिस्रो द्विपदाः पञ्चकानि षट् ॥
आग्नेयमाद्यं पर्वैंद्री पावमाने ततः परे ।
त्रिपर्वा सामवेदस्य संहितैव विधीयते ॥
आदिमध्यांतवर्णानां उदात्तानां पदे पदे ।
लक्षणं मूर्ध्नि बिंदु स्यात् तृचैकोदात्तवर्णकं ॥

उदात्तरनुदात्तस्य स्वरित । स्वरितसंज्ञायां स्वरितानुदात्तानामेकश्रुतिः । नोदात्तस्वरितपरस्य । उदात्तोंगुष्ठोत्कर्षे प्रदश्यः । अनुदात्तपरः तर्जनीमध्ययोगेन कंप्यः । विरामयोर्द्वयाश्च एकश्रुतिः । स्वरितप्रकृतेस्तु प्रदेशिनि-मध्यपार्श्वप्रदेशेन उदात्तस्वरितोदयः । तस्यादावर्धमुदात्त-वत् । शेषमनुदात्तवत् । अनुदात्तो मध्यस्पर्शेन तत्पराद्या-दयः । उक्तश्चिबकेन । तत्रोदात्तः । द्वाद्युदात्तं । पूर्वे स्वरिते प्राकृते प. स्वारप्रकृतिः ॥ इति लक्षणं समाप्तं ॥

Fol. 9*b*:

पदांतरस्यासषयोः परभूतयोः प्रथमस्य द्वितीयत्वं । पदांतस्य च शोत्तरे-अग्न त्थडो टे णै ज्ञौत तं भर्ग दरूटणकेटाहित्थो फेजिहेदै दत्वडकूमाखैत्थाभूपको तदभूदमतो भादि घू भू भोते झी छौ धो गृणे देवा थैतामिये खाबैपीचौ उपोषु था वित्थौ छबफेबठा रव्यैकोपात्वमेतत ज्ञौ गौ चू दौ विदा मघवन् पंच पू धौ टो ऊषु डू कू खुटि चै जा छादझेझिबेडुदिणे-खुचोमुहमिर इंद्र ज्येष्ठं च कै विदा मघवं च गो ॥ श्रीरामजयम् ॥

752. 26. L. 3.

THE UDGĪTHASŪTRA

उद्गीथसूत्रम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 13). $16'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Bad medium writing. Inked.

Complete.

Begins: अथ साम्नां पञ्चधाकारः । प्रस्तावोद्गीथौ प्रतिहारोपद्रवनिधनमंतस्ततसर्वं श्रुतिसामर्थ्यात् गायत्रे तु विकल्पः । सर्वेवोद्गाता वा । सप्तधाकारमप्येक-वचनाद्धिकारः प्रस्तावात्पूर्वादुद्गीथादोंकारश्चतुष्ट्यानि सामानि विषमभक्तीनि । पदस्तोभविभाग्यानि । यथा प्रवत्भार्गवं महावैश्वामित्रं सौमित्रं अवसानं प्रस्ता-वांतलक्षणँ अविभाग्यानां । द्वयवसानः पूर्वो वारवंतीये पूर्वेण वा चतुरक्षरो वाजभृत्कार्ण-श्रवसां जिगानां । सुरूपयोश्च पदवाजिगप्रभृतीनां ऐडेद्धं साकमश्वे शोक्ते च स्तोभांत आभीशवयोरसस्तेनोत्तरस्य हा इकारां-ताश्चावने वाश्वाम्रे षोडशाक्षरो नानदस्य तथा गौश्रुधि-संजयोः यद्वाराद्वयां दैवोदासं षट्त्रिंशदक्षर ऋक्षस्य रैवतस्य सर्वेषामोंकारेणोतगीथादानं प्रथमाक्षरलोपं तु धानंजय्यो लोपं शाण्डिल्यः । प्रस्तुतं वै सामावासीदिति ॥ हरिः ओम् ॥

This is found sometimes as part of the Prastāvasūtra and sometimes as part of the Pradhānasūtra also.

753. 33. E. 7.

THE UPANIDĀNASŪTRA

उपनिदानसूत्रम्

Palm-leaf. 4 folia (70—73). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script.

Wooden board at either end. Recent. In excellent order. Fairly well written in a small hand. Inked.

A brief treatise of the type of an Anukramaṇī on the metres of the Sāmaveda-saṃhitā. Complete except a lacuna in the last section from शुक्ला गयत्र्य: to छन्दांसि श्यावानि भवन्ति (both inclusive). The lacuna is marked.

The text is here divided into 2 Paṭalas consisting of 5 and 3 sections respectively. Only sections 1, 3 and 5 of the 1st Paṭala are numbered. The 4 verses beginning with ब्राह्मणात्ताण्डिनश्चैव etc. form here part of the last section of the 2nd Paṭala.

Begins: उपनिदानसूत्रम् । अथतश्छन्दसां विचयं व्याख्यास्याम: । गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपङ्क्तिसतृष्टुब्जगतीति सप्तार्षाणि । एकाक्षरपदानि चहुरक्षराधिकानि प्रतिच्छन्दसं गायत्र्यादीनां समुद्रमवसानं ।

Ends:

छन्दोविदेव विप्रस्तु धर्मतस्तत् गुणाश्रित: ।
छन्दसामेति सालोक्यममृतत्वं च गच्छति ॥

इत्याह भगवान् गार्ग्यो गार्ग्य: ॥ इति द्वितीय: पटल: ॥ उपनिदानसूत्रं समाप्तम् ॥ ओम ॥ हरि: ओम ॥

For the authorship and date of this work which is variously called the Upanidānasūtra, the Chandas, the Chandas of the Sāmagas, and the Chandaḥpariśiṣṭa, see Dr. Mangal Deva Shastri's Introduction to his edition of this in the Sarasvati Bhavana Texts, No. 27.

Four extra folia at the end contain the same collection of Sāyaṇa's verses as described under No. 455. This ends on extra fol. 3*b*. Extra fol. 4*b* gives the contents of the codex as follows:

पञ्चविधसूत्रं+
अग्निष्टोमकारिका+
गणेशकारिका+
गणेशकारिका+
सामसर्वानुक्रमणिका+
प्रकृतिऋग्रावणबैट् खण्डंप्रति+
५ रावणभैट् परिभाषा+
७ रावणभैट् परिभाषाव्याख्यानं+
८ उत्तरऋग्रावणभैट्+
१२ प्रकृतिऋक्प्रतिरावणभैट्+
१५ प्रकृतिऋक्पदस्य खण्डं प्रति+
१६ स्तोभपदरावणभैट् (श्लोक अमधिकं)+
१६ पूर्वऋक्पदरावणभैट् ऋक्पति+
२२ प्रकृतिऋक्कारिका ऋक्प्रति+
२५ प्रकृतिसामरावणभैट्+
३० आरणसामप्रकाशिका त्रुटी+
३३ निघातकारिका+
३५ सप्तलक्षणं+
४० लघुऋक्तंत्रं+
४८ आरण्यकाभिध:+
५२ उपनिदानसूत्रं+
५४ वागीशाद्यास्सु+

754. 35. C. 28.

Paper. 6 folia. 10″ × 4½″. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good large writing.

Complete.

Divided into 8 sections numbered continuously. Section 8 ends: ब्राह्म्य एकपदा

इति ॥ ८ ॥ After this come the 4 verses ब्राह्मणात्ताण्डिनश्चैव etc.

Colophon: इति छंद: समाप्त: ॥ स्वस्ति श्री संवत् १७६२ वर्षे भाद्रपद शुदि १ गुरौ शु चतुर्भुजेन लिखितं ॥ श्री ॥

The text begins on fol. 1*b*. On fol. *a* there is:

सामवेदे अष्टब्राह्मणनीपोथे से पत्र ६ ।

755. 35. C. 72.

Paper. 8 folia. 8¼″ × 4¼″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges injured. Good large writing.

Complete.

Divided into 9 sections, the 4 verses ब्राह्मणात्ताण्डिनश्चैव etc. being given here as forming the 9th section.

Colophon: इति छंद:समाप्त: ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १६८१ वर्षे श्रावणशुदि ११ शुक्रे राजीवछसुत् केशवेन लिखितं ॥

756. 35. C. 131.

Paper. 6 folia. 8½″ × 4½″. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly recent. In good condition. Bad medium writing.

Complete.

Divisions etc. same as in No. 754.

Colophon: इति छंद समाप्त: ॥ अवाडी कृष्णशंकरलखमीरांम स्वयं पठनार्थं आत्मलिखितं । कल्याणं ॥ शंवत् १९२३ नावरशाखशुदी ६ वारणुरु अलेखुचे ॥

757. 21. C. 24.

THE ŪHASĀMAPARIGAṆANA—ANONYMOUS

ऊहसामपरिगणनम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 5 folia (38 sq.). 16½″ × 1½″. 10 lines in a page. Grantha character. Old and injured. Fair medium writing. Inked.

An account of the Ūhasāmans.

Complete.

Begins:

ऊहसामानि षट्त्रिंशच्छतानि नवसंख्यया ।
तेषु द्वे द्वे भवन्त्याश्वनार्मेधाक्षारनानदम् ॥
वैतहव्योत्तरकौञ्चसोमसामाद्यदंष्ट्रकम् ।
क . . . . . शौक्तच्यावनशैशवम् ॥
पौरुमद्रोभयस्तोभगौतमे वा शशाकले ।
वसिष्ठस्य प्रियं वात्सप्रोत्तरं त्रैतवाजजित् ॥
सै . . . . . वैखानसाजिगम् ।
स्व: पृष्ठाङ्गिरसं त्रियन्तं त्वाष्ट्री सामैध्मवाहके ॥
संपासाप्तष्ठिकायास्ये वाजदावर्यगोत्वके ।
प्रवद्भार्गववैय्यश्वस . राजैडयामकम् ॥
मरुतां धेनुशैरीषौ शने सौश्रवसं तथा ।
उद्वद्भार्गवमाद्यान्ते लौशेकार्तियशं तथा ॥

Ends:

जसेष्वाथमवैराजपिबा सोम तवा पुर: ।
अरिष्टे तु सुता सोम पवित्रं पार्थरश्मके ॥
स्वादोरिन्द्रामदाभान्ते स पुरो मूर्धाथ सप्तहे ।
त्वामित्तृचे पुनैकस्यां जम्भे तोषि पुरोजिति ॥
अष्टे सेतुजसा धर्ता सिमा उष्वाज सास्वरे ।
प्रथमे तु सुता प्रत्य द्वितीये पितृचेयके ॥
पूषा मत्स्या चतुर्थे तु प्रसुयज्ञायथेति च ।
पुनास्वेकाधिका षष्टि: साम्नां षष्टि: पुरो तृचे ॥

ऊहसामानि समाप्तम् ॥ ॐ शुभमस्तु ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ॐ.

758. 25. C. 11.

Palm-leaf. 5 folia. 16″ × $1\frac{1}{2}$″. 10 lines in a page. Grantha character. Old. The first folio is slightly injured; otherwise in good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

Same as the above.

759. 34. G. 4.

Palm-leaf. 6 folia (10 sq.). $15\frac{1}{2}$″ × $1\frac{8}{10}$″. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Same as the above.

Begins:

ङौ . . . म प्रथमे वर्गे द्वितीये संप्रसारणं ।
तद्वर्ग इतरेषां तु तृतीये संप्रसारणं ॥
जूखूषो सासुळी . . . संप्रसारणकेचिके ।
तद्वर्ग इतरेषां तु तृतीये संप्रसारणं ॥
ऊहसामानि षट्त्रिंशच्छतानि . . . संख्यया ।
तेषु द्वे द्वे भवंत्याश्वनार्मेधाक्षारनारदं ॥
वैतहव्योत्तरक्रौंचसोमसोमाद्यदंष्ट्रकं ।
क्रोशशौक्रच्यावनशशैवं ॥
पौरुमद्गो भवस्तोभगौतमेवार्कशाकले ।
वसिष्ठस्य प्रियं वात्सप्रोत्तर . . . वाजीजीत् ॥

Ends:

पूषा मत्स्या चतुर्थे तु प्रसुयज्जायथेति च ।
पुना रचैकाधिका षष्टिस्साम्नां षष्टिः पुरुत्र चे ॥
ऊह . . . नि समाप्तानि ॥ ओम् ॥

760. 33. E. 12.

THE ṚKTANTRA

ऋक्तन्त्रम्

Palm-leaf. 5 folia (1—5). $13\frac{2}{10}$″ × $1\frac{1}{4}$″. 7 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition except fol. 2 which is slightly worm-eaten. Good medium writing. Inked.

A sort of Prātiśākhya of the Sāmaveda, known also as Ṛktantravyākaraṇa. Assigned sometimes to S'ākaṭāyana and sometimes to Audavraji by tradition.

Complete.

The first Prapāṭhaka is here divided into 3 Khaṇḍas.

Begins: हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । अथ वाचो वृत्तिं व्याख्यास्यामः । वायुं प्रकृतिमाचार्याः । वायुर्मूर्च्छंनछ्श्वासी भवति । श्वासो नाद इति शाकटायनः । वायुरयमस्मिन्काये मूर्च्छ्यटतीत्येषोऽर्थः ॥ स खलु खविशेषं प्रतिपंनः कण्ठं प्रतिपंनश्श्वसितिर्भवति ॥

Ends: दांत्ये स्पर्शे ॥ द्विवतिवति परे । षाद्दंत्यः ॥ सप्तमो दशकः ॥ इति ऋक्तंत्रे पञ्चमः प्रपाठकः ॥ ऋक्तंत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ रुद्रपादस्थलवासिना रामस्वामिशास्त्रिणा लिख्यत । हरिः ओम् ॥

This is one of the MSS. utilized by Dr. Surya Kanta for his edition. He has designated it as C.

Published by Burnell, Mangalore, 1879 and by Surya Kanta, Lahore, 1933. For authorship etc. of this see Burnell's introduction and Surya Kanta's preface to the respective editions.

761. 26. G. 34.

THE ṚKTANTRAVIVṚTI—ANONYMOUS

ऋक्तन्त्रविवृतिः—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 12 folia. 15″ × $1\frac{1}{2}$″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Cursive medium writing. Uninked.

A commentary on the Ṛktantra which text is not identical with the one published by Burnell and Surya Kanta, although it includes a portion of the latter beginning from Sūtra 51. Author's name does not appear.

Complete.

Begins: ऋक्तंत्रं । हरिः ओम् । श्रिमते सान्वनाधपरब्रह्मणे न्मः । श्रीमते हयग्रीवाय न्मः । अथ गायत्रगानप्रकारो निरूप्यते । यथा सावित्री गेयं । यत्रागीतमिति देवताद्ध्यायब्राह्मणेन यत्र गायत्रं न गीतं यत्र यत्र वा गायत्रं गेयं तत्र तत्र यथा सावित्री तत्सवितुर्वरेण्यमित्यस्यां येन प्रकारेण गीयते गायत्रं तत् सावित्रीगानप्रकारमनतिक्रम्य गेयं । सावित्र्यां गायत्रगानवमेव गेयमित्यतिदेशात्सर्वत्र गायत्रमात्रे योनिवत् गानमेव कर्तव्यं नार्चिकवदुच्चनीचमिति प्राप्तं गायत्रगानं च प्रकृतिविकृतिसाधारण्येन देवताद्ध्यायाद्ध्ययनसिद्धमेव । गानं चार्षेयब्राह्मणे दर्शितं । तद्यथा-गायत्रं पौष्कलमाग्नेयं प्रथमायां वा यथादिष्टं गेयं । प्रधमस्वरैर्वा चतुरक्षरवृद्धांतैराद्यपात् प्रस्तव ओंकारांतो हिममावेत्यंतस्तोभो वृद्धो भवति । इमे वै लोका गायत्रमिति महाब्राह्मणे सप्तमाध्यायप्रथमखंडे त्र्यावृत्गेयमित्युक्तमस्यार्थस्त्र्यावृदिति क्रियाविशेषणं । आपंनाम गीतिखंडः तिस्त्र आवृतो यस्मिंतत् त्र्यावृतद्यधा भवति तथा गेयमिति । तस्य व्याख्यानमेतत् । प्रथमायां वा यथादिष्टं गेयमित्यादि । सर्वत्र वाशब्द एवकारार्थे । प्रस्तावप्रतिहारनिधनानामक्षरपरिमाणं यथा योनिचिकीर्षे द्वैछंदसेष्विति वचने यथादिष्टं गेयमिति ।

Ends: . . . . नस . . र्त्थः । ऋक्तंत्रकारादी . . . . चनस्य सर्वेपि स्वरिता आद्यार्द्रमात्रा एवोदात्ता एव भवंतीत्यर्थ एव विवेकः । हरिः ओम् ऋक्तंत्रं समाप्तं ॥ हरिः ओम् ॥

Fol. 1*b*:

तत्र सर्वेषामक्षराणां प्रथमस्वरे ऽवस्थानप्राप्तौ पूर्वा वा वर्गावनर्द्याविति धानञ्जय्य इति ।

Fol. 2*a*:

अथ द्वितीयामावृतमाह—चतुरक्षरवृद्धांतैरिति । अत्रापि काकाक्षिन्यायेनर्देदिति ब्रह्मणमिति धानञ्जय्याशयः । अथ गौतमं तमपि ब्राह्मणभाष्यकार एवाचख्यौ ।

Fol. 4*b*:

तदुक्तं नारदशिक्षायां ।

अथ ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि ह्यार्चिकं तु स्वरत्रयं ।
उदात्तश्चानुदात्तश्च त्रितीय्याप्रचयस्वर ॥ इति ।
अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि ह्यार्चीकं तु स्वरत्रयम् ।

इति प्रतिज्ञाय तृतीयः प्रचयस्वर इत्युपसंहारात स्वरितं नाम स्वरांतरमुदात्तानुदात्तप्रचया च व्यतिरेकेण नास्तीत्यर्थ स्फुट एव । तर्हि स्वरितव्यवहारस्वरांतरत्वाभावे निरालंबनं स्यादित्यत आह य एवोदात्त इत्युक्तस्स एव स्वरित इति विधानात् ॥

Fol. 8*b*:

तेन तोरुण्येत्यादावुदात्त एवेत्यौदव्रजिराचार्यो मन्यत इत्यर्थः । न्यायेनौदुजिः ॥ ऋक्तंत्रविवृतौ प्रथमः प्रपाठकः ॥

अथ स्वरितात्पराणां प्रचयानां समानश्रुतित्वमाह—तस्मादुच्चश्रुतिरिति ।

Fol. 11*b*:

तथा च एकोदात्तात्परस्वरितस्वरवद्वक्तव्यः । अनेकोदात्तात् परस्तु स्वरिततयैव वक्तव्य इति . . . कैकस्य एकोदात्तात् परस्वरप्राचयश्चोच्चवत् भवेत् । . . . . शष्टा स्वरिता स्वार्यते सामाशाखिना . . ।

For this see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4323.

762. 10. E. 51.

THE ṚGVIDHĀNA OF S'AUNAKA

ऋग्विधानम्—शौनककृतम्

Paper. 24 folia. $10\frac{6}{10}'' \times 4\frac{8}{10}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good order. Good large writing.

A metrical treatise on the use of hymns of the Ṛgveda for the purpose of averting evil or securing good fortune. Attributed to S'aunaka.

Complete.

Begins: स्मार्तप्र० पुस्त० अंक २ ॥ अथ शौनकोक्तऋग्विधानप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः । ॐ शौनकाय नमः । ॐ ।
निंदते यो हि वेदानां मंत्राणां कलिदोषकृत् ।
कलिदोषनिवृत्यर्थं जपं कुर्यात्प्रयत्नतः ॥
गायत्रीमंत्रसिध्यर्थं गायत्रीत्र्ययुतं जपेत् ।
गायत्रीं न्यासपूर्वं च सप्तव्याहृतिसंपुटं ॥
त्र्ययुतं तु जपेत्पूर्वं गायत्री सिद्धिदा ततः ।
त्रिमधु वै त्रिसाहस्रं गायत्रीं जुहुयादध ॥

Ends:

अदितिः प्रजपेत्पादं सर्पीड्यां भोजयेद्यदि ।
अयुतं चेद्ब्रह्मचारी नरकान्मुच्यते तदा ॥ ४९ ॥
इति शौनकोक्तऋग्विधानं संपूर्णं ॥ ५० ॥ श्रीरामचंद्राय नमः । शके १७९२ विकृतिनामसंवत् कार्तिकबद्यनवम्यां तिथौ ॥

Supplies some variants to the Tattvavivekasamiti edition, Ganapata Krishnaji Press, Bombay, S'aka 1810.

For this see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4254; Descriptive Catalogue of the Tanjore Library, Vol. III, Nos. 1727 sq.

763. 34. F. 9.

Palm-leaf. 25 folia. $13'' \times 1\frac{3}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Cursive medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: हरिः ओम् । श्रीमते हयग्रीवाय नमः ॥
नीयतीर्णं हि दोषाणां मंत्राणां कलिदोषतः ।
कलिदोषनिवृत्त्यर्थं विश्वासेनाचरेद्द्विजः ॥
गायत्रीमंत्रसिद्ध्यर्थं गायत्री ज्ययुतं जपेत् ।
. . . वेदमंत्राणां सिद्ध्यर्थं लक्षकं जपेत् ॥

Ends:

साक्षान्मूलप्रमाणाय विष्णोरमिततेजसे ।
अनादिसर्ववेदानां ऋग्वेदाय नमो नमः ॥
इति शौनकीये ऋग्वि . . . संपूर्णं ॥

Here in Tamil: avalūr s'rīnivāsan yezhidina ṛgvidhānaṃ yeduttavāzh kuḍukkudu.

श्रीमते हयग्रीवाय नमः । श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः ॥

Supplies some variants to the Tattvavivechakasamiti edition, Ganapata Krishnaji Press, Bombay, S'aka 1810.

764. 20. D. 84.

THE ṚGVEDAPRĀTIS'ĀKHYA

ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्

Palm-leaf (S'rītāla). 5 folia (32 sq., marked 37—42, fol. marked 40 missing). $8'' \times 1\frac{8}{10}''$. 10 or 11 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Good small writing. Inked.

Tradition attributes this to S'aunaka.

Incomplete; breaks off in section 2. 37.

Begins: श्रीगुरुभ्योन्मः ।

परावरे ब्रह्मणि यं सदाहु-
    र्वेदात्मानं वेदनिधिम्मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमन्त्वादिदेवं
    प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥ १ ॥
माण्डूकेयस्संहितां वायुमाह
    तथाकाशञ्चास्य माक्षव्य एव ।
समानतामनिले चांबरे च
    मत्वागस्त्यो विपरिहारन्तदाह ॥
अद्ध्यात्मक्तौ शूरवीरस्सुतश्च
    वाङ्मनसयोर्विवदन्त्यानुपूर्वे ।
सन्धेर्विवृत्या तु वदन्ति निर्भुजं
    शौद्धाक्षरोच्चारणन्तु प्रतृण्णम् ॥
उभयमन्तरेणोभयं व्याप्तमाहु-
    स्तथाकामा अन्ननाकोभयाख्याः ।
प्राणष्षकारे यच्च बलं ण्णकारे
    वाक्प्राणयोर्यच्च होमस्ततः परे ॥

Ends: वीरास एतन तमू अक्रण्वंस्ततारेव ।

A fly-leaf at the end contains in Telugu script a Saṅkalpa relating to Sūryanārāyaṇapūjā.

765. 20. K. 38.

THE ṚGVEDALAKṢAṆA—ANONYMOUS

ऋग्वेदलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (3—5). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

A treatise relating to the Ṛgveda. Title and author not mentioned.

Complete.

Begins: हरिः ओं । अकारादयो द्वादश स्वराश्शब्दव्यंजनं ककारादयः पंच पंच वर्गा स्पर्शा यकारादयश्चतस्रोंतस्थाः शकारादयोष्टौ ऊष्माणः : कः-पौ विसर्जनीयानुस्वारौ प्रथमद्वितीयवर्गाणामूष्माणश्च हकारवर्जमघोषवंतश्शिष्टं घोषवध्रस्वमेकमात्रं द्विमात्र प्लुतं त्रिमात्रं व्यंजनमर्धमात्रं स्वरभक्तिक्रमक्रमेत्वर्धानाक्रमेण पदशस्तयोरुत्तरेणोत्तरपदं संदध्यादर्धर्चांता दू . . इति मित्याकारे षत्वसंहिते स्विति पदे नः परे नावस्यते ॥ १ ॥

Ends:

पदक्रमं वक्ष्यामस्त्र्यंबकं भद्रं नः प्रजापते ऋतं च सत्यं चेति यथासंहितं नार्धर्चशः संधिरस्ति हि शास्त्रं । नमः शौनकाय नमश्शौनकाय नमः परमऋषिभ्यो न्नमः परमऋषिभ्यः ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥

766. 33. D. 12.

THE ṚṄNIGHĀTAKĀRIKĀ—ANONYMOUS

ऋङ्निघातकारिका—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 3 folia (47 ff.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. Slightly worm-eaten. Cursive medium writing. Inked.

A list of the Nighāta syllables in the Purvā and Uttarā Ṛks of the Sāmaveda. Author not mentioned.

Complete.

Begins :

निघातभाजो ये वर्णा: पादकालऋचा स्मृता: ।
ह्यादयस्ते प्रकाश्यन्ते विदुरेवऽ०हि सूरिभि: ॥१॥
निघातानां प्राकृतच्र्यशीतिश्चाष्टवृद्धय: ।
निघातानामुत्तराच्र्यधिकास्सप्तविऽ०शति: ॥
सहितं शतमित्येवं निघाता स्युश्शतद्वयम् ।
अधिका: पञ्चदशा स्यु: पूर्वोक्तानां च वक्ष्यते ॥
प्रकृंतृचौ निघाता वै अन्यस्यामृचि नाभवन् ।
अनुदात्तं तु पादौ नृवर्जं विद्यते पदम् ॥
अग्नेत्रयमूर्त्तिपरं धर्मनेत्रनलोचनम् ।
पापं मेषशिवं नास्ति न ब्रह्म शिवमाश्रमम् ॥
अपादचंद्र न शिवम् न परं लिंगमश्विनी ।
नयनं चंद्र नकरं मेषट्टष्टि न कर्णकम् ॥
इमे पुण्यं कृतिर्लिंगबाणप्रभवचांबकौ ।
मेषं न कृति: प्रभवपुण्यपापचराचरम् ॥
आ ते नैकं ननु शिवं त्रेतानानकृतिस्तथा ।
न वह्निपादयुगळमश्विनीयुग्मदृष्टिना ॥

Ends :

आग्नि: प्रत्ने रथसंगे राधो देयाय सुन्वते ।
मनोतरा जुषाणश्च उत्ताकापीपिवा ऽ० सकम् ॥
समानेन मुनिस्संख्या प्रास्य धार पुना नय ।
बृहते ऋते कर्मा धरा चो वाजयंत च ॥
परशुर्धन्वा सह हिरण्यदिग्गजसंख्यका: ।
आशुर्घनाघन य्यक्कारेण रक्षो ह वै बुधा: ।
अदय आदित्यानां गृहति समावितम् ॥
संयोज्या वै च संख्यास्तुरकमेति तथा स्मृतम ।
इति पूर्वोत्तरऋङ्निघातकारिका समाप्ता ॥

767. 22. P. 20.

THE KAMPASŪTRA—ANONYMOUS

कम्पसूत्रम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 2 folia (197 and 198). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Damaged. Bad medium writing. Inked.

A brief treatise on the Kampasvara in the Yajurveda. Author not mentioned.

Complete.

Consists of the following :

कंपसूत्रं । विवयं हिंसिषमौगररूरूभाहिवामाकृत्या जायंत उदायुषा यज्ञियं विभूस्त्वं सोमदेवानां शमोषधीभ्यो र्हौतद्दोषा चर्षणीर्वाचस्पतये द्वे उपयाम गृहीतोसि द्वे समिधमाहोर्ज्ज आदित्यो वा एवं विद्वान् यद्वास्कात् बभूव वा आरण्यं मनसा मा द्वे अजनयं द्वे पाकयज्ञं यान्येव त्रीणि विसृजते द्वे देवसवितरंतर्म्मरत ऐंद्राग्नं द्वे ब्रह्मा . . . ॥ ४१ ॥ धावति देवा सुरा वषट्कारे आग्नावैष्णवं द्वे प्रति वो भवत: प्रियं द्वे सुदानव: प्रजातिर्द्देवेभ्यश्चतुष्कपालां द्वे देवा मनुष्या अहोरात्राभ्यामासीदिंद्रश्शात्रूद्वे अमावास्यायामभ्युद्देति पूर्वा या ते एनं वा अर्द्धमासस्य द्वे पुरत्रीणि देवलोकं द्वे प्रजापतिरिष्टिम लोका द्वे वषट्कारेण स्थापयत्युक्षति क्रूरं द्वे अग्नेर्दिक् पशवो कृंतन् कव्यवाहन ॥ ३१ ॥ एष त एनम्मह्यमग्निना त्रीणि वावरथंतर यद्वै तिष्ठति यों-शुमिव रूंधे त्रीणि यजमानस्य द्वे अवरुंधे मध्यतो द्वे नो अश्वेषु ॥ १६ ॥ एह्यवक्रामन्वीतये देवी: क्रमोसि दिवस्पर्यस्मि हव्याप्सु वा द्वे अभ्यस्थाद्वे को अद्यें-द्रोग्नी येग्नयो विशति ते ममाग्ने ॥ पापीयानुत्क्राम स्याद्रक्षांसि वा एतां वै कंकतीं देवैर्वसुभिर्विष्णुमुख-

त्रीण्यपचितिमानग्निय्यावां द्वे प्रज्ञात्यै प्रतितिष्ठति द्वे कृषति चत्वारि कूर्म्म: प्राचीरुपदधाति तस्मा द्वे भवंति रजाया द्वे अहुता दोन्या अरण्या द्वे अभिजयति पुरुषाणां स पापीयान् युक्ष्वा हि द्वे आपो वरुणस्य द्वे द्वितीयामित्याहान्नं व इषवो मधु द्वे अग्नयेनीकवते द्वे अपां गृहानस्मै सर्वान्मुखतो द्वे अन्यै वा कनीयांसं वैश्वकर्मणीस्त्रिवृद्धीच्छमान: ॥ ९२ ॥ उभयोस्तीर्थमेवैततत् सर्वदेवत्यमिंद्रो वृत्रमहन् चत्वारि स्वाहापोदेवीर्यज्ञो दक्षिणामुदितेषु देवा वै द्वे पराभवति तपसा द्वे यज्ञो वा व इत्याह द्वे तिष्ठत्येष पतिर्द्वे यदुभौ देवासुरा न: प्रथमो द्वे अग्निमेव पुरोहविष्यग्ने अंगिरोसीति सोत्तरवेदिरुपानक्ति हिरण्यं वाचं वैसर्ज्जनानि त्वौषधीभ्योग्निना वै शिर: प्रतिरायस्सुविरो द्वे यत्पृषदाज्यमभिसमेति चत्वारि वृत्तमहतचत्वारि प्र वदितोर्देवस्य लोकेभ्यो देवा वै दधामि द्वे बृहस्पति द्वे सुप्रजास्त्रीणि यमत्वं द्वे अप्रजा आयुर्वै द्वे पुन द्वे अवभृथयजूंषि द्वे अपहंत्यृतुष्वेव न गतमना: पंचैव प्रति द्वे प्रजापतिरुपाप्नोति चतुष्पद: ॥ ८२ ॥ यं कामं द्वे अग्नये वायवे स्मा इमे एवास्तमहस्मिन् गौरसौ द्वे देवता अभ्योरोहन् हरेकस्सुवर्ग वै ज्योतिष्टोमं द्वे यो अर्वंतमास्यै द्वे ॥ १६ ॥ आहत्य कंपं ॥ २६२ ॥ कंपसूत्रं समाप्तं ॥ हरि: ओम् ॥

768. 22. P. 20.

Palm-leaf. 2 folia (210 and 211). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Same as the above.

769. 40. C. 9.

THE KĀṆḌĀNUKRAMA (KĀṆḌĀNUKRAMA-VISTARA)—ANONYMOUS

काण्डानुक्रम: (काण्डानुक्रमविस्तर:)—अज्ञातकर्तृक:

Paper. 2 folia. $8\frac{3}{4}'' \times 3\frac{1}{2}''$. 10—15 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition except for a few moth-holes. Good small writing.

An index to the ritualistic contents of the Taittirīyasaṃhitā. Author not mentioned.

Complete.

Begins : श्रीगणेशाय नम: ॥ अथ कांडानुक्रम: । पुरोडाशीयमध्वरो ग्रहादाक्षिव्यान्याधानपुनराधेयेग्न्यु - पस्थानमैष्टिकं याजमानं तद्विधिर्वाजपेयस्तद्विधी राजसूय: काम्या:० ।

Ends : यस्तद्विध्या सह ऋषिभिर्विप्र: स स्वर्गच्छेदाप्त्वा कीर्तिं ।

एतानृषीन्यजुर्वेदि य: पठन् वेदवेदवित् ।

ऋषीमेति सालोक्य॰ स्वयंभूश्चात्रदैवत॰ स्वयंभूश्चात्रदैवतमिति ॥

इति कांडानुक्रम: समाप्त: ॥ इदं नीलकंठेन लिखितं ॥ छ ॥

According to the commentary described below, the text is called Kāṇḍānukrama-vistāra (correctly Kāṇḍānukramavistara).

770. 9. D. 54.

THE KĀṆḌĀNUKRAMA (KĀṆḌĀNUKRAMA-VISTARA) WITH A COMMENTARY

काण्डानुक्रम: (काण्डानुक्रमविस्तर:)—सव्याख्य:

Paper. 12 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{4}''$. 16 lines in a page. Grantha (foll. 1—5) and

Devanāgarī (foll. 6—12) scripts. Bound in book form. Fairly old. Slightly moth-eaten. The writing in the former script is small and fair while that in the latter is medium and good.

Commentator's name does not appear. The text is complete, but not the commentary.

The text begins : हरिः ओम् । काण्डानुक्रमः ॥ महागणपतये नमः । स्वामिनाथाय नमः । हरिः ओम् ॥ पुरोडाशीयमध्वरो ग्रहादाक्षिणान्याधानपुनराधेये० ।

Ends (fol. 3*a*) :

रहस्यमूल ऋ . . र्णो यजुःपुष्पप्रवालवान् ।
यज्ञकर्मफलः श्रीमान् विप्रभ्रमरसेवितः ॥
छंदः स्कंधः शाखाशाखो
ब्राह्मो वृक्षः साक्षादेषः ।
यस्तं विद्यात् सह ऋषिभि-
र्विप्रः स स्वर्गच्छेदाप्त्वा कीर्तिं ॥

एतानृषीन् यजुर्वेदं यः पठन् वेदवेदवित् ।

ऋषीणामेति सालोक्यं स्वयंभोश्चेति साम्यतां स्वयंभोश्चेति साम्यतामिति ॥

इति काण्डानुक्रममूलं समाप्तं ॥ हरिः ओम्— स्वामिनाथार्पणमस्तु ॥

The commentary begins :

अथ काण्डानुक्रमविस्तारो व्याख्यायते । अथा काण्डानुक्रम इत्यादि ।

काण्डशेषान् यथाकाण्डं विदद्भ्यात्तु विचक्षणः । इति वचनात् काण्डशेषसंयुक्तानि पुरोडाशीयानि निर्दिश्यन्ते। पुरोडाशीयं नाम काण्डं ॥ इषे जेत्यादिप्रश्ने उत्तमानुवाकवर्जं उभावामिन्द्राग्नी प्रभृत्यग्निर्वृत्राणिपर्यन्ताः प्रश्नोत्तमानुवाकाः ॥

Ends abruptly :

अग्नेर्मन्व इत्यनुवाकः । समित्कलापं । समिद्धारं । उपाध्यात्वर्थसर्वकालत्र्यहमाहरंति येष्वन्येष्विति निगदव्याख्यातं स्वाध्यायब्राह्मणं काठके पठितो विधि . . . . । स्वयंभूश्चात्र दैवत्यं सर्वभूताप श्रुतिरिति स्वयंभूर्ब्रह्मा दैवतमृषिः ॥ पूर्वमेकीभूयस्थिता वेदाः । तत्तद्वेदाध्यायिनः । सकलवेदाध्ययनं कर्तुमसमर्था ।

An extra folio at the end contains on its obverse :

श्रीगणेशाय नमः । अथ खल्वियं वाच उपनिषत्सर्वाह्येवेमाः सर्वस्यै वाच उपनिषद इमां त्वेवाचक्षते पृथिव्या रूपस्पर्शा अन्तरिक्षस्योष्माणो दिवः स्वरा अग्नेरूपं स्पर्शा वायोरूष्माण आदित्यस्य स्वरा ऋग्वेदस्य रूपं स्पर्शा यजुर्वेदस्योष्माणः सामवेदस्य स्वराश्चक्षुषो रूपं स्पर्शा श्रोत्रस्योष्माणो मनसः स्वराः प्राणस्य रूपं स्पर्शा अपानस्योष्माणो व्यानस्य स्वरा अथ स्व . . . यं दैवी वीणा भवति . . . ॥

On the reverse :

मो भूमिस्त्रिगुरु श्रियं य उदकं पुत्र ददात्यानिलो-
रो मध्ये लघुरन्नमग्निरनिलो देशोटनं ह्योतगुः ।
तो व्यो मातलघुर्धनापहरणं जोकों जं मध्यगु
र्भश्चंद्रो यश उज्वलमुखगुरुर्नोनाकमायुस्त्रिलः ॥१॥
श्रीराम ॥

In the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, No. 15442, the commentary is called Vistara while Eggeling, India Office Catalogue, Part 1, No. 160, calls it Vistāra. The introductory passage of the commentary (अथ काण्डानुक्रमविस्तारो व्याख्यायते) however suggests Kāṇḍānukramavistāra (correctly Kāṇḍānukramavistara) to be the title of the text and not of the commentary.

771. 36. B. 11.

THE KĀṆVAS'ĀKHĪYAKRAMAKĀRIKĀ—ANONYMOUS

काण्वशाखीयक्रमकारिका—अज्ञातकर्तृका

Paper. 8 folia (pp. marked 430—444). 8¼″ × 6½″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Well written in a medium hand.

A treatise on the Krama mode of recitation of the Kāṇvas'ākhā.

Author not mentioned. The work is found along with Anantabhaṭṭa's Vājasaneyiprātis'ākhyabhāṣya and Ananta's (evidently of the same author, though the surname Bhaṭṭa is missing) Varṇakramalakṣaṇa and the Yājñavalkyas'ikṣā.

Incomplete, the beginning is missing.

Begins : अथ शुक्लयजुर्वेदीया काण्वशाखीया क्रमकारिका । . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

विष्णोर्वादि त्रिषु द्विवृद्विष्णो रराटमन्त्रवृत् ।
आदादिपञ्चकैकत्वं यवादिचतुरैकता ॥
परि त्वा गिर्वणो द्विवृदिन्द्रस्य स्यूरथान्तवृत् ।
विभूरन्वास्यैनुवाकैक्यं ज्योतिर्वेष्टचतुष्कवान् ॥
अग्नेनायं द्विवृद्विवृद्देवसादित्रयैकता ।
अत्यादित्रितयैकत्वमयं हित्वा द्विवेष्टनः ॥
अग्रेणीरन्तवृध्यादि त्रिषु द्विवृत्परोन्तवृत् ।
समुद्रादिचतुष्कैक्यमिदं हविर्द्विवृद्विवृत् ॥
अग्नेर्वस्त्वन्तवेष्टः स्यादमूर्धास्तु द्विवेष्टनः ।
ह्रदे त्वादिद्वयैकत्वं शृणोत्वग्निर्द्विवेष्टनः ॥

देवीरादित्रयैकत्वं यमग्ने पृत्स्विति द्विवृत् ।
आदादिसप्तकैकत्वं त्वमङ्गेति द्विवेष्टनः ॥
वाचस्पोपानुवाकान्तवेष्ट्य आवात्विति द्विवृत् ।
इन्द्रवायू अयं वां च राधायां वां त्रिवेष्टनः ॥

On fol. 7*b* :

श्रीयाज्ञवल्क्यगुरुभ्यो नमः ।

इषे त्वेत्ययमध्यायो ह्यनुवाकान्तवेष्टनः ।
गायत्रेणान्तवेष्ट्योत्र पुरा क्रूरत्रिवेष्टनः ॥
कृष्णोस्यादिचतुष्कैक्यं वीतिहोत्रं द्विवेष्टनः ।
समिदादिचतुष्कैक्यमग्ने वाजानुवाकवृत् ॥
देवसवितरष्टैक्यमेषा ते तुद्विवेष्टनः ।
एतदादिद्वयैकत्वमग्नीषोमानुवाकवृत् ॥
संब्रह्मादिचतुष्कैक्यं संवर्चेति द्विवेष्टनः ।
ततोस्यादिद्वयैकत्वमग्नयेर्चि न वेष्टनः ॥

Ends :

नमो द्विवृद्वरुणस्य चान्तवृच्च परोन्तवृत् ।
अग्नेस्तादिद्वयैकत्वं भवताग्नौ द्विवृद्द्विवृत् ॥
आप तप्तेन्द्रघोषेषु ह्यनुवाकान्तवेष्टनः ।
युञ्जप्रभृतिषु द्विवृद्देवश्रादिद्वयैकता ॥

On a fly-leaf at the end.

वा . नारायणस्वामिशास्त्रिणा यथामति शोधितम् ॥ 7-6-18. रामचन्द्रशास्त्री ॥

772. 1. A. 19.

THE KĀLANIRṆAYAS'IKṢĀ

कालनिर्णयशिक्षा

Paper. 4 folia (pp. marked 46—51). 8¼″ × 6⅓″. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on the time-measure of letters, accents and stops.

Complete.

Begins: कालनिर्णयशिक्षाप्रारंभः ।

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामति ।
वेदतत्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥
अखण्डवर्णविषयो वर्णांशविषयोपि च ।
विरामविषयश्चैव त्रिविधः काल उच्यते ॥
स्वरवर्णविरामाणां भिन्नवाग्वृत्तिवर्तिनां ।
ऐकरूप्येण कालस्य कथनं नोपपद्यते ॥
मध्यमां वृत्तिमाश्रित्य मया चेयं कृतिः कृता ।
प्रातिशाख्ये निषिद्धा . . यस्मात्सैकीकेवबोद्धयते ॥
व्यंजनस्वरभक्तीनां काल स्यादर्द्धमात्रिकः ।

Ends:

नित्यं प्राक्पदसंबंधादि प्राक्पदमंतरा ।
परेण नित्यसंबंधं प्रादिव परपदं तथा ॥
एकस्वराणां वादीनां प्रादीनामिति तद्द्वयं ।
यो यो विरामकालः प्राग्प्रागादौ समुदीरितः ॥
गुणितस्यार्द्धमात्रस्तु मृसोधिक इष्यते ।

हरिः ओम । कालनिर्णयशिक्षा समाप्ता ॥

For another copy of this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 891.

773. 23. E. 25.

Palm-leaf. 3 folia (30—32). 15″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good large writing. Uninked.

Complete.

The following is found after the end:

कालनिर्णयशिक्षा संपूर्णा ॥

पदान्तस्य नकारस्य हकारपरतो यदि ।
ऋवरो यावरो वावि द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
विसर्जनीयो यस्तिष्ठेद्घोषाभ्येस पूर्वतः ।
तद्घोषसमस्थानमुष्णाणं प्रतिपद्यते ॥
ह्रस्वात्परो नकारो यः पदान्तो यत्र दृश्यते ।
विशेष तत्र जानीयाद्वित्वमित्यभिधीयते ॥
मकरान्तं पदं पूर्वं ञातिन्नन्त्युत्तरे यदि ।
ज्ञेयो मकारोनुस्वारस्तत्रं धर्मविवर्जितः ॥

774. 23. E. 25.

THE KĀLANIRṆAYAŚIKṢĀVYĀKHYĀ (KĀLANIRṆAYADĪPIKĀ) OF MUKTĪŚVARA

कालनिर्णयशिक्षाव्याख्या (कालनिर्णयदीपिका)—मुक्तीश्वरकृता

Palm-leaf. 8 folia (13 sq.). 15″×1 2/10″. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good medium writing. Uninked.

Complete except for a few lacunae.

Begins:

. . . . . . मया वीक्ष्य यथामति ।
वेदतत्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥

श्रोतृबुद्धिमनस्समाधानार्थं प्रकरणे प्रतिपाद्यमर्थं . . . . . . इति । अनेन विषयो दर्शितः निष्प्रयोजने प्रकरणे प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यनुपपत्तेः । तत्सिद्ध्यर्थं स्वग्रन्थस्य प्रयोजनं दर्शयति ।

Ends: पूर्वपदान्तवत् भावः प्रादेः स्वरूपवत्भावश्चोक्तः । तदुभयं चादीनां एकस्वरत्व एव भवति न बहुस्वरत्वे । प्रतिना सह लक्षयितव्याः पर्युभयोरपि लक्षणमत्र इति . . . . शोतिः । चादयोनन्ताः ॥

इति श्रीमुक्तीश्वराचार्यकृतौ कालनिर्णयशिक्षाका समा . । हरिः ओम् । श्रीलक्ष्मीहयग्रीवब्रह्मणे नमः । श्रियै नमः । श्रीमहालक्ष्म्यै नमः । . स्मत् गुरुभ्यो नमः । श्रीनिवासमहागुरवे नमः । अळशूरुघनपाठिशिङ्गराचार्यरु कालनिर्णयशिक्षा सव्याख्यानं ग्रन्थं स्वहस्तलिखितं ॥

775. 29. K. 20.

Palm-leaf. 10 folia (158 sq.). 14½″×1½″. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In good condition except for a few worm-holes. Well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Begins: शुभमस्तु । कालनिर्णयं । कालशिक्षा ॥

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामति ।
वेदतत्त्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥

श्रोतृबुद्धिमनःसमाधानार्थं प्रकरणे प्रतिपाद्यमर्थं दर्शयति—इह काला निरूप्यत इति । अनेन विषयो दर्शितः । निष्प्रयोजने प्रकरणे प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यनुपदत्तेन्तत्सिध्यर्थं स्वग्रंथस्य प्रयोजनं दर्शयति वेदतत्वावबाधार्थमिति । वेदस्य तत्वस्यावबाधा वेदतत्वावबोधः। तदर्थं तत्वावबाधार्थं अनेनार्थज्ञानकामिनोधिकारो दर्शितः । स्वग्रन्थस्य मूलं दर्शयति—प्रातिशाख्यादिशास्त्राणीति । प्रतिशाखासंबंधि प्रातिशाख्यं आदि येषां शिक्षादिशास्त्राणां तानि प्रातिशाख्यादिशास्त्राणीति तद्गुणसंविज्ञानो बहुव्रीहिः ॥

Ends: यदि स्वरव्यंजनयोर्मध्येपि विरामकालः स्यात् तदा तदिति पदं प्लुतेन समकालं गम्यते । पगततत्प्रवमहाभाष्यकारेणोक्तस्य विरामकालः स्यात् । वकानान्यत्रेति निर्णयार्थमुन्विरामादौ महाभाष्यकारेणोक्तो विरामकालाधिक इत्यर्थः । श्रवणानां पौर्णमास्यादिखंडत्रयेण योनध्यायेनस्समुद्दिष्टः स तत्रैवावधार्येतां । श्रावणं पौर्णमास्यामित्यादि खंडयत्रयेण सूत्रे येनध्यायस्समुद्दिष्टः सेह विरामकालः ॥ इति श्रीमुक्तीश्वराचार्यकृतौ कालनिर्णदीपिका समाप्ता ॥

आदावनुक्ते स्रवति परस्ताच्च विशीर्यत्येतस्मात्समुच्चरेद्ब्रह्म रक्षायैच्छंदसा स्फुडं ।

ग्रामे मध्यंदिने चैव तस्य कतिधा भवेत् ।
एकं द्वे पंचकं त्वेकमवसान इति क्रमात् ॥
वेदेन सहा यद्वाक्यमुदात्तांतं प्रकीर्तितं ।
यत्र भिन्नत्वमाप्नोति स्वरितं चाधिगच्छति ॥
उदात्तयोर्मध्येक्षरमेकं द्वे वा बहूनि वा ।
एकं चेन्निच एव स्याद्वे चेत्स्वरितनिचके ॥
बहूनि चेदाद्यमंतं स्वरितं निहितं क्रमात् ।
स्वरपरा यदा रंगः पूर्वं ह्रस्वमापद्यते ॥
व्यंजनपरा यदा रंगः पूर्वं दिर्घमापद्यते ।
अन्वित्यत्र ह्यकारस्य व्यंजने तन्निमित्तके ॥
जडायां नैव लोपः स्याद्यथा संवापमंतरा ।
त्रिषष्टि वा चतुः षष्टि वर्णाश्चंभुमते मताः ॥
प्राकृते संस्कृते चापि स्वयं प्रोक्ता स्वयंभुवा ।
स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पंचविंशतिः ॥
यादयश्च स्मृता ह्यष्टौ चत्वारस्तु यमाः स्मृताः ।
अनुस्वारो विसर्गाश्चः कपौ चापि पराश्रितौ ॥
दुस्पृष्टश्चेत्प्रयत्नो यो ळकार . त एव च ।
चत्वारश्च प्रयत्नास्सुरक्षराणां तथैव च ॥
स्पृष्टेषत्स्पृष्टताभ्यौ च संवृतं विवृतं तथा ।
प्रपरापनमनुवनिर्दुर्व्याङ्लयप्यपि ॥

नोदरभयच्च प्रतिना सहलक्षयतस्याः । पर्युपयोरपि । लक्षणमत्र प्र परा अप सं अनु अव निः दुः विः आङ् नि अधि अभि अति नु धयो उत् अभि प्रति परि उप एते प्रादयो विंशतिः । चादयोनंता इति ॥

776. 35. C. 62.

THE KES'AVAS'IKṢĀ

केशवशिक्षा

Paper. 10 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition except the edges which are discoloured. Good large writing.

A treatise on phonetics relating to the Mādhyandinas'ākhā.

Begins: श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गणपतिं वेदपरिभाषांकसूत्रकं ।
उच्यते केशवेनेदं वेदाध्यायी सुखाप्तये ॥

तत्रादौ माध्यंदिनीयवेदपरिभाषायाः अंकानां नवानां सूत्राणां मध्ये येन सूत्रेण पदमध्यांतवर्णेषु संज्ञा जायते तद्विना पदादिवर्णेष्वेव येन संज्ञा जायते तदुच्यते । पदादौ आद्यहल्विहीनयोर्वकारयकारयोः संपूर्वयोश्चाप्यनयोः क्रमाद्वित्वं यकारोच्चारं स्याच्छंदसि माध्यंदिनीये ।

Ends fol. 10*a*:

नवामामपि सूत्राणा षण्मिताः कारिकास्त्विमाः ।
केशवेन कृतास्ता स्युर्वेदाध्ययनबोधिकाः ॥
परिभाषाकसूत्रं च यजुर्वेदसकारिकं ।
दैववित्केशवेनेदं कृतं हस्तस्वरान्विना ॥
ह्रस्वादात्तादिभेंदैर्हस्तसंस्वरलक्षणं ।
शिक्षादिभिः षडंगैश्च विज्ञेयं वनपाठकैः ॥
इति केशवशिक्षा समाप्ताः ॥

On fol. 10*b*: उक्तं च वाराहीतंत्रे—

श्रियो वृद्धिः शतावृत्या राज्यवृद्धिस्तथा परा ।
मनसा चिंतितं देवि सिद्ध्येदष्टोत्तरात शतात् ॥१॥

777. 1. A. 19.

THE KAUHALĪYAS'IKṢĀ

कौहलीयशिक्षा

Paper. 9 folia (pp. marked 3—19). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on Vedic accents as propounded by Kauhala.

Begins: कौहलीयशिक्षामूलं ।

अथ शीक्षां प्रवक्ष्यामि कौहळीयमतानुगां ।
स्वरादिनिर्णयस्तत्र क्रियते तन्निबोधत ॥ १ ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरित प्रचयस्तथा ।
इति चत्वारभागे हि स्वराः प्रोक्ता मनीषिभिः ॥ २ ॥
उच्चैरुच्चार्यते यस्तु स उदात्त उदाहृतः ।
आयामे दृढता सोक्ष्म्यं गात्रेंगेषु तथा गळे ॥ ३ ॥
उच्चत्वकारकानेतानाहुः प्रज्ञाविशेषतः ।
नीचैरुच्चार्यते यस्तु सोनुदात्तोभिधीयते ॥ ४ ॥
तथागळे ॥ ३ ॥

उच्चत्वकारकानेतानाहुः प्रज्ञाविशेषतः ।
नीचैरुच्चार्यते यस्तु भिधीयते ॥

Ends:

औष्ठ्यस्स्वरांते चाप्येवं निपुणं तं निबोधत ।
अत्रयीर्विद्यते यस्य तद्विदां प्रय . . . . ॥
शास्त्रमेतत्त . . . सव्यं ऋषिरस्ये प्रसीदति ।
शिक्षामिमां तु योधीते वेदतत्त्वप्रकाशिकां ॥
अतुलामश्नुते कीर्तिं परे . . . . . . ।
कौहळीयशिक्षामूलं समाप्तं ॥

778. 23. E. 25.

Palm-leaf. 7 folia (35 sq.). $15'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad large writing. Uninked.

Complete.

Begins:

. . शिक्षां प्रवक्ष्यामि कोहळीयमतानुगां ।
स्वरादिनिर्णयस्तत्र क्रियते तन्निबोधत ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च स्व . . . . यस्तथा ।
इति चत्वारभागे हि स्वराः प्रोक्ता मनीषिभिः ॥

Ends:

अत्र विद्यते यस्य तद्विदां प्रय . . . ।
शास्त्रमेतत्तस्सव्यं ऋषिरस्य प्रसीदति ॥
शिक्षामिमां योधीते वेदतत्वप्रकाशिकं ।
अतुलामश्नुते कीर्तिं परे . . . . . ।

हरिः ओमू । कौहळशिक्षामूलं समाप्तं ॥

779. 33. E. 12.

THE GĀYATRAVIDHĀNASŪTRA OF S'UṄGA, WITH A COMMENTARY

गायत्रविधानसूत्रम्—शुङ्गकृतम् (सभाष्यम)

Palm-leaf. 15 folia (27—41). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition except the first two folia which are slightly worm-eaten. Cursive medium writing. Inked.

A short treatise on the use of the Gāyatrasāman in the Sāmaveda, in 3 Kaṇḍikās, ascribed to S'uṅga. With a commentary of which the author is not mentioned.

Complete.

Begins:

हरिः ओम् । ओं नमस्सामवेदाय ॥ ओं ॥

पद्यो गायत्रस्य तद्विविड्ढा प्रस्तावः । इतीदं सूत्रम् । अत्र तु उपोद्घातं प्रति शास्त्रसमाम्नानारंभः प्रयोजनं वक्तव्यं । किमिदं शास्त्रं किमर्थं च किमर्थं च शास्त्रारंभः शास्त्रे चास्य सूत्रस्येति उच्यते । गायत्रविधानं नाम परिशेषः । गायत्रं नाम साम । तस्येदं विधानं परिशेषसंज्ञकं । तस्येदमादिमं सूत्रं । पद्यो गायत्रस्य तदस्य गायत्रस्य साम्नो ब्राह्मणं निर्वचनाभिधायकं प्राणो गायत्रं तद्यदेतत्प्राण संतनेति तस्माद्गायत्रामिति । तत्र साम्नामिदं विधानं परिशेषसंज्ञितं । परीति सर्वतोभावे । शेषो शेषसर्वप्रयोगे तस्येदं सूत्रं तत्रेदमुच्यते । किमेष ताण्डिके शेषः उत लक्षणे परिशेष इत्युच्यते । उभयशेषः । कथं गम्यते । यथा उभयशेष इत्युच्यते तच्छेषस्योभयोक्तस्य विधेरनुक्रमणाभावे तयोरुभयोरपि प्रवचनलक्षणयोः प्रचोदितस्य गायत्रस्य साम्नो यः शिष्यते विधिस्स इहोक्तस्ताण्डिके तावत् इमे वै लोका गायत्रं त्र्यावृद्वेयमित्येवमादिना ब्राह्मणेन गायत्रस्य साम्नो नाममात्रं केवलं श्रूयते । सूत्रे च निदर्शनार्थं गानं गायत्रीषु द्रष्टुमुदीरितं च वैकारिकं च । तत्रैव किंचित्पाश्चविध्यमुक्तं मात्राश्रितगायत्रस्य साम्नो यथालक्षेण गायत्रं पौष्कलमाग्नेयमिति । समाम्नायिकस्य अद्यास्यैव गायत्रस्य साम्नो वर्जयित्वा विधानं अन्येषां पर्कादीनां विधानमुक्तम् ।

Ends:

तदिदमक्षरं पाद इति अंतर्भवति अंत उपांत्यं नोपपद्यत इति उपांतमेव पद्य आवृतो भवति तदापाशब्दः पशब्दमापद्यते तदर्थमस्य ग्रहणम् शौंगं गायत्रविधानं शौंगं गायत्रविधानम् । शुंगेन कृतं गायत्रविधानं नाम सूत्रं । गायत्रविधानभाष्ये तृतीया खण्डिका समाप्ता ।

इति शुंगाचार्यकृतं गायत्रविधानं नाम सूत्रं । गायत्रविधानभाष्यं संपूर्णम् । कुम्भेश्वराय न्मः । हरिः ओम् ॥

भग्नपृष्ठकटिग्रीवा बद्धमुष्टिरधोमुखः ।
कष्टेन लिखितं ग्रंथं यत्नेन परिपालयेत् ॥

नागनाथाय नमः ॥

For this see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4324 (where the work is called Gāyatrīvidhāna and is said to be "probably the same as that—in an imperfect condition—mentioned in Stein's Catal., p. 15"); R. Simon, Vienna Oriental Journal, Vol. XXVII, p. 321, n. 2. Cf. W. Caland, Jaiminīyasaṃhitā, p. 15 n.

780. 35. C. 114.

THE GAUTAMAS'IKṢĀ

गौतमशिक्षा

Paper. 5 folia. $9\frac{2}{10}'' \times 3\frac{9}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing.

A treatise on phonetics relating to the Sāmaveda.

Begins: गौतमी ॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ओं नमः सामवेदाय । अथ त्रयस्त्रिंशव्द्यंजनानि भवंति । स्पर्शांतस्थोष्माणश्चेति ।

Ends:

एषा सहस्रवर्त्मात्मा नानवर्तिविभूषिता ।
संयोगे श्रृंखला नाम सामवेदनिबंधनात् ॥

सामवेदनिबंधनात् ॥ इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥ श्रीः ॥ इति गौतमी शिक्षा समप्ता ॥ श्रीः लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥ संवत् १७९४ वर्षे शाके १६९९ प्रवर्तमाने उत्तरायनगते श्रीसूर्ये ग्रीष्मऋतौ माहामांगल्यप्रदे वैशाखमासे सितेतरपक्षे तिथौ सप्तम्यां भृगुवासरे लिखिता इयं गौतमी शिक्षा समाप्ता श्रीभंजरेश्वरप्रसादात् ॥

781. 33. E. 7.

THE CATURTHASVARAMANDRASVARA-NIRṆAYA—ANONYMOUS

चतुर्थस्वरमन्द्रस्वरनिर्णयः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 3 folia (67*a*—69*b*). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. Fairly well written in a small hand. Inked.

Author not mentioned.

Complete.

Begins: ओम् ॥

आरण्यकाभिधः षष्ठोध्यायो व्याक्रियतेधुना ।
तत्रेंद्रेत्यादिकानां तु पंच पंचाशतां क्रमाम् ॥
ऋषिज्छंदो दैवतश्च तत्र तत्राभिदध्महे ।
तत्राद्याया ऋचो दृष्टा भरद्वाजः प्रकीर्तितः ॥
द्वितीयस्य वसिष्ठस्य तृतीयाय ऋच स्मृताः ।
वामदेवस्तत छंदो बृहती तृष्टुबेव च ॥
गायत्रीति क्रमादिंद्रो भवेत्तिसृषु देवता ।
शुनश्शेपश्च वरुणस्तृष्टुपश्च्छंद उत्तमं ॥

Ends:

नेत्रमूर्धामाचदन्यगायंतीश्रोत्रसंख्यया ।
अयं सहस्रप्रथममेतेषां च पुनस्तथा ॥
अया पवस्व द्वे कं च चोहाइ वाक् मंद्रमेष्यति ।
अया पवस्वद्वि एक सामेनाद्य ओ हा इ वौंक् ॥
चतुर्थस्वरः मंद्रस्वरमेष्यति ओ वा ।
गोमतैकं न तस्योपप्रतिक्ष च द्युम्नमाभर ॥

अभिप्रियाणि षष्टं स्याद्घृतस्यैकं तथैव च ।
नित्यमो वा तुरीयेषु चैव सामसु दृश्यते ॥

होवा ।

अग्नजरितमेभिस्थ हो वा नित्यं तुरीयके ।
इति चतुर्थस्वरमंद्रस्वरनिर्णयं समाप्तम् ॥ ओम् ॥

782. 20. H. 11.

THE CARAṆAVYŪHA

चरणव्यूहः

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 59 and 60). $17\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good small writing. Inked.

A short treatise giving an account of the Vedic schools. Attributed to S'aunaka by some and to Vyāsa by Burnell, although obviously the work cannot be of either.

The text has been edited with the commentary of Mahīdāsa, dated Saṃvat 1613 (A. D. 1555—56), at Benares in A.D. 1879 and 1902, at Madras with the commentary of Kamalākarabhaṭṭa, in Telugu script, in 1896, by Weber in Indische Studien, iii (1854), 247—83, and is also included in Rājā Rādhākāntadeva's S'abdakalpadruma.

The Madras, *i.e.* the Telugu edition gives Kaṇḍikās 4 and 5 as one single Kaṇḍikā, namely the 4th, the Phalas'ruti being not considered as a separate, *i.e.* the 5th Kaṇḍikā here.

Incomplete; the whole of the 1st Kaṇḍikā except the last 2 verses is missing.

The Kaṇḍikās are not numbered.

Begins:

. . . . नवकस्तथा ।
द्वौ वर्गौ द्वौऋचौ ज्ञेयौ त्रीणि त्रीणि शतस्तथा ॥

Ends: परेश्रेणीय्येन वारत्निमात्रः । य इदं दैवतं रूपं गोत्रं प्रमाणं छंन्दे वर्णौ वर्णयंति । जन्मजन्मनि वेदपारो भवंति । जन्मजन्मनि वेदपारो भवंति । अव्रतो व्रतो भवति । अत्र यत्र यतः प्रयतो भवति । अब्रंहचारि सुब्रंहचारि भवति । जातिस्मरो जायते । नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय । नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यः ।

य इदं चरणव्यूहं गर्भिण्यां श्रावयेछ्रियं ।
पुमांसं जनयेत्पुत्रं सर्वज्ञं वेदपारगं ॥
य इदं चरणव्यूहं श्राद्धकाले तु यः पठेत् ।
तदंनममृतं श्राद्धं पितृंश्चैवोपतिष्ठति ॥
य इदं चरणव्यूहं पर्वसु श्रावयेद्विजः ।
धौतपाप्मा शुचिर्विप्रो ब्रह्मभोगाय कल्पते ॥
योतिधे चरणव्यूहं पवित्रं . . . . . ।
तां खिला पूर्ण पूर्ण सप्त च सप्त च ॥
यो नामनि पुरा वेदा अमृतत्वं च गच्छति ।
लोकात् तं महाशांतममृतत्वं च गच्छति ॥

ओ नम इत्याह भगवान्व्यासः पाराशर्यो व्यासः । पाराशर्यो . . . ।

तं वेदशास्त्रपरिनिष्ठितशुद्धबुद्धि
चर्माबरं श्रृतमुनींद्रनुतं कवींद्रं ।
कृष्णत्वचं कनकपिंगजटकलापं
व्यासं नमामि शिरसा तिलकं मुनीनां ॥

व्यासः ॥

व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषं ।
पराशरात्मजं वंदे शुकतातं तपोनिधिं ॥

अचतुर्वदनो ब्रंह्मा द्विवाहुरपरो हरिः ।
अफाललोचनश्शंभुर्भगवान्बादरायणिः ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

This omits the 3 verses छन्दः पादौ तु वेदस्य etc. (Kaṇḍikā 2) and gives S'astras'āstra as an Upaveda of Atharvan, instead of Arthas'āstra (Kaṇḍikā 4). Contains also a few other variants to the Benares edition.

For this see Max Müller, Ancient Sanskrit Literature, pp. 368 sq.; W. Siegling, Die Recensionen des Caraṇavyūha (1906); Tanjore Descriptive Catalogue Vol. III, Nos. 1754 sq. (where under No. 1763 two recensions of this are given from Burnell's Catalogue); Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 897.

783. 35. C. 74.

Paper. 5 folia. 9¾″ × 5″. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Slightly moth-eaten. Fair large writing.

Complete.

Divided here into 4 Kaṇḍikās. Kaṇḍikās 1, 3 and 4 are numbered, but not Kaṇḍikā 2.

The MS. has no colophon attributing the work to S'aunaka. This agrees with the text printed at Benares.

Begins: उँ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामःस्तत्र निरुक्तं चातुर्विद्यं चतुरो वेदा विज्ञातानि भवन्ति ॥

Kaṇḍikā 4 ends (fol. 5*a*): सुचिधूतपाप्मा सुचिस्तावद्ब्रह्मभूयाय गच्छति ब्रह्मभुयाय गच्छति ॥ ४ ॥

The two verses following this (रतिर्धृति० and लक्षंतु०) are mumbered 1 and 2.

The MS. ends:

लक्षं तु चतुरो वेदा लक्षं भारथमेव च ।
लक्षं तु व्याकरणं प्रोक्तं लक्षं तु ज्योतिषं ॥ २ ॥
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ।
तत्पुण्यं फलमाप्नोत्ति पठे चरणव्यूहके ॥

इति श्रीचरणव्यूहं समाप्तः ॥ संवत् १९०० नापौशसुदि २ रवि पौसमास ॥ त्र० मन्यारांमसुत सखमिरांम पठनार्थं स्वयमेव लखित्तं गः । शुभं भवतु । कल्याणं मस्तु । श्रीरस्तु । धतासघावरामसुतपुष्पणसफरपधनाथ ॥

The work begins on fol. 1*b*. Fol. 1*a* contains the following verses:

श्रीगणेशाय नमः ।
काया हंस विना नदी जल विना दात विना याचिका
भ्रातु स्नेह विना फलं रतु विना धेनुश्च दुग्धं विना ।
भार्या भक्ति विना सुतं गुण विना दानं च पात्रं विना
दीपं तैल विना निशि शशि विना पुण्यं विना
मानवा ॥ १ ॥
प्रीतिर्द . . . विना सुखं धन विना गेहं च भार्या विना
विप्रा वेद विना कुलं सुत विना राजा च सैन्यं विना ।
सूरं शस्त्र विना स्त्रियः पति विना पूजा विना देवता
एतत्सर्वं न सोभ्यते किमपरं वाणी च सत्यं
विना ॥ २ ॥
वाजी वेग विना पुरं नृप विना मंत्री सुबुद्धि विना
विद्या सिद्धी विना वनं तरु विना वृक्षश्च पुष्पं विना ।
पुष्पं गंध विना गृहि धन विना शिष्यौ विनितं विना
प्रासाद प्रतिना विना कुलवधर्लज्जा विना नार्थः ॥३॥
शिर्षं केश विना मुखं रद विना नेत्रे च तारा विना
कर्णौ श्राय विना गलो ध्वनि विना . . दं च विह्वि विना ।

पादौ शक्ति विना भुजौ वल विना हस्तौ सुरेषा विना
एतत् सर्व न शेभ्यते किमपरं भालं च भाग्यं
विना ॥ ४ ॥

784. 35. C. 78.

Paper. 5 folia. 9″ × 4¾″. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Bad large writing.

Complete.

Divided into 5 Kaṇḍikās.

Begins: श्रीगणेशाय नमः । उँ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामःस्तत्त्र निरुक्तं चातुर्विद्यं चतुरो वेदा विज्ञातानि भवंति । ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्ववेदश्चेति ।

Ends: व्याकरणप्रोक्तं चतुर्लक्षणं तु ज्योतिषं चतुलक्षं तु ज्योतिषमिति ॥ ९ ॥ इति श्रीचातुर्वेदपरीज्ञानं चरणव्यूहं नाम परिशिष्टं पंचमं संपूर्णं ॥ त्र० प्रांणजीवंह रांमक्रष्ण आत्मपडनार्थं पुस्तकं संपूर्णं । शुभं भवतु ॥

कल्यानमस्तु ॥ श्री ॥ संवत १६७९ नाम माघसर सुद्द १९ बधे ॥ श्री ॥

Agrees with the version printed at Benares except for a few variant readings.

785. 40. A. 35.

THE CĀTURJÑĀNĀDILAKṢAṆA OF NĀRĀYAṆA (?)

चातुर्ज्ञानादिलक्षणम्—नारायणकृतम् (?)

Paper. 18 folia. 8¾″ × 4½″. 10 or 11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Fairly well written in a medium hand.

On this Prof. Keith (India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, pp. 15—16) says: "An Index to the Ṛg-veda, styled on cover of the MS. [No. 4250] Ṛgvedacitta, the principle of whose construction is not given, but is shown by T. Aufrecht (Munich Catal., pp. 13, 14) to be the enumeration of words whose visarga after ā is lost in Sandhi". "It is called Cāturgāna in the left margin of fol. 71 [of No. 4251]; this may be compared with Cāturjñāna, perhaps erroneously given as the title in the Calcutta Sansk. Coll. Catal., i, 339, and Cātrijñāna in the Deccan Coll. Catal., i, 37, 38." "For the term Cāturjñāna see Haraprasād Çāstri, Notices, III, iii, 57". Weber also in the Berlin Catalogue, p. 15, says: "Eine Art anukramaṇī zu den 64 adhyāya der Ṛiksaṃhitā: der zweck der Zusamamenstellung ist mir nicht klar". The purpose of the treatise is clear from the introductory verses in the present MS., which are missing in the above. The title is here clearly given as Cāturjñānādilakṣaṇa. "चातु०" and "नादि" are also written respectively in the left and right margins on the reverse of each folio. The Nārāyaṇa mentioned in the beginning is probably the author.

Incomplete.

Begins: चातुर्ज्ञानादिलक्षणं ॥ ओं नमो लिपिलंबोदराय ।

गघङ्गाश्च त्रयो वर्णा दादयो बादयस्तथा ।
चत्वारो यादयो हश्च शसौ तावन्यसंयुतौ ॥ १ ॥

एतेषु परभूतेषु विसर्गः पदसंभवः ।
तमलाश्च त्रयो वर्णाश्चादयो दादयस्तथा ॥ २ ॥
एतेषु परभूतेषु नकारः पदसंभवः ।
भ्यछजतदधनमलेषु नवसु परभूतेषु नकारः पदसंभवः ।
यत्रानुक्तदिष्टत्तंतु विसर्गस्तत्र संभवेत् ॥ ३ ॥
त्यक्ता तु सर्वविवृत्तं स्वगदौ तु यतः पदे ।
अथ समाननिवृत्तनवैकपदानि यथाक्रमं वक्ष्यते ॥ ४ ॥
इतस्तमोहितं यच्चातुर्ज्ञानादिलक्षणं ।
तदेकीकृत्य सहितं पंगूनारायणं मतं ॥ ५ ॥

आग्निमीळे सुता विश्वा दधाना अजोषा इंद्रताः सोमया इमां जुष्टां मत्सरा द्रप्साद्यतष्ठा यजत्रा द्रविणोदाः धानाः शुभ्राः पंचदश ॥ १ ॥ अग्निमीळे तु विज्ञातौ दधाना इंद्रे योगे चक्षसे महाधने ये बृहते हूमहे यज्ञाजिह्वौ भ्रियंत एकादश य एकश्चर्षणीनां कक्षीवंतं य औशिज इति वर्जयित्वा ॥ २ ॥

Ends: देवानां धनिष्ठा स्वरान्तं धृषिता अधियाः आबभूथ मेदी दीर्घ कुरीर ॥ ४ ॥ विहिदभतू यातुधाना नृचक्षा देवाः शपथा अघ्न्या या हेत्याः स्था जनाश्चंद्रमा वशाः क्रणा रुद्राः स्वयशा अंगिरसाः सूभर्वाधीशाः सुपर्णा युक्ता अजरा एकोनविंशतिः ॥ १ ॥ विहि सुपुत्रे त्यस्यै कोपादौ . . . . ।

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this: हे पोथा चातुर्ज्ञानाची पुस्तक रघुनाथभट तैतिल ॥

786. 29. F. 10.

THE CHANDAḤSŪTRA OF PIṄGALA

छन्दःसूत्रम्—पिङ्गलकृतम

Palm-leaf (S'rītāla). 4 folia (49—52). 10″ × 2$\frac{2}{10}$″. 14 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Fair small writing. Inked.

A work on prosody, in eight Adhyāyas, attributed to Piṅgala called also Piṅgalanāga. A tradition which has yet to be substantiated by acceptable evidence, identifies him with Patañjali, the great grammarian.

Complete.

For this see the Bhūmikās to the editions of this by Pandit Visvanatha Sastri, Ganesh Press, Calcutta, 1874, and by Pandits Kedaranatha and Vasudeva Laxmana Shastri Panashikar, Nirnayasagar Press, Bombay, 1908.

3 fly-leaves at the end of the MS. contain the following horoscopes.

शुभमस्तु । दीर्घायुष्यमस्तु । स्वस्तिश्रिविजयाभ्युदय शालीवाहनशकवर्षेषु १२३२ गतेषु राक्षसनामसंवत्सरे कुंभमासे ११ गुप्र ५७ । ९ सु ५३ बा २७ अस्मिन् शुभ दिवसे रात्रौ षोडशघटिकायां वृश्चिकलग्ने चंद्रहोरायां कटकचंद्रद्रेक्काणे वृश्चिककुजनवांशे वृषशुक्रद्वादशांशे गुरूत्रिंशांशे आत्रेयश्रीनिवासनरसिंहार्यस्य पुत्रोजनिष्ट । तत्कालग्रहसंपत्तिः । शतभिषक् २ र्कः । पूर्वफल्गुनी ३ चंद्रः । चित्रा १ कुजः । मकरे बुधः । पू-भा. १ । मेषे राहुः । कुंभे गुरुः । उत्तराषाडा मकरे शुक्रः । धनि १$\frac{1}{2}$ मृग ३$\frac{3}{4}$ मिथुने शनिः । अ. २ चि. ४. केतुः तुलायां केतुः । धनुषि गुलिकः । ऋक्षाद्यन्तघटिकाः ६६ । पूर्वफल्गुनीतृतीयपादे गतघटिकाः । एष्यघटिका २$\frac{1}{2}$ ।

	रा		श
गुरु	राशिचक्रं		
शु बु			चं
	ल	के	कु

	रा		श
गु र	राशिचक्रं		
शु बु			चं
गुळि	ल	के	कु

	अंशचक्रं		
र			
		चं	

ल	कु	र	श
शु चं	अंशचक्रं		
			गु
			बु

शुभमस्तु । दीर्घायुष्यमस्तु । स्वस्ति श्रीविजयाभ्युदयशालीवाहनशकवर्षे १२२२ गतेषु राक्षसनामसंवत्सरे कुंभमासे ११ गु कु . . ण प्र ५७-१९ घु-५३ बा २७ रा २ अस्मिन् शुभदिवसे रात्रौ षोडशघटिकायां वृश्चिकलग्ने चंद्रहोरायां कटकचंद्रद्रेक्काणे वृश्चिकनवांशे वृषभशुक्रद्वादशांशे गुरूत्रिंशांशे आत्रेयश्रीनिवासनरसिंहार्यस्य वेंकटनरसिंहाख्यः पुत्रोजनिष्ट । ततकालग्रहसंपत्तिः । शतभिषक् अर्कः । पूर्वफल्गुनी ३ चरणे चंद्रः । चित्रा १ चरणे कुजः । धनि २$\frac{3}{4}$ बुधः । पूर्वाभाद्रपदा १ चरणे गुरुः । उत्तराषाढा ३ चरणे शुक्रः । मृग ३$\frac{3}{4}$ शनिः । अश्वि २ राहुः । चित्रा ४ केतुः । धनुषि गुळिकः । ऋक्षाद्यन्तघटिकाः ६६ । पूर्वफल्गुनी तृतीयपादे गतघटिकाः । एष्यघटिका २ ।

पूर्वफल्गुनीगतघटिकाः २६ ॥
एष्यघटिकाः २६ ॥
तृतीयपादे गतघटिकाः ६ ॥
एष्यघटिकाः १० ।
ऋक्षाद्यन्तघटिकाः ५८ ।

४	रा ६	६	श ४
र गु २	गुर्वष्टक-सामान्य		२
शु बु १			च ४
५	६	के ५	कु २

१	२	१	४
४	गुरुशोध्यं १६		२
१			४
२	२	१	१

३	२	१	५
३	शन्यष्टक-सामान्यं ३९		२
४			५
४	६	३	३

१	१	१	४
४	शनिशोध्यं १९		१
१			२
१	१	१	१

787. 8. D. 71.

THE CHANDAḤSŪTRAVṚTTI (MṚTA-SAMJĪVANĪ) OF BHAṬṬAHALĀYUDHA

छन्दःसूत्रवृत्तिः (मृतसंजीवनी)—भट्टहलायुधकृता

Paper. 7 folia. $9\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Recent. Slightly moth-eaten. Cursive and closely spaced medium writing.

Incomplete; breaks off in Sūtra 57 of Adhyāya 3.

Supplies some variants to printed editions.

There are editions of the commentary by Visvanatha Sastri, Bibliotheca Indica, Calcutta, 1874, and by Kedaranatha and Vasudeva Laxmana Shastri Panashikar, Nirnayasagar Press, Bombay, 1908

788. 23. M. 11.

Palm-leaf. 33 folia. $15'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Supplies some variants to the printed editions.

At the end: समाप्तेयम् मृतसञ्जीवनी पैंगल-छंदोवृत्तिरिति ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

१								
१	१							
१	२	१						
१	२	२	१					
१	४	९	४	१				
१	५	१०	१०	५	१			
१	६	१५	२०	१५	६	१		
१	२	२१	१५	२५	२१	२	१	
१	८	२८	५६	२०	५६	२४	८	१

789. 29. F. 10.

Palm-leaf (S'rītāla). 48 folia (1—48). $10'' \times 2\frac{2}{10}''$. 14 lines in a page. Grantha script except fol. 14 almost the whole of which is in Telugu. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten. Fair small writing. Inked.

Complete.

At the end: श्रीमते वेदांतगुरवे नमः । श्रीमद्वादि-हंसाबुदार्यमहादेशिकाय नमः ॥

इत्यत्रिवंशजातेन वेंकटाधीशशर्मणा ।
वृत्तिः पिंगलसूत्राणां लिखिता वृत्तविन्मुदे ॥

Supplies some variants to the printed editions.

790. 41. C. 40.

Paper. 39 folia. $8\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 12 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges injured. Fair large writing.

Complete except almost the whole of the commentary on the last Sūtra, which is missing.

The MS. abruptly ends: उपरिष्टादेकं चतु-रस्रकोष्ठकं लिखित्वा तस्या कत्तादुभयतोर्द्धनिःक्रांतं कोष्ठकद्वयं लिखेत् ॥

Supplies some variants to the printed editions.

The text begins on fol. 1*b*. On fol. 1*a* there is the following Stotra:

उदयाचलतिलकाय प्रणतोस्मि विवस्वते ग्रहेशाय ।
अंबरचूडामणये दिग्वनिताकर्णपूराय ॥ १ ॥
जयति जनानंदकरः करनिकरनिरस्ततिमिरसंघातः ।
लोकालोकालोकः कमलारुणमण्डलः सूर्यः ॥ २ ॥
सप्तचलचारुचामरहयखुरपरिवृत्तरेणुकृतरागः ।
प्रद्योतने समर्थो भास्करदीपश्चिरं जयति ॥ ३ ॥
प्रतिबोधितकमलवनः कृतघटनश्चक्रवाकमिथुनानां ।
दर्शितसमस्तभुवनः परहितनिरतो रविर्जयति ॥ ४ ॥
अपहरतु सकलकलिमलपटलमलं नः प्रतप्तकनकाभः ।
अरविंदबृंदविघटनपटुतरकिरणोत्करः सविता ॥ ५ ॥
उदितवति त्वयि विकसति
मुकुलयति समस्तमस्तमितबिंबे ।
न ह्यन्यस्मिन्दिनकर
सकलं कमलायते भुवनं ॥ ६ ॥
उदयति गिरिशिखरशेखर
गगनसरोंभोज दिग्वधूतिलक ।
एष तवार्घो दत्तस्त्रि-
भुवनचूडामणे भानो ॥ ७ ॥
आर्याः शांबपुरे भानोः स्वर्गात्सप्त समागताः ।
यस्य कंठे गृहे वापि नासौ केनापि बाध्यते ॥ ८ ॥
निधिरेष दरिद्राणां रोगिणां परमौषधं ।
सिद्धिः परमकार्याणां गाथेयं शाश्वती महत् ॥ ९ ॥

इति सांबादित्यस्तोत्रं ॥

व्यासकषाससेव्यासहरिसह्यभेत्वा तुसाश्पषर्भिसदेछं पुस्तक आषुछे छन्दो हलायुधवृति ॥

791. 9. G. 11.

THE CHANDAḤSŪTRAVṚTTI (CHOṬĪ-VṚTTI) OF SAKHĀRĀMA DĪKṢITA

छन्दःसूत्रवृत्तिः (छोटीवृत्तिः)—सखाराम-दीक्षितकृता

Paper. 94 folia (marked 1—104, foll. 3—13 missing). $11\frac{8}{10}'' \times 5''$. 9 or 10 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form, fol. 104 being wrongly placed

at the beginning. Old. In good condition. Good large writing.

A commentary on the Chandaḥsūtra of Piṅgala, by Sakhārāma Dīkṣita, son of Gambhīrayajvan and elder brother of the well-known polymath Bhāskararāya alias Bhāsurānanda. The work is rare.

Incomplete; the portion from Adhyāya 1, Sūtra 2 to Adhyāya 2, Sūtra 1 is lost in the missing leaves.

Begins: श्रीगणेधिपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अधिभीमरथीतीरमस्माकं कुलदैवतम् ।
वंदे विट्ठलमंबां च चंन्द्रलां परमेश्वरीम् ॥ १ ॥
गंभीरयज्वनः पुत्रो भास्कराग्निचितोग्रजः ।
सखाराममखी छंदो वेदांगं व्याचिकीर्षति ॥ २ ॥
पित्रा वार्तिकराजे यद्भाष्यराजेनुजेन च ।
उक्तं तदेव संगृह्य छोटीं वृत्तिं करोम्यहम् ॥ ३ ॥
यद्यपि वृत्तिः छोटी तथापि बह्वर्थगर्भिता मोटी ।
प्राचीनवृत्तिकोटी यस्याः पुरतो भवेत्खोटी ॥ ४ ॥

ब्राह्मणेन निष्कारणो धर्मः षडंगो वेदोध्येयो ज्ञेयश्चेति विधाना सांगवेदाध्ययनमादिष्टं । अंगानि तु छंदो व्याकरणं कल्पो ज्योतिषं शिक्षा निरुक्तं चेति षट् । तत्र छंदसः स्वरूपं चत्वारि शृंगेत्यृचा निर्दिष्टं । कृतं त्रेता द्वापरः कलिरिति चत्वारि छंदोवृंदानि शृंगाणीव । तेष्वैकैकावान्तरभेदानां मध्ये प्राथमिकास्त्रयः छंदोविशेषाः पादा इव तदुत्तरे द्वे द्वे शीर्षे इव मिलित्वा पंच क्षुद्राणि ततः सप्त छंदांसि हस्ता इव एष सप्तकस्त्रिधा बद्धः पथ्यातिछंदःकृतिछंदोभेदात् संहत्य प्रत्येकं षड्विंशतिरिति चतुःशतछंदोरूपो वृषभो धर्मो रोरवीति शब्दायते । अस्य वाक्यशास्त्रत्वाच्छब्दमयशरीर इति यावत् । स महादेवादारभ्य मर्त्यपर्यंतां शिष्यपरंपरामाविष्टः । तदेतत्प्रदर्शितं वार्तिकराजे—

शिवगिरिजा नंदिफणीड्‌ बृहस्पतिच्यवनशुक्रमांडव्याः ।
सैतवपिंगलगुरुडप्रमुखा आद्या जयंति गुरुचरणा ॥

इति । भाष्यराजे तु प्रकारान्तरेणाप्यस्याः श्रुतेरर्थो वर्णितस्तत एवावधेयः । देवताध्यायब्राह्मणार्षेयब्राह्मणादावेतदध्ययनाभावे प्रत्यवायोध्ययने फलभूमा च श्रुतः तत्रैव द्रष्टव्यः । स्मृतिपुराणवचनानि तु वार्तिकराजे—

छंदसो ऽवांतरान्भेदान्यः परिच्छिद्य संख्यया ।
वेत्ति प्रस्तारनष्टाद्यैस्तस्य पुण्यं न गण्यते ॥

तथा—

छंदांसि जीती वृत्तानि वर्णान्मात्रा लघून् गुरून् ।
प्रत्ययान् कृत्तद्धितान् संधिभेदान् समासकान् ॥

इत्याद्युपक्रम्य—

ब्राह्मणास्तान्यनुल्लिख्य यजंतो यागकंटका ।

इत्यंतं । एवमन्यान्यपि वचनानि तत्र तत्र परः शतं द्रष्टव्यानि । हेमाद्रौ दानखंडेपि छंदःसूत्राणां मूर्तिमत्ता । तेषां लोकस्तद्दानस्य पृथ्वीदानतुल्यता तेषामंगषट्क इव चरणव्यूहादिष्वप्यष्टादशसु परिशिष्टसंज्ञेषु गणनं । मीमांसादिषु षट्सूपांगेषु प्राकृतभाषाछंदोग्रन्थानां गगनं वृत्तशास्त्रविशारद एव पौराणिकत्वादियोग्य इत्यादि वर्णितं पुस्तकदानप्रकरणे । अत्र शास्त्रं वर्णानुपूर्वीमात्रमेकाक्षरादिश्लोकांतं च सपरिकरं विषयः । तस्य चानंत्येन दुरवगाहत्वात् ।

उपायाः शिक्षमाणानां बालानामुपलालनाः ।
असत्ये वर्त्मनि स्थित्वा ततः सत्यं समीहते ॥

इति हरिप्रोक्तया रीत्या कांश्चिदुपायानारचयति । तत्रेदं प्राथमिकं सूत्रं ॥ धी श्री स्त्रीम् ॥

मंगलादीनि मंगलमध्यमानि मंगलांतानि शास्त्राणि प्रथंत इत्यादि पातंजलस्मृतेर्ब्रह्मविष्णुमहेशशक्तीनां तिसृणामारंभे कीर्त्तनमथलौकिकमित्यादि सूत्रेष्वथादि-

शब्दाः शास्त्रांते परब्रह्मण' पूर्णपदेन कीर्त्तनं च मंगलार्थं ॥

स्त्रीलिंगमखिलं गौरी पुल्लिंगं नीललोहितः ।

इति लैंगात् स्त्रीशब्द एव महेशशक्तिपरः । इतरे स्पष्टे । मंगलस्य चानुषंगिकत्वेन वाक्यार्थोन्य एव वर्णनीयः । स यथा——आचार्य उपदिशति धीर्ज्ञानं विज्ञानं च । मोक्षप्रदा धीश्वरमवृत्तिर्ज्ञानं । शास्त्रधीर्विज्ञानं । तदेव क्रमाच्छ्री । स्त्री च । श्रीर्मोक्षलक्ष्मीः । स्त्रीपदेन त्रिवर्गः । धर्मे चार्थे च . . . .
. . . . |

Ends:

अत्राग्निपुराणे—

परे पूर्णं परे पूर्णं मेरुप्रत्ययतो भवेत् ।
लगसंख्यावृत्तसंख्या छंदःशास्त्रमितीरितम् ॥

इत्युपसंहारवार्तिके मेरुपरत्वेन सूत्रं योजयित्वा तत्प्रयोजनमेकद्व्यादिलगसंख्यावृत्तसंख्ययोर्ज्ञानमित्युक्तं । तल्लुगक्रिययैव सिध्यतीत्यभिप्रायेण गरुडपुराणवार्तिके उपेक्षितं । वर्तिकराजे तु महाप्रस्ताररीत्या साध्वसाधुसाधारण्येन सर्वासामक्षरानुपूर्वीणामुपदेशो साध्वसाधुविवेचनाभवेन शास्त्रस्यानर्थक्याशंकायामिदं सूत्रमवतारितं । परे ब्रह्माणि सर्वस्य शब्दजातस्य पर्यवसन्नतया सर्वमेव साध्विति । उक्तं च भगवत्ता वसिष्ठेन—

भिंडि भिंडि लिखेमत्ता पुरपिछिलिसालघं ।
विविच्य लित्सदा लोका लासो गुलुगुलुः शिली ॥
इत्याद्यनर्थकं वाक्यं तथा सत्यं स एव च ।

इति वासिष्ठरामायणव्याख्यान ईदृशामनर्थकत्वेन भासमानानामपि सार्थकत्वेनोपपादनप्रकारो द्रष्टव्यः। किं च।

लौकिकं वैदिकं वापि यत्कर्म क्रियते नरः ।
परे ब्रह्मण्यर्पितं तत्पूर्णं भवति नान्यथा ॥

इत्याशयेन शास्त्रमपि परब्रह्मण्येव भगवता पिंगलाचार्येण समर्पितं । सूत्रावृत्तिः शास्त्रसमाप्तिध्वननार्था । इतिशब्दस्य प्रत्यध्यायांतं जरद्भाष्यकारादिपाठोग्निगरुडाद्यसंमतत्वादपपाठ एव । सर्वादौ धीश्रीपदप्रयोगात् पूर्णमदः पूर्णमिदमित्यादिश्रुत्या परब्रह्मबोधकपूर्णपदस्य सर्वांते प्रयोगात् सर्वमपि तन्मध्यपठितं शास्त्रं पैंगलं मंगलं ॥

वाक्यसिंधुरपारोपि छंदस्सूत्रशतैस्त्रिभिः ।
येन बद्धो नमस्तस्मै पिंगलाद्भुतशिल्पिने ॥
क्षुण्णे वार्तिकराज एव विवृते भाष्याधिराजेन च
छंदःसूत्रशतत्रये किमधिकं लेख्यं बुधैः कैरपि ।
ताभ्यामेव परिष्कृतान्कतिपयानर्थानुपादाय तु
छोटीं वृत्तिमचीकरद्भुवि सखारामाभिधो दीक्षितः ॥

इति श्रीमद्भारत्युपाख्यश्रीमद्गंभीरराजदीक्षितसूरिसूनुना सखारामदीक्षितेन कृतायां वेदांगछंदःसूत्रछोटीवृत्तावष्टमोध्यायो ग्रंथश्च समाप्तः ॥ श्रीपांडुरंगाय नमः ॥

The text begins fol. 1*b*. Fol 1*a* contains in the same hand as the MS. the following:

यदनुभूतं भूतं व्यवहितमानं च वर्तमानं यत् ।
नियमाभावि च भावि यदेतदभिज्ञस्त्रिकालज्ञः ॥ श्रीः ॥

छोटीवृत्तिपुस्तकमिदं गांभीरेः पत्रसंख्या १०४

ग्लौ रत्नं यच्छिरसि ब्रह्माण्डस्तद्घनो गोलः ।
तद्गलगलिता वेदा गुरुल्लघु तदिदं शिवः सर्वम् ॥

On the obverse of fol. 104 in the same hand as the MS.:

छंदःसूत्रसंख्या । प्रथमे ऽध्याये १९ । द्वितीये ऽध्याये १६ । तृतीये ऽध्याये ६८ । चतुर्थेऽध्याये ९७ । पंचमे ऽध्याये २९ । षष्ठेऽध्याये १४ । सप्तमे ऽध्याये ८३ । अष्टमेऽध्याये १८ । संहत्य ३०० सूत्राणि ॥ तदक्षरसंख्या तु २११४ धीः पञ्चदश-

छंदः। षोडश पादोऽष्टषष्टिः चतुःशतं सप्तपंचाशद्वृत्तमेकोनत्रिंशदर्धे चतुर्दशयतिस्त्र्यशीति सिद्धमष्टादशैवं त्रिशती त्रिशती ॥ हरिः ओम् ॥

जिघांसुमपि यस्ताक्ष्यमंतर्वाणिमचीकरत् ।
स दयैकनिधिर्जीया पिंगलाचार्यपुंगवः ॥
यस्य प्रकृतेर्विकृतिर्जगती पंक्तिः ककुभ्मती बृहती ।
कृत्या धृत्योत्कृत्या छंदोमूर्तिः शिवो जयति ॥
योगपरोंतेवासी लघुरतिमात्रो गुरुर्जयति ।
यस्योपदेशमात्रात् पिंगलनागः स मंगलं देयात् ॥

On the reverse in the same hand as the MS.: वेदांगछंदश्छोटीवृत्तिपुस्तकमिदम् भास्कररायभारतीदीक्षिताग्निचिताम् ।

In a later hand in pencil: "Chandas of Pingalāchārya with the comentary of Sakhārāmadīkshita 3—12 pages missing."

In a different hand in ink: "Presented to the Adyar Library by Pandit N. Bhasya Acharya."

792. 19. O. 14.

THE CHANDOGARKSVARALAKṢAṆA—ANONYMOUS

छन्दोगऋक्स्वरलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 4 folia (1—4). $13'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

A short work on the accent of the Sāmaveda. Author not mentioned.

Complete.

Begins: छन्दोगऋक्षु स्वरलक्षणमुच्यते । अनेकोदात्तेभ्यः परस्योदात्ताशिरस्कस्यानुदात्तस्य स्वरिततेत्यवगन्तव्यं । यथा—निहोता सत्सि बर्हिषि । समिद्धः शुक्रं आहुतः । अग्ने रथं नं वेद्यं । अयं आं देवयुंज्ञनं । अरुधा यंदंजीजनंदंधाचिदा । त्वामिद्धि हवामहे ॥

Ends: उद्वयमित्यृचि एक इत्यवगन्तव्यं । शाकल्यशाखायां आवर्तमानप्रकृतिऋचां आग्नेयस्य प्रथमे खण्डे अंग्ने विवस्वदांभर ।१॥ नवमे—जातंः परेण ऋक् एका । दशमे—इत एता उदानहम् । ऋचौ द्वौ बहु साम्याष्षष्ठे ये ते पन्था । अथो दिवो येभिः ऋगेका । एकसाम्यां प्रथमे दोषों अगात् ऋगेका । द्वितीये—कं इंमं नाहुषीण्वा इन्द्रम् । हव्यव आ आताथे । अतेवस्कन्धेम (here in Tamil: ezhuttu) . . . निहोता सरमाति वित्य . . . . . . ।

हरिः ओं—अग्न आयाहि वीतये गृणानो . . . . ।

793. 28. N. 31.

Palm-leaf. 18 folia. $14\frac{3}{4}'' \times \frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Injured and worm-eaten. Good small writing. Inked.

Complete.

Same as the above.

Beings: हरिः ओम् । छंदोगऋक्स्वरलक्षणमुच्यते । अनेकोदात्तेभ्यः—परस्योदात्तशिरस्कस्यानुदात्तस्य स्वरिततेत्यवगंतव्यं । यथा—निहोता सत्सि बर्हिषि । अनूधां यंदंजीजनंदंधाचिदा । त्वामिद्धि हवामहे । अंग्ने युंक्ष्वा हिं ये तं वांश्वासो देवसाधवः इत्यादि । अनेकोदात्तेभ्यः परस्येति किं । अग्ने आंयाहि वीतये गृणानो हव्यंदातये । अत्र एकैकोदात्तात् परेषां या येदा इत्येतेषां स्वरितत्वं न । उदात्ताशिरस्कस्येति किं । इममूषु त्वमस्माकं । अत्र परस्य मस्य शंयोरभिस्रवंतु नः । अत्र न इत्यस्य च स्वरितत्वप्राप्त्यर्थमित्यवगंतव्यं । अनेकेषामुदात्तानामुदात्तशिरस्कस्येत्युक्तिः । अग्ने रथं न वेद्यं । अत्र द्य इत्यस्य अय आदेव युंजनं । अत्र न इत्यस्य च स्वरितत्वप्राप्त्यर्थमित्यवगंतव्यं । अनेकेषामुदात्तानामुदात्तशिरस्कत्वे चिबुकोदात्ततेत्यवगंतव्यं । यथा आदित्प्रत्नस्य रेतसः । परो यदिडचंते दिवि । अयां वर्द्धस्व तन्वा गिरा ममा जातां सुक्रतो पृण । कांयमानो वेना त्वं यन्मातृं रं जगन्नपः इत्यादि । अनेकेषामिति किं । अग्निं दूतं वृणीमहे । अत्र ग्नि इत्युदात्तस्य अग्निवृत्राणि जंघनत् अत्रापि ग्नि इत्युदात्तस्य च एकैकत्वात् चिबुकोक्तत्वं न ॥

Ends: चतुर्थे—न्नो अग्ने । ने अभि । जो अथि । तो अत्य । ये अप्र । वो अस्तु । शुक्रिये । यो अभि । न्तो अग्न । नो अक्तु । शाकर्यां द्वितीये—त्वो अभि । तृतीये त्ते अद्रि । वो अद्र । एवमसंधिप्रदेशाः आग्नेये द्वात्रिंशत् । आरणे पंचदश शुक्रिये त्रयः शाकर्यां त्रयः इत्यवगंतव्यं । इत्थं संधिप्रदेशा एकपंचाशत् । असंधिप्रदेशाष्षोडशषष्ट्युत्तरशतसंख्याका इत्येवं ज्ञातव्यं ॥ ओम् ॥

794. 38. E. 20.

Paper. 4 folia (pp. marked 1—7). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

Complete.

Same as the above.

A transcript from No. 792.

At the end of the transcript (p. 225): "Restored from the Adyar Library palm-leaf manuscript No. XIX. O. 14 by K. Ramachandra Sharma. Adyar, 24. 9. 38."

795. 9. I. 22.

THE CHANDOVICITIBHĀṢYA OF YĀDAVAPRAKĀS'A

छन्दोविचितिभाष्यम्—यादवप्रकाशकृतम्

Paper. 138 folia (pp. marked 1—275). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 or 15 lines in a page Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In good condition. Fair large writing.

A commentary on the Chandaḥsūtra of Piṅgala, by Yādavaprakās'a.

Complete except a few small lacunæ.

Begins: श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीमते वीरराघवमहागुरवे नमः । पिङ्गलछन्दोविचितिभाष्यम् ।

प्रायो वैदिकानि कर्माणि । ते च छन्दो निबन्धनाः । छन्दांसि चाविदुषा न मन्त्राः कर्मसु प्रयोक्तव्याः । तथा च ब्राह्मणम्—यो ह वा अविदितार्षेयच्छन्दोदैवतं ब्राह्मणेन मन्त्रेण यजति वाध्यापयति वा स स्थाणुं वर्धयति (वर्च्छति) गर्तं वापद्यति प्रमीयते वा पापीयान् भवति यातयामान्यस्य छन्दाँसि भवन्ति । अथ यो वेद मन्त्रे मन्त्रे सर्वमायुरेति श्रेयान् भवति ।

अयातयामानि छन्दाँसि भवन्ति। तस्मादेतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यात् इति। स्मर्यते च—

अविदित्वा हृषीं च्छन्दो दैवतं योगमेव च।
योऽध्यापयेज्जपेद्वापि पापीयान् जायते तु सः॥

इति। तत इदम् अशेषछन्दोबृन्दसन्दीपनं शास्त्रमधिक्रियते॥

धी श्री स्त्रीम॥१॥ इति संज्ञा निर्दिश्यते 'धी श्री स्त्रीं' इति गु गुरवः त्रयं संज्ञी। एतच्च सर्वगुरोर्वर्णत्रयस्योपसंग्रहायोदाहरणम्। तेन धीरित्यादेः वाचनिकार्थो न गृह्यते। प्रकृतानुपयोगाच्च। तेनेदमुकम्—सर्वगुरोस्त्रिकस्य वर्णगणस्य 'म्' इति संज्ञा।

Ends:

यो द्वादशाक्षरे स कृत्स्नस्य त्र्यक्षरस्य स्यात।
प्रस्तारे अक्षरसंख्या छन्दोक्षरगुणितवृत्तसंख्या स्यात॥
गुरुलघुसंख्याध्वौ नामानां संख्या तु साध्यर्धा।
च्छन्दोज्ञानमिदं भवात् भगवतो लेभे सुराणां गुरुः
तस्माद्दुश्च्यवनः ततो ऽसुरगुरुर्माण्डव्यनामा ततः।
माण्डव्यादपि सैतवस्तत ऋषिर्यास्कस्ततः पिङ्गल-
स्तस्येदं यशसा गुरोर्भुवि धृतं प्राप्यास्मदाद्यैः क्रमात्॥

इति।

साधुत्वाय गिरां स्त्रीणामिव यादवप्रकाशेन।
कविदयितानां पिङ्गलशास्त्रार्थवृत्तविधिरुपजह्रे॥

इति भगवता यादवप्रकाशेन विरचिते पिङ्गलछन्दोविचितिभाष्ये अष्टमोध्यायः॥ श्रीः॥

भश्चन्द्राख्यः प्रथमगुरुकः लत्रयो द्यौर्नकार
स्सूर्यो मध्ये गुरुरपि जो यो जलं पूर्वकं स्यात्।
आकाशस्तः परलघुरयं मध्यलो रः कृशानुः
भूमिर्माख्यस्त्रिगुरुगणकः सोऽन्तगुर्गन्धवाहः॥
लक्ष्मीरादौ क्षितिगनगते सीतगौ कीर्तिरुक्तौ
चाप्तो वृद्धिः झटिति गगने शून्यता वाथवा स्यात्।
वेशल्यागो भवति तपने भास्करेप्याधिरारा-
दग्नौ मृत्युर्भवति सुलभं स्वर्गणे दीर्घमायुः॥

श्रीमते वीरराघवगुरवे नमः॥

796. 34. A. 1.

THE CHANDOVICITIVṚTTI OF PETTĀS'ĀSTRIN

छन्दोविचितिवृत्तिः—पेत्ताशास्त्रिकृता

Palm-leaf. 67 folia (53—119). 18″×1½″. 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Fair medium writing. Partly inked.

A commentary on the first 2 Paṭalas of the first Prapāṭhaka, *i.e.* the portion entitled the Chandoviciti of the Nidānasūtra, by Pettās'āstrin of Tanjore, son of Nārāyaṇa. The commentator pays homage to Raṅganāthādhvarin of the Grama named Kaṇt(d)aramāṇikka, his maternal grandfather and author of commentaries on the Padamañjarī and the Kaumudī. The Nidānasūtra is here ascribed to Patañjali.

Complete.

Begins: हरिः ओम्। छन्दोविचितिभाष्यम्।

श्रीमूलस्थानसर्वेशंमखिलाण्डेश्वरीप्रियं।
सदातनमहं वन्दे सीतारामौ च सर्वदा॥
प्रधानसूत्रादिकारान् मुनीं द्राह्यायणादिकान्।
राणायन्यादिकान् सामगाचार्यान् प्रणमाम्यहं॥
येन कण्टरमाणिक्यग्रामरत्ननिवासिना।
रंगनाथाध्वरींद्रेण मकरंधाभिधा कृता॥
व्याख्या हि पदमञ्जर्याः कौमुद्याः पूर्णिमाभिधा।
शिरसा तमहं वंदे मम मातामहं गुरूं॥
याऽषट्पिंगळनागाद्यैः श्छंदोविचितयः कृताः।

तासां पिंगळनागीया सर्वसाधारणी भवेत्॥
सर्वानुक्रमणी काचित् च्छंदोनुक्रमणी परा।
शौनकीया तृतीयेमास्तिस्त्र ऋग्वेदिनां मताः॥
यास्केण हि कृता सा हि यजुर्वेदविदां मता।
सामगानां निदानस्था पतञ्जलिकृता हि सा॥
वैदिकाचारनिरतविद्वद्दीक्षितमण्डिते।
तञ्जावूरभिधग्रामे रम्ये वासम् प्रकुर्वता॥
स्सत्कौशिककुलश्रीमत् प्रयागकुटिकेन च।
प्रधानसूत्रप्रमुखैष्षट्भिस्सूत्रैस्सह स्फुटं॥
अधीतिना सामवेदे सांगे तत्भाष्यवेदने।
प्रतिपादयता फल्गुसाम्नां पर्वणि पर्वणि॥
श्रौतस्मार्तेन प्रवीणेन नारायणसुतेन हि।
प्रकृतिसामकठिनपर्वज्ञापनकारिणा॥
पेत्ताशास्त्र्यभिधानेन हृषीकेशेन शर्मणा।
वृत्तनिदानगच्छंदोविचित्याम् क्रियतेतरां॥
प्रीयंतामनया वृत्त्या सामवेदविशारदाः।
यथेयं भासता लोके तथांगीक्रियतां च तैः॥

अथ भगवान् च्छंदोविचितिकारः पतञ्जलिः श्रोतृबुद्धिसमाधानाय वक्ष्यमाणमर्थं संगृह्य प्रतिजानीते अथातः च्छंदसां विचयं व्याख्यास्याम इति। अथा वेदाद्ध्ययनान्तरं यतो अनधीतवेदानां पुंसां ऋक्परिज्ञानाभावात् वक्ष्यमाणगायत्र्यादिलक्षणानामिदंतया लक्षणः प्रतिपत्तुमशक्यं। अतस्तदनन्तरमिति गम्यते। यद्वा अथात इति पदद्वयं वाक्योपक्रमे। तथा लोकवेदयोर्दृश्यते। तद्यथा। अथातोनन्ता द्वदशाहाः। अथातः संहिताया उपनिषत्। अथातःस्सामांतानां। अथातो विद्ध्यव्यपदेश इति। चदि आह्लादे इति धातोः असुन्प्रत्यये कृते चकारस्य छकारादेशे नुमागमे च कृते च्छंद इति भवति। तथा चोणादिसूत्रं चदेरादेश्च छ इति। यद्वा ऋ गताविति धातोः छद अपवारण इति धातोर्वा उणादयो बहुलमिति बहुलग्रहणात् असुन्प्रत्यये छंदादेशे कृते छंद इति भवति। तदुक्तं देवताध्यायब्राह्मणे—चदेरत्तैत च्छंदांसि च्छादयतीति वेति। छंदसामाह्लादकरत्वमनन्तश्रीप्रदत्वात्। तद्वच्छंदसां विचयं जानंनित्यादिना स्वयमेव वक्ष्यति। तथा च ब्रह्वृचब्राह्मणं—च्छादयंति ह वा एनन्छंदांसि पापात् कर्म्मण इति। च्छंदसां गायत्र्यादीनां विचयं अन्वेषणलक्षणमित्यर्थः। व्याख्यास्यामः विविच्य विस्तरेण आ समंतात् उपदेक्ष्याम इत्यर्थः। यद्यप्येतच्छंदोविचितिवक्ता पतञ्जलिरेकस्तथापि व्याख्यायात्र्थबहुत्वात् तत्स्वात्मन्यारोप्यात्मनो बहुमानेन वा बहुवचनं प्रयुक्तवान्। तदुक्तमृग्वेदसर्वानुक्रमणीव्याख्याकृता षट्गुरुशिष्येण—

व्याख्येयार्थबहुत्वेन बहुमानेन वात्मनः।
व्याख्यात्रात्मन्यथारोप्य बहुत्वं तु प्रयञ्जते॥ इति।

यद्वा अस्मदो द्वयोश्चेत्येकस्मिन्नपि बहुवचनप्रयोगः। अत्र देवासुरप्रजापतिऋषियजुस्सामऋक्ब्रह्मछंदो—भेदेन गायत्र्यादीनि छंदांस्यष्टविधानि भवंति॥

Fol. 20*b*.

अत्र परिभाषामुक्त्वा पुनः प्रतिजानते। पश्यान्येवाग्रे सप्तचतुरुत्तराणि च्छंदांसि व्याख्यास्याम इति। गायत्र्यादिविराट्कामांतेषु च्छंदस्सु मध्ये पूर्वस्मात् पूर्वस्मात् च्छंदस उत्तरमुत्तरं चतुर्भिरक्षरैरधिकानि यानि गायत्र्यादीनि तानि अग्रे पथ्यसंज्ञानि सप्त छंदांसि वक्ष्याम इत्यर्थः। अत्र गायत्रीव्यतिरिक्तानामुष्णिगादिजगत्यंतानां षण्णामेव चतुरुत्तराणि। न तु गायत्र्यास्तस्या आदिमत्वात्। यद्वा प्राञ्चि गायत्र्याः पञ्चऋतुच्छंदासि कृतिश्च . . . . . क्षरा प्रकृतिरष्टाक्षरा संकृति द्वादशाक्षराभिकृतिः षोडशाक्षोत्कृतिर्वक्ष्यति। तत्रोत्कृत्यपेक्षं चतुरुत्तरं द्रष्टव्यं। इदं चतुरुत्तरत्वं पूर्णच्छंन्दोपेक्षं द्रष्टव्यं। प्रायिकाभिप्रायं वा॥ इति ताञ्जावूरुग्रामवासिपेत्ताशास्त्रिविरचितायां छंदोविचितिवृत्तौ प्रथमे पटले प्रथमः खण्डः॥ हरिः ओम्॥

Fol. *29a* : इति तञ्ञावूरु० द्वितीयः खण्डः ॥

Fol. *34b* : इति तञ्ञावूरु० तृतीयः खण्डः ॥

Fol. *45a* : इति तञ्ञावूरु० चतुर्थः खण्डः ॥

अधीतिना सामवेद + धीमता ।
वृत्तिछंदोविचित्याद्य पटस्याधुना कृता ॥

इति प्रथमः पटलः ॥ हरिः ओं शुभमस्तु ॥ गुरुभ्यो नमः ॥

Fol. *50b* : द्वितीय पटलः ॥ अतिच्छंदसः ॥ ऊर्ध्वं जगत्या अतिच्छंदसो द्वापञ्चाशदक्षरप्रभृतयश्चतुरुत्तरौ द्वौ सप्तवर्गौ चतुश्शताक्षरासां परोर्धेति । अतिपूर्वा च्छंदो अतिच्छंदा इति भवति । तथा च देवताध्याये निरुक्तिः ॥

Fol *54a* : इति तञ्ञावूरु+ द्वितीये पटले प्रथमः खण्डः ॥ हरिः ओम् । शुभमस्तु ॥

Fol. *64b* : छंदोविचितिवृत्तौ द्वितीयः पटले द्वितीयः खण्डः ॥

Ends : तस्मादेतानि मंत्रे मंत्रे विद्यात् ऋषीणां संस्थानो भवति । ब्रह्मण स्वर्गे लोके महीयते । स्मरंनिति केवलं छंदोलोकादिप्राप्तिः । किं तु आनंत्यात् ब्रह्म च प्राप्नोतीत्याह—आनंत्यायाश्नुते श्रियमिति श्रियमिति । स्पष्टोर्थद्विरुक्तिः पटलसमाप्तिः ॥ इति पेत्ताशास्त्रिविरचितायां छंदोविचितिवृत्तौ द्वितीयपटले तृतीयखण्डः । द्वितीयपटलोपि समाप्तः ।

वैदिकाचारनिरत + क्रियतेतरां ।
छंदोविचितिभाष्या समाप्ता ॥ हरिः ओम् । शुभमस्तु ।
करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संतः ॥

797. 38. H. 17.

Paper. 169 folia (pp. marked 1—338). $8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{4}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In good condition. Good large writing.

Complete.

Dated 30th June, 1930.

798. 35. B. 117.

THE CHALAPRAKRIYĀ—ANONYMOUS

छलप्रक्रिया—अज्ञातकर्तृका

Paper. 2 folia (1—3). $10\frac{2}{10}'' \times 5\frac{2}{10}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Edges worn and slightly injured. Fair large writing.

A manual (in verse) explanatory of the notation used in the indexes called Chalākṣaras.

Complete.

Begins : श्रीगणेशाय नमः । ओं नमः सामवेदाय । अथ छलाप्रकृया लिख्यते ।

पंचविधाष्टविधयो शूलयोः कथ्यतेधुना ।
संदेहमोचनी साम्नां प्रकृया निधनस्य च ॥ १ ॥
कचटतपा ये वर्गा विज्ञेया ग्रहणेन ते ।
हयरलव इत्युक्तो वर्गो यत्र न गृह्यते ॥ २ ॥
वर्गाक्षरं पदैर्विद्यार्मात्राविद्याद्विवृत्तिभिः ।
पाणिना दक्षिणेनैव लेखनीयं पदं ततः ॥ ३ ॥
अनुस्वारो विसर्गश्च व्यंजनं स्वरवर्जितं ।
स्वराश्च सर्वे कथिता विवृत्तय इति ध्रुवं ॥ ४ ॥
लेखनीयाश्च वामेन पाणिनात्र विवृत्तयः ।
विवृत्तयः पदादौ च न लेख्यस्ताः कराचन ॥ ५ ॥

Ends :

सुता इंद्रा सोमसामहणोद्वात . वर्जितं ।
हकारमक्षरं वात्र विवृत्या परिकीर्त्तितं ॥ २० ॥
ससंज्ञमक्षरं प्रोक्तं परिप्राधसकस्य च ।
विवृत्युद्रातयुक्तस्य ग्रहणै रहितस्य च ॥ २१ ॥

विधर्मसाम चोक्तूरं विवृत्तिहीनमुच्यते ।
पवस्वसोम . . इं कमित्युदीरिराक्षरं ॥ २२ ॥

इति छलाप्रकृया समाप्तं ॥

This is followed by

मुद्रया लभते वर्गः पदच्छेदेन चाक्षरं ।
विकारैर्लभते मात्रा अस्वारेण हवर्ग (fol. *3a*: श्रीगणेशाय नमः) कं ॥ १ ॥

इति ग्रामेगेय आरण्यके ॥

मुद्रया लभते वर्ग उद्वातैर्लभतेक्षरं ।
विकारैर्लभते मात्रा नोद्वातैर्न हवर्गकं ॥ २ ॥

इत्युहोह्ये ॥

खंडतमुद्रया वर्ग उदातैर्लभतेक्षरं ।
स्वारैश्च लभते मात्रा नोदात्तेन हवर्गकं ॥ ३ ॥

इत्यार्च्चिके ॥

मुद्रया लभते वर्ग अवग्रहेण चाक्षरं ।
पदेन लभते मात्रा नावग्रहेण हवर्गकं ॥ ४ ॥

इति पदे स्तोभे पदे च । अथ विकाराः । इम् इः इत् । मः । सू । स्वरं हिनाः सर्वे । अकारादिस्वराः । अपदाद्या । अथोद्वातः । व्यदातोया २ यि । मतौ २ । हुवाइ २ र चौ ३ हो इत्युद्वाताः । अथार्च्चिके ।

नोदात्तेन हवर्गं चेत् खंडनमुद्रयाक्षरं ।
संधिस्वारैस्तु मात्रा इत्यार्च्चिकेष्वयं विधिः ॥ १ ॥
पदान्कृत्वा स्वरा ग्राह्या त्वामग्ने पुष्करादधि ।
आयाहि सुषुमा हि ते खंडनमुद्रयोच्यते ॥ २ ॥
चेत् खंडमुद्रा नास्ति उदात्तोपि न लभ्यते ।
संधिस्वारैर्यथा मात्रा कर्तव्या अकारस्य तु ॥ ३ ॥
न हि त्रयाणामेकोपि क्षकारंतृतस्य कथ्यते ।
मात्रोपायं यदा नास्ति तेषामकार उच्यते ॥ ४ ॥
वर्गोपायं यदा नास्ति शवर्गः कथ्यते तदा ।
इत्यार्च्चिके छला ग्राह्या शवर्गः शषसः क्रमात् ॥ ५ ॥

इत्यार्च्चिके विशेषः । अथ उत्तरपदे पादजाता आ वे ये ट ला के ते गणिने । य । र । ल । व । ए । अक्षरयथासंख्यबलगाडवोछ्लाने । छलाध्यापछी । अकारादयश्चतुर्दश स्वराः ॥

अनुस्वारविसर्गार्द्धमात्राश्च विवृत्तयः ।

स्वरा यथा—अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ एते स्वराः । त्वमग्ने यज्ञानां इति अनुस्वारः । विश्वेषां ओं हा २३ इताः इति विसर्गः । श्ववेदसाम् । इति अर्द्धमात्रा । एता यदि पर्वाद्या भवंति । तानग्राह्या यथा मुम्ना इ ॥ अत्र उकारनग्रहणं । जांघा३नात् ।

799. 40. B. 55.

THE CHALAPRAKRIYĀ—ANONYMOUS

छलप्रक्रिया—अज्ञातकर्तृका

Paper. 12 folia (marked 1—16, foll. 2, 8, 9 and 13 missing). $9'' \times 3\frac{3}{4}''$. 8 or 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; discoloured; edges frayed. Fairly well written in a large hand.

A kind of index to the Sāmaveda.

Incomplete.

Begins : ओं सिद्धिः । सामवेदाय नमः ।

पंचविधाध्यविधयोः कथ्यतेधुन ।

. ग्न भो की तू तू ऋ कु ही । घू च्य । धे छ ला । दि छो ढौ कु ही । ट ठ गो डा । ङै ढा । नू थे जू हि । मी हृल । घो घ न म स्तौ ॥

Ends : ए तो मा रः । उ श्वा ण त्सो ४ तृ २ भा यिः । भो का । जू खा नि या । पौ द्या पु फा ल । पू छि । गी जि । छ रवू ही । णु टि । पो ठि । जै डी । पि ति । टौ छु हा । थि यि । डा नि ॥ इ या ।

पवस्व २ सो २ म २ मन्दया २३ नू ३ । नू डी हा । दा ग ग णे द्या णा या । यी छ ॥

इत्यूह्याध्यविधछलप्रक्रिया समाप्तमिति षष्ठः प्रपाठकः । समाप्तः । शुभमस्तु । संवत् १९८४ समए मार्गसुदि १ विवसेने लिखितरभाकता ।

मध्योच्चस्तर्जनीसंज्ञं कर्षणं त्रिविद्यं स्मृतं ।
उच्चस्यं कृष्यते सर्वमन्यया विस्वरं भवेत ॥ १ ॥
पंचमं चार्धचन्द्रं च ऊष्मान्तस्वरयोर्द्वयोः ।
नासिकास्तु भवेत्येव नृः पाहीति निदर्शनम् ॥२॥

Fol. 10*b* : पद्बमारभ्य सिमांतमध्यविधछलाप्रक्रिया समाप्तमिति आरणे समाप्तः ॥

Fol. 15*a* : इत्यूहाध्यविधछलप्रक्रिया समाप्तमिति त्रयोविंशतिप्रपाठकः ॥

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this : जा० आविचल ॥

800. 19. O. 14.

THE CHALĀKṢARA—ANONYMOUS

छलाक्षरम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 29 folia (58 sq.). 13″ × $1\frac{1}{10}$.″ 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a small hand. Inked.

An index to the Sāmaveda similar to the above.

Complete.

Begins : ता हु द्यं श्व क्त्य वा नो थ श्व सि नी रु मो चि हुत । ६ । नं श्वा तिः तां व्यां नि श्वा प री । ९ । शं य धो म तः । प्रा ता त्रा मा । ९ ॥ म पा ति श्व य्यं वो व क थ धि न्वा ज त्ते म न्न । १९ । द्वो व्यें व्यं । स ज नी भ ता ता र्त्ता पा । ११ ॥ ता म स्त्या जी हि ग्ने रि प वं गि ता मो ग्र द दा ॥ १५ ॥

Ends : विदामघवन् गो । इति प्रकृतिऋक्पदविसर्गच्छलाक्षराणि ।

त्रिकत्रिकवि . . . . . दिस्थानतांगताः ।
तैर्विसर्गच्छलं ज्ञेयं विसर्गज्ञातृभिर्बुधैः ॥

स्तोभ मि दा आ खि टी फि ठी चौ बो फि ज्ञे च्छू दू . . .

ज्ञ टी ञे न्दा न्दा चौ त्र जु त । इति स्तोभपदच्छलाक्षराणि ॥

प्रकृतिऋक्पदछललक्षणं समाप्तं । स्तोम मे . . . . धी गी चि इति स्तोभपदविसर्गच्छलाक्षराणि । प्रकृतिऋक्पदविसर्गच्छललक्षणं ज्ञेयं । हरिः ओं । श्रीहयग्रीवाय नमः । समस्तसामगाचार्येभ्यो नमः । छन्दोमयब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

On a fly-leaf at the beginning :

पक्षाभ्यामुभयाहाभ्यां युक्ता सा पक्षिणी निशा ।
उपलक्षणमेतत्तु तथा का . . . . . ॥
. . . . आत्मा मातृष्वसुः सुताः ॥
आत्मतुलपुत्रास्तु विज्ञेया आत्मबांन्धवाः ।
पितुः . . . . ॥
पितुर्मतुलपुत्राश्च विज्ञेया पितृबान्धवाः ।
मातुः पितृष्वसुः पुत्रा मातु . . . . . . ॥
. . . . विज्ञेया मातृबान्धवाः ।
एवं पित्रोर्भगिन्या ये ये पितामहयोस्तु . ॥

व्यासः—

पक्षिर्णी योनिसंबन्धं बान्धवेषु त्रिपूरुषं ।

गौतमोऽपि— . . . . द्र्यायिनी च . . . . ॥

801. 38. E. 20.

Paper. 56 folia (pp. marked 144—225). $8\frac{1}{4}$″ × $6\frac{1}{2}$″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

Complete.

A transcript from the above

Page marked 147 : प्रकृतिऋक् समाप्ता ।
,, ,, 151 : प्रकृतिऋक् स्वरितमाला ।
,, ,, 157 : प्रकृतिऋगुदात्तमाला ।
,, ,, 189 : प्रकृतिऋक्पदाद्युदात्तमाला ।
,, ,, 199 : प्रकृतिऋक्पदाभ्यासमाला ।
,, ,, 214 : प्रकृतिऋक्पदविसर्गमाला ।
,, ,, 218 : स्तोभपदाद्युदात्तमाला ।
,, ,, 222 : स्तोभपदविसर्गमाला ।
,, ,, 223 : इति प्रकृतिऋक्छलाक्षराणि ।
,, ,, 224 : ऋक्पदविसर्गच्छलाक्षराणि ॥

At the end : "Restored from the Adyar Library palm-leaf manuscript No. XIX. O. 14 by K. Ramachandra Sharma, Adyar, 24-9-38".

802. 19. M. 17.

THE CHALĀKṢARA—ANONYMOUS

छलाक्षरम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 13 folia. $17\frac{4}{10}$″ × $1\frac{2}{10}$″. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Well written in a medium hand. Inked.

An index similar to the above.

To the Ūhagāna ; complete.

Begins : उच्चा न आमहीयवम् । पुना बौ टि रौ-र ख यौ था जये । पृतं दै औशनम् । क या खी वामदेव्यम । तम् वो दै नौधसम । त रो ग कालेयम । स्वा दिं दू सम्हितम् । पवस्वे . . . म श्छ फो थो स फ पौष्कले ॥

Ends :

अदर्शि आ त्वा सहस्र त्रौ ण अभिनिधनं काण्वे । अग्न आयाह्यग्निमिद्वित्वणमहां असि र वा प जु नै पा ति था नि अच्छा न शिशडै श्रायन्तीयम् । क्षुद्रः ॥

803. 19. M. 43.

Palm-leaf. 2 folia (38 and 39). $15\frac{3}{4}$″ × $1\frac{7}{10}$″. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

To the Rahasyagāna ; complete.

Begins : अभि त्वा शू । एना प्रत्यु इमा उ वा दु गी दौ दु रथन्तराणी । त्वामिदौ बृहत् । अभि सोमे अंतरिक्ष्य यद्याढा पञ्च निधनं वैरूपम । पवित्रं झु अरिष्टं । दक्षस्वा घू आथर्वण्य । पिबासो दु महावैराज्य । प्रथमः । अर्षा दौ यण्व्य । इंद्रो मदा जूणे बार्हत्गिरपार्थुरश्मे । स्वादो घौ राघोवाजीयम् । पवस्व वा फौ घे छषभः । शार्कराष्टेडः पदस्तोभौ इन्द्रायेन्दो जे रैवत्यः । सुरूपभूर्वषभो रैवतम् । उभयं धू श्ये न्य इमा नु टु भद्रं । द्वितीयः ॥

Ends :

तवाहं भि बृहत् । इष्वा पवस्व डौ जुश्यन्तरे मृज्यसोमः पव धी दा बृहति पवस्व सोम मंदयथू श्रेयः । सुता सोहि अरिष्टं । अग्न आयाह्यग्निणा अन्तरिक्षं । अग्नि हो ठै नित्यवत्सम् । अकान् यी दीर्घतमसोर्कः । पञ्चमः । इष्वा पवस्व ड जी सी मे क्षुद्रः । रहस्यछलाक्षरम् समपूर्ण ॥

Two extra leaves at the end contain a fragment of the Saṃvatsara of the Rahasyagāna. Of these the second is in Tamil dated 17th of Mārkali, with Moon in the constellation of Hastā, Bhava year.

804.　19. M. 53.

Palm-leaf. 9 folia (18 sq.). $14\frac{8}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Damaged. Good medium writing. Inked.

To the Prakṛti; incomplete, the Indra-puccha from the beginning up to यो राजा बिथो missing.

Begins: अग्नि त्थो तू तू। त्वमग्ने त्थू। अग्निं दू कू। अग्निर्वृत्रा घू धे दि। प्रे ष्ठ न्छो ढौ कू। त्वं नो त्थे गो। ए ह्यू दे नू। आ ते थे जू। त्वाम। . . घो। एकनविंशतिप्रथमः। नमस्ते इू। दू त णू उप त्वा जा गौ डे। उप त्वाग्ने थू। जराबो छी बिग्ने प्रतित्यञ्चम। अश्वं नत्वा छि भे तौ। . . . अग्निमिद्रा इू। आदित्प्रत्नस्य डे। पञ्चदशद्वितीयः। अग्नि वो फी टी णू। अग्निस्तिग्मे ठै ढो थि। अग्ने मृड चू चू। अग्ने रक्षा पू . . . नित्वा टो। अग्निर्मूर्द्धा ठू। इममूषुं दे। तं त्वा त्थै। परिवाज बू। उदुत्यं थै। कविमग्नि जु। शंनो ञ वि ठ्व। कस्य बू ञि। ए . . . . यज्ञा टै घै चा णे। पाहि नो नृखा कू। बृहत् बि जे जि। त्वे अग्ने मे। अग्ने जरिघा ध। अग्ने विवस्व त्थ धे। त्वं चित्रछे। . . . . . . डो। आ नोग्ने ता यो विश्वा जा ठि ठे छी। द्वाविंशतिश्चतुर्थः।

Ends:

ओं कायमानो बा। भ्राजा अग्न आयूंषि खु। आ भ्राजा अग्निम्मूर्द्धा कू। हा हा उ पिभ्राद् दा। को हा प्रक्षस्य दू . . . . . . योने च्छी ण्। ऊर्क् छै। धर्मविधर्म ठि। ओ हो वा ओ हो वा विभ्राट् ञा। भूमिद्यौ छै इृ। क . ज्यो दि इृ ऊ। संज्व . . . . चरति ठो। विंशति प्रथमः। उ वी उ वी आ यंगौ खू चा। क भ्राजा उदुत्यं जा चित्रं दि। क सहो भ्राजा धि। ओ हो वा . . . . न्दो। रवेंदु रायां गौ णू। रवभूतमंतश्चरति दू। खापत्त्रिशर्द्धामं दे। उद्यं लोका घो। क भ्राजा उदुत्यमपत्ये भ्रू। दु . . . क्रमपत्ये भ्रू। कभूतक तेजो तरणि द्रू द्रू। क सत्यक ऋता उद्यामेषि घृ घ्रा। वाकृ मनः प्राणो बे। अंतर्देवोष्वन्तश्च। . . . . . णे। क भ्राजा उदुत्यमिंद्रं नरो त्रू। उंनयामि भे। दशत्रितयः। विदा मघवन्विदा राये। इन्द्रं धनस्य आ धी वचौ टी दूणो उद्वयं . . . . ष्महानाम्न्यः। श्री

करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संतः ॥

श्रीमेधादक्षिणामूर्तये नमः।

The Āgneya ends fol. 1*b*; the Bahusāmi fol. 2*b*; the Ekasāmi fol. 2*b*; the Indra-puccha fol. 5*a*; the Pavamāna fol. 6*b*; the Mahānāmnī fol. 9*b*.

805.　21. E. 47.

Palm-leaf. 14 folia. $13\frac{2}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a medium hand. Inked.

To the Prakṛti; complete.

The Āgneya ends fol. 2*a*; the Bahusāmi fol. 3*a*; the Ekasāmi fol. 4*a*; the Indra-puccha fol. 7*b*; the Pavamāna fol. 9*b*; the S'ukriya fol. 14*b*.

Colophon: शौक्वर्यं समाप्तं। हरिः ओम। प्रकृतिचलाक्षरं समाप्तं। हरिः ओम।

Here a note in Tamil runs:

prakṛtyūharahasyacalākṣarapustakaṃ aṭivaris'ai teriyātavāzhkū vupayogamākuṃ poruṭṭu ezhutiyatu.

Two extra leaves, one at the beginning and another at the end repeat almost the whole of the Āgneya section.

A third extra leaf inserted at the end between the last folio of the MS. and the other extra leaf contains a fragment of the Ūhacchalākṣara.

806.　21. E. 49.

Palm-leaf. 41 folia (1—41). $6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand except fol. 1 which is a replacement in a very bad hand. Uninked except foll. 2—12.

To the Rahasya (foll. 1—5), Ūha (foll. 6—23) and Prakṛti (foll. 24—41); the two former complete; a few lines at the end are missing in the third.

At the end of the Rahasyacchalākṣara: हरिः ओम्। ऊहचलाक्षरं रहस्यचलाक्षरं समाप्तम्। शुभमस्तु। गुरुभ्यो नमः। श्रीमीनाक्ष्यै नमः।

807.　21. E. 49.

Palm-leaf. 7 folia (42—48). $10\frac{7}{10}'' \times 1\frac{6}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Recent. Injured. Very badly written in a large hand. Uninked.

To the Prakṛti from Āgneya to Indra-puccha; incomplete at both ends.

808.　25. D. 35.

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $17\frac{2}{10}'' \times 1''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

To the Prakṛti; incomplete, breaking off in the Bahusāmi with अपादुचै खै।

On a fly-leaf at the beginning:
संख्यास्थाने शतगुणं गृहे चेकगुणं भ .।
. . . . त्तं अनंतं विष्णसंनिधौ।

809.　33. C. 27.

Palm-leaf. 25 folia (1—25). $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$, 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Fairly well written in a small hand. Inked except the last folio.

The Ūhacchala (foll. 1—14*a*); the Rahasyacchala (foll. 15*a*—17*a*); the Uttarar̥kchalakārikā (foll. 17*a*—21*a*); the Pūrvar̥kchalakārikā (fol. 21); the Pūrvar̥kchalākṣara (foll. 21*b*—22*a*); the Pūrvar̥kpadacchalākṣara (fol. 22); the Stobhapadacchalākṣara (fol. 22*b*); the Uttarar̥kchalākṣara (foll. 22*b*—25*a*).

All complete.

The title is here spelt as Chala.

Three extra leaves at the end contain the Ārcikagāna of the Bahiṣpavamāna.

A note in Tamil at the end of the Ūhacchalākṣara (fol. 14*a*) gives the date as Monday, 22nd of Dhanu of Tāraṇa.

810.　35. C. 29.

Paper. 15 folia. $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; edges injured. Fairly well written in a large hand.

The following Chalas:

Fol. 1*a*:

ॐ नमः श्री गणेशाय ॥ ॐ नमः श्रीसामवेदाय । अथ वेयगानस्य छला लिख्यते ॥

Fol. 4*a*:

इति वेयछला समाप्तः ॥ सामसंख्या ११९७ इति ॥ अथारण्यगेयं ॥

Fol. 4*b*:

आरण्यछला समाप्ताः ॥ अथ ऊहछला आरभ्यते ।

Fol. 6*b*:

इत्यूहगानस्य छला समाप्ताः ॥ सामसंख्या ९३६ ॥

Fol. 7*b*:

इत्यूगछला समाप्ताः ॥ सामसंख्या १०९ ॥ शुभं भवतु ॥

Fol. 7*b*:

इति गानछला समाप्ता ॥

Fol. 14*a*:

इत्यूष्मछला स्तोभस्य समाप्तः ॥

इति छंदसी तथा पद् आरणी तथा पद् उत्तरोत्तरापदसहितछला तथा स्तोभछला समाप्ताः । आर्चिकस्य धार्यछलापदस्य च उष्मछला सर्वे समाप्ताः ॥

This colophon is followed by: इत्यूष्मछलास्तोभस्य समाप्तः । इति छंदसी तथा पद् आरणी तथा पदउत्तरोत्तरापदसहितछला तथा स्तोभछला समाप्ताः । आर्चिकस्य धार्यछलापदस्य च ऊष्मछला सर्वे समाप्ताः ।

खण्डस्वारैर्लभते वर्ग उदात्तैर्लभतेक्षरं ।
मुद्रया लभते मात्रा नोदात्तेन हवर्गकं ॥

समाप्तः ॥

This is followed by a tiny work entitled Ṣaḍvarṇikā, consisting of 22 verses, here described in the colophon as a Paris'iṣṭa to the Chalas and same as No. 798 (Chalaprakriyā). This begins:

अथ षट्वर्णिका प्रारभ्यते । गणेशाय नमः । ओं नमः सामवेदाय । ओम् ।

पंचविधाष्टविधयोः छलयोः कथ्यतेऽधुना ।
संदेहे मोचनि साम्नां प्रक्रिया निधनस्य च ॥ १ ॥
कचटतपा ये वर्गा विज्ञेया ग्रहणेन ते ।
हयरलव इत्युक्तो वर्गो यत्र न गृह्यते ॥ २ ॥

Ends:

सिसं . . मक्षरं . . स्य परिप्रधसफस्य च ।
विवृत्युद्घातयुक्तस्य ग्रहणै रहितस्य च ॥ २१ ॥
विधर्मसामचोत्तरं विवृत्तिहीनमुच्यते ।
पवस्वसोमसंज्ञकं कं इत्युदीरिताक्षरं ॥ २२ ॥

इति षट्वर्णिका ग्रन्थपरिशिष्टसमाप्तः ॥ श्रीरस्तु शुभं भवतु ॥

At the end of the MS. (fol. 15*b*):

संवत् १७९ वर्षे शके १९७४ प्रवर्तमाने आषाढ वदि अमावास्या रवौ व्यतीपातयोगे अद्येह श्रीसूर्यपुरे वास्तव्यं आभ्यन्तरदीसावालज्ञातीय रा . माहदेवसुतरा . हरीदेव तथा कनिष्ठ लक्ष्मीधरेण लिखितं पठनार्थं । कल्याणमस्तु । श्रीः । लेखकपाठकयोः शिवमस्तु ॥ श्रीः ॥

811. 19. L. 51.

THE JAṬĀNYĀYAPAÑCĀS'ADVYĀKHYĀNA—ANONYMOUS

जटान्यायपञ्चाशद्व्याख्यानम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 14 folia. $16\frac{8}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Badly worm-eaten. Good small writing. Inked.

A commentary on the Jaṭānyāyapañcās'at which is a treatise on the Jaṭā mode of Vedic recitation. Pertains to the Taittirīyasaṃhitā. The text is cited. Both seem to be by one and the same author who is mentioned in neither.

Complete.

Begins: जटान्यायपञ्चाशद्व्याख्यानं । हरिः ओं ।

वागीशं च तथा श्रीशं गौरीशं गजकर्णकम् ।
गुरुं नत्वा जटान्यायं ग्रंथादीनां करोम्यहं ॥

अत्र ग्रंथकृत् सकृदस्य ग्रंथस्य निष्पूरपरिपूरणाय मंगलप्राप्तये प्रवृत्तिसिद्धये च इष्टदेवतानमस्काररूपं मंगलमाचरति । १ । अजादिभिरिति ।

अजादिभिः प्रार्थनीय्यं गजास्यं गिरिजासुतं ।
सुजागरूकसूर्याभं व्रजामि शरणं सदा ॥

अजो ब्रह्म । आदिशब्देन विष्ण्वंशादयो गृह्यन्ते । तदाभिविष्णवीशाद्यैः प्रार्थनीयं अभ्यर्थनीयं । गजस्य आस्यमिदं आस्यं यस्य तं गजास्यं । गिरिजासुतं । गिरिजा पर्वतीत्यर्थः । तस्यास्सुतं सुजागरूकं सम्यक् जाग्रतं । विघ्ननिवृत्तादि . शेषः । सूर्यो भानुः । तस्य भेदा भा कांतिर्यस्य तं भूतं विघ्नेश्वरं सदा शरणं व्रजामि । शारदामः प्रार्थ्यन्ते ॥

Ends: व्यञ्जनं स्वरांगमिति लक्षणलक्षितं आदिशब्देन द्विरोष्ठ्यादयो गृह्यन्ते । अनुस्वारः रेफोष्मसंयोग इत्यनेनोक्तः । विहतं यदंगादिविक्रमः स्वरितयोर्मद्ध्य इति लक्षणलक्षितं । अत्रादिशब्देन त्रिमात्रा विरामादयः । विप्रस्समाहितमनाश्शुचिः । जटादयो गृन्ते । कंपः । द्वियम एके द्वियम पर इत्यनेनोक्तविधिः । यद्यश्सूत्रविरुद्धं तत् शीक्षाबचनजातं यद्यत् सर्वमपि संहितवज्जटायामधिकर्त्तव्यमिति विशेषः ।

एवं विदित्वा यो विप्रस्समाहितमनाश्शुचिः ।
जटां नित्यमधीय्यानस्सोक्षयं फलमश्नुते ॥

हरिः ओं जटान्यायपञ्चाशद्व्याख्यानं समाप्तं ॥ श्रीः । श्रीः ॥

812. 22. P. 20.

Palm-leaf. 32 folia (17 sq.). $13\frac{8}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. A few leaves injured; fol. 6 repaired by stitching. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Same as the above but here ends:

यल्लक्षणं न्यायबलं विचार्य
दृष्टांतरूपेण कृतं च तस्य ।
क्षितौ कृत यस्य जटाभिलाषा
सुबोधिनी तस्य क्रमयैषाः ॥

जठावियविशेषलक्षणस्य न्यायपञ्चशंनामकग्रंथस्य विवरणं समाप्तं ॥ हरिः ओम् शुभमस्तु । श्रीराय नमः ॥

813. 30. C. 3.

THE JAṬĀMAṆI OF NEMĀNA BHAIRAVĀVADHĀNIN (WITH COMMENTARY)

जटामणिः—भैरवावधानिकृतः (सव्याख्यः)

Palm-leaf. 28 folia (17 sq.). $17'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good order except for a few worm-holes. Good medium writing. Inked.

A short treatise on the Jaṭā mode of recitation of the Veda by Bhairavāvadhānin, with a commentary. Pertains to the Taittirīyasaṃhitā.

Begins:

विघ्नेशमहं नत्वा गुरुं सर्वावधानिनं ।
जटामणिं प्रवक्ष्यामि श्रीजटवल्लभैस्समं ॥

शिक्षादिशास्त्रमखिलं प्रसमीक्ष्य सम्यग्
वेदार्थलक्षणविदां सुखबोधनाय ।
नेमानभैरवबुधेन मणिर्जटाया-
स्संकाश्यते परशिवस्य कृपाकटाक्षात् ॥
यस्य जिह्वामुखे वाणी बेदशास्त्रमयी सदा ।
नृत्तं करोति मत्ता तं वेंकटेशं नतोस्म्यहं ॥
यस्येश्वरस्याद्रिवरस्य पुत्र्या
सहैक्यमद्वैतमतीव सत्यं ।
आनंदयत्यत्र भवज्जनानां
तं शंकरं लोकगुरुं नतोस्मि ॥

गुरुत्वं लघुता साम्यमित्यष्टादशभेदानां मध्ये जटाया गणानाभावात् जटा न वक्तव्येति केचिद्वदंति । तद समीचीनं । ह्वारभारादिसूत्रे आबिभः पितः एष्टः नेष्टः एतेषां ग्रहणानां प्रातिशाख्यभाष्यकारैः जटायामेव उदाहृतत्वात् । किं च आवृत्परः आवृत्परो विसर्जनीयो रेफमाप्नोति । जिन्वरावृद्व्याह—इति परोपि अपि-शब्दः आवृत्परविसर्जनीयावन्यदिशति । आवृत्परो विसर्जनीय इति परो रेफमाप्नोति इति । त . . . तरितीति श्रुतः इति । परावृत्पराभ्यां किं । हवनश्रुतो हवं इति परोजीतिसूत्रज्ञापनात् जटा आवश्यं वक्त-व्या । अन्यथा सूत्रारंभस्य वैयर्थ्यं स्यात् । तस्माज्जटा वक्तव्येति राद्धांतः । जटाविषयशिक्षावचनानि ।

प्रातिशाख्यादिशास्त्रज्ञस्सर्वशास्त्रविशारदः ।
बुद्धिशक्तिसमेतो यस्स जटा वक्तुमर्हति ॥
य इच्छते जटां वक्तुं स विप्रो वेदवित्तमः ।
तस्य कीर्तिर्विवर्द्धेत स वेदफलमश्नुते ॥
जटां हित्वा विचित्रार्थमनुलोमादिकं वदन् ।
स वै नरकमाप्नोति स्वरवर्णविलोपिवत ॥

Ends: त्वद्रोपसाम्यादत्राच्यनुस्वारागमः । ततः सप्तैषगँसादं स्वादुषगँसद इति च सिद्धं । इति नेमानभैरववाधानिविरचितो जटामणिस्समाप्तः ॥ श्री-कृष्णार्पणमस्तु ।

Here a note in Telugu is dated 15th of the dark fortnight of Kārtika of Pramādin, and says that these Avarṇi, Āvarṇi (two other works contained in the codex) and Jaṭāmaṇi were copied by Indrakanti Rāmacandrāvadhānulu from the original copied by Madhira Jagganna.

Published by Kaḍattūr Lakṣmaṇa Sastri, Sri Vidya Press, Kumbakonam, 1907. In this edition the author is surnamed Budha instead of Avadhānin. Considerable variations from the printed text are found in the MS.

814. 23. G. 6.

THE JAṬĀLAKṢAṆA—ANONYMOUS

जटालक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 2 folia (114 and 115). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten. Cursive medium writing. Uninked.

A treatise similar to the above and pertaining to the same S'ākhā. Author not mentioned.

Incomplete.

Begins:

महागणेशं गिरिजामपिशं
रमां हरिं वागधिदेवतां कं ।
गुरूं नमस्कृत्य यथोपदेशं
वक्ष्ये जटालक्षणशास्त्ररत्नं ॥
य इच्छति जटां वक्तुं स विप्रो वेदवित्तमः ।
तस्य कीर्ति विवर्द्धेत स वेदफलमश्नुते ॥

Ends:

विभ्रतानि पदान्यादि द्रष्टव्यं पौरुषे नतः ।
प्रग्रहः ईदूदेदोदं नवस्यस्य यस्य विद्वयं . ।

815. 10. G. 21.

THE JAṬĀVALLĪ OF PADMANĀBHA

जटावल्ली—पद्मनाभकृता

Paper. 29 folia (pp. marked 461—518). $8\frac{1}{10}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good large writing.

A treatise similar to the above, by Padmanābha.

Complete.

Begins: जटावल्ली । शुभमस्तु ।

वाचं वाररुचादींश्च प्रणम्यादिगुरून् हरिम् ।
उदात्तादिगुणैर्युक्ता वांछब्दाळप्रबोधिका ॥

तत्रादौ तातवज्जटावळिव्यवहारज्ञापनार्थं संज्ञासूत्रा-ण्यनुपवर्ण्यन्ते ।

Ends:

स्वर्णपुष्पजटावल्लिस्वरितोदात्तपल्लवाः ।
अश्लिष्टपदसन्दर्भराजिता नियमैः कृता ॥
योगिनो जनुपावेश्चेदं श्राद्धे संभवस्य च ।
लक्ष्मणार्यस्य पुत्रेण कृतेयं विदुषां मुदे ॥

इति पद्मनाभयज्वना कृता जटावल्ली समाप्ता । श्रीवेंकटेशाय नमः । श्रीगुरवे नमः ॥

The Saṃjñāviveka ends fol. *2b*, the Sthānaviveka fol. *3a*, the Varṇaviveka fol. *8b*, the Vargaviveka fol. *20b*, the Jaṭāviveka fol. *29b*.

Four extra folia at the end contain a discourse on the change of 'n' to Anusvāra in certain instances like त्रीन् लोकान्, etc., without mention of title and author in the MS. It begins with ननु त्रीन् लोकान् इमान् लोकान् अतृलोहितम् पश्चाल्लोकेत्यादौ कथं रूप-सिद्धिः । उच्यते । and ends with सुवर्गं ल्लोकमि-त्यादौ वकारव्यतिरेकेणोच्चारणमिति संक्षेपः । (fol. *4a*).

Fol. *4b*: "Collated by Pandits K. S. Hariharasastri and Y. Venkataramasastri from the Original MS. of Puranika Kesavacharya, Belur, Mysore. 28-5-1916."

816. 21. E. 51.

Palm-leaf. 21 folia. $14\frac{8}{10}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 4—6 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Same as the above.

Begins: जटावल्लि । हरिः ओं ।

वाचं वाररुचादींश्च प्रणम्यादिगुरुं हरिं ।
करिष्यामि जटावल्लीं विद्वत्सुहृदयंगमां ॥
यथा त्रिभाष्यरत्नं च संक्षिप्येयं प्रकाश्यते ।
उदात्तादिगुणैर्युक्ता वांचेद्यालप्रबोधिका ॥

तत्रादौ तावज्जटावल्यां संव्यवहारार्थं संज्ञासूत्राण्य-नुवर्ण्यन्ते ।

Ends:

वर्णस्पष्टा जटावल्ली स्वरितोदात्तपल्लवा ।
अशेषपदसंदर्भ राजते नियमैः कृता ॥

इति पद्मनाभकृता जटावल्ली समाप्ता ।

स्वरसपर्शांतस्थानुपचरतः त्रिष्टुगनुष्टुक्ककारांते विप-रीरिते प्राणानां क्तेष्मिपरे ॥

The Saṃjñāviveka ends fol. *2a*, the Sthānaviveka fol. *2a*, the Varṇaviveka fol. *6b*, the Vargaviveka (here wrongly written in the colophon as Varṇaviveka) fol. *15b*, the Jaṭāviveka fol. *21b*.

817. 19. G. 12.

THE JAṬĀVALLĪ (JAṬĀVALI)—ANONYMOUS

जटावल्ली (जटावलिः) अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 3 folia (3—5). $18\frac{3}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Injured. Good medium writing. Uninked.

A treatise similar to the above, in 55 verses. Author not mentioned in the MS.

Complete.

Begins :

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
वागीशं च तथा श्रीशं वरदं जगतां पतिं ॥ १ ॥
क्रमेण द्विपदं ब्रूयाद्व्युत्क्रमेणोत्क्रमेण च ।
सलक्षणं सर्वसंधौ जटा सा प्रोच्यते बुधैः ॥ २ ॥
अस्याः प्रमाणं प्रथमे प्रातिशाख्यप्रपाठके ।
रेपादेशेपि शब्दाच्च न धामेत्यार्षशब्दतः ॥ ३ ॥

Ends :

यः प्राणश्च तथायुर्दाः प्राणं म्मे मयि के नव ।
येनाग्रेस्मिन्नत्सधस्थे च वाज्यद्ध्नो न लुप्यते ॥
त्रिपदप्रभृतिष्वेव बलीय्यस्य नियोगता ।
अलोप एव कण्ठोक्तरन्ययोगेपि सर्वदा ॥ ५५ ॥
जटावल्लि समाप्तः । हरिः ओं कृष्णार्पणमस्तु ।

In the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 909, the title occurs as Jaṭāvali.

818. 23. E. 25.

Palm-leaf. 3 folia (4 sq.) $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good medium writing. Uninked.

Incomplete.

Begins :

. . . . ।
वागीशं च तथा श्रीशं वरदं जगतां पतिं ॥
क्रमेण द्विपदं ब्रूयात् व्युत्क्रमेणोत्क्रमेण च ।
. . . . धं ॥

Ends :

पवस्व व्रतपास्सूर्ये परोज्ञेव पुनस्तथा ।
प्राणश्च . तथायुर्दा प्राणं मे . . . . . ॥
. . . . ध्वनो न . लुप्यते ।
त्रिपदप्रभृतिष्वेव बलीयस्त्वन्ययोगतः ॥
अलोप एव कण्ठोक्ते पुनर्योगेपि सर्वदा ।
जटावलि समाप्ता ॥

819. 22. P. 20.

THE JAṬĀVICĀRA—ANONYMOUS

जटाविचारः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 29 folia (187 sq.). $13'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a fairly good condition. Fairly well written in a medium hand. Inked.

A treatise similar to the above. Pertains to the Taittirīyasaṃhitā. Author not mentioned.

Begins :

कृष्णपादांबुजद्वंद्वं नमस्कृत्वा सुरार्चितं ।
जटायां क्रियते सम्यग्विचारो भूसुरप्रियः ॥

ननु धर्म्मिसत्तायां प्रमाणमस्ति चेत्तद्विचारः कर्तुं शक्यते । तत् संभवे प्रमाणं न पश्यामि । तथा हि—अथ संहितायामेकप्राणभावे यथा युक्ताद्विधिस्सा प्रकृतिरिति प्रकृतिसंहितास्वरूपं निरूपितं । नानापदसंधानसंयोगः पदसंहितेत्यभिधीयते इति संहितास्वरूपं निरूपितं ॥

Ends : तस्माल्लोपालोपादिकविधायकं शास्त्रं संहितायां जटायां च न्यूनातिरेकेण नियमेनैव वर्तत इति सिद्धं ॥

इति त्रिभाष्यरत्नसंग्रहे प्रथमः परिच्छेदः । हरिः ओम् ॥

A note in Sanskrit (Grantha script) at the end of the preceding work in the codex gives the date of transcription of that as Amāvāsyā of Puṣya of Kāḷayukti and copyist as Sundararāja of S'rīraṅgapaṭṭaṇa.

820. 23. G. 6.

Palm-leaf. 23 folia (90 sq.). $14\frac{8}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten. Foll. 1—6 and 13—23 in a medium cursive hand; foll. 7—12 in a different and small but good hand. Uninked.

Same as the above.

Fol. *19a* : . . . रेकेण नियमेनैव वर्त्तत इति सिद्धिं । इति भाष्यरत्ने पृथमस्संग्रहः । श्रीमते हयग्रीवाय न्मः ।

From here disquisition on the same topic continues : यथोक्तं पुनरुक्तं तृपदप्रभृती त्रिपदप्रभृतीति सूत्रकृतादित्रिपदप्रभृतिन्यायो विहितः । तत्र च त्रिपदं प्रभृति यस्य तदिति तद्गुणसंविज्ञानो बहुव्रीहौ त्रिपदप्रभृतिवदेव न चतुष्ट्यं लभ्यते ।

Ends : fol. *23b* : अवर्णपूर्व इति किं । यज्ञस्य व्यृद्धेन । उपसर्ग इति किं । उभाभ्यां तर्धेति । ऋकारपर इति किं । नमो भरंत एमसि ॥

821. 22. H. 6.

THE NATVASAṂHITĀ—ANONYMOUS

णत्वसंहिता—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 5 folia (foll. *7b*—*11b*). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

A treatise registering cases of Ṇatva in the Ṛgveda. The title is written on the margin of fol. *1a*. Author not mentioned.

Complete.

Begins :

शिवाय गुरवे नमः । हरिः ओं । अग्निमीळे शक्रो यथा त्वामभिप्रणानुमो रक्षाणो ब्रह्मणस्त्रयः ।१॥ अयं देवाय प्रण आयूंषिवस्त निर्णिजेम धिषवण्या त्रयः ।२। एता याम ऊर्ध्वं ऊषुणार्मोषुणः परा परानिर्ऋतिः परा- णुदे विल्लू उत सक्ष्वादेव धनानि सुषणा प्रातर्यावाणा अध्वरं प्रातर्याव्णस्सप्त ॥ ३ ॥

Ends : प्र होता आह निर्णिजे अतिदुर्गाणि मोषुणस्येम स्वार्णये चत्वारि ॥ १ ॥ ये यज्ञेन सहस्रदा ग्रामणीः अदितिं सुप्रगीतिं प्रातर्यावाणं उरूण शरस्यर्णे प्रणयत नामि प्रणीति ओषधी . . ॥ २ ॥ दावानाम्नं तैः . . . अश्व निर्णिज्येका ॥ विहि ॥ रक्षोहणं वाजिनं प्रणय प्रचेतसः नृमणा पतिं त्रयः ॥ पुनः पूषावर्जं ॥ ४ ॥

हये जये प्रणयते नृपाणः स हि नो नृपाणः प्रणितिभीष्टे त्रयः ।५॥ उभा उ नूनं । चचरा चंद्रनिर्णि । ग्रामणीः । भरतसुप्रायणाः । प्रणयंति पंच ॥६॥ घृत-

निर्णिक्स्यामनुप्रणीतय: नेतार ऊषुण: दुर्हणा निरयणं परायणे पंच ॥ त्यचित् सुष्वाणास: सहस्रणीथा: कवय: । तदारभस्व दुर्हण: मम पुत्राश्शत्रुहण: गर्भे दुर्हणम प्र ण आयूंषि पंच ॥ श्रीरामय नम: ॥ श्रीरामाय नम: ॥

822. 22. P. 20.

THE TANNAIRṚTAMITIVICĀRA—ANONYMOUS

तन्नैर्ऋतमितिविचार:—अज्ञातकर्तृक:

Palm-leaf. 5 folia (199 sq.). $13'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten and injured. Cursive medium writing. Inked.

A brief work dealing with various points connected with 'तन्नैर्ऋतं' occurring in the Taittirīyabrāhmaṇa (1. 6. 1. 1). Author not mentioned.

Complete.

Begins: तऋऋतमित्यत्र लक्षण विचार: । हरि: ओम् ॥

ऋकारे परभूते च रेफ: पूर्वागमिष्यते ।

ऋकारे परभूते सति तस्मात् पूर्वस्य रेफस्य पूर्वांगत्वं पूर्वस्वरं प्रत्यंगत्वं न परांगत्वं परस्वरं प्रत्यंगत्वं भवतीत्यर्थ: । यथा—तन्नैऋतमित्यत्र विसर्जनीयस्य रेफमेतेष्वित्यनेन रेफत्वं । नैर्ऋतं इति स्थिते तत्परस्वरमित्यनेन ऋकारं प्रत्यंगत्वं रेफस्य । तथा सति परेण चासंहितं परस्वरेण असंहितं असंयुक्तं व्यनं पूर्वस्वरांगं भति इत्यनेन पूर्वांगत्वे प्राप्ते तन्नैऋऋतमित्यत्र उदात्तात् परोनुदात्तस्वरमित्यनेन नैरित्यत्रैकारस्य स्वरितत्वं तथा सति अंत्यांशे स्वर्यते दीर्घे विरामे व्यञ्जनस्य च इति वचनेन व्यञ्जनपरत्वादन्त्यांशे स्वरित: । तदन्ते विद्यमानस्य रेफस्य प्रचयत्वमिति । व्यञ्जनस्य स्वातन्त्रेण स्थातुमशक्यत्वात व्यञ्जनं स्वरांगमित्युक्तं । स्वरमद्ध्यस्य व्यञ्जनस्य पूर्वाङ्गत्वं परस्वरांगत्व वेति संदेहे तत्परस्वरमित्यनेन रेफस्य परस्परांगत्वं पूर्वांगत्वविधेरप्रसक्तत्वात् । उत नैऋऋतमित्यत्र नकारऐकारयो श्लिष्टत्वं ऐकाररेफयो श्लिष्टत्वाभावात् । ओमन्नित्यत्र मकारनकारयो श्लिष्टत्वं अन्नित्यत्र अकारनकारयो श्लिष्टत्वाभावात् । एवं च सति चर्म्मणश्चर्षण इत्यादौ शिष्टत्वाभावात् न पूर्वांगत्वं भवन्मते । यथ नैऋऋतमित्यत्र रेफऋकारयो श्लिष्टत्वाभावान्न परांगत्वं । तद्वदत्रापि एतेषूदाहरणेषु स्वरोत्तराद्विद्यमानानां स्वरैस्साकं श्लिष्टत्वाभावान्न पूर्वांगत्वं ।

Ends: तथा सति स्वरितयोर्मद्ध्ये यत्र नीचमिति विक्रमत्वं । अनुदात्तत्वमिति यावत् ।

तस्माद् ऋकारे परभूते च रेफ: पूर्वावशिष्यत । इत्येतदपपन्नं । . . तित्याभिरू . . समीचीनं । हरि: ओम् ॥

823. 20. K. 21.

THE TAPARA—ANONYMOUS

तपरम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 4). $11\frac{8}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 lines. Old. In good condition. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

A short treatise giving a list of such words as end in त् in the Yajurveda. Author not mentioned.

Begins: अथ यजुस्संहितायां नकारपरास्सानुनासिका: पदांता: पदकाले तकारा भवंति ।

Ends: हिंसिद्धिणुयाद्धन्याद्वृद्धविष्मद्धविष्कृतनिधनपरा ॥ तपरं समाप्तं ॥

824. 20. K. 38.

THE TAPARA (SARVATAPARA) OF S'EṢANĀRĀYAṆA

तपरम् (सर्वतपरम्)—शेषनारायणकृतम्

Palm-leaf. 2 folia (9 and 10). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines. Telugu script. Old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

A work similar to the above.

Complete.

Begins:

अभ्रादमुंचदकृणांदस्वापयदचिक्रदत ।
असच्चातृणदनमदस्मस्थदवीद्धवेत् ॥

Ends:

संगृह्यमपि यत्किंचिदत्रानुक्तं विचक्षणै: ॥ १४ ॥
ऊह्यमेवं नलाख्यातं लक्षणं समुदीरितं ।

इति श्रीशेषनारायणाख्यविरचितं सर्वतपरं समाप्तं । हरि: ओं ॥ श्रीकृष्णार्पणस्तु ॥

825. 9. D. 36.

THE TAITTIRĪYAPRĀTIS'ĀKHYA

तैत्तिरीयप्रातिशाख्यम्

Paper. 20 folia. $9\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Old. Edges worn; back of the cover injured; otherwise in good condition. Good large writing which has faded on fol. 20*b*.

Complete.

The subdivisions of the Pras'nas, though numbered, are not here called Adhyāyas. The Sūtras in each subdivision are counted as अथ वर्णसमाम्नाय एकषष्टि: (fol. 3*a*); अथ शब्दोत्पत्तिर्द्विपंचाशत् ॥ (fol. 4*b*); अथादावुत्तरे पंचदश (fol. 5*b*); अथ प्रग्रहा:श्चतु:पंचाशत् (fol. 7*a*); अथ संहितायामेकचत्वारिंशत् (fol. 8*a*); अथ षकारं चतुर्दश (fol. 9*a*); अथ नकारो नकारं षोडश (fol. 9*b*); अथ प्रथम: पंचत्रिंशत् (fol. 10*a*); ऊष्मपरश्चतुर्विंशति: (fol. 11*a*); अथैकमुभे पंचविंशति: (fol. 11b); लुप्यते त्वकार एकान्नविंशति: (fol. 13*a*); अथ लोप एकादश द्वादश (fol. 13*b*); इति प्रथम: प्रश्न: (fol. 14*a*); अथ मकारलोप: षोडश (fol. 16*a*); स्वरपूर्वं चतुस्त्रिंशत् (fol. 16*b*); नकारस्य नव (fol. 17*a*): अथ सकार एकत्रिंशत् (fol. 18*a*); तीव्रतरं नव (fol. 18*b*); ओंकारं सप्त (fol. 18*b*); स्वरितोयोर्मध्ये पंच (fol. 18*b*); इवर्णोकारयोर्द्वादश (fol. 19*a*); व्यंजनं षोडश (fol. 19*b*); शब्दप्रकृति: सप्तदश (fol. 20*a*).

826. 19. D. 61.

Palm-leaf. 19 folia (1—19). $15\frac{4}{10}'' \times 1\frac{3}{5}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Bad large writing. Inked.

Complete.

827. 23. A. 41.

Palm-leaf. 9 folia (1—9). $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Uninked.

Complete.

The divisions and subdivisions are not called Pras'nas and Adhyāyas respectively. The subdivisions in each Pras'na are numbered.

At the end: अथ चतस्र: संहिता: । अथ वर्णविशेषोत्पत्ति: । शब्द: प्रकृति: सर्ववर्णानां । व्यंजनं

स्वरांगं । इवर्णोकारयोर्व्यवकाराभावे . . . दात्तयोः । स्वरितयोर्मध्ये यत्र नीच . . . स्य . . . तु प्रणव . . रोर्ध तृतीयमात्रं ब्रुवते । तीव्रतरमानुनासिक्यं । अथ सकारपराः । नकारस्य रेफोष्मयवकारभावाल्लुप्ते च लोपाच्च पूर्वस्वरोनुनासिकं । स्वरपूर्वं व्यंजनं द्विवर्णं व्यंजनं । अथ मकारलोपः । हरिः ओं श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥

A fly-leaf at the beginning is dated 8-2-1904.

828. 23. H. 27.

Palm-leaf. 5 folia (2 sq.). $17'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

Incomplete, breaking off in the 3rd Sūtra of the 9th Adhyāya of the 2nd Pras'na.

Division 1, *i.e.* the first Pras'na is neither numbered nor named. The subdivisions are both named and numbered.

829. 23. I. 13.

Palm-leaf. 17 folia (40 ff.), numbered 38—53, foll. 1 and 2 of the codex being unnumbered and number 43 appearing twice. $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 or 6 lines in a page. Foll. 1—8 (and part of 9) in Telugu and the rest in Grantha script. Old. Worm-eaten. Cursive large writing. Inked.

Complete.

The divisions and subdivisions are not named. The latter are numbered in each division.

At the end:

पदक्रमविशेषज्ञः वर्णक्रमविचक्षणः ।

स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यस . . छेदाचार्यस॰सदमिति ॥ १२ ॥

अथ चतस्रः संहिताः । अथ वर्णविशेषोत्पत्तिः शब्दः . . . . वर्णानां । व्यंजन॰ स्वरागं । इवर्णोकारयोर्यवकारभावे । स्वरितयोर्मध्येय . . . . . . ओकारं तु प्रणव एके । तीव्रतरमानुनासिकं । अथ सकार उरः । नकारस्य . . . . . ष्मयवकारभावात् स्वरपूर्वं व्यंजनं । अथ मकारलोपः । हरिः ओं ॥

A note in Tamil on a small broken fly-leaf at the beginning is dated 32nd of Āṭi corresponding to Siṃha of the year Aṅgira.

830. 25. D. 13.

Palm-leaf. 8 folia (10 sq.). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good small writing. Inked.

Incomplete, breaking off in Adhyāya 6 of Pras'na 2.

831. 25. E. 8.

Palm-leaf. 9 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. Heavily damaged. Good medium writing. Inked.

Complete.

The divisions and subdivisions are numbered but not named.

At the end: अथ चतस्रः संहिताः । . . . . . शब्दः प्रकृतिः । व्यंजनं । इवर्णोकारयोः । स्वरितयोः । ओकारं तु । तीव्रतरं । अथ नकार परा । नकारस्य रेफोष्म । स्वरपूर्वं । अथ मकारलोपः ॥

On a fly-leaf at the beginning: प्रातिशाखासूत्रव्याख्यानं प्रसन्नदं । But the MS. contains only the text.

832. 25. E. 12.

Palm-leaf (S'rītāla). 13 folia (numbered 15 sq.). $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{10}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Edges damaged. Good medium writing. Inked.

Incomplete, Sūtras 1—15 of Adhyāya 1. 1 missing. Begins abruptly with त्तरा वर्णाख्या (1. 1. 16).

The divisions and subdivisions. are numbered and named Pras'nas and Adhyāyas respectively.

At the end:

स्वरितोदात्तनीचत्वं श्वासो नादोंगमेव च ।
एतत् सर्वं तु विज्ञेयं छंदोभाषा . धीयता ॥
पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदमाचार्यसंसद-
मिति ॥

इति चतुर्विंशोध्यायः । श्रीमते वेदान्तगुरवे न्मः । पत्मनाभस्वामीसहाय्यं । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो न्मः । द्वितीयप्रश्नं समाप्तः ॥

Two extra leaves at the end contain a prayer for rain addressed to Varuṇa:

चंद्रप्रभं पंकजसंनिविष्टं
पाशांकुशाभीतिवरं दधानं ।
मुक्ताकलापांगितसर्वगात्रं
ध्यायेत् प्रसंनं वरुणं सुवृष्ट्यै ॥
त्वं वै जलपतिर्भूत्वा सर्वसस्याभिवृद्धये ।
नियंत्रितो महेशान पूर्वं त्रैलोक्यरक्षणे ॥
अस्माभिः प्रार्थितो नूनं अनावृष्टिप्रपीडितैः ।
अद्य त्रैलोक्यरक्षार्थमपः क्षिप्रं प्रवर्षय ॥
पाशवज्रधरं देवं वरदाभयपाणिनं ।
अभ्रारूढं तु पर्जन्यं वृष्ट्यर्थं प्रणमाम्यहं ॥
यस्य केशेषु जीमूता नद्यस्सर्वांगसंधिषु ।
कुक्षौ समुद्राश्चत्वारस्तस्मै तोयात्मने नमः ॥
पुष्कलावर्तकैर्मेघैः प्रापयन्तं वसुंधरां ।
विद्युत्गर्जितसंबाधं तोयात्मानं नमाम्यहं ॥
आयातु वरुणः शीघ्रं प्राणिनां प्राणरक्षकः ।
अतुल्यबलवानत्र सर्वसस्याभिवृद्धये ॥
ध्रुवासु त्वा सुक्षितिषु सुक्षीयंतोर्व्यो
अस्माकं पाशं वरुणो मुमोचत् ।
आ वो वन्वाना अदितेरुपस्था-
द्यूयं पात स्वास्तिभिः सदा नः ॥
वर्षं तु ते विभावरि
दिवो अभ्रस्य विद्युतः ।
रोहंतु सर्वबीजा-
न्यव ब्रह्म द्विषो जहि ॥
उ त्वा मदंतु स्तोमाः कृणुष्व राज्ञो अद्रिवं ।
अनृषिरुग्रमपुयोषस्त्वा देवेष्वाशिषो जगाम ॥
ऋश्यश्रृंगाय मुनये विभण्यकसुताय वै ।
नमश्शान्ताधिपतये सद्यस्सद्वृष्टिहेतवे ॥
विभण्यकसुतश्रीमान् शांतापतिरकल्मषः ।
ऋश्यश्रृंग इति ख्यातो महावर्षं प्रयच्छतु ॥

Here a later and uninked hand adds:

जुम्बकाय विद्महे पाशहस्ताय धीमहि । तं नो वरुणः प्रचोदयात् ॥ अंगारकाय विद्महे रक्तवर्णाय धीमहि । तं नो भौमः प्रचोदयात् ॥

The original hand continues:

ओं नमो भगवते वरुणाय जलाधिपतये मकरवाहनाय श्वेतवर्णाय पाशहस्ताय सर्वान्मेघानाकर्षया-

कर्षय मुञ्च मुञ्च शीघ्रमेव महावर्षं स्रावय स्रावय । एहि इन्द्र एहि वरुण एहि पर्जन्य । एह्यगस्त्य । एह्यृश्यशृंग सद्यौः संपूर्णवृष्टिं देहि पर्ज्जन्यों ॥

833. 25. H. 14.

Palm-leaf. 12 folia (1—12). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Uninked.

Complete.

The divisions and subdivisions are neither numbered nor named. A note in Telugu at the end gives the date of the MS. as Friday, 15th of Ās'vija of Sarvajit, and the copyist as Vārāṇasī Rāmasvāmi. This also states that the original of these two Pras'nas of the Prātis'ākhya belonged to Citrāpurī Subbāvadhāni. This is followed by

अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ।

श्रीराम । व्यासशिक्षा । लक्ष्मीकान्तशिक्षा । भरद्वाजशिक्षा । शंभुशिक्षा । अरण्यशिक्षा । अपिशलिशिक्षा । कौहळेयशिक्षा । कालनिर्णयशिक्षा । आत्रेयशिक्षा । navas'ikṣālu vrās'inānu.

834. 25. L. 8.

Palm-leaf. 9 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing which is somewhat faded on fol. 6. Inked.

Complete.

Division 2 is numbered and named Pras'na, but not division 1. The subdivisions are numbered and named Adhyāyas. At the end a note in Tamil gives the time of completion of the transcription of the MS. as Ghaṭikā 25, 5th day of the dark fortnight of Āvaṇi of Pramādīca

835. 25. L. 32.

Palm-leaf. 11 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Complete.

The divisions and subdivisions are numbered and named Pras'nas and Adhyāyas respectively.

At the end :

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्रविशेषंजो गच्छेदाचार्यसंपदं गच्छेदाचार्यसंपदमिति ॥

इति प्रातिशाख्ये द्वादशोद्ध्यायः । द्वितीयप्रश्न समाप्तः ॥

उभावा२ं होतर्दोषागन्म सुवस्संज्योतिषा सोमाय पितृमते सुवानस्सोमो वर्द्धतु त्वा राजंदिवोस्य जगतो रराणो वीहि कव्यवाह पितॄन् कर्म्मण्य स्वधायै मन्यासै शं प्र देव२ंसंते वायु अग्ने यं क्षये पाथा धुव क्षितिरपामतिव्रतमेकास्य सुमतावग्नि वृत्राणि चर्षणीनां य इमा वीरश्शतमन्युः पयसा महीं गां सुहिरण्ये सुशिल्पे शुक्रास्ताः पुष्टं पशुमन्यते ॥

836. 25. L. 33.

Palm-leaf. 13 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

The divisions and subdivisions are numbered and designated as Pras'nas and Adhyāyas respectively.

At the end : अथ चतस्रः संहिताः । अथ वर्णविशेषोत्पत्तिः । शब्दः प्रकृतिः सर्ववर्णानाम् । व्युंजनम् स्वरांगम् । स्वरयोर्मध्ये नीचं स्यात् । औकारौ प्रणव एके इवर्णोकारयोर्यकारभावपक्षे प्र ड ते ये प्रह्वाम्यग्रो वा । एष जज्ञे संस्थानो युवयोर्या पृष्ठे पतिर्वो गोशुष्मः । पुवस्संमिद्ध ऋषभः । याथो वचो वर्षिष्ठ जुषाणोद्यो रुद्रो वृष्णः पूर्वः । अरतिमस्य यज्ञस्यातिदूतो अतियज्यनृणो विष्यं ननमिर्वोनेष्व च । चिरजिनाञ्ज्यानुमह्विया अम्बाल्यर्वतम् स्त्वकृणोंगिरोस्पुरो अस्कभायदच्युतोश्वासनिरशिश्रेद । इति प्रादशाखाद्वितीयप्रश्नं समाप्तं । गोपालशास्त्रियळुय पुस्तकं सप्तलक्षणग्रन्धं ॥

837. 28. J. 15.

Palm-leaf. 9 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good small writing. Inked.

Complete.

The divisions and subdivisions are numbered and named Pras'nas and Adhyāyas respectively.

At the end : अथ मकारलोपष्षोडश । स्वरपूर्वं त्रयस्त्रिंशत् । नकारस्य नव । अथ सकारपरा एकत्रिंशत् । तीव्रतरं नव । ओकारं तु स . . . . पञ्च । इवर्णोकारयोर्द्वादश । व्यंजन१ं स्वरांगं षोडश । शब्दप्रकृतिस्सप्तदश । अथ वर्णविशेषोत्पत्तिर्द्वावि२ंशतिः । अथ चतस्र . . . . श . ॥ . प्रातिशाख्ये प्रथमप्रश्ने अष्टषष्टिरुत्तरशतं सूत्रं । द्वितीयप्रश्ने सप्ताशीतिरुत्तरं शतं सूत्रं । समाप्तश्च प्रश्नं द्वितीय . . . . श्रीकाशीपतये मम गुरवे नमः । अखिलाण्डेश्वरीसमेतश्रीजंबूनाथाय नम । सुगंधिकुंतलासमेतश्रीमतृभू . . . . रमीनाक्षीसमेतश्रीसौंदरेश्वराय नमः । ज्ञानप्रसूनांबिकासमेतश्रीकालहस्तीश्वरार्पणमस्तु ॥

हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीकाशीपतये मम गुरवे नमः ।

विघ्नार्क्कामराक्रियादौ द्वेकार्धघटिकाक्रमात् ।
रंध्रद्व . . . . र्कप्रदोषात्परिकीर्त्तिताः ॥
वृद्धिसाम्यक्षयेषु षा त्रिचतुः पञ्चनाटिकाः ।
ष . . . . स्सायमनाध्यायस्तु कीर्त्तिताः ॥

पायादायासखेदक्षुभितफणिफणारत्ननिर्य . . .
. . . या पतंगद्युतिमुदितवियद्वाहिनी चक्रवाकः ।
. भ्रांत भ्रांतचूडातुहिनकरकरालि . . . नालीकनालच्छेदामोदातुहिणरधखगखगं धूर्जटेः स्ताण्डवं नः ॥

साध . . . . द्वयमया न रचितं तवालवालमिति हे चंपकसर्वदिश . . . . सुरभिकरोषि । जाने . . . . . ।

838. 28. M. 20.

Palm-leaf. 8 folia (57 sq.). $14'' \times 1\frac{8}{10}''$. 9—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at the beginning. Fairly old. In good condition. Good small writing. Inked.

Complete.

The divisions are numbered and named Pras'nas. The subdivisions are numbered but not named.

At the end :

अथ चतस्रश्चत्वारि । अथ चतस्रस्संहिताः । अथ वर्णविशेषोत्पत्तिः । शब्दः प्रकृतिः । व्यञ्जनं स्वरांगं । इवर्णोकारयोः । स्वरितयोर्म्मद्ध्ये ओकारं तु प्रणव एके । तीव्रतरमानुनासिक्यं । अथ सकारपरः । नकारस्य । स्वरपूर्व्वं व्यञ्जनं । अथ मकारलोपः । इति प्रातिशाख्ये द्वितीयप्रश्नस्समाप्तः । हरिः ओम् । श्रीकृष्णार्प्पणमस्तु । शुभमस्तु ।

श्रीवत्सश्रीनिवासेन रामदीक्षितसूनवे ।
लिखितं पूर्णमभवत् प्रातिशाख्यं महत्तथा ॥
त्रिभाष्यरत्नं च तथा संपूर्णलिखितं पुनः ।
हरिः ओम् ॥ श्रीनृसिंह्मगुरवे नमः ॥

839. 30. H. 8.

Palm-leaf. (S'rītāla). 15 folia (105 sq.). 10″ × 2″. 10 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Good medium writing. Uninked.

Incomplete, Adhyāyas 11 and 12 of Pras'na 2 missing.

Colophon at the end : इति प्रातिशाख्ये द्वितीयप्रश्ने दशमोद्ध्याय: ।

The first division is neither numbered nor named Pras'na. The subdivisions are numbered and named Adhyāyas.

There are two extra leaves at the end. One of these contains in Tamil prescription of a herb called Pettummuṭṭi (in Tamil) for cases of poison. The other contains the following :

पितामहशिरश्छेदप्रवीणकरपंकज ।
नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं महेश्वर ॥
निसुंभसंभप्रमुखदैत्यसंभरणक्षमे ।
नमस्तुभ्यं + + + + + महेश्वरि ॥
शैलराजस्य जामाता शशिरेखावतंसक ।
नमस्तुभ्यं + + + महेश्वरि ॥
भूतनाथ पुराराते भुजंगकृतभूषण ।
नमस्तुभ्यं + महेश्वर ॥
नितंबिनी महेशस्य कादंबवननायके ।
नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं महेश्वरि ॥

840. 10. G. 21.

THE TAITTIRĪYAPRĀTIS'ĀKHYAVIVARAṆA (VAIDIKABHŪṢAṆA, BHŪṢAṆARATNAVṚTTI)—ANONYMOUS

तैत्तिरीयप्रातिशाख्यविवरणम् (वैदिकभूषणम्, भूषणरत्नवृत्तिः)—अज्ञातकर्तृकम

Paper. 180 folia (pp. marked 1—360). $8\frac{1}{10}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Modern. In excellent condition. Good large writing.

A commentary on the Taittirīyaprātis'ākhya. Author's name not found in the MS.

Complete except for some lacunæ (mostly in Adhyāya 1 of Pras'na 1) indicated by ×.

Begins :

वैदिकभूषणम् ।
. . . .
वागीशाद्यास्सुमनसस्सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
शेषं पाणिनिमीश्वरं हरिमज . . . . . .
. . . . घनामधा . . . ।
. . . . . भज स्मरामि विमृशाम्याराधयाम्यद्रिये-
शं सेनौ नमाम्युपैमि कलये शब्दार्थसंसिद्धये ॥
वैदिकाभरणे रत्नं यथावत् स्थाप्यतेऽनया ।
अतो भूषणरत्नानि . . . . ॥
. . . . यथेत्ययमधिकारः ।

तदुत्तरमाप्रावेत्यस्मात्प्राक् वर्णसमाम्नाय इत्यधिकृतं वेदितव्यम् । वर्णाः अकारादय । स एकत्र आम्नायन्ते आनुपूर्व्येण पठ्यन्त इति वा । . . . . ई उ ऊ ऊद्दच्च ऋऌच् एदेदोदौ स्वरा एते फखगघङ-

चाश्वजौ । मयरा लवकाः शषसाः पक्षळंय . . . . त्तिरीयजाः ॥ अथ नवादितः समानाक्षराणि । अथ अस्मिन्नध्याये संज्ञापरिभाषणमधिक्रियते ।

सर्वत्र भाष्यते या सा परिभाषानुपूर्व्यतः ।

ग . . . . हानुवृत्तस्य वर्णसमाम्नाय इत्यस्य षष्ठ्यन्ततया विभक्तिपरिणामः कर्तव्यः । वर्णसमाम्नायस्यादितो नव वर्णाः समानाक्षरसंज्ञका भवंति ॥ अदाद्यूत्पर्यं . . . . इति किं । उपरि मा भूत् ।

हरन्ति नान्यांगतया चलंती-
त्यजक्षरं स्यादसमानहीनात् ।
वर्णास्समानाक्षरसंज्ञकाः स्यु-
रनर्थसिध्यै महतीहि संज्ञा ॥

. . . . . प्रग्रहा इत्यानुनासिकत्वम ॥ २ ॥

Ends with long discourses on the Varṇalakṣaṇa, Kramalakṣaṇa, Jaṭālakṣaṇa, Varṇakramalakṣaṇa and Mātrālakṣaṇa.

मात्रालक्षणमुच्यते ।

पादार्धत्रिपदैकपादसहिताः साध्यर्धद्व्यर्धक-
त्र्यर्धादिरिह वर्नकालकलना मात्रा विदु र्ये हरेः ।
मात्रा यान्ति त एष तेषु महिमा दैवैरपि श्रूयते
वृत्तौ भूषणरत्नशब्दकृतनाम्न्यभ्यासबाहुल्यतः ॥

पादमात्रा यथा—आ वायोरित्यत्र वकारादे । अर्धमात्रा यथा—शुचि वा इत्यत्र शकारादेः । त्रिपान्मात्रा यथा—बाल् इत्यत्र पदकाले लकारस्य । एकमात्रे यथा—तेषां इत्यत्रमकारः । पादसहितमात्रा यथा—महा२ इन्द्र इत्यत्र व्यक्तिनासिक्ययोः । अध्यर्धमात्रा यथा—सर्वा२ अग्नीनित्यत्र स्वरिह्यनुस्वारः । द्विमात्रे यथा—तं मा इत्यत्र पदकाले मकारस्य द्विस्तावनित्यादेश्च । सार्धद्विमात्रे यथा—स पाठान्ते । समुद्रो बन्धुः । ओ२ इत्यत्र ओकारस्य । त्रिमात्रा यथा । त्वी इत्यत्र ईकारस्य । एवमर्धसहितमात्रादयश्च ऊह्याः । इति मात्रालक्षणं समाप्तम् । शुभमस्तु । श्रीनृसिंहार्पणमस्तु । श्री श्री श्री श्री श्री ॥

841. 19. N. 32.

THE TAITTIRĪYAPRĀTIS'ĀKHYAVIVARAṆA (TRIBHĀṢYARATNA) OF SOMAYĀRYA

तैत्तिरीयप्रातिशाख्यविवरणम् (त्रिभाष्यरत्नम्)—सोमयार्यकृतम्

Palm-leaf. 78 folia (numbered 2—76, fol. numbered 1 missing; foll. 35—37 marked 35, 38 and 36; fol. 38 unmarked; fol. 39 marked 73; foll. 40 and 41 marked 37 and 39 respectively; number 57 appears twice). $17'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Ends :

गच्छेदाचार्यसंसदमिति पदवीप्सा शास्त्रपरिसमाप्तिं द्योतयति ।

वेदमेव जपेन्नित्यं यथाकालमतन्द्रितः ।
न ह्यस्याहु परं धर्म उपधर्मोन्य उच्यते ॥
वेदाक्षराणि यावन्ति पठितानि द्विजातिभिः ।
तावन्ति हरिनामानि कीर्तितानि न संशयः ॥

तपस्वाद्ध्यायीति ब्राह्मणं तत्र श्रूयते—स यदि तिष्ठन्नासीनश्शयाने वा स्वाद्ध्यायमधीते तप एव तत्तप्यते । तपो हि स्वाद्ध्या इत्यथापि वाजसनेयिब्राह्मणं आपस्तंबस्मरणात् । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रविद्यारण्यकृते प्रातिशाख्ये विवरणे चतुर्विंशोऽध्यायः । मीनाक्षीसुंदरेश्वराभ्यां नमः ॥

त्रिलोचनद्ध्यानविशुद्धकौमुदी-
विनिद्रचेताः कुमुदकलानिधिः ।

स सोमयार्यो विततान सम्मतं
    विपश्चितां भाष्यमिदं सुबोधकं ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
सदोषो वाप्यदोषो वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीमीनाक्षीसुंदर्यै न्मः ।

सुवर्णपद्मनीतटान्तदिव्यहर्म्यवासिने
    सुपर्णवाहनप्रियाय सूर्यकोटितेजसे ।
अपर्णिया विहारिणे फणाधरेंद्रधारिणे
    सदा नमश्शिवाय ते सदाशिवाय शंभवे ॥
सुतुगभंगजंतुजासुधांशुखण्डमौलये ।
पतंगपंकजासुभृत्क्रुपीडयोनिचक्षसे ॥

An extra leaf inserted after fol. 36 contains the following Nāmakaraṇaprayoga.

. . . . अद्भिश्शेषं विसृज्य गोष्टे निनयेत् । उत्तरया मातुरुपस्थ आधाय माते कुमारं + स्वे गृहे । उत्तरया दक्षिणं स्तनं प्रतिधाप्य अयं कुमार: + बलं । उत्तराभ्यां पृथिवीमभिमृश्य यद्भूमे हृदयं + मा पौत्र-मघ॰ रुदं । उत्तरेण यजुषा संविष्टं नामयति न रुदति + यत्न चाभिमृशामसि । उत्तरेण यजुषा शिरस्त उदकुंभं निधाय आपसुप्ते जाग्रत रक्षांसि निरितो नुदध्वं । जातकर्मांगं फलीकर्णहोमं करिष्ये । यत्र क चेति मिथु-नाम्नी प्रतिष्ठाप्या प्राक्तोयं च निधाय तूष्णी परिस्तीर्य परिषिच्या सर्षपान् फलिखण्डमिश्र: अंजलिनोत्रैतस्त्रिभि स्वाहाका हुत्वा अयं कलि + पर्याद्वं स्वाहा । त्रि: । मरुद्भ्ययिदं । शण्डेरथशण्डिकेर उल्खलः + दित: स्वाहा । त्रि: । अग्नय इदं । अयशण्डो मर्क + दित स्वाहा त्रि: । अग्नय इदं । केशिनी श्व + दित: स्वाहा । अग्नययिदं मिश्रवासस: + पलितान् कृतान् स्वाहा । अग्नययिदं । यताग्नतैता गृह्णीतेति + विकेशान् लंबनस्तनान् स्वाहा । त्रि: । अग्निमिन्द्राबृहस्पतययिदं । नक्तं चारिण उरुस्पेशान् + ग्रामे मिथुनमिच्छन्ती स्वाहा । अग्नय इदं । निशीथ चारिणी +

अग्ने अक्षीणि निर्दहत् स्वाहा । त्रि: । अग्नय इदं । प्रविष्टे प्रविष्टेव तूष्णीं । अग्नावावपतेति । यवमहरहरान् निर्दिशतायां पुन: परिषिच्य पूर्वोक्त जातकर्मांकहिरण्य-रूपेणातभ्युदयं करिष्ये । अ . . . . कृत्वा पुण्याहजलेन कुमार प्रोक्ष्या हरि: ओम् । नाम कर्म्मं ॥

842. 21. K. 14.

Palm-leaf. 110 folia. $13'' \times 1\frac{3}{4}''$. 7—9 lines in a page. Telugu script. Recent. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

The verse mentioning the author is not contained at the end.

Ends: गच्छेदाचार्यसंसदमिति पदवीप्सा शास्त्र-समाप्तं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोध्याय: । श्रीकृष्णार्प्पणमस्तु । श्री-सीतारामार्पणमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षंतुमर्हति संत: ॥

843. 21. K. 15.

Palm-leaf. 96 folia. $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9—11 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition except foll. 60 and 61 which are slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

The verse mentioning the author is not contained.

Ends: गच्छेदाचार्यसंसदमिति वीप्सा शास्त्रपरि-समाप्तिं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोद्ध्याय: । हरि: ओम् । श्रीगुरुभ्यो नम: । मीनाक्षिसुंदरेश्वराभ्यां नम: ।

Fol. 1*a* :

अन्येन यस्य संस्कार: कृतस्संचयवर्जित: ।
पुनर्दहनमारभ्य श्राद्धान्तं विधिवच्चरेत् ॥
अस्थिसंचयनादर्वाक् पुनर्दाहो विधीयते ।
अस्थिसंचयानदर्वाक् पुनर्दहनमिष्यते ॥
ततस्तु कर्म कुर्वीत संस्कर्ता विसृजेत्तदा ।

Here a note in Tamil gives 8th of Āṭi of Akṣaya as the date of the MS. and Dharmarājajaṭāvallabha as the copyist.

A fly-leaf at the beginning contains the following:

Fol. 1*b* :

ब्रह्मामु + भातं ।
भृगुर्व . . . राश्च . मनु: पुलस्त्य: . . . ।
. . . . . . मरीचिश्च्यवनोथ दक्ष: कुर्वन्तु + तं ।
सनत्कुमारश्च सनंदनश्च
    सनातनो . . . द्वीपवनानि सप्त ।
भूरादिकूर्मो भुवनानि सप्त
    कु . . . . तं ॥
सप्तार्णवा: सप्त कुलाचलानि
    सप्तर्षयो शश्च वार्युज्वलितं च तेज: ।
नभ: सशब्दं महता सहैव
    कु . . . . तं ॥
इत्थं प्रभाते परमं पवित्रं
    पठेत् स्मरेद्वा श्रृणुयाच्च तत्तत् ।
दुस्वप्ननाशस्त्विह सुप्रभातं
    भवेच्च नित्यं भगवत्प्रसादात् ॥

Fol. 2*a* :

शु	बु कु	च रवि	केतु
			ल
राहु गुरु			शनि

844. 21. K. 32.

Palm-leaf. 16 folia. $16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fair medium writing. Inked.

From Prasna II, Adhyāya 5 to the end.

Begins: तीव्रतरमानुनासिक्यमनुस्वारोत्तमेष्विति शैल्यायन: । अनुस्वारश्च उत्तमाश्च अनुस्वारोत्तम: । तेषु तीव्रतरं भवति आनुनासिक्याविति शैल्यायन . . . . र्मन्यते ॥

Ends:

गच्छेदाचार्यसंसदमिति वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं द्योत-यति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वादशो-द्ध्याय: । हरि ओम् ॥

845. 21. K. 39.

Palm-leaf. 72 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Uninked.

Prasna 1; complete.

846. 21. K. 40.

Palm-leaf. 65 folia. $17\frac{2}{10}'' \times 1\frac{3}{4}''$. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Uninked.

Incomplete, breaking off in the last Sūtra of Adhyāya 11 of Pras'na 2.

क्रमविक्रमसंपन्नामद्रुतामविलंबितां ।
नीचोच्चस्वारसंपन्नां वदेद् धृतवर्ती समां ॥ इति ॥

तैत्तिरीयाणां स्वारसिकतमनिरूपकोयं श्लोकः । क्रमविक्रमाभ्यां संपन्नां क्रमो द्वित्वं विक्रमस्तु स्वरितयोर्मध्ये य . . . . ।

847. 25. D. 11.

Palm-leaf. 61 folia (numbered 1—58, numbers 26, 27 and 28 appearing twice). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured, some broken leaves being stitched. Cursive medium writing. Inked.

Incomplete, breaking off with Sūtra 1. 12. 10.

848. 25. L. 2.

Palm-leaf. 150 folia. $14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Cursive small writing. Partly inked.

Complete.

Ends: गच्छेदाचार्यसंसदं वीप्सा शास्त्र . . . . भाष्यरत्ने प्रातिशाख्ये विवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोद्ध्याय . . . . . ।

प्रथमं सूत्रं संख्य १६ । द्वितीयं सूत्रं संख्य ३३ ।
तृतीयं सूत्रं संख्य ९. . । . . . यं सूत्रं संख्य ३१ ।
प + यं सूत्रं संख्य . . । ष + यं सूत्रं संख्य . . ।
स + यं सूत्रं संख्य . . ९ । अ + यं सूत्रं संख्य ११ ।
न + यं सूत्रं संख्य १९ । द + यं सूत्रं संख्य २२ ।
ए + यं सूत्रं सं ७ । आहत्य सूत्रसंख्या १९१४ सूत्रं । आहत्य प्रश्नं २ सूत्रं ९१० । श्रीअखिलांडेश्वरीसहायं । श्रीशेषाद्रिदीक्षितस्य इदं ग्रंथं प्रातिशाख्यात्रिभाष्यरत्नं संपूर्णं ॥

On a fly-leaf at the end:

यजुर्वेदस्य प्रातिशाख्याभाष्यं त्रिभाष्यरत्नं प्रश्नं २ । पाणिनिशिक्षा पत्रं ६ । आधानं (२) पत्रं १९६ । संपुटं १ । वर्णक्रमदर्पणं पत्रं ६२ । स्वरावधानं पत्रं २४ । योहिप्राप्तिभाष्यं पत्रं १० । भारद्वाजशिक्षाव्याख्यानं पत्रं ३१ । सर्वसंमतशिक्षाव्याख्यानं पत्रं २० । जटामणिपत्रं ७ । आधानं ६० संपुटं १ । शमानव्याख्यानं । विलिंघ्यव्याख्यानं । स्वरपंचाशत्व्याख्यानं । बैट् । अनिंग्यव्याख्यानं । सूतसंहितै ज्ञानयोगखण्डं । नपरव्याख्यानं । तपरव्याख्यानं । अवर्णिव्याख्यानं । आवर्णिव्याख्यानं । षड्विंशतिसूत्रं । वर्णक्रमदर्पणं । आरण्यशिक्षा । अक्षरसंख्या । रावणबैट् ।

अपुत्रो लभते पुत्रान् अधनो धनवान् भवेत् ।
सदा आधानशीलस्तु पिंगाक्षो . . कुशमध्यो बहद्बलः॥
बृहत्कपालः कृष्णांघ्री शिक्षाकल्पो व्याकरणं . . ।
. . . . पश्चित् । शास्त्रसमाप्तिं द्योतयति ॥

849. 25. L. 34.

Palm-leaf. 107 folia (marked 15 sq.) $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Edges worm-eaten and injured. Good small writing. Inked.

Complete.

The verse mentioning the author occurs here after the colophon.

Ends: गच्छेदाचार्यसंसदमिति वीप्सा शास्त्रस्य परिसमाप्तं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्य-

विवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोद्ध्यायः । हरिः ओम् । समाप्तो द्वितीयप्रश्नः । श्रीगुरुभ्यो न्मः । त्रिभाष्यरत्नकृताचार्याय न्मः ।

त्रिलोचनद्ध्यानविशुद्धकौमुदी-
विनिद्रचेतःकुमुदः कलानिधिः ।
स सोमवार्यो विततान सम्मतः
विपश्चितो भाष्यमिदं सुबोधकं ॥

महागणपतये न्मः ॥

Here a note in the Telugu language gives 18th of Mārgas'iras of S'obhakṛt as the date of the MS. and Gopālabhaṭṭa, son of Kuppāvadhāni as the copyist and former owner.

850. 28. J. 19.

Palm-leaf. 81 folia. $17'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fair small writing. Inked.

Incomplete, breaking off with Sūtra 10 of Adhyāya 21.

उदात्तस्य श्रुतिरिव श्रुतिः यस्याः सा वुदात्तश्रुतिः । इति प्रचयस्वरूपनिरूपणम् । अतो न पुनरुक्तिशंका ॥

851. 28. M. 20.

Palm-leaf. 56 folia (4 sq.). $14'' \times 1\frac{3}{10}''$. 9—11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at the beginning. Fairly old. In good condition. Good small writing. Inked.

Complete.

The verse mentioning the author is not contained at the end.

Ends: गच्छेदाचार्यसंपदमिति पदवीप्सा शास्त्रपरिसमाप्तिं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे चतुर्विंशोद्ध्यायः ॥

त्रिलोचनद्ध्यानविशुद्धकौमुदी-
विनिद्रचेतःकुमुदः कलानिधिः ।
स सोमवर्यो विततान संमतं
विपश्चितं भाष्यमिदं सबोधकं ॥

हरिः ओम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । शुभमस्तु । श्रीमन्नृसिंहगुरवे नमः ॥

Here a note in Tamil gives Saturday, Caturdas'ī, 22nd of Aippas'i of Parābhava as the date and Uruppaṭṭūr S'rīnivāsa Ayyaṅgār as the copyist of the MS.

852. 29. I. 6.

Palm-leaf. 85 folia. $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly worm-eaten and injured. Fair medium writing.

Incomplete, breaking off with Adhyāya 13, *i.e.* Adhyāya 1 of Pras'na 2.

853. 29. K. 20.

Palm-leaf. 107 folia (185 sq.). $16\frac{4}{10}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good condition. Good large writing. Uninked.

Complete.

Ends:

गच्छेदाचार्यसंसदमिति वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोध्यायः । द्वितीयप्रश्नः समाप्तः ।

त्रिलोचनध्यानविशुद्धकौमुदी-
विनिद्रचेतःकुमुदः कलानिधिः ।
स सोमयार्यो विततान संमतं
विपश्चितां भाष्यमिदं सुबोधनं ॥

त्रिभाष्यरत्नमखिलं यथामातृकमत्र विते परमं वेद्यं वेङ्क्यावयज्वना । सांबसदाशिवाय नमः ।

करकृतमपराधं क्षंतुमर्हन्ति संतः ।

श्रीशारदांबाय नमः ।

A Note in Telugu at the end says that the transcription of this for Vedamūrti Maddūri Narasimhalugāru, by Kālakūri Devalrāju was completed on Thursday, the 2nd day of the dark fortnight of Puṣya of Khara, and ends with an invocation to Bāṇḍuḍa Bhogaliṅga.

854. 30. K. 29.

Palm-leaf. 58 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Complete.

Ends:

गच्छेदाचार्यसंसदमित्येषा वीप्सा शास्त्रपरिसमाप्तिं द्योतयति । इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीय्यप्रश्ने द्वादशोध्यायः ॥

त्रिलोचनध्यानविशुद्धकौमुदी-
  विनिद्रचेतःकुमुदः कलानिधिः ।
स सोमवर्यो विततान संमतं
  विपश्चितां भाष्यमिदं सुबोधनं ॥

सोमवर्यत्रिभाष्यरत्नं संपूर्णं ।

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
तत्सर्वं क्षम्यतां देव नारायण नमोस्तु ते ॥

त्रिपुरसुंदर्यै नमः ॥

855. 22. E. 36.

THE TRIKRAMALAKṢAṆA (ANONYMOUS) WITH A COMMENTARY

त्रिक्रमलक्षणम्—(अज्ञातकर्तृकम्) सव्याख्यम्

Palm-leaf. 2 folia (23 and 24). $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins:

नोपसर्गोवसानस्थः नीचः पूर्वस्तथा द्वयोः ।
त्रिषु मध्ये स्थितं चैव ह्यावानोवग्रहस्तथा ॥

ऋगावसानेर्धश्चावसाने वा वर्तमानस्य यत्र उत्तरपदेन सगृँहिता नास्ति । अवसानस्थः इतिपरो न भवति । मर्त्येष्वा । विश्वतस्परि । अवर्णस्थ इति किं । प्रार्पयतु । तथा नीचोपि नेतिपरः । चतुष्पादव । तथा द्वयोरुपसर्गयोः ।

Ends:

वारुण्यर्चा सादयति । मा वृक्षि सुभूः । एका मा भूताविशत । भूताविशति नैनं । मेध्यं कृत्वा हरति । अजरं कृत्वा धत्ते । वशे कृत्वा लभते । सेंद्रं दध्नातनक्ति । आसंदीमुद्रातारोहति । एम त्रिक्रमाः विंशतिर्भवंति । एतानि त्रिक्रमोदाहरणानि । लक्षणं तु—

आकारांतमुदात्तं तमाङ्परं यत्र दृश्यते ।
त्रिक्रमं तं विजानीयान्मोषूण ऊषुणस्तथा ॥
वर्णद्वये विरामे वा स्वरयोर्मध्य ओष्ठ्योः ।
पूर्ववर्णेन प्रयत्नेन न च देयत्तरं बुधः ॥

ओष्ठ्योः स्वरयोः उपरि . . . कारयोर्मध्ये वर्णद्वये व्यंजनद्वये विरामे विवृतौ वा । ईडावसाने वा पूर्वोष्ठ्यस्वरप्रयत्नेन उत्तरमोष्ठ्यं न वदेत् ॥

856. 21. Q. 10.

THE TRAISVARYALAKṢAṆA—ANONYMOUS

त्रैस्वर्यलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 11 folia (37 sq.). $6'' \times 1''$. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Beautiful small writing. Inked.

A treatise on the accents Udātta, Anudātta and Svarita, in verse. Author not mentioned.

Begins: हरिः ओं । अथतत्रैस्वर्यलक्षणं व्याख्यास्यामः ।

उदात्तस्यानुदात्तस्य स्वरितस्य तथैव च ।
लक्षणं वर्णयिष्यामि दैवतं स्थानमेव च ॥
शुक्लमुच्चं विजानीयात् नीचं लोहितमुच्यते ।
श्यामं तु स्वरितं विद्यात् अग्निरुच्चस्य देवता ॥
नीचे सोमं विजानीयात् स्वरिते सविता तथा ।
उदात्तं ब्राह्मणं विद्यान्नीचं क्षत्रियमुच्यते ॥
वैश्यं तु स्वरितं विद्यात् उदात्तन्तु भरद्वसुः ।
नीचं गौतममित्याहुर्गर्गगर्यन्तु स्वरितं विदुः ॥
विद्यादुदात्तं गायत्तन्नीचं त्रष्टुभमुच्यते ।
जागतं स्वरितं विद्यादेक एव नियोगतः ॥
गान्धर्ववेदे या प्रोक्तास्स ए षट्जर्षभादयः ।
त एव वेदे विज्ञेयास्त्रय उच्चादय स्मृता ॥
स्वराः उच्चौ निषधगांधारौ नीचावृषभधैवतौ ।
शेषास्तु स्वरितं ज्ञेयाष्षट्जमद्ध्यमपञ्चमाः ॥

Ends:

पुरांगस्य तु यत् पूर्वं पूर्व्वांगस्य तु यत् परं ।
उभयाद्धार्द्धसंयोगे स्वारं कुर्याद्विचक्षणः ॥
संयोगोत्तु परं स्वार्यं परं संयोगनायकं ।
संयुक्तस्य तु वर्ण्णस्य न स्वार्य्यं पूर्वमक्षरं ॥
प्रचयो यत्र दृश्यन्ते तत्राहन्यात्स्वरं ययुः ।
स्वरितः केवला यत्र मृदुस्तत्र निपातयेत ॥
दुर्ब्बलस्य यथा राष्ट्रं हरेत बलवान्नृपः ।
दुर्ब्बलं व्यञ्जनं तद्वत् हरेत बलवान्स्वरः ॥
एवन्तु क्षैप्रमासाद्य यकारो हरते स्वरात् ।
हरिवरुणवरेण्येषु सारात् पुरुषेषु धारात् ॥
स्वपुरुषेषु च स्वरितिरेफा ।
वैश्वानरो नकारे तु शेषा न स्वरिता नराः ।

857. 22. H. 6.

THE DAKṢIṆĀMŪRTIKHAṆḌA—ANONYMOUS

दक्षिणामूर्तिखण्डः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 2 folia (foll. 11 and 12). $15'' \times 1\frac{3}{10}''$. 5 lines in á page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

A brief work belonging to the Ṛgveda, being a comment on the Padavarṇalakṣaṇaparibhāṣā. The title Dakṣiṇāmūrtikhaṇḍa is written on the margin of fol. 1*a*. Author not mentioned.

Apparently complete.

Consists of the following:—

अथातो दक्षिणामूर्तिरिति पदवर्णलक्षणपरिभाषा व्याख्यास्याम । आशापदसंख्याविसर्गनकारांतोवगृह्यप्रगृह्यमकारतकारसंख्या . . . तु सेताविषमसमान्यादिनर्गेन दशेनोत्तरपदस्वरेण द्वितीय्यवर्गैकाक्षरं पदपद्यादिपदपद्यादिपृथकाराद्यै पंचत्रिंशद्वर्णमध्ये तत्स्वभाव तत्संयोगसंख्यातदधिरेवलययो संयोगांते पंचत्रिंशत्तदधिरेव संयोगे सप्ततिदीर्घादिनवस्वरेण चतुरक्षरं दशरेभेणाधाधिके विंशतित्रिंशतितृतीय्ये द्विपंचाक्षरं चतुर्थे त्रिषडक्षरं पचेमी सरा . . . दात्तं सप्ताक्षरमष्टाक्षरं

कवर्णं नवाक्षराण्येकादशाक्षराण्येकात ऊर्ध्वमिकरासदि-कान्यंते त्र्यक्षरं विसर्गाविषमो पूर्वोक्तक्रमेण ज्ञेयो विसर्गनियो विषमस्वरांते सम इति सितु सेंताश्च ज्ञायंते । नमो दक्षिणामूर्तिभ्यो नमो दक्षिणामूर्तिभ्यः ॥

ओं तर्जन्यादौ कनिष्ठादौ तथैवानामिकेंतिके ।
मध्यमांगुलिमध्ये च उदात्तादिस्वरांशयोः ॥ १ ॥
स्वरित . . नुस्वारस्तथा यरलवा अपि ।
परस्वरेण संयुक्तस्वरितग्राहिणोमता ॥ २ ॥
नकारांतं पदं पूर्वं यवरेषु परेषु च ।
नकारयहमध्ये तत्र . . . . संयुतं ॥ ३ ॥
ह्रस्वपूर्वो नकारो यः पदांतो तपरो यदि ।
विशेषं तत्र जानीयाद्द्वित्वमित्यभिधीयते ॥ ४ ॥
यच्छब्दे च कुविच्छब्दे निहिशब्दहिशब्दयोः ।
तिन्यदं नानुदात्तं स्यातच्छब्देनान्वयं विना ॥ ५ ॥

वनेषु जायुरा सूर्यः प्रातरग्निरग्निर्देवेषु वेदयस्त्रीणां पूर्णतदयं कविरेषस्य मित्रावरुणौ महानोशिक्पावक इति दशमर्तेषु यकारवर्जं ॥

858. 20. K. 38.

THE NAPARA (SARVANAPARA) OF S'EṢANĀRĀYAṆA

नपरम् (सर्वनपरम्) शेषनारायणकृतम्

Palm-leaf. 2 folia (8 and 9). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins :

प्रणम्य गरुडारूढं हरिं निद्राद्रिसंनिभं ।
शेषनारायणाख्येन लक्षणं क्रियते मया ॥
नतयोस्तु रिहास्यत्वव्याख्यं दोषवर्जितां ।
संगृह्य श्लोकरूपेण तपंतानि पराणि तु ॥
चजयोश्च धकारं तु हित्वा तादिचतुष्टये ।
मकारे च लकारे च परे सति विकारभाक् ॥

Ends :

सर्वान्सर्वं तथात्योतृंत्सामंत्यत्वं सहंतमः ।
सर्वान् सिंचन् हविष्मान् हन् हर्यनिति च संग्रहः ॥

हरिः ओं ॥ इति श्रीशेषनारायणाख्यविरचितं सर्वनपरं समाप्तं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीरामाय नमः । श्रीगुरुभ्योन्नमः ॥

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 917.

859. 19. N. 32.

THE NAPARATAPARA OF S'AURISŪNU (S'AURISŪRI) WITH THE COMMENTARY OF NĀRĀYAṆABHAṬṬA

नपरतपरम् (शोरिसूनु[शौरिसूरि]कृतम्)— नारायणभट्टकृतव्याख्यासहितम्

Palm-leaf. 13 folia (106 sq.). $17'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Good medium writing. Inked.

The colophon at the end mentions Nārāyaṇabhaṭṭa as the commentator. From the statement 'स्वयमेव व्याख्यानं रचयिष्यामि' in the introduction, both the text and the commentary appear to be by the same author. Except a few variations, the commentary is the same as the one attributed to S'aurisūnu, the author of the text in the MS. noticed below (No. 860).

Complete.

Begins : हरिः ओम् ।

नत्वा विनायकं देवं सर्वसंपत्करं परं ।
शौरिसूरिः प्रवक्ष्यामि नवं नवपरं पदं ॥

लक्षणं क्रियते चादि परं नावनवं मया ।

श्रीगणाधिपतये नमः । अथ नपराख्यपदलक्षणसमनन्तरमखिलजगदुत्पत्तिस्थितिलयकारणं सकलमुनिजनविमलहृदयकमलनिलयमनादिमध्यनिधनमस्मत्कुलदैवतं तत्परावरं विश्वेश्वरं भगवन्तं नारायणं प्रणम्यास्य नवपरस्य स्वयमेव व्याख्यानं रचयिष्यामीति प्रतिज्ञा । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीगणाधिपतये नमः । परमुत्कृष्टः । नवं करिष्यामीति एषोऽन्वयः । सकलकार्यानिवृत्तिहेतुं विनायकपूर्वं नमस्कृत्य नवपरलक्षणं करिष्यामीत्युक्त्वा इदानीं प्राचीनलक्षणग्रन्थस्य दोषबाहुल्यं दर्शयन्नारभ्यमाणस्य गुणमुपपादयन्नाह—

दुर्ज्ञानं दुष्पाठं यत्तु सापेक्षं चाक्रमं तथ ।
तत्परित्यज्य सव्याख्यमकारादिक्रमेण तु ।

दुर्ज्ञानं ज्ञातुमशक्यं । अन्यमभिप्रेत्यान्यापदेशात् । दुष्पठं पठितुमशक्यं । ग्रन्थरचनामसमञ्जस्यात् । सापेक्षमसंपूर्णोपदेशात् । अक्रममकारादि वर्णक्रमविरहितं । यत्तत् परित्यज्य निराकृत्य सव्याख्यां समासव्यासरूपेण प्राप्तिं प्रतिषेधोदाहरणप्रत्युदाहरणं च लक्षणान्तरं करिष्यामीत्यत्र संबद्ध्यते ॥

Ends :

हन्याद्वृन्नपरंतान्तं पदमेवं प्रकीर्तितं ।

हन्यात् । ह्वत् । एवमनेन प्रकारेण नपरं पदान्तं प्रोक्तम् । तपरं च प्रकीर्तितं । सम्यगभिहितं । न निहन्यान्न लोहितं अग्ने यत्ते परं ह्वन्नाम ॥

यत्र क्वचन तेनैव पूर्वदृष्टुमपेक्षते ।
नतांतपदमालेयं नपरत्नोत्तराक्षरं ॥
सगुणा वेदविदुषा रचिता कण्ठभूषणं ।
भवति पदेनुस्वारतस्त चकार स्वरपरै नकारान्ते ॥

पदे पदे काले तकारपरो वा चकारपरो वा स्वरपरो वानुस्वारो नकारांतो भवति । ऋतूंस्तन्वते । त्रींस्त्रीचाननुब्रूहि । ऋतूंश्च तस्य । यांश्च देवा वावृधुः । मर्त्यां आविवेश । उदयां अजस्त्रं । तचकारस्वरपर इति किं । संरेवतीः । संश्रवाह । शषसहरेफपरो मांतः पदे भवति । पदे पदे काले शकारपरो वा षकारपरो वा सकारपरो वा हकारपरो वा रेफपरो वा स्वरपरो वा मांतः पदे भवति । वायव्यं श्वेतं । तं षडहानि । तां सवितुः । भूतानां ह्येषः । अक्तं रिहाणाः ।

इति नारायणभट्टकृतं संहितातपरव्याख्यानं समाप्तं । श्रीवेदनायकीसमेतसंगमेश्वरस्वामीसहायं ॥

At the end the former owner is mentioned as Sītārāman.

860. 28. A. 35.

THE NAPARATAPARA OF S'AURISŪNU (SŪRI) WITH A COMMENTARY

नपरतपरम् शौरिसूनु[सूरि]कृतम्)—सव्याख्यम्

Palm-leaf. 8 folia. $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good order. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins :

नत्वा विनायकं देवं सर्वसंपत्करं परं ।
शौरिसूनुः करिष्यामि नवं नवपरं पदं ॥

सर्वसंपत्करं परं । विनायकं नत्वा शौरिसूनुः नवमुत्कृष्टं नवपरं करिष्यामीत्यन्वयः । सकलकार्यविघ्ननिवर्त्तिहेतुं विनायकं पूर्वं नमस्कृत्य नवलक्षणं करिष्या-

मीत्युक्त्वा इदानीं प्राचीनग्रंथदोषबाहुल्यं दर्शन्नारभ्यमाणस्य गुणमुपपादयन्नाह—दुर्ज्ञानमिति ॥

Ends:

हविष्मन्निधनं पूर्वं हविष्कृन्निधनं तथा ॥ हविष्मन्निधनं। हविष्कृन्निधनं। इत्येतयो ग्रहणयोः पूर्वं तकारान्तं भवति। निधनग्रहणं निपातनवत्। निहन्यान्न लोहितं। यत्ते परं हन्नाम्।

हन्याद्गन्नपरं तांतं पदमेव प्रकीर्त्तितं।

नपरमित्यादि नकारांतं तकारांतं यावत् पदं सर्व्वमेवोक्तं। उक्तप्रकारेण प्रकीर्त्तितं। यत्र क्वचेत्यादि। हरिः ओम्। शुभमस्तु। गुरुभ्यो नमः ॥

861. 23. H. 27.

THE NAPARATAPARA WITH A COMMENTARY

नपरतपरम्—व्याख्यासहितम्

Palm-leaf. 4 folia (18 sq.). $16'' \times 1\frac{3}{4}''$. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Inked.

Pertains to the Yajurveda. Author and commentator not mentioned.

Begins: हरिः ओं। श्रीमते हयवदनाय नमः। श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ॥ अथेदानीं तकारांतपद्धतिमाह—

अद्यादतृणदग्नीधादब्रवीजषत्ततः।

अस्मादन्नाद्यान्निर्भजामि। वज्रेण खान्यतृणन्नदीनां। नमांसमश्नीयान्नस्त्रियं ॥

Ends: . . . . होमानिति न बद्धतिः। स्तेगां दंष्ट्राभ्यां। सहिया देवः। हविष्मांदेवः। एतान् होमान्जुहुयात्। इत्युक्तप्रकारनकारांतबद्धतिः ॥ नपरव्याख्यानं समाप्तं। श्रीमते वेदांतगुरवे नमः ॥

862. 30. D. 29.

THE NAPARAVYĀKHYĀNA OF MALLAYĀRYA?

नपरव्याख्यानम्—मल्लयार्यकृतम् (?)

Palm-leaf. 4 folia (42 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Uninked.

Incomplete.

The preceding two works in the codex are Mallayārya's Vyākhyānas (Padadarpaṇa) on the S'amānasandhi and the Vilaṅghyalakṣaṇa. The beginning of this, extracted below, shows that this Naparavyākhyā is also by the same author.

Begins: इत्थमकारादे क्रमेण एकारैकारांतानि पदानि सम्यग्लक्षयित्वा अकारादिवर्नानुसारेणैव परिशिष्टानि नकारान्तानि पदानि नपराख्येन ग्रंथेन लक्षयितुं प्रारभते। अथ यजुःसंहितायां चछजतदधनमलपराः तत्तत्सानुनासिकाः पदांताः पदकाले नकारा दृश्यंते। सूत्रयोरनयोरयमर्थः। अत्रायमथशब्दोधिकारार्थः। यजुस्संहितायां चकारछकारजकारतकारदकारधकारनकारयकारलकारेभ्यः सर्वपदांते वर्तमानाश्च चकारादिसंबध्यनुनासिकाः पदकाले विभागसमये येषु पदेषु नकारा दृश्यंते नकारा भवंतीत्यर्थः ॥

Ends: आयं दक्षं दधानाः। यदारण्यानामारण्यां जर्तिलयवाग्वा वा। आदित्यां . . . . . ॥

863. 39. F. 8.

THE NĀDAVARṆAVIVEKA—ANONYMOUS

नादवर्णविवेकः—अज्ञातकर्तृकः

Paper. 9 folia (pp. marked 1—18 in Malayāḷam figures). $9\frac{7}{10}'' \times 7\frac{8}{10}''$. 15 lines in a page. Malayāḷam script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Beautiful medium writing.

A work on phonetics. Author not mentioned.

Begins: हरिः श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

गणेशं दक्षिणामूर्त्तिं वाणीं व्यासं गुरूनपि।
नमामि यत्प्रसादेन कृतिनः सन्ति देहिनः ॥
वेदवाक्यगतान् वर्णाम् अकारादीन्नमाम्यहं।
तच्छन्दोमुनिदेवानप्याचार्य्यान् शौनकादिकान् ॥

अथ वर्णविषयाणि यानि ज्ञेयानि तानि कानिचिद्विलिख्यन्ते। तज्ज्ञानस्याभ्युदयनिश्रेयससाधनत्वात्। तथाहि—

आकाशवायुप्रभवः शरीरा-
त्समुच्चरन् वक्त्रमुपैति नादः।
स्थानान्तरेषु प्रविभज्यमानो
वर्णत्वमागच्छति यः स शब्दः ॥

Ends:

अत्र वासिष्ठशिक्षायां हकारस्यैव केवलस्योदयप्रकृतित्वमुक्तं न वर्गचतुर्थानां। अन्यथा नाद स्यात्—

संवृतैककण्ठे बिलेस्मिन् विवृते पुनः।
श्वासो विकारस्तन्मध्ये स तस्मादुभयात्मकं ॥
यदा नादो हकारो वा तदा घोषस्तु जायते।

A fly-leaf at the beginning is dated 10-1-1928. A note here says that the title Nādavarṇaviveka "has been temporarily suggested".

At the end: "Copied by Pandit V. Venkatarama Sarma, Fellow in Sanskrit, University of Madras".

864. 33. M. 22.

THE NĀRADAS'IKṢĀ

नारदशिक्षा

Palm-leaf. 7 folia (106 sq.). $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Well written in a medium hand. Inked.

A treatise on the accents and musical notes of the Sāmaveda.

In the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 920, the work is wrongly described as being written by the author of the first two lines

श्रीरामं सामगानेन सन्तोषयितुमिच्छता।
मया नारदशिक्षेयं याजुषेणापि लिख्यते ॥

who is clearly the scribe. The work as published by Satyavrata Samasrami, Calcutta, 1890 and Yugalakisora Vyas, Benares, 1893 consists of 2 Prapāṭhakas of 8 Khaṇḍas each. In a MS. described by Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4945, the second Prapāṭhaka consists of 9 Khaṇḍas. According to the present MS., however, the work ends with Khaṇḍa 2. 1. The Khaṇḍas of the first Prapāṭhaka are not numbered here. According to the colophon at the end of the first Prapāṭhaka in this the S'ikṣā is part of a work called Nāradavidhāna.

Begins:

अथात: स्वरशास्त्राणां सर्वेषां वेदनिश्चय: ।
उच्चनीचविशेषाद्धि स्वरान्यत्वं प्रवर्त्तते ॥
आर्चिकं गायकं चैव सामिकं च स्वरां तथा ।
कृतान्ते स्वरशास्त्राणां प्रयोक्तव्यं विशेषत: ॥
एकान्तरं स्वरो ह्यृक्षु गाथासु द्व्यन्तर स्वर: ।
सामसु त्र्यंतरं विद्यादेतावत् स्वरतोंतरं ॥

Fol. 6*b*:

उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितप्रचयौ तथा ।
निर्घातश्चेति विज्ञेया स्वरभेदस्तु पञ्चधा ॥
इति नारदविधाने स्वरशीक्षास्समाप्ता ॥

Ends:

चत्वारस्त्वादित स्वारकंपं पुष्पंति शास्त्रत: ।
उदात्तैचैकनिवेशने जुप्योग्निस्तु निदर्शनं ॥
इति द्वितीय: प्रपाठक: ॥

The following further differences are found on a comparison of the MS. with Samasrami's edition.

Additional verses in the MS.

Khaṇḍa 1. 1:

आज्यहीन: कुलं हंति स्वरहीनस्तु पत्निकान् ।
अंनहीनो दहेद्राष्ट्रं मंत्रहीनस्तथर्त्विज: ॥

Khaṇḍa 1. 2:

धान्यं यशस्यमायुष्यं सर्वपापप्रणाशनं ।
पवित्रं पावनं पुण्यं नारदेन प्रकीर्तितं ॥

Verses omitted in the MS.

Khaṇḍa 1. 6:

हस्तौ सुसंयुतौ धार्यौ जानुभ्यामुपरिस्थितौ ।
गुरोरनुकृतिं कुर्याद् यथाज्ञानमतिर्भवेत् ॥
मात्राद्विमात्रावृद्धानां विभागार्थं विभागवित् ।
अङ्गुलीभिर्द्विमात्रं तु पाणे: सव्यस्य दर्शयेत् ॥

865. 35. C. 137.

THE NĀRADAS'IKṢĀVIVARAṆA OF BHAṬṬAS'OBHĀKARA

नारदशिक्षाविवरणम्—भट्टशोभाकरकृतम्

Paper. 43 folia. $7\frac{7}{10}'' \times 5\frac{1}{2}''$. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Fairly old. Edges soiled. Good medium writing.

Complete.

The commentator's name is spelt as Bhaṭṭas'ubhākara in the colophons of both the Prapāṭhakas.

Begins: नार . भा . । श्रीगणेशाय नम: ।

प्रणम्य परमात्मानं ऋक्सामस्वरविग्रहं ।
मुनिना नारदेनोक्ता शिक्षा व्याख्यानुक्रमिष्यते ॥
अथात: स्वरशास्त्राणा॰ सर्वेषां विदिनिश्चयं ।
उच्चनीचविशेषाद्धि स्वरान्यत्वं प्रवर्त्तते ॥ २ ॥

अथ सामस॰हिता अध्ययनारदनंनतरमत इति संहिताध्यायं नाक्षिप्तं । सर्वेषां स्वरशास्त्राणामृक्सामगतानां निश्चयं सम्यक्स्वररूपप्रतिपत्तिं वेदा मयोच्यमानं जानीयादिति भगवन्नारद॰ सामान्येन शिष्यं प्रत्याह ।

Fol. 23*a*: इति भट्टशुभाकरविरचिते नारदशिक्षाविवरणे अष्टमी कंडिका ॥ इति प्रथम: प्रपाठक: ॥

Ends: शुनी व्याघ्री बिडाली च विरजातानंयत्यान् । दंतैरपीडयंती नयत्यानयतिव । यदि न सम्यक् प्रतिगृह्णाति तदा पतंति । यदि वातिबलेन परिगृह्णाति तथा भेदं उपघातोपन्यानां भवतीत्येवं वर्णोच्चारणं कार्यं । व्यक्ता स्फुटा: प्रयोगा: स्तु जपे ऋषि स्वाध्याये अध्यापने चेति ।

इति भट्टशुभाकरविरचिते नारदीयशिक्षाविवर्णे द्वितीयस्याष्टमी कंडिका ॥ इति द्वितीय: प्रपाट्ठक: समाप्त: । ग्रंथसंख्या ॥ ७९० ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १९४९

ना आषाड शुक्ल ६ गुरुवारेण लिखितं । इदं पुस्तकं बडोदरावास्तव्यत्तिपाठिकृष्णशंकरलक्ष्मिरामेण स्वप . नार्थं लिखितं । जोधपुरमध्ये लिखीतं ॥ श्रीरस्तु ॥

The letters ना॰ and भा॰ are written respectively on the left-hand and right-hand margins of each page.

866. 9. E. 135.

THE NIGHAṆṬU

निघण्टु:

Paper. 14 folia (marked 24—37, foll. 1—23 missing). $7\frac{1}{4}'' \times 4''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; edges frayed. Good large writing.

Incomplete, the whole of Adhyāya 1 and part of Adhyāya 2 missing.

At the end: इ इति नैघंटुके पंचमो ऽध्याय: समाप्त: ॥ स्वस्ति संवत् १९७९ वर्षे वैशाष शुदि २ रवौ अद्येह वटपद्रस्थितस्य नागरज्ञातीयपंड्याश्री ५ त्रिविक्रमेन लिखितं ॥ शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥ श्री: ॥ ॥ छ ॥ ॥ श्री ॥

867. 20. H. 11.

Palm-leaf. 7 folia (1—7). $17\frac{9}{10}'' \times 1\frac{7}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured and worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Adhyāyas 1—5; complete.

At the end:

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
ओं तत्सवितुर्वरेण्यं + प्रचोदयात् ॥ ऋक् ॥
तदित्येतत्परं ब्रह्म ध्येयं तत्सूर्यमण्डले ।
प्रसवितु: सगकलोत्पत्ति: स्थिति: संहारकारिणी ॥
वरेण्यमाश्रयणीयं यदाधारमिदं जगत् ।
भर्गस्य साक्षात्कारेण विद्याकार्यदाहकं ॥
देवस्य ज्ञानरूपस्य स्वानंदात्रि . तो पि वा ।
धीमहि हंस यो वेत्ति ॥
धियोंत:करणवृत्तिर्हि प्रत्यक्प्रवणकारिणि ।
त्यजत्यरूपमव्यक्तं सत्यं ज्ञानातिलक्षणं ॥
सर्वत्र द्यस्तभेदेह नैकदैव हि नामकं ।
प्रचोदयात्प्रेरयत्यग्नि: सर्वा . देवता ॥

इति तस्योत्तरा भूयसी निर्वचनाय ॥

ओं तत्सवित ऋक् । तरति स पापं सर्वं मन्दी स्तौति धावति गच्छत्यूर्ध्वां गतिं धारयाहि हुतस्य होमस्य मंत्रपूतस्य वाचा स्तुतस्याध्यैषाय शिक्षस्य तस्यैषा परा भवति ॥ रामाय ॥

868. 21. C. 24.

THE NIDĀNASŪTRA OF PATAÑJALI

निदानसूत्रम्—पतञ्जलिकृतम्

Palm-leaf. 4 folia (25—28). $16'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

A work on the metres of the Sāmaveda, in 10 Prapāṭhakas. Ascribed to Patañjali.

The first two Paṭalas of the first Prapāṭhaka, *i.e.* the portion called Chandoviciti.

Colophon: छंदोविचितिसूत्रम् समाप्तम् । ओम् । शुभमस्तु । ओम् । श्रीम् । मूलानक्षत्रे धनूराशौ जातस्य रघुनाथशर्मणो मम कुमारस्य गायत्रीग्रहणे योग्य . सिध्यर्थं मम च गायत्र्युपदेशे योग्यतासिद्धि प्राजापत्यादि-

समस्तकृच्छ्रानुष्ठितानां फलस्यानुग्रहाण। परिषदुपस्थानं करिष्ये।

वेदवेद्ये परे पुंसि जाते दशरथात्मजो।

869. 26. L. 3.

Palm-leaf. 3 folia (10—12). $16'' \times 1\frac{2}{10}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Bad small writing. Inked.

Complete.

On a fly-leaf at the beginning: शामिशास्त्रिपुस्तकं। विश्वनाथन् मंत्रपुस्तकं।

870. 33. E. 12.

Palm-leaf. 5 folia (22—26). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Cursive medium writing. Inked.

Only the Chandoviciti which is complete.

871. 33. M. 13.

Palm-leaf. 5 folia (49 sq.). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Bad large writing. Uninked.

Complete.

Colophon: निदानसूत्रे द्वितीयः पटलः। छंदोविजितिसूत्रं संपूर्णम ॥

872. 34. A. 1.

Palm-leaf. 4 folia (121—124). $18'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

Only the first two Paṭalas of the first Prapāṭhaka, *i.e.* the portion called Chandoviciti.

Colophon: इति निदासूत्रे द्वितीयः पटलः। छंदोविचितिसूत्रं संपूर्णं। हरिः ओम्। शुभमस्तु ॥

For this see Kailash Nath Bhatnagar's Introduction to his edition of this, Lahore, 1939.

873. 34. C. 21.

Palm-leaf. 2 folia (69 and 70). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Cursive small writing. Inked.

A fragment of Prapāṭhaka 1, ending with चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रष्टुप् चतुष्पदैकादशाक्षरपादा। अथ यत्रोत्तमोष्टाक्षरं . . . .।

874. 10. B. 15.

THE NIRUKTA OF YĀSKA

निरुक्तम्—यास्ककृतम्

Paper. 83 folia (numbered 1—81, Nos. 35, 62 and 71 appearing twice and No. 63 being passed over). $9'' \times 3\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing. The Ṛks are accented.

The Pūrvaṣaṭka, *i.e.* Adhyāyas 1—6; complete.

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this there is: हेरंबू। अथ निरुक्तपूर्वषट्कप्रारंभः ॥ राम ॥ श्रीमहागणपीत प्रसन् ॥

At the end: शके १७११ सौम्यनामाब्दे कार्तिकमासे शुक्लपक्षे अष्टम्यां तिथौ इंदुवासरे एतद्दिने-

वलेकरोपनामकबाळंभट्टात्मजरामचंद्रेण लिखितं पुस्तकं समाप्तं। महागणपत्यर्पणमस्तु।

यादृशं पुस्तकं॰ ॥

तैलाद्रक्षेजलाद्रक्षेद्रक्षेछीतलबंधनात्।

मूर्खहस्ते न दातव्यं एवं वदति पुस्तकं ॥

स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ राम। हेरंब ॥ राम ॥

875. 10. B. 16.

Paper. 96 folia (numbered 1—94, Nos. 23 and 30 appearing twice). $9'' \times 3\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing. The Ṛks are accented.

The Uttaraṣaṭka and the Paris'iṣṭa, *i.e.* Adhyāyas 7—14; complete. The Paris'iṣṭa consists of two Adhyāyas as in the Anandasrama edition.

Khaṇḍa index to the 1st Adhyāya of the Paris'iṣṭa:

अथेमा यद्यावो यदुदंचो विहिसातोः सृण्येव तरत्सश्चत्वारि श्रृंगा स्वर्यंतश्चत्वारि वागृचो अक्षर आदित्य इत्यक्षरन्नक्षरति हृदा तष्टेषु त्रयोदश ॥ इति निरुक्ते सप्तमोध्यायः ॥

Khaṇḍa index to the 2nd Adhyāya of the Paris'iṣṭa:

व्याख्यातमग्निरस्मि जन्मनापश्यं गोपामाकाशगुणस्तं परिवर्तमानं स यद्यनुरुध्यतेष्टोत्तरंमथ ये हिंसामाश्रित्याथे ये हिंसामुत्सृज्य न तं हंसो घर्मः सोमः पवते ब्रह्मा देवानां तिस्रो वाच ईरयंति सोमं गावोक्रान्महत्तत्सोमो विधुं दद्राणं साकंजानां स्त्रियः सतीः सप्तार्धगर्भानविजाम्यपाङ् प्राङेति तदिदास को अद्य युंक्ते क ईषते को अग्निमीट्टे त्वमग हँसःशुचिषद्वासुपर्णो या हींद्र विप्रं विप्रासो जातवेदस इदं ते न्याभिस्त्र्यंबकं शतं जीवमाते राधांसीति सप्तत्रिंशत् ॥

इति निरुक्ते अष्टमोध्यायः समाप्तः। श्रीमहागणपत्यर्पणमस्तु ॥

At the end: शके १७१२ साधारणनामसंवत्सरे माहे पौषवद्य चतुर्दशी भौमवासरे एतद्दिनी नावलेकरोपनामकबाळंभट्टात्मजरामचन्द्रेण लिखितं पुस्तकं समर्पितं ॥

यादृशं पुस्तकं॰ ॥

श्रीरामचंद्राय नमः ॥

This MS. is a continuation of the last one.

876. 11. D. 138.

Paper. 30 folia (numbered 17—50; foll. 1—16, 25, 28, 31 and 32 missing). $8\frac{1}{2}'' \times 4\frac{3}{4}''$. 10 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Damaged. Fairly well written in a large hand. The Ṛks are accented.

From Khaṇḍa 5 of Adhyāya 2 to Khaṇḍa 25 of Adhyāya 4, with gaps caused by the missing leaves.

877. 11. D. 139.

Paper. 74 folia (numbered 2—75, fol. 1 missing). $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Injured. Good large writing. The Ṛks are accented.

The Uttaraṣaṭka and the Paris'iṣṭa; complete except the whole of Khaṇḍa 1 and almost the whole of Khaṇḍa 2 of Adhyāya 7, which are lost in the missing folio. The Paris'iṣṭa is here divided into 4 Pādas of Khaṇḍas 13, 19, 9 and 7 respectively.

At the end : संवत् १६९१ वर्षे श्रावणमासे शुक्लपक्षे प्रतिपदा भौमे अद्येह से . . . न् वामन . . . . स्थानात् श्रीगौडज्ञातीउत्तमकुले दुवे बाबासुतदुवे श्रीवल्लसुतनालमुकुंदेन लखितमिदं । श्रीरस्तु ॥ परोपकारार्थं ॥ लेखकप्रपाठकयोः कल्याणं भूयात । श्रीः ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीः ॥

भग्नपृष्ठकटिग्रीवा० ॥ श्रीरामो जयतु ॥
एकनिःकंठकः पंथा यत्र योगेश्वरो हरिः ।
कुपथं तं विजानीयात् गोविंदरहित . ति ॥

878. 20. H. 11.

Palm-leaf. 51 folia (8 sq.). $17\frac{9}{10}'' \times 1\frac{7}{10}''$. 7—12 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured and worm-eaten. Good medium writing. Inked. The Ṛks are unaccented.

Complete except the last 3 Khaṇḍas of the Pariśiṣṭa which are lost in a missing leaf. Divided into 13 Adhyāyas. The Pariśiṣṭa here consists of only one Adhyāya, namely Adhyāya 14 of the Anandasrama edition. Adhyāya 13 of this edition forms here part of Adhyāya 12 which is divided into 60 Khaṇḍas.

Colophon to Adhyāya 12: इति निरुक्ते परषट्के द्वादशोध्यायः । इति वेदांगनिरुक्तं समाप्तं ॥

879. 21. N. 2.

Palm-leaf. 121 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{9}{10}''$. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. Fragile and damaged; the first folio missing. Well written in a medium hand. Inked except Adhyāya 13, *i.e.* the Pariśiṣṭa.

Complete except the first Khaṇḍa of the first Adhyāya, which is lost in the missing leaf. The Pariśiṣṭa consists of only the last Adhyāya (Adhyāya 14 of the Anandasrama edition) and is given as Adhyāya 13. The last leaf is damaged and the colophon is broken off with इति निरुक्तभाष्ये त्रयो . . . । Adhyāya 13 of the Anandasrama edition here forms part of Adhyāya 12 ending fol. 111.

The Pariśiṣṭa begins fol. 113. Inserted between foll. 112 and 113 is a blank leaf. Fol. 112 contains the following :

. . . प्रथमस्य द्वितीये इदमपि तादृग्भूतमेतस्मादेवाभूतमिव द्वितीयस्य प्रथमेन मनादित्योस्या ऋषते तख्यातेर्वातयसा तृतीयस्य द्वितीये . . . दन्यवाचः परममुंसीययेनासुरान् तृतीये आक्रुल्याकारः तोथाप्युपमार्थे दृश्यते चतुर्थस्य प्रथमे सर्वार्थिग्नेभियुजो विहत्य शत्रूयतां तृतीये उस्त्रिये . . ति शोनामोत्स्नाविनो चतुर्थे तृतीयो भ्रातापुरु पृष्ठोस्यायमग्निस्तत्रापश्यं पंचमस्य षष्ठे तालुतरते स्तीर्णतम षष्ठस्य तृतीये इह सोमावघस्य इहा . . त्य परं बहुत . . तमः चतुर्थे स्त्रिया श्रवो भवन्ति स्त्यानां सप्तमस्य तृतीये यच्च . . त्वप्रपह्लितमादित्यक चतुर्थे इममेवाग्निमुहान्तमां म्मातरिश्वानमाहुरिन्द्रम् सप्तमे अथैनमेतान्याभ्यापादं स्तौति यदा चरिष्ठ मिथुनौ सर्वदा चारिणा उषाश्वादि नवमस्य तृतीये यस्य त्रितोस्योजसा बले . . दशमे प्रथमे तमूषु समंतं स्वभिष्टौमि समानया गिरा य स्यन्दमानानामासामपामुपोदये सप्त स्वमभान्तदिह पर्वतमेघं यद्यवृ . . णे नन्दानवन्द तृतीये अश्वमिवांस पिता समुन्दितारमिति वा एकादशस्य चतुर्थे वि . . दिवयापतन्यन्यो तत हरन्ती मे व्या काम्यान्युदका अन्तरिक्षलोकस्य नर्येण . . . . मनुष्यो नृभ्यो

हितो नरापत्यमिति वा गौरि निर्माय सलः द्वादशस्य प्रथमे इह चेह च जातौ संस्तूयेते पापेनानाहिव्यमान अप्यन्योस्मभ्यं जते . . . वयते च किं शुकः कं शते प्रक्र तृतीये तेन नो जनानभिविपश्यसि केशिके पलाशः पराशनाद्दैवै पावीरवी च दिव्या वाक् तस्य तु स्तनि त्रिवाचोन्यस्य . . चतुर्थे देवानां सव्यामुसेदिमवय . . . ।

The Adhyāyas are divided into Pādas. The MS. contains correct variants to the Anandasrama edition and the editions by Samasrami and Dr. Sarup. The recension of the Pariśiṣṭa here is widely different from the printed one. It is divided into (5 ?) Pādas numbered 3—6, and one unnumbered, *i.e.* the last Pāda (Pāda 7).

Pāda 1, *i.e.* that which is numbered 3 ends :

प्ररोहतीति योयं पुरुषमयस्सर्वज्ञानाय क्लृप्तः ॥

इति तृतीयः पादः ॥

Pāda 2 numbered 4 ends :

यावदिदं समानं तस्मादिदं वेदितव्यं तरति शोकमात्मविदिति ॥ इति चतुर्थः पादः ॥

The end of Pāda 3 (which is to be numbered 5) is not indicated.

Pāda 4 numbered 6 ends :

तद्धीयते तथास्वस्समनिष्यतीत्यात्मगतिमाचष्टे ॥ षष्ठः पादः ॥

The MS. ends : तदिदमायुरिच्छता न निर्वक्तव्यं । तस्याच्छंदस्सु शेषा उपेक्षितव्या । अथागमे यां यां देवतान्निराह तस्यास्तस्यास्तद्भाव्यमनुभवत्यनुभवति ॥ इति निरुक्तभाष्ये द्वादशस्य पंचमः पादः । समाप्तश्चाध्यायः ॥

880. 35. C. 124.

Paper. 19 folia (numbered 1—64, foll. 3, 6—15, 24, 30—48, 50—63 missing). $9\frac{8}{10}'' \times 4\frac{1}{10}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn and injured. Good large writing. The Ṛks are accented.

Pādas 1 and 2 of Adhyāya 1, Adhyāya 2 (with gaps) and fragments of Adhyāya 4 and 5. Divides the Adhyāyas into Pādas as in the Anandasrama edition, but some Khaṇḍas here differ in extent.

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this: निघंट पत्र ७४ ।

With the MS. are found 4 stray leaves of which three are numbered 36, 49 and 66 and one is unnumbered. These contain fragments apparently of some Vedic work which fol. numbered 36 abruptly begins with र्या हव्योपभृत्यधिनिदधति न तथा कुर्याद्द्रोहैनं तत्र ब्रूयाद् तीर्थेनंन्वा अयमध्वर्युराहुतीः पारौत्सीत्सं वा शरिष्यते घुणिर्वा भ . . ष्यतीतीश्वरो ह तथैव स्यात् ॥ १४ ।

इच्छमेव कुर्यात्प्राचीमेव स्रुचमुपावहृत्य हुत्वा तेनैवाधिहृत्योपभृत्यधिनिदध्यात्तस्य नोपमीमींसास्ति तत्पशव्यमायुष्यम् ॥ १९ ॥

881. 41. B. 37.

Paper. 79 folia. $10\frac{1}{2}'' \times 4\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; slightly moth-eaten; the last folio missing. Good large writing. The Ṛks are accented.

Complete except the last 7 sentences of the last Khaṇḍa of the Pariśiṣṭa, which are lost in the missing leaf. The Adhyāyas are divided into Pādas. The Pariśiṣṭa

(Adhyāyas 13 and 14 of the Anandasrama edition) is here given as Adhyāya 13 and is divided into 4 Pādas, Pāda 1 corresponding to Adhyāya 13 of the Anandasrama edition.

Colophon to Pāda 1 of the Pariśiṣṭa: त्रयोदशप्रथमः पादः ॥

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this: निरुक्त उत्तरार्द्धपत्र ८० ।

सुखार्थी संत्यजेद्विद्या विद्यार्थी संत्यजेत्सुखं ।
सुखार्थीनः कुता . . विद्यार्थीन . . सखं ॥

त्र . उदेशंकरयमुनारांपनी पोथी छे ।

Satyavrata Samasrami is not right when he says that there is no evidence for this recension of the Pariśiṣṭa divided into 4 Pādas (Vide footnotes to Adhyāyas 13 and 14 in his edition in the Bibliotheca Indica, Calcutta, 1891).

882. 41. B. 53.

Paper. 61 folia. $10\frac{8}{10}'' \times 5\frac{1}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn. Good large writing. The Ṛks are accented.

The Uttaraṣaṭka, *i.e.* Adhyāyas 7—12 as in the Anandasrama edition.

At the beginning: श्रीनर्मदायै नमः ।

883. 41. B. 82.

Paper. 70 folia. $9\frac{6}{10}'' \times 4\frac{3}{10}''$. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn and damaged. Good large writing. The Ṛks are accented.

The Uttaraṣaṭka, *i.e.* Adhyāyas 7—12 of the Anandasrama edition. The Adhyāyas are divided into Pādas.

At the end: संवत् १६६९ अश्वनवदि १४ सोमे ॥ छ ॥

884. 39. A. 1⁴.

THE NIRUKTAPARIŚIṢṬA
निरुक्तपरिशिष्टम्

Paper. 24 folia (67 sq.; pp. marked 1—48). $8\frac{1}{2}'' \times 6\frac{1}{4}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing. The Ṛks are unaccented.

Incomplete, the end missing. Consists of one Adhyāya, *i.e.* Adhyāya 14 of the Anandasrama edition with some variations. Divided into 4 Pādas numbered 4—7.

Pāda 1 numbered 4 ends: वैदिककूप्यन्तरति शोकमात्मविदिति ।

The end of Pāda 2 to be numbered 5, is not indicated.

Pāda 3 numbered 6 ends: न तदपीयते तथाश्वः समनिष्यतीत्यात्मगतिमाचष्टे ।

The MS. breaks off with कर्मेन्द्रियाणि ज्ञानेन्द्रियाणि च तथापि प्राणेन समृस्मर्त्यसीत्यपि निगमो भवति . . . . . मा च त ऊतयोः . . . . ॥

885. 41. B. 83.

Paper. 16 folia (numbered both 124 sq. and 58 sq.). $9\frac{4}{10}'' \times 4\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; edges injured; fol. 1 torn. Good medium writing. The Ṛks are not accented.

Complete. Given as Adhyāya 13 of 4 Pādas as in No. 881.

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this we have: संवत् १५१७ घर . . . . . ह अह . . पंप्रा नारा . . . . सात रलीपुप्रसरावराणदात वाज्ञतञ्छा . . . . . तत्र अद्यारक्ष्वातेनना . . माप्र . . मढोअउअसंवत् . . ६२ वर्षे पोषसदि २ दिने पठ्यारामकृष्ण पारल्यातं व्यलालाहस्ताक्षराणदातव्या । पवटं व . . . . . सादादेवा । गरिहणिते हनूकमला सुपानीमोटी ॥ नानी । गदी आणी पुणा ६ ॥ पातनिया ऊनि ॥ ते हनूव्याजमाय १ प्रति । टंकार अपि । यल्ल अपि । पीपीलाला मतराज्यका अत्र भाषि . . संवत् १६२० वर्षे पोष स . . पठ्या भा . . . रनेपे रामकृष्णपर. . . याणि अ . . . . लाला ।

At the end of the MS: संवत् १५६२ वर्षे भादपदशुद्धिदगुरौ लषतिमिति । श्रीः लेषकपाठकयो शुभं भूयात् । कल्याणमस्तु । शिवमस्तु सर्वजगतः । श्रीमालज्ञातीयपा गलास्तुतपा मुरारिसुत चतुर्भुजबाषा आस्तधरपठनार्थं परोपकारार्थं लषितमिति आभ्यंतरनागरज्ञातीमर्हकाला लषित न क . . उत्तरार्द्धपत्र ७३ ग्रंथसंख्या १७०० पद्या देवीदत ।

886. 23. L. 20.

THE NIRUKTABHĀṢYAṬĪKĀ OF MAHEŚVARA
निरुक्तभाष्यटीका—महेश्वरकृता

Palm-leaf. 137 folia. $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 or 7 lines in a page. Malayāḷam script. Old. Fragile and badly damaged; leaves disarranged. Well written in a medium hand. Inked.

From Khaṇḍa 18 of Adhyāya 7 (here numbered 12, the numbering being continuous from the Nighaṇṭu) to Khaṇḍa 46, *i.e.* the end of Adhyāya 12 of the Anandasrama edition (here numbered 17), with many lacunæ.

Begins abruptly: गरुत्मान् सः । द्वितीयार्थं प्रथमा। तं चाग्निमाहुरिति संबन्धः। अर्धर्चे भिन्नं वाक्यं। किञ्च एकं सत्कारणमात्माख्यं वस्तु विप्रा मेधाविनः बहुधा बहुभिः प्रकारैर्वदन्ति । अग्निं यमं मातरिश्वानश्चाहुरिति प्रदर्शनमात्रं चेदं । सर्वैर्हि शब्दैस्तेन तेन विकारात्मनावस्थितः कारणात्मैवोच्यते ॥

Ends: . . . रोदसीत्यादावन्तोदात्तस्य दर्शनात् । आद्युदात्तस्तु अतप्यमाने अवसावन्ती अनुष्याम रोदसी देवपुत्रे इत्यादौ सर्वत्र द्यावापृथिवीवचनः । अस्याद्युदात्तत्वात् द्यावापृथिवीवचन एव न रुद्रपत्नीवचनः । तथा च पदकारेण द्विवचनान्तत्वं प्रदर्शितमिति कर्मणा वा . . . . ।

Colophon to Pāda 4 of Adhyāya 7 (Adhyāya 12, fol. 2): इति निरुक्तविवरणे द्वादशस्य चतुर्थः पादः ॥

Final colophon to Adhyāya 7 (Adhyāya 12, fol. 36): इति निरुक्तविवरणसमुच्चये द्वादशोध्यायः ।

Colophon to Adhyāya 11 (Adhyāya 16, fol. 61): इति निरुक्तविवरणसमुच्चये षोडशोध्यायस्समाप्तः ॥

The leaves of the Nirukta are interspersed with those belonging to some other work. Foll. 1—3, 25, 26, 32, 34, 36, 45, 57, 58 and 91 contain some irrelevant matter which is

mostly a metaphysical discourse beginning on fol. 1 as follows :

. . . . त्मने नमः ।
पदवाक्यप्रमाणज्ञैर्दीपभूतैः प्रकाशितः ॥
ब्रह्मवेदरहस्यं यैस्तान्नित्यं प्रणतोस्म्यहं ।
. . . . . पातप्रनष्टध्वान्तकल्मष ॥
प्रणम्य तान् गुरून्वक्ष्ये ब्रह्मविद्याविनिश्चयम् ।
आत्मलाभात्परो . . . . तश्च न विद्यते ॥
यदर्त्था वेदवेदाश्च स्मार्त्ताश्चापि तु याः क्रियाः ।
आत्मार्थोपि प्रियो लाभ . . . . . पर्ययः ।
आत्मलाभः परप्रोक्तोत्येत्वात ब्रह्मवेदिभिः ॥
स्वतो लब्धस्वभावत्वाल्लाभस्तस्य . . .   ।
. . . . . तेन्द्रियाय प्रहीणदोषाय यथोक्तकारिणे ।
गुणान्वितायानुगताय सर्वदा प्रदेया . . मत सतत ॥

The MS. is utilised by Dr. Lakshman Sarup for his edition of this, Lahore, 1934. For a detailed description of this and also for problems relating to the commentary see his Introduction to the edition (where the MS. is noticed under the old self-number 41. B. 20). Compare Prof. C. Kunhan Raja, Proceedings of the Fifth Oriental Conference, Lahore, pp. 223 ff; Journal of Oriental Research, Madras, Vol. X, pp. 256 ff.

Dr. Sarup points out (Introduction, pp. 65—66) that the commentary is variously called Niruktabhāṣyaṭīkā, Niruktaṭīkā, Niruktavṛtti, Vivaraṇasamuccaya, Niruktavivaraṇasamuccaya, Niruktavivaraṇa, Niruktabhāṣyavivaraṇasamuccaya, Niruktabhāṣyavivaraṇa and Niruktavivaraṇabhāṣya.

From the name of the work Niruktabhāṣyaṭīkā Dr. Sarup considers the work as a Ṭīkā (by Mahes'vara) on the Bhāṣya (by Skandasvāmin) on the Nirukta of Yāska. But Niruktabhāṣya is the usual name for the work of Yāska and this is a direct commentary on it by Mahes'vara. Mahes'vara must be a disciple of Skandasvāmin as within the work he cites a passage from the Ṛgveda commentary of Skandasvāmin as Upādhyāyavacana. Compare Dr. Sarup's edition, Vol II, p. 157 and Vols. III—IV, p. 20; Prof. C. Kunhan Raja, Proceedings of the Fifth Oriental Conference, p. 253, and Journal of Oriental Research, Vol. X, pp. 263 ff. His father is Pitṛs'arman as is evident from the colophon

निरुक्तमन्त्रभाष्यार्थपूर्ववृत्तिसमुच्चयः ।
महेश्वरेण रचितः सूनुना पितृशर्मणः ॥
(Vols. III—IV, p. 159).

887. 39. A. 1¹⁻⁴.

Paper. 4 vols. 838 folia (pp. marked 1—1675). 8½" × 6¼". 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

Adhyāyas 1—13 (here numbered 6—18) with a few lacunæ. Khaṇḍas 1—4 of Adhyāya 5 of Dr. Sarup's edition are here given as part of Adhyāya 4. The colophon to Adhyāya 13 mentions S'abarasvāmin as the commentator : इति शबरस्वामिकृते निरुक्तविवरणसमुच्चये त्रयोदशाध्यायस्य तृतीयः पादः । त्रयोदशाध्यायश्च समाप्तः ॥

888. 35. B. 114.

THE NAIGEYĀRCIKA (NAIGEYAPARIS'IṢṬA)

नैगेयार्च्चिकम् (नैगेयपरिशिष्टम्)

Paper. 23 folia. 10" × 4¾". 8 or 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Worn; edges frayed. Good large writing.

Complete. Divided into 2 Prapāṭhakas.

Begins : ओं नमो विघ्नवल्लीविध्वंसनाय । श्रीसामवेदाय नमः । ओम् । अथार्षमार्च्चिकस्याग्नेग्निरेहि त्वामग्ने भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निं मेधातिथिः काण्वप्रेष्ठमुशना काव्यस्त्वंन्नः सुदीतिर्बार्हरसः सौहोत्रः पुरुमीढो वाते वत्सः काण्वोग्ने सुमित्रो वाध्यूश्वी वानूपः ॥ १ ॥

Ends : आभुरध्याय ऐन्द्रो बृहस्पते बृहस्पतिः प्रथमेभिगोत्राणि बृहस्पति पंचमे दक्षिणा षष्ठे मरुतोष्टमे मित्रावरुणौ नवम आदित्या एकादश उद्धर्षय देवा अष्टमे मारुत्युत्तमामीषां प्रथमा प्रीदेर्विकं काग्निरष्टमे विरक्षस्तृतीया संग्रामाशीर्मर्माण्युत्तरे संग्रामाशीषामैंद्रीमध्यमेवम प्रथमे सोमो द्वितीयवरीयस्तृतीये देवाश्चतुर्थ एकादशे चाग्निसप्तमे भद्रं द्वे वैश्वदेव्यौ विश्वदेव्यौ ॥२॥ इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥ इति नैगेयानामृक्षु देवत समाप्तं ॥

After the end there is the following :

अग्न आ गायत्री । शतं वैश्वानरसा ऋषिः । अग्निः पवमानौ देवते । जये विनियोगः । इदं विष्णुर्गायत्री मेधाविष्णुः षोडशोपचारपूजने वि० । सहस्र अनुष्टु । नाराय ऋषिः । पुरुषो देवता । विश्वं बीजं । ब्रह्महा विराट् बृहती । जमदग्निभार्गवर बृहस्पते मंत्रस्य अप्रतिरथ ऋषिः । बृहती छंदः । इंद्रौ देवतौ । त्रिष्टुप् छंदः । आंगिरसगोत्राय सिंधुदेशजाताय शिखीवैश्वानराय पिंगलवर्णाय उत्तरस्थानाय उदङ्मुखाय चतुर्बाहुकृताय पीतवस्त्राय परीधानाय चतुर्देवताय बृहस्पतिकृतपीडोपशांत्यर्थे जपे विनियोगः । १ । यत इंद्र भयामह इत्यस्य मंत्रस्य भर्ग ऋषिः । बृहती छंदः । इंद्रो देवता । सर्वभयनाशार्थे जपे विनियोगः ॥ २ ॥ नाके सुपर्णमिति श्येनो भार्गव ऋषिः । त्रिष्टु । यमः । जातवेदा इत्यस्य मंत्रस्य मरीचिः काश्यपो त्रिष्टुप् । . . . . . त्र्यंबकमंत्रस्य वसिष्ठ ऋषि । अनुष्टुप् छंदः . . . . . . ।

889. 33. E. 7

THE PAÑCAVIDHASŪTRA

पञ्चविधसूत्रम्

Palm-leaf. 5 folia (1—5). $14\frac{2}{10}" \times 1\frac{1}{10}"$. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition except for a few worm-holes. Fairly well written in a small hand. Inked.

A work pertaining to the Sāmaveda.

Complete in 2 Prapāṭhakas.

Begins : ओम् । प्रस्थावोद्गीथप्रतिहारोपद्रवनिधनानि भक्तयः । तत्पाञ्चविध्यं स्मृतं व्याख्यास्यामः । ओंकारहिंकाराभ्यां साप्तविध्यं । अवसानं पूर्वं प्रस्ताव आद्योत्पत्तिषु स्वातीन्दुः पप्रारेवत्यादीनी । किं यदिंद्रेद्रमा । वैधेषु तु विधैव प्रस्तावो भवति । नाद्यमवसानं । इदं ते शं नो वित्वदसाविप्रभृतीनि ॥

Ends : दिवाकीर्त्यें मदायाः । पुरीषपदेषु च । वाक्शब्दस्वरेषु । हृदये त्रिरुक्तं । प्राग्वाचा । आनंदप्रतिनंदयोः । त्रिरुक्तमंत्यमुद्गीथः । उपायो यस्मान्नोर्ध्वं प्रतिहारः । निधनं च प्रत्यंगं । इतरेषां यथोक्तं यथोक्तं । ओम् । इति पञ्चविधसूत्रे द्वितीयः प्रपाठकः ॥ शुभम् । हरिः । ओम् ॥

890. 33. E. 12.

Palm-leaf. 6 folia (16 sq.). $13\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

891. 8. F. 79.

THE PAÑCAVIDHASŪTRA WITH A COMMENTARY

पञ्चविधसूत्रम्—सव्याख्यम्

Paper. 21 folia (5 sq., numbered 3 sq., foll. 1 and 2 missing). $8\frac{3}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 20—24 lines in a page. Grantha script. Old. Moth-eaten. Fairly well written in a medium hand.

Commentator not mentioned.

Incomplete, a portion of the beginning lost in missing leaves.

Divided into 2 Prapāṭhakas of 7 Khaṇḍikās each.

Begins: रावगीते कृष्यत इति । इंद्रमच्छेति । उदाहरणाद्भेदः । यद्येवं यज्ञाद्वितीय्ये तृतीयोत्थानत्वान्न भवति । अग्निमित्येवमादिषु च । हेतुसामान्यात् । यदिंद्र तृतीय्ये इंद्रमच्छांत्ये च वैधेषु तु विधैव नाद्यमवसानं ॥ सू ॥ वैधेषु तु विधैव प्रस्तावो भवति नाद्यमवसानं । यद्येवं नाद्यमवसानमिति न वक्तव्यं । कस्मात् । सामान्यविशेषयो विशेषो बलीय्यत्वात् । तत्रैक आहुः । न सर्वत्र वैधेषु विधा प्रस्तावो भवति । किं तर्हि । न चेन्नाद्यमवसानं प्रस्तावांतलक्षणोपेतं भवति । यथा न किष्टं कर्म्मणेति प्रथमे चित्रा ए गायंति त्वोहा इ इतिवत् इत्येवं न वक्तव्यं । कस्मात् । वक्ष्यति ह सर्वासु पूर्वमिति । न तत्र विकल्पः । इह नियमेनैवाद्यमवसानं प्रस्तावः । एतत्सूत्रमाभिप्रायिकं कुतश्चेच्छब्दानुकरणात् ॥

Ends: इतरेषां यथोक्तं यथोक्तं । इतरेषां विशेषं यथोक्तं । श्रुतौ स्वशास्त्र एव । श्रुतौ सह प्रस्तोतारमुवाचेति । स्वशास्त्रे समाख्याय प्रस्तोतृप्रयोज्यत्वात् । तावेव भक्ती यथोक्तमिति शास्त्रोक्तं गृह्यते । तदा वैकृतप्रत्यनंतरत्वात् । बादित्यनुवादः ॥ इति द्वितीयस्य सप्तमी खण्डिका । द्वितीय्यः प्रपाठकः । पञ्चविधंसूत्रव्याख्यानं समाप्तं । हरिः ओम् । श्रीगणेशाय नमः ॥

892. 28. F. 35.

THE PADARATNAPARIBHĀṢĀ OF RĀVAṆA

पदरत्नपरिभाषा —रावणकृता

Palm-leaf. 3 folia (1—3). $14'' \times 1\frac{3}{10}''$. 9 or 10 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured. Good small writing. Inked.

An ancillary treatise on the Ṛgveda, called here at the beginning Padaratnalakṣaṇa also. A commentary on this noticed below, attributes the work to Rāvaṇa. See Keith, I.O. Catal., Vol. II, Part I, No. 4247.

Complete.

Begins: पदरत्नलक्षणं । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओं ।

नांतं विसर्गांतमथावगृह्यं
स्वंतं तु सेंतं विषमं समं च ।
संख्या प्रगृह्यस्य च पंचकेंत्ये
पदेषु वक्ष्ये प्रतिवर्गमत्र ॥ १ ॥
काद्यैरष्टचतुष्टैश्च वर्गा ङणानमाः क्रमात् ।
न विसर्गांतदुःखंडः कशयोर्विषमास्समाः ॥ २ ॥
चनकारटविसर्गजदुःखंडसमाः क्रमात् ।
ते दुःखंडपे विसर्गो ये नांतो विषमाः क्रमात् ॥ ३ ॥

Ends: शू चि जि । ६२ । त दि . . । दि खे जि व । छि छि चि चा । ठो बौ छ द । भू गि दि तः । वु ण . .

फ़ू दै । बे भि रो . . । त्या शि दू द्ये रा प्रि । ९२ । त्यं चि त् । च्यो ध घ दु । ने चा बु खा । तो खा जे चु । ज्मै चि कू चि । ष धा घ बा । बु तो शू ब । टयो स छिटू । ब पा घ शा । तै णि ऋ छ्रि । ण ष या ठे । गि दै ति छ्लि । तु ति गि श ङि । ६४ । इति पदरत्नपरिभाषा समाप्ता ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ श्रीमन्महागणपतये नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

893. 20. K. 38.

THE PADARATNABHĀṢYA—ANONYMOUS

पदरत्नभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (5—7). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Commentator not mentioned. The text (same as No. 892) is here called only Padaratna and ascribed to Rāvaṇa.

Begins:

नांतं विसर्गांतमथावगृह्यं
स्वंतं तु संत विषमं समं च ।
संख्यां प्रगृह्यस्य च पंचकेंत्ये
पदेषु वक्ष्ये प्रतिवर्गमत्र ॥

ओं नांतमिति । अस्यार्थः । सकलवेदांगपुराणस्मृतिकाव्यनाट.लंकारादिसकलविद्याविशारदः सकलकर्मानुष्ठानमहिम्ना वशीकृतपरमेश्वरो विश्रवसः पुत्त्रो रावणोहं प्रतिवर्ग वर्गे । अव्ययंविभक्तयादिना विभक्त्यर्थेव्ययीभावः ॥

Ends: पदानि पदरत्नानि तेषां परीक्षायां इयं पदसंख्या ईरिता । उक्तान्येतावंति प्रगृह्याण्येतावंति यः खण्डपदान्येतावंति मकारपदान्येतावंति तकारातोन्येतावति । पदरत्नव्याख्यानं समाप्तं । हरिः ओं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

894. 21. Q. 10.

THE PĀṆINĪYAS'IKṢĀ

पाणिनीयशिक्षा

Palm-leaf. 5 folia (27 sq.). $6'' \times 1''$. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. In good condition. Beautiful small writing. Inked.

Complete.

Begins:

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्याद्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥

Ends:

त्रिनयनमुखाभिनिस्सृतामिमां
य इह पठेत्प्रयतस्सदा द्विजः ।
स भवति धनधान्यपुत्त्रकीर्त्तिमान्
सुखमतुलं च समश्नुते दिवीति ॥

ओ ओ इति पाणिनीयशिक्षा समाप्ता ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

895. 29. L. 36.

Palm-leaf. 3 folia (42—44). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Begins: पाणिनीयशिक्षा । श्रीरस्तु । ओं गणाधिपतये नमः ।

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्याप्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥

Ends :

त्रिनयनमभिमुखनिसृतामिमां
य इह पठेत्प्रयतश्च सदा द्विजः ।
स भवति धनधान्यपशुपुत्त्रकीर्त्तिमा-
नतुलं च सुखं समश्नुते दिवीति दिवीति ॥

अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च हकारं स्वराणां यथा गौल्यचो स्पृष्टोदात्तः चाषस्तु शंकर एकादश ॥ इति शिक्षा पाणिनीयस्समाप्तः । श्रीपरमेश्वरार्पणमस्तु ॥

896. 33. J. 10.

Palm-leaf. 4 folia (4 sq.). $16'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. In two different hands, one medium and good writing foll. 1—3 and the other cursive and small writing fol. 4. Inked except fol. 4.

Complete.

Begins : पाणिनीयशिक्षा ।

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्याद्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥

Ends :

त्रिनयनमभिमुखनिस्सृतामिमां
य इह पठेत् प्रयतश्च सदा द्विजः ।
स भवति धनधान्यपशुपुत्त्रकीर्त्तिमा-
नतुलं च सुखं समश्नुते दिवीति दिवीति ॥

अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च हकारं स्वराणां यथा गौल्यचो स्पृष्टोदात्तः चाषस्तु शंकर एकादश ॥

897. 28. G. 53.

THE PĀDAVIDHĀNA (PĀDĀNUKRAMAṆĪ) WITH A COMMENTARY

पादविधानम् (पादानुक्रमणी)—सव्याख्यम्

Palm-leaf. 4 folia (2 sq.). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged, foll. 1—3 being broken. Good small writing. Inked.

The text begins fol. 1 :

ऋक्षु पादास्संशयिका भवंति
दुराम्नाताश्चापि भवंति केचित् ।
तदनु संदृश्येदं निबोधता-
चार्येण शौनकेंगिते यत् ॥

ऋतेन मित्रावरुणा युवाकवस्सुताः सचा वरुण श्रुधि चाष्टि नः द्वादशिन उपस्थ अं अस्ति हि ते वण्यतम ऋषा इयं चक्षसे जगज्जीवनं त्वे पुरो गिरस्सघत् । त्रैष्टुभाद्यास्सुनवे रोदसी च दम आं अध्रिगव ओहं दस्मविदः ॥

Ends fol. *2a* :

आश्या वा एषमादित्यै पादादिष्वेव तत्पदं ।
तत्पदं प्रकृतान्येतदर्वाचत्वेत्यृगुतमाः ॥
इंद्र स्वाहादि चैतस्मिमं कामं तथा शुनं ।
यदा व्योम त्रि वै वाचामानुपूर्व्यं प्रचक्षते ॥

इति पादविधानं समाप्तं ॥

The commentary begins fol. *2b* : पादविधानभाष्यं ॥ ऋतेन मित्रावरुणा । दस्रो युवाकवः सुताः । ब्रंह्मा च नो वहि सचा । इमं मे वरुण श्रुधि । अध द्वादशिनः पादः । त्वं नो अग्ने पित्रोरुपस्थ आ । रायस्पूर्धि स्वधा वो स्ति हि ते । अत्राह ततं ण्व एषां कण्यतमः । शतं रथेभिस्सुभगोषा इयं । विश्वमन्या नानाम चक्षसे ॥

Ends : मूर्धा रथस्य कन्म । अपूर्वयद्वात्तसूष्पवः । यं ते द्वे नश्वारुमप्रकं पदा । इमा ब्रह्मेंद्र । शंसि । जोषासनि तर्यस्यते । अवःश्चित्तमा वो व्रतं । पितृ भृतो न सवः अष्टमाष्टके त्रयोविंशतिपादाः ॥ २३ ॥ अष्टकसंख्या ८०२ । पादविधानं संपूर्णं ॥

For the text compare Keith, I. O. Catal., No. 4239 where this is called Pādānukramaṇī.

898. 33. D. 12.

THE PŪRVAṚKKĀRIKĀ OF GOPĀLA AND VEṄKAṬES'A

पूर्वऋक्कारिका—गोपालवेङ्कटेशाभ्यां कृता

Palm-leaf. 9 folia (93 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked.

An account of the divisions of the Prakṛtiṛk, in verse, by Gopāla and Veṅkates'a.

Begins : पूर्वऋक्कारिकाप्रारंभः ।

चतुःपञ्चाशदधिकं षट्च्छतं प्रागृचाम्मितः ।
तासां तु प्रागृचम्मध्यं त्वं हत्यात्परत स्मृतम् ॥
प्रपाठके सार्धषट्कमृक्तंन्त्वं रुद्रसंज्ञकं ।
षट्षष्टिसंख्याः खण्डानां विवृतस्तत्र कथ्यते ॥
गायत्रमेकखण्डश्चाग्नेयं द्वादशखण्डकम् ।
बहुसाम्नस्तु षट् खण्डान्येकसाम्नस्तथैव च ॥
बृहत्या अष्टकं खण्डास्त्रैष्टुभास्त्रयमेव च ।
चत्वार्यनुष्टुभश्चेंद्रपुच्छं तु नव खण्डकम् ॥
पवमानं रुद्रसंख्याश्चारुणं पञ्चकं स्मृतम् ।
महानाम्न्य द्वितीया स्युस्समुच्छ्रितपुरोदिताः ॥

Ends :

आहत्यं च ऋचां संख्या तमवाः परिकीर्तिताः ।
क्रंद्रप्रय ऋचौ द्वे ते आरुणे त्वादिपर्वणि ॥
मरुत्खण्डे पुरोभागे ऋक्पदं साम च क्रमात ।
पठिता पठितां ज्ञस्यै नारदीये विशेषतः ॥
गोपालवेंकटेशाभ्यां कारिकेयं कृताधुना ।
तयोश्च वीक्षतां चैव कुर्यात् भद्रं सभेश्वरः ॥

हरिः ओम् । प्रकृतिऋक्कारिका समाप्ता ।

899. 33. E. 7.

Palm-leaf. 3 folia (41—43). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete. Same as the above.

900. 33. D. 12.

THE PŪRVAṚKPADALAKṢAṆA—(ANONYMOUS)

पूर्वऋक्पदलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 13 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins : पूर्वऋक्पदमारभ्यते । सवह्वयेकमासम् । अलगईध्रपराकम । नबलंधृतिकक्षलम् । अभोगरुद्रयेषसः । यगडापःपधेवम् । एभाससिंधुयाधनम् । देगवस्सलिलं पातयः । आमवच्छंदरेफदम् । अभामेकोनत्रिंशत्खनकम् । अवेषपर्वपसेलम् । सोगवंवसुयानपेः । पुगेलंरुद्रयावपम् । प्रेरेडपक्षपंफकेः । तवेतकुंभकरहम् । उगुहंकलेकवरेः ॥

Ends : पगातंकरणंयक्षजः । इमनेधृतिकामेरः । त्वगारंदिग्योनळः । मदताऽष्टाविंशतिरजेदः । भ्रातथे-नक्षत्ररविते । अमेतसिंधुयेधळः । विभासरुद्रयसेवम । विभासरुद्रयसेवम । आरुद्रारसवेगम । पूर्वऋक्पद-लक्षणं समाप्तम ।

901. 33. E. 7.

THE PŪRVOTTARAṚṄNIGHĀTAKĀRIKĀ (PRAKĀS'AKA)—ANONYMOUS

पूर्वोत्तरऋङ्निघातकारिका(प्रकाशकम)---अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 2 folia (52 & 53). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Same as No. 766 (Ṛṅnighātakārikā). Called here Pūrvottararṛṅnighātaprakās'aka.

Begins :

निघातभाजो ये वर्णा पादकालऋच स्मृताः ।
क्र्यादयस्ते प्रकाश्यंते विदुरेवं हि सूरिभिः ॥
निघातानां प्राकृतच्यर्यशीतिश्चाष्टवृद्धयः ।
निघातानामुत्तरच्यर्यधिकास्सप्तविंशतिः ॥

Ends :

आशुर्घनाघन अकारेण रक्षो ह वै बुधाः ।
अदय आदित्यानां गृहतिसमावितम् ॥
संयोज्य वै च संख्यास्तुरकमेति तथा स्मृतम ।

इति पूर्वोत्तरऋङ्निघातप्रकाशकं । हरिः ओम् ॥

At the end : विकृतिनामसंवत्सरं मिथुनमासे शुक्लपक्षे प्रथमायां दिने वि . . . वा लिखितं पञ्चु-शास्त्रिणा हस्तेन लिखितं संपूर्णम् ॥

902. 19. D. 61.

THE PŪRVOTTAROBHAYADĪRGHĪ—ANONYMOUS

पूर्वोत्तरोभयदीर्घी—अज्ञाकर्तृकः

Palm-leaf. 1 folio (No. 18). $15'' \times 1\frac{3}{10}''$. 12 lines. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Inked.

Complete.

The Pūrvadīrghī begins : ओम् । वशान्नायकवारिं महेन्द्राय माहेन्द्रस्यै तु मैतोरष्टा श्रीरष्टाक्षरेणाष्टाक्षर० ।

Ends : विश्वाहाञ्जसायप्यात्तोर्म्महेन्द्रं माहेन्द्रं पूर्वदीर्घी ॥ इती पूर्वदीर्घी समाप्तं ॥

The Uttaradīrghī begins : उपायवो विश्वायुरदब्धायो तिग्मायुधाय वृद्धायुश्शतायुस्सत्यायुस्सर्वायुर्यज्ञायुधा० ।

Ends : शतायुषमुपावस्स्यत्युपावस्यती वीक्ष्यते वीक्षमाणाय वीक्षीताय मृगाखर इत्येतानि पदान्युत्तरदीर्घी । इति उत्तरदीर्घी समाप्तं ॥

The Ubhayadīrghī consists of the following :

पराहदक्षीणावृतो यथायतनं यथायतना . . भयदीर्घी । उभयदीर्घी समाप्तं ॥

903. 19. E. 42.

Palm-leaf. 1 folio (No. 42). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

Complete.

The Pūrvadīrghī begins : वशान्नायकवारिं महेन्द्राय माहेन्द्रस्यै तु मैतोरष्टाश्रिरष्टाक्षरेणाष्टाक्षरमष्टापद्यष्टाक्षराण्यष्टाक्षरेण यातामार्प्पयन्ति याज्यानुवाक्ये० ।

Ends : विश्वाहाञ्जसायनी सूति आर्त्तवो महेन्द्रं माहेन्द्रं पूर्वदीर्घ्वी ॥

The Uttaradīrghī begins : उपायवो विश्वायुरदब्धायो तिग्मायुधा वृद्धायुगं शतायुस्सत्यायुस्सर्वायुश्चित्रायुर्यज्ञायुधान्युपाप्नोति० ।

Ends : वीक्षिष्यते वीक्षमाणाय वीक्षिताय मृगाखर इत्येतानि पदान्युत्तरदीर्घ्वी ।

The Ubhayadīrghī consists of the following :

पराह दक्षिणावृतो दक्षिणावृतं यथायतनं यथायतनादुभयदीर्घ्वि ॥

904. 19. O. 5.

Palm-leaf. 1 folio (No. 124). $10\frac{1}{4}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 12 lines. Malayāḷam script. In good condition. Well written in a medium hand. Inked.

Complete. Same as the above.

905. 22. P. 20.

THE PRAṆAVANIRṆAYA—ANONYMOUS

प्रणवनिर्णयः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 4 folia (215 sq.). $13'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a fairly good condition. Fairly well written in a large hand. Inked.

A tract on the syllable 'Om'. Author not mentioned.

Begins : अथ प्रकृतिप्रत्ययविवेकेन प्रणव प्रदृश्यते । अव रक्षणे । अवतेष्टिलोपश्च इत्यौणादिकसूत्रं । अस्यार्थः—अवतेम्मरंन्मप्रत्ययो भवति । प्रत्यस्यैव टिलोप । नकारस्वरार्थः । अवम इति स्थिते ज्वरत्वरसृज्वव्यविमुपमुपधायाश्चेति उपधाय वकारस्य च । उशंति तिरीकृते ऊम इति स्थिते सार्वधातुकार्धधातुकयोरिति गुणः । ओमा । ञिन्नित्यादिर्न्नित्यं । ञिति णिति च प्रत्यये परतः प्रकृतेराद्युदात्तो भवति ॥

Ends :

क्वचित्केवलस्वरस्य द्विमात्रं संव्यंजनं त्वणुमात्रिक इति व्यवस्थितविकल्पः यथा ओं ब्रह्मेत्यादौ समकारो द्विमात्रत्वं । ओमंतब्रह्मेत्येव ॥ हरिः ओम् ॥

906. 23. I. 13.

THE PRAṆAVALAKṢAṆA—ANONYMOUS

प्रणवलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $12'' \times 1''$. 6 lines. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

A tract on the syllable 'Om'. Author and title not mentioned.

Consists of the following.

प्रारंभश्चतुर्मात्रो वेदस्थस्योत्तदर्धकः ।
अध्यायानानुवाकांतै नार्धत्रैमात्रिको भवेत् ॥
प्रश्नानुवाकाद्यारंभे सविसर्गाच्चरो हरिः ।
असंधिप्रणवस्योदो विरामे स्वरितो भवेत् ॥

निरनुनासिकाद्यर्धद्विमात्रकहृदयोत्थितशार्दूलकृतोपमितकांस्यध्वनितुल्यकं विशिष्टतृतीय्यमात्रिकमूर्धस्थानिय्यर्धमात्रिकनासिकाबिलद्वयनिसृतचरमांशकचातुर्मात्रिकअ-वर्णरंगप्लुतः ।

चतुर्द्रोनिसघानोशसघ्यासं लान्यमेव च ।
दुघघा . . श्च शिखरे दीर्घमेकाक्षरं परं ॥
रभानघाध्यआघावप्रघातश्चैव माघ च ।
जिघघातुगगर्म्मग्नजिपुलघुवन्ममेव च ॥
खस्त्रीष . . . . घघार च ।
घोषघस्तां च घोरश्टृत् घृणं घातायतुर्यतः ।
अघच्छ्राघनिघृष्टैश्च उपघातं तथा भवेत् ॥
क्रियाशब्दश्च यत्रैव तदन्यो घनजंघज ।

907. 21. C. 24.

THE PRATIHĀRASŪTRA OF KĀTYĀYANA

प्रतिहारसूत्रम्—कात्यायनकृतम्

Palm-leaf. 6 folia (29 sq.). $16\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

This ancillary work pertaining to the Sāmaveda deals with the hymns to be sung by the Pratihartṛ and is attributed to Kātyāyana by the commentator Varadarāja. See Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4585.

Complete in 2 sections of 15 Khaṇḍas.

Begins: प्रतिहारस्य न्यायसमुद्देशं व्याख्यास्यामः। उत्तमम् पदम् प्रतिहारस्थानं तत्र पदसंख्यानादेशे चतुरक्षरमाद्यं न्याय्यम् प्रतीयात्। संख्याविप्र . . . च संख्याशब्दे चास्तौभिकान्यक्षराणि। तस्य पुरस्तात् स्तोभानि न्याय्येनोद्गातुरुपरिष्टात् प्रतिहर्तुस्सप्तानां तु पुरस्तात् प्रतिहारस्य प्रतिहर्त्ता . . . भजते न्याय्यप्रतिहाराणामिडानां संक्षाराश्वक्रं सूक्तैडस्वरवार्षाहरस्वारकौत्सानां गोरांगिरसस्य साम्नोभ्यासवतश्चक्रक्रौञ्चस्य . . . . नामुपरिष्टादुद्गातासौमेधस्यौर्णायवयोत्र ऋषभस्य पावमानस्ये निधनस्य मार्गीयवस्य द्विप्रतिहारत्रिप्रतिहाराणामुत्तमसादृश्यात् पूर्वप . . . षु पदसदशगीतीनि विभाग्यानि। तत्र पदम् पदं विभजंत उपोत्तमम् प्रतिहर्त्तुस्सन्याय आ सप्तपदाभ्यो धर्मविधर्मणोश्चैवं चतुष्पदाकारे त्रिपदानां तु तृतीयं स्तोभश्चेत् ऋक्सामे द्वैधम् बहिर्निधने दीर्घं सुतमिति यथा त्वैधमन्तर्निधने यथा गोरांगिरसस्योष्णिहां तु विभाग्ये तृतीयेष्टाक्षरं चतुरक्षरमुद्गातुर्यथा दैवोदाससौमित्रयो विच्छंदस्वक्षरवृद्धिर्ह्लोपश्च तत्र गीतेन प्रतिहारं विद्यात्। प्रागृच उपायवान् स्तोभः पदनिधनेषु यथा गोष्ठप्रतोदयः ॥१॥

Ends:

संज्ञानेषु यथाधीतम् ब्राह्मणस्य सज्जित्यै विजित्यै सत्यजित्यै जित्या इति क्षत्रियस्य सम् पुष्ट्यै विपुष्ट्यै सत्यपुष्ट्यै पुष्ट्या इति वैश्यस्यौपगवयोरथा मथा वा कामं तु नानाभिचरणी येषु वा मथाथान्यत्राग्नि होतेति यथा महादिवाकीर्त्यस्यात्मतों ततो निधनम् पाहि प्रोतिः कार्त्तयशे च त्रयो विकल्पाः दधित्वेहं दधित्वेहं एवमेव समांतेनाकाम च्छा औहो वा पक्षिण्यो दाशाताशाताः पक्षिण्यो दाशाताशाताः इति वा वाक् बृहद्रथंतरयोः ॥१५॥ ओम्। प्रतिहारसूत्रं समाप्तम्। शुभमस्तु। श्री गुरुभ्यो नमः ॥

908. 22. Q. 17.

Palm-leaf. 6 folia (22 sq.). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Good small writing. Inked.

Complete.

Ends: इति वाक् बृहद्रथन्तरयोः वाक् बृहद्रथन्तरयोः ॥ १५ । हरिः ओम् ॥ अथातश्छन्ननिधनानि। शुक्रियाद्यमग्नेर्व्रतम्। सत्रस्यर्द्धि चतुर्त्थम्। द्वंद्वाद्ये प्राणापानौ। द्वंद्वानामेकार्षेयाणाम्। कार्त्तयशसमश्वानं श्वथा इष्टाना सच्छंदस्यं सोमसाम। ऋषभाभीकयोरुग्रम् शर्म्मा। क्रोशं स्यादाक्षास्या आ इ ही निहवः। श्यैतं साहस्रेणा इवाशा मार्गीयवेशं यत् हा औ हो इ। बृहत्भारद्वाजमस्य याज्ञाद्वंद्वानामेकार्षेयाणाम्। अथातः प्रतिहारस्य ॥ प्रतिहारसूत्रं समाप्तम् ॥

909. 26. L. 3.

Palm-leaf. 9 folia (1—9). $16'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Bad medium writing. Inked.

Complete.

At the end: हरिः ओं। शुभमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः। श्रीवेदव्यासाय नमः। सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामचंद्रस्वामिने नमः। शिवं ॥

910. 33. M. 13.

Palm-leaf. 11 folia (53 sq.). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Slightly worm-eaten. Bad large writing. Uninked.

Complete.

Colophon: इति वा वाक् बृहद्रथन्तरयोः वाक्बृहद्रथन्तरयोः ॥ १५ ॥ प्रतिहारसूत्रं संपूर्णम्। हरिः ओम् ॥ शिवाय नमः ॥

911. 34. C. 21.

Palm-leaf. 5 folia (64 sq.). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition. Cursive small writing. Inked.

Incomplete, breaking off in Khaṇḍa 5.

912. 33. E. 8.

THE PRATIHĀRASŪTRA WITH THE COMMENTARY DAS'ĀRTHA OF VARADARĀJA

प्रतिहारसूत्रम्—वरदराजकृतदशार्थव्याख्यासहितम्

Palm-leaf. 79 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a small hand. Uninked.

The text which is complete, is contained in foll. 1—7. The commentary is incomplete, breaking off in Khaṇḍa 13.

The commentary begins:

नमोस्तु तस्मै देवाय यः प्रसूरप्रजन्मनां ।
कात्स्न्यें च वेदे श्रुणुमो यं साक्षाद्देवकीसुतम् ॥
यो वामनार्यमिश्रादनंतनारायणार्ययज्वसुतात् ।
अजनि कुशिकान्ववाये सांगेधीती च सामवेदे यः ॥
रचयति स वरदराजः प्रतिहारार्षेयकल्पयोर्वृत्तिः ।
वीक्ष्य ब्राह्मणसूत्रोपग्रंथनिदानतद्व्याख्याः ॥
इदंताप्रत्ययस्साम्नामृषिच्छंदोधिदैवतम् ।
भक्तयः पंच यज्ञेषु विनियोगश्च संक्रमः ॥
इतीमे दर्शयिष्यंते दशार्त्था इह यत्नतः ।
नाम्ना दशार्थे इत्येव वृत्तिरेषा प्रथिष्यते ॥

अथ भगवान् कात्यायनो वक्ष्यमाणं वस्तु निर्दिशति—अथातः प्रतिहारस्य न्यायसमुद्देशं व्याख्यास्याम इति। इह खल्पप्रन्थे कल्पब्राह्मणोक्तानां ज्योतिष्टोमविश्वसृजामयनपर्यान्तानामेकाहीनसत्राणां क्षुद्रकल्पोक्तानां ज्योतिष्टोमषडहद्वादशाहविकाराणां यथायोगं संपत् स . . . यः प्रायश्चित्तादिविषयश्च न्याय्याः पृष्ठानुकल्पाश्च साम्नां प्रयोगप्रकारा उक्ताः। अथ तेष्वेव क्रतुषु विनियुज्यमानां साम्नां प्रतिहारभक्तिस्तदनुषंगेण च

साम्नामिदंताप्रत्यशोपायस्समाननामधेयानि योगव्यवस्थाच्छन्ननिधनानि चास्मिन्नुपग्रंथशेषे प्रतिहाराख्ये ग्रंथे वक्ष्यंते । अतस्तदुपसंयोगात् प्रतिहारस्य ये न्याय्या: पारिभाषिकास्तेषां समुद्देशं संक्षिप्तं लक्षणं वक्ष्याम इत्यर्थ: । उद्दिश्यतेनेनेत्युद्देशो लक्षणं । तथा च फुल्लभाष्यकारेण—अथोहगीतीनां प्रस्तावोद्देश इत्यत्र व्याख्यातं । ननु भक्तयस्सम्नां पंचप्रस्तावोत्गीथौ प्रतिहारोपद्रवौ निधनमिति सप्त वा हिंकार: प्रस्तावात् पूर्वं उद्गीथादोंकार इति तत्र प्रस्तावद्वक्तव्य: ॥

Ends: किं च वाक् चेत्स्तोभान्तोऽनंतर: प्रस्ताद्वृद्ध इत्यत्र वागिति वचनेन शक्त्यसाभरदिषु हीषीस्वरस्य न निधत्वं स्तोभांत इति संभवाभिधानमनंतर इति वचनात् बृहद्भारद्वाजे प्रतिहारांत्यं वा शब्दमपेक्ष्य इडाया निधत्वं न भवति तेभ्यो यं निगदवृत्त्यनंतरमि . . . . ॥

913. 26. L. 3.

THE PRASTĀVASŪTRA

प्रस्तावसूत्रम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 12). $16'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Bad medium writing. Inked.

An ancillary treatise pertaining to the Sāmaveda.

Complete. 2 sections.

Begins: अथ साम्नां पञ्चधाकार: प्रस्तावोद्गीथौ प्रतिहारोपद्रवौ निधनमंतस्तत सर्वे श्रुतिसामर्थ्यात् गायत्रे तु विकल्पस्सर्वे वोद्गाता वा सप्तधाकारमप्येकवचनाद्धिंकार: । प्रस्तावात् पूर्वादुद्गीथादोंकारश्चतुष्टयानि समानि विषमभक्तीनि पदस्तोभस्तोभविभाग्यानि ॥

Ends: सर्वेषामोंकारेणोद्गीथादानं प्रथमाक्षरलोपं तु धानंजय्यो लोपं शाण्डिल्य: । प्रस्तुतं वै सामावासीदिति ॥ हरि: ओम् ॥

914. 33. M. 13.

Palm-leaf. 2 folia (48 and 49). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{3}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. In good condition. Bad large writing. Uninked.

Complete. 3 sections, section 3 being the Udgīthasūtra.

Section 1 begins: अथोहगीतीनां प्रस्तावोद्देशम् स्तोभ: पुरस्तादन्तर्वा प्रस्तोतुरन्ते च । अविधाद्य: । उद्गातुस्तु कण्वऋषभ: पवमानजनित्राणाम् । हुवादिर्वसिष्ठे। पद्योनादेशे। द्व्यक्षरो वा संकृतिदार्ढच्युतयो: । चतुरक्षरो वा सुरूपजिगैडसाकमश्वानाम् । सदेवतो वा राजनऋषभशाकरयो: । द्विपात्संजयनानदगोश्रृंगरात्रदैवोदासानाम् ॥

Ends:

जारांतोविंकवसिष्ठस्य प्रियवज्राणाम् । वारांतो वैश्वामित्रे ह उकारांतस्संतनिजमदग्न्यभीवर्त्तकार्त्तयशाकारांतस्त्वाष्ट्रीसाम्नाम् । जाराग्निदूतोपक्रमाणामते ते एवाविभाग्यानाम् ॥ १ ॥

Section 2 begins:

यौक्तावैडायास्यत्रैशोकक्रोशग्नौष्टोद्वंशपुत्त्रदैर्घतमसस्सिमानां निषेधवैराजानाम् द्व्यक्षर: ॥

Ends: शाकरप्रथमेषु अद्वयासपुरीषपदेषु च यथोपदिष्टम् । वैच्छंदसेषु गीतं प्रस्तावक्रमेस्य द्व्याण्वादीनामपायसंतनि शाकरवर्णानाम । प्रस्ताव्या उत्तरा: प्रस्ताव्ये वा संतनिन: प्रस्ताव्ये वा संतनिन: ॥

Section 3 begins: अथ साम्नां पंचधाकार: प्रस्तावोत्गीथौ प्रतिहारोपद्रवौ निधनमंतस्ततत्सर्वे श्रुतिसामर्थ्यात् ॥

Ends: षट्त्रिंशदक्षरऋषस्य रैवतस्य सर्वेषामोंकारेणोद्गीथादानम् । प्रथमाक्षरलोपं तु धानंजय्यो लोपं शाण्ल्यि: ॥

Compare the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, R. 641*e*; Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4585.

915. 21. C̣. 24.

THE PHULLASŪTRA OF VARARUCI

फुल्लसूत्रम्—वररुचिकृतम्

Palm-leaf. 30 folia (55 sq.). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8—10 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Prapāṭhakas 3—10 of the Chowkhamba edition, here divided into 3 sections which are not named and which consist of 57, 50 and 21 Khaṇḍas. The work is also called Puṣpasūtra and atrributed to Gobhila (See Aufrecht, Catalogus Catalogorum, Vol. 1, p. 343).

Section 1 begins: अथ ताल यमा इयद्वृद्धम् प्रकृति: ए इ ऐ ई इत्येतानि तालव्यानि । आ इ प्राप्तमो इ भवति । हिशब्द: तथा . . . . . ।

Ends: सिमास्वु अतीषंगेण व्याख्यात: प्रकृतिभाव: ५६ ॥ हरि: ओम् ॥

Section 2 begins: सौभराभीवर्त्तयौधाजयानां वृत्घंच . . अपीयुवाजेतींषि । अतिमधुदस्मम् ।

Ends: वृष्णिसर्वमाभावत्योवायामनन्तरनीचाद्यायाम् प्रत्यये प्रत्यये ॥ ५० ॥ हरि: ओम् ॥

Section 3 begins: ऊहगाने योनिवत्स्वरा स्तोभाभ्यासविरामाश्च । अनभ्यासस्तु तच्छंदसाम् ॥

Ends: यण्वादीनामपत्यसंतनिनि शाकरवर्णानम्मप्रस्ताव्या उत्तरा: । प्रस्ताव्ये वा संतनिन: प्रस्ताव्ये वा संतनिन: ॥ २१ ॥ हरि: ओम् । शुभमस्तु । फुल्लसूत्रं समाप्तम् ॥ ओम् ॥ श्रीम् ॥

. . . . पृश्निघमृगाद्यद्वयंतरो वृद्धावृद्धे चत्वार: अथ स्तोभात:परं पृश्निज्येष्ठं दक्षणिधने । सामराजे रहस्ये क्रतौ । गतागतौ वा दौ मं ते थे षू क्ते । प्रहणानि श्यैते । नीचात्पर । उच्चनीचत्वार: । अ:कारो वृद्धो भक्त्यंतो भक्तिमद्वयश्च स्तोभे पदगीतस्संधिगीतस्योभक्तिमध्यश्चास्तोभे संधिगीत: । पदगीतं देवश्चत्वार: । संधिगीतपदगीतौ । आकारोत्वम् । पा:कारो मदा इकारो त्वमिवोकारनमदम: कारो नो अर्षसि पञ्चोत्वम् । वृद्धमृवर्णम् । समृत्तै । अवृद्धमपि । त्रय आर्भाव: । ऋचि प्रश्लिष्टा: । पादांत्याद्विश्लेषो अथापवादा: प्रश्लिष्टा: । श्लेषविश्लेषौ त्रय: । चत्वारस्संक्रुष्टविक्रष्टौ यस्संयोगोण्योस्तं त्वा देवेभ्यस्त्वसोम । व्यञ्जनविसर्गलुप्तस्या इ:कारस्य स्थाभि ऋ:कारस्य पृथुस्तकार उत्शब्दो मकार उत्सन्नकम् । उकार उपद्रगयं । व्यञ्जनमपरांङ्गम । सकारश्रवस्तकस्सप्त । अत्र हारस्य द्वौ कश्चित्पदांतौ रशाच्वं सौ । यकारवकारयोर्व्यवधानस्यावृद्धादिपदानां तात् . . . . . ष्टेषु द्वौ । आभावो वृद्धमन्त:पदे तालव्यमा अवृद्धमा भवति । पदांतश्चा भवति । यकारे चौ ओ वौकारयो ऋगंतीयषडाभाव: । ५ . . . . विकार ऊहगाने । पृश्निनि । शने प्रेष्ठं । ज्ञी यक्षु । प्रस्तोत्रीयम् । आज्यदोहावृत् । थहावान् । तृतीयोच्चांत्य: । थवि-

कल्पाः । आदिद्वोथोस्ता रथंतरे स्तावाद्यम । गुहं उत्तरयोः । अग्नेश्रीणिधनप्रथमायाम । नकारश्च भवति । गूहं वृद्ध ओकारः । श्यैते तृतीयादिन्यां । क्रौंहं सर्वत्र . . . . नचैकोनविंशतिः ॥ अथोहगीतीनाम । योक्ताश्वेडायास्य प्रस्तावौ द्वौ ॥ ११ ॥ ओम ॥

After this there is in an uninked hand the following verse giving the Viṣaghaṭikās in each Nakṣatra:

नित्यं नैव घटःपटं नग ना फालं गगं नाख्यना
दीपं रुद्र ररो वधं वग नय मूभयां नरो वारिना ।
ना . . नृत्य नृप त्पक्ष धं राद् नागो निवञ्जिना इ-
त्याग्नेयादिषु तानतीत्य परतो नाड्यश्चतस्रो विषम् ॥

Here a note in Tamil records a birth dated 14th of Kārtika, Pūrṇamī (15 Ghaṭikās), Rohiṇī (57 Ghaṭikās), day-time, 12½ Ghaṭikās after Sunrise.

916. 22. Q. 17.

Palm-leaf. 21 folia (1—21; marked 1—24, foll. 3, 13 and 17 missing). $17\frac{8}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 9 or 10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Damaged. Good medium writing. Inked.

From Khaṇḍa 11 of Prapāṭhaka 3 of the Chowkhamba edition to the end of Prapāṭhaka 10. Divided as in the above. Sections not named.

Begins: . . . . . . स्तोत्रे संकाशो . . . . जिनवैरेण सर्वत्र दशमः ॥ ११ ॥ सितेयोदे सर्वत्र । . . . . रोहितपूर्वे साईस्यचे । वाश्वेना ईगोजीजियेभिः ॥

Ends: प्रस्ताविकमेकवस्यात् । यण्वादीनामपत्यसंतनिशाकरवर्णानामप्रस्ताव्या उत्तराः । प्रस्ताव्ये वा संतनिनः प्रस्ताव्ये वा संतनिनाः ॥ २१ ॥ हरिः ओम् । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । फुल्लसूत्रम् समाप्तम् ॥

917. 25. C. 11.

Palm-leaf. 13 folia (6 sq., from fol. 2 marked 14 sq.). $16'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition except for some worm-holes. Good medium writing. Inked.

From the beginning of Prapāṭhaka 3 of the said edition to Khaṇḍa 5 of Prapāṭhaka 6. Divided as in the above. Section not named. Breaks off in Khaṇḍa 20 of the 2nd section.

Ends: दुहासखामत्स्वे प्रत्यये वैराजे ॥ १९ ॥ आः कारोत्वम्मदास्सुता सोमायां . . . . ॥

918. 34. C. 21.

Palm-leaf. 35 folia (30 sq.). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. In good condition except fol. 30. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Prapāṭhakas 3—10 of the Chowkhamba edition. Divided as in the above. Sections not named.

Ends: यण्वादीनामप्रस्ताव्या उत्तराः । प्रस्ताव्ये वा संतनिनः । प्रस्ताव्ये वा संतनिनः ॥ २१ ॥ हरिः ओम । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । फुल्लसूत्रम समाप्तम् । हरि ओम् ।

Here a note in Tamil mentions Subrahmaṇya as the copyist.

919. 34. G. 4.

Palm-leaf. 6 folia (16 sq.). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Incomplete, beginning abruptly in the third Prapāṭhaka and ends abruptly in the 5th. Divided as in the above. Section not named. Breaks off in Khaṇḍa 25 of the 2nd section.

Begins: . . . यद्वृद्धं । अवृद्धं प्रकृतिः । ए इ ऐ ई इत्येतानि आ इ प्राप्तमो इ भवति । हि शब्द एवा हि सौभरामहीयवयोः ॥

Ends: अस्मे संहित ज्योतिर्ज्योतिः । सफे देवा . . . . . ॥

920. 19. L. 6.

THE PHULLASŪTRABHĀṢYA OF AJĀTAS'ATRU

फुल्लसूत्रभाष्यम्—अजातशत्रुकृतम्

Palm-leaf. 102 folia. $17\frac{8}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 or 8 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Inked.

Complete.

Follows the Khaṇḍa division according to the subjects. The Prapāṭhaka division is not found. Compare the following colophons:

इति वृद्धावृद्धे चतुर्थः खंडः ॥ इति फुल्लसूत्रभाष्ये अजातशत्रुविरचिते वृद्धावृद्धः समाप्तः ॥ (Fol. 9*b*).

इति फुल्लसूत्रभाष्ये अजातशत्रुविरचिते उच्चनीचे चतुर्थः खंडः ॥ समाप्तश्चोच्चनीचः ॥ विश्वेश्वरेण लिखितमयं ग्रंथः ॥ (Fol. 19*a*).

Begins: फुल्लसूत्रं । हरिः ओं । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीरामजयं । श्रीवरदाम्बाय न्मः ॥ अथ तालव्यमा इयद्वृद्धं । वृद्धस्य तालस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्धं प्रकृतिः । अवृद्धं यत्तालव्यं तत्प्रकृतिर्भवति । ऐ ईइत्येतानि । एतान्ये तालव्यशब्देनोच्यते । आइप्राप्तमोइभवति । वाशब्द एवाहि सौ . . . . म वायवयोः प्रथमसूत्रेण इभावप्राप्तस्य तालव्यस्य ओइहावोभव एवाहुः । अनीवीरयो वा । त्येवाह्यानीवीरयोरित्यत्र आमहीयवसौभरयोः । एवांहिवद्वैवोदासे । इहवद्वैवोदासे एहामस्य द्रवेति हि शब्द ओइभवति । ऐहोइमूर्तस्य । त्वं हि कौल्मले । त्वं ह्यो वाचे रवेत्यत्र हिशब्दः कौल्मबर्हिष ओइ भवति । तुवां हो एहि चेरवाइ । एकारश्च प्रकृतिप्राप्ते ऐ भवति । इहावद्वैवोदासे पुनश्च द्वितीयसूत्रेण प्रकृतिभावप्राप्तस्य एकारस्य पुनश्च ऐ भवति । ऐकारो भवतीहवद्वैवोदासे ऐहो इमास्या । अवृद्धमप्या इ भवतीशानकण्वरथंतरे प्रस्तावे अभि त्वा शूर कण्वरथंतरे प्रस्तावे आइ शासमिंद्रसु ॥

Ends: यण्वीप्रत्यसंतिनिशाकरवर्णउत्तरस्तोत्रिया अप्रस्ताव्या इत्युक्तं । तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमह संतनिन उत्तरे स्तोत्रिये अप्रस्ताव्ये भवतः । प्रस्ताव्ये व्येति विकल्पः । उत्तरयोरिति सिद्धं ॥ उपाध्यायाजातशत्रूणात्मनोनुस्मरणार्थं कृतं वाररुचेः फुल्लस्य विवरणं समाप्तं ॥

आमहीयवसामादिश्रायंतीयकृतावधीः ।
ऊहसागरमुत्तर्तुं शक्नुमः फुल्लनौकया ॥
सामजालजलाकीर्णं च्छंदःकल्लोलसंकुलं ।
तंत्रग्राहान्वितं वंदे सामवेदमहार्णवं ॥

सप्ताकारविभक्तिरम्यतनुमान् सप्तस्वरद्वीपवान्
नानारूपमखाख्यरत्ननिलयो देवर्ष्यनेकाश्रयः ।
कल्पेंदूदयवर्धमानविभवच्छंदोनदीपूरित-
स्तेभ्योत्तुंगतरंगवानवतु वः साभागमांभोनिधिः ॥

श्रीगुरुचरणारविंद्दाभ्यां न्मः । भवनामसंवत्सर-आषाढशुक्लपक्षप्रथमायां लिखितं पुस्तकमिदं । भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीकण्ठमतप्रतिष्ठापनाचार्यचतुरधिकशतप्रबंधनिर्वाहकमहाव्रतयाजीश्रीमदीश्वरदीक्षितपुत्रेण पर्वतवर्धनीगर्भसंभवेन विश्वेश्वरेण लिखितोयं ग्रंथः ॥ श्री शिवाय परब्रंह्मणे नमः ॥

An extra leaf at the end contains Sarga 25 of the Bālakāṇḍa of the Rāmāyaṇa.

921. 24. M. 34.

Palm-leaf. 94 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 7—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and badly damaged, many leaves being broken. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Incomplete, both beginning and end missing. Divided as in the above.

Begins abruptly with अच्चिशब्दो वर्द्धते . . . . जनितृसंक्षारथिराजेषु . . . . तानेतृ च मध्ये अचतुरक्षरे । द्यौताने तृचे चतुरक्षरगानं वर्जयित्वा प्रथमन्ताभ्यामन्येषां महिद्वितीयं वर्द्धते । (p. 30 of the Chowkhamba ed.) and ends with the Vikāra section.

922. 25. N. 10.

Palm-leaf. 86 folia. $17\frac{7}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8—10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete. Divided as in the above.

Begins: श्रीगुरुमूर्तये न्मः । अथ तालव्यमा इध . . . . . द्धस्य तालव्यस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्धं प्रतिकृतिः । अवृद्धं यत्तालव्यं तत्प्रकृतिर्भवति । ए इ ऐ ई इत्येतानि तालव्यानि । एतान्येव तालव्यशब्देनोच्यते । आइप्राप्तो मोइभावो भवति ॥

Ends: यण्वादीनां प्रस्ताव्या उत्तराः । आद्यवत् प्रस्तावे प्राप्ते उत्तरयोः प्रस्तावलोप उच्यते । अप्रस्ताव्य उत्तरा इति । प्रस्ताव्ये वा संतनिनः प्रस्ताव्ये वा संतनिनः । यण्वापत्यसंतनिशाक्करवर्णानामुत्तरस्तोत्रीयां प्रस्ताव्या इत्युक्तम् । तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमाह । संतनिन उत्तरे स्तोत्रीये प्रस्ताव्ये भवतः । प्रस्ताव्ये वेति विकल्प उत्तरयोरिति सिद्धम् ॥ उपाद्ध्यायाजातशत्रुणा आत्मनोनुस्मरणार्थम् कृतं वाररुचस्य फुल्लस्य विवरणम् ॥ स्तोभ उपायांतः पदनिधनेषु येषां पदानि निधनानि तेषु स्तोभात् . . . . . पदनिधनेषु सामसूपायांतः प्रस्तावो भवति । स्तोभ उपायवान् पदनिधनेष्वीत्येतदुक्तम् । उदाहरणानि यथा—गोष्ठप्रतोदधर्म्मविधर्म्मदिषूपायांतस्तोभः प्रस्तोवो भवति । निधनं च तदंगं स्यात् । तस्मात् प्रस्तावादूर्द्ध्वं निधवत् प्रस्तावांगं भवति । तत्रे चोद्यते । सर्वप्रयोज्यस्य निधनस्यांगत्वेन किम् प्रयोजनम् । उच्यते । कुशाविधाने प्रयोजनं अंगत्वे निधनांगकुशाविधानं भवति । त आंगत्ये प्रयोजनम् मंन्यंते । अस्य तु गंध्रकारस्य मते निधनमपि प्रस्तावो भवति । भगेषु प्रस्तावोत्र प्रयोजनत्वमेवेति वचनात् धनं च ततदंगं स्यादिति तस्मादेष विशेषः । द्विरेकवृषे । एकवृषे द्वौपांतप्रस्तेभौ पूर्वसूत्रेणासतुर्दुपायांतस्तोभः पदप्रत्ययः । प्रस्ताव . . . . . पदस्तोभेषु । त्रिर्वा उपायांतस्तोभः । प्रस्तावो भवंति । स तु द्वेति विकल्पः । त्रयो वोपायांतस्तोभाः प्रस्तावो भवति । . . . . . कावोपायांतः । इलांदस्तोत्ररुक्ताभ्याम् ।

इलांदस्य स्तौभिकेनुगाने त्रिरुक्ताभ्यां स्तोभाभ्यां प्रस्तावो भवति । यथोत्त . . . . ॥

On a fly-leaf at the beginning:

आइत्वं प्रकृतित्वं च वृद्धं चावृद्धमेव च ।
गतागतं च स्तोभानां उच्चनीचं तथैव च ॥
संधिवत् पदवत्गानं अत्वमार्भावमेव च ।
प्रश्लेषांश्चाथ विश्लेषानूहे त्वेवं निबोधत ॥
संक्रुष्टं च विक्रुष्टं च व्यंजनं लुप्तमतिह्वतं ।
आभावांश्च विकारांश्च भावानूहेभिलक्षयेत् ॥
एतैर्भावैस्तु गायंति सर्वाश्शाखाः पृथक् पृथक् ।

An extra leaf inserted between foll. 19 and 20 supplies an omission in fol. 10.

923. 33. D. 11.

Palm-leaf. 156 folia. $15\frac{6}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

Complete. Divided into 6 Prapāṭhakas.

Begins: ओं नमस्सामवेदाय । अथ तालव्यमाइयद्वृद्धम् । वृद्धस्य तालव्यस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्धं प्रकृति । अवृद्धं यत्तालव्यं तत्प्रकृति भवति ॥

Ends: यण्वादीनामप्रस्ताव्या उत्तराः । आद्यवत्प्रस्तावे प्राप्ते उत्तरयोः प्रस्तावलोप उच्यते । अप्रस्ताव्या उत्तरा इति । प्रस्ताव्ये वा संतनिनः प्रस्ताव्ये वा संतनिनः । यण्वापत्यासंतनिशाक्करवर्णानामुत्तरास्तोत्रीया अप्रस्ताव्या इत्युक्तम् । तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमाह । संतनिन उत्तरे स्तोत्रीये अप्रस्ताव्ये भवतः । प्रस्ताव्ये वेति विकल्प उत्तरयोरिति सिद्धम् । अभ्यासो ग्रंथपरिसमाप्त्यर्थः । इति षष्ठस्य एकादशमः । इत्यजातशत्रुभट्टोपाध्यायविरचिते पुष्पभाष्ये प्रस्तावः समाप्तः ॥

There are three extra leaves at the end. Of these one contains the following:

श्रीमत्कण्डरमाणिक्कवासिना प्रयागकुलजन्मना कौशिकप्रवरेण उपग्रंथसूत्रादीनां भाष्यकृत श्रीनिवासदीक्षितस्य वंशोद्भवेन लोकविश्रुतरामचंद्रार्यसूनुना श्रीनिवासश्रौतिना वररुचिप्रणीतस्य पुष्पसूत्रस्य भाष्यं सम्यक् परिष्कृतम् । हरिः ओम् ।

ग्रहणं न भवेद्यत्र हवर्गश्च तथा स्मृतः ।
तस्योदाहरणं वेये शाक्त्यं नोहे निदर्शनम् ॥
उद्धातो न भवेद्यत्र हवर्गस्तत्र कीर्त्तिते ।
तस्योदाहरणं वामदेव्यादीनि यथाक्रमम् ॥
सुता इंद्रा सोमसामग्रहणोद्धातवर्जितः ।
अक्षरस्य क्रमतस्तस्य स्वरास्तत्र प्रकीर्त्तिताः ॥
ऐकारमक्षरं तस्य विवृत्त्या परिकीर्त्तितम् ।
रिसंज्ञमक्षरं तस्य परिप्रधसफस्य च ॥
विवृत्युद्धातयुक्तस्य ग्रहणै रहितस्य च ।
विवृत्तिरहितं वेये त्वर्धाक्षरसमन्विताः ॥
विधर्मसाम चोत्तरं विवृत्या हीनमुच्यते ।

The other two supply an omision in fol. 132.

The MS. contains variants to the Chowkhamba edition.

924. 33. E. 17.

Palm-leaf. 25 folia. $16\frac{1}{3}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9—12 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten; leaves disarranged. Good small writing. Uninked.

Incomplete. Divided as in No. 920.

Begins: हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

अथ तालव्यमा इद्वृद्धं । वृद्धतालव्यस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्धः प्राप्तिः ।

अवृद्धं यत्तालव्यं तत् प्रकृतिर्भवति ॥

Ends: मध्ययोनि त्रवरथ . . . . . पादमध्ये योनिमृतस्य त्र वज्रहस्तधृष्णु । गामश्व . . . . . ।

(Pp. 64—65, Chowkhamba ed.)

925. 33. M. 24.

Palm-leaf. 177 folia. $11\frac{8}{10}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5—8 lines in a page. Grantha script. Old. Heavily damaged. Good medium writing. Inked.

Incomplete.

Begins: हरिः ओम् । अथ तालव्यमाइयद्वृद्रम् । वृद्रस्य तालव्यस्या इभाव आदेशो भवति । अवृद्रम् प्रकृतिः अवृद्रम यत्तालव्यं तत्प्रकृतिर्भवति ॥

Ends: . . . . भावप्रतिषेधः । जयसि तस्यैतेषु शपवचतुर्थववपमंद्रे मद्रं . . . . तेषु शपव इत्येते शब्दाश्चतुर्थस्वरे भवंति । ववप इत्येते . . . . ।

(P. 210 of the Chowkhamba ed.)

926. 40. C. 24.

Paper. 156 folia (numbered 1—161, foll. 24—28 missing). $9\frac{3}{4}'' \times 4\frac{8}{10}''$. 9 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing.

Complete except for the missing folia. Divided into 6 Prapāṭhakas.

Colophon: इति उपाध्यायाजातशत्रुकृते पुष्पभाष्ये षष्ठस्यैकादशी कंडिका ॥ छ ॥ श्रीः ॥ समाप्तोऽयं ग्रंथः ॥ कल्यालं भूयात ॥

927. 20. M. 30.

THE BHĀRADVĀJAS'IKṢĀ

भारद्वाजशिक्षा

Palm-leaf. 5 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Fairly old. In good condition. Cursive large writing. Inked.

A treatise on phonetics, attributed to Bhāradvāja. Pertains to the Yajurveda (Taittirīyasaṃhitā).

Incomplete.

Begins: हरिः ओम् शुभमस्तु ।

गणेशं प्रणिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनु प्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥ १ ॥
वृजनेज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
स्तुतन्धृतन्न यान्योर्द्ध्वं अकारान्तं प्रकीर्त्तितं ॥ २ ॥

Ends:

भित्था धत्था वेत्थाश्वत्थ इथेत्थान्तोच्च कौशिथि ।
मेथिषा विथुरा क्राथ प्रोथाथर्वमिथ क्रथन् ॥ ९१ ॥

On a fly-leaf at the end:

"Incomplete घ collated compared V. Venkatarama Sharma, 1-5-1930".

Edited with the commentary of Lakṣmaṇa Jaṭāvallabhas'āstrin, by V. R. Ramachandra Dikshitar and P. S. Sundaram Ayyar in the Government Oriental Series—Class A, No. 6, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1938. This MS. was utilized for the edition where the commentary (a MS. whereof is noticed below) is wrongly ascribed to Nāges'vara, a copyist. See K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. V, Part 4, Manuscripts Notes.

928. 25. H. 6.

Palm-leaf. 10 folia (9 sq.). $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins: हरिः ओम् ।

गणेशं प्रणिपत्याहं सन्देहानां निवर्त्तये ।
शीक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥ १ ॥
वृजनेज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
स्तुतं धृतं घृते नोर्द्ध्वं हव्यपूर्वोन्त आहुतं ॥

Ends:

यत् स्थले यादृशश्शब्दस्तादृशाः परिकीर्त्तिताः ।
लिंगविभक्तिरूपैश्च वर्णा ज्ञेया विचक्षणैः ॥
क्रम इंग्यश्च कण्ठोक्तिर्यजुरादिसमद्वयं ।
वेदसांख्यं सर्वसांख्यं अवधानाष्टकं बुधैः ॥
जानाती यो भरद्वाजशीक्षामर्त्थसमन्विताम् ।
स ब्रह्मस्थानमाप्नोति गृहमेधी गृहं यथा ॥
हरिः ओम् । भारद्वाजशीक्षा समाप्ता ॥

The MS. was utilized for their edition by V. R. Ramachandra Dikshitar and P. S Sundaram Ayyar.

929. 25. L. 35.

Palm-leaf. 1 folio (27*b*). $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked.

Incomplete. Only verses 1—8.

930. 28. M. 12.

Palm-leaf (S'rītāla). 5 folia. $9'' \times 2''$. 10 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad large writing. Inked.

Incomplete; the first 20 verses missing.

Begins:

. . . . द्वश्च वाक् ब्रू शुभ्रु च शत्रु च ।
भ्रुमिं भ्रुवि भ्रुमु . . . . ब्रिरुत् ॥
शततिमित्याश्वमामस्मान् पूर्वन्ना . . . . ।

Ends:

चैनास्ता ऋतच्छंदांस्यावन्नात्यं पशुष्वपि ।
ऋध्यते नित आहुर्यो विश्व . . . . . . ॥
इन्द्रो गच्छन् गच्छन्त्यसौ देवा वा इन्द्रियन्तु गच्छन् ।
यो जानाति भारद्वाजशीक्षामर्त्थसमन्वितः ।
स ब्रह्मस्थानमाप्नोति गृहदेवोपमं यथा ॥
हरिः ओम् शुभमस्तु ।
वेदविद्याविहीनस्य विद्याजालं निरर्त्थकं ।
कण्ठसूत्रविहीनया कामिन्या भूषणं यथा ॥
भारद्वाजशिक्षै ॥

931. 19. O. 5.

THE BHĀRADVĀJAS'IKṢĀVYĀKHYĀ OF LAKṢMAṆA JAṬĀVALLABHAS'ĀSTRIN

भारद्वाजशिक्षाव्याख्या – लक्ष्मणजटावल्लभशास्त्रिकृता

Palm-leaf. 30 folia (94 sq.). $10\frac{1}{4} \times 1\frac{9}{10}''$. 9 lines in a page. Malayāḷam script. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Inked.

From the colophon at the end the commentator is known to be Lakṣmaṇa Jaṭāvallabhas'āstrin. Nāges'vara, a copyist, has been mistaken to be the author by the editors of this in the G.O. Series, Class A, No. 6, B.O.R. Institute, Poona, 1938. See K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. V, Part 4, Manuscripts Notes.

Complete.

Begins :

गणेशं प्रणिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानाम्मूलकारणं ॥

गणाधिपतिमानम्य वेदानां गन्थत्रयाणामादिकारणं शीक्षावेदस्थसन्देहनिवारणाय प्रवक्ष्यामीति भारद्वाजेनोक्तं ॥

Ends : समारभ्योर्ध्वो अध्वर: । पशूनेवारभ्य गृहीत्वोपवसति । यो मेधाया आरभ्यते स्वाक्तं अत्र रेफ: । अत्र किं पशूमालभ्य पुरोडाशं । तेजस एष आलभ्यते । चकार: श्लोकपूरणार्थ: ॥

भारद्वाजमुनिप्रोक्ता भारद्वाजेन धीमता ।
व्याख्याता लक्षणाख्येन जटावल्लभशास्त्रिणा ॥
समाप्तं ॥

The commentary is edited along with the text, by V. R. Ramachandra Dikshitar and P. S. Sundaram Ayyar in the Government Oriental Series, Class A, No. 6, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1938. The editors wrongly attribute the commentary to Nāges'vara, copyist of a MS. of the work, and in their introduction (p. 3) observe : " The name of the commentator according to the colophon is Nāges'vara, son of Vṛddhagiri. It is difficult to trace the family and date of this commentator. It is likely that the commentator was an ancestor of the family of Jaṭāvallabhas in Paranur Village in Tirukkovalūr Taluq, South Arcot District. It may be remarked in passing that the Venkaṭarāma S'āstri, in whose private custody this work was found, is a member of the Paranūr Jaṭāvallabha S'āstri family". Foot-note : " But in the edition by Sieg, Jaṭāvallabha S'āstrin is mentioned as commentator ".

932. 29. K. 7.

Palm-leaf. 46 folia (1—46). 17″ × $1\frac{2}{10}$″. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In good order except for some worm-holes. Good small writing. Uninked.

Complete. Same as No. 931.

Begins : श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नम: । श्रीगुरुभ्यो नम: ।

गणेशं प्रणिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥

Ends :

यो जानाति भारद्वाजशिक्षामर्थसमन्वितां ।
स ब्रह्मस्थानमाप्नोति गृहमेधी गृहं यथा ॥
श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु । श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमो नम: ॥

Here a note in Telugu says that the transcription of this was finished at Pinnaballāpura on the 3rd day of the dark fortnight of Mārgas'īrṣa of Kilaka year.

933. 19. E. 42.

THE BHĀRADVĀJAS'IKṢĀVYĀKHYĀ OF VELIMAKANYĀ SŪRĀVADHĀNIN

भारद्वाजशिक्षाव्याख्या—वेलिमकन्यपुरसूरावधानिकृता

Palm-leaf. 17 folia (25 sq.). 15″ × $1\frac{1}{2}$″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

Incomplete.

Begins :

. . . . . . प्रणम्य शिरसा वा देवतां चोत्तम-
श्रीमद्व्यासकृपामृतं सुमनसा धृत्वा महानुग्रहात् ।
श्रीयोवेलमक . . . . . . सूरावधानीत्यहं
शिक्षाभाष्यमतस्त्वसंशयकरं वक्ष्ये बुधानां मुदे ॥
गणेशं प्रतिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥

Ends :

य इन्द्रस्य प्राणोसि तस्य ते ददातु यस्य । यजमानाय ददातु स्वाहा । पुनर्ण इन्द्रो मघवा ददातु । कर्मण्यं ददातु । वैश्रवणो ददातु । स न इन्द्र: कामवरं ददातु । अच्छिद्यमानया ददातु । अस्माकं ददातु । यमो ददात्ववसानं । स मे ददातु प्रजां पशून् । स नो ददातु श्रवणं ॥

934. 20. M. 32.

Palm-leaf. 37 folia (1—37). $14\frac{1}{2}$″ × $1\frac{1}{10}$″. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Incomplete.

Begins : श्रीनृसिंहगुरुब्रंह्मणे नम: ।

श्रीमंतं गणपतिं प्रणम्य शिरसा वाग्देवतां चोत्तमां
श्रीमद्व्यासकृपामतिं सुमनसा धृत्वा महानुग्रहात् ।
श्रीमांन्वेलिमिकंन्यनाम पुरज: सूरावधानीत्यहं
शिक्षा . . . . मतस्त्वसंशयकरं वक्ष्ये बुधानां मुदे ॥
गणेशं प्रणिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥

श्रीमहा . . . तिं प्रणिपत्य वेदानां ग्रंथत्रयं संह्वतानां आदिकारणं येषु पदेषु संदेहा वर्त्तंते तेषां संदेहानां निवारणीय अहं शीक्षां प्र . . मीति भारद्वाजमुनिना प्रणीतं ॥

वृजनेजदुदात्तश्चेदकारेण सहोच्च्यते ।

एतदारभ्य अकारादिस्वरसहिता पदानि क्रमेण कथ्यंते ॥

Ends abruptly in the commentary on verse 91 (B. O. R. I. Edition, p. 69) :

नरन् रभेत्व नारब्धोस्य प्रक्ष्य: प्रवतापि च ।
पशुमादित्रयं प्रक्षो देवा होत्रा च रासम: ॥

यथा देवहवि: पाशेनारभे । वातादारभते । नरं निति किं । एकादशिनीमालभेरन् । अनारब्धोस्य य . . . . . ।

935. 28. J. 18.

Palm-leaf. 12 folia. 14″ × $1\frac{1}{4}$″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Badly damaged. Bad medium writing. Partly inked.

Incomplete.

Begins :

. . . . रदं प्रणम्य शिरसा वाग्देवतां चोत्तमां
श्रीमद्व्यासकृपामृतं . . मनसा धृत्वा महा . . ॥
. . . . ज: सूरावधानीत्यहं
शिक्षाभाष्यमतस्त्वसंशयकरं वक्ष्ये . . नां मुदे ॥
गणेशं . . . . ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥

Ends abruptly :

अच्छिद्यमानया ददातु । अस्माकं ददातु । यमो ददात्ववसानं । समे ददातु . . . . ।

936. 29. K. 7.

Palm-leaf. 5 folia (47 sq.). 17″ × $1\frac{2}{10}$″. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden

board at either end. Old. In good order except for some worm-holes. Good small writing. Uninked.

Complete.

Begins : भारद्वाजशिक्षाव्याख्या । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओम् ।

गणेशं प्रणिपत्याहं संदेहानां निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदानां मूलकारणं ॥

श्रीगणपतिमानम्य वेदानां ग्रन्थत्रयसहितानां आदिकारणं येषु वेदेषु संदेहा वर्तंते तेषां संदेहानां निवारणाय शिक्षां प्रवक्ष्यामीति भारद्वाजमहामुनिना प्रणीतं ॥ १ ॥

वृजिनेज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।

एतदारभ्य अकारादिस्वरसहितानि पदानि क्रमेण कथ्यंते ।

Ends :

लिङ्गविभक्तिरूपैश्च वर्णा ज्ञेयं विचक्षणैः ।
लिङ्गैः विभक्तैः रूपैः वर्णान् इति ज्ञेयाः । यथा—यज्ञैवस्यैषा । स्त्रीलिङ्गात् . . . वेद इत्यादि पुंलिङ्गबहुवचनम् ॥

क्रम ईड्युं च कंठोक्तिर्यजुरादिपदद्वयं ।
पदसांख्यं वर्णसांख्यमवधानाष्टकं बुधैः ॥
यो जानाति भरद्वाजशिक्षामर्थसमन्विताम् ।
स ब्रह्मलोकमाप्नोति गृहमेधी गृहं यथा ॥
श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

Here a note in Telugu says that the transcription of this was finished at Somapura Satra on the 30th day of the dark fortnight (of the month ?) of Mārgas'īrṣa of Kīlaka year.

937. 40. C. 28.

THE BHĀṢIKASŪTRA WITH THE VṚTTI OF ĀCĀRYA MAHĀSVĀMIN

भाषिकसूत्रम्—आचार्यमहास्वामिकृतवृत्तिसहितम्

Paper. 7 folia. 9″ × 4″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges frayed. Fairly well written in a small hand.

A treatise on the accent of the S'atapathabrāhmaṇa, in Sūtra, attributed to Kātyāyana. The commentary is by Mahāsvāmin.

Complete.

Begins : श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ ब्राह्मणस्वरसंस्कारनियमः । उच्चादयस्वराः समाम्नाये उपदिष्टाः । व्याकरणप्रातिशाख्ये च । तैः सिद्धैर्ब्राह्मणस्वर उपदिश्यते । अथ शब्द आंतर्ये प्रयुज्यते । व्याकरणप्रातिशाख्याभ्यां संस्कृतौ सत्यां ब्राह्मणे स्वरसंस्कार उपदिश्यते । अयि के नु । ननु भाषिकस्वरेण निराकांख्या न जायते । किं तेन संस्कारनियमेनेत्यत आह ॥ ॥ उक्तो मंत्रस्वरः ।

Ends : अंत्य॰ स॰हतानां । बहूनामुदात्तानामेकत्रययुक्तानां पूर्वोपर्य्येणावस्थितानां समाम्नाये ब्राह्मणे अंतुल्यो मंत्रस्वरवत् ब्राह्मणस्वरो भवति । चरकाणां मंत्रस्वरतुल्यो भवतीत्यर्थः । तेषां षांडिकीयोषीपानां चातुस्वर्य्यमपि भवति । क्वचिद्ग्रहणात्त्रेस्वर्यमपि भवति । तानोन्येषां ब्राह्मणस्वरः । अन्येषां शाखिनां येषां दृश्यते तेषां ब्राह्मणस्वस्ताव भवति । एकश्रुतिरित्यर्थः ।

तान एवांगोपांगानां तान एवांगोपांगामिति । शिक्षा कल्पो व्याकरण नैरुक्तं छंदो ज्योतिषमिति षडंगानि । प्रतिपदमनुपदं । छंदो भाषा धर्मो मीमांसा न्यायस्तर्क इत्युपांगानि । एतेषामंगोपांगानां तान एव स्वरो भवति ।

द्विरभ्यास शास्त्रपरिसमाप्त्यर्थं इतिकरणं चेति ॥ इत्याचार्य्यश्रीमहास्वामीकृता भाषिकवृत्तिः समाप्ताः ॥

उदात्ता स्वर्यते नीचा स्वरितान्यं विधारयेत् ।
तेषामंत्यं पुनर्नक्स्यादुदात्तस्वरितोदयम ॥

परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपुरुषोत्तमभारतीश्रीधरशि ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १६३० श्रावण शुदि दसो मे । वाराणसीवास्तव्य उ . जनार्दनसुतगोविंदेन लिषितं ॥ लेषकपाठकयोः शुभं भवतुः । श्रीविश्वनाथ ।

On the bearing of the date of this MS. on the date of Madhusūdanasarasvatī, see K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. V, Part 4, Manuscripts Notes.

938. 19. M. 53.

THE MĀTRĀLAKṢAṆA—ANONYMOUS

मात्रालक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 4 folia (10—13). 11″ × $1\frac{2}{10}$″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly injured. Cursive small writing. Uninked.

A tract on the quantity of the letters and the Svaras of the Sāmaveda. Author not mentioned.

Begins : हरिः ओम् । अथातो ह्रस्वदीर्घप्लुतमात्राण्यक्षराणि व्याख्यास्यामः । सामस्वर्धमात्रमणुमात्रश्च । ह्रस्वं मात्रा दीर्घे द्वे । प्लुतं वृद्धं चेति त्रिमात्रमभिधीयते ।

ह्रस्वं द्विमात्रसंयुक्तं प्लुतमाहुर्मनीषिणः ।
दीर्घं तु मात्रासंयोगात् वृद्धमित्यभिधीयते ॥

मात्रा चार्द्धमात्रा चाध्यर्द्धा नाम द्वे मात्रे अर्द्ध चर्धतिस्त्रः । तिस्त्रो मात्रा अर्द्धश्चार्द्धचतस्त्रः । प्रणवे अर्द्धचतस्त्रो मात्राः । मात्रायाश्चतुर्थोंशो अनुमात्रा नाम ॥

Ends : हरेफेंगुष्ठसंयोगो रेफपरा स्वरभक्तिरर्द्धमात्रा इति मात्राणामात्राणामसंवाद्यः कालः । प्रतिज्ञा खलु वर्त्तते खलु प्रतिज्ञा खलु वर्त्तते ॥ ३ ॥ मात्रालक्षणं संपूर्णम । हरिः ओम् ॥ शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । आरोग्यमस्तु ॥ बहुधान्यनामसंवत्सरे ज्येष्ठमासे शुक्लपंचम्या विश्वेश्वरेण चिदंबरे लिखितं ।

For other copies of the work see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part I, Nos. 4328—29.

939. 39. I. 18.

MĀDHAVĀNUKRAMAṆĪ OF MĀDHAVA

माधवानुक्रमणी—माधवकृता

Paper. 46 folia (pp. marked 1—92). 8″ × $6\frac{4}{10}$″. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good large writing.

A transcript from a MS. in the Palace Library of H. H. the Maharaja of Travancore. The original is entered under the title of Ākhyātanāmānukramaṇī in the Descriptive Catalogue of the Library (No. 1).

Prof. C. Kunhan Raja has published the work as an appendix to his edition of the Ṛgvedānukramaṇī of Mādhavabhaṭṭa, The Madras University Sanskrit Series, No. 2. In his Introduction to the edition, p. 22, Prof. Kunhan Raja observes : " There is no mention of the name of the author in it. But there is undisputable evidence

to show that this contains the Ākhyātānukramaṇī and the Nāmānukramaṇī of Mādhava, from whom Devarāja quotes; Mādhava who is different from Mādhava son of Veṅkaṭarāya. . . . There is an introduction in which he says that he has written twelve Anukramaṇīs, the last being his Vedabhāṣya itself."

Begins: हरिः श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु ॥

लोकः पदं स्वरो वाक्यं समभिव्याहृतिः श्रुतिः।
आर्षाण्यपि च शास्त्राणि पदार्थज्ञानहेतवः ॥
व्युत्पत्तिस्तत्र लोकः स्यात्पारम्पर्यक्रमागता।
अग्निवाय्वादयः शब्दास्तत्र सर्वे हि दर्शनाम् ॥
प्रकृतिप्रत्ययव्यूहात्पदार्थपरिनिश्चयः।
पदमित्युक्तमस्माभिर्घनो हन्ता हनो यथा ॥

Ends:

श्वेतः पतङ्गः शुन्ध्युश्च जातवेदाश्च वायसः।
भास्वानमर्त्यो दूरे दृगात्मा जीवस्तथा रतिः ॥
अर्को विभ्राट् तथायुर्गो धाता आदित्य एव च।
आदितेयस्तथा विष्णुर्ब्रह्महंसोऽतिजागतः ॥

नामानुक्रमणी समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥

For this see Prof. Kunhan Raja, Journal of Oriental Research, Vol. V, pp. 316 ff. and Vol. X, pp. 256 ff., and foreword to the Ṛgvedavyākhyā Mādhavakṛtā, Adyar Library edition, 1939.

940. 19. D. 61.

THE YAṆĀDES'ADĪRGHĪ—ANONYMOUS

यणादेशदीर्घी—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 2 folia (18*b* and 19*a*). $15'' \times 1\frac{3}{10}''$. 9 lines. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Inked.

Begins: पृथिव्यांगिरसि वस्वी स्वस्त्ययनी प्रणीत्युर्वश्यूती मिथु . . सुमति भाग्यपानति कर्णकावति॰।

Ends: वैश्वदेवी वैष्णवी पराच्ययस्मयी परोवर्यसी मन्थ्यत्र्यद्रि तत् षोडशी सहस्रतमी पयस्वती। इती यणादेशदीर्घी समाप्तं ॥

941. 19. E. 42.

Palm-leaf. 2 folia (42 and 43). $15'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

Complete.

Ends:

यान्येव भ्राजन्त्यर्च्चयो वेद . . कूटयापाप्युपस्थाने षोडश्युत्तरे मद्रया प्रागीं सरस्वत्यभिवदंति। एकनवतिः ॥

The following fragment of the Yohilakṣaṇa is found at the end: यो हि यद्यतस्सोमे सोममुभयान्विमुक्तस्सौम्यो यदी यानि येन यस्मात् कस्मात् येषां यासां आसप्तमपरपदात् स्वरितं वा समस्तं वान्तोदात्तं वा भवति ॥

942. 19. O. 5.

Palm-leaf. 2 folia (Nos. 123—124). $10\frac{1}{4}'' \times 1\frac{9}{10}''$. 9 or 10 lines in a page. Malayāḷam script. In good condition. Well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Ends: पञ्चममहष्षष्ठमहस्सोममरक्षन् सोममघ्नन् सोममहरन् तस्ति अत् क्रोदो न ह्यासामिति वर्ज्जयित्वा ॥

943. 20. E. 3.

Palm-leaf. 1 folio (inserted between Nos. 25 and 26). $15\frac{9}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7 lines. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Ends: पयस्वतीति स्वरपरा दीर्घाः। महिषी।

944. 22. E. 36.

Palm-leaf. 1 folio (24*b*). $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5 lines. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Ends: सावित्री वैश्वदेवी पौष्णी सती पराच्यन्मया परोवरीयस्यनग्रान्मभ्यर्थी तथा षोडशी ॥ ६ ॥ सहस्रतमी पयस्वती स्वरपराचीरा इति यणादेशाः ॥ ७ ॥

945. 19. D. 61.

Palm-leaf. 2 folia (18 and 19). $15'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Closely spaced bad large writing. Inked.

Complete.

Begins: ओं वशांनायाकवारिं . . . न्द्राय माहेन्द्रस्यै तु मैतोरष्टा श्रीरष्टाक्षरेणाष्टाक्षरमष्टापद्यष्टाक्षरान्यष्टाक्षराजे देयाता . . . . . न्ती याज्यानुवाक्ये याज्यानुवाक्ययोर्याज्यानुवाक्याभ्यां याज्यानुवाक्याः परेत्य परोच्य परावपत्परापतत् परावधीदूर्वेष्टकामाराग्रामाराग्रामांजनमाङ्क्त आंजीतांजापयो जिह्वाग्रेण यथोदितमाधनाय विश्वाहांजसा य व्यात्तो महेंद्रं माहेंदं पूर्वदीर्घी ॥ इती पूर्वदीर्घी समाप्तं ॥

Ends: सा वैश्वदेवी वैष्णवी पराच्ययस्मघी परोवर्यसीमंथ्यत्र्यद्रि तत् षोडशी सहस्रतमी पयस्वती ॥ इती यणादेशदीर्घि समाप्तं ॥

946. 19. D. 61.

THE YAṆĀDES'ADĪRGHINIṢEDHA—ANONYMOUS

यणादेशदीर्घिनिषेधः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 1 folio (19*a*). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 3 lines. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Inked.

Complete.

Consists of the following: अस्यापवादः।
देव्यदिते सरस्वत्यवदत्याग्नेय इत्यपि।
यान्येव च प्रिथिव्याशा भ्राजंत्यर्च्चय इत्यपि ॥
सरस्वत्यभिमन्थ्यग्रान् यान्यस्थान्येति षोडशी।
वदन्त्यकूटयेत्येते पूर्वः प्राप्तिविवर्जिताः ॥

इति यणादेशदीर्घिनिषेधः। हरिः ओम् ॥ शुभमस्तु।

947. 20. K. 38.

THE YAṆĀDES'ASANDHI—ANONYMOUS

यणादेशसन्धिः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 2 folia (10 and 11). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 11 lines. Telugu script. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Uninked.

Pertains to the Ṛgveda. Author not mentioned.

Complete.

Begins: हरिः ओं। ऋभवो विष्टय ऋतयावांकशा मधुमती यत्र नार्य पच्च्यवमाघा योषेव सूनरी मर्तस्य

देवी जरयंत्यमात्रं त्वे वा रात्र्युषसे व्युच्चंती जीव शश्वत्पुरोषा द्वितीयं प्रबोधयंत्यरूणेभिः जनत्यंह्वानि भ्रातरसुवः कृत्विमोखा भ्राजंत्यभिधित्यग्रे गौरीर्मिमाय देवबर्हिः ॥

Ends:

एना अग्नेर्गायत्र्यभवद्विश्वां देवां जगती केश्या अग्निं येनेंद्रो हरिषीति द्विजनयंत्यभिभूवरीति यणादेशसंधिषु ईकारांतः ॥ हरिः ओं ॥

948. 23. E. 25.

THE YAMĀPATTI—ANONYMOUS

यमापत्तिः—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 2 folia (33 and 34). 15″×1″. 7 lines. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good large writing. Uninked.

Complete.

Consists of the following:

ऊष्मप्रकृतिका स्वशात् पञ्चमः परतो यदि ।
तत्र नैव यमापत्तिरिष्यते यत्र संशयः ॥
वर्गान्तशषसैस्साद्धामन्तस्थाभिश्च संयुतं ।
म . . यमा निवर्तन्ते इत्युक्तं वर्णवेदिभिः ॥
ळकारस्यावकारेण संयोगे स्वरिते यदि ।
विशेषं तत्र जानीयाद्वित्वमित्यभिधीयते ॥
अन्तस्थाद्यू . . वँ पञ्चमश्च द्विरुच्यते ।
इतरादौ परे स न चेति स्मृतो बुधैः ॥
ऋकार पूर्वः प्रथमो हलिस्त्वेकमात्रिकं ।
ऋकारात्प्रथमस्वापि द्वित्वं न स्यात् कथंचन ॥
पदान्तस्य नकारस्य वकारमपरे यदि ।
संयोगे परभूतं च द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
पदादौ . दमर्द्धे वा स्थितस्योष्ठपरस्य वै ।
प्रथमस्य द्वितीयत्वं पूर्वं कुर्वीत पाण्डितः ॥
हरिः ओम् ॥

At the end:

उच्चात्परोनुदात्त स्यात् स्वरितः स्वरितात्परे ।
नीचा स्युः प्रचया एतौ न ह्युच्चस्वरितोत्तरे ॥
नीचोच्चयोगजो नीचविकारश्चेति स द्विधा ।
अभ्येव त्वे वसून्नियंतेग्निं द्वियोगजः ॥

इति स्वरविषयः ॥

949. 36. B. 11.

THE YĀJÑAVALKYAS'IKṢĀ

याज्ञवल्क्यशिक्षा

Paper. 19 folia (pp. 394—430). $8\frac{1}{4}''\times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Well written in a medium hand.

Complete.

Begins: याज्ञवल्क्यशिक्षाप्रारम्भः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

अथातस्त्रैस्वर्यलक्षणं व्याख्यास्यामः ।

उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च तथैव च ।
लक्षणं वर्णयिष्यामि दैवतं स्थानमेव च ॥

Ends:

यमास्तत्र निवर्तन्ते श्मशानादिव बान्धवाः ।
यत्किंचिद्वाङ्मयं लोके सर्वमत्र प्रतिष्ठितम् सर्वमत्र प्रतिष्ठितमिति ॥
ऋवर्णे तित्परे सादावनुस्वारो द्विमात्रकः ।
संयोगे परभूतेषु ह्रस्व एवोच्यते बुधैः ॥

इति याज्ञवल्क्यशिक्षा समाप्ता ॥

Dated 7-6-18.

950. 19. D. 61.

THE YOHIPRĀPTI—ANONYMOUS

योहिप्राप्तिः—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 2 folia (23 and 24). 15″×1″. 4 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; injured. Bad large writing. Inked.

A treatise on the accents of verbs in the Taittirīyasaṃhitā. Author not mentioned.

Complete.

Begins: यो हि यद्यतस्सोमे सोममुभयान् विमुक्तस्सौम्यो यानि येन यत्र यस्य यस्मि ययोर्यस्मात् कस्माद्या यदा सप्तम परपदात् स्वरितं वा समस्तं वा अंतोदात्तं वा भवति । प्रजां पशून् प्राणो यथा येषां संताय प्रवदथ पूर्वश्च ।

Ends: इति योहिप्राप्तिस्समाप्तः ॥

उदात्तात्परतो नास्ति प्रचयः पूर्वतोपि वा ।
निहित . . . . . द्र्प्रचयात् स्वरितः परं ॥

Two extra leaves at the end contain the following Stotra.

माता मरतकश्यामा मातंगी मदशालिनी ।
कटाक्षयतु कल्याणी . . . वनवाहिनि ॥
मणिमयपरदेवी पत्महस्ते वरण्ये
    मधुरसयुतपात्रे माल्यगात्रे सुनेत्रे ।
पदनखजितहंस्से पाणिपद्माभिवद्ये
    जननि भवति भिक्षा देहि मीनाक्षि मह्यं ॥ १ ॥
उपनिषदुदितार्थज्ञानसाम्राज्यलक्ष्मी-
    प्र . . पूर्णकटाक्षे भक्तपोकाय नित्यं ।
सुमुखविमलमूर्त्ते सच्चुदानन्दमूर्त्ते
    जनानि . . . . . मह्यं ॥ २ ॥
मरतकमणिकांते मन्मथारातिकांते
    करधृताशुकवीणे गानविद्याप्रवीणे ।
गमनविजि . हंसे . . . . पनासे
    जननि . . . . . . मह्यम् ॥ ३ ॥
कृपाह्रदय . . . कामिदात्थप्रपूरे
    मदनरिपुविनोदे मंदहासप्रमोदे ।
. . . सुरशरण्ये . . . तप्रसन्ने
    जननि . . . . मह्यं ॥ ४ ॥
मलयसदनचंद्रे मंजुकस्तूरिकाभिः
    . . . . . विभूषे सृष्टकौसेयमंखे ।
सततरुचिरदेहे सामळे शभुलीले
    जननि . . . . मह्यं ॥ ५ ॥

951. 33. D. 12.

THE RĀVAṆABHAIṬ

रावणभैट्

Palm-leaf. 21 folia (65 sq). $11\frac{3}{4}''\times 1\frac{1}{2}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Uninked except the first folio.

A mnemonic work related to the Sāmaveda. Authorship not clear.

Complete.

Begins: ओं कनकम् । तत् कंनरः । अग्ने दिङ्गैंसं ॥ नमो रसनेत्रमेरैः । . . . ग्रहद्रमौसिः । यज्ञाधौपावकत्र्यगीतिः । एना तिथिं चैकसप्ततिः । देवो रुद्रनयन मौसिः । आंजु कौं मे वसु यें नं वैः । अबोधि यें लै को नं षष्टिः । अहे लोकमरु न्मौ यैः । सोम वौं ग्निरो नें । पुरुग्रहवह्नि वौं रैः ।

Ends: दक्षकरं वामम । दसंपनेत्रमनम् । द्रपुराणेमुनिसेधम् । आक्रंदयतवरतेः । प्रयच्चक्रमेरयासेः षष्ठः ।

एवा ह्येव यमिंद्र त्व जज्ञा नश्चंद्रमा अपि ।
अया सोमेति चेतेषु पदमात्रं प्रतिष्ठिते ॥
आद्युदात्तावग्रहं नास्तीत्येतेष्वृक्ष्विवत्यर्थः ।

Fol. 4*b* : पूर्वऋक्पदस्य खण्डं प्रति रावणभैद् समाप्ता ॥

Fol. 11*b* : प्रकृतिऋक् प्रति रावणभैद् समाप्तम् ॥ हरिः ओम् ॥

Fol. 21*b* : पूर्वऋक्पदस्य ऋक् प्रति रावणभैद् संपूर्णम् ॥ हरिः ओम् ॥ कुंभेश्वराय न्मः ॥

An extra leaf at the end supplies an omission.

952. 33. E. 7.

Palm-leaf. 10 folia (31—40). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Pertains to the Sāmaveda.

Begins: ओम् । प्रकृतिऋक् प्रति । तत्कन्रः । अयामम् । त्वनरेः । अनागः । अपथेः । प्रेयबेः । त्वरेवं । एकारम् । आयतम् । त्वरागम् । अपारम् । एकादशप्रथमः । ननुमाः । दूनसेः । कामम् । उनवाः । जनमे । प्रयोगम् । अयाणम् । औरहम् । अयावः । आनखेतम् । दशद्वितीयः ।

अनिराः । अनुगम् । अयाय । अनामम् । अकथम् । ननिजः । अरागम् । इकयाफे । तयामम् । पनागेः । उकामम् । कयाथम् । शनकावम् । कायरे । चतुर्दशतृतीयः ॥

Ends: द्रेयगं मुनिवरम् । हुजेयुगं लजम् । भिघवणं गयम् । स्रोकरिबाणं भवेः । द्यशरं न कले । यजकरं लयम् । रतवह्निरोगम् । स्रोरधभ्यरानम् । तायकं लोहंबरम् । विसब्रह्मराकम् । मथयुगं रवम् । न्तेच लिंगरधम् । धीसचद्ररोमम् । एकोनविंशतिश्चतुर्थः ॥

On foll. 4*b* and 5*a* :

नत्वा विनायकन्देवं वक्ष्ये स्तोभस्य लक्षणम् ॥
पञ्चविंशतिखंडानां विनियोगो यथाक्रमम् ॥
ग्रामे गेये स्तोभमुक्तमादौ खण्डत्रयम्मुने ।
आरण्यगेयके चादौ पर्वणि स्यात्तु षष्ठकम् ॥

On fol. 9*b* : प्रकृतिऋक् प्रति पदं समाप्तम् ॥ ओम् ॥ अथोत्तराऋक्पदारभ्यते । पराशिब्रह्मगरेः । विजपादं गवम् । वपेदं पुण्यराजम् ।

953. 20. C. 19.

The Lakṣaṇa(Vedalakṣaṇa)ratna (Bhaiṭ) of Vaidyanāthabhaṭṭa

लक्षण(वेद्लक्षण)रत्नम (भैद्)—वैद्यनाथभट्टकृतम

Palm-leaf. 13 folia (1—13). $17'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Cursive large writing. Inked.

A Vedalakṣaṇa work by Vaidyanāthabhaṭṭa. Pertains to the Taittirīyasaṃhitā. In the introductory part the work is called both Bhaiṭ and Lakṣaṇaratna; on the margin of fol. 1*a* of No. 955 the title is given as Rāvaṇabhaiṭ while in the colophon of this latter it occurs as Vedalakṣaṇaratna.

Complete except for the damage.

Begins: बेद्लक्षणं ॥ अथ यजुषि प्रतिपञ्चाशत पदादिनिहिताकारपदान्तनकारयोः पदान्ततकारप्रग्रहयोः इंग्यपदयोः संहितावसानस्य च संहितषत्वयोश्च एकादेशो उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकारपञ्चाशदेकैकमक्षरं प्रत्यनुवाकमेकैकं वाक्यं बैण्णामलक्षणरत्नं वक्ष्यामः । अत्र प्रवर्त्तका . . राद्युकारपर्यन्ताः प्लुतवर्जिताः स्वराः पञ्च । ऊकाराद्यौकारपर्य्यन्ता ऋणवर्जिताः स्वराः पञ्च । प्रवर्त्तका . . चजौ टडौ पबौ मनौ लघौ शसौ चेति । अत्र द्वंद्वसमासयुक्तत्तल्लक्ष्यद्वंद्वं संहत्यैकरूपतो . . . संख्या द्रष्टव्या । पदादिनिहिताकारपदान्तनकारौकद्विके समौ च द्विद्विकविषमौ ॥१॥

Ends :

शोंमिकः कामनाचेयाल्याटाशियोहशैहयः ।
टौद्विच्छि . . कोन विंशत्यां चेत्युजज्ञिके ॥
आग्नेयस्तद्विरुद्रेशाहाग्नये टोटुयेदियः ।
श्योमुप्रश्ने पञ्चमके च . . . शदीरिताः ॥ ८ ॥

सप्तमकाण्डस्समाप्तः ॥

कमलंकुड्यग्रहारे जन्मभूः स्वामिशास्त्रिजः ।
बैड्वाक्यान्यक . . कानू वंकुशास्त्री यजुश्रुतेः ॥२९॥

हरिः ओम् ॥

कमलंकुड्यग्रहारे जन्मभूस्समिशास्त्रिजः ।
बैड्वाक्यान्यकरोच्छ्लोकान् वेंकुशास्त्री यजुश्रुतेः ॥
गृहाणे धारणे चाहा परिभा यतस्ततः ।
सा श्लोकरूपा न कृता वर्णा एव कृता मय ॥

Appāsvāmi is mentioned (in Tamil script) as former owner on a fly-leaf at the beginning.

954. 20. C. 23.

Palm-leaf. 4 folia. $11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Injured. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Incomplete.

Begins: हरिः ओम् ।

अथ यजुषि प्रतिपञ्चांशत् पदादिनिहताकारपदान्तनकारयोः पदान्ततत्परप्रग्रहयोः ।

Ends: प्रग्रहो दीर्घगणनेषु न गणनीयः ।

लक्ष्याभावस्समो भवेदिति ज्ञापकः । इत्यंतोपसर्गाः पदान्तलक्ष्येषु न गणनीयाः । इति वेदविज्जनसम्मतश्रीवैद्दिनाथभट्टविरचितलक्षणरत्नपरिभाषा समाप्ता ॥ हरिः ओम् ॥

955. 29. I. 28.

Palm-leaf. 5 folia (89 sq.). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. In a good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Begins: नितिसारं । नीतिसारं । रावणभैद् ॥ श्रीमते रामानुजाय नमः । हरिः ओम् ॥ अथ यजुषि प्रतिपञ्चशतपदानि निहिताकापदान्तनकारयोः पदान्ततकारप्रग्रहयोः इंग्यपदाद्याकारयोः संहितावसानस्य च संहितषत्वणत्वयोश्च एकादशे उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणां च पदान्तसमानाक्षरदीर्घत्रयस्य च समविषमसंख्याद्योतकं विसर्ज्जनीयंसंख्याप्रतिपादकं प्रतिपञ्चशदेकैकाक्षरं प्रत्यनुवाकमेकैकं वाक्यं लक्षणरत्नं वक्ष्यामः । प्रवर्तका वर्णाः अकाराद्यौका(र)पर्यन्तः प्लुतवर्जिता स्वराः पञ्च । ऊकाराद्यौकारपर्यन्ता ऋलृवर्जिता स्वराः पञ्च चजौ टडौ तदौ पबौ मनौ लवौ शसौ चेति । अत्र द्वंद्वसमासयुक्तं तल्लक्ष्यद्वंद्वसंहत्य एकरूपतोपि गणीयसमविषयसमविषमसंख्या ज्ञातव्या ॥ पदादिनिहिताकारपदान्तनरौकद्विके । समौ चद्विके विषमौ । पदान्ततकारपदान्ततकारप्रग्रहौ द्विके समौ तद्विके विषमौ ॥

Fol. 1*b*: इति वेदविद्वज्जनसम्मतवैद्यनाथभट्टविरचिता लक्षणरत्नपरीभाषा समाप्तः ॥ हरिः ओंम् । इषे । त्वा । मा । प्युशो । चट्यो । ल्यौशे । च्यलि । सोश्य । मेचशे । छ्वाच्यक्रु । म्येच्यू । बू । ज्ञूमैल्वि । व्योशाशैकू । आपउन्दन्तु । टौप्या । आपो । बुसा । लिका । टीटी । चील्ह । ब्ये । टयै । बाल्ह । ल । ल । ल्हकू । टौटवी ।

Ends: गा वो वै । पौटाश्याचातल्ये । श्वीति । शाक्य । क्याकी । व्यपू । मूल्यूतैतालोटूपिजो शिच्यौल्यके । त्याताचोचेपी । ला । लुशा । शोंमीक्वि । चे । ल्याटाशि । शै । टौ । ल्यु । चेमक । के । त । श । टोटु । मि । मेश्याक । हरिः ओम् । वैद्यनाथभट्टविरचितं वेदलक्षणरत्नं समाप्तं । श्रीरस्तु ॥

956. 23. E. 25.

THE LAKṢMĪKĀNTAS'IKṢĀ

लक्ष्मीकान्तशिक्षा

Palm-leaf. 2 folia (32—33). 15″×1″. 4 or 5 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

A treatise on phonetics.

Complete.

Begins: ओम् ॥

रक्षा वैदिकवर्णानां शिक्षा दुर्म्मतिराक्षसां ।
लक्ष्मीं दद्यच्चतुश्लोकि लक्ष्मिकांतस्य भूतिवत् ॥
अच्पूर्वं हलि हल द्विरुक्तमपि च स्वशो लवोद्धस्वरा-
दूद्धद्राद्धलिवाव हलपि वानुस्वारयुक्तादिमौ ।
द्वावन्योन्यसणायतोन्तगनन्दौ हस्वात्परावच्परौ
द्वे द्वे स्तोपि च पूर्वमागमिमतस्तुर्यद्वितीयं हलौ ॥

Ends:

वर्णक्रमचतुश्लोकी वर्णक्रमविचक्षणाः ।
पाठतश्चार्थतो ज्ञात्वा विजयद्धं दिशो दश ॥

हरिः ओम् ॥

957. 29. I. 28.

Palm-leaf. 2 folia (76*b* and 77*a*). $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Injured. Fairly well written in a large hand. Uninked.

Incomplete. There is only the following fragment.

हरिः ओम् ॥

रक्षा वैदिकवर्णाना शीक्षा दुर्म्मतिरक्षसाम् ।
लक्ष्मीं दद्याच्चतुश्लोकीम् लक्ष्मीकांतस्य भूतिवत् ॥
अच्पूर्वम् हली हल् द्विरुक्तमपि च स्पर्शो लवोद्धस्वरा-
दूर्द्धाद्राद्धविवाचिवा हलपि चानुस्वारयुक्तादितौ ।
द्वावन्योन्यसहायतोन्तगनन्दौ हस्वात्परावच्परौ
द्वे द्वे स्तोपि च पूर्वमागममितास्तुरीयद्वितीयौ हलौ ॥
भूते धाम च पाथ एष परमात्यात्यप्रगाः . . .
किं चोर्द्धा उपसर्गतश्चरिवभुजा लक्ष्यात्कचित्पूर्वदिः ।
तन्मध्ये प्रथमागमस्यसदृशस्पर्शेप्यघोषोष्मणा-
मूर्द्धधः प्रथमो भजेत् सषशतो नांन्तो द्वितीयन्न व ॥
नोष्मा तु प्रथमस्वरात्प्रथमतो नानुत्तमौ हल् समे
वर्गेनुत्तम उत्तमे न न सर्गो रोहशस्पर्शगः ।
व्योवस्पर्शपरश्च नश्च यवहा . . . . ॥
भूते धाम च पाथ एष परमात्यात्यप्रगाः . . .
किं चोर्द्धावुपसर्गतश्चरिव . भुजा लक्ष्यात् . . . . ।

958. 40. A. 81.

Paper. 6 folia. $11\frac{9}{10}'' \times 7\frac{7}{10}''$. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Fairly old. Fragile. Badly damaged. Good medium writing.

Complete.

The title Lakṣmīkāntas'ikṣā is written on the margins of folia 1, 4, 5 and 6. On the margins of the rest it is found as Lakṣmīkāntasaṃvāda.

Begins: लक्ष्मीकांत (lefthand margin) शिक्षा (righthand margin) श्रीलक्ष्मीनारायणाय नमः ॥

रक्षा वैदिकवर्णानां शिक्षा दुर्मतिलक्षणं ।
लक्ष्मीं दद्याच्चतुश्लोकी लक्ष्मीकांतस्य भूतिमत् ॥१॥
अच्पूर्वं हलिह द्विरुक्तिमपि च स्पर्शो लवोर्ध्वस्वरा-
दूर्ध्वाद्रात्धलि वाचि वा हलपि वानुस्वारयुक्तादिमौ ।
द्वावन्योन्यसहायतोंतगनङौ हस्वात्परावस्थितौ
द्वे द्वे स्तोपि च पूर्वमागममितस्तुर्यद्वितीयौ हलौ ॥२॥
भूते धाम च पाथ एष परमांत्यांत्यगाः पूर्वगाः
किंचोर्ध्वा उपसर्गतच्छिखिभुजा लक्ष्या कचिपूर्वधी ।
तन्मध्ये प्रथमागमोप्यसदृशस्पर्शेप्यघोषोष्मणा-
मूर्ध्वाधः प्रथमो भवेत्सषशलोनंतो द्वितीयं न वा ॥३॥

Ends:

तद्ध्रस्वप्रथमाद्योक्ता नादाद्या उच्चकादयः ।
पूर्वांगाद्यास्तथा वर्णक्रमो हस्तस्वरे युक् ॥ ४६ ॥
क्रमो जटा च वेदेषु अवधानाति चाष्ट च ।
एतेषु निपुणो यस्तु स विष्णुः कथ्यते बुधैः ॥४७॥

उदात्तसंहितापदलक्षणं ॥

शांदितुल्यांतं पदसंख्याकं ।
इमान्यष्टावधानानि प्रोच्यंते वेद एव हि ॥ ४८ ॥
. . . . सर्वसांख्यं हालिर्बहुश्रुतिस्वरात् ।
उत्पाश्च पाटकत्कलमानसं चैत . . . . . ॥
देमून्यवधानानि ह्युत्तमानि विदुर्बुधाः ।
पूर्वोक्तं पीड . तस्य . . . . . . मृतं ॥ '५० ॥

इत्यवधानसंज्ञाप्रकरणं . . त । लक्ष्मीकान्तशिक्षा समाप्ता ।

959. 33. D. 12.

THE LAGHUṚKTANTRA OR LAGHUṚKTANTRASAṂGRAHA—ANONYMOUS

लघुऋक्तन्त्रं लघुऋक्तन्त्रसंग्रहं वा—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 11 folia (37 ff.) $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8—10 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

A nomenclatory grammar relating to the Sāmaveda. Not an abridgement of the Ṛktantra. Called Laghuṛktantrasaṃgraha in the opening verse, but only Laghuṛktantra in an introductory note, in the last verse and in the colophon at the end. Authorship unknown.

Complete.

Begins:

ब्रह्माणं शंकरं विष्णुं व्यासं चान्यान्मुनीश्वरान् ।
नमस्कृत्य करोम्यद्य लघुऋक्तंत्रसंग्रहम् ॥

अथ वर्णोत्पत्तिः । हाः कण्ठे । उरसि विसर्जनीये । अकुहविसर्जनीयानां कण्ठः । जह्वामूलेः कु ॥ जिह्वामूलीयस्य जिह्वामूलम् ॥ तालुनिश्चये । इचुयशानां तालु ॥

Ends: अवर्णेन विसर्जनम् ।

अवग्रहसलोपश्चाप्यतिहारविसर्जनम् ।
सऽंहितायां विसर्गश्च द्विर्भावं व्यंजनस्य च ॥
सवर्णश्च यणश्चैव वृद्धोश्चापि गुणस्य च ।

प्रगृह्यस्य विकारश्च पश्चैव परिकीर्त्तिता: ॥
लघुऋक्तंत्रग्रंथेस्मिन्वनसंख्याकसंधय: ।
इतिलघुऋक्तंत्र॰ समाप्तम् ॥ हरि: ओम् ॥

Edited by Dr. Surya Kanta, Lahore, 1940. The edition is based on this MS. For an analysis of this see his introduction, pp. 18 ff.

960. 33. E. 7.

Palm-leaf. 8 folia (60*a*—67*a*). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete. Same as the above.

The Paribhāṣā section is here placed at the end. Compare Dr. Surya Kanta's edition.

Begins: ओम् । लघुऋक्तंत्रारंभ: । ओम् ।

दीर्घास्तु संहिताकाले त्वचो व्यंजनपूर्वगा: ।
पदकाले प्रपद्यंते ह्स्वतां ए ब्रवीमि ता ॥
अच्छा रक्ष श्रुधी रास्वा वहा एह्यूच युंक्ष्व तु ।
अद्या शग्ध्युष्वाजुहोता तिष्ठा ऊषु सपर्यता ॥
अधामहे मामरिषा मायजा परऊ पिबा ।
अर्चादेवा ईडिष्वा हि कृधी गूर्द्धया तथा ॥
भरता बृहत्सासाहासहशब्दौ जहीमृध: ।
विद्धी त्वस्य ररि माते घाये स्तोता ब्रनत्यये ॥

Ends:

शषसह ऊष्माण: । अच: स्वरा: । हल् व्यंजनम् । अ: इति विसर्जनीय: । ≍क इति जिह्वामूलीय: । ≍प इत्येपध्मानीय: । अ: क: प इति कंपाभ्यं प्रागर्द्धविसर्गसदृशजिह्वामूलीयोपध्मानीयौ ।

अक्षराणां लघु ह्स्वम् असंयोगे परं यदि ।
तत्संयोगोत्तरं विप्रात् गुरुदीर्घाक्षराणि तु ॥

ह्स्वं लघु । संयोगे गुरु । दीर्घं च इति परिभाषा समाप्ता ॥ हरि: ओम् । ओम् ।

961. 20. K. 23.

THE LAGHUS'AMĀNA WITH COMMENTARY—ANONYMOUS

लघुशमानम् (सव्याख्यम)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 15 folia (marked 40 sq.). $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Well written in a small hand. Uninked except the last leaf.

Both the text and the commentary are anonymous.

Pertains to the Ṛgveda.

Complete.

The text begins:

श्रीरामाय नम: ॥ सर्वसमानालु ॥ गणपतये नम: । हरि: ओम् ॥

प्रणम्य प्रणताभीष्टप्रदातारं पतिं श्रिय: ।
बह्वृचानां सुबोधाय समानं क्रियते लघु ॥
विसर्जनीय आकारपूर्वको घोषवत्पर: ।
व्यंजनस्वृक्षनपरो लुप्यते संहिताक्षणे ॥
एषु वर्णक्रमात्तानि प्रवक्ष्यामि पदान्यहं ।
इंग्यं पृथक्पदं चात्तनिमित्तत्वं पदस्य च ॥

Ends: हिमा हवमाना ह्वता हयो हित्वा वीर: हव्याश्च हादियद्रश्मानो हिरण्यया विहित्रा हिता अनिंग्यांतो वृष्णो नदु . . . . . पर्जन्या परो हस्त: पंचदश ॥ इत्युक्संहिता समानसंधिस्समाप्त: । श्रीगुरुभ्यो नम: । हरि: ओं ॥

The commentary begins: श्रीगणेशाय नम: ।

प्रणम्य प्रणताभीष्टप्रदातारं पतिं श्रिय: ।
बह्वृचानां सुबोधाय समानं क्रियते लघु: ॥

समानमिति । यद्यपि संहिताकाले लुप्तविसर्जनीयानां पदानामेव पूर्वाचार्यकृता संज्ञा तदापि लक्षणाया तत्प्रतिपादकग्रंथ एव उपंचारात् समानमित्युच्यते । पूर्वलक्षणानामविस्मृतीत्यासंगतत्वाच्च संग्रहरूपमकारादिवर्णक्रमेण संबोधकत्वात् संगतमिदमेव लक्षणं ग्राह्यमिति दर्शयितुं लघ्वित्युक्तं ॥

Ends: अनिंग्यांत इति किं । वि . . . . मता मधूनि । नक्षद्दाणीनु . . ता धिष्ण्या . . युष्वा हि त्वं रथा सहा युवस्य सा इंग्यांत: । विभागवर्त्पदांतो सा इति विसर्जनीयांतो भवति । गूषाश्शतसा नरं हा: ॥ इंग्यांत इति किं । . . . . नाभि: परमं स्ववाघ . . . . मा इत्यादि ॥

The title is here spelt as Samāna. An extra leaf at the end contains in the Telugu language a note which mentions Vellāla Yajñāvadhānulu as the copyist, and the Vilaṅghyalakṣaṇamūla, the Sarvas'amāna, the Rāvaṇabhaiṭ, the Anukramaṇikā and the Anukramaṇikābhāṣya as the contents of the MS.

Another leaf at the same place contains the following:

नित्यस्वरा स्वारपर: कंप्योन्त्योद्धं निहत्य तु ।
अदीर्घं दीर्घवत्कुर्यात् द्विस्वारं यत्प्रयुज्यते ॥
स्वायंभुवे तूदात्तादि: स्यादुदात्तपरोपि स: ।

नाभि:कमलादुत्थितानासिकाबिलद्वयनिसृतहृदयोत्थित - कण्ठजनितशार्दूलमूर्द्धिस्थानस्थितकांस्यध्वनितुल्यकंपविशिष्टव्याघ्ररुतोपमसौराष्ट्रिकानारीस्वरसमावर्णीयचातुर्मात्रिको रंगप्लुत आकार: । रंगप्लुतश्चतुर्म्मात्र॰ ॥

962. 20. K. 38.

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

The text is incomplete, ending with words beginning with मृ ।

963. 1. A. 19.

THE LOMAS'AS'IKṢĀ

लोमशशिक्षा

Paper. 8 folia (pp. marked 81—95). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on phonetics, according to the views of Garga and pertaining to the Sāmaveda.

Complete.

Begins: लोमशशिक्षाप्रारंभ: । शुभमस्तु ।

सामगानप्रियं राममाराधयितुमिच्छता ।
मया लोमशशिक्षेयं याजुषेणापि लिख्यते ॥
लोमशीयां प्रवक्ष्यामि गर्गाचार्येण चिंतितां ।
साभिधानां यथोक्तां तां त्वाचार्यवचनं यथा ॥
ह्स्वदीर्घं तथा वृद्धमभिगीतं तु सामगा: ।
मुहुर्मृदंगवत्कुर्यु: संपातोत्थानसंज्ञवत् ॥

Ends:

एवमूष्माप्रयोक्तव्य: हकारे परिवर्जित: ।
यथा धनुषायतेन क्षिप्ते शरे पुनर्गुण: ॥
स्वस्थानं प्रतिपद्येत तद्वद्धस्तगतस्वर: ।
शून्ये गृहे पिशाचस्तु गर्जते न च दृश्यते ॥

एवं यकारा वक्तव्या धियग्निम निदर्शनं ।
खण्डः ॥ ६ ॥ इति लोमशशिक्षा समाप्ता ॥

For another copy of this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 956, which also begins with the same verse as this. But Compare Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, No. 4954, and the text published by Yugalakisora Vyasa, S'ikṣāsaṃgraha, Benares Sanskrit Series, Benares, 1893, p. 456, which both omit the verse सामगानप्रियं० ॥

964. 20. E. 3.

The Varṇakramadarpaṇa—Anonymous

वर्णक्रमदर्पणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 44 folia. $15\frac{9}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Inked.

A fairly extensive work pertaining to the Taittirīyasaṃhitā and dealing with the same topics as the Prātis'ākhyas and S'ikṣās. Author not mentioned. Divided into various sections as Saṃjñāprakaraṇa, Vyañjanasandhiprakaraṇa, Dvittvaprakaraṇa, etc.

Complete.

Begins: अविघ्नमस्तु । शुभमस्तु । वर्णक्रमदर्पणं । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओं ॥

प्रणम्य शंभोश्चरणाब्जयुग्मं
वाण्या गणेशस्य तथा गुरूणां ।
सतां मुदे तित्तिरिसंहितायां
करोमि वर्णक्रमदर्पणाख्यं ॥

तत्रादौ प्रातिशाख्योक्तानि पारिभाषिकसूत्राणि प्रदर्श्यंते । अथ वर्णसमाम्नायः । अथशब्दो मंगळार्थः ।

तथोक्तं—

ओंकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कंठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्मांगळिकावुभौ ॥

इति यद्वा आनंतर्योर्थोथ शब्दः । तथोक्तं लिंगानुशासने—

मंगळानंतरंभे प्रश्नकात्स्न्र्येष्वथो अथ ॥

इति । पदाद्धययने जाते सति लक्षणस्यावसरत्वात्तदभ्यासः कर्तव्य इत्यनंतर्यार्थः । संहिताध्ययनं प्रथमं कर्तव्यमनंतरं पदाद्धययनं ततः प्रथमाद्धययनमिति विज्ञेयं ॥

Ends:

दृष्ट्वा यमा निवर्तंते अत्यंतसूक्ष्ममाचरेत् ।
सरेफे वा हकारे वा द्विर्भावो जायते क्वचित् ॥
न च वर्गद्वितीयस्य न चतुर्थे कदाचन ।

इति । स्पर्शोर्ध्वौ भक्तिर्वातो सषयोगे व्यंजनयोर्मध्ये ।

ह्रस्वान्नादो द्विमात्र स्यादन्यत्रत्वेकमात्रिक ।

इति । हरिः ओम । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

Here a note in Telugu says that the transcription of the MS. was finished on Monday, the 1st day of the dark fortnight of Kārtika of Rudhirodgāri, by Somayāji Veṅkaṭacenulu.

A fly-leaf at the beginning contains the following besides giving the former owner as Veṅkanna:

गांभीर्यातिशयस्य जगतां नेत्राणिमानं गता
पत्रे यस्य नवीनतां व्रजति यत्पद्मेयमासीज्जगत् ।

राजत्केसरसितां समुद्रममलं यद्वत्समुद्यब्जगु:
शेते यस्य विभावरीशरूचिरः कुर्याच्छमभ्रं शिवः ॥
अस्यार्थः । जगतां नेत्रा नायकेन यस्य विष्णोः शयेन करेण । पञ्चशाखश्शयः पाणिरित्यमरः । भेः भयं अणिमानं . . . . . . ॥

Two fly-leaves at the end contain extracts from the Taittirīyaprātis'ākhya and the Rāmāyaṇa.

965. 9. C. 70.

The Varṇakramalakṣaṇa—Anonymous

वर्णक्रमलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 6 folia. $7\frac{3}{4}'' \times 4\frac{3}{10}''$. 17 or 18 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Fairly old. In good order. Fairly well written in a small hand.

A tract dealing with the various aspects of the Varṇas. Author not mentioned.

Complete.

Begins: हरिः ओम् । शुभमस्तु । महागणपतये नमः ।

मनः कायाग्निमाहन्ति स च वायुं समीरयेत् ।
मारुतस्तूरसि चरन्मन्द्रञ्जनयति ध्वनिः ॥
कण्ठे तु संचरन्वायुर्म्मद्ध्यमञ्जनयेद्ध्वनिं ।
कण्ठे सचरन्वायुस्तारं हि जनयेद्ध्वनिं ॥
उद्धार्यते त्रिभिस्तैस्तु यावदद्धययनं क्रमात् ।
यामयोग्यं वेद भागम्मत्वा भागत्रयं बुधः ॥
उक्त्वा च पूर्वभागं तु मन्द्रेण ध्वनिना द्विजः ।
विश्रमं पूर्वभागन्ते कृत्वा विद्वानतन्द्रितः ॥

Ends:

नादद्ध्वनिजनितोष्ठस्थानविवृतमद्धयाधरोष्ठकरणविवृतप्रयत्नवायुदेवताशूद्रजातिपूर्वांगभूतसहित उपद्ध्मानीयः ॥

नादद्ध्वनिजनितवक्त्रविवरोपरिभागस्थानवेष्टितजिह्वाप्रकरणेषत्स्पृष्टप्रयत्नचन्द्रदेवतावैश्यजातिपरांगभूतसहित ळ्कारः ॥

श्वासद्ध्वजनितकण्ठस्थानकण्ठाधोभागकरणपूर्वांगभूत विसर्जनीयः ॥

966. 36. B. 11.

The Varṇakramalakṣaṇa of Ananta (Bhaṭṭa)

वर्णक्रमलक्षणम्—अनन्त(भट्ट)कृतम्

Paper. 1 folio (p. marked 393). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 9 lines. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Well written in a medium hand.

Incomplete. There are only the following lines found at the end of the Vājasaneyiprātis'ākhyabhāṣya, Padārthaprakās'a, another of the author's works, which also is contained in the same codex:

विश्वस्य योनिं विश्वेशं विश्वरूपं विजानतम् ।
विशेषेण प्रियं वन्दे देवं श्रीहरिमादरात् ॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
वर्णक्रमस्य लक्ष्मैतत् ब्रूते ऽनन्तसुधी दृशि ॥
याज्ञवल्क्योक्तशीक्षातः कात्यायनमतादपि ।
सङ्ग्रहः क्रियते सम्यग्वर्णक्रमविभक्तये ॥

Dated 7-6-18.

967. 1. A. 19.

The Varṇakramas'ikṣā

वर्णक्रमशिक्षा

Paper. 14 folia (pp. marked 95—119). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In

excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on phonetics without mention of the author in the MS. The title Varṇakramas'ikṣā is written on the top of fol. 1*b*.

Incomplete.

Begins: शिक्षांतरप्रारंभः । हरिः ओम् ॥

प्रणिपत्य दयासिंधुः रामदेवं सनातनं ।
गणाधिपं गिरां देवीं शिक्षां वक्ष्ये यथामति ॥ १ ॥
अथ वर्णसमाम्नाय उच्यते याजुषोत्र तु ।
आदि . . नव वर्णास्स्यु समानाक्षरकं इह ॥ २ ॥
ह्रस्वदीर्घे सवर्णे स्तो द्वे द्वे न प्लुतपूर्वकं ।
स्वराष्षोडश तस्यादौ शेषो व्यंजनसंज्ञिकः ॥ ३ ॥

Ends:

क्रमेण पूर्वोत्तरयोश्च दीर्घौ
स्त उच्चनीचौ पदकाल एव ।
विसर्जनीयं च न यत्र दृश्यते
यस्याश्च संधौ स्वरितश्च लसते ॥ श्री ॥
सवर्णिभूतावपि तौ भवेतां
सा पादमात्रा च पिपीलिका स्यात् ॥

Scribal note at the end: इतः ऊर्ध्वं मातृकायां नास्ति कर्तृनामापि नास्ति ॥

968. 21. S. 7.

THE VARṆACCHANDODAIVATA(?)—ANONYMOUS

वर्णच्छन्दोदैवतम् (?)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf (S'rītāla). 15 folia. 14″ × 2″. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Old. In good condition. Good large writing. Inked.

A treatise on phonetics. The author is not mentioned. The title is not clear from the MS. The title-slip calls it Varṇacchandodaivata; but the Chandas and Daivata are not dealt with in the available portion here and the title is perhaps based on a misconstruction of the invocatory verses. The work refers to Mādhavācārya (fol. 6).

Incomplete.

Begins: हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

गणेशं दक्षिणामूर्त्तिं वाणीं व्यासं गुरूनपि ।
नमामि यत्प्रसादेन कृतिनस्सन्ति देहिनः ॥
वेदवाक्यगतान्वर्णानकारादीन्नमाम्यहं ।
तच्छन्दोमुनिदेवानप्याचार्य्याञ्छौनकादिकान् ॥

अथ वर्णविषयाणि यानि ज्ञेयानि कानिचिद्विलिख्यन्ते । तज्ज्ञानस्याभ्युपदयनिश्रेयससाधनत्वाय । तथा हि—

आकाशवायुप्रभवश्शरीरा-
त्समुच्चरन् वक्त्रमुपैति नादः ।
स्थानान्तरेषु प्रविभज्यमानो
वर्ण्णत्वमागच्छति यस्स शब्दः ॥
तमक्षरं ब्रह्म परं पवित्रं
गुहाशायं सम्यगुशन्ति विप्राः ।
स श्रेयसा चाभ्युदयेन चैव
सम्यक्प्रयुक्तः पुरुषं युनक्ति ॥ इति ॥

तथान्यदपि—

वेदो हि वर्ण्णसंयातो वेदो ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
तस्मात्तद्वेदवर्ण्णज्ज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ॥

इति ॥ एतत्सम्यक्ज्ञातस्सुष्ठु प्रयुक्त स्वर्गे लोके कामधुभवतीति च । किञ्च यथोक्तं यथोक्तं वर्ण्णस्वरूपमज्ज्ञाया मन्त्रादिप्रयोगे प्रत्यवायोपि भवति । तथा हि—मन्त्रो हीन० ॥

Ends:

एवं वर्ण्णानाम्मिथ श्रुतिविशेषे निमित्तादुक्तानि । अथ तेषामंगांगिभावो यस्सामान्येन पूर्वमुद्दिष्टः स एव परिशेषेणोच्यते । अनुस्वारो व्यञ्जनश्चाक्षरांगं स्वरांतरे व्यञ्जनादुत्तरस्य पूर्व्वस्यानुस्वारविसर्ज्जनीयौ संयोगाविर्वा च परक्रमे द्वे इति । अनुस्वारस्य व्यञ्जनस्य च न स्वत स्वराश्च यथा इदित्यत्र तकारस्योदात्तत्वं । अनुस्वारो व्यञ्जनश्चाक्षरांगं अनुस्वारो व्यञ्जनं च अक्षराणामंगं . . . . ।

969. 1. A. 19.

THE VARṆAPIṆḌALAKṢAṆA WITH COMMENTARY—ANONYMOUS

वर्णपिण्डलक्षणम् (सव्याख्यम्)—अज्ञातकर्तृकम्

Paper. 3 folia (pp. marked 76—80). 8¼″ × 6½″. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on consonants in conjunction with Yama. Author not mentioned.

Incomplete.

Begins: अध पिण्डलक्षणं ॥

यमयुक्तवर्णपिण्डो निबिडो अयः पिण्डवद्भवति यथा रूक्क्मं शगृग्मांतः अघ्निया: तनमिच्म्छि यच्म्छश्रुणः परिज्मा आह्णारः आत्मनः दघ्ना पाप्मा दम्भेना इत्यादिस्पर्शांतस्था योगो विश्लथबंधस्तु दारुपिण्डसमः । पात्था चिद्वसवः स्संवथ्सरमुखधं वज्रः इत्यादिः ॥ १ ॥

प. अयमोष्मोत्तमयोगश्लधबंधस्तूलपिण्डसमः ।
श्लधबंधो यत्र नणौ वकारपूर्वौ भवेत्तत्र ॥ २ ॥

अयमः यमवर्णशून्यः यमूष्मोत्तमानां क्रमान्मिथोन्वयः ॥

Ends: तथा च शिक्षावचनं—

हकारं पंचमैर्युक्तमंतस्थाभिश्च संयुतं ।
उरस्यं तं विजानीयात् कण्ठ्यमाहुरसंयुतं ॥

इति । हकारस्य परत्वे तु पूर्वैरंतस्थोत्तमैहिकारमश्लिष्टमुच्चरेत् । यथा—चतुर्होतृणां मल्यहा प्रत्यङ् होतारं एतान् होमान् ।

Scribal note at the end: मातृकायामप्यसंपूर्णं ।

970. 36. B. 11.

THE VĀJASANEYIPRĀTIS'ĀKHYABHĀṢYA (PADĀRTHAPRAKĀS'A) OF ANANTABHAṬṬA

वाजसनेयिप्रातिशाख्यभाष्यम् (पदार्थप्रकाशः)—अनन्तभट्टकृतम्

Paper. 196 folia (pp. marked 1—392). 8¼″ × 6¾″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Well written in a medium hand.

Complete.

Begins: श्रीः । शुक्लयजुःप्रातिशाख्यम् । सभाष्यम् । प्रथमोध्यायः । हरिः ओं ।

गजाननद्वन्द्वनिस्सृता मदजर्झरी ।
प्रक्षालयतु नः क्षिप्रं विघ्नसङ्घातकर्दमम् ॥
नमस्ते शारदे देवि काश्मीरपुरवासिनि ।
त्वामहं प्रार्थये नित्यं विद्यादानं तु देहि मे ॥

श्रीसरस्यत्यै नमः । ओं ।

दक्षं दक्षाध्वरहरं हरहर्युभयात्मकम् ।
खलानामहितं नित्यं वन्दे श्रीरामसद्गुरुम् ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

वन्दे विष्णुं सदानन्दं भक्तकल्पमहीरुहम् ।

यच्छायामाश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयम् ॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
सुमङ्गळादिकांश्चापि वन्दे विद्यागुरुं मम ॥
वेदवेदाङ्गतत्वज्ञोऽनन्तभट्ट इति श्रुतः ।
व्याख्यास्यामि प्रातिशाख्यं कात्यायनमुनीरितम् ॥
समस्तकाण्वशाखिभ्यो मूर्धन्येषोञ्जलिर्मया ।
कथ्यते मच्छ्रमं दृष्ट्वा कृपां कुर्वन्तु ते मयि ॥
उदाहरणवाक्यानि दीयते काण्वशाखिनाम् ।
अलाभे परकीयानि सूत्रकारानुशासनात् ॥

शाखायां शाखायां प्रति प्रतिशाखं। प्रतिशाखं भव इति प्रतिशाख्यम् इति समाख्यया समग्रोदाहरणालाभेन च माध्यन्दिनीयशाखीयमेवेदं प्रातिशाख्यमिति गम्यते ॥

Ends:

न पाण्डित्या . मानेन न च वित्तस्य चेप्सया ।
ग्रन्थोयं रचितः किन्तु रमानाथस्य तुष्टये ॥

ओं श्रीमत्प्रथमशाखिना नागदेवभट्टात्मजेन श्रीमत्कात्यायनप्रणीत . . शाख्यसूत्रभाष्ये पदार्थप्रकाशे अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥

भग्नपृष्ठकटिग्रीवस्तब्धदृष्टिरधोमुखः ।
कष्टेन लिखितो ग्रन्थः यत्नेन परिपालयेत् ॥
इभराजमुखं शुभ्रं अभयप्रदमीश्वरम ।
अभयाम्बासुतं देवं भजेऽगस्त्यविनायकम् ॥
पिङ्गले फाल्गुने शुक्ले रोहिण्यां षाष्ठसोमयोः ।
लिखितं मौक्तिकेशेन प्रातिशाख्यं सभाषिकम् ॥

Dated 7-6-18.

The work is published by V. Venkatarama Sharma in the Madras University Sanskrit Series, No. 5.

971. 40. B. 31.

Paper. 114 folia. $9\frac{1}{2}'' \times 4\frac{2}{10}''$. 11 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Slightly moth-eaten, worn and discoloured. Fairly well written in a medium hand.

Complete.

Begins on the reverse of fol. 1. On the obverse:

वर्गेष्वाद्यर्णयुग्मं यमगमपि विसर्गः शषसाष्कष्प एषां
श्वासो घोषो विरोहयवरलियमेन्यत्रवर्गे च बिंदौ ।
संवारो नादघोषाविह तु यरलवा योयमस्थस्तृतीयो
वर्ग्योल्पप्राणञाद्योपि च गदित इतोन्ये महाप्राणयुक्ताः॥

At the end:

यद्दच्छं तद्दच्छं यद्गच्छं तद्गच्छयेत् ।
यद्दत्वं त्तत्तशनै कत्वं ण द्दत्वं न वक्षयेत ॥

इदं पुस्तकं काश्यां लिखितं माधवेनैवै हि ॥

972. 1. A. 19.

THE VĀSIṢṬHAS'IKṢĀ

वासिष्ठशिक्षा

Paper. 2 folia (pp. marked 1—3). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{4}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

This deals with the doubling of consonants in Vedic pronunciation.

Complete.

This is different from the Vās'iṣṭhas'ikṣā included in the S'ikṣāsaṃgraha published by Pandit Yugalakisora Vyasa in the Benares Sanskrit Series, Benares, 1893.

Begins:

श्रीशुभमस्तु । श्रीरस्तु । अविघ्नमस्तु । वासिष्ठशिक्षापारंभः ॥

स्वरं स्वराच्चानुस्वाराद्व्यंजनं व्यंजने परे ।
द्विरूपमिष्यते रेफात् स्वरपूर्वात्परं च तत् ॥ १ ॥
लपाभ्यामुत्तरस्पर्श इति प्राप्तश्चतुर्विधा ।
न द्वितीयचतुर्थानां द्वित्वं तत्प्राप्तिगोचरे ॥ २ ॥

Ends:

पदांतेष्वानुनासिक्ये पदसहितयोंतया ।
प्राकृतो वैकृतश्चापि तद्धर्मी बुद्धयते सुखं ॥ ११ ॥
पदमध्यानुनासिक्ये स्पर्शात्पूर्वे तदुत्तमः ।
अंतस्थाभ्यः परा तच्चेत् सैवांतस्थेति निर्णयः ॥१२॥

वासिष्ठशिक्षा समाप्ता ॥

पूर्वागमस्ततः पूर्वं वैधश्चखिभुजेषु य ।
यत्प्लुतस्वरयोर्मध्ये द्वित्वं पूर्वागमेपि वा ॥

For another copy of this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 957. "Though called a S'ikṣā at the opening line" the text published by Yugalakisora Vyāsa in the S'ikṣāsaṃgraha "is really an Anukramaṇikā of the Mādhyandinīs'ākhā of the white Yajurveda. It examines the Saṃhitā chapter by chapter, till the end, where in the colophon it calls itself ऋग्यजुषोर्विभागः ।

It may also go under the head of supplementary literature of the white Yajurveda or even with the Kātyāyana Paribhāṣās" (Haraprasada Sastri, Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts, Asiatic Society of Bengal, Vol. II, No. 1524).

973. 20. K. 38.

THE VILAṄGHYA OF NĀGADEVA

विलङ्घ्यम्—नागदेवकृतम्

Palm-leaf. 3 folia (11—13). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 8 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins: हरिः ओं ॥

शुद्धस्फटिकसंकाशं पुंडरीकनिवासिनं ।
दातारं सर्वविद्यानां हयग्रीवमुपास्महे ॥
यज्ञनारायणात्सूरेरुत्पन्नस्सोमयाजिनः ।
नागदेवो वदिष्यामि विलंघ्यानि पदान्यहं ॥
ऋकारे पर आकारः परयोरोदुवर्णयोः ।
ओदौता स्वर एवैता संधिं ना संहितागमे ॥ २ ॥

Ends:

इदं लक्षणरत्नं तु बुध्यादिगुणसागरं ।
नागदेवात्समुत्पंनं ह्रदये हर्यतां बुधैः ॥ ६७ ॥
एतद्विलंघ्य . . . मात्यपंडितैः परिगृह्यतां ।
प्रोक्तं यदा तदा वापि पित्या बालकशोक्तिवत् ॥६८॥
मयोक्त्यान्यृग्विलंघ्यानि वर्णक्रमत एव तु ।
विलंघ्यलक्षणं श्लोका अष्टषष्टिदुदीरिताः ॥

श्रीरामार्पणमस्तु ॥ विलंघ्यलक्षणमूलं समाप्तं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

974. 19. N. 32.

THE VILAṄGHYA OF NĀRĀYAṆABHAṬṬA WITH COMMENTARY

विलङ्घ्यम् (सव्याख्यम्)—नारायणभट्टकृतम्

Palm-leaf. 14 folia (94 sq.). $17'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden

board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

A treatise on words ending in e and ai in the Yajurveda.

Complete.

Begins :

हरिः ओम् । विलंघ्यव्याख्यानम् ।

प्रणम्य भारतीं देवीं सर्वलोकैकमातरं ।
नारायणः प्रवक्ष्यामि विलंघ्यानि पदान्यहं ॥
प्रणिपत्य जगन्नाथं पुण्डरीकाक्षमव्ययं ।
विलंघ्य . क्षणंव्याख्यां करिष्याम्यधुना स्वयं ॥

अनेनारीप्सितस्य विलंघ्यस्य लक्षणस्या अविघ्नपरिसमाप्तये सर्वलोकैकमातरं भारतीं प्रणम्याथ नारायणोहं विलंघ्यानि पदानि प्रवक्ष्यामीति प्रतिज्ञायते। आरीप्सितलक्षणस्य विलंघ्यस्य पदस्वरूपज्ञापनं तत्तत्प्रतिपादकत्वलक्षणविषयप्रयोजनतासंबन्धं चात्रैव सूचिता। विज्ञेया इति प्रतिज्ञावाक्यार्थगतं विलंघ्यानीति विशेषणं व्याचष्टे ॥

Ends :

ह्वयामहै हरै हित्यै नैभ्यः संत्वधिकानि तु ।

ह्वयामहै । हरै । हित्यै । इति संहितायां विकारितान्येकारऐकारान्तानि विलंघ्यानीत्यभिधीयते। अग्रेवार इत्यादीनी हित्यो इत्यन्तानि आदीनि विलंघ्यानि संबन्धः । विह्वयामहा इति । पशोरुद्धारमुद्धरा इति । वरुणस्यान्तर्हित्या। एधोस्येधिषीमहीत्याह ॥ इति नारायणभट्टकृतं विलंघ्यव्याख्यानं समाप्तं । हरिः ओम् । शुभमस्तु श्रीदक्षिणामूर्तये न्मः । सीतापतये न्मः ॥

The former owner is mentioned at the end as Sītārāman.

The title is sometimes spelt as Viliṅghya also. For this see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part I, Nos. 4491 ff; Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Nos. 960 ff.

975.　　22. H. 52.

Palm-leaf. 2 folia (38 and 39). $15\frac{7}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 7—10 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Well written in a small hand. Inked.

Incomplete.

976.　　22. M. 28

Palm-leaf. 3 folia (2—4). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

Complete.

977.　　25. K. 24.

Palm-leaf. 14 folia (15 sq.). $16\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Uninked.

Complete.

Colophon : विलंघ्यव्याख्यानं समाप्तं । ओं हरिः . ओं शुभमस्तु ॥

On a fly-leaf at the beginning in the same script : समानं विलिघ्यं व्याख्यानं रघुनाधवाद्ध्रयायार् ।

Here श is written above स of 'समानं' to denote that the title is spelt as S'amāna also.

978.　　20. F. 41.

THE VILAṄGHYA—ANONYMOUS

विलङ्घ्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia. $11\frac{3}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4—7 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins : विलघ्यं । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । अथ यजुस्संहितायामकार आकारपूर्वो स्वरपरो यकारो येषु पदेषु लुप्यते त्वेष्वेकरैकारां त्तानिपदानि प्रवक्ष्यंते ।

Ends : हवामहै हंतवै ह्नुते हूत उपहवे हत्यै हित्यै होत्रे आहवनीय्य ऐंद्रैं हुते ह्वयते हुते हूयते हूयंते हिय्यते हीय्यंते हयामहै हरामहै हरामहै हरै हरंते हस्ति। अनीज्यांतः । इति विलघ्यं समाप्तं ॥

979.　　28. F. 30.

THE VILAṄGHYAVYĀKHYĀNA (PADADARPAṆA) OF MALLAYĀRYA

विलङ्घ्यव्याख्यानम् (पददर्पणम्)—मल्लयार्यकृतम्

Palm-leaf. 12 folia (18 sq.). $17'' \times 1''$. 4—7 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Begins : अविघ्नमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीनृसिहाय नमः । अथ यजुस्संहिताया आकारपूर्व्वस्वरपरो यकारो येषु पदेषु लुप्यते । तेष्वेकारैकारांतानि प्रवक्ष्यंते । अत्रायमथशब्दानंतर्ये । आनंतर्यं लुप्तविसर्गलक्षणापेक्षया ॥

Ends : अनिंग्यांत इति किं । विश्वतो हस्त उत । इंग्यान्तो न भवतीत्यनिंग्यांतः । इति श्रीमल्लिनाथार्ययज्वकृतौ पददर्पणे व्यक्तिवेलुनामकाध्यायस्समाप्तः । श्रीरामा । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

980.　　30. D. 29.

Palm-leaf. 19 folia (24 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few worm-holes. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Colophon :

श्रीमन्महर्षिकृतौ पददर्पणे व्यक्तिवेलुकुनामकाध्यायस्समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

981.　　23. E. 25.

THE VISARJANĪYALAKṢAṆA—ANONYMOUS

विसर्जनीयलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 2 folia (34—35). $15'' \times 1''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad large writing. Uninked.

Begins : ओम् ॥

स पूर्वं स्वर्यते ह्रस्वो दीर्घोन्त्यांशो तदुत्तरौ ।
नादानुस्वारकावेव स्वर्यते पूर्वमुच्चवत् ॥
अन्त्यांशे स्वर्यते दीर्घो विरामव्यञ्जने परे ।
संयोगे च वसाने च नादानुस्वारकौ स्वयं ॥

इत्युच्चारणविषयः ॥

दैवीं धियमजस्त्रन्त्यामिति त्यद्यावतित्यतिः ।
येना पुरस्ताद्देवानामेषान्तासां यथ सदे ॥

Ends: क्लप्ताः ऋतव आयुर्धप्त्वे विशेयो मध्य-तोन्तस्सदसि मिषन्तं छन्दोभिरिति सकाराः विसर्ज-नीयाः ॥ ओम् ॥

प्रजापत्योनुवाके तु पदं पश्यति चोचकः ।
नरोऽयोनी यवी यापि वीर्यानु पीयूष पीयति ॥
. . . . येषो . यः . . ल्पीयन्त द्वितीय च ।

982. 33. D. 12.

THE VEDAPĀRĀYAṆAVIMARS'A—ANONYMOUS

वेदपारायणविमर्शः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 15 folia (2 sq.). 11¾″×1½″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

An essay in praise of the Sāmarudra. Author not mentioned.

Complete.

Begins:

रामं मेघश्यामं श्रितजनकामं दिशंतमभिरामम् ।
भीमं भीमतमानां भजेम सीमातिलंघिमहिमानं ॥
देवेशं करुणासिंधुं सेवे शंकरमादरात् ।
स सर्वमंगलं सर्वमंगलानां समृद्धये ॥

परमेश्वरमहोत्सवादिसमये अनादिकारमारभ्यैव सर्वै-र्वेदविद्भिर्ब्राह्मणैर्वेदपारायणं क्रियमाणं सर्वत्रोपलभामहे । तच्च वेदपारायणं फलगवेषणाया परमेश्वरप्रसादसिद्धि-फलकमित्येव वक्तव्यम् । तत्सिद्धिश्च कथमित्यपेक्षायां वेदस्य कर्मब्रह्मकाण्डद्वयात्मकस्य परमेश्वरस्वरूपतद्-गुणादिप्रतिपादनद्वारा तदाराधनभूतयज्ञादिप्रतिपादनद्वारा च तत्स्तुतिपरत्वात् । स्तुतेश्च स्तोतव्यप्रसादहेतुत्वं लोकवेदयोः प्रसिद्धं ।

Ends:

तत्र वेदभाष्यशब्देन भट्टभास्करीयमाधवीया याजुर्वे-दिकभाष्यं सामवेदगतं भरतस्वामिकृतमृग्भाष्यं माध-वीयं च ऋग्भाष्यं महाब्राह्मणभाष्यादिकं स्तोभभाष्यं विवक्षितं । तत्परिशीलनजनितधीवैशद्योक्त्या स्वस्य रुद्रसंहितायोग्यतास्तीति सूचितं । आत्मनां जीवनां हितकारिणां रुद्रसंहिता भज्यते । वर्त्तमानसामीप्ये वर्त्त-मानप्रत्यय इति बोद्धव्यम् । शेषं श्रीसामरुद्रसंहिताविषयं तत्भाष्ये स्पष्टम् ।

983. 10. G. 30.

THE VEDALAKṢAṆAS

वेदलक्षणानि

Paper. 123 folia (pp. marked 526—770). 8½″×6½″. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent Order. Good medium writing.

The S'ākhās'amāna (incomplete) ends p. marked 532, the Nava(Nata)parabhāṣya (incomplete) p. 545, the Avarṇilakṣaṇa (complete) p. 551, the Āvarṇilakṣaṇa (complete) p. 555, the Vilaṅghya of Nārāyaṇa (complete except for a few small lacunæ) p. 562, the Pūrvāniṅgya (the Paribhāṣā section of S'rīvatsāṅka's Aniṅgya) p. 566, a short treatise in verse treating of the Svarabhakti and other similar topics usually dealt with in the S'ikṣās (without mention of title and author; contains some extracts from the Svaras'ikṣāsamuccaya described below under No. 29. I. 28; incomplete, beginning with

स्वरास्तु ब्राह्मणा ज्ञेया वर्ग्याणां प्रथमाश्च ये ।
द्वितीयाश्च तृतीयाश्च चतुर्थाश्चैव . . क्षत्राः ॥

and ending abruptly in the 1st line of verse 136 with स्वरितोदात्तनीचत्वं श्वासो), p. 584, the Vilaṅghyalakṣaṇa of Nārāyaṇa (complete) p. 592, the Aparāniṅgya (the Aniṅgya of S'rīvatsāṅka minus the Paribhāṣā section) p. 604, the Ṣaḍviṃs'ati (without mention of the author, complete, beginning with श्रीगणाधिपतये नमः । शुभमस्तु । इषे मयोभूः प्रथममहमस्मि द्वितीय तृतीयस्यां याः पुरस्तादमावास्यायाँ रात्रियां फलीकरणहोमं सोमस्याहं चिच्छर्मं वर्म द्वितीयं प्रजावतीः । and ending with साध्या वै वैश्वानराः पीवोन्नां विष्णुमुखाश्वतुश्चत्वारिं-शत् ॥ इति षड्विंशतिः समाप्तः ॥) p. 619, the Ugu(?)parīkṣā (complete, beginning with उगुपरीक्षा । नव प्र द्वि च बृहद्रथंतराभ्यां पस नत्र यदन्यतः । यत्र यत्र बृहद्रथंतराभ्यां तत्र तत्र परांचः । and ending with त आयजन्त । तां रुद्रास्तौं हस्ते । इत्युगुपरीक्षापदं समाप्तम् ॥) p. 630, the Aparakhaṇḍa (complete) p. 633, the Saptatriṃs'atplutas (complete) p. 635, the Dvātriṃs'atplutas (complete) p. 636, the Pūrvadīrghin (complete) p. 637, the Aparadīrghin (complete) p. 639, the Ubhayadīrghin (complete) p. 639 (for these three see the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Vol. II, No. 926), the Antanirdes'a (complete) p. 669, the Paragāḍi (?) (complete) p. 707 (the Saṃhitāparagāḍi beginning with संहितापरगाडि । अविघ्नमस्तु । इषे वायवस्थ । मा छन्दः कृष्यै त्वा । यज्ञस्य प्रेयमगात् । कर्मणो धूः । and ending with कुसुर्नयन्ति । कुसुर्यत्प्रत्यक्षं क्षुत सद्-ड्भेषु । इति संहितापरगाडिः समाप्तः, p. 698, and the Āraṇaparagāḍi beginning with आरण-परगाडिः । ॐ भद्रमापमापाम् । आपमापमापा केतवः । भद्रमरोच्यात्मानः । and ending with सत्यं तपो दमः शमो दानं धर्मः प्रजननमग्नयोग्निहोत्रं यज्ञो मानसं व्यासो द्वादश । इत्यारणपरगाडिः समाप्तः ।), the Āraṇas'amāna (spelt here as Samāna, complete except for a few small lacunæ, beginning with अतत्प्रतिपासति लोहिता अवाहा असिता अय-क्षोष्टा and ending with शरीरैरश्विनोरुन्मदितोर्जम्भ-योर्जन्तवि . . . . . इत्यारणकसमानं समाप्तम् । श्री-वेङ्कटेशाय नमः) p. 710, the S'ākhāparagāḍi (spelt here as S'akhāparagāḍi, complete except for some lacunaæ beginning with सखापरगाडि । शुभमस्तु । हरिः ॐ । ब्रह्म संधत्तं सुतमाजुहोमि । and ending with स समुद्र . . सलोकतां गमयंति । अन्यत्र सलोकतामाप्नोति । इति परात्परगाडिः समाप्तः(?) ॥ श्रीवेङ्कटेशाय नमः ॥) p. 731, the Jaṭālakṣaṇa (complete) p. 760, the Varṇakramalakṣaṇa (incomplete) p. 770. All anonymous except those of which authors are mentioned. An unnumbered leaf inserted between leaves 731 and 732 contains this note:

"Collated by Pandits K. S. Hariharasastri and Y. Venkataramasastri from the original MS of Puranika Kesavachari, Belur, Mysore. 28-5-1916".

984. 19. O. 5.

Palm-leaf. 93 folia. 10¼″×1$\frac{8}{10}$″. 9—12 lines in a page. Malayāḷam script. Old. In good condition. Well written in a medium hand. Inked.

The Taittirīyaprātis'ākhya (a small fragment of the last Adhyāya (fol. 1*a*), the Yaṇādes'adīrghin (foll. 1*b*—2*a*), the Ubhayadīrghin (fol. 2—2*b*), the Svarapañcās'at (foll. 3*b*—6*b*), the Antanirdes'a (foll.

6*b*—8*b*), the Vākyānta (the Trikrama-lakṣaṇa) (foll. 8*b*—9*a*), the Plutasaṃgraha (foll. 9*a*—12*a*), the S'ākhās'amāna (foll. 12*a*—15*a*), the Saṃhitās'amāna (foll. 15*b*—18*a*), the Vilaṅghya (foll. 18*a*—21*b*), the Naparatapara (foll. 21*b*—24*a*), the Avarṇi (foll. 24*a*—26*b*), the Āvarṇi (foll. 26*b*—27*b*), the Aniṅgya (foll. 27*b*—34*b*), the Saṃhitās'amānavyākhyā (foll. 44*a*—54*a*), the Naparataparavyākhyā (foll. 54*a*—64*a*), the Avarṇivyākhyā (foll. 64*a*—71*a*), the Āvarṇivyākhyā (foll. 71*a*—74*a*), the Aniṅgyavyākhyā (foll. 74*b*—87*b*), the Ṣaḍvims'ati (foll. 87*b*—93*a*).

All complete except the first.

The Yaṇādes'a begins : पृथिव्यांगिरसी वस्वी स्वस्त्ययनी प्रणीत्युर्वग्यूती मधुमती भाग्यपानती कर्ण्णकापती तेजस्वी योजीन्द्रियावी सूनरी यापती समापती हविष्मती देवी विश्वरूप्यवित्री ग्रामी ब्रह्मवर्चसी ज्योगामयावी० ॥

Ends : सरस्वत्यभीत्यचवदन्ति अकुभयेत्येके पूर्वप्राप्तिविसर्ज्जिता: ॥ इति यणादेशदीर्घी ॥

The Ubhayadīrghin begins : वशान्नायाकपारिम्महेन्द्राय महेन्द्रायै तु मैतोर्म्महेन्द्रेण माहेन्द्रेणाष्टाश्रिरष्टाक्षरमष्टापद्यष्टाक्षरेणाष्टाक्षराण्याजेदेयात।मार्प्पय - न्ती । याज्यानुवाक्ये याज्यानुवाक्ययोर्याज्यानुवाक्याभ्यां याज्यानुवाक्या: ।

Ends : शतायुषं वैश्वदेवाग्निमारुते यत्राकृताय प्राप्तं चित्रो तयो मृगा खरे । इत्यपरदीर्घी ॥ पराह दक्षिणावृतो दक्षिणावृतं यथायतनादित्युभयदीर्घी ॥ श्रीः ॥

The Antanirdes'a begins : धृष्टिर्भुवनं शुनाते हविष्मतीराददे तं प्रत्नथेन्द्रमित् क्षत्रस्येन्द्रस्य मित्रोग्नयेन्नपते यो वाद्य यथादेवतं० ॥

Ends : अग्निना रयिमष्टपञ्चाशत् । अग्निर्मूर्द्धा षष्टिः । इत्यन्तनिर्देश: ॥

The Vākyānta (Trikramalakṣaṇa) begins :

आकारान्तमुदात्तान्तमाजपरं यत्र दृश्यते ।
त्रिक्रमन्तं विजानीयामन्मोषुण ऊषुणस्तथा ॥

मास्थात् प्रियधा विशत पूषा धत्त धाता धत्त कृत्वा धत्तोत्याप्रमा वृक्षि मा वृक्षि मोषुणो० ॥

Ends : वीरश्शतमन्यु: पयसा महीं सुहिरण्ये सुशिल्पे शुक्रास्ता: पुष्टं पशुमसृत एकत्रिंशत् ॥ इति वाक्यान्तस्समाप्त: ॥

The Plutasaṃgraha begins :

पदकाले त्विपदमुपसर्गेषु युज्यते । नावसानमनुदात्तन्द्वयो: पूर्व्वस्त्रिषु मध्यमपानश्च ।

अक: पुनस्सुवरहरन्तरावर्पिवश्चक: ॥
अजीकरिति रेफेण सहयुक्ते पदावलि: ।

Ends :

इत्येष कथितस्समासात् प्लुतनिर्ण्णय: ।
यजुषां तैत्तिरीयाणां सन्देहविनिवृत्तये ॥

इति प्लुतसंग्रहं समाप्तं ॥

The Saṃhitās'amānavyākhyā begins :

पुनस्साहचर्यलक्षणन्तस्य भावादभावस्तु तेषामाश्वमेधिकत्वात् । अत एवोत्तरत्र शकमित्युक्तं । दशिन्य इति दशनिसुका उच्यन्ते । द्वितीयाश्च ता दशिन्यश्चेति । त्रौन्य: ।

Ends : उपहूता मनुष्या: । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुस्सहर्षभा । इति संहिताशमानं समाप्त: ।

The Vilaṅghyavyākhyā begins :

प्रणिपत्य जगन्नाथं पुण्णरीकाक्षविद्भय: ।
विलंघ्यलक्षणव्याख्या क्रियतेद्य मया स्वयं ॥

प्रणम्य भारतीमित्यनेन प्रारिप्सितस्य विलंघ्यलक्षणस्य विच्छेदपरिसमाप्तये सरस्वतीं देवीं प्रणम्य नारायणशर्म्माहं विलंघ्यानि पदानि प्रवक्ष्यामीति प्रतिज्ञायते ॥

Ends : वरुणस्यान्तर्हित्या एधोसि । एभ्योधिकानि विलंघ्यपदानि संति । इति विलंघ्यव्याख्यानं समाप्तं ॥

The Naparataparavyākhyā begins :

अथ नपरव्याख्यानं क्रियते

नत्वा विनायकं देवं सर्वसंपत्करं परं ।
शौरिसूनुः प्रवक्ष्यामि नवं नतपरं परं ॥
लक्षणं क्रियते चादिपरं तन्मानवं मया ।

सकलकार्यनिवृत्तिहेतुभूतं सर्वसंपत्करमुत्कृष्टं विनायकं प्रणम्य चादिनवकवर्णपरं उत्कृष्टं नूतनलक्षणं करिष्यामीत्यर्थ: ॥

Ends : नपरन्तान्तमित्यादि नकारपरं तकारान्तपदं ब्वंमेवमुक्तप्रकारेण प्रकीर्त्तितं । यत्र क्वचनेत्यादि । इति तपरव्याख्यानं समाप्तं ॥

The Avarṇivyākhyā begins : अथावर्ण्णिव्याख्यानं क्रियते । अवर्णिन्यनुक्तमित्यादिवाच्य . . . . पूर्व्वस्यावर्ण्णिलक्षणस्यानुक्त्यधिकोक्तिदुरुक्तिभिर्ब्बोध - तया च० ॥

Ends : तमाहरन्तौ । एवमकारादीनि पदान्युक्तानि ॥

The Āvarṇivyākhyā begins : अथावर्ण्णिव्याख्यानमाकारादीनि सर्वविभक्त्यन्त्यान्याह—आग्नीध्रेति ।

Ends : एतावता हैनसा । रसया सहाहु: । यस्येमा: । इत्येषावर्ण्णिस्सुनिर्म्मित: ॥ इत्यावर्ण्णिव्याख्यानं समाप्तं ॥

The Aniṅgyavyākhyā begins : अथानिंग्यव्याख्यानं क्रियते । मुनिमानसमन्थानेत्यादिश्लोकत्रयेण तावदादौ प्रीरीप्सितस्याविघ्नलक्षणस्याविघ्नपरिसमाप्तये मंगलमादधानोभीष्टदेवतां नमस्कृत्य विषयं दर्शयति ॥

Ends : एषानिंग्यपदानामित्यनेन तैत्तिरीयायां शाखायामधिकृत्येदं शास्त्रं प्रयुक्तमिति प्रदर्शितं । शास्त्रतो जन्मना कीर्त्यविच्छेदायेति । इत्यनिंग्यव्याख्यानं समाप्तं ॥

Ṣaḍvimṣ'ati begins : इषे मयो भू: प्रथममहमस्मिन्द्वितीयन्तृतीयस्याया: पुरस्तादमावास्यायां रात्र्यां फलीकरणे होमं पूर्व्वं सोमस्याहं देवयज्यया यद्दतेचिछर्म्म वर्म्मन्द्वितीयायां प्रजापती ।

Ends : अस्तभ्नाद्या प्राद्युमत् च्छूद्रोद्भूमासश्वर: शतशे अन्नाद्याद्भावेत् गोजित् धनजितदस्तभ्नात् दह्णात् न रिष्येत्वावते भवेत् महिषी मघोनीन्द्रियावती गायत्री मानवी घृतपदी मैत्रावरुणी घृतवती वक्ष्यन्ती प्रोहन्तीत्या . . . तानीत् परं ङकारपर अकरान्तान् शषसहरेफपरोनुस्वारो मकारान्त: तं च स्वरोनुस्वार: ॥

The Svarapañcās'at begins :

पुरुषो हि व्रजेन्नारी न नारी पुरुषं व्रजेत् ।
तथांगुलीषु सर्वासु नयेदंगुष्ठमेव तु ॥
निवेश्य दृष्टिं हस्ताग्रे शास्त्रार्थाननुचिन्तयन् ।
अंगुलीषु तथा रूपन्नयेदंगुष्ठमेव हि ॥
निर्द्दिशेद्दक्षिणे हस्ते मद्धयमे पर्व्वणि स्वरं ।
इह कीर्त्तिमवाप्नोति प्रेत्य स्वर्गे महीयते ॥
अनामिकायामध्यन्तु गन्तव्यन्नान्यतोन्यथा ।
मद्धयमाया: कनिष्ठन्तु नान्यत् किञ्चिदिति सते: ॥
अतोन्यथा तु यो मर्त्त्यो निर्द्दिशेदिति मोहित: ।
स गत्वा नरकं घोरं पापयोनिषु जायते ॥
कनिष्ठिकानामिकाय मद्धयमा च प्रदेशिनी ।
नीचस्वरयुतोदात्तानंगुष्ठाग्रेण निर्द्दिशेत् ॥
ओं अतीन्द्रियार्थविज्ञानं प्रणम्य ब्रह्म शाश्वतं ।
तैत्तिरीयपदार्थानां वक्ष्यामि स्वरलक्षणम् ॥

उदात्तश्चानुदात्तश्च वर्णानां प्रकृतौ स्वरौ ।
स्वरितास्तु द्विधोच्यन्ते धुतः कंबश्च सांहितः ॥

Ends:

न्यं स्वर्य्युज्ज्यश्चिदा नाव्यास्ससौम्याश्वेति तादृशाः ।
अन्येप्यध्ययना बोद्धया अरुणोपनिषत्स्वराः ॥

इति स्वरपञ्चाशत्समाप्ता ॥

985. 22. E. 43.

Palm-leaf. 51 folia (8 sq.). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. Damaged. Well written in a medium hand. Uninked.

The Naparataparabhāṣya (foll. 1—17), the Avarṇi (foll. 18—20), the Yohiprāpti with commentary (foll. 21—30), the Avarṇibhāṣya (foll. 31—41), the Ṣaḍvimṣ́ati and the Uguparīkṣā (foll. 42—49), the Trikramalakṣaṇa (foll. 49—51).

All complete except the Ṣaḍvimṣ́ati and the Uguparīkṣā. The leaves containing the last two (the Uguparīkṣā and the Trikramalakṣaṇa) are disarranged.

The Naparabhāṣya begins: श्रीनृसिंहपरब्रह्मणे नमः । नपरभाष्यं ।

यदगानादिदं भाति यद्ज्ञानात्तद्विनश्यति ।
तस्मै नृसिंहवपुषे शांताय महसे नमः ॥
पारा . . . . राः ।
. . . . . . तत्सानुवासिकाः प्पदांताः ।

Ends: रेफपरो यथा—इमागँ् रुद्राय तवसे कपर्दिने ॥ नपरभाष्यं समाप्तं ॥

The Taparabhāṣya begins: अथ नकारोत्तरपदे तकारान्तानि पदान्तानि प्रवक्ष्यामः । अद्याद-तृणदश्नीय्यादब्रवीदजुषदस्थादसदस्मादजनदिदं० ॥

Ends: तपरंच्चदध्यदेतदिकौरांतपरपदात् । तपरभाष्यं समाप्तं । श्रीनृसिंहब्रंह्मार्पणमस्तु । श्रीरामार्पणमस्तु ॥

The Yohiprāpti with commentary begins:

श्रीनृसिंहगुरुब्रह्मणे नमः ।

श्रीमद्गणेशं प्रणिपत्य चाहं श्रीसूरिनारायणसुप्रसादात् ।
वक्ष्ये क्रियाया स्वरलक्षणं तद्यद्धोमकन्यापुरसूरिभट्टः ॥
तस्माच्चत्वारि परश्चेदाहरच्चाद्युदात्तवान् ।

तस्मात् चत्वारि एवंपरः आहरदित्यत्र क्रियाशब्दः आहरदिति आद्युदात्तो भवति । यथा . सोममाहरत्तस्माद्यज्ञमुखम् । सोमं च्चाहरच्चत्वारि । एवंपर इति किं । सोममाहरत्तस्मिन्निद्रः । यज्ञमाहरद्यत्तद्वित्तं ॥

प्रायच्छात्रिर्यवं तस्मा तस्मै त्वेष परस्त्वसि । त्रिः । यवं । तस्मात् । तस्मै त्वा । एषः । एवंपरः । प्रायच्छदित्यत्र अयच्छदिति पदमाद्युदात्तं स्यात् । असे सकारान्यवणं परे सति । यत्रि प्रायच्छत्रिः वसंताय प्रायच्छद्यवं । जयान्प्रायच्छत्तस्माज्जयाः प्राजापत्याः । प्रायच्छत्तस्मादैंद्रावैष्णं । अस इति किं । तत्प्रायच्छत्तस्मात्सहस्रदक्षिणं । इन्द्राय हि स तं प्रायच्छत्तस्मै त्वा । त्वेति किं । उक्थ्यं प्रायच्यत्तस्मै द्वितीय्यं । स तं प्रायच्छदेष ते योनिः । एवंपर इति किं । इन्द्राय पूष्णे प्रायच्छदुग्रः । तदस्मै प्रायच्छत्तत्प्रति ॥

Ends: यस्तस्यां दिशि । यत्तद्वित्तं वेद्यं । येषागँ् ह्येष भागः । यो यक्ष्ये इत्युक्त्वा यस्यैव वि . . .
. . . .
त्तं दक्षिणाभिर्न राधयेत् । यावानेवं यज्ञस्यमं ततः । ये यज्ञपतिं वर्धानित्याह । इत्यादे . . . .
. . . . ॥

The Trikramalakṣaṇa begins:

अकारान्तमुदात्तांतमाक्परं यत्र दृश्यते ।
त्रिक्रमं तं विजानीय्यान्मोषूण ऊषुणस्तथा ॥
मास्थात्प्रयता विशत पूषा धत्त धाता धत्त० ॥

Ends:

नोपसर्गोवसानस्थः नीचः पूर्वन्तथा द्वयोः ।
त्रिषु मध्ये स्थितं चैव ह्यवानोवग्रहस्तथा ॥

दिव्ये दिते सरस्व . . . . . . यं यान्येव पृथिव्या शुभ्रांल्यर्चयो वदंल्यकूटयोपाप्युपस्थनैति षोडश्युत्तरे मंध्यग्रांत्सरस्वत्यभिवदंति ।

एच स्वारात्परो रेफा पूस्वस्वारात्परोऽपि च ।
अनुस्वारात्परो रेफो स्वरितप्रचयोच्चकाः ॥

986. 22. M. 30.

Palm-leaf. 9 folia. $11\frac{1}{2}'' \times 1''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

The Pūrvadīrghin ends fol. 1*a*, the Aparadīrghin, the Ubhayadīrghin and the Yohiprāpti fol. 1*b*, the Yaṇādes′adīrghin fol. 2*a*, the Sakāraparavisarjanīya fol. 2*b*, the Ardhāntika fol. 4*a*, the Ṣaḍvimṣ́ati fol. 9*b*.

The Sakāraparavisarjanīya begins: वो हुतो दिवो विष्णोरक्रन्ददग्निरिष्टय यजुषस्सन एभ्योध्वनः पूर्णबन्धुरः पंचदशस्सप्तदश एकविंशो लोको बर्हिषो रेवती या अन्यस्य स ऋचो० ॥

Ends: ऋक्भिः क्लृप्ता आयुर्य्यःप्रियो मध्यतोन्तस्सदसस्तिष्ठन्तश्छंदोभिरिति । इति सकारपरविसर्जनीयाः ॥ हरिः ओम् ॥

987. 23. I. 13.

Palm-leaf. 15 folia (54 sq.). $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Inked.

Pertains to the Yajurveda.

The Vilaṅghya (complete) ends fol. 5*a*, the Napara (complete) fol. 7*a*, the Tapara (complete) fol. 7*b*, the Pūrvottarobhayadīrghin (complete) 9*b*, the Trikramlakṣaṇa (complete in 4 verses; cf. Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, No. 911 which contains a prose portion also) ends fol. 109, the Svarabhakti (complete, beginning with करेणुः कर्षिणी चैव हरिणी हरितेति च । and ending with ह्रस्वोक एकमच्छिद्रे . . . . दुच्छंतु सदं परः ।) fol. 11*b*, the S′amāna (complete) 15*b*.

988. 25. H. 14.

Palm-leaf. 19 folia (14 sq.). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$ 6 lines in a page. Telugu script. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a large hand. Uninked.

Pertains to the Yajurveda.

The Vilaṅghya (complete) ends fol 3*b*, the Tapara (complete) fol. 5*a*, the Avarṇi (complete) fol. 8*a*, the Aniṅgya of S′rīvatsāṅka (complete) fol. 12*b*, the Iṅgyalakṣaṇa (complete) fol. 19*b*.

At the end of the Aniṅgya we have:

समानं च विलंघ्यं च नपरं तपरं तथा ।
अवर्ण्यावर्ण्यनीङ्ग्यं च सप्तलक्षणमीरितं ॥

इत्यनिङ्ग्यशिक्षा समाप्तः ॥

The Iṅgyalakṣaṇa of which the author is not mentioned, begins:

विश्वेशं प्रणिपत्याहं गणेशं च सरस्वतीं ।
ईङ्ग्यांशलक्षणं वक्ष्ये बालव्युत्पत्तिसिद्धये ॥ १ ॥
जगत्पतिं श्रीमहाविष्णुं गणाधिपतिं ।
स्वरूपसिद्धये वक्ष्यामिहाङ्ग्यांशलक्षणं ॥ २ ॥

इङ्यस्य पदस्य अंशा ईङ्यांशौ पूर्वोत्तरभागौ तयो लक्षणं स्वरू . बालव्युत्पत्तिसिद्धये बालानां ईङ्यः ।

अन्या . . . ध्यानिरात्याङ्या मारासन्नाश्वचौ तथा ।
औजोपद्यं परोपस्ते प्रोष्ठो स्थूदसुम्नसूत च ॥ १ ॥

Ends :

सप्तमाष्टमनवमस्वस्वर्जमिति स्थितिः ।
तच्छेषः स्वरसांख्यायमिति संज्ञायते बुधैः ॥
टकारादि नवं प्रोक्तं टाकारादि तथा नव ।
पकारादि तथा पंच यकाराद्यष्टमं जगुः ॥

989. 25. L. 31.

Palm-leaf. 16 folia. $16\frac{8}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Worm-eaten and injured. Good large writing. Inked.

Pertains to the Yajurveda.

The Saṃhitās'amāna (complete) ends fol. *3a*, the Vilaṅghya of Nārāyaṇa (complete) fol. *6a*, the Napara of S'aurisūnu (incomplete) fol. *6b*, the S'ākhās'amāna (complete) fol. *9a*, the Ardhāntika (incomplete, accented) fol. *9b*, the S'ākhās'amāna (a second copy, complete) fol. *12b*, the Svarapañcās'at (complele except for the damage of the leaves) fol. *16a*, the Ṣaḍviṃs'ati (incomplete) fol. *16b*, and the Trikramalakṣaṇa (only one verse आकारान्तमुदात्तान्तं०) fol. *16b*.

990. 8. D. 44.

THE VEDĀṄGAS

वेदाङ्गानि

Paper. 23 folia. $10'' \times 4\frac{3}{4}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition except for a few moth-holes. Good large writing.

The S'ikṣā ends fol. *3b*, the Jyotiṣa fol. *6b*, the Chandas fol. *12a*, the Nighaṇṭu fol. *23a*.

At the end : ॐ स्वस्ति ३ ॥ सुवत् १८११ (the figure ४० is written above ११) वर्षे योष शुदि भौमे नागरज्ञातीयशुक्लश्रीपहरजीतत्सुत्सोमजीयेन लिखितमिदं शुभं । श्रीरस्तु ॥ लेखकपाठकयोः कल्याणं भूयात् ॥ श्रीशंखोद्धारबेटमध्ये लेखी ॥ काशीगरशभारामपठनार्थं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

991. 8. E. 34.

Paper. 31 folia. (1—31, pp. marked 1—62). $8'' \times 6\frac{2}{10}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In good condition. Fair medium writing.

The Nighaṇṭu (pp. 1—33), the S'ikṣā (pp. 34—43), the Jyotiṣa (pp. 44—49), the Chandas (pp. 50—62). There are lacunæ in all except the Nighaṇṭu.

At the beginning of the Nighaṇṭu : कल्पपृथिवी ।

The Chandas begins : छन्दस् ॥

ॐ मयरसतजभनलगसं . . . . . . ।
स जयति पिंगळनागः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥१॥
त्रिगुरुं विद्धि मकारं लघ्वादिसमन्वितं यकाराख्यम् ।
. . . . ॥ २ ॥
. . . . विजानीयात् ।
आदिगुरुं च भकारं नकारमिह पैंगळे त्रिलघुम् ॥३॥
दीर्घः संयोगपरं तथा स्वरं सव्यञ्जनान्तमूष्माणम् ।
सानुस्वारं च गुरुं क्वचिदवसाने ऽपि लघ्वन्तम् ॥४॥

आदिमध्यावसानेषु यरता यांति लाघवम् ।
भजसा गौरवं यांति मना तु गुरुलाघवम् ॥ ५ ॥
त्रिविरामं दशवर्णं षण्मात्रमुवाच पिंगलसूत्रम् ।
छन्दोवर्गपदार्थः प्रत्ययहेतोश्च शास्त्रादौ ॥ ६ ॥ १ ॥

धी श्री स्त्री । वसाय् ॥

Ends : तदंतानाम् । एकोनेत्था । परे पूर्णम् । परे पूर्णमिति ॥ १८ ॥ मयद्वादशधीः पञ्चदश छंदः षोडशपादः परोष्णिक् प्रस्तारपङ्क्तिर्विंशतिर्विंशति देवतादिनोष्टौ चतुःशतं षष्टौ विंशतिर्विंशतिर्युगपरांतिकान्नयौ दश वृत्तं गावादौ विंशतिर्विंशतिर्य . . . णियतिर्विंशतिवातोर्मीमष्टादश त्रासिद्धं सप्तदश इत्यष्टादश ॥ हरिः ॐ ॥ श्रीः ॥

On an extra leaf at the end (p. marked 63):

. . . व्यत्ययं सूचयति—यथा पितृमेधादिषु प्रणुवोचं । सत्वन्नळन्नळप्लवः स वाचस्पतेर्हृदिति व्याहरत ॥ इति स्वरभाष्यं समाप्तम् ॥ केशवाय नमः ॥

992. 10. E. 73.

Paper. 33 folia. $8\frac{1}{4}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges slightly worn, but otherwise in good condition. Good large writing.

The S'ikṣā (foll. 1—4), the Jyotiṣa (foll. 4—9), the Chandas (foll. 9—16), and the Nighaṇṭu (foll. 17—33).

The S'ikṣā and the Jyotiṣa are accented.

The Chandas begins : ओं नमः ।

मयरसजभनलगसंमितं भ्रमति वाङ्मयं यस्य ।
स जयति पिंगलनाथः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥
त्रिगुरुं विद्धि मकारं लघ्वादिसमन्वितं यकाराख्यं ।
लघुमध्यमं च रेफं सकारमंते गुरुनिबद्धं ॥
लघ्वंत्यं हि तकारं नकारमिह पैंगले त्रिलघुं ।
दीर्घं संयोगपरं तथा प्लुतं व्यंजनांतमूष्माणं ॥
सानुस्वरं च गुरुं क्वचिदवसाने ऽपि लघ्वंत्यं ।
त्रिविरामं दशवर्णं षण्मात्रमुवाच पिंगलः सूत्रं ॥
छंदोवर्गपदार्थप्रत्ययहेतोश्च शास्त्रादौ ।

धी श्री स्त्रीं वरासाय् ॥

The MS. begins on fol. *1b*. On fol. *1a* there is : श्रीरस्तु श्रीग्रंथियात्र० । ऽसोमेश्वरछेति सहीऽऽऽश्रीछः । ज्योतीषछंदःनाग्रन्थ नीघंऽऽ . . . ना ।

At the end of the MS. : विश्वेदेवाः । साध्याः । वसवः । वाजिनः । देवपत्न्यो देवपत्न्यः ॥ ३० ॥ ९ ॥ इति निघंटके पंचमोध्यायः समाप्तः । श्रीः ॥ शुभं भवतु । संवत १८०३ वर्षे भाद्रपदवदी १४ बुधे ओ० विजेरांमरदेशंकरेण लिखितं श्रीनागरदक्षा यत्र वछसुत् सोमेश्वरपठनार्थं इदं पुस्तकं ॥

993. 40. A. 75.

Paper. 32 folia. $8'' \times 4''$. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Recent. In excellent condition. Beautiful medium writing.

The S'ikṣā (foll. 1—6), the Jyotiṣa (foll. 7—10), the Chandas (foll. 10—17), the Nighaṇṭu (foll. 17—32).

All complete.

All accented. Each Aṅga foliated separately.

The Chandas begins : ओम् ॥

मयरसतजभनलंगसंमितं भ्रमतिवाङनयं जगति यस्य ।
स जयति पिंगलनागः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥
त्रिगुरुं विद्धिं मकारं लघ्वादि समन्वितं यंकाराख्यं ।
लघु मध्यमं तु रेफं सकारमंते गुरुंनिबद्धं ॥

लघ्वंत्यं हिं तकारं जकारमुभयोर्लघुं विजानीयात् ।
आदिगुरुं च भकारं नकारमिह पैंगले त्रिलघुं ॥
दीर्घं संयोगपरं तथा स्वरव्यंजनांतमूष्मान्तं ।
सानुस्वारं च गुरुं क्वचिदवसानेपि लघ्वंत्यं ॥
आदिमध्यावसानेषु यरता यांति लाघवं ।
भजसा गौरवं यांति मनौ तु गुरुलाघवं ॥
त्रिविरामं दशवर्णं षण्मात्रमुवाच पिंगलः सूत्रं ।
छंदोवर्गपदार्थप्रत्ययहेतोश्च शास्त्रादौ ॥ १ ॥

Ends: द्विरर्धे । रूपे शून्यं । द्विः शून्ये । तावदर्धे तद्गुणितं । द्विद्व्यूनं । तदंतानां । एंको नेद्धा । परे पूर्णं परे पूर्णमिति ॥ इति छंदस्यष्टमोध्यायः ॥

994. 41. B. 84.

Paper. 41 folia. $7\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Devanāgaī script. Old. Slightly worn. Good large writing.

The S'ikṣā (foll. 1—6), the Jyotiṣa (foll. 6—11), the Chandas (foll. 11—19), and the Nighaṇṭu (foll. 20—41).

All complete and unaccented.

The Chandas begins:

मयरसत्तजभनल्गासंमितं भ्रमाति वाङ्मयं यस्य ।
स जयति पिंगलनागः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ॥
त्रिगुरुं विद्धि मकारं लघ्वादि समन्वितं यकाराख्यं ।
लघुमध्यमं च रेफं सकारमंते गुरुनिबद्धं ॥

At the end of the MS.: शिक्षा ज्योतिषछंदपिंगलनाममालाः समाप्तमिति । स्वस्ति संवत १७०८ वर्षे ज्येष्ठवदि अष्टमी असुर गुरुवारे वृद्धनगरज्ञातीयनडी आदवासितव्यं पंडाभाइडा सुतहरीचरण सेवकबडू आकेन्पल्यख्यापितं । दवे शंघजी सुत इश्वरबुध्यदेतो पठनार्थं ॥

995. 41. C. 22.

Paper. 37 folia (marked 1—38, being from fol. 29 wrongly marked 30 sq.). $7\frac{7}{10}'' \times 4\frac{3}{10}''$. 7 lines in a page. Old. Worn; edges frayed. Good large writing.

The S'ikṣā ends fol. 5*a*, the Jyotiṣa fol. 9*b*, the Chandas fol. 17*b* and the Nighaṇṭu fol. 37*b*. All complete.

The S'ikṣā begins on the reverse of fol. 1. On the obverse of this there is the following:

प्र ९ अध्या
द्वि ७
त्रि १०
च ११
प १४ (The second figure is not quite clear)
ष ३०
स ४
अ ९ अध्य
अध्य ख. १००
शिक्षाप्रारंभः ॥ शिव ॥
हे वे प्रणगोविन्दसोमेश्वर ॥

At the end: श्रीकल्याणमस्तु ॥ श्रीचिंतामणिपुस्तकं लिखितं ॥ इति शिक्षासमाप्तः ॥

९
१७
१०
१७
२२
२.

996. 29. I. 28.

THE VYAKTILAKṢAṆA WITH COMMENTARY—ANONYMOUS

व्यक्तिलक्षणम् (सव्याख्यम्)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 77). $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 11 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Uninked.

A brief tract on the technical terms Vatsānusāriṇī etc. of vowels. Author and commentator not mentioned. Both text and commentary consist of the following:

अथ व्यक्तिलक्षणव्यख्यानम् ॥ स्थविरकौण्डिन्याचार्याणाम्मते यस्याश्च लक्षणे । यस्या व्यक्तेः लक्षणे लक्षणकशने पस्तुते सति । तैर्व्यक्तिलक्षणं यथा उक्तन्तथा सम्हिताभागे विस्तरम् यथा भवति तथा व्यक्तिरुच्यते । चकारान्मात्राविशेषोपि व्यक्तिनामुच्यतइत्यर्थः । ह्रस्वः पूर्वो यस्याः सा ह्रस्वपूर्वा वत्सानुसृतिसंज्ञा भवति । ह्रस्ववपश्च परवत्सानुसारिणी सम्ज्ञ ॥ उभयह्रस्व ॥ पूर्वत्र परत्र च ह्रस्वा पाकवर्ता सम्ज्ञ । उभयदीर्घी पूर्वत्र परत्र च दीर्घी पिपीलिकासम्ज्ञा भवति ॥ क्रमेणोदाहरणानि ॥ स ईश्वरः ॥ ता अस्मात्सृष्टाः ॥ आप इदन्तु ॥ पा आरण्यम् ॥ एकमात्रकालविशेषो यस्याः स एकमात्रा वत्सानुसृतिः ॥ तथा वत्सानुसारिणी ॥ वत्सानुसारिण्यपि तथा । एकमात्रा । पादोना । पादेन न्यूनैकमात्रेत्यर्थः । सा पाकवतीत्युक्ता । पादमात्रा । मात्रायाश्च त्रिषु पादेषु एकपादमात्र पिपीलिका ॥ पूर्वोक्तान्येवोहारणानि ॥ इति व्यक्तिलक्षणम् ॥

997. 1. A. 19.

THE VYĀLA(ḶA)S'IKṢĀ

व्याल(ळ)शिक्षा

Paper. 2 folia (pp. marked 132—135). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on such various modes of Vedic recitation as Jaṭā, Ghana, etc.

Complete.

Begins: अथ व्याळशिक्षाप्रारंभः ॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि व्याळमौनिमतानुगां ।
पदसंधिसमायुक्ता स्वरसंधियुता तथा ॥
या पदा जटावृत्तिः सा जटेत्यभिधीयते ।
क्रमोक्तपदजातं यत् उत्तरांत द्विरभ्यसेत् ॥

Ends:

जटोत्तरं द्विरभ्यस्य चैकैकं मध्यमादिकं ।
संधिवत्क्रमवच्चेति घन इत्युच्यते बुधैः ॥
इति घनः ।
शिखेवानुक्रमं तेषां त्रयाणां क्रममभ्यसेत् ।
जटे वांतं वेष्टनीय्यम् व्यळेन घन उच्यते ॥

इति पाठांतरं । इति व्याळशिक्षा समाप्ता । हरिः ओम् ॥ श्रीरघुनंदनपरब्रह्मणे न्मः ॥

998. 1. A. 19.

THE VYĀLI(ḶI)S'IKṢĀ

व्यालि(ळि)शिक्षा

Paper. 2 folia (pp. marked 44—46). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise dealing only with Ghana. Hence different from the Vyālasikṣā noticed above.

Complete.

Consists of the following :

व्याळिशिक्षाप्रारंभः । हरिः ओम् ॥

व्याळिशिक्षां प्रवक्ष्यामि ब्राह्मणानुमतः पुरा ।
सहस्रवदनेनाहं सूत्रेण च समन्वितं ॥
तत्र पूर्वं घनस्यैव प्रमाणं लक्षणं तथा ।
घनस्य च विधिं तत्र घनसंधिं तथैव च ॥
एवमादि च यत्सर्वं तत्सर्वं वच्मि सांप्रतं ।
घने द्वादश संधि स्यात् त्रयोदशपदं वदेत् ॥
त्रिक्रमे सप्तदशधा संधिरेवं विधीयते ।
वदेदष्टादशपदं तत्रैव च विधीयते ॥
यथास्वरं यथान्यायं यथावच्च सलक्षणं ।
य उच्चरेद्धनं सोपि तद्ब्रह्मत्वमवाप्नुयात् ॥
जटावत्संधितः पूर्वं षडावृत्तिः पदद्वयं ।
अनंतरं चैकपदं द्विरावृत्तिर्भवेत्पुनः ॥
लोमे मध्यमपदमेकवारं हि केवलं ।
तत्पूर्वं द्विविधं कृत्वा चानुलोमे यथाक्रमं ॥
पुनश्च मध्ययमपदमारब्ध्यमनंतरं ॥
पूर्ववत्संधितः कुर्याद्धन एवं विधीयते ।

व्याळिशिक्षा समाप्ता ॥

999. 22. P. 20.

THE VYĀSAS'IKṢĀ

व्यासशिक्षा

Palm-leaf. 16 folia (1—16). $12'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten; fol. 10 broken. Cursive medium writing. Inked.

A treatise on phonetics, attributed to Vyāsa.

Incomplete.

Begins: हरिः ओम् । व्यासशिक्षामूलं ॥

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य
श्रीमद्गणेशं वचसाञ्च देवीं ।
शिक्षां प्रवक्ष्ये . . कारणांगं
सुबोधिकं लक्षणशीर्षभूषां ॥ १ ॥
अथ स्वरादिसंज्ञाश्च तत्प्रयोजनमेव हि ।
तत्फलं च प्रवक्ष्यामि विदुषां प्रमुदे यथा ॥

Ends:

ऋकारे परभूते च रेफः पूर्वांगता भवेत् ।
अनुस्वारे विसर्गश्च स्वरभक्तिस्तथैव च ॥
योगादि च परायुक्तं पूर्वस्यांगं तथा स्मृतम् ।
न पूर्वांगं भवेत्स्पर्श ऊष्मणो विकृतिर्यदि ॥
परांगात् प्रचयाभक्तिः प्रचये ऋक्परे चरः ।
हरिः ओम् शुभमस्तु ॥

Published with a commentary named Vedataijasa, in Grantha script, by Lakshmana, Brahmananda Press, Tiruvadi, 1908.

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 971.

1000. 24. F. 30.

Palm-leaf. 14 folia. $12\frac{9}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Begins:

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य
श्रीमद्गणेशं वचसां च देवीं ।
शिक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणांगं
सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषां ॥ १ ॥

अथ स्वरादिसंज्ञाश्च तत्प्रयोजनमेव हि ।
तत्फलं तु प्रवक्ष्यामि विदुषां प्रमुदे यथा ॥ २ ॥

Ends:

वेदामृतं पिबेद्यस्तु स तस्मात्भूसुरो भवेत् ।
एवं च व्यासशिक्षावित्भूसुरेन्द्रःस्स कथ्यते ॥ ९९ ॥
श्रीशांतरंगिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमं ।
वीलिमकन्यापूर्जातस्वरावधानिना कृतं ॥

इति व्यासशिक्षा संपूर्णा । हरिः ओं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीपद्मनाभस्वामिने नमः । श्रीहयग्रीवाय परस्मै ब्रह्मणे नमः ॥

पदक्रमाजटावर्णक्रमादिषु घनेपि च ।
समर्थस्य नृसिंहस्य भूयते व्यासशिक्षया ॥
सटीका व्यासशिक्षा या नृसिंह्मसुधियामुना ।
जटाघनादिपटुना लिलेखयिषवेर्पिता ॥

On a fly-leaf at the beginning : Azhis'ur. व्यासशिक्षा ॥

पदक्रमजटावर्णक्रमादिषु घनेपि वा ।
समर्थस्य नृसिंहस्य व्यासशिक्षा भवत्यसौ ॥

Another at the end mentions the following names :

Cindyālaṣaka, Dattiyā, Pannā, Ajmīr, Bāndravāḍ, Bhaṇāl, Lālujapaṇḍiji, Baneḍ, Sāypūr, Chāvaṇi, Bondi, Koṭā, Uṣāpūr, Suketpūr, Nadon, Maṅguvāla, Vilāspūr, Maṇḍi.

1001. 25. L. 15.

Palm-leaf. 13 folia (28 sq.). $16\frac{2}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Cursive small writing. Inked.

Complete.

Begins : हरिः ओम् । गणेशाय न्मः ।

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्याससीख्षाया व्याख्यानं वेदतेजसं ॥
श्रिवासुदेवं वरदं प्रणम्य
श्रीमत्गणेशं वच्चसाञ्च देवीं ।
शीख्षां प्रवख्ये श्रुतिकारणागं
सुबोधकं लख्षणशीर्षभूतां ॥
अथ स्वरादिसंज्ञाश्च तत्प्रयोजमेव हि ।
तत्फलञ्च प्रवक्ष्यामि विदुषां प्रमुदे यथा ॥

Ends :

वेदामृतं पिबेद्यस्तु स तस्माभूसुरो भवेत् ।
एवञ्च व्यासशीक्षावित्भूसुरेन्दस्स कथ्यते ॥
श्रीमत्परब्रह्मचित्तश्रीव्यासकण्ठाप्रसिताश्च शीक्षां ।
एतावभिज्ञः प्रयतः पठेद्यः सर्वानभीष्टा सममश्नुते वै ॥
इति उच्चारप्रकरणं ॥ व्यासशीक्षा संपूर्णा । ओम् ॥
करकृतमपराधं ॥
श्रीगुरुभ्यो न्मः । ओंन्तथ्सत् । लेखनीदोषं क्षमस्वा ।
हरिः ओम् ॥

1002. 22. P. 20.

THE VYĀSAS'IKṢĀVYĀKHYĀ (VEDATAIJASA) OF SŪRYANĀRĀYAṆA

व्यासशिक्षाव्याख्या (वेदतैजसम्)—सूर्यनारायणकृता

Palm-leaf. 135 folia (48 sq.). $12'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha (foll. 1—71 and 92—135) and Telugu (foll. 72—91) scripts. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten. Cursive medium writing. Inked.

Complete.

Begins: व्यासशिक्षा । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशिक्षायाः व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

ब्रह्मादिभिस्सर्वैर्देवैस्तुत्यं गणाधीशमहन्नमस्कृत्य व्यासशीक्षायाः व्याख्यानरूपं वेदतेजसं लक्षणं वेदस्य तेजस्तत्संबंधि वेदतैजसमिति भाष्यं करोमि ।

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य
श्रीमद्गणेशं वचसां च देवीं ।
शीक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणांगं
सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषां ॥

Ends:

श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्त-
श्रीव्यासकण्ठप्रभृताश्चशिक्षां ।
एतामभिज्ञः प्रयतः पठे यः
सर्वानभीष्टान् समुश्नुते हि ॥
श्रीशातरंगिणा व्यासशीक्षाया भाष्यमुत्तमं ।
वल्मीकस्य पुरे जातः सूरावधानिना कृतं ॥

इति श्रीसूर्यनारायणविरचिते वेदतेजसि व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफलप्रकरणं संपूर्णं ॥ हरिः ओम् ॥ शुभमस्तु ॥

काळमयुक्तिसंवत्सरे पुष्यमासे अमावास्यायां श्रिरंगपट्णे सुन्दरराजेन लिखितं पोस्तकं ॥

1003. 23. G. 4.

Palm-leaf. 131 folia. $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Fairly old. Worm-eaten. Cursive medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: शुभमस्तु । व्यासाय नमः । व्यासशिक्षाव्याख्यानं ॥

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशिक्षाय व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

ब्रंहादिभिर्देवैः स्तुत्यं गणाधिपतिमहं नमस्कृत्य व्यासशिक्षाया व्याख्यानरूपं वेदतैजसं लक्षणं वेदस्य तेजसमिति भाष्यं करोमि ॥

Ends:

वेदामृतं पिबेद्यस्तु स धर्म्मा भूसुरो भवेत् ।
एवं च व्यासशिक्षादिभूसुरेन्दस्सु कथ्यते ॥
श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्त-
श्रीव्यासकण्ठप्रसृता . . . ।
एतामभिज्ञः प्रयतः पठेद्य-
स्सर्वानभीष्टांश्च समश्नुते हि ॥
श्रीशातरंगिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमं ।
वल्मीकस्य पुरो जातसूरावधानिना कृतं ॥

इति श्रीसूर्यनारायणविरचिते वेदतैजसे व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफलप्रकरणं संपूर्णं । हरिः ओम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीवेदव्यासाय न्मः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ॥

1004. 23. G. 40.

Palm-leaf. 94 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; injured. Cursive medium writing. Inked.

Incomplete.

Begins: हरिः श्रियै न्मः ॥

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्म्याहं रमापतिं ।
करोमि व्यासशीक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

ब्रह्मादिभिर्देवैस्तुत्यं रमापतिमहन्नमस्कृत्य व्यासशीक्षाया व्याख्यानरूपं वेदतैजसं लक्षणं वेदतेजस्तत्संबन्धि वेदतैजसमिति भाष्यं करोमि ।

Ends abruptly:

स्वरायुक्तस्य वर्णस्य वाचकन्नाम कत्थ्यते ।
वर्णक्रमोक्तिकाले तु नान्य संज्ञामन्विच्चरेत् ॥

यस्माद्वर्णक्रमाद्ध्र्ययनकाले कदाचिदपि यस्य वर्णस्य युक्तत्वं न विद्यते । तस्य वर्णस्य वाचकन्नामोच्यते । यथा रंगयमस्वरभक्त्यनुस्वारविसर्गादिनामित्यर्थः । इतरसंज्ञार्त्थे तु न वदेत् । अन्यसंहितागम . . . . ॥

Here a note in Tamil says that this MS. of the Vyāsas'ikṣā was taken (from the owner ?) by Maral Vedāntācār on 29th of Cittirai of Prajotpatti year, and that thirty folia of this contain the text and 94 the commentary.

1005. 29. K. 20.

Palm-leaf. 116 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 4 or 5 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. Injured and worm-eaten. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins: शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । व्यासशिक्षा ।

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

ब्रह्मादिभिस्सर्वैर्देवै स्तुत्यं गणाधिपं अहं नमस्कृत्य व्यासशिक्षाया व्याख्यानमहं वेदतेजसं वेदस्य तेजः तत्संबन्धि वेदतैजसमिति भाष्यं करोमि ॥ १ ॥

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य
श्रीमद्गणेशं वचसां च देवीं ।
शिक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणांगां
सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषां ॥

Ends:

संहितां च पदं वापि क्रमं चैव जटां पठन् ।
लक्षणज्ञस्तदाप्नोति ब्रह्मा स्थानं हि शाश्वतं ॥
वेदामृतं पिबेद्यस्तु स तस्माद्भूसुरो भवेत् ।
एवं च व्यासशिक्षाविद्भूसुरेंद्रस्स कथ्यते ॥
श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्त-
श्रीव्यासकण्ठप्रसृतां च शिक्षां ।
एतामभिज्ञः प्रयतः पठेद्य-
स्सर्वानभीष्टांश्च समश्नुते वै ॥
श्रीशांतरंगिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमं ।
श्रीवेलिमकन्यापूर्जातसूरावधानिना कृतं ॥

इति श्रीवेलिमिकन्यापूर्जातसूर्यनारायणसूरावधानिविरचिते व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफलप्रकरणं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ करकृतपराधं क्ष्वंतुमर्हति संतः ॥ सांबशिवार्पणमस्तु ॥

यो जडामात्रविद्ब्रह्मसंधिज्ञो विष्णुरुच्यते ।
ईश्वरस्वरसंधिज्ञो इत्येवर्षिभिरीरितः ॥
उदात्तात्प्र . यो नास्ति स्वरितः पूर्वतोपि वा ।

स्वरितः प्रचयाध्र्वं निहता प्रचयः पर य उदात्तात्परतो वा पूर्वतो वा प्रचयो नास्ति । प्रचयादूर्ध्वं स्वरितो नास्ति । अनुदात्तात्परे प्रचयो नास्ति ॥ व्यासशिक्षः ॥

1006. 30. D. 30.

Palm-leaf. 68 folia. $17'' \times 1\frac{3}{4}''$. 8 or 9 lines in a page. Telugu script. Old. Injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins: व्यासशिक्षाभाष्यं । शुभमस्तु अविघ्नमस्तु ।

ओं गणानां त्वा गणपतिं हवामहे
कविं कवीनामुपम श्रवस्तमं ।

ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत
    आ नः श्शृण्वन्नूतिभिस्सीदसानं ॥

श्रीसीतारामाभ्यां नमो नमः श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीमहागणपतये नमः । हरिः ओं ॥

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यानं वैदतैजसं ॥

वागीशप्रभृतिस्तुत्यं ब्रह्मादिभिस्सर्वैं स्तुत्यं गणाधिपतिं अहं नमस्कृत्य व्यासशिक्षा व्याख्यानरूपं वेदलक्षण वेदस्य तेजः तस्य संबंधि वेदतैजसमिति भाष्यं करोमि ॥

Ends:

श्रीमत्परंब्रह्मानुपूर्ण . . .
    . . सकंठप्रसृतां च शिक्षां ।
एतामभिज्ञः प्रयतः पठेद्यः
    सर्वानभीष्टान्थ्स समश्नुते वैं ॥
श्रीशांतरंगी श्रीव्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमं ।
वेलिमिकन्यकान्जातसूरावधानिना कृतः ॥

इति श्रीसूर्यनारायणविरचिते वेदतेजसे व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणप्रकरणं संपूर्णं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

Here a note in Telugu says that the copying of this MS. according to its original was finished in Bhādrapada of Dhatṛ year, by Rāmacandrāvadhānulugāru. This is followed by:

लिखिता लक्षणयुता व्यासशिक्षाधुना मया ।
. . णिं च बिदुषां संतोषायाशु शर्मदा ॥

श्रीहनुमत्सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नपरिवारसमेतश्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

1007.   30. H. 30.

Palm-leaf. 4 folia (40 sq.). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good small writing. Uninked.

Incomplete.

Begins: अविघ्नमस्तु ।

शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णश्चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वागीशप्रभृतिस्तुत्य प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशीक्षाया व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

Ends abruptly: अत्र कतिकाल इति चेत् ऋग्विराम इति केचित् । यथाशक्तिकाल इत्यन्ये । तत् सत्यं । नानापदवर्दिग्यं चासंख्याने पादसंग्रह ॥

1008.   33. H. 19.

Palm-leaf. 71 folia (30 sq.). $9'' \times 1\frac{1}{2}''$. 11 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a small hand. Inked.

Incomplete.

Begins: दक्षिणामूर्त्तये न्मः ।

श्रीवासुदेवं वरदं प्रणम्य
    श्रीमत्गणेशं वचसां च देवीं ।
शीक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणांगं
    सुबोधकं लक्षणशीर्षभूषां ॥ १ ॥
वागीशप्रभृतिस्तुत्यं प्रणम्याहं गणाधिपं ।
करोमि व्यासशीक्षायाः व्याख्यानं वेदतैजसं ॥

Ends with the section on Dvittva: वायव्यगँ् श्वेतं । एवंपूर्वं इति किं । द्वाभ्याऽ स्वाहा । आवः क्षेमे । इति द्वित्वप्रकरण ॥

1009.   22. H. 6.

THE VṚTHĀVYAKTI (?)—ANONYMOUS

वृथाव्यक्ति (?)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (5—7). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

An ancillory tract pertaining to the Ṛgveda and dealing with Dīrghavyaktis etc. On the margin of fol. 1*a* is found written (the title ?): वृथाव्यक्ति । Author not mentioned.

Consists of the following:

वनेमपूर्वी स हि स्वसृद्रुणेमिति तुभ्येदमग्नयोषेव शिङ्क्ते । श्रद्धा इतै प्रशुक्रेयं मनीषा हिरण्यवां मनो निद्रा धन्वन्निव कष्या हे अर्यास्वधा अवस्तादिति त्रयोदश दीर्घव्यक्तिः । युजं वज्रं हरिं यत्ते मनवे शासदस्यवन्निदस्य वे तेथे कुंच पृश्नि त्वं विभाव्यरण्योस्सयोव्यस्था धेनुं न त्वा न देवानां द्विबर्हसे य आतत्त इंद्रेति त्रयोदश दुदगुक्षसंहिते दुधघुक्षपदं ॥ नमो महद्भयो महत्तु नः कथा ते यज्ञेन यज्ञं परा शुभ्रास्ते राय इंद्रोभा शंसेतन स्याम दिवश्चिदाते शंसा महां त्रिरुत्तमानासा भूता प्रतीतो जयति को . . स्त्राता त्वमपो मूर्द्धानं नाभि यज्ञानां ते नो रायो ये केचज्मा अस्मे रुद्रा परिप्रधन्वस्त्रयाजान्मे एभिर्दधिनृक्षारा गृभ्णामि ते समस्मिन् ब्रंह्मचारी सद्यो जातमिदं ते पात्रमिति त्रिंशद्देवा विसर्जनीयः ॥

Here begins the Akāravarja which title is written on the margin. This runs as follows:

प्रायुस्तारिष्टं नृभिर्यद्युक्तोमुषा यच्चक्रं भात्यक्षसे अत्येवेन सद्यः वर्षिणश्शुक्रेभिरंगैः स्तवत्विषो जनिमन् गवां सहस्रै रायो धारास्य रातीरराव्णां बृहस्पते खधेननते अदेवो युवो ररावेति चतुर्दश रेभोत्तरेण ॥ त्रिस्सा भगत्वमोषुणः सरास रुद्र यथा विल्या नरो वीरान्मानो मा त्वा तनन्मा त्वा त पदच्छिद्रास्मभ्यं तन्मा त्वा काचिन्मा श्येनोगमद्देवेभि सिंधुर्हवां नाहायमाग्निरभिक्रंदाक्रंदयाग्निपर्जन्यो सरस्वत्यभि नः सनुत्येनि मां मित्रावरुणौ । माकि रे नेंद्रमिद्विमहीनां स चा पूतक्रतौ स नमूर्म्मि न नापमावधीन्मा नो हार्दि . . . . . . नः समरणे वधीः पुरानुजरसेवधीन्माहिनुवद्येसाकं वृधा साकं युजामहमर्णांसि मोषुण आरे अघा गर्भं धेहि चतुस्त्रिंशदकारवर्जं ॥

The rest of the MS. (foll. 2*a*—3*a*) contains another ancillory tract pertaining to the Ṛgveda, without mention of title and author.

This begins: हरिः ओं । कृधीन . . . यं पोलंधे हींद्राविष्णुनृपदस्फूरिनस्सं जि . . . साधतां वेदाभृ . . . मो तेरिषन् त्वं सूर्यो नाग्निस्सप्तिमिति दशसंमितकाले नकारेण । अधिश्रुतोधिश्रितः । को ह कस्मिन् प्रप्र . . . यंतोममुनायामुप नकारवर्जं ॥ त्वं होतो पमानामिषमूर्जं पुनानस्सोमधारया यद्गोभिरिंदो चम्वोरिंद्राय आरत्नधा योनिमिति सप्त . . . . . कारेण ॥

Ends: हेळो मुंचतं मित्रायो राया । पूषा गध्य विषच्चकारवत् । नव्येभिस्म नेवा जान्कृणो तद्येन यप्रतरं नरेषु । श्रीरामाय नमः ।

1010.   19. G. 12.

THE S'AṂBHUS'IKṢĀ

शंभुशिक्षा

Palm-leaf. 1 folio (No. 1*a*). $18\frac{8}{10}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines. Telugu script. Fairly old. injured. Good small writing. Uninked.

Incomplete beginning with verse 35.

Ends:

प्रथमस्य द्वितीयत्वं पूर्वं कुर्वीत पण्डितः ।
धूङ्क्ष्व दंक्ष्णव इत्यत्र अनुस्वारो विधर्मतः ॥ ६० ॥

शंभुशिक्षा समाप्ता ॥ श्रीलक्ष्मीनारसिंहपादारविन्दाभ्यां नमः ॥

1011. 22. H. 6.

THE S'AMĀNA (SAMĀNA, ṚKSARVASAMĀNA) OF NĀGADEVA

शमानम् (समानम्, ऋक्सर्वसमानम्)—नागदेवकृतम्

Palm-leaf. 5 folia (1*b*—5*a*). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

A treatise giving a list of such words in the Ṛgveda as have their final Visargas dropped by the operation of Sandhi, by Nāgadeva.

Begins: हरिः ओं ॥

प्रणम्य प्रणताभीष्टप्रदातारं प्रतिं श्रियः ।
बह्वृतानां सुबोधाय समान क्रियते लुघु ॥
विसर्जनीय आकारपूर्वको घोषवत्परः ।
व्यंजनस्यृक् च स परो लुप्यते संहितागमे ॥
एषु वर्णक्रमांतानि प्रवक्ष्यामि पदान्यहं ।
ईङ्यं पृथक्कृदं चात्र निमित्तत्वं पदस्य च ॥
नानापदत्वमिङ्यानां पूर्वभागस्त्ववग्रहः ।
निमित्तं गृह्यते यत्तु तृचमेवात्र लक्षणे ॥

Ends: अनिङ्यांतः वृष्णो नमसा नाना पर्जन्ये । परो हस्ताः पंचदश इति । २१ ॥

यज्ञनारायणाख्यस्य यज्वनः प्रेयसूनुना ।
समानं साधु सव्याख्यं नागदेवेन निर्मितम् ॥
इत्यृक्सर्वसमानं समाप्तम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

Compare the end of the same in the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 977 where the author is not mentioned.

1012. 20. K. 21.

THE S'AMĀNA (SAMĀNA)—ANONYMOUS

शमानम् (समानम्)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (1—3 of which the first two are marked 4 and 5 respectively). $11\frac{8}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Beautiful medium writing. Uninked.

Complete. Pertains to the Yajurveda.

The title is spelt as Samāna both in the margin of fol. 1*a* and in the colophon at the end. Author not known.

Begins: समानसंद्रि । अथ यजुस्संहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यंजनोत्तरसशकारपरो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रविक्ष्यामो ।

Ends: हिमा होतव्या हाया हायना हा . . होत्राः नदेपरः ! होतुः मकारपरः । इति समानसंद्रि समाप्तं ॥

1013. 22. H. 52.

Palm-leaf. 4 folia (34 sq.). $15\frac{7}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 5 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Ends the obverse of fol. 4. The reverse of the folio contains an index to the

Pañcās'ats of the first Kāṇḍa of the Taittirīyasaṃhitā.

1014. 22. M. 28.

Palm-leaf. 2 folia (1 and 2). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Uninked.

Complete.

1015. 19. N. 32.

THE S'AMĀNAVYĀKHYĀNA OF PADMANĀBHABHAṬṬA

शमानव्याख्यानम्—पद्मनाभभट्टकृतम्

Palm-leaf. 15 folia (79 sq.). $17'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

Begins:

त्रैयंतभारतीं वेद्यां शिवयोरेकताफलं ।
विद्याविघ्नोपघाताय विघ्नानामीश्वरं स्तुमः ॥

अनेन प्रारिप्सितस्य . . . . विघ्नपरिसमाप्तये मंगलमादधानोभीष्टदेवतान्नमस्कृत्य विषयन्दर्शयति—शमानमुदितं शमानमिति संहिताकाले विसर्जनीयलोपिनो वैदिकस्य पदस्य पूर्वाचार्यकृता संज्ञा । तदनुशासनस्यैव प्रबन्धलक्षणस्यैव संज्ञा । इदानीमथ संहितायामित्यादिलक्षणं व्याख्यायते । अथ संहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरशेसकारपरो विसर्जनीयो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि । अथ शब्दोधिकारः प्रयुज्यते । अथ शब्दानुशासनमिति यथाधिकारार्थः ॥

Ends: होत्राः ॥ होत्राशब्दः विसर्जनीय्यान्तो भवति । होत्रायश्च सो राजन् ॥ न देपरः । न खलु देपरो होत्राश्शब्दो विसर्जनीयान्तो भवति । अग्निना वै होत्रा । देवाः । अनड्वान् होत्रा देयः । देपर इति किं । वि होत्रा दधे वयुना विदेकः ॥ हूताः मकारपरः ॥ मकारपरो यस्मादसौ मकारपरः । हूताशब्दो मकारपरो विसर्जनीयान्तो भवति । उपहूता मनुष्याः । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुः ॥ इति पद्मनाभभट्टकृतौ संहिताशमानव्याख्यानं समाप्तं ॥ विघ्नेश्वराय न्मः । श्रीसरस्वत्यै न्मः । श्रीदक्षिणामूर्तये न्मः । सीतारामन् पुस्तकं । वेदनायकिसमेतसंगमेश्वरस्वामिसहायं । हरिः ओं ॥

1016. 25. K. 24.

Palm-leaf. 15 folia (1—15). $16\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Uninked.

Complete.

Colophon: इति संहितासमानव्याख्यानं समाप्तं । हरिः ओं ॥

According to a note on a fly-leaf at the beginning, the MS. belonged to Raghunādha Vādhyāyar.

1017. 22. C. 49.

THE S'AMĀNAVYĀKHYĀNA—ANONYMOUS

शमानव्याख्यानम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 15 folia. $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Uninked.

Complete.

Author not mentioned.

Begins: श्रीमते वेदव्यासऋषये नमः । श्रीअविघ्नमस्तु । अथ यजुस्सगँहितायां वक्ष्यामि । अथ शब्दोधिकार प्रयुज्यते । अथ शब्दानुशासनमिति यथा अधिकारः । प्रस्तापु पदेषु विसर्जनीयेषु लुप्यते । तेषां संग्रहणं शास्त्र प्रवर्ततमिति । एवमथशब्दो द्योतयति । विषयसप्तमि । आकारप्लुतपूर्वं इति विसर्जनीयविशेषणं । घोषवंतो नाम वर्णः प्रातिशाख्यायामुक्ताः । ऊष्मविसर्जनीयप्रथमद्वितीया घोषाः । न हकारः । व्यंजनशेषो घोषवानिति ॥

Ends:

मकारपरो हुतशब्दो विसर्जनीयान्तो भवति । उपहूता मनुष्यां इत्याह । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुस्सहर्षभेत्याह ॥ इति सगँहिताशमानव्याख्या समाप्ता । हरिः ओम् । श्रीमते निगमांतमहादेशिकाय नमः ॥

For this see Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part I, No. 4497.

1018. 29. I. 28.

Palm-leaf. 8 folia (98 sq.). 16″ × 1¼″. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Slightly injured. Fair medium writing. Inked.

Complete.

Same as the above (22. C. 49) but here ends: हूताः मकारपरः । उपहूता मनुष्याः । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुः ।

समानसंधिलक्ष्मेदं यथावद्व्याकृतं मया ।
श्रोत्रिया लक्षणविदश्शोधयंतु विमत्सराः ॥

श्रीवीरराघवगुरवे नमः ॥ शुभमस्तु ॥

1019. 26. L. 20.

Palm-leaf. 5 folia (41 sq.). 19 2/10″ × 1 4/10″. 11 or 12 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Fair medium writing. Uninked.

Complete.

Author not mentioned. Slightly different from the above.

Begins: हरिः ओम् । अथ यजुस्संहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यंजनोतरसकारपरो वियर्जनीय्यो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि । अथशब्दोधिकारार्थः । येषु पदेषु संहितायां विसर्जनीय्यो लुप्यते तेषां पदानां संग्रहः ।

Ends: होत्राः विसर्गः दिवि देवेषु . . . . ताः मकारपरः । हूताशब्दो मकारपरो विसर्गभाक् । उपहूता मनुष्याः । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुः । इति शमानव्याख्यानं . . . ।

1020. 28. F. 30.

THE S'AMĀNAVYĀKHYĀNA (PADADARPAṆA) OF MALLAYĀRYA

शमानव्याख्यानम् (पददर्पणम्)—मल्लयार्यकृतम्

Palm-leaf. 17 folia (1—17). 17″ × 1″. 5 or 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten; fol. 1 injured. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

Begins:

ओं नमः प्रणवार्थाय तत्त्वज्ञानैकमूर्तये ।
निर्मलाय प्रसंन्नाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

श्रीनृसिंहाय नमः । श्रुसुब्रह्मण्याय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । हरिः ओं ॥

वंदे वंदारुमंद्दारं कुंदहारेंद्दुसुंदरं ।
सिंद्रबृंद्दारकैर्वंद्यं विघ्नबृंदघ्नमीशजं ॥
वाणी क्रियावर्णविनिर्मित्तैतां
सा वाणी शु . . . वर्णविडंबि जाता ।
वाणी विवर्णीकृतकोकिला मे
वाणीय्यसामधृत ते न युक्ता ॥
समानसंधेर्व्याख्यानं व्यक्तिर्नवपरस्य च ।
क्रियते मल्लयार्येण पद . र्प्पणसंज्ञिकं ॥

तत्रादौ तावच्छिष्टाचारपरिप्राप्ततया निरंत्तरतया परिसमाप्त्यर्थं मंग्लाचारपुरस्सरमकारादिवर्ण्णक्रमेण पदानि स . ह्य सगँहिताकाले लुप्तविसर्जनीय्यपदानि पदकाले ओकारौकारांतानि पदकाले एकारैकारांतानि पदकाले नकारांतानि तकारांतानि च लक्षणस्य पदकाले विसर्जनिय्यपदानि समानसंध्याख्येन ग्रंध्धेन लक्षयितु प्रतिजानीते ॥

For this see the Descriptive Catalogue, Government Oriental Manuscripts Library, Madras, No. 981 where the commentator is surnamed Pogala.

Ends: अंतर्हृदा मनसा । इति श्रीमल्लयाचार्येण विरचिते समानसंधिव्याख्यानं संपूर्णं । श्रीरामा । हरिः ओं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

On an extra leaf at the end:

गजडाद्यास्त्रयो वर्णा दादयश्चैव बादयः ।
यादिहांता हकारश्च शसौ तावन्यसंयुतौ ॥

आप्त्यै देवा वैनं तानिष्टिमपश्यं तेन पुगॅस्वतीराघारमाघार्य पशुमकुर्वत दाश्यँ यद्द्राष्टाभृद्धी राष्ट्रं देवा वा अक्ष्णया स्तोमीया देवासुराः कनीयागँसो देवासुरास्तेन सोब्रवीत् बृहस्पतिदेवानां देवावा अदाभ्ये देवपुराः पंच दश । आह समृद्ध्यै चतसृभिः पराजैदग्रे द्रुहन्प्राणैरेवैनं विना एतौ । सूक्ते . . . मष्टौ । एकादश कपालं यत्त्वेधातव्यं नह्यत्यप्रस्त्रगँसादाय इमे लोका त्वा प्राणे सादयामीति देवा वै यज्ञस्य षद् । उक्षत्येभ्य एवैनं क्रूरमिव देवानां तमेनास्यै . . . पृथिव्यै रायस्सुवीरः पंच ॥ श्री कृष्णा ॥

1021. 30. D. 29.

Palm-leaf. 22 folia (3 sq.). 11¾″ × 1½″. 6 or 7 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition except for a few wormholes. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

वंदे वंदारुमंतारकुंदेंदु . . सुंदरं ।
संद्रबृंदारकैर्वंद्यं विघ्नबृंदघ्नमीशजं ॥
समानसंधेर्व्याख्यानं नवैर्नवपरस्य च ।
क्रियते लक्ष्मणार्येण पददर्पणसंज्ञकं ॥

Ends: अंतर्हृदा मनसा । श्रीमद्भिर्महानुभावैर्विरचिते पददर्पणे समानसंध्योश्चाध्यायस्समाप्तः ॥

1022. 23. E. 25.

THE S'IKṢĀDIVEDĀNGASŪCĪ (?)—ANONYMOUS

शिक्षादिवेदाङ्गसूची—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 1 folio (No. 48). 15″ × 1 2/10″. 7 lines. Grantha script. Old. Damaged. Bad medium writing. Uninked.

A list of Vedānga works. Author not mentioned.

Consists of the following:

भारद्वाज . . . . कोहलहारिताः ।
बोधायनो वसिष्ठश्च वाल्मीकिश्च महामुनिः ॥
अथापिशलिकौण्डिन्यपाणिन्या . . नारदाः ।

. . . . . भीकाप्ताक्षिप्ताक्षायणास्तथा ॥
मुनयोष्टादश ह्येता शीक्षाकारा प्रकीर्त्तिता: ।
कालनिर्णयसिद्धान्त . . लक्ष्मीकान्तथा ॥
सर्वसंमतशीक्षा च स्याच्छीक्षा चन्द्रिका ततः ।
माहिषेयकारिका च तथा शीक्षासमुच्चय: ॥
उच्चोदर्किवैद्यनाथबद्धैजटाचन्द्रिका अपि ।
जटावलिर्योहिभाष्यं सा जटामणिरित्यपि ॥
स्यात्प्रातिशाख्यमाख्येयभाष्यं वररुचेरपि ॥
सान्माहिषेयभाष्यं च तथा तत्सूत्रकारिका ।
ततस्त्रिभाष्यरत्नं च वैदिकाभरणं तथा ॥
दीपं याजुषभूषा च स्याद्वर्णक्रमदर्पणं ।
अथ शीक्षासंग्रहश्च स्याद्वर्णसारदीपिका ॥
तथैव स्वरपञ्चा . त् स्वरावधानदर्पणं ।
स्वरचूडामणिश्चान्तनिर्देशस्सप्तलक्षणं ॥
वर्णक्रमचतुश्लोकी तथा रावणबैडपि ।
स्यात् षड्विंशतिसूत्रं च योहिप्राप्तिस्तथैव च ॥

On an extra folio following this:

. . णशतांशपालनकालादुर्वारगर्वानल-
क्षुंभत्क्षुद्रनरेन्द्र चाटुरचनाधन्या . . . . . ।
. . . . चिनुमहे योसौ दयाळु . .
धानामुष्टिमुचे कुचेलमुनिना दत्ते स्म वित्तेशतां ॥
. . . वेदनम . . रा . यितुं
पयः प्रसृतिपूर्वकं किमुन धारकं सारसं ।
अय . . . कं पथि पटच्चरं क . . .
बुधा मुधा अह ह कुक्षिभिः कुक्षितः ॥
ज्वलतु जलधिक्रोडक्रीडत्क्रुपीडप्रभा
प्रतिभटपटुज्वल . . . . . ।
. . . .
. . . . मालाजठरानलः ॥
तृणमपि वयं सायं संफल्लमल्लिमतल्लिका-
परिमळसुच . . . . याचामहे ॥
महीश्च . . . . निषेवणापादना-
दविन्धनं जयप्रशमदं धनं दण्डनं ।
धनंजयविवर्द्धनं धनमु . ढगोवर्द्धनं
सुधा . . . . समाराधनं ॥ ५ ॥
नास्ति पित्रार्जितं किञ्चित् न मया किंचिदार्चितं ।
अस्ति मे हस्ति शैलाग्रे वस्तु पैतामहं . . ॥
पंचकं ॥ हरिः ओम् । . . देशिकाय न्मः ॥

1023. 29. I. 28.

THE S'IKṢĀSAMUCCAYA

शिक्षासमुच्चय:

Palm-leaf. 19 folia (58 sq.). $17\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a large hand. Uninked.

A treatise on phonetics, in about 100 verses. Author not mentioned. Title is given as Svaras'ikṣāsamuccaya in the colophon. Contains verses from the Pāṇinīyas'ikṣā.

Complete.

Begins:

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तं विंद्यात् यथोक्तं लोकवेदयो: ॥
प्रसिद्धमपि शास्त्रार्थमविज्ञातविबुद्धिभि: ।
पुनर्व्यक्तिं करिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
त्रिषष्टिश्चतुष्षष्टिर्वर्णा: शंभुमते मता: ।
प्राकृतेस्संस्कृते वापि स्वयं प्रोक्त: स्वयंभुवा: ॥ ३ ॥
स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पंचविंशति: ।
यदयश्च स्मृता ह्यष्टौ चत्वारश्च यमा स्मृता: ॥ ४ ॥
अनुस्वारो विसर्गश्च: क:पौ च पराश्रयौ ।
दुस्पृष्टश्चेति वर्न्नानां ऌकार: प्लुत एव च ॥ ५ ॥

चतुष्षष्टिरिमे वर्न्नाः प्रोक्ताः पाणिनिना स्वयं ।
स्वरास्तु ब्राह्मणा ज्ञेया वर्गाणां प्रथमाश्च ये ॥ ६ ॥
द्वितीयाश्च तृतीयाश्च चतुर्त्था क्षत्रिया स्मृता: ।
वर्गाणामुत्तमा वैश्या अंतस्थाश्च तथैव च ॥ ७ ॥
अनुस्वारो विसर्गश्च शूद्रा ब्राह्मण एव च ।
कथं वर्णास्तु वर्णानां ब्राह्मणक्षत्रियादय: ॥ ८ ॥
स्वकालात्पाद एव स्यात् ब्राह्मणानां तु कथ्यते ।
तदर्द्ध क्षत्रयादिनां शास्त्रदष्टयानुवर्त्तते ॥ १० ॥
कैश्चित्पादस्तु सर्वेषां व्यंजन+नां च कथ्यते ।
करेणुः कर्वणी चैव हरिणी हारितेति च ॥ ११ ॥
हंसपादे तु विज्ञेया पञ्चैता स्वरभक्तय: ।
करेणुर्म्रहयोर्व्विद्यात् कवणीरहकारयो: ॥ १२ ॥
रहिणीम्म्रशसोराह्रुहारितां र . कारयो: ।
यातु हंसपदा नाम सा तु रेफषकारयो: ॥ १३ ॥
एवं पंचविधां भक्तिमुच्चरेत्स्वर्गकामुक: ।
रेफस्य तु द्विमात्रं स्यादकारस्त्वार्द्धमात्रिक: ॥ १४ ॥

Ends:

न शिर: कंपयेत् गात्रं भ्रूवो वाप्यक्षिणी तथा ।
तैलपात्रं यथात्मानम् तथा धारयते बुध: ॥

इति समुच्चारप्रकरणम् ।

न वेदविदुषो विप्रा: सर्वशास्त्रमधीयते ।
सर्व्वाभरणसंपत्तिर्नग्नस्त्रीयुवोद्ध्रुव: ॥
अधीतमपि यो वेदम् विमुञ्चति यदा द्विज: ।
भ्रूणहा स तु विज्नेयो विनियोनिमधिगच्छति ॥
नातिक्रामेद्यथाशक्ति अद्ध्रयापनमवश्यकं ।
अशुद्धोषोर्नदद्याद्वै नरको नात्र संशय: ॥
वेदस्य पाठमात्रेण विगतदुष्कृतो भवेत् ।
कुलमग्नौ यथा क्षिप्तम् पापराशि प्रणश्यति ॥
पदक्रमविशेषचार्यसंसदम् ।
नित्यस्वाद्ध्रयायशीलत्वम् दया सत्यं च संगम: ।
तेन शुद्धिमवाप्नोति देवत्वमधिगच्छति ॥
छंदपादौ तु वेदस्य हस्तौ कल्पोथ पठ्यते ।
ज्योतिषामयनं चक्षुर्न्निरुक्तं श्रोत्रमुच्यते ॥
शिक्षा व्याघ्रं तु वेदस्या मुखं व्याकरणं स्मृतम् ।
मस्मात्सांगमधीत्यैवा ब्रह्मलोके महीयते ॥

इति शिक्षासमुच्चयं समाप्तम् ॥

Fol. 2*b* : इति स्वरभक्तिप्रकरणम् समाप्तम् ।
Fol. 4*b* : प्रकीणम् ।
Fol. 5*a* : अनुस्वारप्रकरणम् ।
Fol. 5*b* : अनुनासिकप्रकरणम् ।
Fol. 7*b* : मात्राप्रकरणम् ।
Fol. 8*a* : एश्रुतिप्रकरणम् ।
Fol. 8*b* : प्रकीर्णम् ।
Fol. 9*b* : इति कारकस्वप्रकरणम् ।
Fol. 10*a* : द्विरुक्तप्रकरणम् ।
Fol. 11*a* : इति प्रकीर्णकप्रकरणम् ।
Fol. 12 : इति स्वरविषयप्रकरणम् ।
Fol. 12*b* : इति प्रकीर्णकं प्रकरणम् ।
Fol. 13*a* : इति यमप्रकरणम् ।
Fol. 14*a* : इति रंगप्रकरणम् ।
Fol. 16*b* : इति प्रकीर्णकप्रकरणम् ।
Fol. 18*b* : इति समुच्चारप्रकरणम् ।

1024. 22. E. 36.

THE S'IROVEṢṬANA—ANONYMOUS

शिरोवेष्टनम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (24*b*). $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 3 lines. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Well written in a medium hand. Uninked.

Consists of the following :

उभा वाँगँ् होतर्दोषागन्म सुवस्संज्योतिषा सोमाय पितृमते सुवानस्सोमो वर्धतु त्वा राजं दिवोस्य जगतो ररांणो वीहि कव्यवाहनपितृन्कर्मण्यस्वधायै नमो मन्यासै शं प्रदेवगँ् संते वायुरग्ने यं रुषये पाथा ध्रुवरिक्षतिरपार्मतिं व्रतमेकास्य सुमतावग्नि वृत्राणिं चर्षणीनां य इमा वीरश्शतमन्युः पर्यसा महीं गां सुहिरण्ये सुशिल्पे शुक्रास्ता पुष्टं पशुमन्यते त्रिगँ्शत् ॥

1025. 19. M. 20.

THE S'UKRIYACCHALĀKṢARA—ANONYMOUS

शुक्रियच्छलाक्षरम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (No. 1). $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 5 lines in a page. Telugu script. Old. In good condition. Good medium writing. Uninked.

Chalākṣara to S'ukriya; complete.

Begins : शुक्रियच्छलाक्षरं । कभ्रा बा । अग्निर्मूर्धा गे । अया रुचा रौ हो प्रक्षस्वभै । ओं कायमानो बा । भ्राजा अग्न आयूंषि खु । आ भ्राजा आग्नर्मूर्धा कू । हा हा उवि भ्राद् दा । रोहा प्रक्षस्य दु । कायुर्णो । वयो मनोश्च्छीर्ण । उकृचै । धर्मविधर्म ठी । औ हो वा हो वा विभ्राद् ञा ।

Ends : उद्वयं ठे । तत्सवितुः ता । षण्महानाम्यः ॥

The Chalākṣara is contained on the reverse of the leaf. On the obverse is found in Grantha the following : नमस्सदसे नमस्सदसस्पतये नमस्सखीनां पुरीगाणां चक्षुषे नमो दिवे नमः पृतिव्यै । सप्रथसभां मे गोपाय । ये च सभ्यास्सभासदः । तानिन्द्रियावतः कुरु । सर्वमायुरुपासतां । सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः । अस्य कुमारस्य जातकर्मारंभमुहूर्तस्सुमुहूर्तोस्त्विति भवंतो महांतोनुग्रह्णंतु । दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः प्राणानायम्य+इमं कुमारं जातकर्मणा संस्करिष्यामि । जातं वात्सप्रेणाभिमृश्य । दिवस्परीत्येषोनुवाकः । आरप्सितस्य जातकर्मस्य अविघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं आदौ गणपतिपूजां करिष्ये ॥

1026. 21. Q. 10.

THE S'AIS'IRĪYAS'IKṢĀ

शैशिरीयशिक्षा

Palm-leaf. 18 folia (1—18). $6'' \times 1''$. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Beautiful small writing. Inked.

A treatise on phonetics in accordance with the views of S'ais'ira.

Complete.

Begins : हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

गजाननाय श्रीशाय स्वत्तृनिघ्नप्रणाशिने ।
नमो गणेशरूपाय विष्णवे दशबाहवे ॥
जग . भूतिसंरक्षासंहारैकविनोदिने ।
नमो भगवते तस्मै चिदानन्दाय विष्णवे ॥
मुद्गलो गालवो गार्ग्यश्शाकल्यश्शैशिरस्तथा ।
पञ्चैते शौनकशिष्याश्शाखाभेदप्रवर्त्तकाः ॥
शैशिरस्य तु शिष्यस्य शाकटायन एव च ।
सर्वज्ञं सर्व्वकर्त्तारंमाचार्यन्तु प्रणम्य च ॥
शैशिरोऽहं प्रवक्ष्यामि शाखाया लक्षणं विधिं ।
त्रिषष्टिश्चतुष्षष्टिर्व्वा वर्ण्णास्संभवतो मताः ॥
प्राकृते संस्कृते चापि स्वयंप्रोक्ता स्वयंभुवा ।
स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शानां पञ्चविंशतिः ॥

Ends :

वेदो हि वर्णसंघातो वेदो ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
तस्मात्तद्वेदवर्ण्णज्ञो ब्रह्मलोको महीयते ॥
छन्दः पादो ज्योतिषं नेत्रयुग्मं
हस्तौ कल्प श्रोत्रयुक्तं निरुक्तं ।
शिक्षा घ्राणं व्याकरणं तथास्यं
वेदात्मने विष्णवेस्मै नमोस्तु ॥
विष्णुं षडंगेन्द्रियमादिदेवं
वेदात्मानं पुरुष विश्वरूपं ।
संचिन्त्य देवं पठते द्विजो य-
स्स याति विष्णोः परमं पदं तत् ॥
इति शैशिरीयशिक्षास्समाप्ता ॥
प्रणम्याखिलजन्तूनां हृत्स्थं पाण्डवसारथिं ।
मुकुन्दं सच्चिदानन्दं वक्ष्येहं गूढदीपिकां ॥
ओ ओ ओ शुभमस्तु ॥

1027. 21. Q. 10.

THE S'AUNAKĪYAS'IKṢĀ

शौनकीयशिक्षा

Palm-leaf. 8 folia (19 sq.). $6'' \times 1''$. 7 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Beautiful small writing. Inked.

A treatise on phonetics attributed to S'aunaka.

Complete.

Begins : हरिः ओं ।

सर्वज्ञं सर्व्वकर्त्तारं सर्वात्मानं शिवं गुरुं ।
प्रणम्येषु प्रवक्ष्यामि वर्ण्णोच्चारणलक्षणं ॥
वेदस्य लक्षणं सम्यग्बालानां बुद्धिवर्द्धनं ।
यथोक्तपूर्वशास्त्रेषु तथा संक्षिप्तमर्थवत् ॥
द्विविधं वर्णजातं हि स्वरो व्यञ्जनमेव च ।
अकारादिस्वरो ज्ञेयो नासिक्यस्सानुनासिकः ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितः प्रचयस्तथा ।
कादीनां पञ्चवर्गाश्च स्पर्शा इति हि संज्ञिताः ॥
दुस्पृष्टश्चेति विज्ञेयो डढयोः स्वरमध्ययोः ।
वर्ग्गाणां प्रथमा वर्ण्णा द्वितीया ऊष्मसंज्ञिताः ॥
विकारवर्ज्जाश्चाघोषाश्शिष्टं घोषवदुच्यते ।
नासिक्याः पञ्चमा वर्ण्णा अनुस्वारस्तथैव च ॥

Ends :

त्रिस्थानं च त्रिमात्रं च त्रिब्रह्म त्र्यक्षरं . . ।
त्रिमात्रादर्द्धमात्रात्तु यस्तं वेद स वेदवित् ॥
वेदो हि वर्ण्णसंघातो वेदो ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
तस्मात्तद्वेद वर्ण्णज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ॥
एतत्पुण्यं पापहरं वाङ्मनस्य विशोधनं ।
भक्त्या ज्ञात्वा च संगृह्य ब्रह्मलोकं स गच्छति ॥
अनेन विधिना वेदं योधीते श्रद्धयान्वितः ।
सर्व्वपापैर्व्विमुक्तस्स ब्रह्मलोके महीयते ॥

ओ ओ इति शौनकीयशिक्षा समाप्ता । ओ ओ करकृतमपराधं क्षंतुमर्हन्ति सन्तः ॥ शुभमस्तु ।

1028. 21. Q. 10.

THE S'AUNAKĪYAS'IKṢĀVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

शौनकीयशिक्षाव्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 68 folia (48 sq.). $6'' \times 1''$. 4—6 lines in a page. Malayāḷam script. Wooden board at either end. Old. In good condition. Beautiful medium writing. Inked.

Complete.

Author not mentioned.

Begins : हरि: श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सृष्ट्वाग्रे वियदादितैस्सुरनृगोपक्ष्यादिकान् स्थावरान्
पाद्यात्र च संप्रविश्य विविधन्नामानि रूपाणि च ।
व्याकृत्य स्थित एष कर्म निखिलं कुर्वन्निवालक्ष्यते
यस्तन्नौमि विभुश्चिदात्मकमजं वेदान्तवेद्यं शिवं ॥
या शौनककृता शिक्षा वर्णोच्चारणबोधिनी ।
अविस्मृत्यै स्फुटहस्तस्या श्रोतोर्थो लिख्यते मया ॥

इह खलु भगवान् शौनक ऋग्वेदवर्णोच्चारणप्रतिपादकं शिक्षाख्यं ग्रन्थश्चिकीर्षुस्तस्याविघ्नपरिसमाप्त्यादिसिद्ध्यै स्वाभीष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं श्रोतृबुद्धिसमाधानाय चिकीर्षितं प्रतिजानीते—सर्वज्ञमिति । अहं शिवं प्रणम्य ऋक्षु वर्णोच्चारणलक्षणं वक्ष्यामीत्यन्वयः । शिवशब्देनात्राशेषमंगलभूतमखिलकारणमानन्दरूपं परं ब्रह्माभिधीयते । देवताविषयमन्तःकरणप्रह्वीभावः प्रणामः । भक्तिपुरस्सरं शिवे मनस्समाधायेत्यर्थः । अपरिज्ञातस्वरूपे मनस्समाधानस्याशक्यत्वात्तस्य स्वरूपं कथयति सर्वज्ञमित्यादिविशेषणचतुष्टयेन । सर्वस्य शब्दात्र्थप्रपञ्चस्य स्वरूपभूतत्वात् सदा ज्ञाता सर्व्वज्ञः यस्सर्वज्ञः सर्वविदिति हि श्रुतिः । सर्वकर्त्तारं सर्वस्य स्थावरजंगमात्मकस्य प्रपञ्चस्य कर्त्तारं स्रष्टारं । उपलक्षणं चैतत् । स्थितिसंहारयोः काकाशादिप्रपञ्चस्य सृष्टिस्थितिसंहारकर्तारमित्यर्थः । तथा च श्रुतिः—यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते येन जातानि जीवन्ति यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति तत् ब्रह्मेति । तथा सर्व्वात्मानमस्मिन् ब्रह्मादिस्तंबपर्यन्ते शरीरे जीवरूपेणावस्थितं सर्वो ह्येषामिति मन्त्राः । तथा गुरुं विद्यानामादिवक्तारं यो ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मा इति मन्त्रः । अथ वा गुरुं अन्धकारनिरोधकं । यथाहुः—

गुरुशब्दस्त्वन्धकाराख्यो रुशब्दस्तन्निरोधकः ।
अन्धकारनिरोधात्तु गुरुरित्यभिधीयते ॥

स्वभक्ताज्ञाननाशकमित्यर्थः । अथ वा एवंभूतं शिवमात्मनो गुरुं च प्रणम्येत्यर्थः । ऋक्छन्दो पादव्यस्थायुक्तमन्त्रवाचिना तत् बहुलो ब्राह्मणनिगदनिवित्प्रैषकन्तावादियुतसमाम्नायो गृह्यते । बहुवचनेन ऋक्भेदो विवक्षितः । शाकलकबाष्कल्ळकादिशाखाशाखाभेदभिन्ने मन्त्रब्राह्मणरूप ऋग्वेदे इत्यर्थः । प्रवक्ष्यामि स्पष्टं ब्रवीमीति । वर्णोच्चारणलक्षणं वर्णास्तावदाकारादयस्त्रिषष्टिः । त्रिषष्टिः चतुष्षष्टिर्वा । तेषामुच्चारणं प्रयोगः । तस्य लक्षणमसाधारणो धर्म्मः वर्णानां सामान्येन विशेषेण च प्रयोगकाले ये धर्मास्ताः ।

यथा व्याघ्री हरेत् पुत्रान्दंष्ट्राभिर्न च पीडयेत् ।
एवं वर्णाः प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिता ॥

इति शिक्षान्तरे पीडितत्वं व्यक्तता च सामान्येन वर्णधर्म्मः । ओ औ उवर्ण इत्येषामित्यादिषु सकृदोष्ठत्वं द्विशेष्टत्वमित्यादिविशेषधर्म्मः । ननु सर्ववेदसाधारणं शिक्षाख्यमंगं तत् कथमृक्षु वर्णोच्चारणलक्षणं प्रवक्ष्यामीति ॥

Ends :

अपरे मकारादित्येव । संम्राट् संराजभिरित्यत्र न भवति । एतदेव ज्ञापकं भवति । पदान्तीयानां स्पर्शानां यरवोष्मस्य परेषु विकृतौ सत्यान्न शाकलादिनिधानमित्यस्य । असंयुक्तं शाकलन्तं यच्छाकलमभिधानमुक्तं लकार ऊष्मस्यपि शाक हे गीः ॥

स्वशाखासंश्रितानां या तत्पवल्लीव कांक्षितं ।
ददाति द्विजमुख्यानां सेयमृश्रेयसेस्तु वः ॥

1029. 25. L. 35.

THE ṢAḌVIṂS'ATISŪTRA—ANONYMOUS

षड्विंशतिसूत्रम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 5 folia (18 sq.). $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked.

Imperfect, breaking off with देवा वा आग्रयणाग्रानैंद्रवायवाग्रांन वै प्रजवमृक्षा वै संवत्सर....॥

1030. 19. D. 61.

THE SAPTALAKṢAṆA

सप्तलक्षणम्

Palm-leaf. 22 folia (19 sq.). $15'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Closely spaced bad large writing. Inked.

Pertains to the Yajurveda.

The Saṃhitās'amāna (foll. 1—3*b*), Nārāyaṇa's Vilaṅghya (foll. 3*b*—8*a*), S'aurisūnu's Nataparalakṣaṇa (foll. 8*a*—11*a*), the Avarṇi (foll. 11*b*—14*a*), the Āvarṇi (foll. 14*a*—15*b*), the Aniṅgya of S'rīvatsāṅka (foll. 15*b*—22*a*); all complete.

The title Vilaṅghya is here spelt as Viliṅghya. The Aniṅgya consists of 100 verses including the verse mentioning the author.

1031. 20. F. 40.

Palm-leaf (S'rītāla). 24 folia. $9\frac{8}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 8—10 lines in a page. Grantha script. Old. Injured. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

The S'amāna (spelt here as Samāna) ends fol. 3*b*, the Vilaṅghya of Nārāyaṇa fol. 7*b*, the Naparatapara of S'aurisūnu fol. 9*b*, the Avarṇi fol. 13*b*, the Āvarṇi fol. 15*a* (the verse line attributing this work to Mahādhipatiyajvan of the Tintriṇī family is not found here), and the Aniṅgya of S'rīvatsāṅka (100 verses) fol. 24*a*.

On an extra leaf at the end :

नकारांतं पदं पूर्वमंतस्थासूत्तरं यदि ।
नकारांतस्थयोर्म्मद्ध्ये तत्र वर्णमसंयुतं ॥
रेफपूर्वो नकारो यः पदांतो यत्र दृश्यते ।
विशेषं तत्र जानीयाद्वित्वमित्य . धीयते ॥
संयुक्तौ नवकारोश्च चेत् ऋकारः परतो यदि ।
संयुक्तं तत्र विज्ञेयं नोभयोर्व्यक्तिरिष्यते ॥
अंतस्थाद्युदये पूर्वः पञ्चमस्तु द्विरुच्यते ।
इतरादौ पदे तत्र स न चेति स्म्रितो बुधैः ॥
मकारांतपदं पूर्वं ज्ञातिघ्नमुत्तरे यदि ।
मकारोनुस्वार तिष्ठेत्तत्रानुस्वार एव हि ॥
ऐत्वा चष्यवचो वचोर्द्ध्वश्च अयि मद्ध्ये य एकता ।
अहा भवंति सा व्यूर्द्धु न प्रत्यं पृष्ठय आदिता ॥
सख्या श्रेष्ठः परे स स्यात् इद्ध्यसेंग्ने त्वमेव सा ।
योसौ चतुर्थः स सर्वेषां यद्ययः समर्द्धयति ॥

1032. 25. A. 66.

Palm-leaf. 25 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1''$. 2—5 lines in a page. Grantha script. Old. So heavily damaged as to be useless. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

The S'amāna ends fol. 4*a*, the Vilaṅghya fol. 8*a*, the Napara fol. 9*b*, the Tapara fol. 10*b*, the Pragrahādhyāya fol. 13*b*, the Āvarṇi 20*b*, the Avarṇi fol. 25*a*.

The Pragrahādhyāya of which the author is not mentioned, begins : . . . . दे ह्रस्वं व्यञ्जनंपरः । देवाशीका . . म्नाखर्त्ता वयुना हृदया घोत्था . . . . चित्रावापरः । प्रस्थेंद्रिया द्रविणो विश्वदेव्या दीर्घाविया विश्वा पाता त्व भंगुरा . . . . . . गोपक् सामाद्या सत्रा वर्षा पुष्पा मेघा . प्रास्वा लोक एवेष्टा ॥

Ends :

. . . . अनुदात्तेन नित्यं । ए . . . . . .

. . . . योः ।

स्यामाय . . . . स्वत . . . . . .

. . . . . . मवान्तरं पर आ षष्ठात ।

. . . . . .

इति प्रग्रहाध्यायं संपू . ॥

Six extra leaves at the end contain the Viṣṇusahasranāmaphalas'ruti.

1033. 25. D. 13.

Palm-leaf. 29 folia. $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten; injured. Fairly well written in a medium hand. Inked.

The S'amāna ends fol. *3a*, the Vilaṅghya fol. *5a*, the Napara fol. *6b*, the Tapara fol. *7a*, the Vilaṅghya of Nārāyaṇa fol. *9b*; all complete except the last which breaks off in the 28th verse.

1034. 25. L. 35.

Palm-leaf. 18 folia (1—18). $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Good medium writing. Inked.

The Saṃhitās'amāna (foll. 1—*3a*), Nārāyaṇa's Vilaṅghya (foll. *3a*—*6a*), S'aurisūnu's Natapara (foll. *6a*—*8a*), the Avarṇi (foll. *8a*—*10a*), the Āvarṇi (foll. *10a*—*11a*), S'rīvatsāṅka's Aniṅgya (foll. *11a*—*17a*), the Yaṇādes'asandhi (foll. *17a*—*18a*), the Yohiprāpti (fol. 18).

Colophon (fol. *18b*) : इति सप्तलक्षणं समाप्तम् । हरिः ओम् ।

1035. 29. K. 34.

Palm-leaf. 44 folia. $13\frac{2}{10}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Inked.

The S'amānavyākhyāna—anonymous (foll. 1—*14b*), the Naparalakṣaṇa of S'aurisūnu (foll. *14b*—*19b*), the Naparalakṣaṇa of S'aurisūnu (foll. *20a*—*26b*), the Taparalakṣaṇa of S'aurisūnu (foll. *27a*—*31b*), the Naparataparalakṣaṇa of S'aurisūnu (foll. *31a*—*34b*), the Avarṇivyākhyāna—anonymous (foll. *35a*—*44b*).

All complete except the Naparalakṣaṇa No. 1. The Avarnivyākhyāna which seems to be the same as No. 4466 of the India Office Catalogue, Vol. II, Part I, begins : शुभमस्तु । ओं गुरुभ्यो मः ।

विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनबद्धदीक्षं ।
दयानिधिं देहभृतां शरण्यं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥
यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नंति सततं विष्वत्सेनं तमाश्रये ॥
नत्वाहं शिरसा देवीं चिन्मयीं राघवप्रियां ।
व्याख्यां वक्ष्ये शमानस्य विद्वत्प्रियकरीमिमां ॥
अथ यजुः संहिताया+तानि पदानि प्रवक्षमी ।

अथ शब्दो ऽधिकारार्थः प्रयुज्यते । अथ शब्दानुशासनमितिवत् ॥

1036. 19. D. 60.

THE SAPTALAKṢAṆAVYĀKHYĀ

सप्तलक्षणव्याख्या

Palm-leaf. 43 folia. $16'' \times 1\frac{4}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Old.

Worm-eaten and badly damaged. Well written in a medium hand. Inked.

The S'amānavyākhyāna (anonymous) ends fol. 16, the Vilaṅghyavyākhyāna of Nārāyaṇa fol. 33, the Nataparavyākhyāna of S'aurisūri (S'aurisūnu) fol. 43. The text of each is contained separately.

The S'amānavyākhyāna begins: हरिः ओं । शमानव्याख्या ॥

नत्वाहं शिरसा देवीश्चिन्मयीं केशवप्रियां ।
व्याख्यां वक्ष्ये शमानस्य विद्वत्प्रियकरिमिमां ॥
अथ यजुस्संहितायामाकारप्लुतपूर्वो० ॥

अथ शब्दोधिकारार्थः प्रयुज्यते । अथ शब्दानुशासनमितिवत् ॥

Ends: . . मकारपर इति किं । उपहूता धेनुः । हरिः ओं । श्रीमते रामानुजाय नमः । निगमांतार्यमहादेशिकाय नमः ॥

A note in Tamil on an old extra leaf at the beginning mentions Aras'āṇippalam Kadāmbi S'iṅgarācāryan as a former owner and warns against the stealing of the MS. Another in the same language on a recent leaf at the end gives Alas'ūr Tā S'rīnivāsan as another former owner.

1037. 19. D. 62.

Palm-leaf. 27 folia. $14\frac{4}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Injured. Well written in a medium hand. Uninked.

The Nataparalakṣaṇavyākhyāna of S'aurisūnu (foll. 1—*11a*), the Avarṇivyākhyāna (foll. *11a*—*18b*), the Āvarṇivyākhyāna (foll. *18b*—*23b*), the Aniṅgyavyākhyāna of S'rīvatsāṅka (foll. *23b*—*27b*); all complete except the last, *i.e.* the Aniṅgyavyākhyāna. The Avarṇivyākhyāna and the Āvarṇivyākhyāna are the same as Nos. 727 and 741 respectively. The name of the author of the Nataparalakṣaṇa is here spelt as S'aurisūri.

Colophon to the Āvarṇivyākhyāna : अवर्णावर्णयोः व्याख्यानं समाप्तम् ।

According to a note in Tamil on a fly-leaf at the beginning, the MS. formerly belonged to Veṇugopālan.

1038. 19. K. 52.

Palm-leaf. 12 folia (1—12). $15'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad medium writing. Uninked.

The Naparavyākhyā (only a fragment of the concluding portion, author not mentioned) ends folio *1b*, the Avarṇivyākhyā (same as No. 727, complete) folio *9a*, the Āvarṇivyākhyā (same as No. 741, incomplete, the commentary on the last verse missing) folio *12b*.

The Naparataparavyākhyā ends: यत्र क्वचन तेनैवेति येन मार्गेण पूर्वं दृष्टं यत्र क्वचन शाखादौ तेनैव मार्गेण अद . . न्नतांतं नकारांतमालोच्य ज्ञेयमित्यर्थः ।

सगुणा वेदविदुषा रचिता . . . . . ।
. . . . भूषणमित्यर्थः ॥ इति नपरतपरव्याख्यानं समाप्तम् । हरिः ओम् ॥

1039. 30. H. 35

Palm-leaf. 75 folia. $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good small writing. Inked.

The Vilaṅghyavyākhyā of Nārāyaṇa (complete) ends fol. 8*a*, the S'amānavyākhyā (author not mentioned, complete) fol. 21*a*, the Aniṅgyavyākhyā of S'rīvatsāṅka (complete) fol. 55*a*, the Avarṇivyākhyā (anonymous, incomplete) fol. 56*a*, the Naparavyākhyā Padadarpaṇa of Mallayārya (complete) fol. 62*a*, the Taparavyākhyā—Padadarpaṇa of Mallayārya (complete) fol. 64*a*, the Avarṇivyākhyā (a second copy of the above which is complete) fol. 71*a*, the Āvarṇivyākhyā (same as No.741, complete) fol. 75*a*.

The S'amānavyākhyā begins: श्रीगणपतये नमः । अथ यजुस्संहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरसशकारपरो वसर्जनीय्यो येषु पदेषु लुप्यते तानि वक्ष्यामः । तत्रायमथशब्दो मंगळाचरणार्थः । तथा चोक्तं—

ओंकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्मांगळिकावुभौ ॥

आकारश्च प्लुतश्च आकारप्लुतौ । तौ पूर्वौ यस्मात् तथोक्तः ।

Ends: मकारपरः । देपरे होत्र । इतिशब्दो लुप्तविसर्गो न भवति । सदा विसर्जनीयो नास्तीत्यर्थः । यथाहोरात्रादेयो वह्निः । एकारेण किं । वि होत्रा दधे । हूताः मकारपरः । हता इत्यस्मिन्विसर्जनीय्यः मकारपरः सन् संहितायां लुप्यते । यथा उपहूता मनुष्या इत्याह । मकारपर इति किं । उपहूता धेनुः । हूता इति किं । अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ॥

गजङाद्यास्त्रयो वर्णा दादयश्चैव बादयः ।
यादिवांतो हकारश्च शासौ तावन्यसंयुतौ ॥

The Avarṇivyākhyā begins:

अवर्णिन्यनुक्तं समोप्यातिरिक्तं
परित्यज्य दुष्कीर्तितं चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतं
सद्वृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यं ॥

लक्षणारंभवैय्यर्थ्यः . शंक्य परिहरति । पूर्वेषु लक्षणेषु अनुक्तं यतदस्मिन् लक्षणे समोप्य उक्त्वा तत्रातिरिक्तं अधिकं दुष्कीर्तितमबद्धं च अस्मिन् लक्षणे परित्यज्य० ॥

Ends:

अहरंताहरश्चाहरश्चाहारभार्ष चाहुतादहं ।
वुहास्था अहरताश्चैवमुक्तो ह्रस्वस्य संग्रहः ॥

तस्यां म॰शमाहरंत । सप्तरात्रमाहरत्तेन । अग्निस्तत्पुनराहाः । आ त्वाहार्षौ . . एको हतादेकः । पथ्याहं गच्छे । कथाहास्था इति । तमाहरतां इत्यनेन प्रकारेण ह्रस्वस्य संग्रहः । इत्यवर्णिस्समाप्ता ॥ श्रीः ॥

On folio 9*b*:

यदादिद्धये जपेन्मंत्रं दशवार दिने दिने ।
अकाले नित्यकर्माणि काले काले कृतानि वै ॥

This is followed by a few Ṛks beginning with यदा दीघ्येन० ॥

On an extra leaf inserted between folia 56 and 57:

ङ्नौ यत्र पदान्तेषु यवहेषूत्तरेषु च ।
द्वित्वं नैवाभिगच्छेतां ङ्नौ प्यवृपरौ विना ॥
पदान्तस्य नकारस्य यवहेषु परेषु च ।
नकारयवहां मद्धये संयक्तत्वं न विद्यते ॥

1040. 1. A. 19.

THE SARVASAMMATAS'IKṢĀ OF KES'AVĀRYA

सर्वसम्मतशिक्षा—केशवार्यकृता

Paper. 13 folia (pp. marked 51—76). $8\frac{1}{4}'' \times 6\frac{1}{2}''$. 14 lines in a page. Grantha

script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Fairly well written in a medium hand.

A treatise on Vedic phonetics, by Kes'avārya.

Complete.

Begins: सर्वसंमतशिक्षाप्रारंभः ।

ध्यात्वा सर्वजगंनाथं सांबं सर्वार्थसाधकं ।
व्याख्यायतेधुना शींक्षा सर्वसंमतलक्षणा ॥
कृपालुं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननं ।
स्वराद्वित्वमवाप्नोति व्यंजनं व्यंजने परे ॥
स्पर्शो लकारपूर्वोवपूर्वश्च द्विरुच्यते ।
स्वरपूर्वस्य रेफस्य परस्ताद्वयंजनं स्थितं ॥
आपद्ये ते द्विवर्ण तद्वर्णमात्रे परे सति ।
ह्रस्वपूर्वौ नंदौ द्वित्वमापद्येते पदांतगौ ॥

Ends:

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्रविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदं ॥
ऋषिभिर्बहुधा प्रोक्तं वेदविद्भिस्तथापि हि ।
अध्येतृभिस्समस्तै तु यद्गृहीतं तदीरितं ॥
सर्वसंमतशिक्षापि संप्रदायानुसारतः ।
वासुदेवप्रसादेन व्याख्याता लक्षणेन वै ॥

हरिः ओम् । श्लोकसंख्या २३९ । सर्वसंमतशिक्षा समाप्ता ॥

The first and last verses evidently belong to a commentary.

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, Nos. 996 sq.; Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, Nos. 4956 sq.

1041. 25. L. 35.

Palm-leaf. 6 folia (22 sq.). $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. 9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fair medium writing. Inked.

Incomplete.

Begins: सर्वसम्मतशीक्षा ॥

कृपालुं वरदं देवम् प्रणिपत्य गिराम् गुरूम् ।
द्वित्वादीनाम् प्रवक्ष्यामि लक्षणम् सर्वसम्मतम् ॥
स्वराद्वित्वमवाप्नोति व्यञ्जनम् वञ्जने परे ।

Ends:

द्विमात्रश्च त्रिमात्रश्च प्राप्यते सानुनासिकम ।
धिकृच्छब्दादभिनिहतो ब्राह्मणो उच्च इष्यते ॥
समलोपनिषेधे तु वैपरीत्यं वदेत् बुधः ।
विरामपञ्चमानां तु नदसंज्ञाः प्रकीर्त्तिताः ॥

हरिः ओम् । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

1042. 8. E. 34.

THE SARVASAMMATAS'IKṢĀVYĀKHYĀ OF MAÑCIBHAṬṬA

सर्वसम्मतशिक्षाव्याख्या—मञ्चिभट्टकृता

Paper. 40 folia (pp. marked 64—142). $8'' \times 6\frac{2}{10}''$. 16 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In good condition. Fair medium writing.

From No. 1046 it is known that the commentator Mañcibhaṭṭa was the son of Vāñches'vara and Veṅkaṭāmbā, and the disciple of S'rīnivāsa.

Incomplete.

Begins:

कृपालुं वरदं देवं प्रणिपत्य श्रियःपतिम् ।
द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसंमतम् ॥

कृपालुं कृपारूपमित्यर्थः । वरदं स्वाश्रितेभ्योभीष्टफलप्रदम् । देवं श्रियःपतिं प्रणिपत्य प्रकर्षेण भक्तिश्रद्धापूर्वकं नत्वा द्वित्वादीनां दित्वमादिर्येषां तेषां द्वित्वपूर्वकागमविकारादीनां सर्वसम्मत सर्वेषां तैत्तिरीयशाखोपयोगिनां प्रातिशाख्यप्रभृतीनां संमतं समानार्थं लक्षणं लक्ष्यते प्रकाश्यतेनेनेति लक्षणं प्रवक्ष्यामि निर्दोषं रचयामीत्यर्थः ॥

Ends :

गीती शीघ्री शिरःकंपी यथालिखितपाठकः ।
अनर्थज्ञोल्पकण्ठश्च षडेते पाठकाधमाः ॥

एते षट् पाठकेषु मध्ये त्रिषु अधमा निकृष्टाः अप्रामाणिका इत्यर्थः । तानाह—गीती गीतं विहितकालाधिक्यं वर्णानां तदस्यास्तीति गीती । शीघ्री द्रुतता तदस्यास्तीति शीघ्री । यथालिखितस्य पाठकः । अध्येता लि . . . . ।

On a fly-leaf at the end :

"Collated by Pandit K. S. Hariharasastri and Y. Venkatramasastri, from the original MS. of Puranika Kesavachar, Belur, Mysore, 29-5-16."

1043. 19. E. 42.

Palm-leaf. 7 folia (1—7). 15″×1½″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

Incomplete.

Begins :

. णेश्वरं प्रणम्याहं लोकपालान् गृहान् गुरून् ।
सर्वसम्मतशीक्षाया वक्ष्ये व्याख्यामनुत्तमां ॥

प्रारिप्सितस्य गंधस्याविघ्नेन परिसमाप्तये प्रचयगमनाय च शिष्टाचारपरिसमाप्तेष्टदेवतानमस्कार . . र्वकगंधारंभं प्रतिजानीते ॥

Ends :

स्वरेभ्यः प्रथमात् पूर्वं ऊष्मा द्वित्वं नापद्यते ।
तथा विसर्गो रेफश्च द्वित्वं नापद्यते क्वचित् ॥

यथा यद्दर्शपूर्णमासौ । अश्मन्नूर्जं । मनः क्षेमे । ऊर्क्च मे । स्वरेभ्य इति किं । दार्श्यं यज्ञं ।

अनुत्तमात् पवर्गीयात् सवर्णात् पूर्वतस्थितः ।

समानो वर्गः सवर्गः तत्र भवः सवर्गीयः । उत्तमव्यतिरिक्तात् सवर्गीयात् पूर्वतः पूर्वत्र स्थितः तद्वर्गीयः समानो वर्णः तस्मा . . . . ।

1044. 19. E. 42.

Palm-leaf. 18 folia (8 sq.). 15″ × 1½″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Bad large writing. Uninked.

Incomplete.

Begins : हरिः ओम् । शुभमस्तु ॥

गणेश्वरं प्रणम्याहं लोकपालान् गुरूनपि ।
सर्वसम्मतशीक्षाया वक्ष्ये व्याख्यामनुत्तमां ॥

प्रा . प्सितस्य गन्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तये प्रचयगमनाय च शिष्टाचारपरिसमाप्तेष्टदेवतानमस्कार० ॥

Ends :

ह्रस्वत्वं यच्च देहस्य त्वंगानामृदुता च यः ।
कण्ठाकाशमहत्वं च नीचजन्मनि हेत . ॥

अद्य देहस्य यध्रस्वत्वं स्वाभाविकपरिमाणाल्पत्वं अंगानां मृदुता शैथिल्यं कं . काशस्य महत्वं विवृतत्वं च । यत् एता निचस्यानुदत्तध्वनिधर्म्मस्य हेतवः ॥

1045. 25. L. 15.

Palm-leaf. 27 folia (1—27). $16\frac{2}{10}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good small writing. Inked.

Complete.

Begins :

. . शं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननं ।
द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसम्मतं ॥

. . . . . . जिगीषुं गजाननं गजवक्त्रं प्रणिपत्य भक्तितो नत्वा द्वित्वादीनां द्वित्वमादिर्येषां तेषां . . . . खोपयोगिनां प्राति शाख्यप्रभृतीनां लक्षणानां सम्मतं समानात्र्थं लक्षण . . . . मि निर्दोषं प्रपञ्चयिष्यामि ॥ १ ॥

Ends :

हस्तहीनं तु योधीते स्वरवर्णात्र्थवर्द्धितः ।
ऋग्यजुस्सामाभिर्द्दण्डो विनियोनिमधिगच्छति ॥

हस्तहीनमिति । वियोनिं नरकपातमित्यर्त्थः ।

मन्त्रो हीन स्वरतो वर्णतो वा
मित्थ्याप्रयुक्तो न तमर्त्थमाह ।
स वायज्ञो यजमानं हिनस्ति
यथेन्द्रशत्रु स्वरतोपराधात ॥

मन्त्र इति ॥

स्वरवर्णान् स्फुटमत्वा सम्य्यग्यश्च समुच्चरेत् ।
अत्युत्कृष्टफलं तस्य तत्र तत्र समीरितं ॥

स्वरेति । तत्र तत्रेति । . राणादावित्यर्थः ॥

हस्ते वेदं योधीते स्वरवर्णात्र्थसंयुतः ।
ऋग्यजुःसामभिः पूतो ब्रह्मलोके महीयते ॥

हस्तेनेति ॥

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरीमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंपदं ॥

पदेति ॥

स्तूरिदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।
प्रणीतं केशवार्येण लक्षणं सर्वसम्मतं ॥

स्तूरिदेवेति स्पष्टोत्र्थः ॥

इत्यामूरिमञ्चीभट्टविरचितं सर्वसम्मतशीक्षाविवरणं इत्यनिर्म्मलं । हरिः ओमः । श्लोकं १३९ ॥ शिवार्पणमस्तु ॥

1046. 25. L. 30.

Palm-leaf. 44 folia. 8½″ × 1″. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten. Cursive small writing. Inked.

Incomplete.

Begins :

शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्ययायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

ओम् ।

मात्रे श्रीवेंकटांबायै पित्रे वाञ्छेश्वराय च ।
नम श्रीदेशिकाद्यायान्नरायेशाय सर्वदा ॥
सुरासुराशिरोरत्नं श्रीनिवासगुरूनपि ।
सर्वसम्मतशीक्षाया वक्ष्ये व्याख्यानमुत्तमां ॥

प्रारीप्सितस्य ग्रन्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तये शिष्टाचारप्रचयगमनाय च शिष्टाचारपरिप्राप्तं देवतानमस्कारपूर्वकं ग्रन्धारंभं प्रतिजानीते—कृपालुमिति ।

कृपालुं वरदं देवं प्रणिपत्य श्रियः पतिं ।
द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसम्मतं ॥

कृपालुं कृपस्वरूपं वरदं स्वाश्रितेभ्योभीष्टफलप्रदन्देवं विजिगीषुं श्रियःपतिं रमापतिं प्रणिपत्य प्रकर्षेण

भक्तिश्रद्धापूर्वकं नत्वा द्वित्वादीनां द्वित्वमादिर्येषां द्वित्वपूर्वागमे लोपागमाधिकारादीनां सर्वसम्मतं सर्वेषां तैत्तिरीयशाखोपयोगिनां प्रातिशाख्यप्रभृतीनां लक्षणानां सम्मतं समात्र्थं लक्षणं वक्ष्यते प्रकाश्यतेनेनेति लक्षणं प्रवक्ष्यामि निर्दोषश्चर्चयामि ॥

Ends:

गीती शीघ्री शिरःकंपी . थालिखितपाठकः ।
अनर्थज्ञोल्पकण्ठश्च षडैते पाठकाधमाः ॥

एतेषु षट्पाठकेषु अद्ध्येत्रिषु अधमाः तानाह । गीती गीतं हितकालाधिक्यं वर्णानामेतदस्यास्तीति । शीघ्रं द्रुतता तदस्यास्तीति शीघ्र . . । शिरसः कंपनं भ्रूनेत्रादिविकारो वा तदस्यास्तीति शिरः शिरःकंपी । यथालिखितपाठकः लिखितेकोपाद्ध्यायाद्ध्येता । अनर्त्थज्ञः लक्षणज्ञानरहि . . . . ।

On an extra folio at the end: यश्च वयं द्विष्मस्तमिहन्मि आश्यावधितयन्तमध्वर्यूमनुमन्त्रयते । आश्रावय . . त्ययशस्ये ब्रह्मवर्चसाय इति । प्रवणानं देवसवितरेतं त्वाब्र . . . ण द्यावापृथिमां पातागनिर्होतारम्मानुषा+मानुष इत्यध्वर्यो . . . रसेनोत् पर्जन्यस्य धामभि रूदस्थाममृता॰ अनु । उत्तिष्ठेत् . . . रमन्तरा विछूक्ता: सिनन्ति पाकमिति धीरयेति उत्थाय जवति । तस्य . . . रभामहै हो अवपरो . . तं येना यन्नेते . स . . . . . . होतृषदनमभिमन्त्रयते । अहेदैधिषध्व उदस्तिष्ठ । अन्यस्य . . . दना । अणं दक्षिणानि रमेत् । निरस्तपरावसुः अपूपस्पृ . . . विशेत् । देवं बर्हि स्वापस्थं त्वाध्या स देयं उपविश्व . . . . . ॥

1047. 28. J. 17.

Palm-leaf. 26 folia. 15½″×1¼″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins:

गणेश्वरं प्रणम्याहं लोकपालान्गुरूनपि ।
सर्वसंमतशिक्षायाः वक्ष्ये व्याख्यामनुत्तमां ।

पारिप्सितस्य ग्रन्धस्याविघ्नेन परिसमाप्तये प्रचयगमनाय च शिष्टोपचारपरिसमाप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकगृन्धारभं प्रतिजानीते ।

गणेशं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननं ।
द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्वसमतं ॥

Ends:

हस्तहीनं तु योधीते स्वरवर्णविवर्जितं ।
ऋग्यजुस्सामभिर्द्दग्धर्वियोनिमधिगच्छति ॥

वियोनिं नरकपतनमित्यर्त्थः ॥

मन्त्रो हीन स्वरतो वर्णतो वा
मित्थ्याप्रयुक्तो न तमर्त्थमाह ।
स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति
यथेन्द्रशत्रु स्वरतोपराधात् ॥
स्वरवर्णा स्फुटं मत्वा सम्यग्यश्च समुच्चरेत् ।
अत्युत्कृष्टफलं तस्य तत्र तत्र समीरितं ॥

तत्र तत्रेति पूरणादिष्वित्यर्थः ।

हस्तेन वेदं योधीते स्वरवर्णार्त्थसंयुतं ।
ऋग्यजुस्सामभिः पूतो ब्रह्मलोके महीयते ॥
पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदं ॥
सुरदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।
प्रणीतं केशवार्येण लक्षणं सर्वसमतं ॥

इत्यामूरिमञ्चिभट्टविरचिते सर्वसंमतशिक्षाविवरणे निर्मलं संपूर्ण ॥ श्रीकाशीपत मम गुरवे नमः हरिः

ओम् । धर्म्मसंवद्धनीसमेतश्रीपञ्चनदीश्वराय नमः । ज्ञानप्रसूनांबिकासमेतश्रीकाळहस्तिपतये दक्षिणकैलासपतये नमः । श्रीआका.भैरवकल्पे पर्वतवर्धसमेतश्रीसेतुपतये नमः ॥

1048. 29. I. 28.

Palm-leaf. 12 folia (77 sq.). 17¼″×1½″. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and damaged. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Incomplete; stops with the Aṅga-prakaraṇa.

Begins: ओं ।

विष्वक्सेनं प्रणम्याहम् लोकपालान् गृहान् गुरून् ।
सर्वसम्मतशीक्षाया वक्ष्य व्याख्यानमुत्तमाम् ।

प्रारिप्सितस्य ग्रन्त्थस्याविघ्नेन परिसमाप्तये च प्रचयगमन . . च शिष्टाचारपरिप्राप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकगृन्त्थारम्भम् प्रतिजानीते ।

Ends:

न ह्यूष्मप्रकृतिः स्पर्शः पूर्वागमवाप्नुयात् ।
यथा . यच्छमश्रुणस्तत । ऊष्मप्रकृतिरिति किम् । इषे त्वा । स्पर्श इति किम् । रुद्रस्य । अत्र शकारत्वमूष्मप्रकृति । इति सर्वस . . गप्रकरणम् ॥

1049. 20. D. 84.

THE SARVĀNUKRAMAṆĪ OF KĀTYĀYANA

सर्वानुक्रमणी—कात्यायनकृता

Palm-leaf (S'rītāla). 31 folia (marked 1—37, foll. 18—20, 22, 26, and 34 missing). 8″×1$\frac{8}{10}$″. 10 or 12 lines in a page. Grantha script. Old. In a fairly good condition. Good small writing. Inked.

Incomplete, portions being lost in the missing leaves.

Ends: ऋतं माधुश्छंदसोघमर्षणो भाववृत्तमानुष्टुभं तु सं संचतुष्कं संवननस्सांज्ञानमाग्नेय्याद्या तृतीया त्रिष्टुप् तृतीयत्रिष्टुप् । नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय ॥ इत्यष्टमोष्टकः ॥ सर्वानुक्रमणी समाप्ता ॥

वृत्तिं षाद्गुरवीं व्याख्यां सर्वानुक्रमणीमृचां ।
संविविच्य चतुर्वेदस्सर्वक्रतुवरोलिखत् ॥
अथ ऋग्वेद इत्यादितृतीयात्रिष्टुबन्तकं ।
इदं शास्त्रमधीयानो देवतास्थानतामियात् ॥
ऋषिच्छंदोदैवतादिविज्ञानफलमुच्यते ।
ऋषीनामार्षगोत्रज्ञ ऋषेस्संस्थानतामियात् ॥
एकैकस्य ऋषेर्द्दिव्यसहस्रंब्दतिथिर्भवेत् ।
छंदसामपि सालोक्यं छंदोज्ञानादवाप्नुयात् ॥
तस्यास्तस्या देवतायास्तत्भावं प्रतिपद्यते ।
यां यां विजानाति नरे देवतामिति निर्णये ॥
सर्वज्ञो धृतिमानृषिर्ज्जायते यदि जायते ।
न ह्येतत्ज्ञानमित्यादिसूत्र एव महात्मना ॥
उक्तमज्ञस्य नैष्कल्यं सर्वकर्मसु सर्वदा ।
किं च स्वयं शौनकोऽपि ब्रवीत्यत्र महत्फलं ॥
ऋषिर्नामार्षगोत्रज्ञ ऋषिभ्योस्तु सदा नमः ।
ऋषी विषयज्ञस्तु यश्शरीरात्प्रमुच्यते ॥
सोतीत्य तमसः पारं स्वर्गे लोके महीयते ।
सहस्रयुगपर्यंतंहर्यंत ब्राह्मणमुच्यते ॥
नाकस्य पृष्ठे तं कालं दिवि सूर्य इव रोचते ।
स्वाद्ध्यायमुत योधीते मंत्रदेवर्षिविच्छुचिः ॥
स तत्र दिवसं स्वर्गे सत्रसत्भिरपीड्यते ॥

इति फलश्रुतिः ॥

सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।
समाप्तैकाद्ध्यायवती षट्सप्ततिखण्डिका ॥

अनुवाकानुक्रमणीं सर्वानुक्रमणीमपि ।
प्रातिशाख्यमृचां नात्र व्यलिखद्वकुळेश्वरः ॥
हरिः ओम् ॥ शुभमस्तु ॥

1050 28. F. 35.

Palm-leaf. 17 folia (3 sq.). 14″×1$\frac{8}{10}$″. 9 or 10 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly injured. Good small writing. Inked.

Complete.

At the end: स्मृतिसारसमुच्चये वृषाकपिः—

वैश्वेदेवं प्रकुर्वीत स्वशाखागृह्यानुसारतः ।
नरव्यजनवलीकचक्राद्याकारभेदतः ॥
तदनेन विद्यं तत्र सहकारेण बह्वृचाः ।
कुर्युः प्रयोगशास्त्रग्ज्ञा पूर्वाचार्यानुसारतः ॥
चक्राकारं वैश्वदैवं ये कुर्वत्याश्वलायना ।
ते कुर्वत्यप्रयोगग्ज्ञा नैतवाचार्यसंम्मतं ॥
चक्राकारं वैश्वदेवं कुर्याच्चेदाश्वलायनः ।
न तेन शुद्धिमाप्नोति ह्यताहानामशास्त्रतः ॥

व्यासः—

वैश्वदेवं नराकारं ये कुर्युर्बह्वृचोत्तमाः ।
ते भवंति सदा शुद्धाः पुत्त्रकांतो धनान्विताः ॥
भूतयग्ज्ञं नराकारं प्रकुर्यादाश्वलायनः ।
यग्ज्ञत्वाद . . हो मत्वादुद्दशत्यागसंयुतं ॥

अनग्न्यधिकरणे त्वेपि अग्निहोत्र सर्वदैव जनाहु-त्यादिषु दर्शपूर्णमासयोः परिध्याहुतिषु आ . . . . पुश्वनाद्याहुतिषु च होमश्चे . . देशत्यागदर्शनादत्राप्यु-देशत्यागः कर्तव्यः ॥ आश्वलायनकारिकासु ॥

1051. 40. A. 98.

Paper. 37 folia. 9$\frac{3}{4}$″×4$\frac{1}{4}$″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. In good condition. Good medium writing.

Complete.

Ends: अनुवाकानुक्रमणी स्मासः । श्रीः । ओं स्वस्ति सवत् १६७६ वषं मावशीर्षमाग्ने शुक्लपक्षे श . . अद्येह नटपद्रवास्तव्यं बाह्यषखेल . . . ज्ञातीयदवे श्रीवंतसुतकल्याण तथा आत्माराम तथा श्रीराम तथा जेरमपठनार्थं । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

ल्यखितं श्रीरामा । श्रीरामार्पणमस्तु । श्रीगणेशाय नमः ॥

त्रिः प्राश्यापो द्विरुन्मृज्य मुखमेतानुपस्पृशेत् ।
आस्यनासाक्षिकर्णांश्च नाभिवक्षःशिरोंसकान् ॥
अंगुष्ठेन प्रदेशिन्या घ्राणं चैवमुपस्पृशेत् ।
अंगुष्ठानामिकाभ्यां च चक्षुः श्रोत्रं पुनःपुनः ॥ २ ॥
कनिष्ठांगुष्ठयोर्नाभिं हृध्यं तु तलेन वै ।
सर्वाभिस्तु शिरः पश्चात् बाहू चाग्रेण संस्पृशेत् ॥३॥
माषमेकं सुवर्णस्य यत्र मज्जयते मणी ।
तत्र आचमनं प्रोक्तं पवित्रं कायशोधनं ॥ ४ ॥

1052. 41. B. 76.

Paper. 25 folia (numbered 1---48, foll. 16 and 19—40 missing). 9$\frac{1}{2}$″×4″. 7 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Damaged. Good large writing.

Incomplete. Fol. 18 breaks off with Sūtra 3. 45 and fol. 41 begins with Sūtra 10. 72.

At the end: इति श्रीऋग्वेदे सर्वानुक्रमणिका समाप्ताः ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखित मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मोमदाषो न दीयते ॥
तैलाद्रक्षे जलाद्रक्षेद्रक्षे श्रथलबधनात् ।
परहम्तगताद्रक्षे एवं वदति पु . . ॥ १ ॥

लेखकपाठकयो शुभं भवतु । संवत १७१९ वर्षे कार्त्यगशुद . . . रवै लखितं नागरन्यात पंडागोपी-नाथसुतन्नगनथती पोथी ॥

1053. 41. C. 49.

Paper. 22 folia (numbered 18—40, fol. numbered 36 missing). 8″ × 4″. 8 lines in a page. Devanāgarī script. Old. Edges slightly injured. Fair large writing.

Incomplete, from Maṇḍala 4, Sūkta 10 to Maṇḍala 10, Sūkta 72.

1054. 38. H. 6.

THE SARVĀNUKRAMAVṚTTI
(SARVĀNUKRAMABHĀṢYA) OF UVVAṬA

सर्वानुक्रमवृत्तिः (सर्वानुक्रमभाष्यम्)—उव्वटकृता

Paper. 151 folia. 8″ × 6$\frac{1}{2}$″. 15 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Beautiful medium writing.

Complete but for many small lacunæ in almost every page.

Begins: सर्वानुक्रमभाष्यं ।

चतुर्मुखे मुखांभोजे वनहंसवधूर्मम ।
मानसरम . . . . ॥ १ ॥
सचराचरमुनिमान्ये चतुराननवदनकलहंसि ।
मम हृदयकमलकोद्भवगृ . . . . . . रमं वाग्देवि ॥
लक्ष्मीधरं सूक्ष्मचक्रिणं शंखधारिणं ।
विष्णुं पद्मदलाभासं प्रपद्ये . . . सदा ॥
कर्तारं सर्वशास्त्राणां वंदेज्ञानरिपुं भवं ।
स्त्रष्टारं सर्वलोकानां पतेदक्षयका . . ॥
अगजाननवीक्षणहृष्टतनुं त्रिजगत्पतिसंस्तुतपादयुगं ।
त्रिपुरांतकबाणविनाश . . . . . पितरं प्रणमामि सदा ॥
इहाम्नायपुरुषसिद्धेः कारणमिष्यते ।
आर्षेयादि . . . . . र्तव्यमिति तत्कुतः ॥

Ends:

अशीतिश्च पदानां तु शतसहस्रमेकं दश चाधानि सह-स्राणि सप्तशतानि . . . . . वंत्येषु खल्वमूनि चर्चा-पदानि । अक्षराणां प्रयुतानि चत्वारिंशद्द्वात्रिंश . . . . म्नातं चतुःषष्ठ्याखिलरहिता नित्याः ॥ श्री ॥

इति सर्वानुक्रमभाष्ये अष्टमाष्टके . . . ध्यायः । समाप्तश्चेदं ग्रंथं । शके १९८३ संवत् १७१८ । व्यय-नामसंवत्सरे पौषशु . . . १ गुरौ । तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तः ।

यादृषे पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
भग्नपृष्ठकटिग्रीवा स्तंभदृष्टिरधोमुखः ।
कष्टेन लिखितं ग्रंथं यत्नेन . . . . . ॥

शामभट्टवामनाचार्येदं पुस्तकं समाप्तं । लेखकपाठ-कयोः शुभं भवतु ॥ रघु . . . श्री । परोपकरार्थं इदं पुस्तकं । श्री ॥

On a fly-leaf at the end:

"सर्वानुक्रमवृत्तिः from Poona. Complete. Author—Uvvaṭa? This transcript was made from the Manuscript of the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona. The original is entered as No. 38 in the Catalague of the Government Collections of Manuscripts, Deccan College, Poona, 1916."

For this and other commentaries on the Sarvānukramaṇī see Prof. C. Kunhan Raja, Annals of Oriental Research, University of Madras, Vol. V, Part 2, pp. 1 *ff.*

1055. 38. H. 21_0^{1-2}.

THE SARVĀNUKRAMAṆĪVṚTTI (SARVĀNUKRAMADĪPIKĀ) OF GAṆES'A ḌĀṀ(DO)KHAḶE

सर्वानुक्रमणीवृत्तिः (सर्वानुक्रमदीपिका)—गणेशडां-(डो)खळेकृता

Paper. 408 folia. 2 Vols. (pp. marked 1—464 and 465—816). 8″ × 6½″. 14 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

The commentator Gaṇes'a was the son of Kṛṣnabhaṭṭa. He refers to Vidyāraṇya and must be later than the latter.

Complete.

Begins: श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । सर्वानुक्रमदीपिका ॥

वक्रतुण्डमहेशानं जगद्वन्द्यां सरस्वतीं ।
वेदब्रह्मगुरूंश्चैव प्रणतोऽस्मि यथाक्रमं ॥
वेदादिराजऋग्वेदे विख्यातः पुरुषो महान् ।
सैव नारायणः प्रोक्तस्तस्मै वेदात्मने नमः ॥
भट्टकृष्ण पिता यस्य जननी रुक्मिणी सती ।
यस्याग्रजो महादेवो डांखळेत्युपनामकः ॥
परिभाषा विभाव्याथ सर्वानुक्रममेव च ।

ओं अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकळके । अथ शब्दो मङ्गले प्रस्तावे वा । अथ द्वितीयार्थः ।

अथशब्दः पूर्वमेव मङ्गलार्थः स उच्यते ।
स ब्रह्म परमं ज्ञेयं स्मरणात्सर्वतः शुभः ॥

अपि च—

ओंकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्माङ्गलिकावुभावपि ॥

ऋग्वेद ऋग्वंशबाहुल्या इत्यर्थः । मन्त्रब्राह्मणयोर्वेद इति वचनात् ।

ऋचां दशसहस्राणि ऋचां पंच शतानि च ।
ऋचामशीतिः पादश्चैतत्पारायणमुच्यते ॥

इति ग्रन्थान्तरवचनात् । तत्राम्नाये सम्यगभ्यासयुक्ते खिलरहित इति । तत्र वेदाभ्यासः पंचधा विहितः । अध्ययनं विचारोऽभ्यसनं । जपोऽध्यायनमिति । तथा च स्मर्यते—

वेदस्वीकरणं पूर्वं विचारोऽभ्यसनं जपः ।
तद्दानं चैव शिष्येभ्यो वेदाभ्यासो हि पंचधा ॥

Ends: इत्येवमदि न प्रयोजनानि । . द्यास्थानानामत आचार्यो भगवान् शौनको वेदार्थवित ब्राह्मणेभ्योऽर्थवादानुत्सृज्य वेदार्थमृग्वेदस्य शास्त्रं कृतवान् । अन्यथा वेदार्थो ज्ञातुं न शक्यत इति । तथा वेदाङ्गानि ज्ञानरूपितमिति । शाकलसंहितासूक्तसंख्या ॥ १०१७ ॥ सहस्राणि पञ्चशतान्यशीति अनुवाकसंख्या ८९ । पञ्चाशीति ग्रन्थसंख्या ९७९० ।

गणेशडोखळेनेयं लिखिता दीपिकोत्तमा ।
बालधीवृद्धिसिध्यर्थमेवं लक्षणमुत्तमम् ॥
गणेशडोखळेत्युपनामा धर्मार्थसाधनमोक्षकामाः ।
विद्वज्जनमनोहृद्रमणीरचिता दीपिकानुक्रमणी ।
अनुक्रमणीदीपिका समाप्ता ॥

P 137: इति श्रीमदृग्वेदानुक्रमणीदीपिकायां डोखळोपनामकृष्णभट्टसुतगणेशकृतौ परिभाषोदाहरणग्रन्थः समाप्तः । श्रीवक्रतुण्डाय नमः ॥

P. 24: इति ब्राह्मणभाष्ये व्याख्यातेति । तत्र विद्यारण्यश्रीपादास्तु सोऽब्रवीदहमिदं० ॥

This is a transcript from a MS. in the Oriental Institute at Baroda (No 27 of the Descriptive Catalogue, Vol. 1, 1925).

1056. 38. H. 5.

THE SARVĀNUKRAMAṆĪVṚTTI OF RAGHUNĀTHA

सर्वानुक्रमणीवृत्तिः—रघुनाथकृता

Paper. 169 folia (pp. marked 1—337). 8″ × 6½″. 111 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good medium writing.

Complete.

Begins: श्रीः । श्रीगुरुभ्यो नमः । सर्वानुक्रमवृत्तिः । श्रीगणेशाय नमः । ॐ ॥

समानबुद्धिः परभेदशक्तिः
स्वशेषयुक्तिः क्रमकृन्तयुक्तिः ।
आस्तेऽतिदेशो ह सुबाधतन्त्रो
धर्मप्रसङ्गो भुवि रामभद्रः ॥ १ ॥
यो वेदेषु चतुर्वक्त्रो मीमांसायां च जैमिनिः ।
तर्के गौतमवद्विप्रो महेन्द्रस्तस्य भूपतेः ॥ २ ॥
पाकसंस्था हविस्संस्था सोमसंस्था प्रसिद्धये ।
दैक्षितचतुर्वेदिसुतो रधुनाथः कुशाग्रधीः ॥ ३ ॥
अहं करिष्ये व्याख्यानं नत्वा वाचं सुविस्तराम् ।
अनुक्रमणिकाख्यस्य ग्रन्थस्य सुखबोधकृत् ॥ ४ ॥

वेदवेदार्थदर्शी कात्यायनो मङ्गलं कुर्वन्कर्तव्यं प्रतिजानीते—अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्यऋषिदैवतछन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ॥

अथशब्दः स्वरूपस्वार्थाभ्यां मंगलवेदार्थज्ञानानन्तर्ययोर्वर्तते अथातो धर्मजिज्ञासेतिवत् । सम्यगभ्यासविषये शाकलप्रवचनके ऋग्वेदे ऋग्वेदकुलेंशे उपदेशमनतिक्रम्य सूक्तप्रतीकऋक्संख्यऋषिदैवतछन्दांस्यनुक्रमिष्यामः । सूक्तप्रतीक इत्यादौ तत्पुरुषगर्भो द्वन्द्वः । अनुक्रमिष्याम आदितः कथयिष्यामः । प्रतिज्ञा शिष्यप्रवृत्त्यनुकूला । अत्राकारस्य ऋति परे ऋत्यक इति ह्स्वप्रकृतिभावौ । व्यतिरेकमुखेन प्रतिज्ञा । विषयार्थज्ञानस्य श्रौतस्मार्तकर्मफलसाधनत्वमाह—न ह्यतद्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिः ॥

Ends: ऋतं च सत्यं तृचं अघमर्षणो भाववृतमनुष्टुप् । तु इति द्वयोः सूक्तयोरनुष्टुप् । संसमिच्चतुष्कं संवननः संज्ञानमनुष्टुप् । आद्याऽऽग्नेयी । समानो मन्त्र इति तृतीया त्रिष्टुप् । सूक्त ४९. ऋक् २१८ अत्राधिकं ग्रन्थान्तराद् ज्ञेयम् । बृहदेवतावत । इति चतुष्षष्टितमोऽध्यायः । इति सर्वानुक्रमणिकी किंचिद्वृत्तिः समाप्ता ॥ संवत् १८९९ सिद्धार्थिसंवत्सरे शके १७१० थाल्युपनामक शेषभट्टस्येदम ॥

Here there is the following: "Copied by N. Ramanatha Sastri, Pandit, Adyar Library, Adyar, Madras. 20-5-1930."

The description of the original is given on a fly-leaf at the end: "Description: Face cover. No. 3 (in red pencil) अथ सर्वानुक्रमवृत्तिप्रारंभः पत्र १०३ seal. Library of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society. No. of lines 9. No. of letters per line about 30. Last face page: इति सर्वानुक्रमवृत्तिः समाप्ता. पत्रसंख्या १०३. seal also. Good handwriting, quite legible and correct. Copied in April and May 1930".

1057. 38. H. 5.

THE SARVĀNUKRAMAṆĪVṚTTI OF RĀMABHAṬṬA

सर्वानुक्रमणीवृत्तिः—रामभट्टकृता

Paper. 17 folia (pp. marked 1—34). 8″ × 6½″. 15 lines in a page. Devanāgarī script. Bound in book form. Modern. In excellent condition. Good small writing.

Complete except some lacunæ.

Begins: श्रीसरस्वत्यै नमः। अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्यऋषिदैवतछंदांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशं। अथेति मंगले प्रस्तावे च। ऋगंशबाहुल्याद्दग्वेदः। आम्नाये सम्यगभ्यासयुक्ते खिलरहिते। शाकलके। शाकल्यौच्चारणं शाकलकं। तत्रादितः प्रतीकं। ऋक्सख्या ऋचामेकत्वादिः। ऋषिर्द्रष्टा। ऋषयः सर्वार्थवेदिनः।

आर्त्तः सनोतेः सेति च ऋषिशब्दो निरुच्यते।
ऋषयोऽनागतातीतवर्तमानार्थवेदिनः॥

दैवतं। छंदः पापेभ्यश्छादनात्। छादयन्ति ह वा एनं छन्दांसि पापात्कर्मण इति श्रुतेः।

Ends:

प्रगाथा वहिता ये च तेषां शतमुदाहृतं।
चतुर्नवतिरेवोक्तास्तद्वद्वर्णास्वसंशयः॥ ९॥
काकुभानां तु पंचाशत विज्ञेया पंचसंयुता।
महावहिता एवैत एवं सद्विशतद्वयं॥ १०॥
एव दशसहस्राणि शतानां तु चतुष्टयम्।
ऋचां द्व्यधिकमाख्यातमृषिभिस्तत्वदर्शिभिः॥ ११॥
श्रीकृष्णार्पणमस्तु।
फणिभट्टस्य पौत्रेण बालंभट्टस्य सूनुना।
विदुषा रामभट्टेन छन्दोऽनुक्रमणी..॥

इति श्रीगह्वरोपनामकबालसरस्वतीभट्टात्मजरामभट्टकृता सर्वानुक्रमणीविवरणं समाप्तम्॥

Note at the end regarding the original: "Transcribed from the original in the Sanskrit College, Calcutta, No. 23."

On a fly-leaf at the beginning: श्रीश्रीदुगाशरणम्। विज्ञप्तिः। अत्र प्रतिलिपिग्रन्थे येषामक्षराणामधः ( ) एवं चिह्नमस्ति तेषु कानिचिदादर्शपुस्तकाक्षराणामस्पष्टतया अर्थबोधाभावादविकलमङ्कितानि। तत्र च यथामति अक्षराणि सम्भाव्य उपरि लिखितानि। कुत्रचिच्च आदर्शाक्षराणां नाशादुद्धर्तुमसमर्थतया अक्षरयोर्मध्ये लेखनयोग्यस्थानमेव रक्षितमिति। १८९२ शकाब्दीयसौरभाद्रस्य पंचदशदिवसे। प्रतिलिपिकारकस्य श्रीपंचाननभट्टाचार्यशर्म्मणः सांख्यव्याकरणतीर्थस्य। सर्वानुक्रमवृत्तिः। रामभट्टविरचिता॥

1058. 22. D. 90.

THE SARVĀNUKRAMAṆĪVṚTTI (VEDĀRTHADĪPIKĀ) OF ṢAḌGURUS'IṢYA

सर्वानुक्रमणीवृत्तिः (वेदार्थदीपिका)—षड्गुरुशिष्यकृता

Palm-leaf. 183 folia (marked 1—192, foll. 1—4, 63, 143, 165, 166 and 192 missing). 13″ × 1½″. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Good small writing. Inked.

Incomplete.

Begins abruptly in the 6th line in p. 57 of Macdonell's edition, (1886): द्वंद्वगर्भषष्ठीसमासः। सूक्तानांभि प्रतीकादिशसः।

Ends in Sūkta 10. 185:

. . . . गः। तृतीया तृष्टुप्
तृतीया तृष्टुबि . . . .
. . . .
. . . . ॥

Supplies variants to Macdonell's edition.

1059. 22. G. 39.

Palm-leaf. 80 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 9 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good small writing. Partly inked.

Almost complete, a small portion missing at the end.

Begins: अविघ्नमस्तु॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीसांबाय नमः॥ अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्यऋषिदैवतछंदांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशं। अथेति मंगले प्रस्तावे वा। ऋगंशबाहुल्यादृग्वेदः। तत्र आम्नाये सम्यगभ्यासयुक्ते खिलरहिते शाकलके॥

Ends: यथा च गृह्यंते। मध्यमियान् मध्यमियात्। नमः शौनकाय नमः शौनकायेति। यथा चा.... ..ह्म भवति ब्रह्म भवति। एते च ब्राह्मणे दृष्टवान् कुर्वतीति। तत्र हि क्षिप्रं हैवैनं स्तृणुते स्तृणुत इति दृश्यते। ब्राह्मणारण्यकसूत्रगृह्यचतुर्थारण्यकेषु तु प्रत्यध्यायसमाप्तावपि द्विर्वचनं दृष्टं। वागुदिता भवति। भवतीत्यादि।

अथ ऋग्वेदाम्नाय इत्यादि तृतीया त्रिष्टुबंतक।
मिदं शास्त्रमधीयानः प्रणवार्थतामियात्॥
ऋषिच्छंदोदैवतादिविज्ञानं फलमुच्यते।
ऋषिनामर्षगोत्रज्ञ ऋषेः संस्थानतामियात्॥
एकैकस्य ऋषेर्ज्ञानात्सहस्राद्वा स्थितिर्भवेत्।
छंदसां चैव सालोक्यं छंदोज्ञानादवाप्नुयात्॥
. . . .
यां यां विजानाति नरो देवतामिति निर्णयः॥

किं च—

ऋष्यादिविज्ञानफलमनुभूय सुपूजितः।
स्वाध्यायस्य फलं पश्चाच्छुल्यादत्तं प्रपद्यते॥
इति . . . . ।

गुरुभ्यो नमः॥

कुरोधिवत्सरे मासे कार्तिके कृष्णपक्षके।
दशम्यां शनिवारे च भाष्यं षड्गुरुसंज्ञकं॥

A fly-leaf at the beginning contains an extract from the 2nd Kāṇḍa of the Taittirīyasaṃhitā.

The text has been published along with extracts from the Vedārthadīpikā, by A. A. Macdonell in Anecdota Oxoniensia, Oxford, 1886.

1060. 19. M. 40.

THE SALAKṢAṆAPARIBHĀṢĀ—ANONYMOUS

सलक्षणपरिभाषा—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 9 folia. 16″ × 1″. 7 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Slightly worm-eaten. Bad small writing. Inked.

A work pertaining to the Sāmaveda. Author not mentioned.

Complete.

Begins: शुभमस्तु। कतया. इ द्वितीये कवर्गसमाप्तेः पूर्यमातीताम्। का गृणानो हा द्वितीयान्तम्। आद्ये साम्नि किं समाये तृतीयान्तं। अग्निवृत्राद्वितीये कीतां चतुर्थान्तं। तं वोदस्म पञ्चमे। कु ओ इ मन्द्रान्तं। कूहा इषों हा इ। अति स्वार्य आद्ये साम्नि तृतीये।

Ends: दवर्गशेषौ यकारः। तवर्गशेषो हकारः। साम्नां वक्तव्यमन्ते चलाक्षरन्तत्र। कवर्गः प्रथमः स्वराणां तदादीनां च पर्वणां ज्ञापकः इति प्रथमस्वरस्य पर्वणः यथा द्वितीये साम्नि। हरिः ओम्॥ परिभाषे लक्षणं संपूर्णं॥ शुभमस्तु॥

The treatise is published in Grantha script, by Krishnaswami Srauti, Girvanavani Press, Tiruvadi. In this edition the

Lakṣaṇa is placed at the beginning while in all the MSS. noticed here except No. 1065 it is contained at the end.

1061. 19. M. 42.

Palm-leaf. 11 folia. $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{2}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Fairly old. Injured. Bad medium writing. Partly inked.

Complete.

Ends: परिभाषे लक्षणं संपूर्णं । श्रीगुरुपादारविन्दाभ्यान्नमः ॥ आंगीरसनामसंवत्सरफाल्गुणबहुळदशम्यां लिखितं । श्रीभारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीकण्ठिमतप्रतिष्ठापनाचार्यचतुरधिकशतप्रबंधनिर्वाहकमहाव्रतयाजीश्रीमदीश्वरदीक्षितवंशजातेन वेंकटाचलदीक्षितपुत्रेण पर्वतवर्धनीगर्भसंभवेन विश्वनाथेन लिखितोयं ग्रंथः । परिभाषे समाप्तः ॥

On an extra leaf at the end : श्रीरामाय न्मः ।

आमहीयवसामादिश्रायन्तीयकृतानि च ।
ऊहसागमुत्तर्त्तं शक्नुमः फल्गुनौकया ॥
सामजालजलाकीर्णं छन्दःकल्लोलसंकुल ।
तंत्रग्राहान्वितं वंदे सामवेदमहार्णवं ॥
सप्ताकारविभक्तिरम्यतनुमान् सप्तस्वरद्वीपवान्
नानारूपमखाख्यरत्ननिलयो देवर्ष्यनेकाश्रयः ।
कल्पेन्दूदयवर्धमानविभवच्छन्दोनदीपूरित-
स्तोभोत्तुंगतरंगवानवतु वस्सामागमांभोनिधेः ॥
करारविन्देन पदारविन्दं मुखारविन्दे विनिवेशयंतं ।
वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं बलं मुकुंदं म . सा . रामि ॥

1062. 25. D. 17.

Palm-leaf. 8 folia. $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{10}''$. 6 or 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Begins : . . न्धावानाञ्छन्दोगानां सप्तस्वरपरिज्ञानार्थं कवर्गादिपरिभाषा उच्यते । कतया इ का प्र . . . . हा । कि । समाये । की तां । कु . . . हा इषों हा इ । के आता इष्ट । . . . . कै । । समिद्ध श्शुक्रया । को उपा हो इ । कौ । नाके सुपार्णमुपयात पातंतां ॥

Ends : रेभशेषो इकारः । गवर्गशेषो यकारः । हकारश्चतुर्थशेषाः । साम्नो वक्तव्यः । राक्षरं तत्र कवर्ग प्रथमस्वराणां तदादीनां च पर्वणां ज्ञापकः ॥

Folia 6 : परिभाषाछ्लाक्षरम समाप्तम् । अस्मत्गुरुभ्यो नमः । श्रीमद्वेदान्तरामानुजमहादेशिकाय न्मः । हरिः ओं शुभमस्तु ॥

1063. 25. D. 35.

Palm-leaf. 8 folia (153 sq.). $16\frac{2}{10}'' \times \frac{9}{10}''$. 4 or 5 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Incomplete, the end missing.

1064. 26. G. 33.

Palm-leaf. 17 folia. (3 sq.). $14 \times 1''$. 6—8 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Bad medium writing. Inked.

Complete.

The reverse of fol. 2 and the obverse of fol. 3 are left blank. 2 extra leaves at the beginning contain the Pravarakhaṇḍa.

1065. 34. G. 4.

Palm-leaf. 10 folia (1—10). $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{8}{10}''$. 10 or 11 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete.

A note in Tamil on a fly-leaf at the beginning calls the work Chalākṣaraparibhāṣā.

1066. 8. F. 82.

THE SĀMATANTRA

सामतन्त्रम्

Paper. 23 folia. $6\frac{3}{4}'' \times 3\frac{3}{4}''$. 6—10 lines in a page. Grantha script. Old. In a good condition. Cursive medium writing.

A grammar of the Sāmaveda in 13 Prapāṭhakas.

Complete.

Begins: सामतंत्रसूत्रमारभ्यते । ओं । स्वरोऽनंत्यः । नीचांतानाम् । उपांत्यम् । उपांत्ये । त्रिषु । आदिः । उपांत्यं च । द्वितीयम् । अंतश्च । उपांत्ये । प्रथमः दशकः । आद्ये । अंत्ये । मध्यमम् । विपरितस्वराणाम् । जारा । माऽहं । शग्ध्यू । उता । पारिघु । दि । द्वितीयदशकः । पिबा । दधिविदपूर्वा । द्वितीयपूर्वा । रापरा च । सूष्वा । ईयाङ् । अंत्ये । शत । तिपौगु । तृतीयो दशकः । पत । वाघ । देदि वुम । गुमंधा । क्रुष्टांतानाम् रुहूत् । स्वारात नु । प्रथमम् । द्युता । दशकः ॥

Ends : घश्चनाद्ववि॑र्वे । ज्यादिर्दिशां व्रतात् । बृसारथिनिहा उपायम् । षस्तमसि मासुदौ । आंधायां वि । शंनायामत्रुणि । यण्वोत्तरयोरवाचि । षुवृण्वतायाः । वार्षाहर तृतीये । सर्वमु चतुर्थम् स्वारे विकर्णे । जेः । द्यौराविजन् । इष्टापरे । पूरांतिलोपश्च । योविभ्यां हवयोः । क्सिबाहवोः । ग्राम इह विपरीतं विश्वो रोहतु । दशकः । इति सामतंत्रे त्रयोदशः प्रपाठकस्समाप्तम् । महीशूरपुर्याम् समाप्तम् ॥

On an extra folio at the end :

स्वरो ऽनंत्यो ऽथ प्रत्नाया ऽहं हो उल्बि तथैव च ।
तत्त्रिमात्रोमुणोयुश्च दिदुदीर्घं ब्रदांत्यन् ॥
अऽंसाशौतावुदात्ताच्चाक्षरतंत्रमतः परम् ।
ग्रंथनां नामधेयो ऽपि कृतकर्त्तुश्च विस्तृतः ॥

On the cover :

न च शाखाविशेषस्थं कार्यं वाच्यमिहाखिलं ।
यस्माद्व्यवस्था शेषस्य वेद्या कतिपयोक्तितः ॥

न खलु शाखाविशेषव्यवस्थितानि छान्दसकार्याणि सर्वाणि वक्तव्यानीत्यस्ति नियमः । अपि तु बोधयितव्यानीत्यत्र तत्र कतिपयेषूपदिष्टेष्ववशिष्टानामपि तन्मुखेन व्यवस्था शक्यतेवगंतुं । तथाहि—

संहिता तत्पदाध्याय क्रमाध्याय इति त्रिधा ।
प्रसिद्धोस्य समाम्नायो विषयो वक्ष्यते ततः ॥

व्यवस्थितेषु कार्येषु तद्वर्तिष्विह केषुचित्कार्यांतराणां तन्मूला व्यवस्था सुगमा भवेत् । यद्यपि आत्रेयोपक्रमात्पदकॢप्तेः पूर्वमस्मत्संहितैकरूपसमाम्नाता तथापि अर्थसंप्रत्ययाद्यर्थमात्रेयेण यदा पदाध्यायः प्रवर्तितः असंदेहार्थं क्रमाध्यायश्च तदाप्रभृति स्वरूपेण पदात्मना क्रमात्मना चेति त्रेधा समाम्नायते । स खलु त्रिविध समाम्नायः अस्य शास्त्रस्य विषयेति शास्त्रांते दर्शयिष्यति पदक्रमविशेषज्ञ इति । तत्रानेन लक्षणेन समाम्नायसिद्धपदरूपे संहितारूपे च सुविज्ञाते व्युत्पत्तिः गम्म्यार्थानुरूपप्रकृतिप्रकृतिप्रत्ययविकृतिविभागो रूप-

विशेषानुगणकार्ययोश्च शिक्षाव्याकरणोपदिष्टस्सुगमः संपद्यते। तथा चेदं लक्षणं संहितातत्पदरूपनिर्णयमुखेन इहानुक्तानामपि कार्याणां व्यवस्थां बोधयतीति शाखाविशेषात्मकलक्ष्याणां शिक्षाव्याकरणात्मकलक्षणानां च संघटनार्थमारंभणीयमिति सिद्धं ।

तस्मात्तत्तत्समाम्नाने प्रातिशाख्याविरोधतः ।
कार्यं सर्वं व्यवस्थाप्यं शिक्षांव्याकरणोदितं ॥

1067. 33. E. 12.

Palm-leaf. 10 folia (6 sq.). $13\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

The work has at the end here a supplement named Akṣaratantra which begins: अथ सामतन्त्रे अक्षरतन्त्रप्रारम्भः । अनृगाद्यक्षरम् । हौ हो ओ हो इ भ्यो हो इ। वाचि। ओ हो हो यौ। औ हो ओ हा यौ। हा यि नि। हो। वा। उ हु वा। इ ये। प्रथमो दशकः ॥ इ या। होः। इ ह। य। इ। दंडावति। यहेषु। यमि। अ। यौ। यायं। धामधा। आदित्यव्रते किं च। ननि। द्वितीयो दशकः ॥ वर्चसि च। हा त्स्रंच तापरे। डण्योष्ठे ऽस्थि। मेह सि च। दंत्यादेरूंतायाम्। आर्चिकं हसि। खडस्पर्शपरे। गपरे। दंत्यपरे। नाकद्वंद्वे चक्षुषि। दशकः। ३ ॥

Ends: ध्वरत्सि बापूष्णद्धर्याः। वारा। आयवचु। ओ। ता इव सूमागा। नाइमृडा। होता तवद। त्रयोदश दशकः। होहवे। हुवेसंचाभ्यः ॥ इति सामतंत्रे अक्षरतंत्रस्य द्वितीयः प्रपाठकः ॥ समाप्तमिदं सामतंत्रव्याकरणमक्षरतंत्रं च। हरिः ओम्। शुभम्।

भग्नपृष्ठकठिग्रीवा० ॥
कुंभेश्वराय नमः। हरिः ओम् ॥

1068. 22. M. 15.

THE SĀMATANTRABHĀṢYA—ANONYMOUS

सामतन्त्रभाष्यम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 18 folia. $15\frac{6}{10}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly worm-eaten. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Commentator not mentioned.

Incomplete; breaks off in Das'aka 9 of Prapāṭhaka 2. Author not mentioned.

Begins: सामतंत्रं ।

ऋग्विहीनं . . न्नगान . . . शं स्तोभमृचा सह ।
आविर्गानं स्तोभहीनं एवं गानत्रयं विदुः ॥

ओम्। स्वरोनंत्यः। स्वरोनंत्यो गीते भवति। क्रुष्टः। तकद्विविड्डाइ। इंद्रं विश्वाहिं। हिता। अवग्निदूतां। वचनादनंत्यस्वरः। स्वरोनंत्यः। नीचांतानां। नीचांतानां च पर्वणां संज्ञा भवति। अटंधा। विदो। जरा। नीचांतानां। उपांत्यं। उपांत्यनीचांतानां च पर्वणां संज्ञा भवति। इश्वाता इ। हंसीया। प्रेतिष्ठं वा। उपांत्यं। उपांत्ये उपांत्ये च प्रत्यये नीचं भवति। वृथास्सखायंता उवा। अचाचिक्रदात्। उपांत्ये। त्रिषु त्रिषु च नीचं भवति। दिवानक्तं त्रिषु। आदिः। अदिनीचो भवति। वृधंता। शतां प्रावाः। आदि उपांत्यं च। उपांत्यं च नीचं भवत्यादिश्च ॥

Ends: ओवान् ओवांते च प्रत्यये वा गीते वर्द्धते। त्वं वृत्राणि दधृषिं सुषा वसोर्बहित्थालायो मदायाम्यां गीतेरित्यधिकारः। ओवान् अव्यवहि (त) औकारे प्रत्यये वर्द्धते। अहकारूणि पर्वणि। द्रविणस्युर्विसमिद्धऊति सदा वृधाभ्यर्ष। अहकारिणिर्यतो हरिरतिह्वरांसि। प्रथमभूयप्रकरणे वृद्धस्यवेत्युक्तं। मपर्वभिज्ञापनं वा आत्र्यहि। श्वियुक्श्विवता गीतेन युक्तं वर्द्धते

निकाव्योती सदा मद्रज्ञानुश्विवता कथानश्वि। श्वियुक्। श्विचुभिदिबिजीस्वरो नीचि भूयानुमापद्यते दिवि प्रत्यये ओजत्ततस्यतित्विषे . . . . ॥

Compare Keith, India Office Catalogue, Vol. II, Part 1, Nos. 4330-31.

1069. 33. D. 12.

THE SĀMALAKṢAṆADĪPIKĀ—ANONYMOUS

सामलक्षणदीपिका—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 6 folia (59 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 7—9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. Well written in a medium hand. Partly inked.

A treatise on the Sāmaveda. Consists of three sections, the first section called the Pūrvapīṭhikā dealing with the same subject as the Rāvaṇabheṭ and professing to be clearer than the latter, and the second called the Paribhāṣā and the third (unnamed) being a list of the symbolic terms used to express figures. Author not mentioned.

Complete.

Begins: श्रीगुरुचरणारविंदाभ्यां नमः ।
गुरुरूपं गुहं नत्वा प्रोच्यते सामसाखिनाम् ॥
लक्षणं दीपिकाख्यं वै तन्नाम्ना साहचर्यतः ।
रावणेन कृतं पूर्वं बैण्णाम्ना लक्षणं तु यत् ॥
तत्पूर्वं क्वचित्स्पष्टमत्र तु स्पष्टमेव हि ।
स्वरिशधा त्रित्वसंख्यानां संज्ञार्थवचनेन तु ॥
स्वरितं शिवकं धारि क्रमेणैव विदुर्बुधाः ।
अथोत्तरऋचां धारि शिवस्वरितसम्मतम् ॥

Ends: सप्तविंशतिः। नक्षत्रम्। ऋक्षम्। मम्। तारा। ताका। उडुवा। रेवती। योगम्। विजय। अष्टाविंशतिसंख्या आरभ्य एकत्रिंशत्पर्यंतं संख्या नास्ति। द्वात्रिंशत् लक्षणम्। अब्दम्। हायनम्। वर्षम्। शरत्। षष्टि। समाः। चतुष्षष्टिः। लीलाः।

धारिसंज्ञा तथा प्रोक्ताष्षथसावः प्रकीर्त्तिताः ।
शिवकस्य तु संख्या तु बिसता इति मेनिरे ॥
स्वरितं तु तथा प्रोक्तं यरमाकमितीरितम् ।
समूहीकृत्य संख्यानां त्रयाणां तु दवानपः ॥
दीर्घस्थाने तु धारी स्यात्पर्वस्थान उदात्तकम् ।
मात्रास्थाने तु स्वरितमुत्तराया ऋच स्मृतः ॥

1070. 33. E. 7.

Palm-leaf. 8 folia (23—30). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Same as the above except a few variations. Here divided into two parts, the first part named the Paribhāṣā and the second unnamed.

The Paribhāṣā here consists of the following:

हरिः ओम् ।

गुरुरूपं गुहं नत्वा प्रोच्यते सामशाखिनाम् ।
लक्षणं दीपिकाख्यं वै तंनम्ना साहचर्यतः ॥ १ ।
रावणेन कृतं पूर्वं बेण्णाम्ना लक्षणं तु यत् ।
तत्र सर्वं क्वचित्स्पष्टमत्र तु स्पष्टमेव हि ॥
स्वरिशधां त्रित्वसंख्यानां संज्ञार्थं वचनेन तु ।
स्वरितं शिवकं धारि क्रमेणैव विदुर्बुधाः ॥

दीर्घाकारे ह्रस्वके च पकाराणां तु संज्ञया ।
आद्युदात्तमवग्राह्यं पदं चैव प्रकीर्त्तितम् ॥
आद्युदात्तो बिंदुमुंद्राश्वानार्थतस्तुल्ल एव हि ।
दीपमानामुद्धनंचोरेकाक्षरमुदाहृतम् ॥
दीर्घपर्वावसानं च मात्रोद्घातविनार्थकाः ।
ऋचां पदानां साम्नां तु प्रकृत्यादि यथाक्रमम् ॥
गण्यते स्वरितानां तु सालतासंज्ञकं बुधाः ।
शिवकं प्रोच्यते सम्यक् रगेयक्रमश स्फुटम् ॥
धारिसंख्यामहं वक्ष्ये गंधनाचमुदाहृतम् ।
इति परिभाषा ॥ ओं कनकम् ।
वक्षमाण तु सूत्राणि दृष्टानीति गृह्यताम् ॥

तत्करारः । अग्नेदिग्नगसः । नमोरसनेत्रमरः । अग्नि गृहद्वमासः । यज्ञधा पावकत्र्यशीतिः । एनातिथि चैकसप्ततिः । देवो रुद्रनमासः । आजुकामवसुनवम् । अबोधियलैको न षष्टिः । अग्नलोकमरुन्मायः । अथोत्तरऋचा धारिशिवस्वरितसम्मतम् ॥ २ ॥

1071. 8. F. 79.

THE SĀMAVICĀRA(?)—ANONYMOUS

सामविचारः(?)—अज्ञातकर्तृकः

Paper. 4 folia (1—4). 8¾"×6½". 19—21 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly moth-eaten. Fairly well written in a medium hand.

A work pertaining to the Sāmaveda. Author and title not mentioned.

Incomplete.

Begins: आचार्यप्रमाया निर्देशो ब्राह्मणस्य सूत्रार्षेयकल्पऋक्समाम्नायोहोपदेशमाचारं वैकनियमाभावस्त्वेवं क्वचिदविशेषश्रुतौ तद्विशेषश्रुतिस्तदन्ववेत्यविधि यथा ज्योतिर्दशरात्रयोर्दैवतलिंगच्छंदःसूक्तचोदनासु ब्राह्मणे ऋक्समाम्नायस्तदन्ववेत्यविधिस्तोमे च सर्वऋक्सामसामर्थ्ये आर्षेयकल्पो यथा सर्वस्वारेंद्रस्तोमराजसूयेष्वार्षेयकल्पेन च लिंगचोदनासूहगीतिर्यथोत्तमे क्षौद्रे थजुरकृतपर्यायं स्तोमोहगीतीनां च सूत्रवैरूपे च पददेवताभ्यास उपदेशो विरोधिषु विकल्पः प्रामाण्यं स्यात् । सौभरत्रैककुभशुक्रवत्युपवतीवद्वलवभिदग्नेस्तोमयोरिति वैपरीत्यावकर्षत्रयस्त्रिंशतं तृतीयसवनं प्रप्रत्यवरोहिणीति च ज्योतिषो विकल्पस्थानेषु प्रथमकल्पोनित्यस्तं पश्य इत्याचक्षते ।

Ends: सलोमत्वायेति च विश्वजिति बृहत्पृष्ठे पृष्ठसंयुक्तोद्धारो नित्यप्रत्यात्तिबृहत्पृष्ठासंयुक्तातिश्च तद्विषये गो आयुषोरानुपूर्व्येवार्कजंभोद्धारः कारणापायाद्विहारमध्ये पृष्ठयवत् ॥ ८ ॥ वामदेव्यमात्मा त्रिष्टुप्सु तदर्थस्तोत्रीयाम्नानात्संश्वारसवै लिंगैः स्वासु चान्यः संयोग उत्पत्तिसंयोगद्रष्टान्या . . . . . . ॥

1072. 33. D. 12.

THE SĀMAVEDALAKṢAṆA(?)—ANONYMOUS

सामवेदलक्षणम् (?)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 8 folia (101 sq.). 11¾"×1½". 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

A mnemonic work related to the Sāmaveda. Author and title not mentioned.

Begins: प्रकृतिः । ओं नमस्सामवेदाय ।

दीर्घं कारगसंप्रोक्तं पर्वयाधाज्ञ संभवेत् ।
मात्रा कावनं संब्रूयादाग्नेयं विषवाक् स्फुटम् ॥
मात्रा जावतकार्यस्य दीर्घं सरटसंख्यया ।
करादानं पर्वसंख्य बहुखादाभिसंभवेत् ॥

गगनं दीर्घसंख्या स्यान्मावधीः पर्वसंख्यया ।
मात्रा गोदानगुणिता माकसामं मुरे मधु ॥

तत्सरसमुनिनयनम् । अग्न आसधरंध्रं । रधंमतश्चः । गवशास्त्रगुणम् । त्वमग्ने स्कंधरसृंतः । अग्नि दुगुणरुद्रबाणम् । अग्निर्वृत्रायुगरंध्रषः । रवग्रहमुनि । गभिवसुकालः । प्रेष्ठं रसधः ।

Ends: असाव्येकादश यसोष्णिक् । रसंपलक्षणकुतः । योनिनमंहयलौ । खपादरं यास्कं ठयं । अदद्रेंद्रियं कयवसुरेदशझमाता । सुष्वाणले धृतिमेः । खनेत्रं रायपङ्क्ति । जगृह्य रुद्रगयानूराधम् ॥

1073. 33. E. 7.

Palm-leaf. 6 folia (43b—48b). 14 2/10"×1 1/10". 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Same as the above.

Begins: ओम् । प्रकृतिसाम ।

दीर्घं कैरेगैसंप्रोक्तं पर्वम् योधोझे संभवेत् ।
मात्रा कोवैनंसंब्रूयादाग्नेयं विषैवोक् स्फुटम् ॥
मात्रा जावतकार्यस्य दीर्घं सरटसंख्यया ।
करोर्दानं पर्वसंख्या बहुखोर्दाभिसंभवेत् ॥
गैगैनं दीर्घसंख्या स्यात् मोवैधीः पर्वसंख्यया ।
मात्रा गोर्दैनंगुणिता एकसाम करे मेधु ॥

ओं नमस्सामवेदाय । तत्सरमुनिनयनम् । अग्न आसधरंध्रम् । गवशास्त्रगुणम् । त्वमग्ने स्कंधरस्तंतः । अग्निदु गुणरुद्रबाणम् ॥

Ends: प्रत्यु अमत्रिंशद्विराट् । इमा उलग्नंतनागम् । कुष्ठः पङ्क्तिकावद्रव्यम् । अयं वां दिक्पर्वमेध्य आत्वासोधाभुकरणंधम् । अध्वऋषिसूत्रगुम् । अभीषतऋतुवर्ण तम् । यदिंद्रद्रव्यपुष्यं चे । खेदं दिशिथेत्यत्वमिंद्रोपायं कायांगं । प्रयोरिकर्मधृतिजम् । एकादशाष्टमः । ओं असाव्येकादश यसोष्णिक् । रसं पलक्ष एक ते योनिनमंहयलौखपादरयस्कंधम । अर्देंद्रियं कयवसु । रेदशझमाता । सुष्वाणलोधृतिमेध्यख नेत्रं रयपङ्क्ति । जगृह्य रुद्रगयानूराधम् ॥

1074. 33. D. 12.

THE SĀMAVEDAVIMARS'A—ANONYMOUS

सामवेदविमर्शः—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 4 folia (19 sq.). 11¾"×1½". 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

An essay on the Sāmaveda and its Brāhmaṇas, in prose, by an anonymous modern author who refers to Max Müller.

Begins: भो भो सुहृदजनाः सहस्रवर्त्मश्रुतिगतरहस्यं वक्तुं प्रारभते । उदात्तानुदात्तस्वरितप्रचयेण सह चातुस्वर्येण सामवेदऋङ्मंत्रमष्टादश प्रपाठकास्सति । तत्र पदसंहिता पादसंहिता ऋक्संहिता सामसंहिता वर्णसंहिता चेति पंच संहिता वर्त्तते । तेष्वष्टादशप्रपाठकानां मध्ये सप्तानां प्रपाठकानां पूर्वऋक्संहितेत्यभिधीयते ॥

Ends: तदवसरे एतस्यापि भाष्यं चकार । तथा च मिक्षमूलरकृतग्रंथे मोक्षस्य निश्रेयसस्य मूलं निदानं ज्ञानं मुद्राकार्यतः वेदादि प्रचारणेन राति ददातीति विग्रहः । तेन कृते प्राचीनसंस्कृतसाहित्यविषयके—

श्रीमती जननी यस्य सुकीर्त्तिर्मायणः पिता ।

सायणो भोगनाथश्च मनोबुद्धी सहोदरौ ॥
यस्य बोधायनं सूत्रं शाखा यस्य च याजुषी ।
भारद्वाजकुलं यस्य सर्वज्ञस्स हि माधव ॥ इति ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ।
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ समावेदो ऽपि संहिता ॥
व्याख्याता ब्राह्मणानां तु व्याख्यानं संप्रवर्त्तते ॥

1075. 33. D. 12.

THE SĀMAVEDASAPTALAKṢAṆA

सामवेदसप्तलक्षणम्

Palm-leaf. 9 folia (28 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6—9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

The Saptalakṣaṇa of the Sāmaveda, consisting of the S'amāna, the Visargalopa, the Raṅga, the Vilaṅghya, the Napara and Tapara, the Avarṇi and the Anavagraha. On the basis of the opening verses of the Vilaṅghya and the Naparatapara which mention Nārāyaṇa and S'aurisūnu as the respective authors and which are the same as those of the similar treatises belonging to the Yajurveda. Dr. Surya Kanta (who has published the work from this MS., Lahore, 1940) says (Introduction, p. 17) that the work is " partly of S'aurisūnu and partly of Nārāyaṇa ". Similarly it can be said that S'rīvatsāṅka is the author of the Vilaṅghya included here, which begins with the same verse as the Aniṅgya. It has, however, to be investigated whether all the three verses are interpolations here from the similar treatises belonging to the Yajurveda.

Complete.

Begins : ओं सामवेदसप्तलक्षणमारभ्यते ।
आकारप्लुतपूर्वो यो घोषवद्व्यंजनोत्तरः ॥
शसकारपरश्चैव विसर्गस्स तु लुप्यते ।
संहितायामचांतानि पदान्यत्र विवृण्महे ॥
घोषवंति व्यंजनानि हकारो गजडादयः ।
दादयो वादयो वांतयाजयोन्ययुजौ शसौ ॥
इति परिभाषा ॥

Ends :
कयां त्वं नस्सोममहे त्वमिंद्र प्रसमस्य तु ।
इंद्रमिद्देपवमाना अरे वां इ प्रसोग्निरि ॥
अग्निर्जागात्वेंद्र याहि यमक्ष इति संख्यकाः ।
अनवग्रहलक्षणं समाप्तम् । सप्तलक्षणं समाप्तम् ।
लक्ष्म्यैन्मः । लघुऋक्तंत्रप्रारंभः ॥

1076. 33. E. 7.

Palm-leaf. 7 folia (54—60). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Same as the above.

The S'amāna ends fol. 1*b*, the Visargalopa and the Raṅga fol. 2*a*, the Vilaṅghya fol. 3*a*, the Naparatapara fol. 4*a*, the Avarṇi fol. 6*a*, the Anavagraha fol. 7*a*.

The verses उच्यते धह संख्यानि etc. (See Dr. Surya Kanta's edition, p. 11) here occur after the colophon शमानं समाप्तम् and do not evidently form part of the text.

Begins :
ब्रह्माणं शंकरं विष्णुं व्यासं चान्यान्मुनीश्वरान् ।
नमस्कृत्य करोम्यद्य लघुऋक्तंत्रसंग्रहम् ॥
आकारप्लुतपूर्वो यो घोषवद्व्यंजनोत्तरम् ।
शसकारपरश्चैव विसर्गस्स तु लुप्यते ॥
संहितायामृचान्तानि पदान्यत्र विवृणमहे ।
घोषवंति व्यंजनानि हकारो गजडादयः ॥

Ends :
इंद्रमिद्दे पवमाना अरे वां इप्रसोऽग्निरि ।
अग्निर्जागात्वेंद्र याहि यमक्ष (१५१०) इति संख्यकाः ॥
अनवग्रहलक्षणं सप्तलक्षणं च समाप्तम् ॥

1077. 33. D. 12.

THE SĀMAVEDASARVĀNUKRAMAṆIKĀ (THE SĀMAVEDASŪCĪ)—ANONYMOUS

सामवेदसर्वानुक्रमणिका (सामवेदसूची)—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 2 folia (17 and 18). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

A kind of Anukramaṇī to the Sāmavedic literature, in verse. Author not mentioned. In the colophon of another MS. of the work noticed below, the title is given as Sūcī (*i.e.* Sāmavedasūcī).

Complete.

Begins : अथ सामवेदसर्वानुक्रमणिकाप्रारंभः ।
सप्त गानानि साम्नां वै ब्राह्मणा अष्ट वै स्मृताः ।
दश सूत्राणि सप्तापि दशलक्षणमिष्यते ॥
तत एषां स्वरूपं तु कथ्यतेत्र समासतः ।
गायत्रं प्रथमं गानं आग्नेयं तु द्वितीयकम् ॥
तृतीयं गानमैंद्र स्याच्चतुर्थं पावमानकम् ।
अर्कद्वंद्वं व्रतानीति छांदसानीति पंचमम् ॥
ततः परं शुक्रियं स्यान्महानाम्नि ततः परम् ।
एतानि सप्त गानानि प्रकृतेः कथितानि च ॥

Ends :
चरणानां व्यूहमिति लक्षणं पारिभाषितम् ।
छलाख्यं परिशिष्टर्षिदेवानां क्रमकारिका ॥
पंचविंशतिसंख्याथ ब्राह्मणानां च सूचिका ।
सूत्रलक्षणसूचिभ्यांमाहत्यांकवनं स्मृतम् ॥
सर्वानुक्रमणी नाम इदं ग्रंथस्य निर्मिता ।
श्रौतस्मार्तप्रयोगाणां गंधाख्या सम्म्यगीरिता ॥
ज्योतिष्टोमस्य यत्तंत्रं समारभ्य हि विश्वजित् ।
छंदोगस्य प्रयोगस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ॥
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृंतनिवासिना ।
पुरुषोत्तमभट्टीयं प्रयोगस्येष एव तु ॥

Dr. Surya Kanta has published from this single MS. the entire treatise as part of the Sāmavedasarvānukramaṇikā of Tālavṛntanivāsin, appended to his edition of the Ṛktantraprātis'ākhya, Lahore, 1933. In the Preface to the Ṛktantraprātis'ākhya, p. VI, Dr. Surya Kanta remarks : " Important extracts have been given from the third [Sāmavedasarvānukramaṇī by Tālavṛntanivāsin], which seems to all intents and purposes, a modern work." But the treatise as given in this and another MS. which was not known to Dr. Surya Kanta and which is described below, is complete, and the rest of the Anukramaṇī as published by him belongs to a different but similar work contained separately in each of the two MSS., namely Nos. 33. D. 12 and 33. E. 7. Dr. Surya

Kanta who is apparently misled by the entry in the Catalogue of Sanskrit MSS. in the Adyar Library (1926), Part 1, p. 54 (which wrongly attributes the work to Tālavṛntanivāsin) does not reject Tālavṛntanivāsin's authorship, although he thinks that the work is modern. If the work is by Tālavṛntanivāsin, it cannot be modern. This celebrated author (also called Āṇḍapiḷḷai) is much earlier than Nārāyaṇabhaṭṭa (author of the Prakriyāsarvasva, etc.) of the end of the 16th century. See K. Madhava Krishna Sarma, Adyar Library Bulletin, Vol. IV, Part 2, Manuscripts Notes. There is, however, no evidence to ascribe the work to Tālavṛntanivāsin. The entry in the catalogue is based on a misconstruction of the last two lines but one which obviously mention Āṇḍapiḷḷai's Prayogapradīpikā among works related to the Sāmaveda and do not speak of the author of the work under notice. It must also be noted that in the other MS. of the work described below, these two lines together with the last one mentioning Puruṣottamabhaṭṭīya, are omitted. They are perhaps interpolations here. The Puruṣottamabhaṭṭīya referred to here appears to be the Prayogapārijāta of Puruṣottama, son of Devarājārya.

1078. 33. E. 7.

Palm-leaf. 1 folio (fol. 51). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 lines on the obverse and 6 on the reverse. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Same as the above.

Begins:

सप्तगानानि साम्नां वै ब्राह्मणा अष्ट वै स्मृताः ।
दशसूत्राणि सप्तापि दशलक्षणमिष्यते ॥
तत एषा स्वरूपं तु कथ्यतेत्र समासतः ।
गायत्रं+तानि च ।
अष्टौ हि ब्राह्मणा ग्रन्थाः प्रौढब्राह्मणमादिमः ।
षड्विंशाख्यं द्वितीयं स्याततस्सामविधानकम ॥

Ends:

चरणानां व्यूहमिति लक्षणं पारिभाषिकम ।
चलाख्यपरिशिष्टर्षिदेवानां क्रमकारिका ॥
पंचविंशतिसंख्याथ ब्राह्मणानां च सूचिका ।
सूत्रलक्षणसूचिभ्यामाहत्यांकं वनं स्मृतम् ॥
इति सूचिसमाप्तम । शुभमस्तु । ओम् ।
ननु तानि सप्तगानान्युच्यते—
आग्नेयं प्रथमं तु स्यादैंद्रं स्यात्तु द्वितीयकम् ।
तृतीयं पावमानाख्यं चतुर्थं छांदसम्मतम ॥
शुक्रियं पंचमप्रोक्तं षष्ठमूहाख्यमेव तु ।
सप्तमं तु रहस्यं स्यादित्येतत्सामगानकम ॥

A note in Tamil at the end gives Pudukoṭṭai Pañju S'āstri as the former owner.

1079. 33. D. 12.

THE SĀMAVEDASARVĀNUKRAMAṆĪ—
ANONYMOUS

सामवेदसर्वानुक्रमणी—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 5 folia (23 sq.). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8 or 9 lines in a page. Grantha script. Wooden beard at either end. Recent. In good condition. Cursive medium writing. Inked.

A catalogue of the ancillory treatises (together with an account of the divisions of each) belonging to the Sāmaveda, in verse. Author not mentioned. From another MS. the title of the work is known to be Sāmavedasarvānukramaṇī (see the list of contents of codex No. 33. E. 7 under Upanidāna, No. 753).

Begins:

पटलानि षडित्याहुर्गृह्यलक्षणकानि वै ।
तत्र खण्डास्त्रयस्त्रिंशदेकद्वित्रिषु पञ्चकाः ॥
चतुर्थे तु चतुष्कं स्या पञ्चषा मुनिसम्मता ।
अथातो पौर्णमासो हि आप्लकाम्म्यप्रयाणकः ॥
पुनर्दहनमेतेषु चतुःपूर्वस्तु खादिरः ।
पञ्चमं षष्ठकं चैव गौतमीयं ततोत्तरम् ॥

Ends:

अध्यायस्तु त्रयःप्रोक्ता गौतमप्रोक्तधर्म्मके ।
नवविंशतिखण्डास्तु प्रथमे नवकं स्मृतम् ॥
द्वितीये च तृतीये च दशखण्डास्समीरिताः ।
वेदो धर्म्मस्तु तत्रादि द्विजातीनां द्वितीयके ॥
चतुष्षष्टि तृतीये तु समाप्तं धर्म्मशासनम ।
कृता मिताक्षितीचाख्यो हरदत्तेन विस्तृतम् ॥

Dr. Surya Kanta has published from this MS. the whole of the text except the first three lines, as part of Tālavṛntanivāsin's Sāmavedasarvānukramaṇikā appended to his edition of the Ṛktantraprātis'ākhya, Lahore, 1933. The work as contained in this and another MS. described below, is, however, an independent and a complete one and there is no evidence to attribute this to Tālavṛntanivāsin. Dr. Surya Kanta has not justified his omission of the first three lines.

1080. 33. E. 7.

Palm-leaf. 3 folia (20—22). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{1}{10}''$. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Fairly well written in a small hand. Inked.

Same as the above.

Begins: हरिः ओम् ।

पटलानि षडित्याहु गृह्यलक्षणकानि वै ।
तत्र खण्डास्त्रयस्त्रिंशदेकद्वित्रिषु पञ्चकाः ॥
चतुर्थे तु चतुष्कं स्यात् पञ्चषा मुनिसम्मता ।
अथातो पौर्णमासो हि आप्लकाम्यप्रयाणकः ॥
पुनर्दहनमेतेषु चतुःपूर्वस्तु खादिरः ।
पञ्चमं षष्ठकं चैव गौतमीयं ततोत्तरम् ॥
गायत्रस्य विधानं तु ततो वक्ष्ये समासतः ।
खण्डास्तु तत्र विज्ञेयास्त्रय एव मनीषिणः ॥
तेषामादिस्तु पद्यो हि वहि स्यात्तु द्वितीयकम ।
वसोर्म्मदा तृतीय स्यात्समाप्तं वेदमातृकम् ॥
ऋचां तत्र व्याकरणे पञ्चसंख्या प्रपाठकम ।

Ends:

अग्नेर्यो प्रथमो विद्वन् आमनवौ द्वितीयके ।
रथंतरं स्वासुदुगी दौदुभौ पेढ एव तु ॥
इत्येते सप्तदश तु लक्षणानि विदुर्बुधाः ।
हरिः ओम् ।
अध्यायस्तु त्रयः प्रोक्ताः गौतमप्रोक्तधर्म्मके ।
नवविंशतिखण्डास्तु पृथमे नवकं स्मृतम् ॥
द्वितीये च तृतीये च दशखण्डास्समीरिताः ।
वेदो धर्मस्तु तत्रादि द्विजातीनां द्वितीयके ॥
चतुष्षष्टि तृतीये तु समाप्तं धर्म्मशासनम् ॥ ओम ॥
कृता मिताक्षितीचाख्यो हरदत्तेन विस्तरम ।

The following ends the preceding folio (19*b*): अग्निष्टोमानुक्रमणिकाप्रारंभः ।

नमस्कृत्य महादेवं छंदोगश्रौतकर्मसु ।
अनुक्रमणिकां वक्ष्ये चाग्निष्टोममहाक्रतोः ॥
प्रथमादीक्षणीयागः प्रायणीयो द्वितीयगः ।
ततस्तु मध्योपसदस्त्वग्नीषोमीस्त्वनंतरं ।
सुत्याहस्तु ततः प्रोक्तस्संज्ञा ह्येतास्तु वै क्रमात् ॥

1081. 19. G. 2.

THE SIDDHĀNTAS'IKṢĀ OF S'RĪNIVĀSAMAKHIN

सिद्धान्तशिक्षा—श्रीनिवासमखिकृता

Palm-leaf. 4 folia. 15¾″ × 1″. 5 lines in a page. Grantha script. Old. In good condition except fol. 1 which is slightly worm-eaten. Fairly well written in a large hand. Uninked.

Incomplete, breaking off in verse 39.

Begins : हरिः ओम् ।

संप्रणम्य सकलैककारणं
ब्रह्मरुद्रमुखमौलिभूषणं ।
लख्षणं श्रुतिगिरां विलख्षणं
श्रीनिवासमखिना प्रणीयते ॥ १ ॥
पूर्वशीख्षाः परामृश्य प्रातिशाख्यश्च सर्वशः ।
सिद्धान्तशीख्षां वख्ष्यामि वेदभाष्यानुसारिणी ॥२॥
अकारादिपदानां स्यादत्रोदाहरणक्रमः ।
आदिमद्ध्यान्ततस्तत्र यावद्वेदन्निरूप्यते ॥ ३ ॥

Ends :

दिद्युतुर्वभ्लुकरुणं बाहूसुषुवुर्म्मदं ।
शुतुद्रि गौरूवीतश्च जुगुप्से कृप्णतर्भुवः ॥ ३८ ॥
अश्मा भवतु राये नु स्तोतान्वस्प्मं नु मान्नु च ।
पौरुवश्च ऋचामन्ते ऋचामन्ते च पूरुषः ॥ ३९ ॥

1082. 19 G. 12.

Palm-leaf. 3 folia (1*b*—3*a*). 18$\frac{8}{10}$″×1½″. 6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. Injured. Good large writing. Uninked.

Complete.

1083. 25. H. 6.

Palm-leaf. 6 folia (19 sq.). 15½″×1$\frac{2}{10}$″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Good medium writing. Inked.

Complete.

On 3 fly-leaves at the end : . . . गाद्धिषणा त्रिशद्धामोदजद्धाताधद्धूतोपरिष्टाद्धिनोतिगोजिद्धनजिद्धावेदन्नद्याद्धावेदेता . . द्धायद्धानाभिश्रद्धाश्रद्धैतासु इति संहितायान्धकारोत्तरपदानि ॥

सभावः कामदाजग्निकरासाखील . न या ।
जातुजालमराः काण्डाः प्रश्नानुपपदाक्षरं ॥

(2) स्तुतं प्रचय इत्यन्तो नयोत्तरतो यदि ।
घृते . . द्वूं भविश्वाथे भव्यपूर्वोन्त आहुतं ॥

(3) हरिः ओम् ॥

श्रादौ प्राप्य परममनघं प्रापत्ररूपश्चमादा-
विष्टोपायं त्वयन नमसोरीप्सितात्थश्चतुर्त्थ्यां ।
तद्व्याघातम्मम कृतिगिरव्यञ्जयन्तम्मनुंत-
त्प्रायश्चद्वंद्वयमपि विदन् सम्मतिस्सर्ववेदी ॥
प्राप्यं ब्रह्म समस्तशेषि परमं प्राप्ताहमस्योचितं
प्राप्तिर्दायधनक्रमादिह मम प्राप्ता स्वतस्सूरिवत् ।
हन्तैनामतिवृत्तवानहमहम्मत्या विमत्याश्रय
स्सतुस्संप्रति शेषिदंपतिभरन्यतसस्तु मे शिष्यते ॥

(4) श्रीमते निगमान्तमहागुरवे नमः । श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीमद्वेदान्तरामानुजमहादेशिकाय नमः ।

प्रकृत्यात्मभ्रातिर्गळति चिदचिल्लक्षणधिया
तथा जीवे शैत्यप्रभृतिकलहस्तद्विभजनात् ।
अतो भोग्यं भोक्ता तदुभयनियंतेति निगमै-
र्विभक्तं नस्तत्त्वत्रयमुपदिशन्त्यक्षतधियः ॥

1084. 30. H. 35.

Palm-leaf. 3 folia (76 sq.). 13½″ × 1¼″. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good small writing. Uninked.

Incomplete, verses 21—33 missing.

1085. 19. G. 9.

THE SIDDHĀNTAS'IKṢĀ WITH A COMMENTARY

सिद्धान्तशिक्षा—सव्याख्या

Palm-leaf. 25 folia. 17″ × 1$\frac{3}{10}$″. 8—9 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a small hand. Inked.

Complete.

Commentator not mentioned.

Begins : हरिः ओम् । सिद्धान्तशिक्षाव्याख्यानं ।

संप्रणम्य सकलैककारणं
ब्रह्मरुद्रमुखमौलिभूषणं ।
लख्षणं हृतिगिरां विलक्षणं
श्रीनिवासमखिना प्रणीयते ॥

इह खलु कारुणिकः कश्चित् सर्वशीख्षापरीक्षणविचक्षणो वेदभाष्यपारावारपरीक्षणश्रीनिवासदीख्षितो नाम चतुष्कूलमुख्यः कल्मषजाल्मपाठं निवर्तयितुकामः सन् सारतमं वेदलख्षं करोमीति शिष्टाचाराभीष्टदेवताप्रणवपूर्वतया शिष्यशिख्षायै प्रन्द्धमुखेन प्रतिपादयति—संप्रणम्येति ॥

Ends :

हीडितेमहिसाहीति छिन्नाः केचन संशयाः ।
अनन्तसंशयाञ्चतेत्तुमनन्तः परमीश्वरः ॥

मानः क्रतुरहिडितेभिरस्मान् । महिपाथः पूर्व्यगँ्सद्ध्रियक्कः । अस्मा इन्द्र महि वर्चाँ्हि धेहि । महिवर्चः ख्षत्रियाय । राजाधिराजाय प्रसह्यसाहिने । मया केचित् संशयाः परिहृताः । अनन्तसरायान् परिहर्त्तुमनन्त एव शक्तः । न तु तदितरः । भूतभविष्यत्भव्यसंशयान् सर्वज्ञ एव ज्ञातु परिहर्त्तु च शक्नोतीति तात्पर्यम् ॥ ३० ॥

श्रीनिवा . द्ध्वरीन्द्रेण चतुष्कुलसुधांशुना ।
श्लोकास्सिद्धान्तशीख्षायाश्चतुस्सप्ततिरीरिताः ॥

हरिः ओम् । शुभमस्तु ॥

Here we have the following :

दशां यत्तावुदीराणा प्रयच्छन्तं विदादि च ।
सयुग्भिप्रसुवो विड्विरादौ नीचत्वमिष्यते ॥
इति शंभुशिक्षावचनं ।

तस्माच्चत्वारि परश्वेदहरच्चाद्युदात्तवान् ।
इति योहिवचनम् । शचीपतिः । नराशगँ्शसः ।
बृहस्पतिः । वोढवे । शुनासीराय । इत्याद्येकपदे द्विरुक्तानि ।

अनुस्वारे विवृत्त्यां तु विरामे चाख्षरद्वये ।
द्विरोष्ठ्यौ विगृह्णीयाद्यत्रौकारवकारयोः ॥
यथा—उपमामुपागुः । यो दाशुषः ।
. . . . ॥

1086. 19. K. 52

Palm-leaf. 24 folia (13 sq.). 15″×1¼″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad medium writing. Uninked.

Incomplete, the commentary on the first two verses missing.

1087. 29. I. 28.

THE SIDDHĀNTASʼIKṢĀ WITH A COMMENTARY

सिद्धान्तशिक्षा—सव्याख्या

Palm-leaf. 38 folia (1—38). 17″×″1$\frac{4}{10}$″. 7 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Damaged. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

Begins:

शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णञ्चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नंति सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥
स्तं प्रणम्य सकलैककारणं
ब्रह्मरुद्रमुखमौलिभूषणं ।
लक्षणं श्रुतिगिरां विलक्षणं
श्रीनिवासमखिना प्रणीयते ॥

इह खलु कारुणिकं कश्चित् सर्वशिक्षापरीक्षणविचक्षणो वेदभाष्यपारावारपारीणश्रीनिवासदीक्षितो नाम चतुष्कुलमुख्यमकल्मषजाल्मःपाठनिवर्तयितुकामाः स्स्मिन् सारतमं वेदलक्षणं करोमीति शिष्टाचाराभीष्ट . . . . . वता प्रणामपूर्वतया शिष्यशिक्षाशै ग्रन्थमुखेन प्रतिपादयति—संप्रणम्येति । ब्रह्मरुद्रमुखानां विधीशिवादीनाम् मौलिभूषण . . . . . . मणि सर्वोपास्यमिति यावत् । यस्य विश्व उपासते इति श्रुतेः । सकलानां वस्तूनामेककारणमभिन्नमितित्तोपादानं शिताद्रिशब्दवारसाधारणात्थवशात् कारणशब्दो नारायणमेवाभिधत्ते । एको ह वै नारायण आसीनं ब्रह्मानेनाशान इति कारणत्वनिर्द्धारणात् । करण . . . . . . रणं कर्त्तेति वैष्णवाभिधानकोशः । संप्रणम्य प्रणिपत्य । अत्र सम्यक्त्वमस्मद्देशिकमस्मदीय्यपरमाचार्यानित्युक्तगुरूपरंपराप्रणामपूर्वं . . . . भिप्रायगर्भं । उक्तं च

भगवद्वन्द्वनं स्वाद्यं गुरुवन्दनपूर्वकमिति ।

विलक्षणमसाधारणं । वक्तृवैलक्षण्याधीनमिह प्रबन्धवैलक्षण्यं हेतु . . . . तस्या विलक्षणमिति निखण्डुः । ख्यातिलाभपूजेच्छया न प्रवृत्तं । श्रुतिगिरां वेदवाक्यानां लक्षणं स्वरूपनिरूपकवाक्यं लक्ष्यते प्रकाश्यते अनेनेति लक्षणं । श्रीनिवासमुखीना श्रीनिवासदीक्षितेन । मखः क्रतुः । सोमस्यासतीति मखि । प्रशंसायामिह त्वेत्थीयः ।

भूमनिदानप्र . . सु नित्ययोगेतिशयने ।
संसर्गेप्यस्तीभावे च भवन्ति मतुबादयः ॥

इति । शब्दाः प्रणीयते क्रियते । प्रपूर्वो नयतिः कारणात्थः । आन्वीक्षकीं . . . . णिको मुनिः प्रणिनायेति रंगेशः ॥

Ends:

हीडितेमहिसाहीति छिन्नाः केचन संशयाः ।
अनन्तसंशयान् छेत्तुमनन्तः परमेश्वरः ॥ २८ ॥

मा नः क्रतुभिर्हीडितेभिरस्मान् । महि पाथः पूर्वं सध्रियक्रकः । अस्मा इन्द्र महि वर्च्चांसि धेहि । महि वर्च्चः क्षत्रियाय । राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । मया केचित् संशयाः परिहृताः । अनन्तसंशयान् परिहर्त्तुम् अनन्त एव शक्तः । न तु तदितितरभूतभविष्यत्भव्यसंशयात् सर्वज्ञ एव ज्ञातुं परिहर्त्तुं च शक्नोतीत तात्पर्यम् ।

श्रीनिवासाद्ध्वरीन्द्रेण चतुष्कुलसुधामशुना ।
श्लोकास्सिद्धान्तशिक्षायाश्चतुस्सप्ततिरीरिताः ॥

हरिः ओम् । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीरंगना . क्यै नमः ॥ हरिः ओम् ॥

Here there is in Tamil script: Tiruvaḷḷūr ezhuttu.

For this see the Descriptive Catalogue of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, Vol. II, No. 1012.

1088. 19. G. 12.

THE SVARAPAÑCĀSʼAT—ANONYMOUS

स्वरपञ्चाशत्—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 1 folio (No. 6). 18$\frac{3}{10}$″×1$\frac{1}{2}$″. 9 lines. Telugu script. Fairly old. Injured. Fairly well written in a large hand. Uninked.

A short treatise on the accent of the words in the Taittirīyasaṃhitā. Author not mentioned.

Imperfect, breaking off with

अग्धाहुतात्समसनावित्कतिक्ताजसायनि ।
अन्ना . . . . ॥

1089. 21. I. 14.

Palm-leaf. 3 folia. 14$\frac{3}{4}$″ × 1$\frac{2}{10}$″. 4—6 lines in a page. Telugu script. Fairly old. In good condition. Good medium writing. Uninked.

Incomplete.

Begins: शुभमस्तु ।

अतींद्रियार्थविज्ञानं प्रणम्य ब्रंह्म शाश्वतं ।
तैत्तिर्यपादादीनां च वक्ष्यामि स्वरलक्षणं ॥ १ ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च वर्णानां प्राकृतौ स्वरौ ।
स्वरितास्तु द्विधोच्यंते धृतः कंपश्च सांहितः ॥ २ ॥

Ends with verse 41:

दक्षिण्यस्य सुवर्ग्याद्यदीवाकीर्त्यं न पूर्ववतु ।
एवं वीर्यमवीर्यं च गृह्या इत्यप्य एन हि ॥

The title-slip of the MS. calls the work Taittirīyapadasvaralakṣaṇa.

1090. 22. P. 20.

Palm-leaf. 3 folia (Nos. 238—240, marked क to ङ, ख and ञ missing). 12″×1″. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Wooden board at either end. Old. Damaged. Cursive small writing. Inked.

Incomplete, portions being lost in the missing leaves.

1091. 19. K. 52.

THE SVARAPAÑCĀSʼADVYĀKHYĀ—ANONYMOUS

स्वरपञ्चाशद्व्याख्या—अज्ञातकर्तृका

Palm-leaf. 25 folia (37 sq.). 15″ × 1$\frac{1}{4}$″. 7 or 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad medium writing. Uninked.

Complete.

Begins: . . . .

नेन श्लोकेन परापरब्रह्मप्रणामपूर्वकं प्रारीप्सितग्रंथाभिधेयमाह—वे . . . . इन्द्रियार्थपरब्रह्मविज्ञानन्वभावं भवति । तदुभयं प्रणम्य स्वरलक्षणं वक्ष्यामः । पदादीनामपि वचनं प्रयोजनप्र- . . . . प्रातिशाख्यादिभिरगतात्थप्रतिपादनात् आदिशब्देनावान्तरपदवर्णसहिता गृह्यते । अत्र पदस्य प्राधान्यवचनं वर्णादिस्वराणां पदोपाधिनिमित्तत्वज्ञ . . . . यथा

सहसस्पुत्रो अत्भुतः इत्यत्र सहस इति पदस्य स्वरः । सहसः इति पदयोरपि न हि स एव भवति । सह प्रथमौ गृह्यते । स एवैनं भूतिं गमयतीति स्वरलक्षण . . . . नेफलान्तरमप्यस्ति । निर्णीतस्वरेषु पदरूपज्ञानं । यथा अयमिह प्रथमो धायीत्यत्र नाडागमशंका भवति ॥

Ends :

. . . . स्ययोः ।
सादन्यं सपरं सख्या तथा रत्थ्याकरुण्ययोः॥५०॥
न्यं स्वर्युज्यं द्विदा व्यास सौम्यश्चेति च तादृशः ।
अन्येप्यद्ध्ययनाद्धोद्ध्रय . . . . ॥
स्वरपंचाशत्समाप्ता ॥ श्रीरस्तु ॥

1092. 23. H. 36.

Palm-leaf. 48 folia. $13\frac{1}{2}'' \times 1''$. 5—7 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and damaged. Fairly well written in a medium hand. Inked.

Complete except for the damage. Same as the above.

Ends: अन्योपि . . . . नमन्यत्रापि क्वचित् । पदाद्ध्ययनरहिते व्यत्ययं सूचयति यथा पितृमेधाधि . . प्रणुवोचं चिकितुषे सत्वन्नौ प्लवो भूत्वा स वाचस्वते हृदि व्याहरत् ॥ इति स्वरपञ्चाशद्वयाख्या समाप्ता । हरिः श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

1093. 23. G. 6.

THE SVARABHAKTIPRAKARAṆA—ANONYMOUS

स्वरभक्तिप्रकरणम् – अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 2 folia (113*a* and 114*b*). $14\frac{2}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 9 lines. Grantha script. Fairly recent. Worm-eaten. Cursive medium writing. Uninked.

Incomplete, ending with

द्वित्वं नैवाभिगच्छेनानन्दौष्व्यवृपरौ पिना ।

1094. 23. H. 10.

THE SVARABHAKTIVIṢAYA(LAKṢAṆA)—ANONYMOUS

स्वरभक्तिविषयः(लक्षणम्)—अज्ञातकर्तृकः

Palm-leaf. 1 folio. $15\frac{4}{10}'' \times 1\frac{4}{10}''$. 8 lines. Grantha script. Recent. Worm-eaten and injured. Good large writing. Uninked.

There are the following 8 verses.

Begins : स्वरभक्तिविषयं ।

स्वरोत्तरोष्मणः पूर्वरेफस्य स्वरभक्तिता ।
ऋकारस्य स्वरूपं हि बुद्ध्वा बोद्धं हि शक्यते ॥
स्वरभक्तिरतो विद्यादृकारमिह विस्तरात् ।
ऋकारस्य स्वरूपं हि श्लिष्टं पादचतुष्टयं ॥
पादेषु तेषु विज्ञेयावादावन्ते स्वरात्मकौ ।
अणू रेफस्य मध्ये द्वौ विज्ञेयौ व्यंजनात्मकौ ॥
रेफस्य चादिभूतं हि पादं पूर्वेण योजयेत् ।
स्वरात्मकेन पादेन ह्युत्तरेणोत्तरं तथा ॥
स्वरपादान्वितौ पादौ स्वरभक्तिरितीरितौ ।
हकारे पूर्वभाग स्यादुत्तरश्शषसेषु च ॥
हकारे संवृतां विद्याद्विवृतामितरत्र तु ।
पूर्वस्वरस्य चाल्पत्वमित्वमुत्वमिति त्रयं ॥
एतत्त्रयं विसृज्यैव स्वरभक्तिं समुच्चरेत् ।
स्वारात्परा स्वरभक्तिः प्रचयत्वमवाप यत् ॥
. . वारे दीर्घे तु नान्त्याय स्वतंत्राधूर्षदं भवेत् ।
हशोत्तरो लकारश्च प्राप्नुयात् स्वरभक्तितां ॥

At the end in Tamil script : Raṅku.

On the margin of the obverse : स्वरभक्तिविषयम् । On another leaf following this :

शिक्षावचनानि ।

नकारान्तपदं पूर्वमंतस्थासु परासु च ।
नकारान्तस्थयोर्योगे तत्र वर्णमसंयुतं ॥
रेफपूर्वो नकारो यः पदान्तो यत्र दृश्यते ।
विशेषं तत्र जानीयाद्द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
नकारान्तं पदं पूर्वं वकाराद्दपरे यदि ।
विशेषं तत्र जानीयाद्द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
संयुक्तौ नवकारौ चेद्दकारः परतो यदि ।
संयुक्तत्वं तु जानीयान्नोभयोर्व्यक्तिरिष्यते ॥

1095. 23. E. 25.

THE SVARALAKṢAṆA(?)—ANONYMOUS

स्वरलक्षणम् (?)—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (1—3). $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 8 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Bad small writing. Inked.

A treatise dealing with the accent of the Taittirīyasaṃhitā. Author and title unknown.

Incomplete.

Begins : . . . . . कारायसुवर्गे लोके द्वादशे मासि पञ्चदश । ९३ । चर्षणीरभ्यासैकं । ९४ । स . . ता विश्वा न . . . . महीनां पयो सत्याय गन्धर्वस्तस्य त्वा दध्यङ्ङ्चित्पथा वारुणास्त्रयो रशनामादत्त . . . . ओजस्यमयो भूर्वातष्षडहैम्मर्मासानून्थषोडश ॥ ९५ ॥ पागँसुरे रजत ँहिरण्यमैन्द्राग्नमेकादशकपाल . . . . स जातान् प्र सुवानस्सोम इन्द्रियेणोप सहजान् विश्वेभिरुत्तमः प्रतिष्ठान्न सवितुर्वरेण्यस्य तु स्था . . . . गायत्रो वै वि ँशत्यै स्वाहा पञ्चदश ॥ १६ ॥ पातमास्य कृणुष्वपाज आदित्यो वा अस्मादाहायं वै यमत्वन्त . . . . ॥

Ends : देवा इमामैन्द्रं चरुं प्रजां पश्नयं पुरोभद्रादभिश्रेय इयमेवा . . . . दक्षिणान्दिशि मासा उभा हि वा ँदेवा व इन्द्रियं महागॅ् इन्द्रो नृवदिध्मे सन्दे . वैराजन्यात्रिगँ् शत्रय एव स्वेनाद्यवसु . . . . पञ्च . . स्वस्तये यज्ञोष्वीड्य इयं वै प्रजाः क्षत्रमनु महागॅ् इन्द्रो वज्रबाहुरभिवा एष . . . . . . ॥

A fly-leaf at the beginning contains the following horoscope, said to be of the son of Tiruveṅkaṭācārya and dated Tuesday, Dvādaśī with Moon in the constellation of Mūla, 13th of Āḍi of Pārthiva.

			कु
	राशि		र
च			बु गु

	गु च	शु कु	
	अंशं		बु
			श

1096. 29. K. 20.

THE SVARAS'IKṢĀ WITH COMMENTARY

स्वरशिक्षा—सव्याख्या

Palm-leaf. 13 folia (145 sq.). $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Wooden board at either end. Old. In good condition except for a few worm-holes. Well written in a medium hand. Uninked.

Complete.

Begins :

प्रणम्य नारायणपादपंकजे
समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणे ।
कविष्पते वेदपदानि पाठतो
निरूप्य चोच्चस्वरनिर्णयो मया ॥

पारिप्सितग्रंथस्य स्वरलक्षस्य अविच्छेदपरिसमाप्तये लोकत्रितयार्तिहारिणे नारायणपादपंकजे प्रणम्य तैत्तिरीयवेदपदानि प्रसिद्धपाठानुसारेण तत्वतः प्रतीक्ष्य उदात्तस्वरनिर्णयोनाम लक्षणं क्रियत इति । ननु किमनेन लक्षणकरणेन । स्वत एव वेदपदानि द्वदमीदृशमिति प्रसिद्धाध्ययनादेव सर्वं तत्वतो निश्चुनुमुः । तथापि तु प्रतिलक्षणं प्रतिवेदं किमिदं किमेवमिति सर्वदा सर्वत्र संदेहिनां विस्मारिणां अस्मादृशां निश्चायकं लक्षणमपेक्षणीयमेवेति । तथा स्वाराष्टकस्वरसमुच्चयप्रातिशाख्यादीनि स्वरनिश्चायकानि पूर्वोक्तानि लक्षणानि संति । उदात्तस्वरनिर्णनाम्ना किमनेन लक्षणकरणेनेत्याकांक्षायामाह—

अंतोदात्तपदं चेदमाद्योच्चमिदमीदृशं ।
नियमो न कृतः कैश्चित्कंस्मिश्चित्स्वरलक्षणे ॥

पदाध्ययन इदं पदमंतोदात्तं इदमाद्युदात्तमेवेति ईदृशनियमः कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे कैश्चित्स्वरलक्षणकारैर्नाकारि । अत एव ईदृशं लक्षणं आरंभणीयं ॥

Ends : यजमानमभ्यैति यदग्निः । तस्मिन्नैका । उत्तमैकस्मादक्षतात् । ओषधीष्वौषधीनां च तदौषधय औषधीः । नौषधीः । महीमोषधयः । एतान्याद्युदात्तानि पदानि व्याख्यातानि ।

एवमुच्चस्वरान्माभिर्निर्णिते वर्णतः क्रमात् ।

इत्युच्चस्वरनिर्णयस्समाप्तः ॥ व्यासशिक्षा आरण्यशिक्षा स्वरशिक्षा समाप्तं ॥

Here a note in Telugu invokes Bhāṇḍuḍa Bhogaliṅga and says that the Vyāsas'ikṣā, the Āraṇyas'ikṣā and the Svaras'ikṣā were copied by Kālakūri Devaṇṇa for Vedamūrti Maddūri Naris'imulu at the 8th Jāma (Yāma) on Ādivāra (Sunday) the 5th day of the bright fortnight of Puṣya, with Moon in the constellation of Bharaṇī.

At the end of the Vyāsas'ikṣā in the same codex the year is given as Khara.

1097. 23. E. 25.

THE SVARASAṂPARKI—ANONYMOUS

स्वरसंपर्कि—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 3 folia (42—44). $15'' \times 1\frac{1}{10}''$. 5 or 6 lines in a page. Grantha script. Old. Worm-eaten and injured. Fairly well written in a medium hand. Uninked.

A treatise on accent. Author not mentioned.

Complete.

Begins : हरिः ओम् ।

सोदात्तं निरुदात्तं च पदजातमिति द्विधा ।
अस्यान्वयः पदजातं द्विघसोदात्तं निरुदात्तं चेति ।
उदात्त एकस्सोदात्तो प्रचयोर्द्वित्रा अपि क्वचित् ॥
सोदात्ते पदे प्रयः उदात्त एकः क्वचिद्वित्राप्युदात्ताः ।

साग्रे वा . . न्वे तवै चान्नास्य यज्ञपतास्य उ च ।
स्वरात्परे उच्चसमा नित्यमेकपदे धृताः ॥
एकपदे स्वरात् परे तु उच्चसमानित्यं धृता भवन्ति ।
धृताः प्रचया इत्यर्थः ॥
एकपदे धृतं नीचमेकस्वरितयुग्द्विधा ।
निरुदात्तं द्विधा सर्वनीचमेकस्वरितयुगिति ॥
समे निचं कृणानेषि वयस्या स्ववयस्यया ।
निचं प्रकृत्या सकलमुदात्तादन्यदक्षरं ॥
सोदात्ते निरुदात्ते तु पदेऽन्यत् स्वरितात्तथा ।

Ends :

वाप्यवस्थाप्यः परस्वारात् कंपोचितस्तथा ।
पस्य स्वारस्यान्ते कंपोणुमात्रो अनुदात्तः प्रयुज्यते । तच्छेषः पूर्ववत् पूर्वभागः परस्वरवत् । स्वार उच्चो वा व्यवस्था ॥ हरिः ओम् । स्वरसंपर्कि संपूर्ण ॥

1098. 19. I. 47.

THE SVARASIDDHĀNTACANDRIKĀ OF S'RĪNIVĀSAYAJVAN

स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका—श्रीनिवासयज्वकृता

Palm-leaf. 220 folia. $17'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines in a page. Telugu script. Old. Slightly worm-eaten. Good medium writing. Uninked.

Complete.

Begins : श्रीनृसिहाय मंगळं । श्रीशारदांबायै नमः ।

उपास्यतेंतरायशांतये चिकीर्षता
सदाप्युपापसनं हि देवतान्तरस्य यत्पदांबुजं ।
वयं तमेकदंतमेव चिन्तितप्रदं नृणां
विचिंतयामहेतरां निरंतरं हृदंतरे ॥
सिद्धिः कार्यस्य निर्विघ्ना यदधीना विधेरपि ।
तदस्तु हस्तिवदनं वस्तु निःश्रेयसाय वः ॥

Ends : एकादेशे उदात्तेनेत्यत्र अनुदात्तपदं नानुवर्तयंति । तन्मते स्वरितस्य तूदात्त इत्येतदपि उत्कर्षज्ञापकमिति सिद्धं ॥ इति श्रीसंक्रुतिकुलजलधिकौस्तुभस्य श्रीमदनंतांबापरिष्कृतगृहमधिभावस्य कृष्णसूरेस्सूनुना पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणप्रज्ञासमुल्लासेन श्रीनिवासेन विरचितायां स्वरसिद्धांतचंद्रिकायां आरंभप्रकरणं प्रथमं उदात्तादिस्वरप्रकरणं द्वितीयं परिभाषाप्रकरणं तृतीयं संहितास्वरप्रकरणं तुरीयं धातुस्वरप्रकरणं पंचमं प्रत्ययस्वरप्रकरणं षष्ठं समासस्वरप्रकरणं सप्तमं भट्स्वरप्रकरणं अष्टमं सुबंतसर्वानुदात्तप्रकरणं नवमं तिङंतसर्वानुदात्तप्रकरणं दशमं प्लुतस्वरप्रकरणं एकादशं . . . . . णं द्वादशंमिति विज्ञेयं । श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ कुंदवरान्वयजातद्विवेदिवेंकटरामसोमयाजीपोस्तकं ॥

On a fly-leaf at the beginning :

. . . . कुंदुकूरु । कुंदवरं वेंकट्रामसोमयाज्जुलवारि मान्यं मल्लपाटित्रोवकु तूर्पुचलिवेंदुल सांबय मान्यान्कि वुत्तरमु शीतारामाभल्लवारिमान्यान्कि दक्षिणं सुगुमंचि पल्लेजालिमेरकं पम्मटपेद्दबोडिचेनु ।

The work has been edited in the Annamalai University Sanskrit Series, No. 4, by K. A. Sivaramakrishna Sastri. One of the Adyar Library MSS. (number not specified by the editor) was used for the edition.

1099. 19. I. 50.

Palm-leaf. 64 folia. $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 8—10 lines in a page. Grantha script. Old. Slightly injured. Cursive small writing. Inked except the last 7 leaves.

Incomplete, breaking off with the Samāsaprakaraṇa.

1100. 19. I. 51.

Palm-leaf. 80 folia. $15\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. 6—10 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Cursive small writing. Inked.

Incomplete, stopping with Pratyaya-svaraprakaraṇa

1101. 23. E. 25.

THE SVARĀVADHĀNA—ANONYMOUS

स्वरावधानम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 5 folia (8—12). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 7 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good medium writing. Inked.

A treatise dealing with the accent of the Taittirīyasaṃhitā. Author not mentioned.

Complete.

Begins: . . . . . तु स्वरावधानलक्षणान्युक्तानि । अथैतेषां लक्ष्याण्युच्यन्ते । . . .

अत्राव . . रे स्व . . . . |
. शस्वरावधानस्य लक्षणं प्रोच्यतेधुना ॥
नित्यः प्रातिहतश्चाभिनिहत श्लिष्ट एव च ।
. . . . यथाक्रमा ॥
सप्तैते स्वरिताः प्रोक्तास्तत्प्रयत्नाश्चतुर्विधाः ।
दृढो दृढतरश्चैव तथा . रो व्यञ्जन एव च ॥
. . . . . . चेति संज्ञैषां च पृथक् पृथक् ॥
उदत्तश्चानुदत्ताश्च प्रचयश्च त्रय स्वराः ।
स्वराः सप्ता . . . . ॥
. . . स्वरविन्यासक्रमं संदर्शयिष्यते ।
तैरोव्यञ्जननित्यौ द्वौ प्रयत्नान्तरभागिनौ ॥

Ends:

अग्न आयाह्यैतिसोम च्युतमित्विभ्रदागहि ।
यं कामयेतापशु स्यायस्मिञ्चनश्वस्तु यत ॥

. . . . जगंहनू ।
त्वष्टुस्सोममभीषावो वरुणस्य भवन्त्यनि ॥
य एवावगतस्त्वन्नो अन्तमस्तु क्रतु॰परू ॥

1102. 33. D. 12.

THE STOBHAPADALAKṢAṆA—ANONYMOUS

स्तोभपदलक्षणम्—अज्ञातकर्तृकम्

Palm-leaf. 1 folio (1*a*). $11\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. 6 lines. Grantha script. Wooden board at either end. Recent. In good condition. Good medium writing. Inked.

A breaf account of the Stobhapadas of the Sāmaveda. Anonymous.

Consists of the following:

पादतनम् । विदारुद्ररसमेहम् । आक्रंदनयनमु उभौ-तिथि आहत्य सूत्रसंख्या ६८ ॥

नत्वा विनायकं वंदे वक्ष्ये स्तोभस्य लक्षणम् ।

अभामापः कते लः । ओगधे लिंगकक्षेरः । आनत्री-गारम् । इडुद्रनेत्ररूढम । सहस्तकृतिभावम् । संदिह-ब्रह्मरावम् । आगनेत्रहस्तम । आराशिमुनितक्षम । बृशोमार्णवरोधनम् । आवृद्दष्टयायत् । धाम अंह शरम्मसेः । अमासंनेत्रकले । भवस्वेक ऋत्विक् मस्तेदि-शिकाधमम् हुगा रपादं यानजः । वाग्धृतिमातशेवम । सगेय निधिजेवम् । विमाखमंहयामरः । अतथेश्चत्वारि । अंशद्रवसेः । अकरणं लोहं । परेः अराकबाणंतरः । कक्षीरसम्मानम् । भ्रावनेंद्रियकक्षंशः । उमासपर्वा-पीतनम । अमनुधर्मलक्षणभ् । स्तोभः पदं समाप्तम ॥

On an extra leaf at the beginning:

. . . शं . . . . . ग्नि . . . . . . इत-ऊती । असावि देवम् । त्रिकद्रुकेधु । मयि वर्चो । अग्न आयूंषि । विदा मघवन् । समह्वा विश्वा दुरित-

वद्यात् । आर्दी विश्वा नह्रुष्याणि यो विश्वा दयते वसु । तव प्रणीती हर्यश्वसूरिभिर्विश्वा । रुद्रा गृणंत पूर्व्यं रुद्रा हिरण्यवर्तिनी ऋक् । अबोध्यग्नि । उहे श्रृण्त्व । उत ऊती वः । त्रिकद्रुकेषु । असावि देवं । . . . . षि । स्तोभम । औ हो वा । पदम् । नमस्ते । आ जुहोता । अपादुशि । सत्यमित्था । . . . . . . । प्रत्युवद्दश्या । प्रतद्रुव । प्रसेना । उत्तरऋक् । कि . . . ळ नवश्चैव विज्ञेया । इंद्रमिद्राथिनो बृ । तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं । शिशुं जज्ञानं हर्यतामृ । धर्त्ता दिवः पवते कृत्यो । साकमुक्षो मर्जयंतः । प्रत्यस्मै पिपीषते । आ नो विश्वासु हव्यं । इनो राजान्नरतिस्समिद्धः । कट-पादयः । त्वं ह्येहि चेखे । अग्ने विवस्वदुषसः । प्रोष्वस्मै पुरो रथम् । यो जागार तमृचः का । नाके सुपर्ण-मुपयंतम् ॥

1103. 23. E. 25.

THE HASTASVARALAKṢAṆA OF CAKRA

हस्तस्वरलक्षणम्—चक्रकृतम्

Palm-leaf. 2 folia (7—8). $12'' \times 1\frac{2}{10}''$. 6 lines in a page. Grantha script. Old. Damaged. Good medium writing. Inked.

A treatise dealing with the marking of the notes of the Sāmagāna by the motion of hands and fingures.

Complete (?)

Begins:

. . . . गा . . . . .
ब्जमुद्रास्तथा पुस्तकं तं कराब्जैर्दधानं ।
प्रणम्याश्ववक्त्रं सहस्तस्वरन्यासरीतिं
सुहृद्यं . . . . ॥

. . . . देवतानमस्कारानन्तरं स्वगुरो वेदतल्लक्षणाद्यभिज्ञताप्रकाशमुखेन वस्तुनिर्देशात्मकं मंगलं . . . . द्रक्रमेति ॥

पदक्रमजटाघनध्वनजरथादिभेदैर्युता
श्रुतिः प्रथितलक्षणस्फुरितपञ्चवर्णक्रमा ।
यदीयव . . . . शास्त्रैस्समं
स मे विजयतेतरां प्रथितरामनामा गुरुः ।

Ends:

स्वरन्यासः कृतोन्येन तं बुद्ध्वा प्रवदेत्सुधीः ।
एवं विदित्वा यो वक्ति . . . . ॥
. . . . . . चातुस्वरा वेदविदो विदुः ।
चातुस्वरावधानस्य रीतिरेषा प्रकीर्त्तिता ॥
इति चातुस्वराव . . . . . . ॥

INDEX

I. WORKS NOTICED

II. AUTHORS OF WORKS NOTICED

III. WORKS CITED

IV. AUTHORS CITED

V. SCRIBES, OWNERS AND OTHERS

VI. PLACE-NAMES, ETC.

CORRECTIONS

No. 2, add " Good medium writing " before " uninked."

,, 10, read " slightly " instead of " slighty ".

,, 18, correct the shelf-number 48. B. 68 into 41. B. 68.

,, 27, correct the shelf-number 39. I. 10 into 39. I. 1.

,, 34, read " Devanāgarī " instead of " Devanāgri ".

,, 39, correct the title " Ṛgvedabhāṣya " into " Ṛgbhāṣya ".

,, 60, read " Some lacunae " instead of " Some lacuna ".

Pages 32, 35 and 41, top, correct the title "Taitt. Sāṃhitā " into " Taitt. Saṃhitā ".

No. 90, read " broken " instead of " abroken ".

,, 94, read " fly-leaf " instead of " flly-leaf ".

,, 146 and 148, read " Pañcās'at " instead of " Pañcāsat ".

,, 193, read " Sāyaṇa " instead of " Sayaṇa ".

,, 236, read " later " instead of " latter ".

,, 294, 315, 331 and 332, read " परे युवांसम् " as one word " परेयुवांसम् " ।

,, 296ff, for the purpose of clarity, read " शं नो " (two separate words) instead of " शन्नो " ।

,, 300, read " Vṛs'cika " instead of " Vṛṣcika ".

,, 332, read " continuously " instead of " contiunously ".

,, 343, note, read " शं नो " (two separate words) instead of " शंनो "

,, 357, read " Khaṇḍa " instead of " Kaṇḍa ".

,, 382, read " Kaṇḍikā " instead of "Kaṇdikā ".

,, 396, add a semicolon after " horizontal stroke ".

,, 412, read " Ekasāmi " instead of " Ekas'ami ".

,, 466, add " a " before " page ".

,, 543, as is evident from the colophons, " Sāmas'ākhīyapramitākṣara " is the title of this work which is part of the author's Catuḥs'ākhīyapramitākṣara. Abhiṣekamantravyākhyā is the concluding section of the work noticed here.

,, 738, read " author " instead of Atuhor ".

,, 762, read " Tattvavivecaka " instead of " Tattvaviveka ".

Page 249, top, correct the title " Chandaḥsūtrā " into " Chandaḥsūtra ".

No. 860, add a bracket in the Sanṣkrit title before " शौरिसुनु "

,, 931, for this see the editorial note on " Author of a commentary on the Bharadvājas'ikṣā ", Adyar Library Bulletin, Vol. VI, Part 1.

,, 959, read " संग्रह: " instead of " संग्रहम् " in the Sanskrit title.

,, 989, read " complete " instead of " complele ".